Nahcivânî
(Nîmetullah bin Mahmûd Şeyh Elvan)
Tefsiri
(El-Fevâtih-ul-İlâhiyye vel-Mefâtih-ul-Ğaybiyye)

2.Cilt

Terceme: Ali İhsan TÜRCAN

turcanaliihsan@gmail.com
0536 525 07 38

BASKI

AYRINTI BASIMEVİ
TEL: 0312 394 55 90
Matbaa Sertifika No: 13987

Sahifeler

İBRAHÎM (A.S.) SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Hz. İbrahîm Peygamberin a.s. Rabbine yakarışı ve istekleri anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 52 Ayettir.

İBRAHÎM (A.S.) SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Bilinen ve bilinmeyen (maddî ve manevî) âlemlerin üzerlerinde kusursuz parlaklığıyla devamlı görünen Hak ve Tek Varlığın nûrlarıyla nûrlanmak, yüce anlayışlara ermek ve hakikatlerden dersler almak isteyen anlayış, göz ve öz sahiplerine; peygamberlerin gönderilmesinin ve kitapların indirilmesinin hıkmetinin; gaflet ve cehalet ehli olanların dalâlet karanlıklarından, taklid ve tahmin uçurumlarından kesin ve İlâhî bilgiler nûruna çıkarılmaları olduğu gizli kalmaz. Çünkü insanlar; yoktan var oluşları ve Ahirete dönüşleri konusunda durumlarına dikkat edecekler, var ediliş sır ve hıkmetlerini anlayıp idrak edecekler ki, kendilerini şüphe ve kuruntu karanlıklarından Kurtaran Zatın Tevhıîdinin Yoluna yürüyebilmeleri kolay olsun. Böylece çok alçak olan bir yerden en yüce ve yüksek yere; üstün makamlara yükselmeleri kazanılmış olsun. Bunun için Allah (sübhaneh) Sevgili Rasûlüne Kendisine seslenişi ile seslendi ve kullarını Tevhıîdine erdirmesi için yüce Ayetlerini, hıkmet ve hakikatlerini indirdi ve sözlerin En Uğurlusunu başa alarak buyurdu:

۞ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

Peygamberlerinin göğüslerine tüm yararlı olgunluklarla; kullarından onlara İman edenleri olgunlaştırmak ve Tevhıîdinin yoluna erdirmek için tecellî eden Allah Adıyla ki O; kolayca kendisinden faydalanmaları ve yol sormaları için kullara kendi cinslerinden olan birini peygamber olarak göndermekle onlara sonsuz ve kapsamlı rahmet Sahibi Olan Rahman, kendilerine irşadda bulunup yol göstermekte devamlı ellerinde muazzam bir Kaynak olarak bulunsun diye; kullara var oluşları ve tekrar dirilişleri ile ilgili tüm konuları kapsayıp içinde bulunduran pek kapsamlı Kitabı onlara indirmekle pek merhametli Rahîmdir.

۞ الر كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۞

1.Ayet: Ey Rablığın (İlâhî yöneticiliğin) alâmet ve işaretlerinin tüm inceliklerinin sahnelerinden doğan parıltılarını kabul ederek onları kendinde yansıtmaya pek layık ve pek uygun olan Kâmil İnsan! Tüm bunlar Senin kalbine vahiy yoluyla inmekle yaratılmış arasında onları eğitip irşad etmen suretiyle kalbine ineni (insanlığa) yayıyorsun. (Sana vahyolunan) Bu Kur'an; Yaratanın İlâhlığının işaret ve alâmetlerinin öne çıkan sırlarını ve O'nun Rablığının inceliklerinin parıltılarının izlerini kapsayan ve senin her şeyi kuşatıp içine alan Mertebene uygun olan Kitaptır. Görev ve icraatlarında Sana destek vermek için O'nu Sana Biz indirdik ki, Asıl makam ve gerçek yurtlarını unutan insanları sonradan olan âlemin ve tabiatın etkilerinin karanlıklarından; Rablerinin izniyle zaman, zemin ve tüm maddî

varlıkların karışım ve bulaşıklıklarından arınmış, kusursuz nûra erdiresin diye. Rableri onları; asıl karakterleri ve bozulmamış kabiliyyetleri halinde türlü bağış ve ikramlara erdirerek senin getirdiğin Hakkı kabul edip sahip olmalarına başarılı kıldı. Hakkı kabul edip sahiplenmeleri ile Sen onları; sonsuz ızzet Sahibi, her şeye Kadir olması ve dilediğini yapmasının gereği olarak iş ve icraatlarına gücü yeten ve yaptığı her işinde Övgülü olan Azîz ve Hamîd'in Yoluna erdiresin. O Rab; pek Övgülüdür. Çünkü her işi eksiklik ve fazlalıktan, gevşeklik ve taşkınlıktan münezzehtir.

۞ اللّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ۞

2.Ayet: O'nun Yolu; nasıl En Doğru Yol, iş ve icraatı düzgün ve dengeli olmaz? Çünkü O; bütün kemal ve güzellikleri kendisinde Toplayan, sonsuz kudret ve sınırsız yetki ve yönetim Sahibidir. Öyle ki, göklerde olan akıp giden yıldızlar gibi, ötesinde bulunan yüce âlemlerdeki sabit varlıklar gibi eşsiz bir tarz, pek hoş bir düzen içerisinde bulunan her şey O'nundur. Ve aynen Yeryüzünde ve tüm derinliklerinde olan unsurlar, en mükemmel ve en sağlam tarzda karışımlarla birbirine girmiş bütün ve parça her şey O'nundur. Yazıklar olsun; işe yaramaz, gölgeden ibaret asılsız varlıkları ile hakikat güneşi Hak ve Tek Varlık Olan Yüce Yaratanı inkâr ederek örtmeğe çalışan kâfirlere. Tevhiîdin mertebesinden uzaklaştırılıp Yüce Huzurdan kovulmayı hak etmişlerdir. Yani ki, karakterleri bozulup söz bilmez laftan anlamaz hayvanlara çevrilerek hatta cansız varlıklar seviyesi olan en aşağı seviyeye düşürülerek Hakka mazhar olmak ve Yaratanı temsil etmek makamından uzaklaştırılmışlardır.

۞ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۞

3.Ayet: Hulasa Hak Yoldan sapan bu lanetliler; şuursuzlukları ve idrakten uzak oluşları sebebiyle hayvanlar gibidirler. Hatta daha da alçaklar(Zira insanlıklarını kaybedip yüce emanetlere hainlik yaptılar). Dolayısıyla bunlar; değeri olmayan, gölge ve yansımadan ibaret olup karar ve ebedîliği olmayan geçici Dünya hayatını; ebedî ve sonsuz olan Ahiret hayatına tercih ediyorlar. Geçici ve değersizi ebedî ve değerli olana tercih etmekle insanları Allah'ın Yolundan; O'na, Peygamberine ve Kitabına Îman etmekten saptırıyorlar. Allah'ın Dîninde daima eğrilik ve kusur arıyorlar.

۞ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۞

Boş ve asılsız davaları uğrunda inat ve ısrarla çalışıp duran bu lanetli eşkıya sürüsü; Hak ve hakikatten çok uzak bir sapıklık içerisindedirler. Asla Îman ve İslâm'a ermeleri umulmaz. Cehalet ve sapıklık bunlara ana karakter olmuş.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ۞

4.Ayet: Hiç şüphesiz Biz; önceki ümmetlerden her bir ümmete gönderdiğimiz peygamberlerin her birini kendi toplumunun dili ve lehçesiyle gönderdik peygamberlerinin dilini bilip buyruklarını anlasınlar. Çünkü onlara Tevhiîdin Yolunu açıklayıp anlatsın, Tevhiîd akîdesine aykırı davranışlardan onları uzak tutsun. Peygamberin yapabileceği de sadece Allah'tan gelenleri toplumuna ulaştırmaktır.

۞ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

Kahredip dalâlette bırakmak, lütufta bulunup Îman ve İslâm'a erdirmek ise Allah'ın Elindedir. Dolayısıyla Allah; dilediğini Celâl ve Kahrının gereği dalâlet ve sapıklıkta bırakır, dilediğini lütuf ve Cemâlinin gereği Dînine erdirir. Allah; dilek, istek ve icraatlarının üstesinden gelen, sonsuz galebe ve ızzetin, dilediği her şey ve tüm icraatlarında hıkmet ve sağlamlığın Sahibi Olandır.

۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِأَيَّامِ اللَّهِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۞

5.Ayet: Sonra Hak Teâlâ; İsrailoğulları arasında tartışma ve çekişme çıkıp yayılınca Hak Yoldan saptıklarında Mûsâ'yı (a.s.) Onlara Peygamber olarak gönderdiği hikâyeyi anlattı ki, Mü'minler öğüt dinleyip ders alsınlar. Yüce Mevlâ buyurdu: Rahmet ve bağışların kaynağı olan Makamımızdan Mûsâ'yı Peygamber olarak gönderdik. Harikalarla dolu Asa, Mucize dolu nûrlu Eli ve sahip olduğu pek çok Ayetlerimiz ve mucizelerimizle O'nu desteklemiştik. O'na dedik ki, bozuk arzu ve görüşlerine uyarak Düzgün ve kusursuz Yoldan çıkan Kavmini; benliği çağrıştıran çokluk ve farklılık âleminden doğan, hayal, tahmin ve taklidden kaynaklanan, kâfirlik, ısyan ve bozgunculuktan dolayı başlarına konan türlü karanlıklardan çıkararak; bütün varlık bağlarını ortadan kaldıran Allah'ın varlığına, Birliğine, O'nun katından gelenlere ve Îman nûruna erdir(ki, Dünya ve Ahirette kurtuluşa ersinler). Ve yine onlara geçmiş ümmetlerin küfür ve zulümleri sebebiyle meydana gelen karanlıkların sebep olduğu bela ve musibetleri ve bu yüzden kahra uğrayıp helak edildikleri korkunç günlerini hatırlat ki, onları duyarak ders alırlar da üzerinde bulundukları suç ve kötülüklerden vazgeçerler. Bilesiniz ki, bu korkunç olaylarda ve büyük musibetlerde; Îman sahibi olup benzeri hadiselerden ders alarak Allah'ın kahır pençesinden korkan, emir ve yasaklara riayet eden ve başlarına gelenlere sabreden, Allah'ın lütuf ve nimetlerine şükreden Mü'minlere ne yapıp nasıl yaşayacaklarını gösteren Ayetler ve deliller var.

۞ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ ۞

6.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Mûsâ'nın Kavmine; Allah'ın üzerlerindeki nimetlerini sayıp iyiliklerini hatırlatmak ve böylece onları Allah'ın emirlerine karşı gelip kulluğu terk etmelerinden utandırmak isteyerek dediklerini anlat: Ey Allah'ın nimetlerine batıp bolluklara ermiş Kavmim! Üzerinize boşanıp gelen Allah'ın nimetlerini hatırlayın ve o nimetlerden her bir şeyin hakkını eda etmeğe devam edin. Allah Teâlâ buyurur ki, özellikle bir vakit sizleri Firavun hanedanından kurtardık. Sizlere yönelip en kötü azabı ve en iğrenç işkenceyi uyguluyorlardı.

۞ وَيُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۞

O iğrenç işkence ise; ırk ve soyunuzu kahredip kesmek için oğullarınızı öldürüyorlar, sizleri rezil edip susturmak için kızlarınızı diri bırakıyorlardı. Bunda ise Rabbiniz katından inen büyük bir bela, kurtarılışınızda da nimetlerin en büyüklerinden olan ikramlar vardır. Bunlara devamlı şükredin.

۞ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۞

7.Ayet: Yine hatırlayınız o anı ki, terbiye ve eğitiminizi tamamlamak için Rabbiniz sizlere açıkça ilan edip büyük bir tavsiye ve emrini bildirdi: Yemin olsun ki, eğer bu değerli nimetlerime şükreder, hakkını yerine getirirseniz onları kat-kat artırarak sizlere ikramlarda bulunurum. Ve eğer bunca bağış ve iyiliklerime karşı kâfirlik yapıp nankörlükte bulunursanız nankörlük ve küfrünüzün eseri ve etkisi Bana bulaşmaz. Aksine bana bağlılık ve itaatten kopup emrimden ayrılan nankörе azabım kesin ve çok çetin olur, asla bertaraf edilemez. Dolayısıyla nimetlerimden dolayı Bana şükretmeye sahip olmanız, nankörlükten kaçınmanız gerekir.

۞ وَقَالَ مُوسَى إِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ۞

8.Ayet: Musâ (a.s.) nimetleri sayıp hatırlattıktan sonra; Allah'ın Dostu ve Peygamberi olmasının gereği tam bir ağır başlılık ve hıkmetten kaynaklanan bir sözle onlara dedi ki, ey Allah'ın ihtiyaçsızlıktan tamamıyla Münezzeh, her şeye Kadir ve pek yüce durumlara Sahib olduğundan gafil olanlar! Sizin tamamınız ve yeryüzündeki bütün varlıklar topyekûn inkâr ve nankörlükte bulunsanız; bunlar sivrisineğin kanadı ağırlığında olamaz. Zira O; hiçbir kimseye ve hiçbir şeye asla muhtaç değildir. Bilesiniz ki, sonsuz yücelik ve büyüklük niteliklerine bürünmüş olan Allah; sonsuz zenginliğin Sahibi Olan dolayısıyla Varlığı dışında kalan ve Kendisinin gölgeleri konumunda olan yaratıklarının hiçbirine ihtiyacı olmayandır. Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları gereği Pek Övgülüdür.

۞ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۞

9.Ayet: Ey aldanış ve gaflet çöllerinde sapıp kaybolanlar! Sizden önce geçip gidenlerin haberleri sizlere gelmedi mi? Nuh Kavminin, Âd ve Semûd Kavimlerinin ve onlardan sonra helâk olup giden nice ümmetlerin durumları ne ki,

۞ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللّٰهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ۞

Onları Allah'tan başkası bilemez. O Allah; olmuş ve olacak her şeyi bilir.(Büyük-küçük, zerre-küre, iyi-kötü her şey Allah dilemedikçe yaratılmaz. Yaratılmayınca hiçbir şey olmaz. Madde-mana, akıl, fikir, hayal, düşünce, gözün bakışı, kirpiğin kıpırdaması ve her şey Allah'ın dilemesi, yaratması ve idaresi iledir. Her şeyin tamamı yaratılmadan önce Allah katında belli ve kayıt altında idi. Her şeyin sonu da bilgisi ve kaydı altındadır. Allah şunları bilir, bunları bilmez demek sapık serserilerin saçmalığıdır). Ne göklerde ve ne de yerde zerre ağırlığınca bir şey dahi O'nun bilgisinin kuşatması dışında değil. O'nun ezel ve ebed var olan ve her şeye kendisinden yakın ve hazır olan bilgisinden hiçbir şey gizli kalmaz. O cahil ve nankör insanlara peygamberleri, Yaratanın Varlığına ve Birliğine, kendilerinin hak peygamber olduklarına delil olan açık belgeleri getirdiler. Onları Îman ve İslâm'a davet ettiler. Tüm iyiliklerin ve güzelliklerin kaynağı olan İlâhî emirleri emrettiler, bütün zararların kaynağı olan yasak ve haramları yasaklayıp vazgeçirmeğe çalıştılar.

۞ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ۞

Aşırı inkârları ve işi eğlenceye almaları sebebiyle ellerini ağızlarına götürerek dediler ki, gerçekten bizler çok kâfir ve pek nankörüz. Bu kâfirliklerimizi ağzımızla itiraf ediyoruz. Geçmişte üzerinde bulundukları kâfirlik ve azgınlıkları haber verip anlattılar, doğrudur deyip onayladılar. Ve dediler ki, Rabbiniz katından getirdiğiniz ve uğrunda görevlendirilip peygamber olarak gönderildiğiniz her şeyi inkâr ettik kabullenmedik. Sizlere nasıl Îman edebiliriz ki, gerçekten bizler; sizlerin davet ettiği Tevhiîdden dolayı büyük bir şüphe içindeyiz. Bütün kemal Sıfatlarıyla Muttasıf Olan, var olan her şeyi yoktan var edip açığa Koyan, hiçbir şeye muhtaç olmayıp her şey Kendisine muhtaç olan ve Kendisinden başka ilâh olmayan Tek İlâh hakkında öyle büyük bir şüphe içindeyiz ki, bizleri inkâra düşüren şüphelerimizi bu şüphe artırıyor. Çünkü bu kadar Yüce Sıfatlara Sahib Olan Güneşten daha açıkta olmalı. Hal bu ki, O; her şeyden gizli. Belki de varlığının aslı yok.

۞ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ۞

10.Ayet: Onlara Peygamberleri; onları kötüleyip azarlayarak dedi ki, canlarda ve tüm harici âlemlerde haklılığını ve bağımsızlığını sergileyerek Kendisini Gösteren, Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemleri ve yeri zaman ve madde yokken Yoktan Vareden Allah hakkında şüphe mi ediyorsunuz? O sizleri; peygamberleri vasıtasıyla varlığına ve Birliğine İman edip kulluk yapmanıza sırf sizleri; Kendisiyle sizin aranızda olan günah ve zararlardan arındırmak için davet ediyor. Çünkü hak sahibi affetmedikçe haklar silinip üzerlerden düşmez. Davet edip günahlarınızdan arındırmasından sonra katında belirli olan bir vakte yani Kıyamet Gününe kadar sizleri bırakıp yaşatmak istiyor ki, sizlerden her biriniz O Gün için; gönderilen peygamberlerin kitaplarında açıklanan görevleri yerine getirmek tarzında azık hazırlasın.

۞ قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۞

Peygamberlerden tüm uyarıları duyduktan sonra onlara karşı diklenerek ve dalga geçerek dediler ki, sizler de sadece bizim gibisiniz. Yiyor, içiyor ve bizim yaptıklarımızı yapıyorsunuz. Bu gibi hile ve aldatmalarla bizleri babalarımızın taptıkları putlara ve tanrılarımıza tapmaktan vazgeçirmek istiyorsunuz. Eğer sizler iddialarınızda doğru iseniz; sizlerden ısrarla istediğimiz kuvvetli bir belge getirin.

۞ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۞

11.Ayet: Peygamberler; cinsçe onlarla aynı olduklarını kabul etmekle beraber onlara dediler ki, bizler; sadece ve sadece sizler gibi insanız. Dediğiniz gibi sizlerin yaptıkları gibi yer, içeriz. Fakat sonsuz lütuf ve ikram Sahibi Olan Allah; kullarından dilediği kimseye fazl u rahmetinin gereği özel üstünlük ve ayrıcalıklı nimetler verir. Buna mazhar olan peygamberler ve salih kullar Allah katında ve Levh-ı Mahfuzda kayıtlı olarak kabiliyyet ve kapasitelere göre farklı farklıdır. Sizlerin bizlerden ısrarla istediğiniz mucize ve belgelere gelince; Allah'ın izni olmadan onları bizim getirmemiz mümkin olmaz. Eğer dilerse O'nun vahyi, uygun görmesi ve bunun bizden meydana gelmesinde bizleri buna güç ve yetki sahibi kılmasıyla olur.

۞ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ۞

Tevhiîd ehli olan Mü'minler her şeyden önce; âdi sebepler gibi başka varlıklara değil sırf Allah'a tevekkül etsinler, her şeylerini O'na ısmarlasınlar. Çünkü onlar; güç ve kuvveti sadece Varlığında, Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlara Sahib olmakta Tek Olan Allah'a bağlarlar ve her şey O'nunladır derler.

۞ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ۞

12.Ayet: Peygamberler halkın Îman etmelerinden umutlarını kesip düzelmeyeceklerini anlayınca varlıklarını ve kalplerini arındırmaya koyuldular. Şöyle ki, Allah'ı son derece arzulayıp sınırsız bir sevgi ile dediler: Bize ne engel olabilir de; bizleri yarattığı gibi durumları düzgün hallere koyan Allah'ı Vekil bilip işlerimizi O'na ısmarlamayız? Bizim O Yüce Vekilimiz; lütuf ve rahmeti gereği bizleri yollarla erdirir, gayelerimize ulaştırır. O'nun bizlere ikram ettiği Yol; O'nun ikramından ibaret olan tüm yararlar, kendilerimizin hak ettiği bütün zararlar O'nun iradesi ve idaresi altında katından gelen kararlar olmakla beraber bizleri Kendi Tevhiîdine; Varlığına, Birliğine ve yüce ilimlerine erdirir. Allah'a yemin ederiz ki, bizler; Tevhiîd makamına kavuşup Allah'tan gayriden arındıktan sonra sizlerin bizleri; inkâr etmeniz, yalanlayıp diklenmeniz, türlü terbiyesizlikler yapmanız gibi bizlere verdiğiniz eziyetlere elbette sabreder tahammül gösteririz. Çünkü bu yaptıklarınız dâhil her şey; O'nun elinde, Yüce İradesi ve Kudreti dairesindedir. Bizlere gelen nimetler ve belalar ancak ve ancak O'nun tarafından bizlere bir imtihandır. Her şeyin O'nun tarafından olduğu anlaşılınca Tevhiîd ehli olup tüm işlerini; âlemlerdeki tasarruf ve idaresinde Tek Olan Allah'a ısmarlayan Mü'minler âdi araç ve sebepleri değil sırf Allah'ı Vekil tutsunlar ve Dînlerini üstün getirip Tevhiîdin Yolunu ve Davasını yüceltmek için canlarını feda etsinler.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا

فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ۞

13.Ayet: Peygamberler kâfirleri davet edip hidayet sahibi kılmak için ısrar edince onlar; diklenip inkâr etmelerini şunu demeye kadar götürdüler: Kâfirler; peygamberlerine dediler ki, ey gerçekleri örtbas ederek bizleri kandırmağa çalışanlar! Her türlü hakareti ve horlamayı size uygulamak için sizleri memleketimizden çıkarırız ya da önceden olduğu gibi dînimize; önceki babalarınızın dînine dönüp bizlerle saf tutarsınız. Peygamberlere görev zorlaşıp

kâfirlerin zulüm ve azgınlıklarından ağır zarar görmeğe başlayınca Rableri onlara vahyedip müjde vererek dedi ki, ey hak Davayı onlara tebliğ eden peygamberlerim! Onların tehdid ve iğrenç davranışlarına aldırmayın. Onların sertliklerinden ve saldırılarından da korkmayın. Çünkü Biz; onlardan çok daha güçlüyüz. Muhakkak; sizlere itaat edip uymak çerçevesinden çıkan o zalimleri kahır ve azametimizin gereği helâk edip köklerini kazıyacağız.

۞ وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ۞

14.Ayet: İyi bilesiniz ki, içerisinden sizleri perişan ederek çıkarmak istedikleri topraklara onların helâk edilmeleri sonrasında sizleri yerleştireceğiz. Düşmanların helâk edilip topraklarının hak ehline miras bırakılarak yerlerine yerleştirilmelerinden ibaret bu büyük ikram; makamımdan korkanlaradır. Yani Benim duruşumdan, idare, koruma, kullarımın tüm hallerinden haberdar olma ve Rabliğimden korkan, bu sebeple emir ve yasaklarımın gereği olan kulluk dairesinden çıkmayan ve Tevhiîd ehli olan Mü'minleredir. Bu bağlılıklarına rağmen tehdidimden, kahır pençemle tutup intikam almamdan ve Ahiret Gününde türlü azap ve cezalarımdan korkarlar. Uhrevî tehdidlerden korktukları için onlardan kurtulmak için her türlü hazırlığı yaparlar.

Allah bizleri Dünyada; Ahiret için hazırlananlardan eylesin.

۞ وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ۞

15.Ayet: Hak Teâlâ onlara nasıl yardım etmez ve düşmanlarını nasıl helâk etmez? Elbette istedikleri kabul edilir çünkü Allah'tan yardım isteyip fetih taleb ettiler ve işlerini Allah'a ısmarlayıp can ve bedenlerini O'na ve O'nun hukümlerine teslim ederek bu uğurda düşmanlarına karşı yardım istediler. Onların Yegâne Rableri Olan Allah da onlara yardım edip başarı yollarını açtı. Böylece Allah'a ve Allah'ın kullarına karşı ululuk taslayan ve Allah'ın peygamberlerine ısyan ve inadda aşırı giden zorbalar ebedî korkunç zarara ve daimî hüsrana uğradılar.

۞ مِنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ ۞

16.Ayet: Bu acil Dünyevî azabın arkasından Cehennem var. O Cehennem; Allah'ın rahmetinden tamamen uzak kalıp korkunç bir halde perişan ve her şeyden mahrum olarak yanma yurdudur. Onların hararetleri artıp su diye haykırdıklarında onlara; Cehennemde yananlardan sızan iğrenç irin suları içirilir. Onlar Dünyada Dîn istismarcılığı yaparak sahte kazançlar, yetim malları, Allah'ın hukümlerini satma ve yanlış hüküm verme karşılığında aldıkları kazançları yemeleri yerine burada kötülük ve iğrençlik bakımından son derece kötü varlıkların akıntılarını yer ve içerler

۞ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ۞

17.Ayet: Cehennemdeki her bir zalim o iğrenç sıvıyı zorla yudumlar ama o iğrenç şey boğazına yapışıp sarılması, son derece iğrenç ve yakıcılığı ile onu öyle boğar ki, neredeyse boğazından geçiremez. Aşırı kötülüğü ve boğazından geçmeyişi sebebiyle ona her yandan ölüm ve öldürücü sebepler gelir ama ölemez zira ölüp kurtulmak yok. Bedeninin her bir parçası ve saçlarının kökleri dehşetinden ürperir. Nitekim kötü ilaçların, Ebucehil karpuzu ve Sekamonya otu gibi zehirli bitkilerin ağza alındığında yaşanan dehşetin görüldüğü gibi. Bu iğrenç sıvıyı içmesinin ardından türlü cezalar ve azaplardan ibaret pek ağır ve zorlu bir azap gelir.

۞ مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ
لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ۞

18.Ayet: Sonra Allah Azıîmüşşan; Haktan sapanların tamamını kapsayan bir söz söyleyerek açıklama yaptı: Kendilerini yarattıktan sonra türlü nimetlerle yetiştiren Rablerini inkâr eden, nimetleri vereni tanımayıp nimetlere nankörlükte bulunan, Yüce Rabbin Tevhıîdine, değerli bilgilerine ermeyen, Yolunda yürümeyip çaba göstermeyen kâfirlerin durumu ve şaşılacak halleri size okunacak olan kısımdakinden ibarettir: Onların Dünyadaki yaptıkları iyilik ve ikramlar; fırtınalı günde şiddetle esen rüzgâr karşısındaki kül yığınına benzer. Nasıl fırtına o külü savurur yerinde bir şey kalmazsa; bu zalimlerin Dünyada yaptıkları her türlü yardım ve iyilikler de Ahirette hakikatin karşısında yok olacak ve kazandıklarından değil büyük bir şey küçük bir şey dahi ellerinde kalmayacak ve hiçbir yarara muktedir olamayacaklar ve yaptıkları onlara bir kurtuluş sağlamayacak.

۞ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ۞

Bu yapılanların boşa çıkıp fayda sağlamaması; gerçekten ve doğruyu bulmaktan çok uzak bir yanılgı, sapma ve kayıptır. Bu korkunç duruma düşmelerinin sebebi; kendilerini Îmana, İslâm'a ve kesin İlâhî bilgilere erdirecek peygamberleri yalanlamaları, onlara ters düştüklerinden Îmansız kalmaları ve bu iyiliklerin de Îmana eş olmayışındandır (Zira insanların yaptıkları iyiliklerin Allah katında geçerli olması; onların Îmanlı olmasına bağlıdır).

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۞

19.Ayet: Ey Allah'a ve Rasûlüne karşı inad eden kâfirlerin amellerinin boşa çıkarılmasını imkânsız gören göz sahibi! Sonsuz kudret Sahibi Olan Allah'ın; Yüce kudretiyle yarattıklarının değil de O'nun kudretinin sınırsızlığını görmedin mi? Bak

gör ki, O Kudret Sahibi; Semâvâtı ve Arzı hak olarak, eşsiz ve benzersiz ve harika bir biçimde, sağlam hıkmeti, tam bir uygunluk içinde yoktan var etti. Yarattığında bir çatlaklık ve bir boşluk göremezsin. Can gözü açık olan insanlar bunlara ibretle bakar, eşsiz tarz ve pek hoş nizamı görerek yüce anlayışlara ererler. Bu yolla yoktan var edilip Dünyaya gelişlerini kavrarlar. Ey varlıklarının pis arzularına uyarak ve işe yaramaz kimliklerinin ortaya koyduğu kötü niteliklerinin arkasına düşerek İlâhî hıkmetin gerektirdiği hallerden sapan ve Hak yoldan ayrılanlar! Eğer Allah dilerse sizleri alıp götürür ve yok eder. Sizlerin yerine; Kendisine ibadet ve itaat etmeğe devam etmeleri için yepyeni bir halk getirir.

۞ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيزٍ ۞

20.Ayet: Bu gibi icraatları; sonsuz ızzet, iktidar ve yücelik Sahibi Olan Allah hakkında zor bir şey görmeyin. Çünkü sonsuz ezici güç Sahibi Olan Allah'a göre dileyip belirlediği bir şeyi yapması ve dilediğini icra etmesi asla zor ve sakıncalı değildir.

۞ وَبَرَزُوا لِلّٰهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا

فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ۞

21.Ayet: O'na herhangi bir şey nasıl zor olabilir ki, sizler ve sizlerin dışındaki her şey; Dünyada O'nun tarafından açığa konup O'na toplanıp geliyor ve Ahirette de yine dönüp O'na varacaklar. Her şeyi yoktan var edip açığa koyan O'dur. Hiçbir şey O'nun kudreti ve kuşatması dışına çıkamaz. Dünyadayken kısa görüş ve zayıf kabiliyetli insanlar; işledikleri suçlar sebebiyle Ahirette tutulup Cehenneme atılacakları zaman; Dünyadayken makam, mertebe, mal ve itibar sahibi olup akıl ve fazilette kusursuz olduklarını iddia ederek Hakka karşı diklenen öncülerine diyecekler ki, ey kıymetliler! Dünyada bizlere akıl verip emrettiniz, peygamberleri inkâr edip her türlü iğrenç işleri yapmamızda öncülük yaptınız. Allah'ın kitaplarının ve peygamberlerinin yasakladığı hukümleri sizlere uyarak yaptık. Bugün ise emirlerinizi tuttuğumuz için tutuklandık. İntikam Sahibi Olan Allah'ın bizlere kestiği ağır ceza ve azabından az bir şeyi bizden alıp uzaklaştırabilecek misiniz?

۞ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللّٰهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجَزِعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ ۞

Onların zulümde öncüleri olan ululları; kendilerine uyanların sataşmaları sonrasında diyecekler ki, eğer kullarına hidayet bağışlayan Allah; bizlere hidayet ikram etseydi, bizlerde sizlere hidayette öncülük yapardık. Ancak O, (zulüm ve bozgunculukta ısrar edenleri) içinde bulundukları sapıklıkta bırakan (Müdıl) ismi ile bizim sapıklığımıza hükmetti. Bizler de dalâlet ve sapıklıkta sizlere öncülük

yaptık. Şimdi bizler başlar olarak, sizler de ayaklar olarak kendilerine yazık eden sapık zalimleriz ve bu yüzden tutuklandık. Sizin ve bizim için değişen bir şey yok. Ceza ve azabın şiddetinden dolayı feryad edip sızlanacak mıyız, yoksa üzüntüleri yaşamağa dayanacak mıyız? Bizim için birdir. Kaçıp kurtulmamız için bir yer ve imkânımız yok.

۞ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ ۞

22.Ayet: Zalim ve kâfirlerin Dünyadayken bozuk ve bozguncu heves ve pis arzularının kaynağı olan azgın ve yoldan çıkarıcı Şeytan; Kıyamet Günü herkesin hesabı görülüp iş bitirilerek Cennetlik ve Cehennemliklerin yerlerine yerleşmelerinden sonra diyecek ki, kullarının durumlarını düzelten ve düzgünce yaşayıp mutluluklara ermelerini isteyen Allah; Bu Güne dair hep gerçekleri ve olacakları va'd etti ve Îman etmediğiniz takdirde tutulup Cehenneme atılacağınızı haber verdi. Ben ise sizleri kandırıp Hak Yoldan çıkarmak için O'nun aksini va'd edip haber verdim ve ben dediklerimde yalan çıktım. O'nun; dediğini yerine getireceği kesin ve şüphesizdi. Ama sizler bozuk karakterinizin gereğini yaparak Rabbinize değil de Benim dediğime uydunuz. Benimki sadece yalan ve aldatmaktan ibaretti. Dediğimin gerçekleşmesi de umulur bir şey değildi.

۞ وَمَا كَانَ لِيَ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ ۞

Hem Benim kuvvetli belgem, sizleri zorlayacak bir yetkim de yoktu.Sadece sizleri davet ettim. Sizler de batıl ve bozuk varlıklarınız gereği pis arzularınıza kapılıp davetimi gönülden kabul ettiniz ve aldatmaları tereddütsüz tasdik edip oyalanmadan geldiniz. Bugün beni kınayıp suçlamayın aksine Benim tuzak, hile ve düşmanlığımı kesin olarak bilmenize rağmen sizleri Bana uymağa sürükleyen nefislerinizi (kendinizi) kınayıp suçlayın.

۞ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

Geçmişte dediklerimin aksine Bugün sizlere Ben yardım edemem. Sizler de Bana yardım edemezsiniz. Gerçek durum açığa çıktı. Aramızdaki her türlü sevgi ve dostluk bağları kopup ortadan kalktı. Herkes yaptığı ile tutuklanmıştır. Bugün saklı, gizli her şey açığa çıktı. Beni; hiçbir ortağı olmayan, Ehadiyyet ve Samediyyet Sahibi Allah'a ortak koşmanızı asla kabul etmedim. Ben; sizlerden uzağım. Daha önce aldatma ve kandırma Yurdu olan Dünyadayken de Beni ortak koşmanızı, tüm dediklerinizi ve yaptıklarınızı kabul etmiyordum. Hakikat şu ki, zulüm ve yanlışlık yaparak Allah'ın yolundan çıkan azgınlara çok ağır ve acı veren bir azap var.

۞ وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ

تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۞

23.Ayet: Allah Azıîmüşşan daimi olan üslubu ve âdeti gereği; ısyan ve inad sahalarında helak olan zalimlerin Ahiret Gününde korkunç hallerini ve ağır rezilliklerini anlattıktan sonra, Dünyadayken Şeytanın kandırıp azdırmasından korunan Mü'minlerin Ahiretteki durum ve mutluluklarını açıklamak üzere buyurdu: Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman edip O'nun peygamberlerini ve kitaplarını tasdik eden, Îman, ma'rifet ve kesin bilgilerin ürünü olan yararlı işleri yapan Mü'minler; Cennetlere konacaklardır. O Cennetler; kesin bilgilerin, görme, görüşme ve kavuşmaların sahalarıdır. O Cennetlerin altlarından İlâhî ilimlerin hayat suları akar. Cennetliklerin varlıklarında akla hayale gelmedik olgunluk ve yücelikler meydana gelip gelişir. O Cennetlerde; gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, insanların akıllarına gelmeyen nimetler ve ikramlar vardır. Bambaşka anlayışlara ve kavuşmalara erecekler. Bütün bu nimetlerle beraber Rablerinin, izni, beğenisi ve ikram ettiği başarılarla Orada ebediyyen kalacaklar. Orada onlara hayat ve esenlik temennileri; Hak Teâlâ tarafından melekler diliyle selam sözüdür.(Buna mazhar olmakla tüm sıkıntı, dert, keder ve eksik niteliklerden kurtulacaklar). Çünkü Dünyada onlar; Allah'a varlıklarının tamamıyla teslim olup işlerini O'na ısmarlayarak O'nun buyruğu altından çıkmadılar.

۞ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۞

24.Ayet: Ey adalet ve ibret sahibi olup her şeyden (Allah'ın izniyle)haberdar olarak engin göz ve görüş sahibi olan! Kullarını; Kendi Varlığına ve Birliğine Îman ve iz'ana Erdiren Allah'ın onların uyanmaları için nasıl temsillerle ve benzetmelerle açıklamalar yaptığını elbette görüp biliyorsun. İşte bir açıklama: Âlemlerin Rabbi Allah'tan başka ezel-ebed hak ve kalıcı varlık olmadığını tam olarak açıklayıp söyleyen Hoş Tevhiîd Kelimesi; hoş bir ağaç olan hurma ağacı gibidir. Kökleri ve gövdesi toprağa sağlamca bağlı, rüzgârlar onu sökemez ve sarsamaz. Dalları ise göğe doğru yükselip gitmiştir.

۞ تُؤْتِي أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۞

25.Ayet: Rabbisinin izniyle meyvelerini her zaman verir. Tevhiîd kelimesi de yaratıldığı pak karakter sahibi insanların kabiliyyetli topraklarında(varlıklarında) yerleşip dalları ruhanî âlemin yüceliklerinde daima anlayış ve hakikatleri keşif meyveleri verir. Bu hakikatleri keşfetmeler; ırk, soy, çokluk, taklid ve tahmin gibi yok olmağa mahkûm olan tüm bağ ve alakaları, dikenler misali her türlü kargaşayı

kökünden söker(İlâhî Birliğin huzuruna erdirir). Can gözleri açık olup Yüce Varlığın Pak Birliğini, her türlü kayıt ve hududdan Münezzeh Olan Sonsuz Varlığını idrak edenlerin bu uyarılara ihtiyacı yoktur. Öyle ki, Allah; misaller vererek ve benzetmeler yaparak bu açıklamaları sadece Allah'a verdikleri sözlerini tamamen unutan, Dünyalık bağ ve silsilelerden dolayı fâni varlıklarının perdeleri ile can gözleri kapanan insanlara yapmaktadır ki, bu gibi temsiller ve uyarılarla unuttuklarını hatırlayıp akılarını başlarına alsınlar.

۞ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ۞

26.Ayet: Allah'ın Varlığına ve Birliğine aykırı, Tevhiîd Caddesine karşı, tüm bozukluk ve kötülüklerin kaynağı olan pis ve iğrenç küfür kelimesine (kâfirlik da'vasına) gelince; iğrenç ve iğreti Ebucehil karpuzuna benzeyen bir ağaç gibidir. Toprağın üzerinde gelişmeğe başlar, aşağı inmeğe uğraşır ancak kökü ve gövdesi olmadığından sağlamlığı ve tutunması olmaz. Kuruyup sökülür gider. Rüzgârın evirip çevirmesiyle kararsız bir halde sürüklenir durur. Kâfir ve fâsıkların itikadları buna benzer. Şüphe ve kuşku rüzgârları önünde savrulur gider. Kuruntu uçurumlarına, hayal deliklerine döker.

۞ يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۞

27.Ayet: Kullarının durumlarını düzeltip işlerini Yürüten Allah; Îman sahibi kullarının ayaklarını Dünya hayatında kararlı sağlam Tevhiîd Da'vasına tutunmalarıyla sağlam tutar, onları karar ve istikrar sahibi eder. Bunun için onlar; Hak Da'vayı yüceltmeye, Dîne yardım etmeye düşkünlük gösterip sıkı tutarlar ve asla bırakmazlar. Bu kararlılıkları ile Halkın hesaba arz olundukları Ahiret gününde ve bilhassa kabirde Münker-Nekîr (yadırgı; benzeri görülmedik derecede dehşetli)Melekleri karşısında bocalamaz ve sıkıntıya düşmezler. Allah; Îman ehlini Hakta sabit ve şaşmaz kıldığı gibi, kulluk dairesinden çıkan zalimleri de sapıklıkta bırakır. Çünkü onlar inad edip diklenerek sapıklıkta kalmakta ısrar ettiler. Bu sebeple sapıklıklarına hükmedip onları perişan eden Allah'ın onları orada bırakmasıyla asla kurtuluşa eremezler. Hatta orada ebediyyen kalırlar.

۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ۞

28.Ayet: Ey gören ve gördüğünden dersler alan! Türlü yanlışlıklar sergileyen zalimleri görmektesin. Şükredip gereği olan kulluğu yapmaları için Allah'ın ikram ettiği; üzerlerine akıp gelen nimetlerini tam bir taşkınlıkla kâfirlik ve nankörlüğe çeviriyorlar, onları Allah'a karşı azgınlık ve taşkınlıkta kullanıyorlar. Gerekli olan

onları Tevhîd Kelimesini yüceltmek, Allah'ın Dînine ve Peygamberine yardım etmek için harcamakken Allah'ın seçkin kullarına karşı kullanıyorlar. (Türlü vaadlerle kandırdıkları) toplumlarını kendileriyle beraber kahrolup helak olma ve ebedî zarar yurduna konduruyorlar.

۞ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ۞

29.Ayet: Yani Cehenneme iskân ediyorlar. Oraya tam bir rezillik ve horluk içinde girecekler. Bir daha oradan hiç kurtulamayacaklar. O ebedî perişanlık, sonsuz mahrumiyyet Yurdu Olan Cehennem, ne kötü karargâhtır.

۞ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۞

30.Ayet: İçleri, akıl ve gayeleri pislikten ibaret ve kendileri son derece azgın olduklarından; eş ve benzerden Münezzeh, Bir ve Bambaşka Varlık Olan Allah için gölgeden ibaret yarattıklarından bazı karanlık varlıkları kendilerince ortaklar ve denkler yaptılar. Bu yolla halkın zayıf ve zavallılarını; sonsuz ilim Sahibi Olan Allah'ın Birliğine ve ebedî nimetlere erdirmek için yaratılmışın En Üstününe inen İslâm Dîninden ibaret Olan Yolundan saptırıp şaşkınlığa sevk ediyorlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! Yermek ve azarlamak için onlara de ki, içinde bulunduğunuz kâfirlik ve azgınlıkta yaşayın. Bilesiniz ki, işinizin sonu ve neticede gidişiniz cezalanmanız için sizlere hazırlanan Cehennem ateşine girmek olacaktır.

۞ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ ۞

31.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kendilerine getirdiğin dîn işlerinin tamamına, özellikle de içleri arındıran namaza, dışlarını temizleyen Zekâta Îman edenlere söyle ve emret; namazlarını hakkıyla kılsınlar, belli vakitlerde ve kontrol altında onlara devam etsinler. Kendilerine verdiğimiz rızıklardan hak sahiplerine gizlice soru dahi sormadan ve gerektiğinde sorduktan sonra versinler. Ey Dünyadayken Ahiret için kurtuluş isteyip Bu Dünyada Ahiret azığı hazırlayanlar! Büyük Gün gelmeden önce iyi hazırlanın. O Gün eksikleri telafi etmek, bazı suçları sadakalarla silmek için asla alış-veriş, dayanışma ve dostluk yok.

۞ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۞

32.Ayet: Ey kulluk görevleriyle yükümlü olanlar! Her türlü sebepleri sizlere kolayca sunmasından ve Allah'ın hazırlık yapmanızı emretmesinden sonra nasıl hazırlanmazsınız? Çünkü kullarına Ahiret için hazırlık sebeplerinde başarılar Veren Allah; öyle düzenler kurup idareler icra eden yaratan ki, Yedi Semayı (gök ve

ötesinde bulunan tüm Yüce âlemleri); İlâhî İsimlerden ve sıfatlardan iyiliklerin ve bol nimetlerin inmesine yaratıp hazırladı. Tabiatları, toprak, su, hava ve ateş gibi rükünleri ve onlardan oluşan nesneleri; üzerine nimetlerin bolca inmesi için kabul eden yeryüzünü yarattı. Sema tarafından su indirdi ve yüce âlemden de ilimler ikram etti. O su ile (bedenleriniz için) türlü ürünler, ilimle de hünerler ve ma'rifetler gibi nice manevî hâsılat vücuda getirdi. Bütün bunlar sizlere maddî ve manevî rızıklar, gıdalar olsun, türlü karışımlardan meydana gelen bedenleriniz ve ruhlarınız kuvvet bulsun ve rabbiniz böylece varlıklarınızı devam ettirsin ki, dönüp varacağınız Ahiret için azıklar hazırlamak maksadıyla Allah'a itaat ve kulluğa devam edesiniz.

۞ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ۞

Kendisinin dileyip emretmesi ile denizde türlü ihtiyaçlarınızı temin etmek üzere akıp gitmesi için sizlerin hizmetine gemiler verdiği Kendi Varlığının kudreti içerisinde gezip dolaşan cisimlerinizi ve bedenlerinizi sizlere ikram eyledi. Bu sebeple gezip dolaşıyorsunuz ve O'nun verdiği varlıklarla maddî ve manevî kazançlar elde ediyorsunuz, yüksek ilâhî bilgilere sahip oluyorsunuz. Ekinler, sebze ve meyveler yetiştirmeniz için Yeryüzünde emrinize nehirler verdiği gibi, ruhanî kuvvetlerle dolu yüksek kabiliyetler yoluyla peygamberlerin ve Evliyanın dillerinden manevî nehirler de ikram etti ki, faydalanıp kesin bilgilere, hakikat ve ma'rifetlere sahip olasınız.

۞ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۞

33.Ayet: Bunlar gibi Güneşi ve Ayı da aralıksız ve kararlılıkla dönüp durdukları halde hizmetinize verdi. Tahıl, meyve ve sebzelerinizi geliştirip olgunlaştırmak için kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar devamlı hizmet görürler. Yine aralarınıza peygamberlik ve Evliyalık mertebeleri koydu. Farklı tabakalarda o iki mertebeyi dolaştırıyor. Kimi insanlar iyi ve yararlı, kimisi ise utanmaz ahlaksız. Kimileri maneviyatta kutuplardır. Kimileri ise Allah'a gönül verip her şeyden geçmiş. O peygamberlere ve Allah dostlarına uyup Hak tarafına çekilip gidesiniz, Birlik Denizine(İlâhî Huzura) kavuşasınız. Sizlere gündüzü ve geceyi, yokluğu ve varlığı da hizmete sundu ki, dinlenip geçim temininde koşuşturasınız, Allah'ın Varlığına ve Birliğine de yolculuk yapasınız diye.

۞ وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ۞

34.Ayet: Nefislerinizin tamamlanması, idraklerinizin olgunlaşması için kabiliyyet ve karakterlerinizin dilleri ile istediğiniz ve ihtiyacınız olan her şeyi sizlere verdi. Sizlere verdiği nimetler çokluk bakımından öyle bir seviyeye ulaştı ki, sizleri

yetiştirip kuvvetlendirmek için verdiği nimetleri eğer saysanız üzerinize dökülüp gelen Allah'ın nimetlerini asla sayamazsınız. O kadar çok ki, saymağa gücünüz yetmez. O halde o nimetlere karşılık devamlı şükretmelisiniz ve haklarını ödemelisiniz. Eğer bu hakları ödemeye, hatta bir nimetin hakkını ödemeğe güç yetmezse şükretmelisiniz. Fakat sizler içerisinden çok az kimse Allah'ın nimetlerine şükrediyor. Gerçekten insan; asıl karakteri olan insanlığı ve (şehevî) arzular bakımından hayvanî kuvvetleri sebebiyle gaflet ve unutkanlık üzere karakter edinmiş olmakla kendinse aşırı zulmetmekte, üzerine belalar hücum edip sıkıntı dokunduğunda aşırı üzüntülere düşmekte bolluk ve huzura erdiğinde ise insan çok nankör, nimetleri ve Sahibi çabuk unutur.

۞ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ۞

35.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Hanı Atan Allah Dostu Muhteşem İbrahîm Peygamber(s.a.v.) Şeref Kaynağı Mekke Şehrini kurduğunda Allah'a gizlice dua edip demişti: Ey Rabbim! Bana kurup imar etmemi emrettiğin Bu Şehri; düşman tahribatından, bozup değiştirmesinden emniyyet ve güvende kıl. Şeytanların kandırıp yoldan çıkarmalarından, bozuk arzu ve görüşlerin bizleri yoldan çıkarması suretiyle Beni ve çocuklarımı putlara tapmaktan uzak tut.

۞ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

36.Ayet: Ey Rabbim! Katından bir imtihan ve kullarını deneme yapman için bu putlara ve putperestlere bir takım olağan üstü haller vermenle bunlar insanlardan pek çoğunu Tevhıîdinin Yolundan saptırıp ayırıyorlar. İnsanlardan kim; kendilerini Senin Tevhıîdine (Varlığına ve Birliğine Îman ve itaate) davetimden sonra bana uyarsa elbette o kimse Benden ve Dînime sahip olanlardandır. Kim de bana karşı gelip sözümü kabul etmezse bilirim ki, Sen; rahmet ve ikramın sebebiyle af ve mağfiret Sahibisin. Kullarından meydana gelen ısyan ve günahları siler arındırırsın. Azap etmekte acele etmeyerek geniş rahmetinle Îman etmelerine ve kurtulmalarına imkân sağlayarak onlara rahmetini ikram edersin.

۞ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ

رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ ۞

37.Ayet: Ey Rabbimiz! Neslimden bir kısmını Muharrem(Saygın) Evin Olan Ka'be yanında ekin ve mahsul bitmeyen taşlık bir vadide (yaşamaları ve daima ibadet etmeleri için) yerleştirdim. Beytullah'a Muharrem denmesinin sebebi; Orada savaşmak, av avlamak, birine saldırıda bulunmak, aşağılamak haram ve yasak olduğu içindir. Tüm bunlar; O'nun saygınlığını korumak içindir. En zorba

hukümdarlar dahi O Evden korkar, çekinir. Dolayısıyla daima ta'zıîm ve tekrîm görür. İbrahîm Atamız duasına devam etti ve dedi ki, bunları buraya yerleştirdim ki, Senin Evini her türlü pislikten ve sıkıntı verecek nesnelerden temizlesinler. Ey Rabbimiz! Onları Buraya yerleştirdim ki, sadece namazlarını kılsınlar, Yüce Huzuruna, Kapının açıldığı avlu ve meydana daima yönelerek yaşasınlar. Rahmet ve ikramın gereği insanlardan birlikler ve kafileler meydana getir de bunlara gönül vererek her bir yandan akıp gelsinler.

۞ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ۞

Böylece uzak memleketlerden gelen ziyaretçiler, ticaretçiler vasıtasıyla ve bunlara gönül verenlerin hediyeleri ile besle, ruhanî ve bedenî ürünlerden türlü rızıklarla ihtiyaçlarını gör ki, nimetlerine şükretsinler, sana kulluğa, evine hizmete endişesiz kalblerle, havatır ve vesveseden arınmış olarak devam etsinler.

۞ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۞

38.Ayet: Ey türlü lütuf ve ikramlarla bizleri yetiştirip Yaşatan Rabbimiz! Biliriz ki, Sen; gizleyip açığa vuramadığımız ve açığa koyduğumuz tüm ihtiyaçlarımızı bilirsin. Biz ihtiyaçlarımızı dahi bilemeyiz. İhtiyaçlarımızı da Sen bizden iyi bilirsin. Sen bizleri, yaptığın ve yarattığın her şeyi bilirsin. Çünkü Senin ilmin; her şeyi Kuşatan sınırsız varlığına aiddir ve her şeye kendinden yakındır. Sen; Kendini bilirsin. Bizim böyle bir ilmimiz yok. Ey Mevlâ'mız! Seni bilip idrak edemediğimiz gibi, kendimizi dahi bilemeyiz. Bu yüzden doğru söyleyenlerin En Doğru Söyleyeni acz ve kusur makamında dedi ki, kim kendini bilirse Rabbini de bilir. Bizim ihtiyaçlarımız sana nasıl gizli kalabilir ki, Sen âlemlerin Rabbi Olan Allah'a Semâvât ve arzda gizli-açık hiçbir şey gizli ve örtülü kalmaz. Çünkü onları yarattı, yaşatıyor, kuşatmıştır ve biliyor. Dolayısıyla hiçbir şey O'na gizli kalmaz

۞ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ۞

39.Ayet: Hamd ve tüm güzellikler; yarattığına nimetler, kullarına değer ve üstünlükler Veren Allah'a mahsustur. O öyle ikram ve bağış Sahibi ki, son derece ihtiyar olmama ve tamamen çocuk sahibi olmaktan ümidimi kesmeme rağmen Benim yerime geçecek halifem olarak Yahya'yı Bana bağışladı. Sonra da İshak'ı verdi. Rivayet olundu ki, 99 yaşında iken İsmail, 112 yaşında iken İshak doğdu. Hakikaten Beni türlü nimetleriyle yetiştirip ikramlarda Bulunan Rabbim; Beni dostluğuyla şereflendirdi, ağırbaşlılık, değerlilik verdi ve bu nitelikleri Bana âdeta giysi yaptı. O Rabbim; bütün dua ve istekleri Duyandır. O karakter ve kabiliyetimin dillerinin arzını, varlığımın ihtiyaçlarını duyup bilerek, her konuda beni güçlü kılıp

bilmem ve demem lâzım geleni ilham ederek isteğimi cevaplayıp karşıladı. Yerime geçip Beni temsil edecek biri Benim muradımdı (O'na sonsuz hamd olsun).

۞ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ۞

40.Ayet: Ey Rabbim! Beni; Namazını hakkıyla kılan, tüm varını Sana vererek tam bir saygı ile daima Sana yönelen eyle. Çocuklarımdan da aynı tarzda Namaz kılanlar, Sana yönelenler var eyle. Ey Rabbimiz! Benim ihtiyaçlarımı gör, hakkımda, çocuklarım ve torunlarım hakkında olan duamı kabul eyle.

۞ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ۞

41.Ayet: Ey Rabbimiz! Beni arındır. Çünkü Ben; kendim hakkında ne yarara ve ne de zarara güç yetiremem. Babam, Anam ve tüm Mü'minlerin de kusurlarını ört varlıklarını arınmış eyle. Benim ve onların yanılgılarını rahmetin ve ikramına göre affet. Özellikle amel defterlerinin açılıp hesabın tümüyle tam olarak görüleceği ve herkesin iyilik-kötülük tüm yaptıklarının karşılık bulacağı Kıyamet Gününde...

۞ وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ۞

42.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bütün işlerin saklılıklarını ve inceliklerini tamamen Bilen Allah'ı; kendilerine bir müddet mühlet verip serbest bırakmasıyla İlâhî hukûm ve sınırlardan çıkarak zulümlere dalan zalimlerin yaptıklarından habersiz zannetme asla. Sadece onların yakalanıp ceza görerek azaba uğratılmalarını korkunç bir güne kadar tehir edip erteliyor. O gün gözler; ölülerin gözleri gibi korku ve dehşetten dolayı dikilip kalacak, hiçbir tarafa dönüp bakmağa kadir olamayacaklar.

۞ مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ ۞

43.Ayet: Bu şaşkınlık ve dehşet içerisinde başlarını Semaya; (o korkunç manzaraya) doğru uzatarak (boyunları sünmüş vaziyette) süratle giderler. Aşırı korku ve şaşkınlıklarından dolayı bakışları bir an kendilerine dönmez (ve kendilerini kaybedercesine koşarak giderler). O an her türlü arzu, bozuk hayal sahası olan kalb ve gönülleri bomboştur. Dünyadayken pis arzu ve bozuk hayallerden dolayı Allah'ı anmağa yer olmayan gönüllerinde O Korkunç Kıyamet Gününde her şeyi boşaltıp sırf Allah korkusuna yer vermişlerdir.

۞ وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا

رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ ۞

44.Ayet: Ey peygamberlerin en Kâmili! Kıyamet Gününün korkunçluğunu ve yaratılmışın O Günde durumlarını duyduğun her zaman yaratıldıkları ilk anda Allah'a verdikleri sözü ve sağlam ahidlerini unutan insanları uyar ve onlara de ki, sözlerini tutmayanlara Allah'ın tehdidle haber verdiği azabın kendilerine geleceği Günde ne yapacaksınız? Bilesiniz ki, O Gün; tüm kurtuluş sebeplerinin zincirleri kopacak, tedbirleri bitecek. Asla hiçbir şeyi telafi imkânı onlar için mümkin olmayacak. Dünyadayken Allah'ı ve Rasûlünü inkâr ederek kendilerin en büyük zulmü yapmış olan zalimler; azabı gördüklerinde yalvarıp yakararak diyecek: Ey Rabbimiz! Bizleri Dünyaya geri göndererek müsaade et ve bizi biraz bırak. Yakın bir vakte kadar tehir et. Peygamberlerinin dillerinden yaptığın çağrıyı kabul edip katından getirdikleri esasların tamamını tasdik ederek onlara uyalım.

۞ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ۞

Onlar azarlanarak ve Dünyada dalga geçmelerine karşılık verilerek onlara denir ki, ey zalimler! Bu Gün öncesinde Dünyadayken bulunduğunuz hallere aldanarak ve şımararak yemin etmemiş miydiniz ve yurtlarınızda, mal ve varlıklarınız içerisinde ebedî kalacağınızı, sizin için yok olmanın olmadığını, kimseler tarafından vebal ve haksızlıkla suçlanamayacağınızı iddia etmemiş miydiniz?

۞ وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ ۞

45.Ayet: Bu iddia ve yeminizle beraber; ey azgın zalimler! Ad ve Semûd Kavmi gibi zalimlerin yurtlarına ve yerlerine konup yerleştiniz. Onlar da ebedîliklerini yeminler ederek iddia etmişlerdi vs. Onlara Dünyadayken neler yaptığımız ve nasıl intikam aldığımız ve köklerini kazıdığımız sizlere görünüp aşikâr olmuştu. Nasıl malum olmaz ki, onların helâk edilişleri tam bir rezillikti. Sonra peygamberlerimizin dillerinden misaller vererek tekrar-tekrar anlatmıştık ki dersler alasınız, kötü işlerinizi ve iğrenç icraatlarınızı terk ederek onların uğradığı musibetlere uğramayasınız. Fakat tüm bunlara rağmen dersler alıp bildiğiniz işlerden vazgeçmediniz. Şimdi onlardan daha fazla bela ve cezalarla tutulup cezalanacaksınız.

۞ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ۞

46.Ayet: Nasıl Dünyadayken azaba yakalandıklarınızda hile ve planlarınız sizlere fayda vermedi ise, Bugün de (Kıyamet Gününde de) çare aramak asla fayda

vermeyecek. Ey Allah Rasûlü! Şimdi Senin karşında düşmanların türlü planlar ve hileler yaptılar. Zannettiler ki, hayal ettikleri o şeyler; sağlam belgeler, güçlü dayanaklardır. Ama bilmiyorlar ki, yaptıkları her şey gibi plan ve hileleri de Allah katında ve O'nun kontrolu altındadır. Onların plan, hile ve çalışmaları sağlamlık ve güç bakımından dağları alıp götürecek ve yok edecek derecede olsa dahi Sana asla bir şey yapamazlar. Zira Senin Rabbine karşı düşmanlık yapılamaz, O'na itiraz olmaz ve asla karşı konulamaz. Rabbinin dediği dedik ve hukmü kesindir. (Yaratan O'dur. O'ndan başka herkes ve her şey O'nun yarattığıdır. Neleri varsa sadece Allah'ın verdiği kadardır). İktidar, üstünlük, yenme, büyüklük tamamen Rabbinindir.

۞ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ إِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ۞

47.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Dileyip istediği her şeye Kadir ve Muktedir Olan Allah'ı; peygamberlerine verdiği sözde asla yalancı çıkar zannetme. Peygamberlerinin düşmanlarını helâk edip azaba uğratacağının sözünü verdiğinde muhakkak helâk edip azaba uğratır. Bilesin ki, azametin ve sonsuz büyüklüğün sahibi Olan Allah; her şeye ve dilediklerine üstünlük Sahibi Olup belirlediği ve yarattığı her şeyin üstesinden gelendir. Dostlarına yardım ederek; onların düşmanlarından intikam almakta çetin intikamlara Sahibdir. Ey En Kâmil Peygamber! Zulüm ve kâfirlikte ısrar edenlere de ki, ey azgın zalimler! Dünya hayatınızda Allah'ın; içinde bulunduğunuz halde bırakıp sizlerden intikam almadığına ve sizleri helâk etmediğine asla aldanmayın.

۞ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۞

48.Ayet: Anlat O Günü ki, Dünya alt-üst olarak Yeryüzü değiştirilip tamamen başkalaştırılır. Dağlar paramparça edilerek toz haline geldikten sonra hiçbir eğrilik ve tümseklik kalmaz dümdüz olur. Artık Yeryüzü önceki halinden başka bir hal alır. Bilinip görülen Bu Semâvât da değiştirilip başkalaştırılır. Belli yerlere yerleştirilmiş olan tüm yıldızlar parçalanır, darmadağın olur. Güneş ve Ay dürülüp götürülür. Hulasa âlemin temelleri yıkılır, konum ve şekilleri bozulur, kıyıları-bucakları birbirine girer, eserleri, parçaları ve izleri yok edilir. Kâinatın dengesi ve düzeni bozulur. Her şey açığa çıkar. Sonradan olan sahadaki cesedlerinin kabirlerinden çıkarak ve tüm varlıklarından arınarak Kendinden gayriyi kahredip yok Eden Hak ve Tek Varlık Olan Allah'ın huzuruna çıkıp gelirler.

۞ وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۞

49.Ayet: Ey hakkıyla görüp her şeyden ders alan! O Gün, Allah'tan başkasına ebedîlik isnad edip hadiseleri; âdi sebeplere dayandırarak Allah'a karşı her türlü

suçu işleyen suçluları görürsün ki, dünyada şunun-bunun peşine takılarak taklid bağlarından kurtulamayanlar, sebebler ve olaylar zincirlerinden çıkarak Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman etmedikleri için kurtulamayanlar; ceza olarak korkunç halkalara ve kuvvetli zincirlere vurulup Cehenneme sevk olunurlar.

۞ سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ ۞

50.Ayet: Öyle ki, onların varlıklarını saran, şahsiyetlerini örten gömlekleri ve giysileri; Dünyadayken kendilerinden başkasını görüp kabul etmediklerinin cezası olarak ateşin vücudlarındaki etkisini artırmak için gayet pis ve kötü kokan katran ve ağır zifttendir. Hakka uymayan yüzlerini de imkân (sonradan olma âlemine takılıp kalma) korları, Allah'ın rahmetinden uzaklaşıp nimetlerinden mahrum kalma alevleri ve ebedî zararların çılgın ateşi sarar. (Dünyada yaptıklarına karşılık türlü azap yurdu olan cehennemde korkunç ateş azabını tadarlar).

۞ لِيَجْزِيَ اللّٰهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۞

51.Ayet: Bu korkunç tarzlarda tutup intikam alma şüphesiz ki, herkesi; kendisine emredilenden yüz çevirerek kazandığı suçlar ya da kendisine yapılan emri tutarak yararlı işler kazanması karşılığında Allah'ın cezalandırması veya mükâfaatlandırması içindir. Bilesiniz ki, kullarının tamamını görüp Gözeten, onlardan meydana gelen her şeyi Bilen Allah; her şeyin hesabını yapması çok çabuk Olandır. Adaletinin ve hesabın gereği olarak herkesin hesabını görür, cezasını verir.

۞ هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ۞

52.Ayet: Kıyametin dehşet ve rezil edici korkunç durumları ile ilgili bu anlatılan sadece ve sadece insanlara yeter derecede bir bilgi ve öğüt ulaştırmaktan ibarettir. Çünkü onlar; üzerlerine gaflet çökmekle Tevhıîdin Yolunu unuttular ve Tevhıîdden uzaklaştılar. Suç işlemekten ve ısyanlardan uyarılıp türlü öğüt ve nasihatlerle şirkten ve şirke yönelmekten uzaklaştırılarak tutulup ceza görmekten kurtulmaları için muazzam bir hatırlatmadır. Bu tebliğ ve hatırlatma ile bütün kullar kesin olarak bilsinler ve hakkıyla Îman etsinler ki, Rableri Olan O Allah'tan başka emrini tutup kulluk yapacakları ilâh yoktur. Ölünceye ve tüm hakikatler açığa çıkıncaya kadar kulluk yapılacak Hak Ma'bud, tüm işler ve ihtiyaçlarda müracaat edilip sığınılacak sadece O'dur. Özellikle kafalarının özü(beyni) sağlam olup Allah'ın nûruyla bakarak tüm işlerin özüne inebilen, kendilerini O'nda kaybedip O'nunla ebedîliğe ulaşan kimseler iyi dersler alsınlar.

Allah bizleri; Katından uyarılarak layıkıyla dersler alan, Tevhıîdin hakikatine ererek ebedî karar ve azim sahibi olanlardan eylesin.

İBRAHÎM (A.S.) SÛRESİ'NİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Hak ve Gerçek varlık Denizinin Kaynağından ibaret olan Ehadiyyet Mertebesini sürekli zikredip ders yapan ve her konuda selim akıl, keskin zekâ sahibi olan insan! Senin vazifen; Allah'ın Kitabını ve O'nda bulunan tüm öğütleri, uyarıları, müjdeleri, tehdidleri, işaret, belirti, hüküm ve sırları hakkıyla inceleyip ders yapmandır. Çünkü Allah Teâlâ'nın; bütün varlıkların seviyelerine göre farklı mertebelerde tecelli etmelerini, iş ve icraatlarını, ortaya koyduğu tavırlarını iyice anlaman için bu inceleme ve dersleri yapman gereklidir. Böylece İlâhî tecellilerin, hıkmetle iş ve icraatlarının eserleri arasında meydana gelen fâni ilgi ve alakaların başına getirdiği gafletlerden ve sana arz olan uykulardan uyanman kolay olsun. Zira bunlar seni; İlâhî Varlığın her şeyden arı-beri olan Birliğini idrak etmekten uzaklaştırır. İşte bu uzaklaştırıcılardan kurtulmakla; Allah'tan gayri çokluk âlemi olan bütün varlıkların var oluşlarının sebebi olan tüm İsimlerin ve sıfatların Kaynağına, bütün kâinatın ve Kâinata dayalı bozulup yok olmağa mahkûm her şeyin Merciine(Yüce Huzura) ulaşman mümkin olsun.

Ey Allah'ın Birliğinin Engin huzuruna kavuşturan ermişlik yoluna yönelen öğrenci! Bil ki, O Yüce Birliğe yönelmek, işaretlerini (Oraya götüren yol üzerindeki bilgi levhalarını) anlamak ancak ve ancak gayet uyanık bir uyarıcının uyarması, ergin bir erdirircinin yol göstermesi, her şeyden haberi olan ve tüm hakikatleri gören kâmil bir âlîmin olgunluğa ve tamlığa erdirmesiyle mümkin olur. Bunun için Allah'ın Sünnet-i Seniyyesi (İdaresinde konmuş bulunan esaslar) ve Âdeti; katından kitaplar ve sahifelerle desteklenen rasûller ve nebiler göndermesi ile devam ede gelmiştir. Çünkü Tevhıîdin yollarının kapalılıklarını, Hakkı ve hakikatleri idrak bilgilerine erme yollarının gizliliklerini düşünüp icra etmek mertebesinden düşen eksik akıl ve noksan davranış sahiplerini o yüce peygamberler bu esaslar çerçevesinde kolayca irşad ederler. Bütün bunlarla beraber, İlâhî buyruk ve hukümleri tebliğ edip irşada başarılı olmaları ancak ve ancak Sonsuz ilim ve üstünlüğün sahibi Olan Allah tarafındandır. Bütün peygamberlerin En Kâmili ve En Yetkilisi Peygamberimiz Hz. Muhammed(s.a.v.), bütün kitapların En Üstünü ve En Kapsamlısı Kur'an-ı Azıîm, Furkan-ı Hakîmdir. O; bütün kitapları neshetti ve yürürlükten kaldırdı. Bu yüzden Rabbimiz mealen; Bu(Kur'an); bütün insanlığı irşad edip Kusursuz Varlık Olan, her şeyi Bilen Allah'ın Varlığına ve Birliğine tam olarak irşad edip Götüren En Yeterli Kitab'dır. Artık emrolunan tarzda üzerinde iyice düşünüp dikkatlice ders yapman gerekir ki, sonsuz idare ve mağfiret sahibi Allah katında rıza ve teslimiyyet sahibi yüce kullar makamında yerleşip makam sahibi olasın.

HICR SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Hz. Salih Peygamberin a.s. kavminden bahis geçtiği için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 99 Ayettir.

HICR SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Tevhıîd ve ma'rifetlere sahip olanlar arasından kararlılık ve İlâhî hukümlere yatkınlığa sahip olanlara, kesin bilgiler elde edip Hakkı idrak edenlere, zan ve tahmin darlıklarında tereddüd yaşayıp telvin halinde(bazen iyi, bazen kötü haller yaşayarak renklilik ve alacalıkta kalkıp kemale erememe durumunda) olanların bu durumları gizli kalmaz. İşlerini tamamen Allah'a ısmarlayıp her işte O'na teslim olarak O'nun Eşsiz Varlığına ve Birliğine erenlerin işaretleri(kâmil insanlar olduklarını gösteren nitelikleri) ne zaman bu tereddüd ve telvin hali taşıyan zavallılara gözüküp anlaşılsa ve o kâmil insanların düzgünlüklerini, sağlam icraat ve güzel niteliklerini, Allah'tan razı olarak her işlerini O'na ısmarladıklarını gördüklerinde onlar gibi olmayı arzulayıp onların bulundukları güzel haller, taşıdıkları üstün nitelikler ve büyük ahlak üzere olmayı isteyerek Dînî ve hayat tarzını onlar gibi yaşamayı istiyorlar fakat zan, tahmin ve taklidçilikten, baba ve atalarının kendilerine miras gibi bıraktığı işe yaramaz bu taklid ve tahmin üzere yaşama hallerinden kurtulamadıklarından karakterlerindeki bu kararsızlık ve tereddüdlerini iyice anlıyorlar. Ancak kendi bildiklerinden şaşmayan azgınlar, kin ve hasedden kurtulamayan zavallı ve pis karakterli kimseler olduklarından dolayı İmanın kemaline ermeye, Yüce Dîn İslâm'ı hayat tarzı edinmeğe atılganlık gösteremiyorlar. Halbuki, Allah'ın ve O'nun katından gelen her şeyin Hak olduğunu gösteren apaçık Ayetlerinmiş, Doğruluğunu hakkıyla gösteren kuvvetli mucizeler gelmiş ve denen her şey olaylara ve gerçeklere uygun olarak bir-bir gerçekleşmiştir. Bunun için Allah sübhaneh; Sevgili Peygamberine Kendisi tarafından arka çıkılıp desteklendiğine işaret ederek uyarıda bulunmuş. Bir türlü İman edemeyen kararsız kâfirlerle konuşmayı kesmesini ve davetten vazgeçmesini O'na tavsiyede bulunup emretmiştir. Sonra da (Kendisine ve Bu Davaya canları ve mallarıyla katkıda bulunan arkadaşlarına zarar vermeğe kararlı olan kararsız) kâfirleri helâk edeceğini Peygamberine müjdelemiştir. Söze Uğurlu Olanla başlamak üzere En Büyük İsmiyle başlayarak dedi:

﴿ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴾

Kullarını dilemesi ve istemesine göre başarılara Erdiren Allah adıyla... Kabiliyyetleri ve kapasitelerine göre onlara Tevhıîdinin kesin belgelerini, Dîninin delil ve dayanaklarını açıklayıp göstermekle Rahman(sonsuz rahmet azamet ve lütuf Sahibi), bunları kabul edip bu yüce niteliklerle nitelenmeye onları uygun kılan Rahîm(özel rahmet ve ikram Sahibi).

❁ الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ❁

1.Ayet: Ey yaratılmış içerisinde En Üstün, Peygamberlikte ve yaratılanları Yaratan'a erdirmekte En Mükemmel ve Allah'ın Rabliğinin sırlarını arz etmesini kavramağa, İlâhlığının gizliliklerinin açığa konmasını idrake, geniş rahmetinin ve kâmil keramet ve nimetlerinin merkezinden parlayan alâmetlerini izlemeğe En Lâyık İnsan! Bu Sûrede okunup anlatılan şu Ayetler; her şeyi kapsayan, geçmiş kitapları yürürlükten Kaldıran ve Allah'ın En Meşhur Kitabı Kur'an'ın Ayetlerinin bir kısmıdır. Yol bulup Hakka ermeyi; yoldan çıkıp sapıklığa düşmekten, erginlik ve olgunluğu; eksiklik ve cahillikten Ayıran, Allah'ın tüm varlıkları yaratmaya hüküm vermesi konusunda düşünebilen can gözü açık olanlara açıklamalarda bulunması pek net ve çok açık Olan İlâhî Kitabın Ayetlerinin bir kısmıdır. Bu Kitab; özellikle her şeyi bilip seçen kâmil insanlara açıklamalar yapar(O'nun açıklamalarını onlar anlar). Onlar nice kerametlerle ve türlü üstünlüklerle seçkin insanlardır. Bilhassa Allah'ın; her şeyi kuşatan yüce ilminden ibaret olan Akl-ı Külden dal-dal, yol-yol gelip kendisine gerçek akıl verilen insana... Çünkü insan; her şeyi(hakkı-batılı, doğruyu-yanlışı, dostu-düşmanı seçebilen) gerçek akılla; Kendisini yoktan var edip geliş ve dönüşüne(Yaratandan gelip tekrar O'na dönüşüne dair)tüm işlerini Yürüten Yaratıcısına yönelir. Kim aklını yaratılış gayesi olan kulluk için kullanmaz, yararına olan işler için çalıştırmazsa o kimse kâfir, nankör ve insanlık mertebesinden sayıya gelemeyecek derecedeki mesafelerce uzaktır. Telâfisi mümkin olmayacak derecede sapıklığa düşmüştür. Bu korkunç hal, onların son derece gaflete batmalarından, alçak Dünyanın lüks ve parıltılarında boğularak serhoş olmalarındandır.

❁ رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ❁

2.Ayet: Bu gaflet, körlük ve serhoşluklarından bazı anlar ayıldıklarında bu kâfirler; Allah'ın Varlığını örtüp akıllarını bu korkunç perdeyi kaldırmakta(Îman ve İslâm sahibi olarak kurtulmakta) kullanamayan azgın zalimler; biraz istek ve arzularda bulunurlar ve derler ki, bizler de müslimanlar olsak. Akıllarını Allah'ı tanımaya çevirip işlerini O'na ısmarlayarak her durumda O'na dayanıp güvenmeyi isterler. Fakat (ey Muhammed) azgınlıklarının şiddetinden, cehaletlerinin dibe vurduğundan dolayı Sana ve Kitabın Kur'an'a Îman edemezler. Çünkü onlar inad edip diklenmelerinden dolayı Dünyada rezil ve perişan olmaktan, Ahirette ebedî zarara uğramaktan kurtulamazlar.

﴾ ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿

3.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onları bırak Dünyada çalışıp uğraşsınlar. Kalplerinde türlü hastalıkların doğmasından başka işe yaramayan yiyecekleri yesinler, hayvanî zevk, tat ve kuruntulardan başka yararı olmayan lüks ve parıltılı eşyalar içerisinde yaşasınlar. Uzun arzular onları meşgul edip Yaratanlarına ibadet ve itaatten, Ahiretin ebedî ve gerçek lezzetlerinden mahrum olsunlar. İş açığa çıkıp sır ve saklı olan her şey ortaya konduğunda yaptıkları her şeyin iğrençliğini bilip görecekler. O zaman; Allah'tan, O'nun Kitabından ve Peygamberinden yüz çevirmeleri sebebiyle kendileri için ruhanî lezzetleri ve ebedî nimetleri ellerinden kaçırdıklarını anlayacaklar.

﴾ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿

4.Ayet: Bizim ezelî âdet ve esaslarımızdan olarak hangi kent ve memleket ahalisini helâk ettiysek muhakkak helâk etmemiz öncesinde onların ne zaman ve nasıl helâk edilecekleri bir yazı ile belirlenmişti. Zire her şeyle ilgili ne olacaksa bilgimizde mevcud ve Levh-ı Mahfuzda yazılıdır.

﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿

5.Ayet: Dolayısıyla her bir ümmet muhakkak yok edileceği o belirli vakti bekler. Ne o vakit öncesinde, helâk edilirler ve ne de o vakitten sonraya kalırlar. O vakit geldiğinde helâk olup giderler. Kimse onların helâkini öne alamaz veya geciktiremez. Kendileri de öne çekemez ve arkaya koyamazlar.

﴾ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿

6.Ayet: Biz bu zalimleri nasıl helâk edip intikam almayız? Elbette bunları helâk edeceğiz. Çünkü Sen onları davet edip Îman ve İslâm'ın hukümlerini kendilerine arz ettiğinde Seninle dalga geçerek çağırıp bağırarak dediler ki, ey Kendisine Rabbi katından Zikr-i Celîl (Büyük ders Kaynağı) ve Kitab-ı Mübîn(Okuduğu bu sözleri Kendisine açıklayan Kitab) indirilen Muhammed! Sen delisin. Seni cinler çarpmış, aklın bozulmuş. Bu sözleri Sana cinler öğretiyor. Hayaller kurarak sen cinleri melekler zannediyorsun.

﴾ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿

7.Ayet: Eğer melekleri biliyor ve bizim gibi bir insan olmana rağmen onlarla beraber bulunuyorsan; Sana inip gelen o melekleri hadi bizlere getir de bizler de Senin onları görüp duyduğun ve onlarla konuştuğun gibi onlarla görüşüp konuşalım.

۞ مَا نُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذًا مُنْظَرِينَ ۞

8.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bizim adımıza onlara de ki, Biz melekleri; insanlardan her bir kimseye indirmeyiz. Sadece asıl karakterlerinde hıkmet(kusursuz ilim, durum ve sağlam seviye olan) peygamberlere; halkı irşad edip eğitmeleri için indiririz. Onlara meleklerin indirilmeleri de sadece Hak Dîni ve Dînin hukümleri için olur. Çünkü halk onlara; alıp tatbik ettikleri Dîn sebebiyle uyup itaat edecek. Eğer herkes meleklerin inmesini bilseler, suretlerini görseler peygamber gönderilmesinin ve bu yolla onlara itaat olunmasının hıkmeti bozulur ve anlamsız olurdu. Zira yaratılmışın tamamı olgunluk ve hidayette aynı seviyede olurlardı. O zaman Kıyamet Günü beklenmez, herkes Dünyada hidayet bulup kurtuluşa ererdi (Diğer bir mana: Peygamberlerden gayriye; özellikle de inkârcılara Vahiy Meleği Cebrail ancak azapla gelir ve o zaman kendilerine göz açtırılmaz, derhal helâk edilirlerdi).

۞ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۞

9.Ayet: Bilesiniz ki, Biz sağlam hıkmetimiz, kesin ve sonsuz bilgimizle peygamberlere tüm kitapları ve sahifeleri; insanları aciz koyacak tarzda indiriyoruz. Elbette insanlar; Kitabımızın benzerini getirmekten acizdirler. Çünkü Kitabımızın ihtiva ettiği sözler, anlamlar, her şeyin bilinmiş olması, dizilişi, akışı onların akıl ve anlayışlarının ortaya koyacağı tarzın üstünde bir mertebededir. Bunun için çoğu peygamberlere delilik, çarpılmışlık ve akıl bozukluğu gibi akılsızca nispetlerde bulunuyorlar. Onların bu çabalarına rağmen Biz O Kur'an'ı Hakîmi; Tevhıîdin Eşsiz yolundan sapan, adalet ve insanlık seviyesinden düşen bozuk ve sapıkların bozup tahrif etmelerinden koruyacağız.

۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِيَعِ الْأَوَّلِينَ ۞

10.Ayet: Velhasıl ey peygamberlerin En Kâmili! Bunların Seni inkâr edip dalga geçmelerine asla üzülme. Çünkü (Şeytanın kuklaları olan) sapık kâfirlerin bu yaptıkları; eskiden beri olagelen iğrenç âdetleridir. Çünkü Biz; önceki ayrılıkçı gurupların içerisinde bozulup başkaldırmalar yayılınca peygamberler gönderdik.

۞ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۞

11.Ayet: Onlar karakterlerinin pisliğinden, kin ve azgınlıklarının aşırlığından dolayı; kendilerine gelen her bir peygamberle muhakkak alay edip ona delilik, akıl bozukluğu ve cin çarpmışlık gibi türlü kusurlar isnad ettiler.

۞ كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۞

12.Ayet: Biz kahır, hışım ve irademiz gereği devamlı büyük suçlar işleyen bu kâfirlerin kalplerine azap ve helâk edilmelerine sebep olacak bu şeyi(bulundukları iğrenç halde ısrar etmeleri sebebiyle) böylece sokup icra etmekteyiz.

۞ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ۞

13.Ayet: Bu azgınlar sınıfı gönderilen peygamberlere ve indirilen kitaplara Îman etmediler. Ey peygamberlerin en Kâmili! Bu kâfirler Sana nasıl Îman ederler?(Bozulup insanlıktan çıkmış olan) bu kâfirler Bu Kur'an'a Îman etmezler. Önce yaşayıp giden kâfirler hakkında Allah'ın âdet ve esasları icra olunup geçti. Ya da anlam: Bu kâfirlerin benzeri olan önceki kâfirler yaptıklarını sergileyip gittiler. Bunlar da onların izlerinde ve aynısı olarak onları taklid edip inkâr ve alayda devam edecekler.

۞ وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ۞

14.Ayet: Mayalarının pisliği, kalplerinin son derece katılığı ve yoğun gaflet içinde bulunmaları sebebiyle inatlarında ısrar eden bu inkâr ve istihza ehline; Sana, Kitabına ve Dînine Îman etmeleri için devam ede gelen âdetimiz aksine Semadan bir kapı açsak da açılan kapı içerisinde yükselmeğe başlasalar;

۞ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ ۞

15.Ayet: Aşırı cehalet, sapıklık ve içlerine yerleşmiş olan inkârlarından dolayı yüce âlemde olanların açığa çıkmasını isteyerek bu mucizeyi de inkâr ederek derler ki, gözlerimiz; Muhammed'in kandırıp büyülemesiyle bozulup şaşırtıldı. Bunu bizlere; Kendisine ve getirdiği Kitaba Îman edip Dînini kabul etmemiz için yaptı. Öyle ki, şek ve şüphe yok. Durum bundan ibarettir. Biz aslında ne açılmış bir kapı ve ne de içinde bir yükseliş gördük. Sadece ve sadece biz çarpıldık ve bize sihir yapıldı. Biz sihre uğramış bir toplum olduk. Bu yaptığı sihir ve büyüden başka bir şey değil.

۞ وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ۞

16.Ayet: Sonra Hak Teâlâ; kullarına geçinmelerine sebep olan nimetlerini sayıp hatırlatarak buyurdu: Kesin olarak bilesiniz ki, (Varlığımıza ve Birliğimize önemli alametler olarak) gökyüzünde burçlar(yörüngeler ve muhkem yollar) var ettik. Bunlar on iki tanedir. Güneş bunlardan her birinde dönmekle her sene kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar değişikliği sağlar. Ay konan yörüngelerde dolaşmakla bir aylık her bir müddet içerisinde geçim sebeplerinizi, azık ve yiyeceklerinizin olgunlaşıp tamamlanmasını ve ürünlerinizin gelişip hâsıl olmasını sağlar. Bir de gökyüzünü

fikir ve düşünce ile bakanlar için yıldızlarla, muazzam düzeni, hoş güzelliği, biçim ve şekliyle, mükemmel manzaraları ile süsledik ki, eşsiz güzellikte yaratıp muhkem ve muazzam olarak ortaya Koyan Yaratıcısının kudretine ve bu harikaları yaratmağa nasıl karar verdiğine delil ve yol bularak O'nun Birliğini ve her şeyin O'na döneceğini anlasınlar.

۞ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ۞

17.Ayet: Ve de o Semayı ve semadaki sırları, incelikleri, konan tüm hıkmet ve sağlamlıkları her türlü lanetli şeytandan koruduk.

۞ إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ۞

18.Ayet: Ancak şeytanlardan kim Semaya çıkmak, orada görev yapan meleklerden bir sırrı duyup kaçırmak ve bir gizli haberi çalmak istediğinde Allah'ın ona olan kahrından olarak yıldız gibi yakıcı bir köz onun peşine düşer. Göz sahiplerinin açıkça görebilecekleri bu nesne bu bilgilerden azarlayıp onu mahrum eder.

۞ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ۞

19.Ayet: Yine Yeryüzünü sizler için yayıp döşedik. Yeryüzünü sağlam bir düzen ve istikrar içinde tutması için içerisine büyük dağlar yerleştirdik. Ayrıca o dağları sulara, farklı pınarlar, demir, türlü cevherler, altın-gümüş, bakır ve kalay gibi nice madenlere kaynak yaptık. Hulasa tabiat ve karakterlere göre tabiatlaşmış, yaratılmışın canlarının sevip tadacakları nice yemiş, ürün ve bitkileri tam bir ölçü ve düzen altına alınmış olarak orada bitirip yetiştirmekteyiz.

۞ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ۞

20.Ayet: Bütün bu engin-yüce, değerli-değersiz her şeyi orada sizlere geçim ve hayat vesileleri olsun diye yaptık. Bunlarla yaşayacaksınız, varlığınızdaki karışımları takviye edip karar sahibi olarak Allah'ı bilme ve O'na Îman yoluna sağlam yürüyeceksiniz. Bu kulluk görevi; yoktan var ediliş ve açığa konmanızın sebebidir. Sizler; sırf bunun için yaratıldınız. Ve yine Yeryüzünde kendilerini beslemediğiniz çocuklarınız ve yerinize geçip neslinizi devam ettirecek yavrularınızın hayat kaynaklarını da var ettik. Her ne kadar çocuklarınızı sizler besliyor iddiasında iseniz de bu yalan bir inançtır. Çünkü sizleri, onları ve var olan her şeyi Allah besleyip tüm ihtiyaçlarını temin ediyor.

۞ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ۞

21.Ayet: Umumun rızkı ve ihtiyaçlarının temini Bizim üzerimize nasıl olmaz ki... Kendisine şey denen; yaş-kuru, büyük-küçük hiçbir şey yoktur ki, onların hazineleri

ve rızık depoları Bizim katımızda olmasın.Her şey ve her şeyin ihtiyaç duyduğu ne varsa hepsi Bizdedir, dilememiz ve korumamız altındadır. Yaratılmış ve yaratılmışın gücü sınırlı ve sonludur ama Bizim kudretimize sınır ve son yoktur. Rızıklarımızda bitip tükenme olmaz hatta kesintiye dahi uğramaz. Ancak sağlam hıkmetimiz, geçmiş ve geleceği bilmemiz sebebiyle tüm rızıkları belli ölçüler ile indiririz. Her şey sonsuz yüce ilmimiz içeriğinde saklı ve Levh-ı Mahfuzda koruma altındadır. O her şeyin hazinelerinin açığa çıkarılmaları da üstün kudretimize aiddir. Hepsinin belirlenmiş vakti vardır. Bunlara kimse vakıf değildir. (Kafatası içinde beyni kof olmamış çalışır halde olan, kalbi çürümemiş diri ve kalbinin gözü açık bulunan görür, anlar ve bilir ki, her an ve her yerde O Tek Yaratıcı Yüce Allah; Kendisini göstermektedir. Hayatın mümkin olmadığı ana karnından ve pis yerden burcu kokulu doğup gelen çocuk; hayat Kaynağı Olan Allah'ı Hay diye haykırıp geliyor(inga diye değil). Kuru bir çubuktan bizlere sarkan üzüm rızık ve gıda Sahibi Allah'ı göstererek gelmiyor mu? Yağan karı bir düşün. Allah tarafından konmuş olan ölçüye göre 1-2 metre değil de ölçüsüz yağsa veya yüksek ölçüde misal 200 metre gibi yağsa ne olur? Zerre-küre, canlı ve cansız her şey O'nun tarafından yaratılıp yaşatılmakta ve her şey sırf O'na dönmektedir).

۞ وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ۞

22.Ayet: Hıkmet ve ilmimizin eşsizliklerinden, sanat ve eserlerimizin hoşluğu ve hayretler vericiliğinden olarak rahmet ve ikram makamımızdan rüzgârları salıveririz. Misal bahar mevsiminde rüzgârlar eserek ağaçlara aşı yapıp ürünler sağlaması çiçekleri hamil kılması için aşıcılar olarak göndeririz. Bu aşılanma ve ürünler yüklenme sonrasında onların yetiştirilip geliştirilmeleri için gökten su indiririz. Onları düzelip olgunlaşıncaya kadar o su ile bir-bir sularız. Sizler o suyu depolamaktan acizlersiniz. Yine ürünleri depolamakta da başarılı değilsiniz. Zira her şey için depoya mâlik değilsiniz. Sonra her bir çiçeği aşılamağa da gücünüz yok. Elbette her şeyi Biz yapıyoruz.

۞ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ۞

23.Ayet: Yine her şeyi eşsiz ve model kullanmaksızın yaratmamızın idrak olunamayacak derecede üstünlüklerinden olarak rahmet ve ikramımızın eseri olarak her şeyi var ederiz, kahrımız ve can alıcılığımızın eseri olarak da öldürürüz. Hulasa Biz; devamlı Kalıcı olup varlıkların yok olmasından, her şeyi kuşatan çetin ve korkunç Kıyametle her şey ölüp gittiğinde bıraktıklarına varisiz.

۞ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ۞

24.Ayet: Biz sonsuz ilmin ve haberin Sahibi olduğumuz için sizden önce yaşayan geçmişlerinizi bilip gördük. Hatta sizlerin yaratılışlarınızı, yaratılış önceki durumlarınızı, babalarınızın bellerinde, analarınızın karınlarında bulunduğunuz anlardaki tüm durumlarınızı, dahası toprak, su, hava ve ateş gibi ana varlıkların zerrelerinde iken karakter ve kabiliyyetlerinizi, En Büyük Ruhtaki payınızı, en büyük maneviyat önderinizdeki nasibinizin ne olacağını biliriz. Yine sizlerden sonra varlık sahasına gelecek olanları da aynı tarzda ezel-ebed biliriz.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ۞

25.Ayet: Yine bil ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Geçmiş, şimdiki, gelecek ve tüm zamanlar Rabbinin katında kayıt ve izleme altındadır. Herkesi ve her şeyi kıyamet anında toplantı yerinde hesaba çekilip yaptıklarının karşılığını almaları için sağlam hıkmeti gereği toplayacaktır. Elbette dediğini ve istediğini yapacak. Çünkü O; Zatı, Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile sonsuz hıkmet ve sağlam iş ve icraat sahibidir. Öyle ilim Sahibidir ki, O'nun yüce ilmi altında hiçbir şey gizli kalmaz.

۞ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ۞

26.Ayet: Hakikat şu ki, biz insan cinsini; cismini kuru bir çamurdan açığa koyduk. Önce kara, oldukça sulu, tüm hayvanların iğrendiği derecede pis kokulu çamurdan alınarak ona insan şeklini verip Güneşin sıcağı altında çokla bekletilmesiyle dokunulduğunda ses verecek derecede kuru bir (çanak) biçimine gelmesi sonrasında insan karakterini verdik.

۞ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ۞

27.Ayet: Cin cinsini de insanın yaratılmasından önce harareti en yüksek olan saf ateşten yarattık. Ey yaratana kullukla mükellef olan varlıklar! Yaratılışınızın temel ve başlangıcına ve neden yaratıldığınıza bakınız.

۞ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ۞

28.Ayet: Ey insanlar ve cinler! Rabbinizin babalarınıza ne şerefler ve üstünlükler verdiğini düşünün. Varlıklarınızı nasıl dengeli, düzgün yarattı ve hareket verip güçlendirdi. Değerler verip yaratılmış içerisinden seçerek Îman ve İslâm'a erdirdi. Sonra da Kendisine halife yapıp Kusursuz Varlığının yerine koydu. O anı hatırla ey peygamberlerin En Kâmili! Hatırla o anı ki Rabbin meleklere onlara hukmünü haber verip bilgilendirmek için demişti: Allah Azîmüşşan burada Sevgili Rasûlü Muhammed Efendimizi(s.a.v.) Tek ve Özel olarak hıtabına mazhar kıldı. Çünkü O

(s.a.v.) bu konuşmaya (Allah'ın seçmesiyle) en Lâyık ve en Haklı. Bil ki, bu O'nun mertebesinin ve türünün (insanlığın) mertebelerinin tamamını kapsadığındandır. Kendisi de Tek Başına insanlığın tamamından ibarettir. Meleklere beyanı: Bilesiniz ki, Ben; Cemâlimi, Celâlimi ve tüm kâmil ve kusursuz vasıflarımı bütün açıklığıyla kendisinde görmem ve izlemem için Yeryüzünde bir insan takdir edip yaratacağım. Onun beden ve suretini; varlıkların en değersizi olan iğrenç ve kokuşmuş çamurdan, çeşitli hallere dönüşmesinden sonra sert kuru bir çamurdan bana yakınlığı çok uzak olan bir nesneden yaratacağım.

۞ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ۞

29.Ayet: Onun şeklini ve suretini düzene koyup tam bir vücud halini aldığında rahmet ve ikramım gereği ona Varlığımın Nûrundan serpip Canımdan can üflediğimde O Benim canımla canlı ve tüm İsimlerimi ve Sıfatlarımı kendisinde görür ve izler olduğumda Bana tam bir ayna geldiğinde ey meleklerim ona derhal kesin bir emrim olarak secde ediniz. Onun makamında emrime saygı gösterip Büyüklüğümü izhar için alınlarınızı küçülme ve hiçlik göstergesi olan toprağa koyunuz.

۞ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ۞

30.Ayet: Âdem'i (a.s.) yaratıp secde emrini kesin hüküm olarak verince İblis hariç meleklerin tamamı tercih sebebi olan bir delil arayıp sormaksızın derhal secde ettiler.

۞ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ۞

31.Ayet: Cinsçe ayrı ama görevde meleklere bağlı olan lanetli İblis secdeye yanaşmadı, secde eden meleklerden ayrılıp arkada kaldı ve böylece Allah'ın buyruğundan çıktı.

۞ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ۞

32.Ayet: Allah'ın emrinden ayrılınca Allah Azîmüşşan azarlayıp iğrençliğini ortaya koymak için ona dedi ki, ey yalancı ve yalanı süsleyip hoş gösterici! Sana ne oldu ve ne bulaştı da Bana dostluk ve halifelik için yarattığım ve Bana kusursuz ayna olan makamında secde edenlerden olmaktan vazgeçtin? Halbuki, o kesin emir Benden olmuştu.

۞ قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ۞

33.Ayet: İblis; kendisinin üstünlüğünü arayıp sorarak ve bu işi yadırgayıp karşı çıkarak Allah'a(c.c.) belge arz ederek dedi ki, seviyesiz, karanlık bir cisim sahibi

olan, kara ve kokuşmuş çamurdan alınıp kurutularak kendisine beşer sureti verilen şahsa benim secde etmem doğru ve uygun olmazdı. Hem bu benim şeref ve rütbeme aykırıdır. Hulasa kat-kat karanlığa gömülü âdi bir varlığa benim gibi nûranî ve ruhanî bir varlığın secde etmesi uygun bir davranış olmaz.

۞ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ۞

34.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Ondan üstünlük tasladığını duyup ortaya belge arz ettiğini görünce kahrı gereği lanetleyip yüce huzurdan kovmak için dedi ki, ey lanetli! Meleklerin bölgesinden derhal çık ve kendini artık o kusursuz kullarımdan sayma. Sen bugünden sonra o guruptan değilsin. Sen kesin emrimi yerine getirmekten geri kaldığın için rahmet ve kerametimin sahasından kovuldun ve daima buralara yaklaştırılmamak için taşlanacaksın.

۞ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۞

35.Ayet: Lanet ve kovulma sana karşı Kıyamete kadar inip devam edecek ve bil ki, ateşten yaratıldım diyerek kibirlenip üstünlük tasladığın için dönüp varacağın yerin ve yurdun korkunç Cehennem ateşi olacak. O ateş sana ve kandırıp yoldan çıkarmanla senin izine düşen azgın kullar için hazırlandı.

۞ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۞

36.Ayet: Tevbe edip kabul görmekten ve Allah'ın rahmetinden umudunu kesince İblis üzülerek ve şikâyetlenerek dedi ki, ey türlü nimetlerle ve bol ikramlarla bu ana dek beni Yaşatan Rabbim! Âdemoğullarını yoldan çıkarıp onlardan intikam almam için beni diriltilecekleri Kıyamet Gününe kadar bırak ve fırsat ver.

۞ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۞

37.Ayet: Allah Teâlâ; kusursuz ve sağlam hıkmeti gereği dedi ki, âlemlere ders ve ibret olman için sen; aralarında bekletilip kalacaksın.

۞ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۞

38.Ayet: O Malum Güne kadar ki O Gün; eksikleri telafi etmek, diriltilerek tekrar varılan ebedî Ahiret hayatı için azık ve ihtiyaç temininin imkân ve çaresinin kalmadığı Gündür. Dendi ki, bırakılacağı vakit; Sura ilk üfleneceği vakte kadardır.

۞ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۞

39.Ayet: İblis ağır bir yemin ederek dedi ki, ey Rabbim! Beni bu azgınlık ve sapıklık içerisinde bırakan, mertebemden düşüren, sevdiklerim ve kardeşlerim arasından çıkaran kudretine yemin ederim ki, kullarıyın bozuk işlerini hoş ve süslü, çirkin

işlerini güzel göstererek Yeryüzünde onların tamamını kandırıp yoldan çıkaracağım. Onların nefs-i emmare sahibi olanlarının istisnasız olarak tamamına türlü bozuk işleri, fâni varlıklarının tabiatına uygun meyil verecekleri tüm günahları, her türlü suçları yapmalarını teşvik edeceğim.

۞ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ۞

40.Ayet: Onlardan sana kullukta teslimiyyet ve rıza makamında kararlılıkla yer tutmaları sebebiyle nefs-i emmarenin köleliğinden ve ona kulluktan tevfîkınla kurtarılıp katına alınmışlar müstesna.

۞ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ۞

41.Ayet: Sonra Yüce Mevlâ; kullarına olan şefkat ve merhameti gereği dedi ki, bu; hukümlerimden dolayı başlarına gelenlere ve Rablerinin hukũm ve icraatlarının tamamına razı olan, katımdan olan her şeye yatkınlık gösteren ihlâs sahibi kullarımın kurtarılıp yakınlığıma alınmaları benim tarz ve yolumdur ki, onları Bana ve bizzat Birliğime erdirir. Onlar İsimlerimin ve Sıfatlarımın tüm eserlerinde istiklalime ulaşarak her türlü bağ ve etkilerden kurtulurlar. Çünkü erdikleri O Yolumda asla eğrilik ve sapma yoktur.

۞ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ۞

42.Ayet: Bu Yola ererek kim Bana yönelirse muhakkak kurtuluşa erer. Zira o ihlâslı kulun karşısına ne sapma ve ne de sapıklık çıkabilir. Böyle bir şey nasıl onun karşısına çıkabilir ki, o; O Yolda olduğunda kullarımın seçkinlerindendir. Bilesin ki, ey İblis! O kullarım kahır kılıcımın altında himaye olunmaktadır. Ey sapıklık ve azgınlığa sürükleyen lanetli! O kullarım üzerinde hiçbir egemenliğin ve yetkin yoktur. Ancak halktan sana uyan azgınları sen sapıklığa sürüklersin. Senin azdırmanla onlar hak ve doğru olduğu kesin olan Allah'ın nûrlu ve açık Yolundan saparlar. O sapkınlar her ne kadar ihlâs sahibi olan kullarımla aynı cinsten iseler de hakikat ve maneviyat bakımından farklıdırlar ve onlardan değiller.

۞ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ۞

43.Ayet: Bilesiniz ki, Cehennem topyekûn onlara; Önderleri İblise ve Ona uyanlara tehdidle haber verilip hazırlanan vatanlarıdır.

۞ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ۞

44.Ayet: Cehennemin yedi kapısı var ki, Âl-i Imran Sûresi 14. Ayette geçtiği üzere:

۞ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ... ۞

yedi sınıf şehvetperestlerin sayılarına göredir. Cehennemin yedi kapısından her bir kapı için o cehennemliklerden seçilip tahsis edilmiş farklı bir gurup olacak. Gerçi içeri girdikten sonra azabın tamamında ortaktırlar.

۞ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۞

45.Ayet: Sonra Hak Teâlâ; Kitabındaki Yüce Âdeti gereği buyurdu: Nefislerini şeytanların vesveselerinden kurtaran seçkin kullar olan müttekıîler; ilmin ve hakkın gezinti sahaları olan her türlü nimetin bulunduğu Cennetlere yerleşecekler. Hak varlık Denizinden serpilip gelen hayat sularının kaynadığı, ma'rifet ve hakikatlerin coşup kaynadığı pınarlar başındadırlar. Orada riya kirlerinden, taklid ve gösteriş lekelerinden, hayal ve tahmin kargaşasından uzak ve arınmışlardır.

۞ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ ۞

46.Ayet: Onları takva giysileri ve takıları ile süslü ve nitelikli gördüklerinde melekler derler ki, Bu Cennetlere hesaba çekilme sıkıntılarından kurtulmuşlar, ceza ve azap şaibelerinden(leke ve kirlerinden) suçlanmayarak ve tam bir güvende olarak giriniz.

۞ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ۞

47.Ayet: Nasıl kurtarılıp güvene alınmış olmazlar; Tevhıîdin ve Îmanın nûruyla; kendi türleri ile ilgili göğüslerinde bulunan, içlerinde gizli olan ve nefislerine yerleşen her türlü kini, hasedi çıkarıp almışızdır. Böylece kardeşler ve candan dostlar olmuşturlar. Arkadaşlıkta aynı seviyede olarak koltuklara karşılıklı olarak otururlar ve her bir kardeş diğerine ayna olup birbirlerinin övgülü hallerini, güzel ahlakını ve hoş tavırlarını izlerler. Her biri sağlıklı, huzurlu ve tam bir denge içerisindedirler.

۞ لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ۞

48.Ayet: O Cennetlerde onlara yorgunluk, sıkıntı dokunmaz ve huzursuzluk duymazlar. Oradan hiç çıkarılmayacaklar ve geri dönüş korkusu yaşamayacaklar. Aksine orada Allah'ın dilediği gibi ebediyyen kalacaklar.

۞ نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۞

49.Ayet: Allah Teâlâ; tüm kullarını teselli edip rahmet ve bağışının genişliğini müjdelemek ve onları kurtuluşa davet etmek için buyurur: Ey umum yaratılmışa Gönderilip peygamberlerin En Kâmili Olan! Kullarımın inananı ve inanmayanına

topyekûn kendilerine son derece şefkatli ve merhametli olduğum için Bana candan af dileyip arınmak için sadakatle dönen herkese bütün günahları silip arındıracağımı, merhametime erdirip her ihtiyaçlarını göreceğimi haber ver. Zira Ben Ğafûr ve Rahîm Rabbinizim.

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ

50.Ayet: Yine onlara haber ver: İnadında ısrar eden, Bana kulluk ve itaati terk edenlere karşı Benim kahırla yakalayıp intikam alışım ve sürekli olan azabım çok acıdır. Etrafı üzeri öyle muhkem çevrilmiş ki, kimsenin çıkması mümkin olmaz.

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ

51.Ayet: Eğer benim ikram ve intikamımı tanımıyorlarsa; onlara anlatman için İbrahim'in(a.s.) müsafirlerini (Lut Kavminin azgınlarına tarafımızdan nasıl bir kahır ve azap sergilediklerini) haber ver.

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ

52.Ayet: Onlara o ânı anlat. O müsafirler; henüz sakalları çıkmamış, gayet parlak, hoş görünümlü delikanlı yiğitler suretinde azap melekleri idi. İbrahîm'in huzuruna girip O'na rahat ve selâmette olmasını söyleyip selâm verdiler. Bir müddet sonra İbrahîm(a.s.) bunların tuhaf davranışlarını peygamberlik nûru ve zekâsıyla keşfedip önemli bir iş için gelen melekler olduklarını anladı ve endişe tarzında dedi ki, ben sizlerden endişe ediyorum. Çünkü onlar ansızın gelmiş, izin almadan birden içeri dalmışlardı. Bunlar müsafirlerin âdetleri değildi. Hem de üzerlerinde yolculuk belirtileri yoktu(Yemiyor, içmiyorlardı).

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ

53.Ayet: O'nun endişesini giderip güven vermek için dediler ki, bizden korkup endişelenme. Biz sana; Allah katından peygamber olmağa, ilim ve hıkmet sahibi olmağa karakterli ve kabiliyyetli, güçlü, akıl ve engin ilim Sahibi bir Çocuk müjdelemek üzere geldik.

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ

54.Ayet: İbrahîm(a.s.) onlardan ne dediklerini duyduktan sonra ah edip umutsuzluğunu açığa vurarak ve söyledikleri bu müjdeli haberin meydana gelmesini zor ve uzak imkânsız görerek dedi ki, Benim son derece ihtiyar olmama rağmen Bana bu müjdeyi veriyorsunuz öyle mi? Ey müjde sahibi melekler! Benim ve eşimin durumu bu iken Beni ne ile müjdeliyorsunuz (farkında mısınız)? Oğul sahibi olma umutlarım tamamen kesilmiştir. Çünkü döl ve doğum meydana

gelmesine engel bir yaşlılık, hanımının ve Kendisinin tamamen istek ve arzuları tükenmişti.

۞ قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَانِطِينَ ۞

55.Ayet: Dediler ki, gerçekten Bizler, Allah'ın izni ile olması muhakkak bir gerçekle geldik. O'nun kâmil kudretinin gerektirdiği bir şeyin; hakkında âdi bir sebep önceden geçmiş olmaksızın olacağını haber vererek geldik. Ey Allah'a dost ve halife olma makamına eren, O'nun tüm huküm ve icraatlarını beğenip razı olarak kayıtsız teslim olma makamında bulunan, sonradan olan ve bozulmağa mahkûm şu âlemdeki tüm hadiseleri âdi sebep ve geçici müessirlere değil dilediğini Yapan Allah'a dayandıran Peygamber! Bir şeyin sebepleri olmamakla o şeyin olmasından umudunu kesme ve asla umudunu kesenlerden olma. Hem umut kesmek Senin mertebene yakışmaz.

۞ قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ۞

56.Ayet: Allah Dostu Haşmetli İbrahîm(a.s.); onların ne dediklerini duyunca; Kendisinin Allah'a karşı Îmanda kusursuzluğunu, umutsuz olmak gibi yanlış inanç ve kötü niteliklerinin olamayacağını ve bu gibi kötü niteliklerden münezzeh olduğunu açıklayarak dedi ki, rahmeti her şeyi kuşatan, ikram ve bağışlarını; karşılığında sebep ve hak etme gibi bir karşılık almadan karşılıksız Veren Allah'ın rahmetinden; tabiat kurallarına, sebep ve araç zincirlerine bağlı kalarak aklını ve Hak yolu kaybetmişlerden başka kim umudunu kesebilir? Biz peygamberler topluluğu bu gibi yanlış ve asılsız söz ve inançlarda bulunamayız.

۞ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۞

57.Ayet: İbrahîm(a.s.); meleklerle aralarında geçenlerden sonra onlardan keskin zekâsıyla bir anlayışta bulunup dedi ki, ey heybetli ve yadırgı işlere sahip elçiler! Sizin yerine getirmek için geldiğiniz önemli bir işiniz var ve o göreviniz nedir?.

۞ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ ۞

58.Ayet: Dediler ki, Bizler; büyük suçlar işleyen bir topluluğu bitirip yok etmek için gönderildik. Onlar aklın, Dînin, insanlığın ve karakterin gereği davranışlardan çıktılar. Yaptıkları; aklın ve insan tabiatının çirkin ve iğrenç gördüğü şeylerdendir. Kaldı ki, dîn ve insanlık bunu asla kabul etmez. Bu sebeple onları bugün Allah'ın hukmü ve kahrı ile tamamen helâk edeceğiz.

﴾ إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿

59.Ayet: Lut peygamberin Ailesi ve inananları müstesna. Onlar günahsız itaat ehli Mü'minler oldukları için onları tamamen kurtaracağız.

﴾ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ﴿

60.Ayet: Lut'a Îman etmeyip ters davranan eşi müstesna. Allah'ın Bize Onu bildirmesi ve izin vermesi ile biz Onu takdir ve tesbit ettik. O elbette geride kalanlardandır. Çünkü O; Îman etmemek ve Lut'u kabullenmekle inadında ısrar ederek o kâfir suçluların inancı üzerinde bulundu ve onlar yanında yer aldı.

﴾ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿

61.Ayet: Allah tarafından gönderilen ve parlak gençler olan yüce elçiler; müsafirler olarak Lut'un huzuruna girdiklerinde.

﴾ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿

62.Ayet: Lut(a.s.)onlara dedi ki, ey müsafirler! Sizler için; kavmimin iğrenç ahlakları gereği size iğrenç işler yapmalarından korkuyorum. Bir de sizler yadırgı ve tanımadığım hallere sahip kimselersiniz. Gelişiniz insanların gelişine benzemiyor.

﴾ قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿

63.Ayet: O'nun korku ve endişesini fark edince dediler ki, Bizden sana zarar gelmez korkma. Bizler için de halkından korkma. Çünkü Bizler Seni korkutmak ve ürkütmek için gelmedik. Aksine düşmanlarına karşı Sana yardım edip Senin uyarılarının gerçekliğinde şüphe eden zalimlere haklı olduğunu isbat etmeğe geldik. Senin tehdidle haber verdiğin ve onların da karşında tartışıp inkâr ettikleri azabı getirdik.

﴾ وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿

64.Ayet: Hulasa bizler Allah Azıîmüşşan'ın gönderdiği melekleriz. Onlara karşı Seni desteklemek üzere; vuku' bulacağı kesin olan gerçeği getirdik ve Biz daima doğru söyleriz.

﴾ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿

65.Ayet: Allah'ın Sana onlar hakkında tehdidle haber verdiği azabın inme vakti geldi. Ailenle beraber Mü'minleri gecenin bir parçasında derhal yürüt ve Sen de beraber git. Onları önüne al ve Sen de peşlerine düş. Senin aralarından çıkmanla

Kavmine azap gecikmeksizin inecek. Senden arkaya kalacak olurlarsa o azap onlara da dokunur. Aralarından çıktıktan sonra sizden kimse geriye dönüp bakmasın ki, onlara dokunan size de dokunur, onları korku ve dehşete düşüren felâket sizlere de dehşet verir. Hulasa emrolunduğunuz yönde yürüyüp gidiniz.

۞ وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ. ۞

66.Ayet: Lut'a(a.s.) bu korkunç işin kararını(azabın olacağına dair hükmü vahyile yapıp bildirdik ki, bu zalimlerin kökleri sabaha ererlerken kesilecek diye.

۞ وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ۞

67.Ayet: Allah tarafından gönderilen melekler getirdikleri(azap) sebebiyle Lut Peygambere geldiklerinde Sedom Şehrinin ahalisi genç, parlak ve güzel müsafirlere ilişmek arzusuyla müjdeli haberin coşkusu ile gelmişlerdi. Evinin çevresinde içeriye yol bulmak için çılgınca koşuşturuyorlardı.

۞ قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ۞

68.Ayet: Lut(a.s.); peygamberliğin şefkatiyle azgınlara dedi ki, bunlar benim evime gelip konaklamış müsafirlerimdir. Bunlara kötülük yaparak Beni rezil etmeyin. Bunların kötülük görüp rezil olmaları; Benim kötülük görüp rezil olmamdır.

۞ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ۞

69.Ayet: Allah'ın haramlarına yönelip yasaklarını işlemekten dolayı Allah'tan korkun ve O'nun azabından korunun. Onlara yapacağınız bu şeyle Beni rezil ve perişan etmeyin. İnsanlıktan düşürücü bu kötü muamele ile onları itibardan düşürüp rezil ettiğiniz gibi Ben de rezil olurum.

۞ قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ۞

70.Ayet: Cevap olarak dediler ki, geçmişte bu gibilerden bizleri uzaklaştırmağa çalıştığın gibi bugün yine bunlardan bizi uzaklaştırmak mı istiyorsun? Biz Seni insanların savunmalarını yapmaktan vazgeç diye uyarmamış mıydık? Sen Kendin tertemiz, edepli ve kusursuz olarak yaşa. Ama bizler pis insanlarız. Bizleri pisliğimizle beraber bırak. Bizlerden uzak dur ve temizliğine sahip ol.

۞ قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ۞

71.Ayet: Lut(a.s.) onlara dedi ki, şu hanım kızlarım ihtiyacınızı gidermek için bu işe uygun olanlar onlardır. Eğer bunu yapmak istiyorsanız helâllerinizle yetinin.

۞ لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ۞

72.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlar; akıllarını başlarından uçuran aşırı şehvetleri sebebiyle tam bir sarhoşluk içerisinde hareket ediyorlar Lut'un(a.s.) nasihatlerini duymuyorlardı. O durumda O'nu nasıl anlayıp kabul edebilirlerdi ki...

۞ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ۞

73.Ayet: Lut(a.s.) Kendisine uyanlarla beraber aralarından çıktıktan öldürücü korkunç musibet ortalığın ağarma vaktine girerlerken onları yakaladı.

۞ فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ۞

74.Ayet: Çetin bir sarsma ile Şehrin üstünü altına ve altını da üstüne getirdik. Yani Yurtlarını başlarına geçirdik. Sonra da üzerlerine bir kısım maddelerin karışımıyla elde edilmiş ve pişirilmiş kızgın taşlar yağdırdık.

۞ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ ۞

75.Ayet: Gerçekten bu kavmin helâk edilişinde, Yurtlarının başlarına ters çevrilmesinde ve üzerlerine de taş yağdırılmasında; yaratılmışın hakikatleri, varlıkların nelere işaret ettiğini arzulayıp araştıran ve derin düşünce sahibi olanlara; bunların hakikatlerini, nedenini ve neyi gösterdiklerini anlamaları için ibretler var.

۞ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُقِيمٍ ۞

76.Ayet: Ey duyup ibret alanlar! Bu Şehrin alt-üst edilmesi hususunda asla şüphe ve tereddüde düşmeyin. Bilesiniz ki, O harabe insanların üzerinden gelip geçtiği gayet belli ve(Medine'den Şam'a giderken) halen çalışan bir ana yol üzerindedir. (Ey Muhammed! Senin bildiğin bu insanlar) gelip geçerlerken o izleri ve harabeleri görüyorlar.

۞ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ۞

77.Ayet: Elbette bu anlatılan zalim ve azgınların kahra uğrayıp helâk edilmelerinde; Allah'ın kahrından ve gazabından korkan, af ve rahmetini uman Mü'minlere ibretler ve alacakları dersler var.

۞ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ ۞

78.Ayet: Bilesiniz ki, Eyke (sık ağaçlığın olduğu bölge) halkı da Allah'ın hukûm ve buyruklarından çıkan zalimlerdi. Hal bu ki, Allah'ın hukümleri halkın düzgün ve huzurlu bir hayat içerisinde yaşamaları için konmuştur. Onlar ölçü ve tartı da

halkın haklarını noksan veriyorlardı. Onları uyarıp düzeltmesi için Şuayb'ı kendilerine Peygamber olarak gönderdik. İnkâr edip dalga geçtiler ve O'nu öldürmek istediler.

۞ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُبِينٍ ۞

79.Ayet: Lut Kavminden intikam aldığımız gibi onlardan da intikamımızı aldık. Sedom ve Eyke Kentlerinin her ikisi de apaçık, ana yol üzerindedir. Her iki Kavme de Peygamber geldi. İnkâr ettiler, karşı gelip inkârlarında inad ettiler. Bu yüzden tutulup kahredildiler.

۞ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ۞

80.Ayet: Hıcr Halkı da Allah'ın peygamberlerini inkâr edip onları yalancılıkla suçladılar. Bu Şehir; Medine-Şam arasında bulunan bir şehirdi. Bunlar; kendilerine hidayet için gelen Salih Peygamber'i inkâr ettiler. Tüm peygamberler Tek Bir Hak davasının görevlileri olduğu için birini inkâr etmek hepsini inkâr etmek oluyor. Bunun için Allah Teâlâ; Salih Peygamber yerine peygamberleri dedi.

۞ وَآتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۞

81.Ayet: O Kavim Allah'ın varlığına ve Birliğine erdiren Yoldan; İlâhî sınır ve hukümleri terk ederek çıktıklarında Salih Peygamberi göndermekle beraber onlara Bizi anlatıp işaret eden mucizelerimizi de verdik. Son derece buyruk tanımaz inad insanlar olduklarından Ayet ve mucizelerimizden yüz çevirdiler ve onları hiç kabul etmediler.

۞ وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ۞

82.Ayet: Onların süregelen âdetlerinden olarak dağlardan bir kısım taşları delip parçalayarak onarmakla muhkem evler yaparlar, bu sayede hırsız, haşerat gibi her türlü zararlılardan güvende olarak oralara yerleşip yaşarlardı.

۞ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ۞

83.Ayet: Mucizelerimize ve Gönderdiğimiz Peygamberimize aldırış etmeyip cehalet ve azgınlıklarına dalınca derhal onları kahrımızdan meydana gelen korkunç bir azap çığlığı yakalayıverdi. Lut Kavmine yaptığımız gibi sabaha girerlerken tutup intikamımızı aldık.

۞ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۞

84.Ayet: Muhkem kaleleri, güvenli evleri, bol hazırlıkları, mal ve zenginlikleri, sertlik ve yiğitleri gibi kazançları kendilerine bir fayda sağlamadı ve Allah'ın verdiği cezadan ve azaptan hiçbir şeye karşı koyamadılar.

۞ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ۞

85.Ayet: Bu açıklama ve uyarılardan sonra Allah Azîmüşşan; idare ve icraatlarında bağımsızlığını, yaratıp var etmesini, öldürüp yok etmesini düşünüp ders alan can gözlerine sahip kullarına Îman ehline nimetler verdiğini, zulüm ehli kâfirleri kahredip intikam aldığını, kahrını-azabını, lütuf ve rahmetini, sonsuz kudret ve iradesini gösteren bir söz ve izahla şöyle dedi:

Kesin olarak bilesiniz ki, yedi bambaşka âlem olan Gök ve ötesinde bulunan Yüce âlemleri ve bunların içerisinde bulunan eserler etkileyici yüce varlıklar, Yeryüzü ve kendisinde bulunan ve etkilenen süfli ve engin varlıklar ve bu iki âlemin arasında bulunan sonradan olan ve bozulup yok olmağa mahkûm tüm varlıkları asla yararsız, işe yaramaz ve boşa olsun diye yaratmadık. Ancak ve ancak her şeyi; hak olarak, hakkı isbat etsin, işe yarasın, delil ve belgelerden yararlanan kesin bilgi ve anlayış sahiplerine Yaratanın Ezel ve Ebed Olan Varlığını ve Birliğini buldursun diye yarattık. Ey yüce kulluk göreviyle yükümlü olan, ibret ve ders almasını bilen akıl sahipleri! Bilesiniz ki, yoktan belirlenip gelerek varlık sahasına çıkan bütün varlıkların, şekil ve biçimlerin(her şeyin) tamamen helâk olup yok olacağının Saati(Kıyamet Anı)şüphesiz ve kesin olarak geliyor. Her varlık bu âlemde yaptığının ve kazandığının karşılığını bulacak. Mademki herkes ettiğini bulacak o halde ey peygamberlerin en Kâmili! Sana verdikleri eziyetten dolayı onlarla uğraşmaktan vazgeç ve bütün insan karakter ve vicdanlarının hoş görüp güzel kabul edeceği tarzda onlardan ayrı kal. Onlara ağırbaşlı davran ve ikramlarda bulun.

۞ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ۞

86.Ayet: Bil ki, Seni aralarından türlü üstün nitelikler ve olgunluklarla seçip sayısız lütuf ve ikramlarla Yaşatan Rabbin; onları ve yaptıklarını Yaratandır. Sonsuz ilim Sahibi olup her şeyi Bilen, iyileri ve iyilikleri, kötüleri ve kötülükleri birbirinden çok iyi Seçendir. Dolayısıyla bilip haberdar olduğu gibi onların hak ettikleri cezayı verir.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ۞

87.Ayet: Ey peygamberlerin en Kâmili! Onlara ve ellerinde bulunan fâni dünyalıklara önem verme. Sıkıntı vermelerine de üzülme. Bilesin ki, Biz; rahmet ve fazlımız mertebesinden Sana 7 Ayet Fâtiha Sûresini ikişerli olarak verdik. Bir defa

Mekke'de bir defa da Medine'de inmek üzere ikilendi. Tek İlâh Olan Rabbinin 7 Sıfatı üzere 7 Ayet ki, bu yediden Sana kâmil bir nasip olsun. (Bunların yansıması olarak) 7 yörünge ve o yörüngelerde 7 yıldız. Yeryüzünde (genişçe ele alındığında) 7 iklim. Onlara karşılık iştah kabartıp nefisleri cezbeden 7 süslü varlık ki, Âl-i Imran 14. Ayette geçmişti. Cehennemin 7 azap vadisi ki, bu Ayetler Sana; oralardan kurtuluş makamı olsun. O zaman Fatiha; Dünyadan ve dünyadaki her şeyden çok büyük ve faydalı. Bununla beraber Sana nimetimizi sınırlandırmadık. Aksine Kur'an-ı Azîm'i de verdik. O geçmiş bütün kitaplarda olanı kapsayan, kitapları ve hukümleri geçersiz kılan, karşı koyan herkesi aciz düşüren Muazzam Bir Kitabımdır.

۞ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ۞

88.Ayet: Dolayısıyla bütün peygamberler arasında seçip Sana özel olarak bu gibi değerleri vermemden sonra onlara geçici hayatlarını sağlamam için verdiğim (canlı-cansız) türlü varlıklara, parıltılı ve süslü lüks hayatlarına gözlerini dikip bakmaman Sana gereken bir niteliktir. Kendilerine bunlar verilen kâfirler; insanlara karşı bunlarla havalanıp kibir ve gurura(aldanışa) kapılıyorlar ama hepsi imtihan içindir. Onların Sana uymayıp Îman etmeyişlerinden dolayı da üzülme. Çünkü bu değersiz parıltılı varlıklar onlara perde olup Îman etmelerine ve İlâhî bilgilere mani oluyor. Bil ki, bu varlıklar sebebiyle daima sıkıntılara girecekler. Şefkat ve merhamet kanadını; bozuk arzuların bulaşıklarından, duysunlar-görsünler serseriliğinden uzak olarak, tertemiz ahlak ve arınmış kalble Sana Îman edenlere iyice aç(ve onları sevginle kucakla).

۞ وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ۞

89.Ayet: O inatçı inkârcılara de ki, Ben; Rabbimin vahyi ve emriyle ne dediği belli olan, her şeyi açıklayan bir Uyarıcıyım. Allah'ın varlığına, birliğine ve kemâl Sıfatlarıyla sıfat sahibi olduğuna inanmayanlara katından ağır bir ceza ve acı bir azabın ineceğini uyarıp haber veriyorum.

۞ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ۞

90.Ayet: Nitekim Salih Peygambere gece baskını yapıp öldürmek için plan yapmak üzere yeminleşen şer çetelerine önceden azabımızı indirmiş ve korkunç bir şekilde kahretmiştik. Bugün de bu tür yemin edenler var.

۞ الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ۞

91.Ayet: Bugünkü o zalimler, pis görüş ve arzularına göre lafız, anlam, doğuş makamı, metin, had, dalâlet ve işaret bakımından tamamıyla Mucize Olan Kur'an'ı

kısımlara ayırıp O'nu parçalamağa çalışıyorlar. Bir kısmına hak diyorlar. Zira geçmiş kitaplardaki işlerine gelen hususları da haber veriyor. Bir kısmına asılsız diyorlar. Çünkü kitapları neshediyor ve arzularına uymuyor. Gaybı haber verdiği için kehanet, muazzam tertip üzere indiği için şiir diyorlar. Halbuki, O; tamamen hidayettir. Asla yanılgı ve yanlışlık yok. Allah(c.c.) ve İndirdiği Kur'an o zalimlerin dediklerinden Münezzeh ve pek Yücedir.

۞ فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۞

92.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbine, O'nun Üstünlük ve Kahrediciliğine yemin olsun ki, onların tamamına soracağız.

۞ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

93.Ayet: Hesapsız olarak dediklerinden uzak, arı ve beri olan Kur'an'la ilgili ne yaptıklarını, ne dediklerini nasıl iftiralarda bulunduklarını etraflıca soracağız.

۞ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۞

94.Ayet: Kur'an'ın inmesi; umumun eğitilip öğretilerek Îman ve İslâm'a halkın tamamının erdirilmesi olunca emrolunduğun her şeyi beyinlerine vururcasına haykırarak anlat. Hakla-batılın, sapıklıkla-doğruluğun arasını aç ve farkını ortaya koy. Şirkten vazgeçmeyen kâfirlerden yüz çevir ve dönüp bakma. Seninle alay etmelerine dahi karşı koyma.

۞ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ۞

95.Ayet: Biz; Senin adına o alay eden kâfirlerin cezasını verip intikamını almağa yeteriz. Hem de Sana yaptıklarının kat-kat fazlasıyla.

۞ الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۞

96.Ayet: Varlığında, Benzersiz Güzel İsimlere ve Yüce Sıfatlara Sahib olmakta Bir ve Samed Olan Allah; o müşriklerden elbette intikamını alacaktır. Çünkü onlar; Sen onları kurtarmağa ve Benim nimetlerime kavuşturmağa uğraşırken onlar Allah'a ortak tanrılar öngörüyorlar. Perdelerin kalktığı ve bütün sırların açığa çıktığı an Allah'a iftiralarda bulunarak ne dediklerini, ne yaptıklarını ve neleri O'na ilgilemeğe kalkıştıklarını yakında bilip görecekler.

۞ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ۞

97.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bil ki, Biz; Münezzeh Birliğime rağmen eş ve ortaklardan bahsetmelerine, seninle ve beraberindeki Mü'minlerle alay etmeleri, Kelâmıma hizmetin uğrunda Sana hakaret edip atıp tutarak pis dillerini uzatmaları

sebebiyle sabrıyın tükendiğini, Yüce varlığına yakışmayan eziyetlerine karşı göğsüyün daraldığını biliyoruz. Onlara dönüp bakmaman ve saçmalıklarına asla kulak asmaman gerekir. Onlardan gelen her şeye sabretmelisin. Nasihatte bulun ve bil ki, Biz Seni; onların dediklerinden uzak ve pak tuttuk.

۞ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ۞

98.Ayet: Rabbini hamdederek tesbih eyle(O'nu bambaşka bil). Çünkü Senin; Rabbini tesbih eylemekle meşgul olman elbette onların Seninle tartışmak için yaptıkları anlamsız ve rezil lakırdılarını dinlemenden hayırlıdır. Sen bizzat; tüm vakitlerinde ve durumlarında namazını kıl, alnını Rabbine karşı hiçliğini arz etmen için perişan toprağa koyarak O'nu ta'zıîm ve tekrîm et.

۞ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَق۪ينُ ۞

99.Ayet: Gözünden ve Özünden varlık ve benlikten ibaret perdeler kalkıncaya, Rabbinin hakikatini anlama ve Yüce varlığını görme mertebesi Sana hâsıl olup gelinceye ve geleceği kesin olan ölüm Sana gelip O'na kavuşuncaya kadar kulluk yap ve O'nu tanıma yolunda gayretle çalışmana devam et. Allah bizleri; lütuf ve ikramıyla kesin bilgi ve anlayışlara, Hakka ve hakikatlere erenlerden eylesin.

HICR SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Tevhîd Yoluna yönelen yolcu! Allah arzularında başarılar versin. Sana lazım olan dışını Peygamberin Sünnet-i Seniyyesi ve hayatının kurallarıyla süsleyip güzelleştirmen, içini de önüne çıkan tüm engellerden arındırmandan sonra Bir ve Tek, her şey Kendisine Muhtaç olup hiçbir şeye ihtiyacı olmayan ve tüm kemâl Sıfatlarıyla muttasıf Olan Allah'ı daima zikretmeğe başlamandır. Bu seni öyle bir fikir ve düşünceyi anlamağa götürecek ki, sende aşırı bir gayret ve yoğun bir çalışma meydana gelecek. Kendini dikkatle disiplin altına alacaksın, bazen daralıp huzursuz olacaksın ve bazen coşup güller açacaksın. Her halükârda gayretle zikre devam et. Bunu tüm vakitlerini ve hallerini kapsayacak hale getir. Bunda başarılı olduğunda kalbine sevgi ve İlâhî aşkın yüz gösterdiğine şahid olacaksın. Bu senin fâni varlığını rahatsız edecek, yok etmeğe başlayacak. Bu hal üzerinde bir zaman bulunduğunda kalbin eriyip tükenerek Sevdiğinin varlığında yok olmayı arzulayıp bu arzu ile yanacak. Bu halet içerisinde devam ederken sana kendini kaybedip şaşırıp kalma, her şeyi kaybedip yanıp tutuşma, ürküntü, üzüntü, sarsıntı, korku, umut, tat alıp acı duyma halleri gelecek ve hepsini yaşayacaksın. Sonunda ikilem arasında da kalacak nereye gideceğini ve nasıl yapacağını bilemeyeceksin. O zaman telvin hali ile bir iyi, bir kötü, bir kuvvetli ve bir zayıf durumlar yaşayacaksın. Bazen

derleyip toparlayacaksın. Bazen bağ ve alakalardan kurtulup serbeste çıkacaksın. Bazen de takılıp kalacak adeta türlü bağlarla bağlanacaksın. Tüm bunlar(tefekkür-i mevt) esnasında irade ve arzuları öldürme çabasında aklın serhoşluğu ve o andaki sıkıntılardan ibarettir. O an senin için en uygunu hiç vakit kaybetmeden bu yolda Allah'tan gelecek olan her şeye razı olup buyruklara teslim olman ve her şeyi Allah'a ısmarlamandır. Bu karara varıp görevine azimle devam ederken Allah tarafından çekilerek sen; senden alınırsın ve varlığın tamamen yok olur. Allah seni; kararsızlıktan ebedî karara ve huzura erdirsin. Fâni görünümden ibaret varlığına bağlanıp esir olmaktan seni kurtarıp hakiki hürriyete erdirsin. Böylece sen; kendi varlığın olarak tamamen yok olur, O'nun Varlığıyla bekaa bulup ebedîleşirsin. O zaman nelere erersin ve gerçek secde edenlerden olursun. İşte o an gerçek ölüm ve kesin buluşma sana gelmiş, sonsuz karar ve kararlılığa kavuşmuşsundur. Allah seni; tereddüd ve ala-bula olmaktan kurtarsın. Ya Mevlâ! Bizlere; katından öyle bir rahmet ver ki, bizleri; hakkal-yekıîn makamına(Sana kavuşmağa) erdirsin.

NAHL SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede arı ve yaptığı balın değeri anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 128 Ayettir.

NAHL SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Kararlılık ve kalıcılık sahiplerine yani; Allah'tan gayri her şeyi yok eden İlâhî hükümranlığın kendisine Hâkim ve Sahib olmasıyla taklid, telvin ve tereddüd esaretinden kurtularak ezel ve ebed karar makamı olan Tevhıîdin merkezine ulaşan, Allah'a dostluğa ve yakınlığa erenlere; Allah'ın Varlığına ve yüce sıfatlarına göre cereyan eden ve olup biten tüm İlâhî işler ve icraatlar yine Allah katından belirlenen vakitlere bağlı, özel ve belli ömürlere olduğu gizli kalmaz. Öyle ki, hiçbir şey; belirlenen eceli geldiğinde ne ondan önceye alınır ve ne de ondan sonra bırakılır. Her şeyin vakti geldiğinde haklarındaki hukümler kesin olarak gerçekleşir. Yine İlâhî işler ve icraatlardan nelerin önce ve nelerin sonra olacağı da ezelî İlminde önceden bellidir. Bunun için Allah Azıîmüşşan; kullarına dua edip kulluk yapmalarını emretti ki, İlâhî kararlara muvafakat edip razı olsunlar. Allah'ın kararlarının, Kıyametin ne zaman kopacağının ve zalimlere azabının inmesinin haberlerini araştırmak ve acele olmasını istemek sebep ve vesile zincirlerine bağlı kalan Allah'tan gayrinin etkisinden kurtulamayan cehalet ve sapıklık ehli sapkın insanların ahlak ve âdetlerindendir. Âlemlerin Rabbi Olan Yüce İlâhın sonsuzluk huzurunda kendinden geçerek gerçek hürriyyete erenlere gelince; olmuş ve olacak tüm işlerin hiçbiri hakkında acele olsun veya sonra olsaydı gibi isteklerde bulunmazlar. Onlara göre her şeyin olması; Yüce yaratıcının her şeyi eşsiz bir surette yaratmasının yeniden yeniye ve sürekli olarak meydana gelmesiyledir.

Hadiselerin sebeplere, âdi vesile ve araçlara, resmi (gözüken) bağ ve alakalara bağlanıp dayandırılması ise onlara (Allah'tan gayriye itibar etmeyen gerçek hürriyet sahiplerine) göre; aslı olmayan zan ve kuruntulara, hukmü olmayan hayallere göredir. Bunlar; ezel-ebed, ilk-son, başlangıç ve bitim gibi dar sahaya hapsedilmiş (ve gerçek hürriyyete erişememiş) kimselere göre yok olmağa mahkûm yönlerden türeyip gelen zaman ve mekân hesap ve düşüncesinden doğan bağ ve nispetlerden meydana gelir. (Yani Allah'a erenlere göre her şey Allah'tan gelir, O'nun dileyip icra etmesiyle ve O'nun dilediği anda tasarrufu altında O'na döner. İnsanlığını kaybederek Allah'ı unutup sonradan olma âlemin esiri olarak olup biten her şeyi aslı olmayan sebeplere, zamana, mekâna, sebeplere ve âdi araçlara dayandırır ki, hayal ve kuruntulardan kurtulamaz. Allah'ın peygamberlerinden ve dostlarından bir haber duyduğunda o haberin gereğini yapacağı yerde; doğru söylüyorsanız dediğinizi getirseniz ve o şey hemen olsa gibi cahilliklerden kurtulamaz). Bunun için Allah Teâlâ kullarına; emrinin yürürlüğe girmesi, icraatlarının meydana gelmesi tavır ve tecellilerine göre dileyip istemesiyle olduğunu haber vermektedir. Her bir şeyi açığa yoktan var edip koyması dileyip

istemesiyledir. Bunun için uğurlar getirmesi dileğiyle En Yüce İsmiyle başlayarak buyurdu:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Zaman ve mekândan Münezzeh olarak yarattığı bütün varlıklara tecelli eden, ortak, destekçi ve kılavuzdan Münezzeh olarak Kendi dileği ve muradına göre tüm kullarının ilk var edilişlerinde ve öldükten sonra dirilmelerinde en güzel tarzda tüm işlerini sırf Kendisi yürüten Rahman ve onları Tevhiîdinin Yoluna erdirmekle her türlü ikramı yapan Rahîm Olan Allah Adıyla. Öyle bir rahmet ve ikramlar sahibi ki, olgunluğa erip kurtulmaları için kendilerini olgunluk yolunu açıklasınlar, onları cehalet ve sapıklıklardan uzak tutsunlar diye kullarına uyarıcı ve müjdeleyici peygamberler gönderdi. Hakkı batıldan, helalı haramdan ayıran kitaplar indirdi. O kitaplarda bulunan Ayetlerle halkın toplanıp huzura arz olunarak; Dünyadayken başlarından geçen tüm hadiselerin ve yaptıkları her şeyin karşılık göreceği, herkesin sorgu ve hesaba çekileceği va'd olunan Kıyamet Gününü ve bütün durumları haber verdi. Hulasa kulların üzerine düşen o habere Îman edip tasdik etmeleri ve ne zaman olacağını sormamalarıdır. Aksine O Gün için azık hazırlamalarıdır. Allah'a tam bir teslimiyyetle kulluk yaparak O Korkunç Günün meydana gelişine paçalarını sıvamaları ve iyice hazırlanmaları gerekir. İşte bunu için Allah Azıîmüşşan O Günün ve verdiği bu haberin meydana geleceğini geçmiş zaman fiiliyle haber verdi ki, olacağının kesin olduğu bilinip anlaşılsın. Şöyle dedi:

۞ أَتَىٰ أَمْرُ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

1.Ayet: Allah'ın emri ve va'd ettiği Gün geldi (ve oldu bilin. Zira O Günle ilgili emri vaktini şaşmayacak ve kesin meydana gelecek). O Gün örtüler açılacak, sırlar açığa çıkacak, hakikati örten perdelerden ibaret olan sonradan olma varlıklar ve tüm görüntüler ortadan kalkacak. Allah'tan gayri tüm varlıklar O Günün geldiğinde tamamen yok olacak. Her şey yok olduğunda Allah Azıîmüşşan tarafından; sonsuz üstünlük ve hışım makamından çağırılacak: Bugün idare ve hukümranlık kimin? Her şey yok olduğu için yine Kendisine has O Makamdan cevap verilecek: Her şeyi yok eden, Ezel-Ebed Tek Olan Allah'ındır. Şu halde ey Allah'ın hukmünde ve icraatlarında tereddüd ve şüpheden kurtulamayanlar! O işin meydana gelmesini acele olarak istemeyin, hemen olsun demeyin. O'nun hukümlerine karışmayın. O; şirk ehli kâfirlerin; varlıklarını ve ihtiyaç duyulduğunda Allah katında şefaat edeceklerini iddia ettikleri batıl ilâhlardan Münezzehtir. Öyle ki, O Allah; Tek İlâh'tır. Herkesin ve her şeyin Yegâne, Rabbi ve tüm ihtiyaçlarını temin Eden tek Samed'dir.

۞ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ۞

2.Ayet: Katında bulunan ve yakınlığına erdirilen melekleri Yüce dîni ve tüm hakikatlerin ruhu olan vahy ile Şanına has işi ve icraatı olarak başarı verip destekte bulunarak kullarının seçkinlerinden dilediği kimseye indiriyor. Bilesiniz ki, bu seçkin kullar; diğerleri üzerinde görevli ve yetkili kılınmış olan peygamberlerdir. Tevhiîdinin apaçık ve geniş Yolundan, Sırat-ı Müstekiîminden sapan kulları uyarıp Allah'ın azabı ile korkutun diye görevlendirilmişlerdir. Onlara buyurdu: Benden başka ibadet olunup buyruğu tutulacak asla gerçek bir ilâh ve ma'bud yoktur. Benim emir ve hukümlerime ters düşmekten korkup korunun.

۞ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

3.Ayet: Ey müşrikler! Nasıl oluyor da en değersiz basit bir şeyi yaratamayan varlıkları; sonsuz kudret, kahır, iktidar, ilim ve hıkmet sahibi Olan Allah'a denk tutup ortak koşuyorsunuz? O Allah; tam bir yükseklik ve aşırı büyüklüğe sahip olan gök ve ötesinde bulunan yüce âlemleri, bütün genişliği ile birlikte yeryüzünü yarattı. Yarattığı ve açığa koyduğu her şeyi hak olarak, yerli yerince yarattı. Her şeyin oluşu ve meydana gelişi; Ezel-Ebed Kendi Varlığında var olan varlık Nûrunun yayılması, Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gölgeleri ve Varlığının nûrunun her iki âleme serpilmesi iledir. Gökler ve yer aslında yok ve yok olmağa mahkûmdurlar ama Rabbiniz; Halis varlığı olarak Bâkiî ve Ebeddir. Müşriklerin asılsız varlıkları O'na ortak koşmalarından Münezzeh ve Mukaddestir.

۞ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ۞

4.Ayet: Bu cahil ve sapık ahmaklar; sonsuz ilim, kudret ve hıkmetin sahibine nasıl ortak isnad ederler? Allah; iğrenç, değersiz, his ve idraki olmayan bir parça sudan yaratılmışın en güzel biçimde olanı insanı var edip vücuda getirdi. Onu geliştirip yetiştirerek ilim, idare ve anlayıp ayırt etme kabiliyetleri vererek bedenen ve ruhen tam bir denge ve düzgünlüğe erdirince derhal açık bir uğraşı veren, hakkı; batıldan, hidayeti sapıklıktan seçmekte çaba sarf edip deliller ve belgelerle mücadelesini sürdürür hale geldi. Onun tüm bu nitelikleri; eşsiz bir surette kendisini yoktan var edeninin yetiştirip geliştirmesiyledir.

۞ وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۞

5.Ayet: Ey hoş bir karakterde yaratılan insanlar! Yine sığır ve koyun gibi sizlere uyumlu hoş hayvanları sizler için O; yarattı. O hayvanlarda sizlere ısınma sağlayacak maddeler var. Onların yünlerinden, yapağılarından ve kıllarından soğuk ve sıcağa karşı elbiseler, çadırlar, yaygı ve döşekler elde edersiniz. Ayrıca onlardan

türlü yararlar da elde edersiniz. Yıpranan varlıklarınızın eksiklerini ikmal edip gücünüze güç katmak için onların etlerinden, yağlarından ve sütlerinden yer ve gıdalanırsınız.

۞ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ۞

6.Ayet: Yine o hayvanlarda; Meralardan toplayıp evlerinize dönüşlerinde karınları tok, göğüsleri dolu vaziyette ve sabah o hayvanları otlağa gönderirken insanlar olarak sizler için birbirinize karşı görkemlilik ve heybet sahibi olmanızı sağlayan güzellikler var.

۞ وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بَالِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ۞

7.Ayet: Yine büyük faydalarından olarak taşınmasını ağır bulduğunuz yüklerinizi çok uzak şehirlere ve yörelere taşırlar. Eğer bu hayvanlar olmasaydı sizler; o yerlere ulaşmakta ve yüklerinizi götürmekte aciz kalırdınız, canlarınız çıkarcasına zahmetlere girerdiniz. İşte Rabbiniz; sizlere kolaylık sağlamak, durumlarınızı hoş etmek, gelişim ve değerlerinizi mükemmel yapmak için bunları yarattı. Bilesiniz ki, türlü lütuf ve ikramlarla sizleri yaşatan Rabbiniz; sizlere çok şefkatli olup zorları kolaylaştırmıştır. Öyle rahmet ve nimet Sahibi ki, sizlere başarılar verip bütün sebepleri hazırlamıştır. Bunun için sizlere farz kıldığı kulluk görevlerini yapmağa devam edin, sizleri en yüksek derecelere ulaştıracak olan İlâhî ilimleri ve yüksek hıkmetleri elde etmek için sizlere takdir olunanı tahsilden ayrılmayın.

۞ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۞

8.Ayet: Ey insanlar! Rabbiniz ayrıca sizlere üstünlük kazandıracak, sıkıntılarınızı ortadan kaldıracak, makam ve mevkiinizi yüceltecek varlıklara işaret etti ki, yetiştirilip saygınlık kazanmanız tamam olsun: Atları, katırları, eşekleri ve tüm binitleri yaratıp emrinize verdi ki, onlara binesiniz. Ayrıca onlara sahip olmakla hoş görünümler kazanırsız. Dahası gelecekteki ihtiyaçlarınızı bildiği için Dünyada ve Ahirette sizlere lazım olacak öyle şeyler yaratacak ki, sizler bilip anlayamazsınız.

۞ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ۞

9.Ayet: İnsanları; Rablerine ve O'nun sonsuz nimetlerine götürecek olan Tevhiîdin Dosdoğru Yoluna onları irşad edip göstermek Allah'a aiddir. O Hak Yoldan bir kısım insanlar; Allah'ın kahrına uğrayıp sapmaktadırlar. Onlar Allah'ın kahır ve hışım sıfatlarının tasarrufu altındadırlar. Zira Allah'ın kudret ve Hâkimiyyeti lütuf ve kahrı her şeyi kapsamaktadır. Dileseydi onları da hidayete erdirir; Îman ve saadet sahibi, tükenmez lezzet ve huzur ehli yapardı. Fakat O'nun her şeyin üstünde olan sağlam hıkmetinin gereği varlığı o kadar Yüce, kapısı o kadar korunmuş ki, sırrına

kimse eremedi, bundan sonrada eremez. O kapıdan kimse giremedi, bundan sonra da giremez. Bunun için halkın bazısına; ebedî acı ve üzüntü veren kahır ve hışım Sıfatları ile tecelli etti.

۞ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ۞

10.Ayet: O Allah öyle ikram Sahibi ki, ruhun cesed topraklarını diriltti̇ği gibi yeryüzünün ölülüğünü diriltmesi (kuruyan toprakları yeşertmesi) için gökten su indirdi. Sizler için o sudan içecekler, meyveleri ve kamış gibi bitkileri sıkarak türlü meşrubatlar hâsıl olur. Yine o suyla topraktan bitkiler çıkar da hayvanlarınızı otlatırsınız ve her türlü besileri yaparak semiz hayvanlar elde edip yersiniz.

۞ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۞

11.Ayet: Yine o suyla; vücudunuzun kuvvet bulması için sizlere ziraî ürünleri çıkarır. Ekmekler ve çörekler yapıp yersiniz. Katık yapmanız için zeytini, türlü lezzetlere sahip yemişler yemeniz için hurma ve üzümü yetiştirir. Hulasa sizlere geçim işlerinizi tamamlamak varlığınıza kuvvet verip karakterlerinizi düzgün tutmak için her tür ürünleri çıkarıp ikram eder. Bütün bunlar nimetleri hakkında düşünüp Rabbinizin Varlığını anarak O'nu tanıyıp anlamağa ermeniz içindir. Gerçekten bu büyük nimetlerin var edilip verilişinin anlatılmasında Allah'ın nimetlerini tefekkürde bulunup şükrünü eda etmek hususunda aklını çalıştırıp düşünenler için pek büyük alametler, apaçık belgeler var.

۞ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

12.Ayet: Sizlerin durumlarını idare etmesi ile ilgili Ayet ve alametlerden olarak geceyi hizmetinize sundu ki, içinde huzur bulup istirahat edesiniz. Gündüzü hizmetinize verdi ki, kazançlar kazanıp yaşayasınız. Güneşi ve Ayı hizmetinize verdi ki, azık ve rızıklarınız olacak meyve ve ürünler pişip olgunlaşsın. Yıldızları da hizmetlerinize sundu ki, kara ve denizin karanlıklarında yollarınızı bulup hedeflerinize ulaşasınız. Bunların tamamı O'nun emri ile ve hukmüne bağlı olarak türlü hizmetler için görevlendirilmişlerdir. Ve tamamı O'nun hukmüne bağlıdırlar. Bilesiniz ki, bunların anlatılan bu hizmete verilişlerinde ve kolayca idare edilişlerinde eserlerden; eserlerin Sahibine yol bulan akıl sahipleri için pek büyük Ayetler, apaçık deliller var.

۞ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ۞

13.Ayet: Yine sizlerin bolluk içerisinde türlü nasiplerinizle ilgili karakter ve arzularınızın farklılıklarına göre Yeryüzünde değişik renklerde, farklı tatlarda türlü-çeşitli ürünler ve rızıkları yaratıp emrinize verdi. Gerçekten bu anlatılanlarda

insanın değerini, yaratılmış içerisindeki üstünlüğünü ve Allah'ın halifesi olarak yaratılıp O'nun vekili olduğunu düşünüp anlayanlar ve bunlardan ders alanlar için pek büyük ayet ve alamet var.

۞ وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا ۞

14.Ayet: O Rabbiniz öyle bol ikramlar Sahibi ki, ondan tutup hazmı ve değeri hoş etler yemeniz için denizi sizlerin emrine verdi. İçerisinden süs ve giyim maddeleri çıkarmanız, bolluk ve imkânlara ererek türlü takılar takınıp giysiler giyinmeniz için elverişli hale koydu.

۞ وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞

Ey görebilen göz sahibi! Denizi yararak akıp giden, üzerindekileri götüren gemileri görüyorsun. Bütün bu imkânlar ve ikramlar; Rabbinizin bağış ve bol ikramlarından rızıklar ve gelirler aramanız varlığınıza yarayışlı olan tüm ihtiyaçlarınızı temin etmeniz içindir. Karadan ve denizden hâsıl olan tüm bu nimetleri ve bol rızıkları hizmetlerinize sundu ki, O'na nimetlerinden dolayı şükredesiniz ve O'nun rızasını istemek için yaratıldıkları gayeler doğrultusunda kullanıp harcayasınız.

۞ وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۞

15.Ayet: Yine O'nun sonsuz rahmeti olarak; kendisinden yaratıldığınız sonra da sizlere sizlerin karargâhı olan Yeryüzüne yüksek ve muhteşem dağlar bıraktık ki, Yeryüzü sizleri sallayıp savurmasın. Bir kısmı suya batmış ve sularla kaplı Küre biçimde olmakla, tabakalarının ve kenarlarının farklı olmasından dolayı ağır ve büyük dağlarla tesbit ederek istikrarlı hale getirdi ki sizleri sarsmasın. Yine bir büyük nimeti olarak içmeniz ve tüm ihtiyaçlarınızda kullanmanız için üzerinde nehirler akıttı. Ayrıca dağları delip parçalayarak sizlere yollar belirleyip yolculukları kolaylaştırdı ki, dileyip arzuladığınız uzak yakın yerlere, şehirlere ve yörelere yol bulup varasınız.

۞ وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ۞

16.Ayet: Taşralarda ve çöllerde tepeler ve çukurlar gibi nice alâmetler dikti ki, murad ve maksudlarınıza ermekte onlara bakarak yol bulasınız. Denizlerde ise denizciler belli yıldızlarla yol bularak özellikle de denizlerin engin sularında hedeflerine ulaşırlar.

❁ أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ❁

17.Ayet: Sizler ey ahmaklar! Kendisinden başka ilâh olmayan, bağımsız Hak ve Tek Varlık, herkesin ve her şeyin Sığınağı ve muhtaç olduğu Yegâne Rabbiniz Olan Allah'a O'nun tarafından yaratılan varlıkları hatta varlıkların en aşağılarını ortak mı koşuyorsunuz? Yaratan; makam, şeref ve tapılmağa hak kazanma bakımından yaratamayan gibi midir? Ey bilip anlama karakteri üzere yaratılanlar! Yaratanla yaratamayan arasındaki apaçık farkı; sizler ayırıp anlamayı bilen akıllılar sınıfından olduğunuz halde niçin anlamıyorsunuz? Bilip seçim yapma karakteri üzerinde yaratıldığınızı düşünmez misiniz?

❁ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ❁

18.Ayet: Sizlere türlü nimetleri ve üstün nitelikleri veren Allah'a nasıl şirk koşarsınız? Hem de üzerinize akıp gelen, daima sizlere ulaşıp duran nimetlerini eğer saymağa kalkışsanız çokluğu ve bolluğundan dolayı asla sayamazsınız. Buna rağmen O'na ortak koşuyor, nimetlerine nankörlük ediyorsunuz. Hal bu ki, sizlere yaraşan hakkıyla O'na dönüp bağlanarak kulluk yapmanızdır. Bilesiniz ki, kullarının içlerinde bulunan her şeyi Bilen Allah; kötülüklerinden vazgeçip Îman ederek düzgün işler yapanları affedip hatalarını siler ve arındırır. Onlar tevbelerinde samimi olduklarında tevbelerini kabul edip cezalandırmaktan vazgeçer.

❁ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ❁

19.Ayet: Kullarının durumlarını düzeltmeyi murad eden Allah; dillerinizle açığa vurduğunuz sözlere uymayan kalbinizdeki saklı bulunan her şeyi ve kalbinizde sakladığınıza uymayan sahte sözlerinizi daima Bilmektedir. Ey Mü'minler! Sizler; gizli ve aşikâr olarak tam bir bağ ile Mevlâ'nıza yönelmelisiniz ki, Allah'ı kandırmağa çalışan münafıklar sınıfından olmayasınız.

❁ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ❁

20.Ayet: Ey kibir ve inadlarında ısrar eden müşrikler! Sizlerin Allah'tan başka yalan ve iftiralarla ortaya koyup O'na ortak koşarak kendilerine tapmakta olduğunuz düzmece tanrılarınız var ya onlar asılsız heykellerdir. Asla ilâhlık hakları yoktur. Âdi bir şey dahi yaratamazlar. İnsanlar ve diğer büyük varlıkları hiç yaratamazlar. Sadece yaratıktırlar. Hem de yaratıkların en aşağılarıdırlar.

❁ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ❁

21.Ayet: Çünkü canları ve duyguları yok, ölüdürler. Yayılım ve otlamağa giden hayvanlar kadar şuurları yok. Dolayısıyla nereye gönderileceklerini bilemezler. Bu

zavallılar için nasıl ilâhlık hakkı olur? İlâh olmak yaratmayı ve her şeyi bilmeyi gerektirir. Hem de her şeye kendisinden yakın olarak...

۞ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكِرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ۞

22.Ayet: Bilesiniz ki, sizin İlâhınız; sizleri yoktan var edip varlık sahasına çıkaran, Tek İlâh'tır. O'nun asla dengi, ortağı ve benzeri yoktur. Hiçbir şeye benzemez. O'nun Varlığının ve Birliğinin sırrı Dünya ve Ahirette sadece aşk ehli ve sağlam akıl, kesin karar sahibi olanlara bilinip anlaşılır. Allah'a kavuşma şerefi için hazırlanan Ahirete İman etmeyen zalimlerin kalpleri Ahirette Allah'la karşılaşmayı kabul etmemektedir. Onların üzerindeki kalın küfür perdeleri ve azgınlıkları sebebiyle Ahireti ve orada olacakları Allah'ın kitaplarının inip açıkça haber vermesine rağmen ısyan ve inadları sebebiyle inkârlarında ısrar ediyorlar.

۞ لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ۞

23.Ayet: Kesin olarak onlara azap etmesi Allah üzerinde bir haktır. Zira onların gizli ve açıktan neler yaptığını ve neyi saklayıp neyi açığa koyduklarını devamlı kuşatmış bulunan ilmiyle tam olarak Bilen Allah; onların hak ettikleri cezaları verecek, yaptıkları kötülüklere karşı elbette iyilik yapmayacak. Çünkü o kâfirler Allah'a karşı büyüklenip sırf O'na aid olan Sıfatına ortak olmak istiyorlar. Hal bu ki, Büyük sadece Allah'tır ve büyüklenmek de O'na yakışır. Bunun için O; büyüklenenleri sevmez. Allah'a ortak olmağa kimsenin gücü yetmez.

۞ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۞

24.Ayet: Son derece asilikleri ve ululanmalarından dolayı; ne zaman açıklamaları istenerek onlara dense ki, Rabbiniz; Peygamberinize ne indirdi? Dalga geçerek derler ki, Rabbi O'na sadece geçmiş insanların akıllarına göre uydurup ortaya koyduğu düzmece hikâyelerini indirdi.

۞ لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ۞

25.Ayet: Bu ahmaklar bu beyinsizce konuşmalarını; Kıyamet Gününde kendi günah ve veballerini tam olarak yüklenip taşıyarak hesaba çekilmek üzere gelecekler. Bir de kendilerini yoldan çıkarıp kendileri gibi inkârcı ve alaycı yaptıkları insanların veballerinden de yüklenip cezalarını çoğaltacaklar. Şu an zihinleri bu hakikatlerden boş, Kur'an ve O'nun mucize oluşu ile ilgili hiçbir bilgileri yok. Bu bilgisizlikleri onlar için mazeret kabul edilmeyecek. Zira O Yüce Kitaba dönüp bakmadılar ve üzerinde düşünmediler ki, O'nun hak, kendi söz ve işlerinin batıl olduğunu anlasınlar. Bu; insanları Haktan saptıran zalimler ve o sapıklara uyarak sapan cahiller; düşünüp kavrayabilme karakteri üzere yaratıldıkları halde bu günahları

işleyip bu ağır veballeri yüklendiler. Bilesiniz ki, bunların yüklendikleri günah ve veballer ne iğrenç ve ne kötü.

❁ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللّٰهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ

وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ❁

26.Ayet: Hulasa bu inkâr, sapıklık, Allah'ın kitapları ve peygamberleri ile eğlenmek sadece bugün sapıklık ve azgınlık sahralarında kaybolan kâfir ve zalimler tarafından ortaya çıkan yeni işler değil, aksine eski kâfirlerden beri devam edip gelen iğrenç âdetleridir. Çünkü bunlardan önceki kâfirler; hilelere başvurup halkı sapıklığa düşürmek için türlü planlar yaptılar. Yüksek binalar yapıp Göğe çıkarak orada bulunanlarla ve göğün İlâhıyla savaş yapacaklarını ilan ettiler. Allah; yaptıkları yapılarının temellerinden kahır ve azabını ortaya koydu. Saray ve kulelerinin sütunları ve temelleri Allah'a boyun eğip tavan ve damlar; onlar altında azgınca eğlenirlerken başlarına çöktü. Hulasa Allah'ın azabı hiç ummadıkları yönden onlara ansızın geliverdi.

❁ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ ❁

27.Ayet: Dünyadaki bu helâkleri sonrasında Allah onları; Peygamberini ve Kelamını inkâr edip eğlenceye aldıklarından dolayı önce rezil edecek ve diyecek ki, ey Haktan sapan ve saptıran zalimler ve bunlara bakarak cehalete dalıp sapan ahmaklar! Uğurlarında Mü'minlerle tartıştığınız ve haklarını savunduğunuz ortaklarım (bana ortak koştuğunuz liderleriniz) nerede? Çağırın onları da Benim kahır Pençemle sizleri yakalamamdan ve yapacağım azabımdan sizleri kurtarsınlar.

❁ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ❁

Kendilerini Îmana davet edip de Îman etmedikleri o yüce ilim sahibi peygamberler ve onların halifeleri; Allah'ın Dînini kabul etmeyen o zalimleri Allah'ın hakaret edip alaylarını başlarına çalarak tutup rezil ettiğini görünce diyecekler ki, bugün her türlü rezillik, perişanlık ve kötülük peygamberleri inkâr eden, Allah'ın kitaplarını tanımayıp onlarla eğlenen kibir ve inad ehli kâfirler üzerine konmuştur.

❁ الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ ❁

28.Ayet: Kendilerine zulmederek Allah'ın azabına atan kâfirleri görevli melekler; Kur'an'a karşı çıkıp O'nu inkâr ederken ve Kendisine Kur'an inen Peygamberi yalanlarken onların canlarını alarak işlerini bitirirler. Ahirette Kur'an'ın hak olup

bütün gerçeklere uygun olduğunu görünce derhal teslimiyet arz edip bükülerek derler ki, bizler Bu Kur'an'a karşı hiçbir kötülük ve saygısızlık yapmadık.

۞ بَلَى إِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

Melekler; onların rezilliklerini yüzlerine vurarak diyecekler ki, evet sizler Allah'a(O'nun Kelamına) ve Peygamberine karşı edepsizlik yaptınız ve her türlü kötülüğü işlediniz. Bilesiniz ki, olmuş ve olacak her şeyi Bilen Allah; daveti reddedip inkârda ısrar etme gibi yaptıklarınızı biliyordu. Bildiği gibi cezanızı da verecek.

۞ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ۞

29.Ayet: Ey Allah'a ve Rasûlüne karşı diklenerek, türlü taşkınlıklar yaparak, şirk koşan, şirk ve kâfirlikte inadla ısrar eden zalimler! Derhal Cehennemin kapılarından içeri girin. Dünyadaki durum ve icraatlarınıza göre her biriniz bir kapısından içeri girin ve biliniz ki türlü ceza ve azaplar içerisinde orada ebediyyen kalacaksınız. Allah'ın rahmetinden lanetle kovulup tüm nimetlerden mahrum bırakılan o dik kafalıların atıldığı ve kalacakları yerleri ne kötüdür.

۞ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ

وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ۞

30.Ayet: Allah'ın haramlarından korunup Allah'ın kahır ve gazabına düşürecek olan her türlü tehlike ve yasaklardan kendilerini koruyan Allah dostlarına; Rabbiniz ne indirdi dendiğinde tam bir sevinç ve mutlulukla derler ki, Rabbimiz her türlü hayır, bereket ve rahmet Kaynağı Olan Kur'an'ı indirdi. Dünyada ve Ahirette daima hayırlar, rahmet ve iyilikler indirmektedir. Kur'an'daki emirlere sarılıp yasaklardan kaçınarak Allah'a kulluğu en güzel tarzda yapan, Îman edip kulluğu güzel yaparak hep yararlı işler işleyen Mü'minlere Dünyada İlâhî ilim ve ma'rifetler, maddî ve manevî pek güzel ve mükemmel nimetler var. Bu ilim ve ma'rifetler onlara; Allah'ın Cemâlini idrak edip izlemeyi sağlayacak. O Cemâle kavuşma şerefi ve Sidre-i Müntehaya ulaşmak için hazırlanan Ahirette ise onlara en yüksek kemallerden ve en yüce derecelerden nasipler var. Kendilerini Allah'tan başkasına dönmekten koruyan ve Peygamberine ters düşmekten korunan kulların Ahiretteki yurt ve barınakları ne güzeldir.

۞ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللّٰهُ الْمُتَّقِينَ ۞

31.Ayet: Onların yurtları; İlâhî Birliğin ebedî hayat ve zevk sahalarıdır. Sonradan olma ve ikilik hali gibi durumları gösterecek olan çokluk ve kalabalıktan korunmuş olan daimi Cennetlerdir. Dünya hayatlarındaki fâni varlıklarından arınmış olarak

oralara girerler. Altlarından; Allah'ın Varlığının Yüce sıfatlarının tecellilerinden meydana gelen, Cömertlik Denizinden serpilip hâsıl olan manevî ilimlerle (ve tarifi mümkin olmayan içeceklerle) dopdolu nehirler akar. O cennetliklere oralarda Allah'ın Cemâl, lütuf ve rahmet Sıfatlarının gereği olarak var olan diledikleri her şey var. Allah'ın hukümlerinden başlarına gelen her şeye sabreden, dileyip isteyerek, Allah'a gönül vererek insan olmanın eksik ve yanlışlıklarının tamamından arınan, canlarını ve mallarını Allah Yolunda harcayan ve Allah'tan gayri her şeyden vazgeçen müttekıîlere Allah işte böyle mükâfaatlar verir

۞ الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

32.Ayet: Bu değerli kullar; sonradan olma âleminin her türlü kir ve pisliklerinden arınmış, ana unsurların ve tabiatın gerektirdiği korkunç zarar, rezillik ve perişanlıklardan uzak kalmış olarak Dünyadan göçmek üzere olduklarında görevli melekler canlarını alırken o Allah adamlarına derler ki, ey tüm belalara sabrederek dönüp Allah'a giden kullar! Allah'ın selamı sizleredir. Dünyadayken yaptıklarınıza karşılık varılacak yerlerin en hayırlısı olan Allah'ın Cennetine giriniz ve Allah'ın huzuruna eriniz. Sizler; Allah'tan gelen her şeye razı oldunuz. O'na kullukta yorgunluklara tahammül ettiniz. Arzu ve heveslerinizin gereği olan tüm yanlışlıklardan uzak durdunuz ve Allah'ın ebedîliğine kavuşmak için ölüp yok olmayı aşk ve mahabbetle arzulayıp durdunuz.

۞ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ

وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۞

33.Ayet: Gaflet ve aldanış sahralarında kaybolan bu zalimler; meleklerin kendilerine gelerek pis canlarını almasından, veya Rablerinin kendileri ile ilgili azap emrinin gelmesinden başka bir şey beklemiyorlar. Bu zalimlerden önce hayat sürüp geçen zalimler de bunların yaptıkları gibi yaptı. Allah; Îman etmeleri için bunlara mühlet verdiği gibi bunlardan önceki peygamberlerin zamanındaki zalimlere de fırsat verip vakit tanıdı(Îman etmeyip kâfirliklerinde ısrar ettiklerinde de onları helâk etti. Şimdi bunlar da bunu bekliyorlar). Onlara yaptıkları kötülükleri karşılığında ceza veren Allah; asla onlara zulmetmedi. Ancak onlar daima kendilerine zulmediyorlardı. Çünkü peygamberleri yalanlayıp kitapları inkâr ederek, emirleri yapmayıp yasakları yaparak her türlü tehlikeye giriyorlar ve böylece türlü ceza ve azabı hak ediyorlardı.

۞ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۞

34.Ayet: Hulasa inat ve ısyanları gibi yaptıkları kötülükleri onlara bela olup vurdu. Haber verildiğinde geleceğine inanmayıp inad ederek dalga geçtikleri azap kendilerini sarıp kuşatarak helâk etti.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا

وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ ۞

35.Ayet: Nasıl böyle olmasın ki, şirk ehli kâfirler; cehalet ve sapıklığa fazlaca battıkları ve azgınlık yapıp dalga geçerek belgeler istedikleri için dediler ki, Var ve Bir Olduğuna, dileyip icra eylemekte hiçbir şeye bağlı ve bağımlı olmadığına inandığınız Allah; Kendisinden başka tanrılara ibadet etmememizi isteseydi Kendisinden başka hiçbir şeye ibadet etmezdik. Ne bizler ve ne de babalarımız asla böyle bir şey yapmazdık. Çünkü(ey Peygamber ve arkadaşları) diyorsunuz ki, Allah'ın dediği ve dilediği kesin olur. O halde O istemeden bizler bazı develeri haram kılmak gibi hiçbir şeyi haram kılıp yasaklayamaz ve O'ndan izinsiz hiçbir şey yapamazdık. Bilesiniz ki, o zalimlerin belge ve deliller getirerek tartışma yapmaları sırf dalga geçmek içindi.

۞ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۞

Bunlardan önce tarih boyu gelip geçen zalimler de böyle yaptı. Allah onlara peygamberler gönderdi. İnkâr edip dalga geçtiler. Allah da onları tutup helâk etti. (Onlar kâfirlikte ısrar edince) Allah da Îman etmelerini dilemedi. Peygamberlerin üzerine düşen sadece halkı uyarıp Allah'tan gelenleri açık ve net olarak onlara ulaştırmaktır. Çünkü Allah'tan gelenlerin duyulmasında bir tereddüd ve şüpheleri kalmasın. Onlara hidayetin nasip olması ise; Allah'ın kendisine özel kıldığı bir sır ve gizli bir iştir. Bu konuya peygamberler bakmaz ve onların gücü dışındadır.

۞ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۞

36.Ayet: Allah Zülcelâl özetle anlattıklarını açıklamak üzere buyurdu: Kahra uğrayıp helâk edilen toplumların Din konusunda icraatları bozulduğunda her bir topluma bir peygamber gönderdik. Peygamberleri onlara dedi ki, Eşsiz Varlığın ve O Varlığa dayalı tüm eserlerin ve icraatların Sahibi, eş ve ortaktan Münezzeh Olan Allah'a kulluk yapınız. Azgınlık kaynağı ve sapkınlık başı olan Şeytandan ve Onun temsilcileri olan sahte tanrılardan uzak durun. Sakının onları ilâh edinip Allah'a

itaat edip kulluk yapar gibi kulluk yapmayın. Bu konuda nefislerinize uymayın. Hulasa peygamberler katımızdan aldıkları her şeyi ve tüm hukümleri onlara ulaştırdılar. Onlardan kimini Allah Îman ve İslâm'a erdirdi. Kiminin ise üzerlerine sapıklık hak olup kalblerine yerleşti.

۞ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۞

Ey şirk ve şüphe ehli olup anlattıklarımızda tereddüd edenler! Eğer hala şübhe ediyorsanız helâk ettiğimiz kâfirlerin yurt ve yuvalarını yeryüzünde gezip görün. Bakın ve görün ki, nasıl kahredip ortadan kaldırmışız ve o inkârcıların sonları nasıl olmuş ibret alıp dersler çıkarın.

۞ إِنْ تَحْرِصْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ۞

37.Ayet: Ey En Kâmil Peygamber! İstediğini Îman ve İslâm'a erdiremeyeceğini bilmene rağmen her ne kadar onların hidayete ermelerini şiddetle arzuluyorsan bil ki, Allah; bozuklukları ve inadları sebebiyle sapıklığa mahkûm ettiği kimseleri hidayete erdirmez. Artık onlar için bu durumdan kurtaracak asla yardımcıları ve şefaat edecek kimseleri yoktur. Onlar için acı duyarak kendini yorma.

۞ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۞

38.Ayet: Mayalarının bozukluğundan ve son derece kindar azgınlar olduğundan Allah'ın Adına ağır yeminler ederek dediler ki, ölüp canları çıkanları Allah tekrar diriltmeyecek ve Ahiret diye bir şey olmayacak. Allah Teâlâ; onların dediklerini geri çevirip yanılgılarını ortaya koyarak dedi ki, söylediklerinizin aksine Allah'ın kesin va'di olarak herkes bilsin ki, ölenleri tekrar diriltecek. O'nun va'di olan her şey kesin olarak gerçekleşecek. O dilediği her şeye Kadirdir. Fakat insanların çoğu Allah'ı layıkıyla bilemezler.

۞ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ۞

39.Ayet: Allah; halkın tartıştıkları hak ve hak konusunu onlara açıklamak, inkârcıların olmasını uzak ve imkânsız gördükleri hakikatleri göstermek ve herkesin yaptığının karşılığını görmesi için va'dini gerçekleştirip sizleri ahirette tekrar diriltecek. Yine kâfirler kendilerinin gerçek yalancılar olduğunu böylece bilecekler.

۞ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۞

40.Ayet: Bizim sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi olmamız karşısında nasıl olur da bu inkârcılar bunların olmasını uzak ve imkânsız görebilirler? Hal bu ki, Biz; bir şeyi yapmayı ve yaratmayı dilediğimizde ve sağlam hıkmetimiz o şeye taalluk edip

ilgilendiğinde ezelî Kelâm Sıfatımızla ona sadece ol deriz ve buyruğumuzu icra eden Hâkim onu gerçekleştirerek o şey derhal oluverir. Zaten büyük-küçük her şey değişmez ilmimizde ve Levh-ı Mahfuzda mevcuttur. Gerçekte her bir şey kendi başına bulunma bakımından yok durumundadır. Kendi başına olan bir şey yoktur. Burada yerine getirilmesi zorunlu olan buyrukla, buyrulup emredilen herhangi bir şeyin meydana gelmesi arasında kullanılan takip edatı " fa" gecikme olmadan olduğunu anlatmak içindir. Yoksa o emir karşısında geçecek küçük bir an dahi olmaz. Zira Allah katında zaman ve mekân diye bir şey yoktur.

۞وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۞

41.Ayet: Allah Azîmüşşan; Mü'minlerin derecelerinin yüksekliğini, seviyelerinin yüceliğini göstermek için buyurdu: Sonradan olma âlem sahasından göçüp tam bir karar ve yatkınlığa ulaşıp özellikle de nefs-i emmare mertebesinde türlü zulümlere uğradıktan sonra Allah'ın varlığına ererek hayatlarını sürdüren salih ve sadık Mü'minler için Dünyada hayatın tüm güzelliklerini hazırlar ve güzel yerlere yerleştiririz. İlâhî ilimlere ve yüce hakikatlere erdirerek varlık ve benliklerinden arınmalarını ve hayvanî niteliklerini terk ederek iradeten ölmelerini sağlarız. Bu ikramlarla beraber bilesiniz ki, Ahiretin ücreti ve mükâfaatı kıymet ve mertebe bakımından çok daha büyüktür. Orası onlardan her türlü perdelerin kalkması, sırların açılması için hazırlanmıştır. Eğer insanlar bunları bilselerdi elbette bu büyük nimetlerin zevkına ermeğe ve yüce makam ve mertebelere yönelirler ve olanca gayretleri ile çalışırlardı. Allah bu nimetleri bizlere de nasip etsin, o mertebelere kavuştursun ve tadını tattırsın.

۞ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۞

42.Ayet: O erenler; her halükârda Allah'a kavuşmayı dileyerek bütün belâ ve musibetlere sabrettiler. Tüm iş ve davranışlarında; sebep ve araçlara değil daima Allah'a dayanıp güvendiler ve her işlerini sırf O'na bırakarak sırf O'na kulluk yaptılar.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ ۞

43.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu inatçı müşrikler Senin Peygamber oluşunu nasıl yadırgayıp olmaz böyle şey derler? Buna hiç şaşırmasınlar çünkü Biz; Senden önce de Senin gibi pek çok erkeği, inananları müjdeleyip inkârcıları uyarmaları için peygamber olarak gönderdik. Onlara Dînin ve Îmanın ana

meselelerini vahyettik, o ana meselelerin hukümlerini açıklamak için kitaplar indirdik.

۞ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

Senden bunları duyduklarında kabul etmiyorlar ve bu konuda doğruluğuna inanmıyorlarsa onlara de ki, ey diklenip duran cahil inatçılar! Eğer dediklerimin doğru oluğunu bilmiyorsanız geçmiş peygamberler hakkında içinizde bulunan dürüst ve sağlam bilgi sahibi olan kitap ve ders ehli Yahûdî ulemasına ve Hıristiyan bilginlerine sorun.

۞ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۞

44.Ayet: Nitekim açık belgeler, mucize ve kitaplarla getirdikleri Hak Da'vanın üstünlüğünü ortaya koymak, Dinlerinin hukümlerini açıklayıp anlatmaları için peygamberlere destekler verdik. Dolayısıyla gaflet, unutkanlık ve cehalete batmış olan insanlara; kendilerine inen Kitabı ve Dînin hukümlerini açıklaman için bu öğüt ve ders kaynağı olan; tüm hukümleri, edebi, ahlakı ve bütün ilimleri içeren, En Büyük Mucize Olan Kur'an'ı Sana indirdik ki, onlara ulaştırıp açıklamandan sonra O'nun içerdiği her konuda düşünüp ders yaparak faydalansınlar. O'ndaki işaret, ma'rifet ve hıkmetleri öğrenmekle üstün anlayışlara ererler.

۞ أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ۞

45.Ayet: Peygamberlere; özellikle de Sana türlü tuzaklar kurarak kötülükler planlayıp öldürmek isteyenler; Allah'ın kendilerinden intikam alarak Karun'u yerin dibine geçirdiği gibi kendilerini yerin dibine geçirmesinden korkmayıp kendilerini güvende mi sanıyorlar? Ya da yataklarında habersiz ve duyarsız olarak yatarlarken kendilerine Allah'ın azabının ansızın gelmesinden kendilerini güvende mi zannediyorlar?

۞ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ۞

46.Ayet: Veya dönüp dolaşmaları esnasında ansızın yakalayıp kahretmesinden ve azabının onları kuşatmasından emin midirler? Bilirler ki, o an Allah'a karşı koyamazlar ve azabını geri çeviremezler.

۞ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ۞

47.Ayet: Yahud da Allah mallarını ve çocuklarını kahredip eksiltmeye başladığında azabın yavaş-yavaş geldiği korkusu içerisinde panikleyerek yaşarlarken kendilerini tutup yok etmesinden güvende olduklarını zannedebilirler mi? Ey Allah'a karşı saygısızca saldırganlık yapıp O'nun Sevgili Peygamberine edepsizlik sergileyenler!

Bilesiniz ki, Rabbiniz; çok şefkatli ve pek merhametlidir. Bu yüzden sizleri kahretmekte acele etmiyor ve tüm imkânları sizlere sunuyor ki, düşünüp ders alarak kurtuluşa eresiniz.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّأُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلّٰهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ۞

48.Ayet: Şirk ve münafıklıkta ısrar eden bu zalimler; Allah'ın yoktan var edip açığa koyduğu umum varlıklardan herhangi bir şeye ibret nazarıyla bakmıyorlar mı? Her şey O'na ve O'nun hukümlerine kayıtsız olarak boyun eğip itaat etmektedir. Her bir şeyin gölgesi güneşin hareket edip dönmesiyle tam bir itaatle sağından ve solundan sürünerek Tek Rab ve Yegâne İlâh Olan Allah'a; kahrıyla çarpmasından korkup titreyerek tam bir bükülme içerisinde daima secde ediyorlar.

۞ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۞

49.Ayet: Bu zalim münafık ve müşriklerin kibirlenerek Allah'a itaatten ve secde etmekten yan çizmeleri akıl sahiplerinin yapacağı bir davranış değildir. Çünkü Gök dâhil ötesinde bulunan yüce âlemlerde bulunan her şey ve Yerdeki her bir canlı Allah'tan gayri heykellere veya herhangi bir şeye değil sırf Allah'a secde ederler. Çünkü her bir canlı Allah'ın İlâhî Sıfatlarının gölgelerinin eserleridir ve her şeyi Allah bu varlık âlemine getirmiştir. O'nun Varlığının hayat suyu ile vücud bulup yaşamaktadırlar. (Yaratan, Yaşatan ve Gerçek İlâhları Sadece Allah'tır. Dolayısıyla sırf Allah'a secde edip kulluk yapacaklar). Özellikle de çetin kuvvet sahibi olan melekler; Allah'ın Cemâline bakıp hayran kalarak sürekli secde ederler. O melekler; Allah'tan alıkoyan her alakadan ve fâni varlıklardan münezzeh ve arınmış olarak O'na secde edip kulluk yaparlar. Allah'a ibadetten bir an yan çizmezler. Sizler ey gaflet ve sapıklık içerisinde boğulan geberikler! Nasıl düşünür ve ne yaparsınız?

۞ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۞

50.Ayet: Bilesiniz ki, sayılan tüm yaratıklar; verdikleri nimetlerden dolayı O'na şükredip zikrederek, intikam ve azabından da korkarak Rablerine secde ederler, kendilerine emredilen her görevi tam bir teslimiyyetle yerine getirirler. Çünkü O'nun kahrı ve kudreti onların çok üzerinde ve hepsi de Rablerinin hışmı ve Eli altındadırlar.

۞ وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلٰهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ ۞

51.Ayet: Ey inaddan vazgeçmeyen müşrikler! Hak Ma'bud ve Tek Rab Olan Allah'a ortak koşmaktan niçin vazgeçmezsiniz? Özellikle de sonsuz kahır Sahibi Olan Allah; ey kullukla, İman ve irfanlarla mükellef olanlar! Sakının iki ilâh edinmeyin (çünkü Allah Azîmüşşandan başka ilâh olmadığını kesin olarak bilesiniz) diye emrettikten

sonra... Nasıl olur da sizler fazlaca ilâhlardan bahsedersiniz? Hal bu ki, O'ndan başka gerçek Ma'bud yok ve asla bir başkasına ibadet olunmaz. Üstelik çaresiz kaldığınız tüm mühim işlerinizde sırf O'na yönelir, işlerinizi O'na ısmarlarsınız. İşte tüm kemal Sıfatlarıyla, kahır ve lütuf nitelikleri ile vasfedilip nitelenen Rabbiniz Benim ve sırf Benden korkun. Korkma ve umut etmeyi Bana tahsis edin, gölgeden ibaret yarattıklarıma değil. Tüm sıkıntı ve belalar size hücum ettiğinde ve bir hukmüm sizlere geldiğine derhal Bana müracaat edin. Zira Benim hukmümü kimse geri çeviremez ancak Benim bağış ve ikramımla kurtuluşlara erersiniz.

۞ وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ۞

52.Ayet: O Rabbe nasıl müracaat edilmez ve nasıl O'na sığınılmaz? O'nun İsimlerinin ve Sıfatlarının sahneleri olan etkin Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce âlemlerdeki her şey ve Yüce âlemlerin etkisinde bulunan tabiat ve kabiliyyetler âlemi olan yeryüzündeki her şey O'nundur. Din, itaat, teslimiyyet ve dönüş daima ve kesin olarak O'na aiddir. (O; Hâkim ve her şey O'na mahkûmdur). Ey O'nu hakkıyla bilemeyen cahiller! Her şeyi bilip görerek Kuşatan Allah'tan başkasından mı korkup korunmağa çalışıyorsunuz? Hal bu ki, O'ndan başka zarar ve yarar verecek yoktur.

۞ وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ ۞

53.Ayet: Ey kulluk görevi ile yükümlü olacak karakterde yaratılanlar! Bilesiniz ki, sizlere ikram olunarak malınız haline gelen, elinize ulaşmakla kalbinizi sevinçle dolduran her bir nimet; sizleri yoktan var edip durumlarınızı düzelterek huzurlar ikram eden Allah'tandır. Her şey sizlere O'ndan bağış ve ikram olarak gelip ulaşmaktadır. Zira O'ndan başka yarar sağlayacak yok. Hem sizlere bir zarar dokunup varlıklarınızı sarsıp kalbinizi daralttığında derhal o eziyet ve zararı sizden uzaklaştırması için O'na yakarışta bulunur, O'ndan gayri tüm âdi sebep ve aracıları bırakarak sırf O'na sığınırsınız.

۞ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ۞

54.Ayet: Kendisinden başka belaları defedip sıkıntıları kaldıracak olmamakla sizlerin O'na yönelip sığınarak yakarışınız ve böylece sıkıntınızı gidermesinden ve sizleri zor durumdan kurtarmasından sonra sizden bir gurup derhal kendilerinden zarar ve sıkıntıları kaldıran Rablerine başkalarını özellikle de işe yaramaz put ve heykelleri ortak koşuyorlar. Hal bu ki, onların kendilerine dahi fayda ve zarar konusunda güçleri ve imkânları olmaz.

۞ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۞

55.Ayet: Tüm bunları; kendilerine verdiğimiz nimetlere nankörlük yaparak kâfirler olarak yaşamak için yapıyorlar. Zira onların şükrünü eda etmiyor, zalimlik ve sahtekârlık yaparak verdiklerimizi şuur ve hissiyatı olmayan varlıklara mal ediyor ve onlar tarafından geldi diyorlar. Ey bana şirk koşup nimetlerime nankörlük eden zalimler! Türlü nimetlerimle yaşamağa devam edin. Pek yakında nasıl bir ebedî azabı kazandığınızı, sonsuz bir cezayı hak ettiğinizi bilip anlayacaksınız. Ey akıl sahipleri! Tamamen hayretlere düşüp ne kadar tuhaf olduğuna bakın ki, bütün kemal Sıfatlarına Sahib Olan, bol-bol değerli nimetler vererek besleyen Ben olduğum halde inad ve kibirlerle bunları başkalarına isnad ediyorlar.

۞ وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ ۞

56.Ayet: Benim; kendilerine türlü nimetler ve rızıklar vermemi bu ahmaklar; elleriyle yontarak yaptıkları cansız ve akılsız varlıklara isnad ediyorlar. Kuru bir inadla bunu yapmalarına rağmen bozuk kuruntularına, geçersiz görüşlerine dayanarak yaptıklarından sorgulanmayacaklarını ve tutulup cezaya çarpılmayacaklarını zannediyorlar. Ey zalim bozguncular! Allah'a yemin ederim ki, türlü tartışmalar, iğrenç iftiralarla Bana ortak koştuklarınız ve nimetlerimi başkalarından bilmeniz sebebiyle muhakkak sorgulanacaksınız.

۞ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ۞

57.Ayet: Yaptıkları iftiralardan bir kısım olarak; benzer ve çocuk Sahibi olmaktan Münezzeh olan Allah'a kız çocuklar isnad edip melekler; Allah'ın kızlarıdır diyorlar. Hal bu ki, kız çocuklarından kendileri nefret ediyor. Bilesiniz ki, Allah; onların bu saçmalıklarından pek Münezzeh ve çok Yücedir. Allah'a kız çocuklarını isnad ederken kendilerine ise şiddetle arzuladıkları oğlan çocukları isnad ediyorlar.

۞ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ۞

58.Ayet: Dolayısıyla onlardan biri; kendisinin bir kızının doğduğu müjdesini alınca doğan çocuğa, eşine ve hatta Allah'a aşırı halde öfkelenerek yüzü simsiyah kesilir.

۞ يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ ۞

59.Ayet: Müjdelendiği kız çocuğunun kendisine göre kötü bir şey olmasıyla aşırı üzüntüsünden ve utancından dolayı toplumundan saklanıp gizlenir.

۞ أَيُمْسِكُهُ عَلَى هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۞

Rezillik içerisinde horlanarak o kızı tutsa mı, yoksa şerefini kurtarmak için onu toprağa mı gömse? Bakınız! Allah'ı tanımayan bu beyinsizler; tüm bu kararlarında ne kötü hukümler verip ne iğrenç işler yapıyorlar.

۞ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

60.Ayet: Yapılanların Allah'a sunularak karşılık görmesi için hazırlanan Ahiret Gününe Îman etmeyenlerin; Allah'ı inkâr, O'na şirk koşmak, nimetlerine nankörlük yaparak başkalarından bilmek ve kendileri oğlan çocukları isteyip Allah'a kızlar nispet etmek gibi iğrenç nitelikler taşımaları sebebiyle durum ve nitelikleri pek kötüdür. En Üstün Durum ve En Yüce Nitelikler; Tek İlâh, Yegâne Rab, hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şey Kendisine muhtaç olan, Ezel ve Ebed Var Olan Allah'ındır. İlâh olmasının gereği olarak; Ezel-Ebed Var olması zorunlu olmak ve Varlığında sonradan olma bulunmamakla hiçbir şeye benzemeyen ve her şeyden Münezzeh Olan Allah; elbette sonradan olan âlemin en zayıf noktası olan evlilik ve çocuk edinme gibi Yüce Varlığa zıt durumlardan Münezzehtir. O erişilmez ızzet ve sonsuz üstünlük Sahibidir. O'nun ızzet sahası, Yüce Varlığı hiçbir şeye muhtaç değilken elbette eş ve çocuktan Münezzehtir. O sonsuz huküm, sağlam ilim ve icraatın sahibi olup Kendisi için noksanlık dilemek ve böyle seçimler yapmaktan Münezzehtir.

۞ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ۞

61.Ayet: Tüm işlerinde ezelî ve ebedî sağlamlıklara Sahib Olan Allah; adalet ve intikamının gereği olarak eğer kulluk yapacaklarına dair verdikleri sözü unutan insanları yaptıkları zalimlikler sebebiyle derhal tutup helâk etseydi Yeryüzünde kıpırdayan tek bir canlı bırakmazdı. Zira hiçbir canlı yok ki, adalet caddesinden sapmış, Hak Yoldan şaşmış olmasın. Kullar kötülük yaptığında hemen cezalandırmıyor aksine onları bekletiyor zulüm ve kötülüklerinden vazgeçip kurtuluşa ermeleri için bağış ve ikramı ile imkânlar sağlıyor ve katında belirlenen ölüm vaktine kadar bekletiyor (ki, dönüş yapıp kurtuluşa ersinler).

۞ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ۞

İlâhî hukümle kesinleşen ecel geldiğinde ecellerinin öne veya sonraya alınması imkânı yoktur. Belirlenen vakitte ölüm kaçınılmaz.

۞ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ۞

62.Ayet: Kendilerinin horlayıp istemedikleri kız çocuklarını Allah'a nispet ederek; melekler Allah'ın kızlarıdır diyorlar. Allah; eş, çocuk ve herhangi bir şeye

benzemekten Münezzehtir. Tüm bu rezilliklerine rağmen dilleri yalan ve asılsız iddiaları anlatıyor ve Allah katında tüm güzelliklerin kendilerinin olacağını söylüyorlar. Haklarında kesin olan hüküm şudur ki, Cehennem ateşi onların olacak, Allah'a ve Rasûlüne diklenmeleri sebebiyle o ateşte ebediyyen kalarak ağır azaplar görmekte tüm ısyankârların önüne alınacaklar.

۞ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

63.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin Allah'a yemin ederim ki, Senden önceki toplumlara da peygamberler gönderdik. Halk Kusursuz Hak ve adalet Yolu Olan İslâm'dan sapıp ayrılınca peygamberlere kitaplar indirerek onları destekledik. Halka her şeyi açıklamalarına rağmen o kandırıp yoldan çıkarmayı görev edinen Şeytan insanlara üzerinde bulundukları zulüm, kâfirlik ve tüm yanlışlıkları süsleyip güzel gösterdi. Onlar da (O korkunç düşmana aldanıp uyarak) peygamberleri inkâr ettiler ve bu yüzden onlara Dünyada azap indi. Ahirette ise azapları binlerce kattan fazla olacak. Bugün Şeytan onların efendileridir. Bunlar da Onun temsilcileridirler. Kendilerinden önceki atalarının sapıklık ve azgınlık içerisindeki iğrenç yaşantılarında ısrar edip Seni duymaz ve Hakka uymazlar. Bunlara da öncekilere azap olduğu gibi Dünyada ve Ahirette azap var. Hem de daha korkunç. Çünkü Sen her konuda bütün peygamberlerden Üstün olunca Seni inkâr edenin cezası da fazla olacak.

۞ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

64.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rahmet ve bağışlar kaynağı olan Makamımızdan Sana; geçmiş kitaplarda bulunan ve bulunmayan tüm hukümleri, sonsuz yarar ve en sağlam kuralları kapsayıp içeren Bu Kitabı ancak ve ancak hakkında ihtilaf olup ayrılığa düşülen Tevhiîd Konusunu, Ahiretin hallerini ve Orada görülüp anlaşılacak her şeyi insanlara açıklayasın diye indirdik. Hem O Kur'an'ı indirdik ki, sonradan olan hayatın seviyesizliklerini, Allah'tan gayriye bağlılığın paslarını söküp atan çalışmaları yaparak, yoğun çalışmalarda bulunarak Allah'a sadakatle yolculuk yapan iyi kullara yol gösterip türlü açıklama, bilgi ve belgelerle onları Tevhiîde erdirsin. Dolayısıyla Allah'a, O'nun Yüce sıfatlarına Îman ederek eserleri ve yaratıp icra ettikleri üzerinde düşünüp ders alan Mü'minlere rahmet ve ikram olarak onları fâni hüviyetlerinden arındırıp Hak tarafına çeksin, kendilerinin işi ve kazancı ile değil de Allah'ın ikramı olarak yüce güzelliklere ve sonsuz ikramlara (Gerçek Dosta) ersinler. Allah'tan başka murad ve gaye yoktur.

۞ وَاللّٰهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ۞

65.Ayet: Kullarını Kendi Birliğinin hayat suyuna Erdiren Allah; Yüce Sıfatlarının ve Güzel İsimlerinin sahasından ma'rifetler, hakikatler ve Ledünnî (Kendi katından olan) ilimler indirdi. Yokluk âleminde yok olmalarından sonra kulların manevî topraklarını, kabiliyyet ve kapasitelerini hayat sahibi kıldı. Nitekim gökten sular indirerek kuruyup ölü hale gelmesinden sonra yeryüzünü de yeşertti. Kulların kabiliyyet ve karakterleri birer birer bu ilimler ve anlayışlarla donandıktan sonra derece derece yükselmelerinden sonra; tüm ilgi ve nispetleri ortadan kaldıran Tevhıîd mertebesine ererler. Şüphesiz Rabbinizin o eşsiz açıklamalarında ve icraatlarında; düşünüp inceleyerek ders almak isteyen ve söz dinleyip nasihat kabul eden toplum için ibretler ve alınacak dersler vardır.

۞ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۞

66.Ayet: Yine ey düşünüp ders alanlar! Kendilerinden türlü yollarla faydalandığınız sığır ve koyunlarda sizler için ibretler ve alınacak dersler vardır. Eğer hakkıyla düşünüp araştırırsanız onlardaki sanatımızın hayret verici yönlerini, her şeyi kuşatan ilmimizi, sonsuz kudretimizi ve sağlam hıkmetimizi görüp anlarsınız.

۞ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ۞

Bu hayvanların bazılarının karnından çıkarılan taze sütlerle sizleri sulayıp hoş rızıklar içiriyoruz. O süt içenler için içimi ve boğazdan inişi hoş tertemiz süt; işkembeye dolan yemlerin pis kırıntıları ile atardamarlarla, toplardamarlardaki kanın karışımından (bu nesnelerin kalın bağırsaklara geçtiği bir anda) öyle süzülüp alınıyor ki, ne kanın rengi ve ne de pis posanın kokusu karışmıyor.

۞ وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

67.Ayet: Yine hurma ve üzümlerin ürünlerinden elde edilen pekmez ve içeceklerle sizleri rızıklandırıyoruz. Üstelik sizler bunlardan sarhoşluk veren içkiler de elde ediyorsunuz. Dînen haram olduğu halde bunu yapıyorsunuz. Esasen sizler bu iki üründen güzel rızıklar elde ediyorsunuz. Tüm bu olanlardaki Rabbinizin eşsiz sanat ve yaratıcılığını tefekkür edin. Bütün bu anlatılanlarda Allah'ın kudretinin mükemmelliğine, nimetlerinin olağanüstü hoşluğuna, harikalar yaratmasındaki sanat Sahibi olduğuna akıl sahibi olup aklını çalıştıranlara; Allah'ın varlığını ve Birliğini anlayıp idrak etmeleri için delil ve işaretler vardır.

۞ وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ۞

68.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin zayıf, güçsüz ve değersiz bir varlığı olan arıya; kudret ve hıkmetini açığa koymak için bal yapma görevi verdi. Şöyle ki, dağlardan konup sığınacağın evler edin diye ilham edip ona ne yapacağını anlattı. Arı demek olan nahl müzekkerdir ama manadan dolayı Cenab-ı Hak evler edin derken dişiler için olan fiili kullandı. (Çünkü arı ve karınca gibi varlıklarda idare ve hakimiyyet kraliçededir). Ormanlardaki ağaç kovuklarından da evler edin. İnsanların yapıp kurdukları yapı ve kovanlardan da evler edin. Allah'ın ilham edip öğretmesiyle türlü çiçeklerden ve bitkilerden petekler yapıp içlerini ballarla doldur. Peteklerdeki altıgen olan gözeler, sayısı, kenarlarının durumu, eşit aralıklar, hayret verici dize ve düzenler mühendislerin dahi anlayacağı hususlar değil. Bilhassa arıların, balın ve bunların sır ve hakikatlerinin ne olduğunu; Ğaib olan her şeyi Bilen Allah'tan başka kimse bilemez.

۞ ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ۞

69.Ayet: Barınağın tamam olduktan sonra yenmesini sana söylediğimiz her üründen ye. O bitkilerden bal yapman için Rabbinin sana ilham edip öğrettiği ve gösterdiği yollarından O'nun huküm ve buyruğuna boyun büküp hizmet ederek sapıp şaşmaksızın yürü.

۞ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۞

Ey İman ve İlâhî bilgilere sahip olmakla mükellef olanlar! Arıların kursaklarından doldurdukları o altıgen gözelerden sizler için beyaz, siyah, yeşil ve sarı gibi çeşitli renklerde içecek gıda çıkar. Bu balda insanlar için büyük şifalar vardır. Esas olarak balgam hastalığına ve buna bağlı olarak tüm hastalıklara deva ve şifa var. Şüphesiz bunda; Allah'ın zayıf ve çelimsiz arıya ilham edip emirler vererek bu muazzam tarzda bal yaptırmasında Varlığına, Birliğine ve sonsuz kudretine derin düşünüp hakikatini inceleyip nedenine nasıl ulaştıklarını idrak hususunda akıllarını çalıştıranlar için alamet ve deliller vardır. Zira akıl sahibi olan insanların önde gelenleri verilen bu emri tam olarak yerine getirmek (ve bal yapabilmek) için bilgi ve görüş konusunda aciz kalmaktadır.

۞ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا ۞

70.Ayet: Diriltmeğe ve öldürmeğe Kadir ve Muktedir Olan Allah; Dünyada belli bir müddet kalmanız (ve kulluk yapmanız) için lütuf ve merhametinden dolayı sizleri yoktan var edip harika tarzda vücuda getirdi ve eşsiz suretler verdi. Bu belirli müddet hayat sürmenizden sonra kahrının eseri olarak sizleri öldürüp yok

etmektedir. Sizlerden kimileri bu âlemde uzun bir müddet yaşayarak ömrün rezil bir mertebesine varır ve kötürüm bir ihtiyarlığa ve bunaklık haline ulaşır. Çünkü akıl ve ilimle ilgili pek çok şeyler bilmesi sonrasında tekrar çocukluk haline dönmekle hiçbir şey bilmez olur. Allah Azıîmüşşan; insanları bu duruma döndürmekle kudret ve hâkimiyetini ortaya koyuyor ve insanları korkutup uzun ömürler istemesinler diye uyarıyor ama buna rağmen insanlar ısrarla uzun ömürler diliyorlar.

❁ إِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ❁

Bilesiniz ki, kullarının işlerini Yürüten Allah; onların yararlarına ve zararlarına olacak şeyleri pekiyi bilir. Katından bağış ve ikramı olarak onlar için en yararlı olanı takdir eder ve her şeye Kadir dir.

❁ وَاللّٰهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ

فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادِّي رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ ❁

71.Ayet: Ey kulluk yapmakla mükellef olanlar! Sizlerin **yararına olan her şeyi takdir** edip belirleyen Allah; bazılarınızı bazılarınıza üstün **kıldı. Kiminize zenginlik,** kiminize fakirlik, kiminize de yeter derecede bir **varlık vererek kabiliyyet** ve mertebeler bakımından farklılıklar takdir etti. Bunlar Levh-ı mahfuzda yazılı ve ezelî ilmince belli gerçeklerdir. Halkın tamamının nasipleri ise O'nun cömertlik sofralarından olmaktadır. Yine kimini idare eden, kimini de idare edilen olarak takdir etti. Şimdi kendilerine üstünlük ve fazlalıklar verilerek bolluk ve imkânlara sahip olan efendiler; Allah'ın kendilerine verdiği mal ve rızıklarını çalıştırdıkları hizmetçilere ve mâlik oldukları kimselere verip onları kendilerine ortak ederek onlarla mal ve imkânlar bakımından eşit olmazlar. Hal bu ki, yönetenlere ve efendilere rızkı takdir eden Allah; yönetilen ve hizmet edenlere de takdir ediyor. Bir de fakirlerin rızıkları güya; efendilerin ve yöneticilerin elleriyle, o fakirleri kendi peşlerine takıp idare ettikleri ve onlara yol gösterdikleri için sağlanıyor, o rızıklar fukaraya onların ellerinden ulaşıyor (ve zannediyorlar ki onları biz besliyoruz. Bilesiniz ki varlığınız, aklınız ve tüm imkânlarınız Allah'tandır ve Allah iledir.Herkese ve her şeye rızık Allah Azıîmüşşan'dandır).

❁ أَفَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ❁

Şimdi sizler; her şeyi Allah'ın verdiğini, tüm nimetlerin O'nun katından geldiğini inkâr edip sefil halkın rızıklarını Allah'tan başkasına isnad ederek Allah'ın nimetlerini inkâr mı ediyorsunuz? Hal bu ki, bütün yaratılmışın rızıklandırılması Allah'a aiddir.

۞ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ۞

72.Ayet: Kullarının durumlarını düzeltip işlerini idare eden Allah; rahmet ve ikramı olarak sizlere kendi cinsinizden eşler var etti ki, eşlerinizle kaynaşıp çoğalasınız. Onlardan sizlere çocuklar verdi ki, varlığınız devam etsin, arkanızdan adlarınızın yaşamasına vesile olacak olan çocuklarınızı var etti. Bir de oğul ve kızlarınızdan sizlere hizmetinizde bulunup arzularınızı yerine getirmekte koşuşturan torunlar var etti. Nimetlerine şükretmeğe, huzuruna yönelerek itaatte bulunmağa devam etmeniz için helal ve hoş rızıklardan sizlere nasipler verip varlıklarınızı ayakta tutup güç ve kuvvet sahibi kılacak rızıklarla sizleri beslemektedir.

۞ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ۞

Şimdi o zalimler; Hakkın Kendisi Olan ve her şeyi aciz bırakan, uyulmağa son derece layık Olan O Eşsiz Mucize Kur'an'a ve O'na mazhar olup hakkıyla Açıklayan Allah'ın Rasûlü Muhammed'e uymayı terk mi ediyorlar? O asılsız ve işe yaramaz putlara ve batıldan ibaret zavallı varlıklara inanıp tasdik edip türlü nimetlerle kendilerine ikramlarda bulunan Allah'ın nimetlerini tanımayıp nankörlüklerde mi bulunuyorlar? Çünkü onlar o nimetleri Allah'ın emirlerinin aksine harcıyorlar. Hal bu ki, o nimetler Allah'a yapacakları ibadetleri çoğaltmaları, itaatte güçlenmeleri, İlâhî bilgilere ve hakikatlere ermeleri için harcayacaklar diye onlara verildi. Üzerlerinde hiçbir hakları olmayan putlara ve âdi varlıklara tapmaları için değil...

۞ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ۞

73.Ayet: Onlar içlerinin son derece pis ve kötü, Allah'ın nimetlerine karşı aşırı derece nankör olduklarından Allah'tan başka şeylere; putlara ve bir takım varlıklara tapıyorlar. Hal bu ki, Hak ve Tek Hukümdar; bütün zamanlar ve devirler arasında akıp giden işlerin ve hadislerin gereği aralıksız yönetim ve icraatta bulunan Allah'tır. Taptıkları o zavallılar ise onlar için gök ve ötesinden ve yerden rızıklar var edip bir parça maddî ve manevî rızık vermeğe güç yetiremezler. İlâhî Yüce İsimlerin ve Sıfatların sahaları olan yüce âlemlerden onlara manevî rızıkları, gökten yağış ve yerden bitki gibi maddî rızıkları onlara sunmağa; kendileri için bunları yapmağa gücü yetmeyen zavallılar onlara arz edip vermeğe asla muktedir olamazlar.

۞ فَلَا تَضْرِبُوا لِلّٰهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

74.Ayet: Ey Allah'ı, O'nun Şan ve Makamını tanımayan cahiller! Eş, ortak ve benzerden Münezzeh Olan Allah'a benzerler isnad etmeğe kalkışmayın. Çünkü O'na benzeyen hiçbir benzer ve asla bir denk yoktur. Dolayısıyla hiçbir şeyi O'na ortak

koşamazlar. Bilesiniz ki, sonradan olan ve bozulmağa mahkûm bulunan âlemleri ve içindeki her şeyi Bilen Allah; sizlerin ve taptıklarınız o tanrıların tüm durumlarını, başlarınıza gelen ve gelecek olan her hadiseyi her şeyi kuşatan ilmi ile yakından bilmektedir. Sizlerse ey gaflete batmış olan cahiller! Bunların hiçbirisini bilmezsiniz. O halde O'na nasıl oluyor da benzer ve denkler olduğunu iddia ediyorsunuz?

۞ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا ۞

75.Ayet: Tüm sırları, saklı ve gizli her şeyi Bilen Allah; Kendisinin ve müşriklerin taptığı putların durumunu misallerle anlattı ve taptıkları putları esir alınıp sahip olunan ve hiçbir şeye malik ve muktedir olmayan, efendisinin izni olmadan bir şey yapamayan köleye benzetti. Kendisi için de şu misali verdi: Hür bir kimse ki, katımızdan kendisine helal, bol ve güzel rızıklar, çokça mallar vermişiz. Allah'ın kendisine verdiği helal ve güzel rızıklardan kölelere ve tüm ihtiyaç sahiplerine verdiği, fakirlerin dahi görüp bilemediği tarzda gizlice ve bazen de imkân sahiplerini teşvik için halkın ileri gelenleri önünde vermeğe devam ediyor.

۞ هَلْ يَسْتَوُونَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

Tam bir bağımsızlık içerisinde malında tasarrufta bulunan bu değerli hür kimselerle, tasarruf hakkı elinden alınarak aşağılanmış köleler bir midir? Bizlere akıllar vererek bu iki sınıf arasında beraberlik olmadığını kesin olarak bilmemizi, o akılla Hakla-batıl, hidayetle-dalâlet arasını ayırt edebilmemizi sağlayan Allah'a sonsuz hamd olsun. İnsanların çoğu; cehalet ve sapıklığa battıklarından dolayı bunların arasındaki farkı bilemezler. Çünkü bunlar; kendilerine verilen aklı yaratılış gayesinde ve görevi için kullanamazlar. Bilesiniz ki, aklın görevi seçip ayırt etmeyi bilmektir.

۞ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ اَحَدُهُمَا اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ

وَهُوَ كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰیهُ اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ ۞

76.Ayet: Allah Azıîmüşşan yine bir misal vererek anlatımda bulundu: (Hak ve Gerçek Ma'budunuz Olan)Ben ve o zalimlerin bana ortak koştukları asılsız tanrılarının durumu şuna benzer: İki adam düşünün ki, biri doğuştan dilsiz ve sağır. Ne kendisi bir şey anlıyor ve ne de başkasına bir şey anlatabiliyor. Hiçbir şeye muktedir değil. Kimseye faydası yok. Kendisi efendisine yük ve sıkıntıdan ibaret ve ona hizmetten düşmüş bir tarzda olup ona yardım ve destekte bulunmaktan çok aciz. Efendisi onu nereye ne mühim iş için gönderse hiçbir yarar getiremiyor, bir

başarı sağlamıyor. İşte hiçbir işe yaramayan putların durumu tıpkı bunun durumu gibidir.

۞ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞

İşte bu durum tamamen işe yaramayan putların durumudur. Onlarda asla fayda ve yarar yoktur. Ey akıl sahibi olup seçebilenler! Anlatılan bu işe yaramaz kimse ile kurallara ve vezinlere uygun olarak gayet düzgün konuşan, adaleti emredip icra eyleyen, iyilik ve güzelliklere erip bir yarara kendisi yöneldiğinde veya başkasını yönlendirdiğinde şaşmayıp en doğru yolda olan, ifrat ve tefrîta düşmeyen kimse bir midir? Bu hoş durum; Var ve Bir Olan, tüm ihtiyaçları temin edip Kendisi hiç muhtaç olmayan Allah'ın durumudur. İdare ve icraatlarında dilediğini yapar ve kimseye bağımlılığı olmaz.

۞ وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ۞

77.Ayet: Gök ve tüm yüce âlemlerin orduları ve bütün varlıklarının gizli olunanları da, yeryüzünün bilinmeyen orduları ve kimsenin bilmediği varlıklar da özel olarak Allah'ındır, O'nun bilgi ve idaresi altındadır. Ey Kıyametin olacağı hakkında tereddüd ve şüphesi olanlar! Bilesiniz ki, olacağının kesinliği sizlere haber verilen Kıyametin işi, meydana gelişinin anındaki tüm olaylar ve tamamıyla olması; Allah'ın üstün kudretine ve emrine nispetle sadece bir göz kırpma anında gerçekleşecek olaydır. Hanı göz bakarken üst gözkapağından alt kapağa dönüş yapar. İşte o kadar veya daha yakın bir anda meydana gelir. Çünkü bu ifadede zaman gerçekleşiyor. Zira İlâhî emrin iradesi ilgilendiğinde hukmünün gerçekleşmesinde zaman sadece hayallenip (kullar tarafından) kuruntulanıp düşünülüyor. Çünkü İlâhî emirle; emredilen şey arasında küçük bir anlık dahi gecikme yoktur. Gerçek kün (ol) emriyle ilgili tefsirde geçtiği gibidir. Bu gibi harikaları yaratıp yapmasını Allah için zor ve uzak görmeyin.

۞ إِنَّ اللّٰهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞

Çünkü Allah; her şeye Kadirdir. O'nun makdur (takdir ettiği mevcûdat) ve mahlûkunun değil de kudretinin asla sınırı yoktur.

۞ وَاللّٰهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا

وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞

78.Ayet: O'nun kudretinin sonsuzluğunu elbette tasdik edeceksiniz. Çünkü sizleri önce annelerinizin karnından O sonsuz kudret Sahibi ve her şeyi benzersiz olarak acaib bir biçimde var edip açığa koydu. Sizler o zaman idrak ve anlayıştan tamamen

nasipsizdiniz ve bilinen kâinattan hiçbir şeyi bilmiyordunuz. O sizlere hissiyat ve bilinç hazırlayıp anlayış sebeplerini ve araçlarını ilim ve anlayışlara ermeniz için ikram etti. Sizlere kulaklar, duygu, sezgi ve duyuş vererek duyulan her şeyi duymanızı sağladı. Gözler ve görüşler vererek görülebilen tüm varlıkları görmenizi sağladı. Gönüller vererek de cüz'î ve küllî her şeyi bilip anlamanızı, ilimler, idrakler ve yapılan açıklamalar arasında münasebet ve bağlar kurmanızı sağladı. Allah Azıîmüşşan tüm bunları dilemesi ve kudretinin gereği olarak; Kendisine şükretmeniz, nimetlerin Sahibini saygı ile anıp bütün hal ve gidişatınızda O'na yönelesiniz diye yaptı ki, O'nu tanıyıp şükretmekten vazgeçmeyesiniz.

❁ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ❁

79.Ayet: Bakıp görmediler mi kuş cinslerine? Gökyüzünün boşluğunda; yeryüzünde uzak bir halde (Yaratanın emrine boyun eğerek ve telekli kanatlarını açıp dürerek uçup dolaşmağa mazhar kılınmışlardır. Tutundukları bir direk bağlandıkları bir bağ olmadığı halde nasıl uçuyorlar? Onları oralarda; tüm bu yaratılmışı yaratmakta ve her şeyi kudretiyle idare etmekte Tek Olan Allah'tan başka kimse tutmuyor. Onların akıllara şaşkınlık veren tutuluş ve uçuruluşlarında ve idrak olunmaz hallerinde Allah'ın Varlığına, Birliğine, sonsuz ilmine, sağlam kudretine ve tüm kemal Sıfatlarla mevsuf olduğuna İman edenler için kesin deliller ve açık alametler var.

❁ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا

وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ ❁

80.Ayet: Yine sizlerin Dünyada hayat sürdürmek ve geçinmek için ihtiyacınız olan şeylerden olarak Allah sizlere; verdiği ilim, imkân ve kudretlerle ellerinize yaptığınız evlerinizden istirahat edip huzur bulacağınız taştan, kerpiçten, tuğladan ve ahşap türlerinden ma'mul meskenler var etti. Ve yine hayvan derilerinden göç, yolculuk ve yerleşim anlarında kolayca taşıyabileceğiniz evler sağladı.

❁ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ ❁

Koyun ve benzerlerinin yünlerinden, deve ve benzerlerinin yapağılarından, keçi ve benzerlerinin kıllarından giyim ve yatak eşyaları var etti. Tüm bunlar hayatınızı uzun bir süre devam ettirmeniz için geçim malzemeleridir.

۞ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا

وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ ۞

81.Ayet: Allah sizlere; yaratıp yaptırdığı binalar, ağaçlar ve pek çok nesnelerden güneşin hararetinden gölgeleneceğiniz gölgeler var etti. Dağlardan da mağaralar ve inler var edip sizlere sığınıp soğuk ve sıcaktan korunacağınız sığınaklar yaptı. Bir de yünlerden, pamuklardan, ipek, keten ve çokça nesnelerden sizleri sıcaktan ve soğuktan koruyacak giysi ve giyecekler var etti. Ayrıca savaş ve zor anlar karşısında sizleri koruyacak zırhlar ve türlü giysiler yarattı.

۞ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ۞

Bu anlatılan nimet ve ikram türleri gibi sizlere bol-bol gelen nimetlerini tamamlayacak ki, Rabbinize teslim olup itaat edesiniz, O'nu Vekil tutup işlerinizi O'na ısmarlayıp buyruklarından çıkmayasınız.

۞ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۞

82.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara tüm emir ve hukümlerimi okumandan sonra davetini kabul etmeyip sapıp giderlerse onlara ve sapıp gitmelerine kulak asma. Sana verilen görev sadece emirlerimi onlara açık olarak ulaştırmandır. Sen görevini yapıp her şeyi açıkladın. Onların hesabı, cezalandırılıp azap edilmeleri artık Benim tarafımdan olacaktır.

۞ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ۞

83.Ayet: Bu müşrik ve azgınlar nasıl hesaba çekilip azaba sokulmazlar ki... Allah'ın hazırlayıp kendilerine sunduğu nimetleri bilip anlıyorlar. Sonra içlerinde taşıdıkları pis düşünce ve bozuk kararları sebebiyle nankör kâfirler olarak Allah'ın nimetlerini putlara ve sahte tanrılarına isnad ediyorlar. Akıl sahibi olup nimetleri ve nimetlerin sahibini tanıyıp sonra Allah'tan başkasına isnad eden, bu konuda onlara uyan ve insanların çoğu nankör kâfirlerdir. İnkâr ve nankörlükleri karşılığında hepsi cezalanacaklar.

۞ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ۞

84.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Her şeyin arz olunup ortaya konduğu Kıyamet Gününde her toplumdan kesin bilgi, keskin göz ve görüş sahibi olan bir şahid peygamberi karşılarına gönderip şahidlik için görevlendireceğiz. Kendilerine; İlâhî hukümleri tebliğ edip kimin ne yaptığını görüp izleyen o elçi Îman ve itaat edenlerin yararlarına, inkâr edip yan çizenlerin zararlarına şahidlik yapacak. Bu

değerli şahidlerinin şahidlik yapmalarından sonra kâfirlerin özür beyan ederek af dilemelerine izin verilmeyecek. Rablerini razı etmeleri için dil dökmeleri de istenmeyecek.

❁ وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ❁

85.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili!Allah'ın koyduğu sınırları çiğneyip çıkmak suretiyle kendilerini helâk ve kahır sahalarına atarak kendilerine zulmeden zalimler; Cehennem ateşini gördüklerinde peygamberlerin dediklerinin doğru olduğunu, bu ateşten kurtuluşlarının olmayacağını ve bir an azabın hafifletilmeyeceğini anlayacaklar. Artık Îman ve itaat etme vakti geçtiği için kaybettiklerini kazanmağa veya bir şefaatçinin şefaat etmesine fırsat verilmeyecek, göz açtırılmayacak.

❁ وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ ❁

86.Ayet: Allah'tan başkalarını Allah'a ortak koşan kâfirler; taptıklarının kendilerine destek veremeyeceklerini, yardım yapamayacaklarını anlayıp umutlarını **kesince ve** onlarında kendileri gibi kahrolacaklarını görüp anlayınca tam **bir pişmanlık** içerisinde Allah'a yalvararak diyecekler ki, ey bizleri yaratıp **türlü nimetler** verip ikramlarda bulunan Rabbimiz! Seni duymadık ve nimetlerine **nankörlük** yaptık. Şunlar; Sana denk ve ortak gördüğümüz, **Seni bırakıp kendilerine** taptığımız kimselerdir. Bu ahmak sapıklar yüzünden Sana ve **peygamberlerine** karşı diklendik. Onları ve kitaplarını reddettik.

❁ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ❁

Bunların dediklerini duyduklarında küfür ve sapıklık liderleri bu kâfirlere söz atacaklar ve diyecekler ki, ey zalim sapıklar! Sizlerin dediği ve iddia ettiği her şey sadece görüş ve arzularınızdır. Hakikaten sizler bizlere itaat edip taptığınız iddianızda yalancılarsınız.

❁ وَأَلْقَوْا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ❁

87.Ayet: Ayaktakımı müşrikler; çaresiz kalınca O gün Allah'a teslimiyyet ve itaat arz ederler ama Dünyada kafa tutup diklenmelerinden sonra o an teslim olup itaat etmek fayda vermez. Artık vakit; kaybedilenleri kazanma vakti değildir. Hulasa; türlü iftiralarla Allah'a denk tutup ortak koştukları ve onlardan bekledikleri şefaat (destek) ve yardımlar o an yok olup gidecek.

۞ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ۞

88.Ayet: Kendileri Haktan yüz çevirerek kâfir olup başkalarını da Allah'ın Tevhîid Davası Olan Muhammed Mustafa'nın tesis ettiği Yoldan saptırıp mahrum koyanlara; Ahirette azap üstüne azap ilave edeceğiz. Çünkü onlar kendi sapıklıkları ile kalmayıp zayıf inançlı insanları da saptırarak bozgunculuk ve tahribatta bulundular.

۞ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ ۞

89.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Her bir topluma kendilerinden seçip görevlendirdiğimiz peygamberlerini haklarında şahidlik yapması için karşılarına çıkaracağımız Günü onlara anlat. Seni de bu sapıklık ve yan çizme denizine batan azgın ve taşkın cahillerin hakkında şahidlik yapman için getireceğiz.

۞ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ۞

(O Gün için Dünyada bir hazırlık yapmadılar). Hal bu ki, Sana İlâhî dinlerin ve kitapların tamamını içinde bulunduran, Dînî ve Dünyevî her konuda ihtiyaç duyulan emirleri, yasakları, hukümleri, esasları, farzları, haramları, vaaz, hatırlatma, uyarı ve tüm ahlak kurallarını ihtiva edip her şeyi açıklayan, Mü'minlerin çoğunluğunun ibret ve ders alarak erginliğe ulaşacakları tarihî hadiseleri anlatan Allah'ın En Son ve en Kapsamlı Kitabını indirdik. O Kitabı; az sayıda olan seçkin Mü'minler için tüm İlâhî ilimlere ve hakikatlere erdirerek taklid ve tahmin karanlıklarından Tevhîdin Yoluna ulaşmalarında rehber kıldık. Pek az sayıdaki seçkinlerin seçkinleri için de İlâhî aşka tutulup Rableri tarafından huzura çekilmekte, O'nun sırlarını anlayıp Cemâlini müşahede etmekte rahmet kaynağı kıldık. Hulasa Bu Kitap; içleriyle, dışlarıyla ve tüm varlıklarıyla Rablerine teslim olup duraklama ve tereddüd göstermeksizin her iş ve icraatlarını O'na ısmarlayarak O'nun Yolundan çıkmayan Müslimanlar için müjdedir ve ebedî saadeti müjdeler.

۞ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ

يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۞

90.Ayet: Elbette Mü'minler Allah'a teslim olup her işlerini O'na ısmarlarlar. Çünkü her şeyi kullarının yararına olarak icra eden Allah; kullarına önce adaleti yani; her söz, tavır ve işlerinde dengeli ve ölçülü olmayı emreder. İkinci olarak da ihsanı; yani Dînî ve Dünyevî her işlerinde Allah'ı görüyor gibi icraatlarda bulunarak Rableri katında gerçek beceriyi elde etmelerini emreder. Çünkü adalet ve insaf sahibi düzgün kullar olmazlarsa gerçek kültür ve gerçek beceri demek olan Allah

Azıîmüşşan'ın ahlakı onlar için mümkin olmaz. Üçüncü olarak da kendilerine ulaşan İlâhî ma'rifetleri, yüce hakikatleri, üstün anlayış ve buluşları (Dünyevî ihtiyaçları ile beraber) hak sahibi olan Hak Teâlâ'ya yönelip tam bir arzu ile O'na gönül veren ve Tevhıîdin hayat suyuna susamış olan yakınlarına vermelerini emreder. Çünkü onlar ihsan mertebesinde karar ve başarı sahibi olmadıkça olgunluk ve erginlik isteme imkânları olmaz. Nitekim Allah Azıîmüşşan kullarına; Tevhıîdin ve Îmanın gerektirdiği hususlara, büyük ve önde gelen rükün ve farzlarına gönül vermelerini emreder. Yine onlara; Tevhıîd ve Îmana zarar verecek her şeyden uzaklaşmalarını emreder. Nehiy konusunda da önce; insanın rezil olup insanlıktan düşmesini gerektiren şehevî kuvvetin azgınlığı ile fuhuş ve iğrençliklerden azarlayıp alıkoyar. Çünkü bu insanın Dînî sınırlardan çıkmak suretiyle kişiyi Allah katında beğenilen güzel ahlakla ahlaklanma seviyesinden düşürür. İnsana verilen şehevî kuvvetin gayesi meşru evlilikle neslin türemesi iken; şehvet ve hayvanî tabiatın taşkınlığı ile meydana gelen fuhuş; Allah'a bağlılıkla arınmış olan insan ruhuna aykırıdır. İkinci olarak da münkerden (Yüce Din İslâm'ın tanımadığı tüm kötü ve yasak işlerden) nehyeder. Çünkü her kim öfke kuvvetinin azgın atına biner, saçmalık ve serserilikler kılıcını alır da eliyle fitne ve belaları toz kaldırır gibi birbirine karar-katarsa bu kimseden büyük zararlara girip perişan olmasından başka bir şey beklenmez. Üçüncü olarak da azgınlık yapıp halka ve Hakka karşı başkaldırmaktan nehyeder. Çünkü her kim bu iğrenç iki kuvvetin dairesinde kalıp hayatını öfkesine yenik ve şehvetperest olarak sürdürürse adalet ve insanlık mertebesinden düşmekle bu iki mertebeyi kaybettiği için halkı irşad edip eğitmek suretiyle olgunlaştırma vasfını kaybetmiş olur. Bu iki önemli vasfı kaybetmesinden sonra da Allah'ın yarattıklarına karşı büyüklük taslayarak halka zorbalık yapmağa, zulmetmeğe ve azgınlıklar sergilemeğe başlar. Bu sebeple de Allah'ın lanetini ve rahmetinden uzaklaştırılmasını hak eder. Bilesiniz ki, Allah'ın laneti zalimleredir. Hulasa vaaz edip öğütler vererek durumlarınızı Düzelten Allah; sizlere her konuda vaaz edip nasihatlerde bulunuyor ki, söz dinler, emirlere sarılırsınız ve yasaklardan kaçınarak Tevhıîdin arınmışlık kaynağına erersiniz. Tevhıîd ilgi ve alakalara dayanan tüm yabancılık ve aykırılıkları ortadan kaldırır.

۞ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۞

91.Ayet: Ey adalet ve istikamet karakteri üzere yaratılanlar! Vaaz dinleyip söz tutarak verdiğiniz sözlere uyacağınızın alameti olarak; ilk yaratılışınız anında kabiliyyet dillerinizle Allah'a verdiğiniz sözleri yerine getiriniz. Kardeşlerinizle ve tüm insanlarla yaptığınız anlaşma ve verdiğiniz sözlere de riayet ederek yapmanız

gereken görevlerinizi yapınız. Karşılıklı işlerinizde ve olaylar hakkında pekiştirerek yaptığınız ağır yeminlerinizi sonradan bozmayınız. O yeminlerinizi nasıl bozabilirsiniz ki, Allah'ı hakkınızda Adını anarak Kefil ve Vekil tutmuştunuz. Bilesiniz ki, içlerinizde saklı tuttuğunuz her şeyi ve düşüncelerinizi Bilen Allah; her şeyi kuşatan ilmiyle yeminlerinizi bozduğunuzu veya bozacağınıza alamet olan durumlarınızı ve yaptığınız her şeyi bilir.

۞ وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا

تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ ۞

92.Ayet: Yaptığınız her şeyi Allah'ın bildiğini bilmenizden sonra yapılan anlaşmaları ve verilen sözleri; eğirip büktüğü ipleri tekrar söküp bozan kadın gibi bozup geçersiz hale getirmeyiniz. Bir kadının sağlamca büktüğü ipini tekrar söküp bozarak darmadağın etmesine delilik ve ahmaklıktan başka sebep olamaz. Sizler de bunun gibi bir toplum diğerinden mal ve sayı bakımından fazla olduğu için Allah'ın Adını anarak ağır yeminler ettikten sonra onları; aralarınızda delilik, bozukluk ve hilekârlık aracı edinmeyin. Zira onları bozmanız ve hile yapmanız sırf delilik ve akıl bozukluğudur.

۞ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللّٰهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۞

Bilesiniz ki, Allah; bununla sizleri imtihan ediyor. Yani bir toplumun mal ve kuvvet bakımından fazla olmasıyla sizleri deniyor ki, yeminlerinize sarılıp sahip olacak mısınız, yoksa yeminlerinizi bozacak mısınız? Muhakkak Kıyamet Gününde Allah; üzerinde tartıştığınız konuları açığa koyacak, hak ve batılı, doğru ve yanlışı seçecek, ahdini yerine getirip yeminine sadık kalanları mükâfaatlandırıp sözlerini yerine getirmeyen ve yeminlerini bozanları da rezil edip cezalandıracaktır.

۞ وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً ۞

93.Ayet: Sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi olup takdir olunarak yaratılan her şeye Kadir Olan Allah; eğer sizin tamamınızın hidayetini ve İman etmenizi dileseydi elbette tamamınızı hidayet ve İman olgunluğunda ittifak eden tek bir toplum yapardı.

۞ وَلٰكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۞

Fakat Allah'ın hıkmeti bunun aksini gerektirmiştir. Bu yüzden kullarından dilediğini kahrı ve hışmının gereği olarak hak ettikleri sapıklık içerisinde bırakır, lütuf ve güzelliği gereği dilediği düzgün kullarını da hidayete erdirip İman sahibi eder.

۞ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

Özetle şunu bilesiniz ki, yaptığınız bütün iyilik veya kötülüklerden dolayı sorgulanacaksınız.

۞ وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ۞

94.Ayet: Allah Azıîmüşşan; insanların içlerinde bulunan haddi aşma ve haksızlığı geçerli göstermek için özellikle de sağlam söz ve ağır yeminlerden sonra yeminlerini bozmalarının, hile ve hud'ada (aldatmada) bulunmalarının çirkinliğini gösterip bunu açık ve net olarak yasakladı ki, Mü'minler bu gibi kötülüklerden sakınsınlar. Bu sebeple buyurdu: Ey Mü'minler! Verdiğiniz sözleri ve yaptığınız yeminleri aralarınızda türlü bozukluklara saklı ve gizli alet yapmayın, yalan ve haksızlıklarınızı geçerli kılmak için yemin etmeyin. Çünkü yaptığınız bu gibi yanlışlık ve büründüğünüz kötü niteliklerle ayaklarınız; Dînin hak hukümlerinden kayıp Îman Caddesinden düşer, sonsuz hayatın ve ebedî seadetin sermayesi Îmandan mahrum olursunuz. Hem de ayaklarınız Îman ve İslâm Yoluna basıp karar ve istikrara erdikten sonra... Allah'ın Yolundan sapmanız, sözlerinizi yerine getirmeyerek, yeminlerinizi bozarak haktan ayrılmanız sebebiyle Dünyada da kötülükleri ve Allahın azabını tadarsınız.

۞ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

Bu yasağı işlemeniz sebebiyle Ahirette sizlere çok acı bir azap vardır ki, Dünya azabından kat-kat ağırdır.

۞ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۞

95.Ayet: Ey Mü'minler! Allah'a verdiğiniz sözü satarak, O'na olan ahdinizi bozup Dîninden dönerek rüşvet yoluyla az bir para ve değersiz bir dünyalık satın almağa kalkışmayın. (Akıl sahipleri Dünyanın tamamına; Ahiretin az bir nimetini değişmezken sizler; Dünyanın az bir gelirine Ahiretin tamamını satmayın).

۞ إِنَّمَا عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۞

Bilesiniz ki, sözlerinizi yerine getirip Dinde sebat ettiğinizde Allah katında olan sevap ve Ahiretin büyük mükâfaatları sizin için çok yararlıdır. Çünkü erişilmez lezzeti ve devamlılığı var. Eğer bunu bilirseniz elbette Ahiret nimetlerini tercih edersiniz.

۞ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

96.Ayet: Allah katında olan elbette hayırlıdır zira sizin elinizde olan lüks ve parıltılar tükenir ama O'nun katında olan İlâhî bilgiler ve uhrevî sonsuz rızıklar kalıcıdır ve asla tükenmez. Allah'ın dediği olur. Güç, kudret ve kuvvet ancak Allah iledir. Sağlam Yüce Din İslâm'la ilgili söz ve yeminlerine bağlı kaldıkları ve haktan ayrılmadıkları için Dünyanın geçici varlıklarını kaybettiklerinde sabredip haktan ayrılmayanları yaptıklarının daha güzeliyle mükâfaatlandıracağız. Hulasa o sabırlı Mü'minler; geçici olan peşin yani dünyalık gelirler karşılığında Ahirette ellerine geçecek olan ebedî nimetleri satmadılar, Îmanda sebat ettiler. Yok olup gitmeğe mahkûm olan değersiz dünyalık için Ahiret nimetlerinden vazgeçmediler. Bu yüzden onlara şiddetler uygulandı ve başlarına sıkıntılar geldi. Dünyada pek çok şeyler kaybettiler. Arzu ve isteklerine eremediler ama her şeye sabrettiler. Biz de onlara yaptıkları ibadetlerin karşılığından çok daha güzel mükâfaatlar verdik, emir ve yasaklarımıza riayetin gereğini icra edip ahdimize vefakâr oldukları için ebedî bolluklara ve sonsuz güzelliklere erdirdik.

۞ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً ۞

97.Ayet: Sizden erkek veya kadın her kim bizim kabulümüze uygun iş yaparsa ve yaptığı işi de Allah'a Îman edip Rasûlünü ve katından indirilmiş kitapları tasdik ederek, Peygamberinin getirdiği her şeye sarılıp ilmel-yekîn makamına ve hakkal-yekîn makamına varıncaya kadar yükselmek isterse o kimseyi irade ve arzularını yok etmek suretiyle sonradan olma beşeri varlığından arınıp kurtulmasından sonra ölümün olmayacağı hoş bir hayat ile hay (diri) kılarız. Artık o kimse bilinip yüze çıkan Dünya hayatı ile ilgili kir ve sıkıntılardan arınmış ve huzura ermiştir.

۞ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

Dünya hayatı ve beşeri kuvvetlerinin zarar ve sıkıntılarına karşı sabrından ve rıza ve kabulüme uygun iş ve icraatlarından dolayı bu gibi kulları Bize gelirlerken ve Birliğimizin sonsuz huzuruna kavuşmayı arzularlarken hak ettikleri karşılığın çok daha güzeli ile mükâfatlandırırız. Kur'an okumak; manevî hoş hayatı kazandıran iş ve icraatlardan ve hatta onların en büyüklerindendir. Çünkü Kur'an; Tevhiîd ve irfan yoluna yürümeye dayalı tüm İlâhî bilgileri, bütün hakikatleri, sırları anlamaları, Hak ve hakikatlere kavuşmaları ihtiva eder.

۞ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۞

98.Ayet: Ey Kur'an'ı okuyup içerisinde saklı bulunan derin manalarını, işaret ve i'cazını (benzersiz ifadelerini) anlamağa çalışan öğrenci! O'nu okumağa

yöneldiğinde önce Yüce Huzur sahasından Allah'ın kahır ve hışım Sıfatlarının eserlerinin taşlamalarıyla lanetlenip kovulan Şeytandan ve Onun vesveseler verip kandırmasından; seçkin kullarını lüzumsuz işler yapıp günah ve ısyanlardan Koruyan, Kur'an'ın bir benzerini getirmekten bütün yaratılmışı aciz koyan ve Kelam Sıfatıyla tecelli edip yüz gösteren Allah'a sığın. Şeytanın vesveseleri ve aldatmaları; şehevî arzuların her türlüsünü körükleyen her türlü kuruntuların, batıl hayallerin, gaflet ve pis arzuların sürülerinden ibarettir.

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

99.Ayet: Bilesiniz ki, şeytan ve batıl hayaller, pis kuruntular ve türlü vesveseler olarak tezahür eden Şeytanın askerlerinin; Allah'ın Varlığına ve birliğine hakkıyla Îman eden, O'nun peygamberleri, kitapları ve haber verilen kıyamet Günü hakkında kesin bilgi sahibi olan Mü'minler üzerinde bir yetki ve baskısı yoktur. Bu Mü'minler kâmil Îmanlarıyla beraber kendilerini yaşatıp Yöneten Rablerine tam bir teslimiyyetle dayanıp işlerini O'na ısmarlayarak O'nun himayesinde bulunurlar. Şeytanın onlara hükmetmesi ve baskı yapması mümkin olmaz. Çünkü onlar; Şeytana husumetlerini sürdüren ve Onunla düşmanlıklarını ezel-ebed çetin bir surette devam ettirenlerdir.

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ

100.Ayet: Şüphe yok ki, Şeytanın egemenliği; Haktan kaçarak batıl dava peşinde Onu efendi ve lider edinen, Onu sevip vesvese ve kandırmalarına aldanıp memur olan kâfirlere ve Onu Allah'a ortak koşan müşrikleredir. Hal bu ki, Allah; eş, çocuk ve ortaktan Münezzehtir.

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

101.Ayet: Kusursuz ve noksansız kudretimiz ve sonsuz hıkmetimiz gereği zaman ve mekânlara, zaman ve mekanlardaki kulların durumuna göre bazı Ayetlerimizi neshettik (yürürlükten kaldırdık), bazı ayetlerimizi değiştirdik. Önceki ayeti nesheden bir Ayeti getirip onun yerine koyduğumuz zaman ey peygamberlerin En Kâmili Muhammed! Bunu Sana isnad ederek diyorlar ki, Kur'an'ı kendin uydurdun ve Allah'a isnad ediyorsun. Bir söz hoşuna gitmeyince onu değiştiriyorsun. Hal bu ki, Allah; ne indirdiğini biliyor. Kur'an'ın inmesi, Ayetlerin yer değiştirmesi, hukümlerin nasih ve mensuh olmaları ezelî ve ebedî olan ilmimizle olmakta ve hepsi Levh-ı Mahfuzda kayıt altında bulunmaktadır. Hepsinin oluşu Bize dayanmaktadır, bir başkasına değil. Peygamberlerin gönderilip Ayetlerin indirilmesi ve Ayetlerin değiştirilmeleri Bizim tarafımızdandır. Hepsi bizim kararımız, değiştirilmeleri de önceden bildiğimiz hukûm olmasına ve Bizim

katımızda söz ve karar değişikliği olmadığını onlara haber vermene rağmen bu tartışmaları yapıyorlar. Onlar söz ve iddialarında haklı değiller aksine halkın çoğu cahildir. Cehalet ehli olan bu kâfirler Sana itirazlarda bulunuyorlar. Bu yüzden bazı hukümlerin kaldırılıp, bazıların yer değiştirmesinin hıkmetini anlamıyor ve inkârda bulunuyorlar.

۞ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ۞

102.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara de ki, bu konuda Ben iftiracı değilim. Sizin dediklerinizin aksine Allah'ın Kelâmı Kur'an'ı kusursuz Kul, Arınmış Yüce Melek Cebrail'in Seni türlü nimetleriyle Yetiştiren Rabbinin katından Sana İndirdiğini anlat. Her türlü eksiklikten Münezzeh Olan Cebrail'in; hiçbir şüphe ve tereddüde mahal olmaksızın O'nu Allah'ın Hak ve gerçek Sözü olarak indirdiğini söyle. Bilesiniz ki, Allah; Îman edenleri sebat, karar ve istikrar sahibi etmek ve onların kalblerini kesin bilgilere erdirerek İslâm'a sağlamca bağlamak, hak ve hakikati gören göz sahiplerine hidayet ve olgunluk kaynağı, hakka kavuşup hakkal yekîn mertebesine erenlere müjde olsun, onları şeref ve makam sahibi kılsın için Bu Kitabı indirdiğini söyle. Sayılan tüm bu ikramlar; tam bir itaat ve gönül hoşluğuyla bütün işlerini Allah'a ısmarlayıp varlıklarının tamamıyla Allah'a teslim olanlar içindir.

۞ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ۞

103.Ayet: Allah sübhaneh; müşriklerin Kur'an ve Rasûlüllah hakkındaki atıp tutmalarını haber vermek üzere buyurdu: Muhakkak biliyoruz ki, onlar; Kur'an'ın sana vahiy yoluyla tarafımızdan indiğini kabullenemiyorlar, Senin Kendi kendine ortaya koyduğunu, sonradan da Bize isnad edip Allah'ın sözüdür dediğini söyleyerek koyu inkârda bulunuyorlar. Diyorlar ki, Rum topraklarından veya yabancı bir adam ya da bazı kişiler bu sözleri öğretip söyletiyor. Muhammed de davasını yüceltmek için Bu Allah'ın Sözüdür diyor. Bu kibirli inatçılar nasıl oluyor da Bu Kur'an'ı Sana nispet ediyorlar? Zira sapıklık yaparak bunu bir adam öğretiyor dedikleri ve bu sözü nispet ettikleri kişi; Arapçayı iyi bilmeyen ve düzgün konuşamayan bir yabancıdır. Hem sen onlardan bir şey öğrenemezsin çünkü dillerini bilmezsin. Bu Kur'an ise Senin geniş ve ifadesi mükemmel olan Lisanın üzere inmiş, her şeyi erişilmez tarzda açıklamakta olan Arapçadır. O Kur'an; edebiyat ve belağatın en yüksek mertebesinde katımdan inerek üstün söz sahiplerini aciz koymuştur. Buna rağmen bu inatçı kâfirler O'nu kabul etmediler, tasdikte bulunmadılar.

۞ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

104.Ayet: Bu sebeple Allah; kalplerini mühürlediği bu kâfirleri; içinde bulundukları sapıklık içinde bırakır, Bu Kitabın hakikatlerine, Îman ve İslâm'a erdirmez. Dünyada ve Ahirette onlara çok acı veren bir azap var.

۞ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ۞

105.Ayet: Allah'ın kusursuz Varlığına ve Birliğine delâlet edip yol gösteren Ayetlerini ancak; Allah'a, Onun Güzel isimlerine ve Yüce Sıfatlarına Îman etmeyen kâfirler iftirada bulunarak Allah'tan başkasına nispet ve isnad ederler. Yalan ve yalancılıktan başka işleri olmayan bu zalim iftiracılar; içlerinin pisliğinden ve kalplerinin katılığından dolayı hep yalan ve iftirada bulunurlar.

۞ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ

وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ ۞

106.Ayet: Allah korusun! Kim Îman ettikten sonra; Îman olunup ibadet edilmeğe Tek hak Sahibi Olan Allah'ı inkâr edip eski kâfirliğine dönerse muhakkak İlâhî gazabın ve korkunç kahrı hak eder. Tabii ki, öldürülmekle tehdid olunmak suretiyle kâfir olmağa zorlanan müstesna. Ölüm ve türlü işkencelerle baskı altına alınan dili ile kâfirlik sözünü söyler ve denenleri kabul eder ancak kalbi Allah'a Îmana yatkınlaşmış ve Îmandan ayrılmaz hal almış olmak kaydıyla. Kalbi Îmandan ayrılmayıp sadece denenleri dili ile söyleyen kimseye Allah gazap ve azap etmez. Aksine işkence gördüğünden dolayı o kimseye mükâfaat olur. Çünkü Mü'min ve kâfir olmakta itibar kalbedir. Çünkü her ikisi de kalbin işidir. Fakat gazaba uğrayıp azap olunacak olanlar kâfirliğe açılıp göğsü (kalbi) küfür ve inkârla dolan, kâfirliği beğenip hoş gören kimselere İntikam sahibi olup davasını kıskanan Allah tarafından büyük bir gazap iner.

۞ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

Onlara Ahirette pek büyük bir azap vardır. Zira Dinden çıktıkları için suçları pek büyüktür.

۞ ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ۞

107.Ayet: Bunların kâfirliği beğenip hoş görmeleri sadece ve sadece geçici ve maddi Dünya hayatını; ebedî ve manevî Ahiret hayatına tercih edip Dünyayı Ahiretten üstün tuttukları içindir. Bir de kâfirlik içlerine işleyip karakterleri olmuş olan bu zalimlere Allah; hidayet nasip etmediği ve onları Îmana erdirmediği için.

۞ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ۞

108.Ayet: Gayret ve intikam Sahibi Olan Allah; Karakterleri bozulup içlerine kâfirlik yerleşmiş olan bu zalimlerin kalplerini mühürledi. Bu yüzden Îman ve Tevhıîdi anlayamazlar, kalplerinin perdeleri çok kalın olduğu için Îmanın tadını hissedemezler. Allah kalplerini de mühürledi. Dolayısıyla Tevhıîdi anlatan sözleri duyamazlar, alametlerini idrak edemezler. Yani anlayış ve kesin bilgi sahibi olamazlar. Gözlerini de mühürledi. Bu sebeple Allah'ın İsimlerinin ve sıfatlarının eserleri ve görünüm sahaları olan varlıklara ibret nazarıyla bakamazlar ve hakikatleri göremezler. Hulasa bu lanetli sürgünler; özellikle gafillik ve sapıklıkla nitelikliler olup azgınlık ve sapkınlığın uçsuz meydanlarında bocalar dururlar

۞ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۞

109.Ayet: Hiç şüphesiz ki, bunlar; İlâhî huzurdan lanetle kovuldukları ve perişan bırakıldıkları için Ahirette en büyük zarara ve ebedî mahrumiyyete uğrayanlardır.

۞ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

110.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu kahra uğramış lanetlilerin hallerini duyduktan sonra bil ki, Seni türlü nimetlerle yaşatıp yüce mertebelere erdiren Rabbin; fâni âlemden özellikle de oradaki mahrumiyyet, rezillik ve perişanlıkları görüp anladıktan sonra göç eden değerli Mü'minleri en hayırlı mükâfaatlarla mükâfatlandıracaktır. Bu yüce nimetlere ermeleri onların türlü sıkıntılara, nefs-i emmare ordularının saldırılarına, işkence ve perişanlıklara uğramalarından sonra olacak. Bu değerli muhacirler; tüm bu sıkıntılardan sonra cihad edip nefislerinin alışkanlıklarından koptular, geçici arzulardan, fâni eşyadan ve lezzetlerden bağlarını kestiler. Bedenen ve ruhen bu yolda eğitim yapıp diyetler uygulamadan dolayı gelen yorgunluk ve sıkıntılara katlandılar. Sonunda her kötülüğü emredip icra eyleyen nefisleri tam bir dönüş yaparak Rablerinin hukümlerine tam bir yatkınlıkla O'ndan razı olup O'nu Razı etme makamına erdi. Bu yoldaki yolculuklarını, bocalama ve halden hale geçişlerini sonlandırdıktan sonra bil ki, ey En Kâmil Rasûl! Tüm bu uğraşı ve tahammüllerden sonra Senin ve Sana uyan seçkin Mü'minlerin varlık ve benliklerini mağfireti ile örtüp sonsuz rahmetine erdirerek Rabbinizin bütün ikramlarına doymuş olduğunuz halde, sizler Rabbinizden razı ve Rabbiniz de sizlerden Razı olarak rıza, huzur ve rızvan makamına ereceksiniz.

Ey Rabbimiz, ey sonsuz kuvvet ve metanet Sahibi! Bizleri değişik hallerde bulunup tereddüd içerisinde kalmaktan kurtarıp senin kudret ve kuvvetinle karar ve istikrar makamına erdirecek rahmetini bizlere ikram eyle.

۞ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۞

111.Ayet: Ey yaratılmışın tamamına Gönderilip peygamberlerin En Kâmili Olan! Onlara anlat: O Çetin Kıyamet Gününde itaatkâr ve ısyankâr herkes bir başkasına dönüp bakmaksızın sırf kendisi adına tartışma ve savunma yaparak ve kendisinin durumunu gözeterek huzura gelecek (ve tam bir adaletle, açık ve seçik bir biçimde sorgulanıp) herkes yaptığının karşılığını tam olarak alacaktır. Allah'ın adaletinin gereği olarak kimseye zulüm ve haksızlık yapılmayacak.

۞ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ ۞

112.Ayet: Allah Teâlâ; ellerinde bol nimetler bulunmakla bolluk ve refah (geniş imkânlar sebebiyle rahatlık) içerisinde yaşayanların ellerindeki nimet ve bolluğun uçup gitmemesi ve devamı için şükretmeğe devam edip şımarıklık ve azgınlığa düşmemelerini uyararak bir temsil yaptı, o nimetlerin ve huzurun sıkıntı ve musibetlere dönüşmemesi için buyurdu: Allah nasihat dinleyip ders almanız için misaller vererek sizlere bir Kentin hadisesini anlatmakta: Orasının halkı korku ve endişeden azade ve güven içinde idiler. Düşman korkusu ve gelir sıkıntısı yoktu. İhtiyaç duydukları her şeyin varlığından dolayı huzur ve tam bir iç rahatlığı içinde idiler. Rızıkları ve geçim malzemeleri Dünyanın her bir tarafından sürekli olarak kendilerine bol-bol geliyordu.

۞ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ۞

Bu halk kendilerine gelen bu nimete karşı nankörlük yapıp Allah'tan gayriden bilerek zalimlik yaptılar. Bununla kalmayıp Allah'ın Rasûlüne karşı çıktılar, Kitabına dil uzattılar. Hakka meydan okuyup O'nu yaraşıksız varlıklara aid göstermeğe çalıştılar. Allah da onların üzerinden güven ve huzuru çekip aldıktan sonra açlık ve korku elbiselerini onlara giydirip türlü acılar tattırdı. Yani korku ve açlığın izleri bütün organlarında dolaşıyordu tıpkı tadılan bir nesnenin her organda hissedildiği gibi. Böylece bedenlerinden; açlık ve korkuyu tatmayan küçük bir parça kalmamıştı. Bütün bunlar; Allah'a ve O'nun kullarına karşı yaptıkları inkâr, nankörlük, inad ve kibirlenme gibi yaptıkları yanlış işler karşılığında olmuştu.

۞ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ۞

113.Ayet: Allah elbette bunları bu ağır cezalarla cezalandırır. Çünkü bunlara kendilerinden bir Peygamber geldi. Hem de geçmiş peygamberlerin (a.s.) En Kâmili ve En Değerlisi. Üstelik Kendisi beraberinde İndirilen Kitabı da bütün kitaplarda olanı, geçmişi ve geleceği kapsayan Bir Kitab... O Yüce Peygamberi yalancılıkla suçlayıp en iğrenç bir tarzda inkâr ettiler. Onlar azgınlık içerisinde zulümlerini icra

ederlerken Allah derhal onları Dünyalık bir cezaya çarptırdı ve azap onları yakalayıverdi. Onları kıtlık kasıp kavurdu. Ardından da onları Bedir savaşında tutup kahretti. Onlar Allah'ın buyruklarından çıkıp inkâr içerisinde yüzüyorlar, Peygamberi yalanlayıp başlarına acele bir azabın geleceğine inanmıyorlardı. (Allah'ın azabı geldiğinde hiçbir şey onları kurtaramadı). Ahirette onları saracak olan azap; Dünyadakinin kat-kat fazlası ve ebedî olan bir azaptır.

۞ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ۞

114.Ayet: Bu zalim, azgın şımarık ve gafillerin iğrenç niteliklerinden, bolluk içerisinde şükreden kullar olmak yerine şerre dalan azgınlar olmalarıyla uğradıkları durumlardan ve uğursuzluklarından azıcık ibret aldınız ve bunlarla ilgili anlatılanları duydunuzsa ey Mü'minler! Durumlarınızı Düzelten Allah'ın sizlere rızık olarak verdiği şeylerin Dince helal ve hoş olanlarından yiyiniz (ve içiniz). Allah elleri ve ayakları çalışıp kazanmak için yaratmıştır. Allah'ın hıkmeti ve âdeti üzere doğru işler yapıp helal rızıklar kazanan uğurlu ellerinizle kazandıklarınızdan, ticaret yapıp kârlar elde etiğiniz nesnelerle hayatınızı sürdürün. Allah'ın sizlere kudret verip kazanç elde etme imkânları sağlamasından dolayı ikramda bulunduğu tüm nimetlerine şükredin. Eğer O'na kulluk yapıp itaate bulunuyor, aradan âdi sebepleri kaldırarak daima O'na yöneliyorsanız bunda kusur etmeyin.

۞ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهِ ۞

115.Ayet: Bilesiniz ki, Rabbiniz (sizlere her şeyi helal kıldı) sadece üzerine Allah'ın Adı okunmaksızın kendi kendine ölen leşi, hayvanlardan akan kanı, domuz etini ve kesilirken kendisine Allah'tan başkasının adı haykırılarak; Allah'ın Adı değil de her hangi bir putun veya aslı olmayan tanrıların ya da herhangi bir şahsın adı okunarak kesilenleri haram kıldı.

۞ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

Ey Mü'minler! Sizlerden her kim; Allah'ın indirdiği ile hükmedip Dînin kurallarını uygulayan idareciye baş kaldırmaksızın ve taşkınlık yaparak İlâhî çizgilerden çıkmaksızın mecbur kalır da açlıktan ölmemek için v.s. bu sayılan haramlardan biraz yerse bilesiniz ki, kullarının durumlarını ve içlerindeki niyetlerini Bilen Allah o kimsenin kusurunu örter. Çünkü o kimse mecbur kalmış ve onun tevbesini kabul edip merhametine erdirir.

۞ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا حَلَالٌ وَهٰذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ۞

Allah Azıîmüşşan; insanların bozuk ve cahilce dedikoduları yapmamaları ve müşriklerin yaptıkları gibi kendi arzularına göre konuşmamaları için buyurdu: Ey

yaratılmışın En hayırlısına İnen İslâm Dîni ile şereflenen Müslimanlar! Dillerinizin yalan olarak tanımlamasıyla herhangi bir şeye bu helal, bu haram demeyin. Öyle ki, hakkında bir hüküm inmediği ve Dînî bir izin bulunmadığı konuda kendinizin uydurarak herhangi bir şey hakkında konuşmayın, Allah adına helal ve haram hükümleri koymayın. Çünkü Allah'a iftira etmiş ve iddianızı geçerli kılmak için yalanı O'na dayandırmış olursunuz. Nitekim Cahiliyye müşrikleri; doğuracak olan hayvanın karnındaki yavru için; bu sırf erkeklere helal, hanımlara haramdır gibi pek çok konuda hukümler icra ediyorlardı. (Bu konuda En'am Sûresinde birçok Ayet geçti).

۞ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ۞

116.Ayet: Bilesiniz ki, bütün kusurlardan ve asılsız niteliklerden Münezzeh Olan Allah'a yalan ve iftiralarda bulunup O'nun hukmü olmayan bir şeyi O'na isnad edenler Dünya ve Ahirette hiçbir hayra eremeyecek ve kurtuluş yüzü göremeyecekler.

۞ مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

117.Ayet: Çünkü yalan ve iftiralarından hasıl olan çıkarları geçici ve önemsiz bir şeydir. Bu yaptıklarından dolayı onlara Ahirette çok acı ve ebedî bir azap vardır.

۞ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۞

118.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Önceden sana anlattığımız hususları Yahûdîlere haram kıldık. En'am Sûresi 146. Ayette; tüm tırnaklıları Yahûdîlere haram kıldık diye başlayan Ayetle anlatmıştık. Hulasa onlara bazı şeylere haram kılmakla biz zulmetmedik. Fakat onlar; emirlerimize karşı gelip yasakları işlemekle, buyrukları tutmayıp yükümlülüklerini yerine getirmemekle kendilerine zulmettiler. Zira tutulup cezalara uğradılar.

۞ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

119.Ayet: Tüm bunlardan sonra Allah Teâlâ; kötülük işledikten sonra pişman olup vazgeçerek rablerine kulluğa yönelenlere müjde vererek Sevgili Rasûlüne seslendi: Ey peygamberlerin En Kâmili olup tüm yaratılmışa güzellikler, sevgi ve cömertlikler dağıtarak Rablerine dönüp kulluk yapanları Müjdeleyen, küfür ve zulümde ısrar edenleri Uyaran! Bil ve ilan et ki, Seni türlü nimetlerle destekleyip tüm yaratılmışa Peygamber gönderen Rabbin; İman edip Müsliman olduğu halde cahillikten kurtulamayıp Dînen yasak olan bir şeyin korkunçluğunu bilmeyerek dikkatsiz ve düşüncesiz olarak kötülük yapan ya da Dînen kendisine gelen hukümlere inanmayan ama sonradan pişman olup tevbe ederek (günahından vazgeçip rabbine

kulluğa yönelerek) tevbe ve istiğfarla durumunu düzeltenlere ve bu samimi tevbe ile güzellik ve üstünlüklere yönelenlere tüm bu yaptıklarından sonra Ğafûr ve Rahıîm'dir. Onların bütün kusurlarını örter, günahlarını siler ve onları arındırıp her türlü güzelliklere ve ebedî nimetlere erdirir.

﴿ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

120.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Dostu İbrahîm Peygamberin üstün niteliklerine, son derece değerli olduğuna, aslının paklığına, karakterinin, şan, şeref ve makamının yüksekliğine işaret ederek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbinin Kendisine Dost edinip Peygamber seçtiği Muhteşem Dost Olan Atan İbrahîm; Kendisinde bütün yüksek nitelikleri toplamış olan İmam ve Önderdi. Tüm varlığını Allah'a teslim etmiş olarak Kâmil itaat sahibi idi. Bütün batıl ve yanlış hayat tarzlarından, sapık din ve ideolojilerden uzak kalmış olan tam bir ihlâs ve istikamet sahibi idi. Hiçbir durumda ve hiçbir konuda bir an müşriklerden olmadı. Aksine daima Tevhıîd ehli olan kesin bilgi ve tam şuur sahibi seçkin Mü'minlere Baş ve Önder oldu.

﴿ شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴾

121.Ayet: Rabbinin nimetlerine şükreder ve nimetler Rabbi tarafından niçin yaratıldı ise en adaletli ve en doğru şekilde onlar için kullanırdı. Onları saçıp savurmaz, cimrilik de yapmazdı. Yaptığı yardımları görsünler, duysunlar için değil sırf Allah rızası için yapardı. Allah Onu dostluğuna alıp peygamberliğine seçti. Tevhıîdinin hayat suyuna kavuşturan ve kendisinde hiçbir eğrilik ve hiçbir kusur olmayan Sırat-ı Müstekıîme erdirdi (ve O Yolda O'nu Önder kıldı). Bu Yolda yürümekte sapıklık göstermedi.

﴿ وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴾

122.Ayet: O'na dostluğumuzun ve sevgimizin tamlığından dolayı katımızdan büyük ikram ve rütbeler olarak Dünyada görülebilecek güzellikler verdik. Öyle ki, Varlığının değerli eserleri bitip tükenmeksizin Kıyamete kadar devam edecek. Şüphesiz ki, Ahirette de huzurumuza kabul edip yüksek mertebelere kavuşturduğumuz salih ve sadık kullarımızdandır.

﴿ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾

123.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Atan İbrahim'in önderliğe ve Kendisine uyulmağa liyakat sahibi olmasından bir parça bahsetmemiz sonrasında Bu Yolda pek büyük makam ve yüce durumunu açığa koymamız için Sana vahyedip dedik ki, Dînimizi açığa koyup İlâhî hukümleri, peygamberliğin gereği olan emirleri icra

ederek görevi devam ettirmekte ve Tevhiîd davasını aralıksız yürütmekte O'nu izle. İbrahîm'in Dîni Olan Varlığıma ve Birliğime Îman edip hukümlerimi icra etmeğe uy ve uygula. Allah'tan gayriden arınarak tam bir ihlâsla Allah'a yönel, ifrat ve tefritten sakın ve korun. Bütün ahlakında, tüm icraatlarında dosdoğru ol. O; hiçbir ahlak, nitelik ve konuda asla bir an müşriklerden olmadı. Aksine daima Allah'ın Yolunda tam bir adalet ve dürüstlük içerisinde bulundu ve bunun için halka Önder oldu.

۞ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۞

124.Ayet: Allah Azıîmüşşan; şirk ehli kâfirleri ayıplayıp azarlayarak buyurdu: İnsanlığın gerektirdiği niteliklerden çıkarılıp insanlıktan uzaklaştırılma gibi türlü cezalara çarptırılma sadece Hak konusunda ve her peygamber karşısında olduğu gibi Mûsâ Peygamber karşısında tartışma yapıp Cumartesinin belirlenmesi ve ona riayet hususunda ayrılığa düşen Îmansız müşriklere imtihan sebebi yapılıp o güne riayetle sorumlu tutulmuşlardır. Şöyle ki, Hz. Mûsâ (a.s.); Cuma gününe saygı gösterip onu bayram yapmalarını emretmişti. Onlar buna yanaşmayıp dediler ki, Allah; altı günde kâinatı yarattı, cumartesi günü boş kalıp istirahat etti. Biz de O'na uyarak cumartesi gününü bayram ediniriz. (O zalim şirk ehli olanlar gibi düşünmekten Allah'a sığınırız. Çünkü Allah; her an icraat sahibidir). Allah Teâlâ; onların isteklerine göre cumartesi gününe tazıîm gösterip bayram edinmelerini ve o gün balık avlamamalarını, istirahat edip ibadetlerle meşgul olmalarını emretti. Onlar kendilerinin istediği bu hukmü icra etmekte sabredemediler, hileler kurup o gün balık avladılar. Allah da onların insanlıklarını alıp rezil maymunlara çevirdi. Hulasa bu cumartesi vebali Dünyada onların başına bela oldu. Ey peygamberlerin en Kâmili! Bil ki, Rabbin; tartışıp ayrılığa düştükleri bu konuda onlar arasında hukmedecek, Peygamberlerine karşı gelip Onunla tartışan ve huküm tanımayan bu zalimleri işledikleri suç ve günahların gereği olarak cezalandıracaktır.

۞ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۞

125.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Kendisine sevip sevilmede En Yakın kıldığı Hz. Muhammed Efendimizin pek hoş bir insan olmakta tamlığını, rütbesinin pek büyük olduğunu, ahlakının ve davranışlarının edep bakımından çok yüce olduğunu, ilim ve hıkmetinin sınırsızlığını, şefkat ve merhametinin tüm yaratılmışı kapladığını, işaret etti ve açığa koydu. Çünkü O (s.a.v.); yaratılmışın tamamına sonsuz rahmetle gönderilip En Son Peygamber kılınmıştır. Zira bütün peygamberlerin gönderilmelerinin, kitapların indirilmesinin, İlâhî dinlerin ortaya konup icra edilmesinin yüce yarar, tek neden ve gayesi O âlemlere Rahmetin makamının ve mertebesinin doğup açığa çıkmasıdır ki, O Yüce Mertebe; Allah'ın zatının Tevhiîdine (Varlığına ve Birliğine) davettir. Bu Mertebe açığa çıkınca Bu davet tamamlanmıştır.

İşte bu sırdan Allah'ın Habîbi Hz. Muhammed hakkında şu açıklama indi (mealen): Bugün (Veda Haccı Bayramı), sizlere Dîninizi tamamladım. Bu Ayet Kur'an'ın son inen Ayetidir. Peygamberimiz de (a.s.); Ben ancak ve ancak ahlakın (insanî hayat tarzının) tüm güzelliklerini tamamlamak için gönderildim. Bu sebeple âlemlerin Rabbi Allah; bu şerefi açığa koyup Bu Mertebeyi maddî ve manevî tüm mahallere, kalplere ve kafalara yerleştiren bir hitapla buyurdu: Seni yaratıp Yaşatan, murad ve maksadının en yüksek basamaklarına ve zirvesine erdiren, katından olan değer ve ikramların tamamına kavuşturan Rabbinin Tevhiîdinin Yoluna bütün kulları ve yaratılmışın tamamını; kalplerin taklitçilik katılıklarını giderip yumuşatan, son derece sağlam ve güvenilir ilim olan hıkmetle çağır. Senin bu tarz çağrın; cahil babalarından kendilerine miras kalan katılıkları ortadan kaldırır, varlıklarındaki tutuculuk ve dik başlılığı temizler, insan güçlerinin üzerine kurulu nefsin mertebelerinin geçici hallerini her türlüsünü körükleyen saldırıp alt ederek egemen olma ve ezerek zulmetme kuruntularını yok eder. Âdi sebepler ve araçlardan meydana gelen hayal, kuruntu ve şübheleri giderir. Hulasa varlıklara güven kazandırarak davetine sarılıp öz karakterlerinin gereği olan anlayış ve uyanışa ererler. Bir de güzel vaaz ve nasihatlerle davetini sürdür. Bu onlara gaflet ve unutkanlık uykularından uyanmayı kazandırır. Böylece onlara aşk ve sevinç sağlayarak var olup geldikleri Yüce huzuru arzularlar. Bu da onlara ruhanî ve manevî zevke ve lezzetlere değer vermelerini elde ettirir ki, bu manevî lezzetler ezel ve ebed olup eksilme ve tükenme olmaz. Zira bu manevî nimetler; onların içinde bulundukları maddî âlemin bitip tükenen ve yok olmağa mahkûm olan, her türlü sıkıntı ve üzüntüleri doğuran fâni lezzetler gibi değildir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Şayet onları davet ederken bazen onlarla tartışmaya ihtiyaç duyarsan; en güzel tarzda olan usulle tartışma yap. Adaleti gözeterek, her iki tarafın kabul edeceği dengeli ölçüleri tam bir yumuşaklık ve sükûnetle arz ederek yap. Saldırganlık, öfke, taşkınlık, büyüklenme, zorbalık, gülmek, alay etmek, cahillikle itham, ahmaksın demek ve ayıplayıp hakarette bulunmak gibi davranışlardan uzak dur. Nitekim bazı alîmler bu yanlış davranışlarla tartışıp görüşmelerde hıkmetten çok uzaklaşırlar. Bu da türlü fitneleri, düşmanlık, kin ve garazları körükler. Sana yaraşan; hidayete erip Îman sahibi olmaları için Kendini tüketecek derecede çaba ve uğraşılara kalkışmamandır. Ayrıca azgınlık ve sapıklık içinde bulunmalarından dolayı da sıkıntılanma. Zira Sana gereken verilen buyrukları onlara ulaştırmandır. Onlar için hidayeti olması veya dalâlette kalmaları Senin gücün dışında bulunan bir iştir.

۞ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۞

Bilesin ki, kullarının kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Rabbin; Kendisine kavuşturan Yolundan sapan kimseleri bilir. Yine onlar içerisinden hidayete erip Îman edecek olanları da bilir. Çünkü ezelî ilminde insanların hidayet ve dalâletleri takdir olunup belirlenmiştir. Onlar tarafından olmuş ve olacak tavır ve hareketleri gibi her şey bütün incelikleriyle etraflıca katında belli ve kayıtlıdır. Çünkü Allah'ın ilminin içeriği ve kapsamı içinde olmayan hiçbir şey yoktur.

۞ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ۞

126.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Rasûlüne; halkı İslâm'a davet kuralları, peygamberlik ahlakı, yaratılmışın haklarını gözetme ve onlarla hoş geçinme gibi hususları güzelce icra etmesini emrettikten sonra O'na; peygamberliğin yetkisi dairesinde insanlarla beraber iş icra etmeyi, suçlulara ceza vermeyi, canilere kısas uygulamayı, suçluları cezalandırmayı, kanunlar koymayı, gelen İlâhî hukümleri halka tebliğ etmeyi gösterip açıkladı. Çünkü tüm bunlar; insan varlığının kendi alışkanlıklarını, âdet, yanlış itikad, taklid ve tahmin gibi Dîne ters düşen hal ve gidişatı terk etmeyi emretmeğe esas ve dayanaktır. Halka böyle bir emri yapmak (ve onları bildikleri yoldan vazgeçirmeğe kalkışmak) kavga ve düşmanlıkları doğurur. Kavga ve düşmanlık da cinayetlere sebep olur. Dolayısıyla Allah Azıîmüşşan; Sevgili Rasûlüne ve Mü'minlere hıtaben buyurdu: Ey Îman edenler! Size yapılana karşılık zalimlerden intikam alacağınız vakit onları size yapılanın aynısı ile cezalandırın. Size gereken adaletli olmaktır. Yapılanın fazlasını yapmak yok. Çünkü fazlasıyla cezalandırmağa kalkışmak Tevhiîd ve Îman adaletine ve nizamına aykırıdır. Yemin olsun ki, eğer ey Mü'minler! Sizlere olan musibet ve karşı tarafın verdiği cezalara sabrederek öfkenizi yutar, onları bağışlayıp intikam almazsanız elbette bu affedip öfkeye hâkim olmak sizlerden sabredenler için çok hayırlıdır. Çünkü hakikaten sabredenler; Allah'tan geldik, Allah'a gidiyoruz diyerek başlarına geleni Allah'tan bilip tüm belalara sabrederler, aradaki sebep ve vesileleri görmezler. Başlarına gelen ağır yükleri Allah'tan bağış, kederi, sevinç, kahrı; lütuf, sıkıntı ve darlıkları; bolluk ve huzur bilirler.

۞ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ۞

127.Ayet: Allah Teâlâ; umum Mü'minlere intikamdan vazgeçip affetmelerini tavsiye ettikten sonra Sevgili Rasûlüne özel olarak bu hoş hıtabı özel olarak yaptı. Çünkü O (s.a.v.) bu gibi güzel hıtaplara sahip olmağa çok daha layıktır. Zira O (s.a.v.); kemal mertebelerini ve olgunluk niteliklerini tamamen tek olarak Kendisinde toplayan ve bunlara hak kazanandır. Hulasa O Sevgili Peygamberin Tek

Efendisi Allah sübhaneh buyurdu: Ey her şeyi ortadan kaldırıp Allah'a erdiren Tevhiîdin makamında taht Kuran! Beşer olman sebebiyle maddî ve bedenî varlığına dayalı olarak başına gelenlerin tamamına sabret. Kesin olarak bil ki, fâni varlığının gereklerinden arınman sonrasında öfkeni tutup sabretmen elbette sadece Allah iledir. Bütün kemaliyle Sana görünerek Seni fâni varlığın gereklerinden tamamen çekip almaktadır. Sonrasında Sende kalan sadece manevî niteliklerindir (Rabbinin ahlakıyla ahlaklanmandan ibaret olan durum ve davranışlarındır). Fâni niteliklerden kurtulup manevî ve ebedî olan o mertebede kötülük yapmak, cinayet işlemek, öç almak, tartışmak ve sataşmak olmaz. Îman edenlerin başlarına gelen sıkıntı, kargaşa ve düşmanlıklara da üzülme. Bu inkâr perdeleri altında kalmış inatçı, dik başlı kâfirlerin sana ve Mü'minlere zarar vermek için türlü hileler yapıp tuzaklar kurmalarından dolayı da darlık ve sıkıntıda bulunma, göğsün geniş ve rahat olasın.

۞ إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ۞

128.Ayet: Peygamberlerini ve seçkin kullarını türlü eziyet, sıkıntı ve bedenî rahatsızlıklarla imtihan eden Allah; layıkıyla sabrederek kendilerini her türlü düşmanlık ve intikamdan koruyan, özellikle de güç ve imkânları olduğu halde sırf Allah rızasını isteyerek Rablerine sığınıp her yanlışlıktan korunanlarla ve bilhassa kendilerine kötülük yapanlara; Tevhiîd caddesinde sağlam durmak ve Allah'ın rızasını kazanmak için iyilik yapıp onlara yumuşak ve hoş davrananlarla beraberdir.

Ey Rabbimiz ve Yüce Mevlâ'mız! Bizlere Îmanın ve Tevhiîdinin tadını tattır. Başlarımıza gelen her türlü ağırlık, yorgunluk, sıkıntı ve belalara karşı bizleri sabırlı eyle. Senin rızanı istiyoruz, sen dilediğin her şeye Kadirsin.

NAHL SÛRESİ'NİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey gözünü açıp görmek, haber sahibi olup ermek isteyen- Allah seni; Bu Sûredeki duyduğun nasihatlere ve ahlak kurallarına sarılmağa erdirsin. Ve Bu Sûre-i Kerîme'de anlatılan hıkmetler, edep ve ahlak kuralları, üstün huy ve hasletlerle nitelikler kazanmanı nasip eylesin- Bunun üzerinde iyice ve derin-derin düşünmen gerekir. Hayvanî güçlerin harekete geçmesinden dolayı sende meydana gelen dert ve kederlerden arınmalısın. Basit işlere bağlı olarak varlığında hâsıl olan cahillik, tutuculuk gibi halleri terk etmelisin. Bunlar arkadaşlarına karşı üstünlük taslamanı, hak ve hakikatlerden sapıp bozulmana sebep olur. O zaman insanların zayıf ve

zavallılarına karşı büyüklük taslar, görsünler ve duysunlar diye bir şeyler yapmaktan tad alırsın. Bunlar senin bozuk arzularını ve batıl görüşlerini körükleyip güçlendirir ki, bunları söküp atmak imkânsız hale gelir. Özellikle bu kötü nitelikleri bol tekrar edip varlığına yerleştirdiğinde kurtuluş büsbütün imkânsız olur. Şu halde derhal vicdanına dönerek uyanıp düşünmelisin. Üstünlük ve büyüklük taslamakla ne istiyorsun? Ey ahmak neden var olduğunu görmüyor musun? Menşein ne ve kimsin? Bunu söylemeğe utanmaz mısın? İnsan olarak değerli ve halife oluşunun anlatılmasına gelince; Allah'ın bağış ve ikramlarından ibarettir. O da kâinatın tüm zerreleri karşısında küçülmen, tevazu ve saygı göstermene bağlıdır. Çünkü bunun aslı; peygamberlik mertebesinden ayrılıp gelen bir niteliktir ki, Allah'ın sağlam hıkmetine dayanır. Bu yüce nitelik ise; kendi varlığının tüm rezillik ve kötülüklerinden arınarak tam bir nizam ve denge içerisinde bütün güzel niteliklere, güzel davranışlara ve hoş tavırlara sahip olmaktan, varlığını tüm kötü huylardan ve rezilliklerden arındırmaktan ibarettir. Dahası halifelik ve değerli bir insan olmak; nefis sahibi insan olmanın gereği eksik nitelikleri ve Dünyalık varlığın fâni elbiselerini dileyip isteyerek tamamen soyunup yok etmek gerekir. Kim kendisine adaletli davranır, kendini beğenmeyi, gevezelik yapıp gerçekleri örtmeyi bırakır, duysunlar ve görsünler diye değil de insaf ve merhametle bakarsa; tevazu ve küçülme göstermeksizin kendinde olanı görür. (Yaratan ve Yaşatan Allah'tan gafil kaldığında) insanın kendinde bulacağı nitelikler; hayvanî güçlerin taşkınlığından meydana gelen ahmaklık ve düşüncesizliklerdir. Bunları; kuruntu ve yalan hayallerle örtülüp aslını kaybeden geçici akıl destekler.

Ey Rabbimiz! Bizleri varlık ve benliklerimizin karanlıklarından çekip kurtaracak katından bir cezbe ver. Ve bizlere bir lezzet ve zevk ver ki, ebedîlik makamının ve Sana kavuşmanın şerefine erdirecek yola erdirsin. Sen; sonsuz bağış ve ikramların Sahibisin.

İSRA SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Peygamber Efendimizin Mi'rac'a götürüldüğü anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 111 Ayettir

İSRA SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Tevhıîdin hakikatine doğru mertebe-mertebe giden, her bir mertebede derece-derece yükselen, vardığı her bir mertebeyi bir öncekinden yüce bulan kimseye; Tevhıîdin mi'raclarına yükselmek isteyen her bir müride özel bir mi'rac, bir gaye ve hayat bulacağı bir kıble olduğu gizli kalmaz. Bunların hepsi Allah katında takdir olunmuş olup Levh-ı Mahfuzda kayıtlıdır. Bütün maksad ve muradlar Allah'ın Zatına (Bir Olan Varlığına) göre bir ise de Allah'ın sonsuz hıkmetleri, kusursuz icraatları ve kulların yararları, birbirlerine karşı üstünlük ve ayrıcalıkları bakımından farklı-farklıdır. Bunların sır ve inceliklerini Allah'tan başkası bilemez.

Gelişip olgunlaşmak isteyen maneviyat yolcusuna; Allah katında kendisine takdir edilip tahsis edilen mi'racına ulaşıncaya kadar erginlik ve olgunlaşma taleb etmeğe devam etmesi bir vecîbedir. O zaman buna nail olur, kavuşur. Artık orada olmakla mi'racına erer, Tevhıîdden ereceği muradına ve makamına kavuşur. O makamda yolculuk tamam olur. Artık O'nunla ve O'na değil; hareket ve hayat O'nda olur. Nihayet sonsuz hayranlıklar ve kendini kaybetmelere ererek büsbütün O'nda yok olur. Zaten Allah'tan gayri hedef, O'ndan başka son yoktur. Mi'racların En Şereflisi, En Mükemmeli, En Yücesi, yükselmelerin En Yükseği ve En Kapsamlısı Sevgili Peygamberimizin Mi'racıdır. Çünkü O'na Allah'ın Zatının Varlığı ve Birliği açılıp bizzat Kendisini görüp kavuştu. Sevgili Rasûl; Allah'la nasıllık, nicelik, neredelikten Münezzeh olarak hesaba sığmaz tarzda etraflıca konuştu. Bu konuşma; yön, konum, karşılık, yakınlık, uzaklık olmaksızın oldu. Öyle bir kavuşma, huzur, sevinç ve meydana gelişle oldu ki, en büyük mükâfaata eren önem sahibi olan kusursuz kaynak ve gerçek zevk sahiplerinden başkaları anlayamaz. O önemli seçkin Allah dostları da Allah'ın Rasûlüne her konuda hakkıyla uymakla anlarlar. Hulasa Peygamberimizin Bu Mi'rac hadisesi; Sevgili peygamberimizin Dünyevî ve sonradan olma tüm Varlıklarından soyunup arınarak manevî nitelikler elbise ve üniformasını, kâmilen Kur'an ahlakına bürünmesi şerefine kavuşmasıdır. Bunun için Allah Azıîmüşşan; Habîbi'ne sonsuz üstünlükler, sayısız ikramlar bahşettiğini göstermek için O'nun Mi'racını (s.a.v.); Kendisine(c.c.) isnad etti ve sonsuz uğur ve bereket kaynağı olan en Büyük İsmiyle başlamak üzere buyurdu:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ۞

Sevgili Peygamberi Muhammed'e, bütün Güzel İsimlerini ve Yüce sıfatlarını Kapsayan Zatıyla tecellî eden Allah Adıyla. O'na böyle tecellî etti de bu yüzden O Sevgilinin mertebesi bütün mertebeleri kapsayıp ihtiva etti ve Hakkın iş, icraat ve sırlarla dolu tavırlarına hedef ve sahne oldu. Allah; O'na öyle rahmeyleyip ikramlarda bulunan Rahman ki, görünen ve bilinen şu âlemde aşikâre olarak O'nu

özel ikramlarının mi'raclarının (yüce derece ve mertebelerinin) zirvesine ulaştırdı. Ve öyle Rahîm ki, O'nu şu fanî âlem yurdundan çıkarıp gizlice bilinmez âlem olan Varlığı zorunlu olan Zatın; Kendi Zatının sonsuz huzuruna erdirmiştir.

۞ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى ۞

1.Ayet: Kulunu bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya Götüren Zat Pek Yücedir, tüm ezelî ilmiyle bildiği her uygunsuzluktan ve tüm noksanlıklardan uzaktır. Allah Azîmüşşan; kulların anlayışlarından Münezzeh Pek Yüce Bir Varlık olmakla Kendisini kapalı olarak zikretti. İsra kelime olarak; gece gitmek demektir. Burada gece kelimesinin özellikle zikredilmesi gidiş ve dönüşün O Gece olduğunu anlatmak içindir. Hakikî İsra; kulun sonradan olma âlemden götürülmesidir. Gerçek gece de; sonradan olma âleminin uçsuz karanlığıdır. Gerçek gündüz ise; Allah'ın Nûrudur. Dolayısıyla mana: Her kusur ve noksandan Münezzeh Olan Allah; Kulu Muhammed'i sonradan olan âlemlerin karanlıklarından; Ezel ve ebed Olan Nûruna alıp götürdü. O'nu sonradan büründüğü maddî ve fanî elbise ve niteliklerin tamamından soyup arındırarak manevî ve ebedî giysilere ve yüce niteliklere sahip etti. Böylece insan olmanın gereği olan her eksiklik, hata, kusur, kötülük, hatta kimlik ve benliklerden arındı. Gaflet perdeleri ve bilumum varlık perdeleri tamamen can gözünden kalkıp kayboldu. O Gece Rabbi ile arasındaki mesafe yok oldu.

Mescid-i Haram; madde âleminde Mekke'de Ka'be'yi çevreleyen O Saygın ve Muazzam Mescid'dir. Yeryüzünün diğer yerlerinde helal olan pek çok şey Orada haramdır. Bu da Onun saygınlığındandır. Mescid-i Haramın hakikati; kâmil insanın kalbinden ibarettir. Malum ki, kâmil Mü'minin kalbi; Allah'ın en büyük evidir. O kalb her ne kadar sonradan olma âlem içerisinde var olan cesed içerisinde bulunsa da bunun hakikati sonsuz genişliğe sahiptir. Bu muazzam kalbde Allah'tan gayriye yönelmek haramdır.

Mescid-i Aksa; Kudüs şehrinde bulunan, Ka'be'den sonra yapılan İkinci kıbledir. Bunun hakikati de Ezel-Ebed Mamur olan Ev (Yüce Huzur) ki, sonsuz ve sınırsız İlâhî Varlıktan ibaret olup bütün mevcûdata hayırlar, bereketler Oradan yayılıp gelir. Bu hakikatin çevresi İlâhî İsimler ve sıfatlarla çevrili olup her biri farklı nimetlerin ve ikramların kaynağıdır. Yüce huzuru ziyarete gelenlere bereketler ve yüce nimetler sunulur. Allah Zülcelâl buyurdu:

۞ الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ۞

Manevî bereketlerin ve sonsuz nimetlerin Sahibi olduğum gibi madde âlemindeki O Mescid-i Aksa'nın çevresinde de bereketler ve türlü nimetler var ettik. (Kulların bedenleri Mescid-i Aksa'nın maddesinin çevresinde türlü rızıklarla gıdalanıp bol

nimetlerle nasiplendiği gibi) Kabiliyyet ve kapasiteleri de O'nun hakikatini ziyaret ederek O'nun etrafındaki türlü Güzel İsimlerden ve Yüce sıfatlardan manevî nimetlere nail olurlar. Bu kapasite ve kabiliyyetler O Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların gölgelerinden hâsıl olup gelmişlerdir. Hulasa Biz; Kulumuz Muhammed'i Oraya götürdük ki, kudretimizin mükemmelliğini, ilim ve hıkmetimizin sınırsızlığını, rahmet ve nimetlerimizin bolluğunu O'na gösterelim.

❁ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ❁

Bilesiniz ki, O En Sevgili Kul (s.a.v.); Kendi benliğinden ve maddî kimliğinden arınmasından sonra sınırsız duygu ve duyum Sahibidir. Sonsuz görüş ve görme Sahibidir. Her şeyin hakikatini, yarattığımız ve yaratmakta olduğumuz her şeyi, sanat ve icraatlarımızı tamamıyla bilip görmektedir. Zira Bizimle duyar ve bizimle görür.

❁ وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا ❁

2.Ayet: Sevgili Kulumuz Muhammed'i bu anlatılanları gösterip desteklediğimiz, Mekke'de bulunan Mescid-i Haram'dan; Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya, Oradan da yedi Semanın üzerine çıkarıp tüm peygamberlerin varlıklarını Dünyadaki suretlerine büründürerek Kendisi ile görüşüp onlarla konuşturduğumuz ve Rabbiniz Allah'ın dilediği sonsuz güzelliklere, yüce makamlara, sayısız nimetlere erdirdiğimiz gibi Mûsâ'ya da Kitap vermiştik ki, O'nu destekleyelim ve emrimizi tam bir iktidarla icra eylesin. Ayrıca O'na türlü ikramlarda bulunduk, halkın bilip anladığı durumlara benzemeyecek tarzda olağanüstü olarak Kendisiyle konuşmamız mertebesini ikram ettik. Biz O Tevrat Kitabını Ya'kuboğullarına (Yahûdîlere) Tevhiîdimize ulaştıracak rehber, Varlığımızı eş, benzer ve ortaktan Münezzeh bilmeleri için irşâd kaynağı yaptık.

Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize en yüksek mertebeyi ikram ettiğini ve O'nun eşsiz yakınlığını haber vererek diyor ki, mealen; O(s.a.v.); Rabbine yaklaştı ve kavuştu... Rabbinin konuşmasını; nasıllık, nicelik, harf, ses vs. hallerinden Münezzeh olarak duydu. (Bu yakınlık Necm Sûresinin tefsirinde inşâAllah açıklanacaktır). Rabbimiz diyor ki, Biz tüm bu nimetleri Yahûdîlere verdik ki, ey şaşkınlar! Bizden başka işlerinizi isnad edeceğiniz, iş ve icraatlarınız konusunda kefil ve vekil tutacağınız ma'bud edinmeyin. Çünkü Benden başka Ma'bud ve gerçek varlık sahibi yoktur. Yaratanınız ve Yaşatanınız Ben olduğum gibi her konuda işlerinizi ısmarlayarak sadakatle kulluk yapacağınız Ma'bud'unuz sadece ve sadece Benim.

۞ ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ۞

3.Ayet: Ey Nuh Peygamber beraberinde rahmetimiz gereği Yeryüzünün her tarafını tufanın kaplayıp halkı helâk ettiğinde O Gemide bulunan Mü'minlerin çocukları! Bilesiniz ki, İkinci Atanız Olan Nuh; Rabbine kullukta tam, nimetlerine çok şükreden bir Kuldu. O değerli atalarınızın izlerince sadık kullar ve şükreden kâmil Mü'minler olarak yaşayın. Allah'a kullukta Nuh Peygamberin beraberinde olan o Mü'minlerin çocukları olarak başınızda bulunan Peygamberinize, durumlarınızı düzeltip ebedî saadetlere erdirecek olan Allah'ın Kitabına kusursuz bir Îmanla Îman edip tasdik etmeniz gerekir.

۞ وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ۞

4.Ayet: Bilesiniz ki, Yahûdîlere bildirip açıklamak tarzında onları uyarıp hatırlatmak için kendilerine indirdiğimiz Kitapta vahyettik; sizler birinci defa Tevrat'ın hukümlerine karşı gelerek, Şa'ya Peygamberi şehid ederek, ikinci defa Zekeriyya ve Yahya Peygamberleri şehid edip Îsa'ya da su-i kasdda bulunarak Yeryüzünde fesad çıkaracaksınız. Elbette bunlar Allah katında suçların en büyüklerindendir. Bununla kalmayıp büyük azgınlıklara dalarak tüm peygamberlere karşı inad ve büyüklenmeyi sürdüreceksiniz ve onları küçük düşürecek davranışlarınıza, dalga geçmeğe ve inkâr etmeğe devam edeceksiniz.

۞ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا ۞

5.Ayet: Bilesiniz ki, ey zalimler! Dünyada sizlerden intikamımızı aldık. Birincinin vakti gelip atalarınız o fesad ve zalimliği yaptıklarında üzerinize (sizler gibi zalim olan atalarınızın üzerine) ezici güç sahibi olan, sizden intikamımızı almaları için zorba kullarımızı gönderdik. Evlerin ve yapıların aralarını iyice arayıp saklananları çıkararak katlediyorlardı. Bu intikam Allah'ın kesin olarak gerçekleştireceği va'di idi. Buhtünnasr adındaki Babil Kralını üzerlerine gönderdi. Büyüklerini katletti. Küçüklerini esir alıp götürdü. Mallarını yağmalayıp memleketlerini tahrip etti. (Allah'ın kahrı olarak) O Kâfir; Tevrat'ı parçaladı, Mescid-i Aksa'yı yıktı.

۞ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ۞

6.Ayet: Sizleri zaaf ve mağlubiyete uğratıp intikam almamız sonrasında tekrar düşmanlarınıza karşı varlıklar, hücuma geçecek güç ve üstünlükler verdik. Sizlere mal yardımı yapıp çocuklar ve yardımcılar ikram ettik. Hulasa ikinci karşılaşmanızda birinciden çok fazla olarak sizleri nüfus ve asker sayısı bakımından kalabalık ve üstün kıldık. (Esirlerinizi kurtarıp kaybettiklerinizi telafi ettiniz).

۞ إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا ۞

7.Ayet: Hulasa eğer; varlıklarınızı arındırmak için Allah'a Îman eder, Allah rızası için insanlara iyiliklerde bulunursanız kendiniz için iyilik yapmış olursunuz. Çünkü Îman edip güzel işler yapmanızın faydaları ancak ve ancak size dönecektir. Yok, eğer Îman etmezsiniz, insanlara da kötülük yaparsanız bunun cezası da yine kendilerinizedir. Zira Allah; Îman edip güzel işler yapanların yaptıklarına muhtaç değil, kötülük yapanların kötülüklerinden de asla zarar görmez. O'nun emir ve yasakları asla Kendisi için değildir.

۞ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ۞

İki büyük suçtan sonuncusunun intikamını almak vakti geldiğinde yine şiddet ve dehşet sahibi harpçi kullarımızdan birini son derece saldırganlığı ve istilasıyla üzerlerinize gönderdik ki, yüzlerinizi karartsınlar, sizlere aşırı kötülükler yapıp bunun eserleri türlü rezillikler ve perişanlıklar olarak yüzlerinizden görülüp anlaşılsın. Ayrıca yine Mescid-i Aksa'ya girsinler, önceki zalimlerin girip yakıp yıktıkları gibi yine yakıp yıksınlar. Hulasa üstün geldikleri her şeyi ve her yeri dehşetle helâk etsinler. Öyle ki, ellerinden kimse kurtulamadı.

Anlatıldığına göre ordu komutanı kurban kesim yerine girdi ve gördü ki, üzeri çokça toprakla örtülü bir cesedin kanı kaynayıp duruyor. Onlara (o gün adları Müsliman olan Yahûdîlere) sordu: Kim bu. Dediler ki, kurban kesmiştik. Kabul edilmediğinin alameti olarak kan akıp duruyor. Dedi ki, bu söylediğiniz yalandan ibaret. Öfkelenerek binlerce Yahûdî'yi öldürdü. Mecbur kalarak dediler ki, burada Peygamberimiz Yahya'nın (a.s.) cesedi var. Îman edip Allah'ın hukümlerini uygulamamız, Allah'ın Kitabına, Peygamberine ve Ma'bedine saygılı olmamız için ısrarda bulununca hiç acımadan O'nu kestik. O zalim dedi ki, Bu yaptığınız gibisiyle Allah sizlerden intikamını aldı. Sonra o şahıs akan kana dönerek vardı ve dedi ki, ya Yahya! Rabbim ve rabbin Olan Allah bilmektedir ki, Senin intikamın için Kavmine nasıl bir bela verdi. Artık Sakin ol. Yoksa bunlardan tek bir canlı bırakmam. Derhal kan durdu. O da öldürmeyi bıraktı. (Tarih boyunca görülmüştür ki, Allah; Kendisini tanımayan, hukümlerine itibar etmeyen yalancıları kahır ve intikam organları olan birileri ile korkunç biçimlerde cezalandırmıştır. Bilesiniz ki, Yerde ve göklerde bulunan bütün ordular Allah'ındır).

۞ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ۞

8.Ayet: Ey İsraîloğulları (ey Yahudî'ler)! Bundan sonra eğer bu büyük suç ve zalimliklerinizden vazgeçerseniz Rabbinizin sizlere merhamet ederek nimetlerini ikram etmesi yakın olur. Eğer tekrar inkâra ve zalimliklere dönerseniz Biz de

intikam almağa ve sizlere azap etmeğe döneriz. Yahudîler üçüncü kez olarak Hz. Muhammed Efendimizi inkâr edip O'na su-i kasda yöneldiler. Allah Azîmüşşan; bu kez Müslimanları başlarına bela etti. Müslimanlar onların eli silah tutup zulmedenlerini katlettiler. Böylece belleri kırılıp rezil oldular. Yaşlı, çocuk ve kadınlara dokunulmadı. Mukaddesatlarına saygı ile hizmet ettiler. Zira Îman ehli Müslimanlar; kâfir istilacılar gibi yakıp yıkmazlar. Hulasa bu esasa göre Kıyamete kadar bunların zalimlikleri Dünyada dahi cezasız kalmaz. Ahirette de Cehennemi Biz; küfür ve zulümde ısrar ederek kâfirler olarak ölenlere dar, zor ve muhasaralı bir zindan yaptık. Öyle ki, Oradan hiç kurtulamayacaklar.

Kim Dünya ve Ahiretin zararlarından, darlık, kıtlık ve çaresizliklerinden kurtulup yararlarına, huzur, bolluk ve saadetlerine ermek isterse, yaratılmışın En Hayırlısı ve En Faydalısı Olan Hz. Muhammed Efendimize gönderilen; Allah'ın Kitabı Kur'an'ın hukümlerine hakkıyla ve tam bir ihlâsla sarılsın.

۞ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ ۞

9.Ayet: Bilesiniz ki, Bu; hakkı batıldan, hidayeti dalâletten, helalı haramdan ayıran Kur'an; yolların En Doğrusuna, En Aşikâr ve En kolayca Tevhıîde erdirip kavuşturacak olanına erdirir. O'nun erdirdiği Tevhıîd (Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman ederek, O'na tam bir teslimiyyetle yaşamak) Dünya ve Ahirette Îmansızlığın, ahlaksızlığın, zulmün, kahrın ve azabın karanlıklarından kurtarır.

۞ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۞

Allah'ın Varlığına ve Birliğine ulaştıracak yararlı işleri yapan Mü'minlere; büyük bir mükâfaatı müjdeler ki, o mükâfaat; en yüksek mertebeye erişildiğinde Allah'a kavuşma şerefidir.

۞ وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۞

10.Ayet: Ve Bu Kur'an; Ahirete ve Ahiretteki dirilip toplanış, hesaba çekilme, suçluların cezaya mahkûm edilmeleri, Sırat, Cennet ve Cehenneme vs. Îman etmeyenlere ise; çok acı bir azabı hazırladığımızı haber verir. Ayrıca kendileri ateş içerisinde hor ve hakir olarak azap görürken Mü'minlerin Cennetlerde bol nimet içerisinde çok hoş hayatlarını görerek de acıları katlanacaktır.

۞ وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ۞

11.Ayet: İnsanın kötü ve iğrenç niteliklerinden olarak kötülüğüne ve zararına olan bir şeyi yararına olan bir şeyi istediği gibi ister ve aleyhine dua eder. Onun kötü olduğunu, sonucunun korkunç zararlar doğuracağını bilmez ve düşünemez. Gerçekten insan pek acelecidir. Zararına da olsa eğilimi olan her şeye koşar gider.

۞ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ ۞

12.Ayet: Bütün kullarımıza son derece şefkatli ve merhametli olup sonsuz ikramlarda bulunmamızın göstergesi olarak gece ve gündüzü tek bir düzen içerisinde birbirini takip edip duran iki büyük alamet yaptık. Dilesek değişik düzen ve tarzlara da koyardık. Bunlar; Bizim varlığımızı, birliğimizi, sonsuz kudret, ilim ve hıkmet sahibi olduğumuzu göstermektedir. Geceyi sürekli yapmayıp gündüzün doğması ve aydınlığı ile onu silip yok etmekteyiz. Ardından gündüzü aydınlık ve görme sebebi kıldık ki, Rabbiniz tarafından var olup gelen bağış ve nimetlerini arayıp tahsil edesiniz. Çünkü o nimetlerle hayatınızı sürdürüp karakterinizde bulunan türlü maddeleri o rızıklarla destekleyeceksiniz.

۞ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ۞

Bir de gece ve gündüzün sürekli dönüp durması ve değişik mertebelerde seyretmeleri ile senelerin sayısını ve aralarınızda cereyan eden ekim-dikim ve ticari işlerinizde, alış verişlerle ilgili tüm hesapları bilesiniz diye... Hulasa Dînî ve Dünyevî tüm işlerinizi ve muhtaç olduğunuz her şeyi etraflıca sizlere açıklayıp ortaya koyuyoruz. Murad ve gayelerinize giden yolları bir-bir öğretiyoruz. Bu sebeple bütün ihtiyaçlarınızı teminde Beni Vekil ve Kefil edinip Bana kulluk yapınız.

۞ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ۞

13.Ayet: Bilesiniz ki, insan türünün her bir ferdinin kuşunu (kendisinden meydana gelen tüm işlerin yazılı olduğu amel defterini) boynuna bağladık. İnsan iyilik veya kötülük yapacağı her işe uçarcasına meylettiği için yaptığı işler kuşa benzetilmiştir. Sanki amelleri ve icraatları kişinin kanadıdır. İbret alma ve imtihan olmak için hazırlanan Dünya hayatı son bulduktan sonra; Dünyadayken yaptıklarını ihtiva eden ve her şeyin yazılmış olduğu bir Kıyamet Günü ona çıkarır veririz. Onu açılıp halkın huzurunda önüne net bir biçimde konmuş olarak bulur. Halk ona ya iyiliklerinden dolayı saygı duyup değer verir, ya da kötülüklerinden dolayı azarlanıp rezil olur.

۞ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۞

14.Ayet: Ona denir ki, ey Dünyada emir ve yasaklara riayet etmekle memur ve türlü yükümlülüklerle yükümlü olan insan! Yaptığın her şeyin yazılı olduğu sahifeleri ve senden meydana gelen her şeyin yazılmış olduğu bu kitabını oku. Sen kendi kendine hakkında okuyup hesabını yapmağa yetersin. Bir başka muhasebeciye ihtiyacın olmayacak.

۞ مَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۞

15.Ayet: Dünyada Allah tarafından kendisine emredilen ve yasaklanan her şeye riayet ederek Allah'ın gösterdiği hak Yolu bulan; sadece kendisi için bu yüce mertebeye ermiş olur. Çünkü ermişliğinin faydası kendinedir. Zaten insan hidayet ehli olarak Allah'a halife olmak mertebesine ulaşmak için yaratıldı. Bunun yararı bir başkasına bulaşmaz, kendisinedir. Tabii ki, uyarıp irşâda bulunmak tarzı hariçtir. (Kişi başkalarını Hakka erdirerek onlara faydalı olur. Bunun karşılığında da o nispette sevabı çoğalır). Her kim de yapılan emir ve yasaklara uymayıp Hak Yoldan saparak Tevhıîd ve Îman yolundan ayrılırsa onun sapıklığı da kendinedir. Zira sapıklığının vebâli kimseye bulaşmaz, sırf kendisine aid olup cezasını kendisi çeker. Bunun da başkalarının saptırılıp yoldan çıkarılması hariç. Saptırdığı her bir kimse saptığının cezasını çektiği gibi bunun da sebep olduğu kadar cezası katlanır.

۞ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ۞

Hiçbir günahkâr kul, kendisi gibi diğer bir günahkârın günah ve vebâlini yüklenmez. Herkes kendi yaptığı kötülük veya iyilikle ile sorumlu tutulur ve karşılık görür.

Allah Azıîmüşşan; hiçbir kimsenin hidayet ve dalâletinin bir başkasına bulaşmayacağını açıkladıktan sonra insanların hak Yoldan saptıkları için tutulup onlardan intikam alınmasının uyarılıp irşâd olunmadan olmayacağını anlatmayı murad ederek buyurdu:

۞ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا ۞

Biz; gaflet ve dalâlet ehli kâfir, fâsık ve müşrikleri kendilerine içlerinden seçilip gönderilen bir peygamber gönderip uyarılıp irşâd olunmaksızın asla azap etmeyiz. İnsanlardan bozulup sapma ve haktan ayrılmalar meydana gelince içlerinden kendilerini uyarıp irşâd eden peygamberler göndeririz. Onlar; hidayet ve hakikat yolunu onlara açıklar, onları Allah'ın Yoluna uymağa teşvik eder. Onlar peygamberin sözünü kabul etmezler, onun dilinden anlatılan emirlere sarılmazlar, yasaklardan da kaçınmazlar, aksine sapıklık ve azgınlıklarında ısrar ederlerse tutulup azap edilirler.

۞ وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ۞

16.Ayet: Devamlı âdet ve kurallarımız gereği azgınlıkta ısrarları dolayısıyla bir memleket sakinlerini helâk etmeyi istediğimizde önce o memleketin ileri gelen ve bolluk içerisinde turfanda hayat sürenlere; kendilerine gönderilen peygambere itaat edip uymalarını emrederiz. Onlar itaat etmeyip peygamberleri dilinden

kendilerine yapılan emir ve yasaklarımıza uyma sınırlarından çıktıklarında hak ettiklerinde azap edeceğimize dair verdiğimiz haber ve söylediğimiz söz o memleket hakkında gerekli olup gerçekleşir. Emredilenlere sarılmamaları ve itaatten çıkmaları sebebiyle o memleket sakinlerini yurtları, yüksek odaları ve yuvalarıyla birlikte helâk edip yok ederiz. Öyle ki, onlardan kimse kalmaz.

۞ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَى بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۞

17.Ayet: Bizim bu gibi helâk etmelerde bulunmamız şaşılacak ve görülmedik şeyler değil. Biz Nuh Kavminin helâk edilmesinden sonra geçmiş kavimlerden ne kadarını helâk ettik. Misal Ad ve Semûd kavimlerini azgınlık yaparak Yaratanlarına ve Peygamberlerine karşı geldikleri için kahredip yok ettik. Bu sapıkların ve sapıklıkta öncülük yapıp halkı yoldan çıkaranların yanlışlık ve sapkınlıklarına şâhid ve belgeye hacet yok. Çünkü Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin; kullarının Yoldan çıkarak günahlar işlediklerine vakıf olup karakterlerinde taşıdıkları sırlarından Haberdar olarak, alenen yaptıkları her şeyi görmesi bakımından yeter ve her şeye Kâfîdir.

۞ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا ۞

18.Ayet: İnsanlardan her kim; acil ve peşin olan geçici lezzetleri ve yok olmağa mahkûm olan mal ve varlıkları isterse Dünyada ona acele olarak dilediğimiz kimseye istediğimiz kadar imtihan sebebi ve aldanış vasıtası olarak veririz. Zira Biz herkesin içinde gizli olan niyyet ve maksadını biliriz. Dünyalıkla yetinip ahreti inkâr ettiğinde ise Ahirette ona Cehennemi hazırlayıp atılacağı ve girerek yaşayacağı yer yaparız. Oraya her şeyden mahrum ve kınanıp kötülenerek atılmış olarak girer.

۞ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ۞

19.Ayet: Kim de hiçbir tereddüd göstermeksizin, şüpheye bulaşmaksızın Allah'ın Varlığına ve Birliğine, katından gelen her şeye kesin olarak Îman edip tasdikte bulunarak Dînin yararlarına olanlarla ilgili emirlere sarılmak, Dîni bozacak olan yasaklardan kaçınmak suretiyle Ahireti ve Orasının ebedî lezzetlerini ister ve İlâhî buyrukların gereği olarak O uğurda çalışırsa bu tür kabul görecek hoş kulların emirleri tutmaları ve yasaklardan kaçmalarına dair tüm çabaları karşılık görüp güzelce mükâfaatlanacaklardır. Bunlar O Ceza Gününde (her şeyin karşılık bulacağı Kıyamet Gününde) kusur ve günahlardan arındırılıp ebedi nimetlere erdirileceklerdir.

۞ كُلًّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ۞

20.Ayet: Rablerine itaat eden Îman ehli ve Rablerine ısyan edip karşı gelen küfür ehli guruplarından her birine yardım yaparız. Çünkü Dünyada hepsi onlara Rabbinin bağış ve ikramlarıdır. Şu Mü'minlere Rablerine itaat edip ısyan ve haramlardan kaçınmalarında ne lazımsa veririz. Şu kâfirlere de inkâr ve ısyanları yolunda bozuk görüşleri ve pis arzuları ile ilgili her şeyi veririz. Herkesin karakterine uygun olan kolayına gelir. Nasıl olur da herkese ikramlarda bulunup kolaylıklar sağlamayız ki... Elbette herkese ne lazımsa Biz vereceğiz. Zira herkesin Yaratanı, yaşatanı, rızık vereni Biziz. Kim neye yöneliyorsa ona lazım olanı veririz. Bundan dolayı Rabbinin bağış ve ikramları; küfür ve zulmünden dolayı kâfire yasak değil ve kâfir mahrum bırakılmaz. Mü'mine de Îman ettiği için bol-bol verilmez. Öyle ki, Rabbinin iş ve icraatları sebepler ve karşılıklar dolayısıyla olmaz. O istediğini yapar, dilediği şeye karar verir. Kulları arasında olagelen farklılıklar Allah'ın Kendisine özel olarak sakladığı sırdır ve Kendisine has hıkmet ve güzelliklerden dolayıdır. Buna kimsenin aklı yetmez.

۞ انْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ ۞

21.Ayet: Ey bakıp ibret ve dersler alan! Bak gör ki, dünyada insanların bir kısmını diğer kısma; mal, servet, makam ve itibar bakımından birini diğerine; yani fakirlik ve çaresizlikle sıkıntı çekene, horlanıp perişan olana üstün kılarak nasıl farklı-farklı yapmışız.

۞ وَلَلْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ۞

Elbette ruhanî lezzetler, hakikatler, ma'rifetler, anlayış ve kavuşmalar bakımından Ahiret mertebe ve dereceler bakımından çok daha büyük ve farklılıklar bakımından çok daha fazladır. Ayrıca Dünyadaki her şey geçici, Oradaki ise ebedî ve devamlıdır.

۞ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَخْذُولًا ۞

22.Ayet: Ey bu anlatılan ibret dolu sözlerden ders alan düşünce sahibi! İbret alıp düşünebilen olarak Birliğin eşsiz kaftanına Bürünen Tek ve Samed Olan Allah beraberinde bir başka ilâh var sayma. Nasıl O'ndan başka bir rab daha var diyebilirsin ki... Ezel ve Ebed Hak Varlık Sadece O'dur. Ey insan! Eğer O'ndan başka bir ilâh daha var dersen; o zaman sen, melekler ve Îman edenler yanında en büyük zarara uğramış, itilip aşağılanmış olarak çöker kalırsın. Kıyamet Gününde, her şeyin ortaya konduğu O Büyük Mahkeme Meydanında Allah katında lanetlenerek perişan halde bırakılırsın.

۞ وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۞

23.Ayet: Allah'tan başka bir ilâh nasıl olabilir ve bu nasıl kabul edilir ki? Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin kesin olarak hukmünü ilan ile emretti: Ey sorumluluk ve yükümlülük mertebesine ermiş olan kullarım! Sizleri yoktan Vareden, besleyip Yaşatan Allah'tan başkasına asla kulluk yapmayın. Çünkü ibadet olunup emri tutulmağa hak Sahibi olan sadece Allah'tır. Sizleri yaratmakta kimseyi ortak edinmedi, hiçbir destek almadı. Dolayısıyla sırf O'nu ta'zıîm etmeniz, makamını gözeterek tam bir yakarış ve bükülme ile O'na itaat etmeniz gerekir. Baba ve analarınıza da kusursuz hizmette bulunup güzellikler, hoş tavırlar ve yüzlerine gülücükler sergilemelisiniz. Zira şu müşahede âleminde varlıklarınızın sebebi onlardır. Ayrıca türlü sıkıntılarla sizleri onlar yetiştirdi. Ne ikramda bulunsanız azıcık başa kakma gibi herhangi bir eziyette bulunmayın.

۞ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۞

Baba ve anandan her hangi biri veya her ikisi ey çocuk! Senin yanında ihtiyarlık yaşına ulaşır ve kendisine bakmaktan aciz kalırsa hayatları boyunca olduğu gibi özellikle de ihtiyarlıkları anında onlara " öf "dahi deme. Eğer aklın gereği olan ahlak seviyelerinden çıkarlar, vazgeçirmen gereken bir iş yaparlarsa asla azarlama, ezmeğe kalkışma. Onları yanlıştan vazgeçirmek, hatadan alıkoymak için kabalık ve şiddetten arı; tatlı ve hoş sözler söyle.

۞ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ۞

24.Ayet: Onlara sırf merhametten doğan şefkat ve tevazu' kanatlarını indir ve bağrına bas. Onlar hakkında dua et ve Allah'a yakarışta bulun; ey Rabbim! Onlar bana küçükken nasıl merhamet edip türlü sıkıntılarla beni yetiştirdilerse Sen de onlara bağış ve cömertliğinden onlara merhamet edip tüm ihtiyaçlarını temin eyle.

Hulasa ey bu hükümlerle yükümlü olanlar! Onlara dua etmekte sağlam ve halis kararlılıklarla ve tam bir istekle dua edin. Asla ölmelerini kalben dahi istemeyin. Sizler küçükken nasıl onlar samimi idi ise sizlerin de içleri dışlarına uygun olarak sadakatle hizmet edin.

۞ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ۞

25.Ayet: Çünkü Rabbiniz saklı-gizli her şeyinizi ve içlerinizdekini, onların ölmelerini isteyip istemediğinizi, itaatkâr olduğunuzu, onlara değer verip vermediklerinizi pek iyi bilir. Eğer düzgün insanlar olup doğruluk ve dürüstlükler sergileyerek huzur ve düzen kurarsanız bilesiniz ki, Allah; sizleri affeder, tevbelerinizi kabul eyler, kusurlarınızı örtüp itaatkâr olanlarınızı tertemiz kullar

haline getirir. Yanlış ve bozuk davranışlarınız, onlara saygısızlık gibi günahlarınızı siler yok eder.

❁ وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ❁

26.Ayet: Ey çocuk sırf baba ve anana saygıda bulunup iyi hizmet etmekle kalma aksine; baba ve anan öncesinden sana ulaşan büyük küçük tüm yakınlarına saygı ve hizmette bulun. Dolayısıyla yakınlığı bulunan herkese hakkını ver. Zengin olanlarına saygıda bulunup makamlarını gözet. Fakir olanlara yardım yap. Ayrıca yabancı kimselerden olan çaresiz ve düşkünlere malıyın zekâtlarından ve sadakalarından ver. Miskin; ailesinin ve hatta kendinin geçimini temin edemeyen kimsedir. Memleketinden uzak düşüp hayatı için azığı kalmayan yolda kalmışa da yardım yap. Tüm bu yardım ve hizmetleri yaparken maksadı aşma, denge ve düzeni bozma. Saçıp savururcasına aşırı israf etme. Hukuk düzeni ölçüsünden çıkma, gereksiz ve lüzumsuz yere verme. Çünkü cimrilik Dinde, aklın ve düşüncenin esas aldığı hususlarda kötü olduğu gibi israf da aynen cimrilik gibi kötüdür.

❁ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ❁

27.Ayet: Bilesiniz ki, çalım satmak, büyüklenmek, görsünler ve duysunlar diye aşırı harcama ve lüzumsuz yardımlar yapan israfçılar; Allah tarafından kendilerine bahşedilip bolca verilmiş malları tüketme konusunda şeytanların kardeşleridirler. Bu yüzden harcanmayacak yerlere, haram ve mekruh olan yollara ve mekânlara bol-bol harcama yaparlar, Allah'ın razı olmadığı mahallere destek verirler. Bunları elbette Şeytanın kandırıp kışkırtmasıyla yaparlar. Azgınlık ve vesvese kaynağı olan Şeytan; Rabbine karşı çok nankördür. Bunun için kendine uyup peşine düşenleri nankörlüğe sürükler.

❁ وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا ❁

28.Ayet: Eğer üzerinde hakları olan bu yakınlarından; özellikle de senden bir şey istediklerinde; istedikleri şeyi çirkin işlerde veya Allah'a itaatsizlikte kullanacaklarını anlayıp Rabbinin rızasını umarak onlardan uzaklaşmak istersen elbette sana gereken onlara vermemen ve onları bu yanlışlardan vazgeçirmendir ancak bunu yaparken gayet yumuşak davranacak, kabalık ve sertlik göstermeyeceksin. Onları mahrum bırakıp bir şeyden alı korken gayet hoşa giden ve zor gelmeyen sözler söyleyeceksin ki, umutsuzluğa kapılmasınlar ve üzülmesinler. Misal: Allah; bizlere ve sizlere kolaylıklar versin. Bağış ve ikramlarından işlerimizi kolaylaştırsın.

۞ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ۞

29.Ayet: Allah Azıîmüşşan; açık bir ifade ile israf ve savurganlığı yasakladıktan, nimeti haram ve yanlış yerlere kullanacak kimselerden yüz çevirmeyi işaret ettikten sonra istisnasız olarak hem cimrilik ve hem de israfı yasaklayıp her iki kötü nitelikten nehyederek buyurdu: Allah'ın sana verdiği rızıklardan hiçbir kimseye hak etse dahi sadaka ve zekât veremeyecek derecede son derece cimri olarak elini boynuna asma. Bu tam bir cimriliktir. Ve de elini büsbütün açma, elinde hiç mal kalmayacak şekilde, hayırlar yapman, binalar kurman, tekkeler (öğrenci ve çıraklara barınma yurtları) yapman için Allah'tan sana gönderilen rızık ve imkânları tüketme. Hulasa cimrilik ve israfın her ikisi de yerilmiş ve kötü olduğu anlatılmıştır. Şu halde ey dürüst insan! Sana yaraşan övülen gerçek cömertlik ve değerlilikten ibaret olan iktisad ve denge sahibi olmandır. Bu da Allah'ın En Doğru ve En Düzgün Yolu ve En Sağlam Metodudur. Allah katında, melekler ve insanlar yanında perişan olup oturup acı, perişanlık ve geçim düzeninin şaşkınlığı içerisinde kalmaman için cimri olmadığın gibi israfçı da olma.

۞ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۞

30.Ayet: Bilesin ki, Rabbin; kullarının kabiliyyet, kapasite ve durumlarını bildiği için dilediği kimseye maddî-manevî rızıkları yayar ve genişleterek bol-bol verir. Dilediğine de daraltır, az verir. Çünkü kimin nasıl bir bilgi, karakter, karar ve mertebeye sahip olduğunu bilir. Allah; sonsuz ilim ve sağlam hıkmet sahibidir. Yaptığı hiçbir iş ve icraat hıkmet ve sağlamlık dışında değildir. Çünkü O; kullarını hakkıyla bilir. Saklı yanlarından, gizli yönlerinden, başlangıç ve sonuç itibarıyla olmuş ve olacak tüm durumlarından haberdar ve şu görünen âlemde tavır, hareket, dönüp dolaşma gibi tüm işlerini Görendir.

۞ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ۞

31.Ayet: Ey Allah katında kullukla yükümlü olma mertebesine erenler! Kendi varlığınızdan meydana gelen oğlan-kız hiçbir çocuğunuzu fakirlik ve yokluk korkusuyla öldürmeyiniz. Dînî bir izin olmaksızın cana kıymak haramdır. Geniş cömertliğimiz ve bol rahmetimizden onları ve sizleri besleriz. Çünkü onların ve sizlerin rızık Sahibi olup besleyeni Biziz ve asla bir başkası değildir. Bilesiniz ki, onların öldürülmeleri pek büyük bir yanlışlık, eğer siz tarafından bu meydana gelirse cezası çok ağır olan korkunç bir günahtır.

۞ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ۞

32.Ayet: Ey Hakka kavuşma yollarında derece-derece ilerleyen Mü'minler! Zinâya yaklaşmayın. Arkasından o iğrenç hastalığın olacağı; öpme, dokunma, hayal kurma ve müstehcen konuşma gibi zinâya götüren hazırlıklardan uzak durun. Allah Teâlâ; yaklaşmayı haram kılınca onu yapmanın nasıl iğrenç bir iş ve büyük günah olduğunu anlayın. Allah'a sığınırız. Bilesiniz ki, zinâ; kişiyi insanlık mertebesinde tutan denge ve dürüstlükten düşüren, üreme, sağlamlık ve seviyesini yok eden iğrenç bir iştir. İnsan neslinin sağlam kurallar içerisinde nikâhla devam etmesi İlâhî bir kültürdür. Öyle ki, bu yüksek kültür ve velayet mertebesine zinâdan doğan çocuk erişemez. İnsanın şehvet ihtiyacını gidermekte izlenen bu zinâ yolu; çok kötü bir yoldur ve insan varlığının; her şeyi çok iyi Bilen Allah tarafından muazzam tarzda açığa konmasına aykırı bir iştir.

۞ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ

إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ۞

33.Ayet: Ey Tevhiîdin mertebelerine ermeğe yönelen Mü'minler! Allah'ın; öldürülmesini haram kıldığı canı öldürmekten sakınmanız ve kimseye kıymamanız lazımdır. Çünkü insan varlığı Allah'ın evidir. Allah'ın evini yıkıp yok etmekse en büyük günahlardandır. Ancak Dînî bir hak karşılığında ölüme mahkûm olanın öldürülmesi müstesna. Bunlar; masumu kasden öldüren kimsenin öldürülmesi, evli bir kimsenin zinâ yapması sebebiyle öldürülmesi, Dinden çıkma hali gibi hallerdir. Bunu ancak Şer'î idare belirler. Kim hakkında ölüm fermanı olmaksızın zalimlikle öldürülürse onun işlerinin takipçisi olacak derecedeki yakınlarına; o zalim katile karşı öldürülenin davasını idareden isteme ve kısas taleb etme yetkisi verdik. Bu yetkili katilin öldürülmesi dışına çıkmak, başkalarını da öldürmek, taşkınlık yapmak gibi haksızlıklar yapmasın. Bilesiniz ki, haksız yere öldürülen kimsenin elbette kısas yolu ile intikamı alınacaktır. Çünkü zalim tarafından öldürülen o mazlum; Allah tarafından yardım görmüş ve emri ile desteklenmiştir. Bütün yaratılmış da o zalimin ettiğini bulmasını isteyerek o merhuma destek vermektedir.

۞ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ۞

34.Ayet: Ey kesin karar ve samimi yönelişle Hak Teâlâ'ya yönelenler! Baba ve anaları olmadığından geçim ve idarelerini üstlenen kimseleri olmayan yetim çocukların mallarına yaklaşmayın. Sadece onların durumlarına uygun olan en güzel tarz ve usulle mallarını geliştirip çoğaltmak, adalet ve insanlık ölçüleri içerisinde koruyup sahip olma konusunda yaklaşabilirsiniz. Çocukluk çağları sonunda

olgunluk çağına erdiklerinde onları imtihan edip mallarını layıkıyla tasarrufta bulunacaklarını anladığınızda mallarını derhal geri verin. Ey Mü'minler! Allah'la veya Allah'ın kullarıyla aranızda olan anlaşma ve sözleşmelerin tamamını kusursuz bir biçimde yerine getirin. Bilesiniz ki, Ahirette verilen sözlerin ve yapılan anlaşmaların yerine getirilip getirilmediği hususunda bunlar sorulacaktır. Anlaşmayı bozan ve verdiği sözü yerine getirmeyen tutuklanıp ceza görecek, üzerine düşeni layıkıyla yapan ise mükâfaatlanacaktır.

❁ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ❁

35.Ayet: Başkalarına bir şey ölçerken ölçüyü tam yapın. Tartarken de gayet düzgün terazilerle tartın. (Kıstas; Süryanice bir kelimedir). Sizlerin bu dürüstlük içerisinde ölçü ve tartıları tam yapmak için gayret gösterip hakları gözetmeniz Dünyada dahi sizler için çok hayırlı ve daha yararlıdır. Özellikle de sonuç olarak Ebedî Ahiret Hayatında iyi karşılık görmesi bakımından çok güzeldir.

❁ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ❁

36.Ayet: Ey Tevhiîd Mertebesine ermeyi istemekte başarılı olmak isteyen kesin bilgi sahibi olan Mü'min! Hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeye bir kısım tahminlerle veya taklitçilik yaparak takılıp gitme. Çünkü Kıyamet Gününde bilgin olmayan hususta merak edip yöneldiğin ve herhangi bir organınla atılganlık yapıp icraatta bulunduğun veya dilinle konuşup gaybe taş atarcasına fikir sahibi olmadan dedi-kodu yaptığında o şeyden sorgulanacaksın. Bilesin ki, iftira ve yalanların çoğunun kendisiyle ilgisi olmakla öncelikli olarak kulak, kişinin; tehlike ve fitnelerin çoğunun içerisine görmek suretiyle düşmesiyle göz, yalan ve iftiraları üretmekte temel olmasıyla gönül başta olmak üzere bu üç kuvvet kaynağından her biri; peşine düşülen o şeyden sorgulanacaktır. Sorulduğunda da her biri itiraf edip meydana gelen hatalar konusunda sahibi aleyhine şâhidlik yapacaklar, o da umumun huzurunda rezil olacak.

❁ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ❁

37.Ayet: Ey Tevhiîd ve irfanın (İlâhî bilgilerin) adalet ve istikametini arayan! Senin kırılıp küçülmek ve tevazu göstermek suretiyle kulluk yapman için yaratılan Yeryüzünde büyüklenerek ve başkalarına üstünlük taslayarak yürüme. Bilesin ki, sen; kudret ve kuvvetinle çiğnemenle Yeri yarıp parçalayamazsın ve uzun boylu olmanla da dağlara ulaşamazsın. Yeryüzünde bir an uzun boylu ve yükseklik sahibi olmak sana nasip değilken asla senden aşağıda olanlara karşı üstünlük taslama ve ey aciz ve zavallı! Aşağılık maddelerden kurulan varlığına, zaaf ve acizliğine rağmen haddini bilmeyerek zorbalıklar yapma.

۞ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ۞

38.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Bu sayılan yasakların her birinin Rabbin katında kötü davranışlar olduğu sabit olup yasaklanmış ve Rabbinin gazabını gerektiren şeyler olduğu kaydedilmiştir. Bu yasakların başı; Allah'ın beraberinde (Allah'tan başka) bir ilâhın daha var sayılamayacağı ve hiçbir şeyin Allah'a ortak koşulamayacağı hukmüdür.

۞ ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ۞

39.Ayet: Sûrenin başından buraya kadar anlatılan tüm bu hukümler; Rabbinin Sana vahyedip anlattığı hıkmetler (sağlam ve kesin bilgiler, kimsenin silip geçersiz kılamayacağı hukümler)dir. Allah'ın Ezelî ve Ebedî ahlakına ve sağlam icraatlarının üzerine kurulmuş olan Tevhiîd ve İslâm'ın yoluna gitmeyi isteyen kimselerin boyunlarına farz olarak sarılıp vasıf ve nitelikler edineceği hıkmetli hukümlerdir ki, Seni bunlarla eğitip yetki ve icraatlarını bunlarla güçlü hale getiriyoruz. Bilesiniz ki, tüm yasakların ve haramların en büyüğü Allah'a şirk koşmaktır. Bu yüzden Allah; bu yasağı tekrar olarak ilân ediyor. Şirk koşmaktan Allah'a sığınırız. Bunun için ey akıl sahibi! Var ve Bir, Ezel-Ebed Tek Olan Samed Rabbe, Yegâne Yaratıcı Yüce Allah'a hiçbir kimseyi ve hiçbir varlığı ortak koşma ve O'nun beraberinde bir ilâh daha olduğuna inanma ve O'ndan başkasına asla tapma. İbadet olunmağa hak Sahibi Ma'bud sadece O'dur. Eğer Allah'tan başka bir ilâh edinir ve bir an bir başkasına taparsan ebedî mahrumiyyet, azap ve perişanlık yeri olan Cehenneme; Allah'ın rahmet, nimet ve sonsuz bağışlarından kovulup lanetlenerek atılmış olursun ve ebediyyen kendini kınar ve lanetler durursun. Çünkü seni Dünya ve Ahiretin sıkıntı ve darlıklarından kurtaracak Tevhiîdden vazgeçtin.

۞ أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ۞

40.Ayet: Ey kibir (büyüklenme) ve gurur (aldanış) içinde akıllarını kaybeden müşrikler! Sizler; Allah'ın sizleri Kendisinden üstün tuttuğunu mu zannediyorsunuz? Dolayısıyla sizlere çocukların değerli olanlarını seçip verdi de, Kendisi melekleri; akıl ve Dînî icraatlar bakımından eksik olan kızlar olarak çocuk edindi öyle mi? Ey zalimler! Bilesiniz ki, sizler; Allah'a ve yaratılmışın kusursuz ve en değerlileri olan meleklere karşı; saygısızca atılganlık ve beyinsizce saldırganlık yaparak gerçekten altından kalkamayacağınız ve azabı çok büyük olan saçma sözler konuşup ağır iftiralarda bulunuyorsunuz. Allah; zalimlerin dedikleri saçmalıklardan ve yaptıkları iftiralardan pek uzak, çok Münezzeh ve oldukça Yücedir. Çünkü hiçbir şeye benzemeyen, Kendisine sonradan olma hiçbir şey ulaşamayan, fâni varlıklardan hiçbir durum ve eser bulaşmayan Allah'a eş ve çocuk nispet etmek son

derece alçaklıktır. Kendisi ve şerefli kulları olan melekler; erkeklik ve dişilikten Münezzehtir. Bu sırdan dolayı bu saçma söz ve iftirayı azametle niteleyip pek büyük günah ve ağır bir suç olarak anlattı.

﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿

41.Ayet: Allah Azîmüşşan; bu zalimlerin son derece sapık ve azgın olduklarına işaret ederek buyurdu: Dalâlet ve cehalet ehlinin yola gelip Îman ve İslâm sahibi olmaları için İndirilen Bu Kur'an'da Kendisine çocuk ve eş nispet edilmek gibi saçmalıkların alçakça bir söz ve iğrenç bir iddia olduğunu tekrar-tekrar tam olarak etraflıca açıkladık ki, düşünüp ders alsınlar, sonucunun korkunç zararlar doğuracağını anlayıp hidayete ersinler. Fakat tüm bu açıklamalara rağmen düşünüp anlamadılar. Bunca açıklamalar onların sadece ve sadece ürküp uzaklaşmalarını sağladı. Üzerinde yaşadıkları kâfirlik ve zalimliğe hâlâ devam ediyorlar.

﴾ قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَابْتَغَوْا إِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿

42.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onları bağlayıp aciz koymak için de ki, ey inadçı müşrikler! Eğer sizlerin iddia iddia ettiği gibi Allah'la beraber ibadet olunmağa hak sahibi olan ilâhlar olsaydı; o zaman Arşın Sahibi Olan Allah'la savaşıp O'nu alt ederek idaresini ele geçirmeğe yol ararlardı. Nitekim idarecilerin birbirine nispetle böyle yaptıkları düşünülüp görülmektedir. Bu zavallı şeyler; Allah karşısında son derece aciz olunca anlamalısınız ki, O'nun gibi olamazlar. O'nun gibi olamayınca da asla kendilerine kulluk yapılmağa, Allah'a karşı emir ve yasak koymağa hak sahibi olamazlar.

﴾ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿

43.Ayet: Rabbiniz her türlü eş, ortak ve tüm noksanlıklardan Münezzeh olduğunu anlatıp ortaya koymaktadır. Sizler de O'nu her türlü noksanlıktan ve şirkten tenzih ve takdis edin. O Çok Yücedir. Zalimlerin dedikleri saçmalıklardan ve yaptıkları iftiralardan çok Münezzeh ve büyük uzaklık Sahibidir. Çünkü O'ndan başka ilâh yoktur, O; Yaratandır. O'ndan başka her ne varsa O'nun tarafından yaratılandır. Sizler ey Haktan sapan ve zavallıları saptıranlar! O'nun Varlığını ve Birliğini gösteren sayısız delillere rağmen ve kesin bilgi, üstün anlayış sahipleri olarak yaratıldığınız halde bunca bilgi, belge ve delillerden nasıl gafil ve habersiz oluyorsunuz? O'nun yarattığı her şey gösteriyor ki, O Sonsuz kudret sahibi; tüm eksiklik, kusur ve noksanlıklardan Münezzehtir.

۞ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۞

44.Ayet: Gök ve ötesindeki türlü farklılıklarla dopdolu ve birbirine bağlı olarak Katlardan ibaret muazzam düzen ve dizim içinde olan Yüce âlemler (Yedi Semâ), Yeryüzü ve içerilerinde bulunan; Allah'ı tanımak ve O'na geniş bilgilerle kulluk yapmak için yaratılan melekler, insanlar, cinler ve her şey O Allah'ı tesbih edip O'nun eş, ortak ve çocuk gibi her türlü zavallılardan (yok olmağa mahkûm varlıklardan) ve noksanlıklardan münezzeh olduğunu ilân edip anlatır dururlar. Bu varlıklardan bazıları; değişik renklerde ve türlü biçimlerdeki yıldızlar ki, bunların yörüngeleri, hareketleri ve bunlara dayalı olarak eserleri, akıllara durgunluk veren varlıklar, görülmedik sanat eserleri, varlıklarını kaba bir özetleme ile bildiğimiz ama nereden ve nasıl var olduklarını, neleri ihtiva ettiklerini bilemediğimiz sayısız varlıklar. Yine Yeryüzünde bulunan hesaba sığmayan bitkiler, canlılar ve madenler ki, Allah'ın yarattıkları ve harika sanat eserleri olarak ortaya koyduğu muazzam eserler üzerinde düşünen üstün akıl ve keskin görüş sahiplerinin dahi sayamayacağı varlıklardır. Hulasa hiçbir şey yok ki, Allah'ı hamd ederek tesbih etmesin. Maddî-manevî, olmuş-olacak her şey Allah'a övgüde bulunup hamd ederek O'nu tesbih eder ve Allah'ın hiçbir şeye benzemeyen Bambaşka Bir Varlık ve Tek İlâh olduğunu anlatır. Kimi varlıklar hal ve hareketiyle, kimileri dil ve sesleriyle, kimi varlıklar özellikle doğmaları ve doğurmalarıyla tesbih, hamd ve takdis ederler. Fakat sizler ey cehalet ve sapıklık çöllerinde kaybolmuş olan zavallılar! Onların tesbihlerini bilip anlayamazsınız. Çünkü sizler; Allah'ın yarattıkları hakkında araştırıp incelemelerde bulunmaz, Ayetlerini duyup görmek için çalışmazsınız. Aksine inkârda ısrar edip Allah'ın Ayetlerinde kusur bulmağa çalışıyorsunuz ve karalama yapıp iftiralar ediyorsunuz. Bir de Allah'a şirk koşmaktan geri durmuyorsunuz. Bu iğrenç davranışlarınızla Allah'ın azabını ve ağır cezasını fazlaca hak ettiniz ama Allah sizlere fırsat veriyor, cezalandırmakta acele etmiyor. Çünkü O; anlayışa ererek Kendisine dönüp af dileyerek kurtulmanız için sizlerden intikam almakta acele etmiyor. Yanlışlıklarınızdan vazgeçtiğinizde de sizlerin ve her şeyden vazgeçip tam bir ihlâsla Kendisine kulluğa yönelen tüm kulların bütün kusurlarını örtüp günahları ne kadar büyük olsa da silip varlıklarını arındıracak olan mağfiret Sahibi Halîm ve Ğafûrdur.

۞ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ۞

45.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana olan lütuf ve ikramlarımızın tamlığından, koruyup kollamamızın da mükemmelliğindendir ki, Kur'an

okuduğunda, O'nun remzeyleyip işaret ettiği derin manalarına ve coşkun denizinin kabaran dalgalarına inci ve mercanlar almak için daldığında Seni kendilerinden koruyup kollamamız için; Seninle, Ahirete Îman etmeyen ve Ahirete dair meseleleri layıkıyla bilemeyen Îmansızlar arasına muhkemce örtülmüş ağır perde koyduk. Onların göremediği o perde ile Seni; Varlığına su-i kasdda bulunan düşmanlarıyın gözlerinden örtüp saklarız.

۞ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا

وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ۞

46.Ayet: Saiîd b. Cübeyr'in (r.a.) rivayetine göre: Tebbet Sûresi indiğinde Ebu Lehebin karısı elinde bir taşla Peygamberimizin (a.s.)başına vurup yarmak için geldi. Peygamberimiz (a.s.); Ebubekr (r.a.) ile oturuyordu. O'na; Arkadaş'ın nerede diye sordu ve dedi ki, O (s.a.v.); bana, şiir okuyup sataşmada bulunmuş. Ebubekr (r.a.) dedi ki, Arkadaşım hiç şiir okumadı. (Kadın gittikten sonra) Ebubekr (r.a.) dedi ki, ey Allah Rasûlü! Bu kadın Seni görmedi. Efendimiz (a.s.) dedi ki, Allah(c.c.); Benimle düşmanlarım arasına muazzam bir melek koyar ve benim gördüğüm ama düşmanlarımın göremediği (o melek) ile Beni her şeyden korur.

Kâfirlerin gözleri, kulakları ve ruhları Kur'an'a karşı nasıl perdeli olmaz! Elbette onların varlıklarına perde çektik çünkü kalplerine ağır perdeler örtüp kapattık. Dolayısıyla Kur'an'ı idrak edip manasını anlayamazlar. Kulaklarına ağırlık ve ruhen sağırlık koyduk. Bu sebeple O'nun buyruklarını duyup manasını düşünemezler. Kalplerine vurulan kilitlerin ağırlığından, göz ve kulaklarına kapatılan perdelerin kalınlığı ve muhkemliğinden dolayı; Kur'an okurken Rabbini tam bir ihlâsla Tek Olarak zikrettiğinde derhal arkalarını dönüp tam bir ürkeklik sergileyerek ve sana öfkelenerek senden uzaklaşırlar. Çünkü şirke bulaşarak tanrılarından bahsetmeden sırf Allah'ı zikredip anlattın.

۞ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ۞

47.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sen onlara kulak asma, arkalarından da dönüp bakma. Seni duyup dinlemelerine veya kulak tıkayıp gitmelerine asla aldırış etme. Çünkü Biz; dinlerlerken neyi dinlediklerini ve dinlemekle ilgili maksadlarının ne olduğunu ve nasıl dalga geçtiklerini çok iyi biliyoruz. Onlar dalga geçmekten başka bir şey yapmıyorlar. Zira onlar Senin sözünü dinlerlerken gizli konuşma ve gizlice Seni öldürmek için planlar yapmaktadırlar. Yaptıkları düşmanlıkların en azı dalga geçmeleridir. Onlar Seni anlamıyorlar ve düşmanlıktan vazgeçmiyorlar.

Çünkü her fırsatta halkı senden vazgeçirmek için o zalimler; Tevhıîd ve adalet sahibi olan Îmanlı insanlara diyorlar ki, sizler muhakkak büyülenerek aklı alınmış deli kimseye uyuyorsunuz. Kendiliğinden konuşan bir deli olduğu için akıl sahiplerinin sözlerine benzemiyor. O'nu bu yüzden anlamıyoruz.

۞ انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۞

48.Ayet: Ey Allah katından desteklenip Allah'ın nûruyla bakan! Bak gör ki, kalplerinin çarpıntısıyla (ne yaptıklarını bilmeden) ansızın ortaya atılarak Senin için ne alçakça benzetmeler yapıp neler diyorlar. Kâh diyorlar ki, O Şairdir. Kâh diyorlar ki, sihirbazdır. Kâh diyorlar ki, Onu cin çarpmış bir deli. Dolayısıyla Haktan sapıyorlar ve Sana nispet ettikleri tüm niteliklerde sapıklıklarını sergiliyorlar, mucize mertebelerinin en yükseğinde bulunan En Büyük Mucize Olan Kur'an hakkında dedi-kodular yapıp türlü seviyesizlikler sergileyerek de beyinsizliklerini açığa koyuyorlar. Hulasa onlar; Hakka yol bulamadıkları gibi Sana zarar vermeğe ve Kur'an'a iftira yaparak O'nu kusurlu ve lekeli göstermeğe yol bulamayacaklar ve asla buna güçleri yetmeyecek. Bu saçmalıklardan başka bir şey yapamazlar. Belki, serserice debelenir dururlar. Böyle olunca da doğru Yolu asla bulamazlar.

۞ وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۞

49.Ayet: Cehalet ve sapıklık içerisine aşırı daldıklarından ve Kur'an'ın Hak olduğunu, O'nun haber verdiği Kıyamet ve Kıyametin korkunç hallerinin muhakkak gerçekleşeceğini inkâr ettiklerinden dolayı dalga geçerek dediler ki, bizler ölüp çürüyerek kemikler haline geldikten ufanıp parçalanır toz olup rüzgârlar tarafından savrulduktan sonra kabirlerimizden toplanarak yepyeni yaratıklar olarak tekrar diriltileceğiz, hem de ilk varlığımızın benzeri değil aynısı olarak öyle mi? Yo, asla bu mümkin değil. Bizler için bu nereden olacak?

۞ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ۞

50.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onları susturup aciz koymak için de ki, ey inatçı şaşkınlar! Allah'ın tekrar diriltmeyi üslendiği tüm canlıları dirilteceğini zor ve olmayacak zannetmeyin. Sonsuz kudret Sahibi Olan Allah için bunda şaşılacak ve olmayacak bir şey yok. Hatta öldükten sonra değil çürümüş kemik, toz toprak olmanız; ister bunlardan kat-kat farklı olan taş olun, ister demir.

۞ أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ۞

51.Ayet: İsterse göğüslerinizde hayaller kurarak büyüttüğünüz olağanüstü varlıklar olun. Bilesiniz ki, sonsuz kudret Sahibi Allah neyi diriltmeyi murad etti ise diriltecektir. Onlar susturulup kapkara kesilerek karşılık vermek için akılları tamamen dağılınca bir türlü kabullenemeyerek ve yoktan var edip tekrar diriltecek Zatın kimlik ve niteliğinin belirlenmesini sorarak diyecekler ki, ölüp o durumlara geldikten sonra bizleri kim tekrar diriltecek? Ey peygamberlerin En Kâmili! Sizleri hiçbir madde ve müddet yokken modelsiz olarak ve birinizi diğerine benzetmeden ilkin yoktan Vareden (Allah); tekrar diriltecek. Sizlerin öldükten sonra tekrar diriltilmeniz yoktan var edilmenizden (hal bu ki sizce) daha kolaydır. Ey şu azgınları susturup aciz koymak için Allah katından destek gören! Bunu duyunca başlarını silkerek kaldırıp Sana doğru sallayarak imkânsız görüp dalga geçerek diyecekler ki, o ne zaman olacak? Önceki peygamberler de Senin gibi Kıyametin olacağını iddia ettiler ama olmadı. Sen de iddia ediyorsun ama olmayacak. Hulasa bu olmayacak bir iddiadır. Ey peygamberlerin En Kâmili! De ki, umulur ki, meydana gelmesi pek yakındır. Yani peygamberlik görevi sonlanıp Dînin yapısı tamamlandıktan ve tüm rükünleri sağlamca ortaya konup icra olunduktan sonra Kıyametin kopması yakındır. Ey tüm hakikatleri tasdik eden Mü'minler! Tam bir gözetleme halinde bulunarak bekleyiniz.

۞ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ۞

52.Ayet: Sizleri kabirlerinizden çıkıp huzurda toplanmanız için çağırdığı Kıyamet Gününde derhal O Yüce Rabbinizi hamd ederek, kudretinin sonsuzluğunu ve kuvvetinin tamlığını itiraf edip tüm buyruklarını kabullenerek tam bir itaat ile koşup geleceksiniz. O Çetin Kıyamet Gününün korkunçluğundan ve hesabın O Gün kâfirlere uzun olacağından ve sizlere de artık hayatın devamlılığından dolayı inanıp iddia edeceksiniz ki, Dünyada çok az kaldınız. Yani kıyamet Gününün tüm safhalarının kâfirler için dehşetlerle dolu ve hesabın zor bir biçimde uzun sürmesi ve zor geçmesi sebebiyle, itaat eden Mü'minler için de O Gün içinde bulundukları hayatın devamlılığından dolayı herkes Dünya hayatını çok kısa bulacak.

۞ وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا ۞

53.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gaflet, dalâlet ve cehalet bataklarında boğulan kimselerin Îman ve İslâm'a ermelerini istediklerinde; Varlığıma, tüm durum ve icraatlarıma, Dünya ve Ahirette daima tecelli edip göründüğüme Îman

eden, kendileri olgun, başkalarını olgunlaştırabilen, kendileri ermiş ve başkalarını da erdirebilecek olan Mü'min kullarıma söyle: Onları uyarıp irşâd ederken sözün en güzelini konuşarak davette bulunsunlar. Sözlerin en tatlısını, davranışların en yumuşağını ve davetin en yararlı olanını seçsinler. Kaba ve sert olanını değil. Çünkü yanlış davranış Şeytanın araya girmesine ve Onun fitneler koparıp taşkınlıklar sergiletmesine sebep olur. Çünkü insanları kandırıp Yoldan çıkaran Şeytan; irşâd edenle, irşâd olunan arasına fitneler düşürüp fitne ve düşmanlığı tartışmalara ve savaşmalara kadar götürür. İşin bu duruma gelmesi ise peygamber gönderilip halkın hidayet bulması gayesini bozar ve yüce maksadı alt üst eder. Kaba söz çoğu zaman işi yıkıma götürür bu da asıl maksadın yok olmasına sebep olur. Bilesiniz ki, Şeytanın karakteri insanlara apaçık düşmanlık üzerine kuruludur. Sürekli fitnelik yapıp insanları kâfir yapmağa çalışır. Ey insanları nasihatlarla Îman, İslâm ve saadetlere erdirmeğe, içlerini temizleyip güzel ahlak sahibi yapmağa çalışan davetçiler! İnsanları Hak Yola davet ederken sizlere gereken; kaba konuşmamanız ve sert davranmamanızdır. Bir de davet ederken aşırı gitmeyin, Hakka ersinler diye üzerlerine fazla varmayın. Sizin görevleriniz Allah'ın buyruklarını onlara ulaştırmanızdır. İnsanların Îman ve İslâm'a ermeleri elbette sizin gücünüz dışındadır. Çünkü hidayete ermeleri onların kabiliyyet ve kapasiteleri üzerine kuruludur. Ey irşâd görevinde samimi olanlar! Sizler insanların kabiliyyet ve kapasitelerini elbette bilemezsiniz.

۞ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنْ يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِنْ يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ۞

54.Ayet: Ey İlâhî bilgi ve Îman karakteri üzere yaratılan insanlar! Sizleri yaratıp Yaşatan Rabbiniz sizleri çok iyi bilir. Eğer sizlerin hidayetinizi isterse sizleri merhametine erdirerek katından değerler ve ikramlar bağışlayarak sizlere yüce bilgiler hasıl olup Îmanı kabul etmeniz hususunda başarılar verir. Eğer (hak ettiğiniz) sapıklık içerisinde kalmanızı isterse Şeytana uymanız sebebiyle sizleri mahrumiyyet ve perişanlıklar içerisinde bırakarak ebedî husrana uğramanız suretiyle azab eder. Ey peygamberlerin En Kâmili ve yaratılmışın En Üstünü! Biz Seni yaratmasaydık; felekleri (Güneş, Ay ve yıldızlardan ibaret tüm gezegenlerin hareket sahalarını) ve umum mevcûdatı yaratmazdık. Senin Varlık merteben tüm varlıkları kuşattığı için bütün âlemlerin varlığı Sana bağlıdır.Bununla beraber Biz Seni; o zalimlerin vekili (yaptıkları işler ve işledikleri suçlar üzerine yıkılacak biri) olarak göndermedik. Sen bazılarının hidayetini dilesen, bazılarının da dalâlette kalmalarını bu dileğin yerine gelmez. Senin dilemenle olmaz. Çünkü Senin görevin onlara buyruklarımı ulaştırmandır. Sen muhakkak Îman edenleri Cennetle müjdeler, küfür ve zulme devam edenleri Cehennemle korkutup uyarırsın. Onların kurtuluşa ermelerine veya bozuk durum içerisinde kalmaya mahkûm edilmelerine

Biz karar veririz. Çünkü Biz; yaratılmışın hiçbirine muhtaç değiliz. Gizli-aşikâr tüm varlıkları ve maddî-manevî, Celâlî-Cemâlî bütün âlemleri yaratıp tamamının özel ve umum idaresini yürütmekte Bağımsız ve Tek İlâhınızım.

۞ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا ۞

55.Ayet: Ve ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin Allah; Semâvatta olan melekler gibi tüm varlıkları, kabiliyyet ve hareketleri, Yeryüzünde bulunan melekler, cinler, insanlar, canlı-cansız süflî tüm varlıkları çok iyi bilmektedir. Kullarımızın tamamının karakter ve kabiliyyetlerini çok iyi bildiğimiz için peygamberlerimizin bazılarını güzel icraatlar ve üstün nitelikler bakımından diğerlerine üstün kıldık. Nitekim İbrahîm Peygamberi; dostluk makamına erdirip ağırbaşlılık, ağırlık, Allah korkusu, Îman ve İslâm huzuru bakımından farlı kıldığımız gibi. Mûsâ'ya Bizimle konuşma makamında farklı bir makam verip pek çok mucizelerde üstünlükler ikram ettiğimiz gibi. Süleyman Peygambere (Yerlerde ve göklerde) erişilmez bir hukümranlık bahşettiğimiz ve Îsa Peygambere daha Bebe iken konuşma, türlü ikramlar ve Göğe çekilme gibi üstünlükler ikram ettik. Özellikle Sana ey En Kâmil Peygamber Olan Sevgili Muhammed(a.s.)! Geçmiş ve gelecekte kimseye nasip olmayan sayılmayacak kadar özel kerametler ve mucizeler verdik. Bir işaretle Ayı ikiye bölmen, bedenen ve ruhen Yüce Huzura yükselmen, tüm âlemlere Peygamber olman ve (Rabbinle konuşmanın En Yüksek Makamı Olan Kur'an-ı Kerîme mazhar olman) bunlardan başlıcalarıdır. Bütün peygamberlere farklı üstünlükler verdiğimiz gibi bazılarına da ayrıcalıklar verdiğimizin delillerinden olarak Davud Peygambere(a.s.); pek çok hıkmetleri ve net çözümleri ihtiva eden Zebur'u verdik. Özellikle peygamberlik görevi Kendisiyle son bulup İrşad davası tamamlanan, Rabbine yaklaşmakta en yüce makama eren, Kendisinin getirdiği Din ve Nizam bütün dinleri ortadan kaldıran, Ümmeti En Şerefli Ümmet olan, Dîni; dinlerin En Kâmili Olan Muhammed'i(s.a.v.); tamamından üstün kıldık.

۞ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ۞

56.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'tan başka ilâhlar olduğunu iddia edip onlara Allah'a tapıyor gibi tapan müşrikleri azarlayıp susturarak aciz koyman için onlara de ki, Allah'tan başka kendilerinin ilâhlar olduğuna inanıp ibadette bulunduğunuz varlıklara; başınıza belalar ve türlü sıkıntılar geldiğinde dua edip yalvarın da o çetin ve zor durumdan sizleri kurtarsınlar. Biliyorsunuz ki, kendilerine ne kadar çağırıp yardım isteseniz de o zor durumu üzerinizden çekip almağa ve o belayı bir tarafa sevk edip sizleri rahatlatmağa güçleri yetmez. Çünkü onların ilâh diye taptıkları içerisinde değerli kullar olan melekler, Îsa (a.s.) ve Uzeyr

(a.s.) gibi Allah'ın sevgili kulları dahi Allah'a karşı zayıf, çaresiz ve daima O'na muhtaç varlıklardır.

۞ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ
إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ۞

57.Ayet: Onlar da aşırı ihtiyaçlarından dolayı daima Allah'a dua ve yakarışta bulunarak O'na yaklaştıracak güzel ahlak, yararlı iş gibi sebepler ve vasıtalar isterler ki, Allah hangisinin daha yakın ve değerli olduğunu açığa koysun ve daha başarılı kılsın. Ve O'na kullukta yarış yaparlarken sadakatle kulluk yapmalarına rağmen rahmetini umarak ve azabından korkarak yaparlar. Rableri rahmetinin gereği olarak ikramlarda bulunduğu gibi kahır ve intikamının gereği olarak da asi olup hata yapanlara azap eder. Bilesin ki, Rabbinin azabı; Kendisine kullukla yükümlülük altında bulunan herkes için ister peygamber, isterse evliya olsun sakınılması lâzım gelen büyük bir azaptır.

۞ وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۞

58.Ayet: Azgınlığa dalmış hiçbir memleket yoktur ki, Biz onları Kıyamet kopmadan önce helâk etmeyelim. Kimilerini; Karuna yaptığımız gibi yerin dibine geçiririz. Kimilerini Lut Kavmi gibi Yurtlarını alt-üst ederek taş ve topraklar altına gömeriz. Kimilerini zelzelelerle helâk ederiz. Kimilerine veba gibi salgın hastalık verip kırar geçiririz vs. Ya da o zalimlere düşmanlar tarafından yağmalanmak, esir edilmek, öldürülmek gibi türlü bela ve musibetlerle zor ve çetin azaplarda bulunuruz. Olmuş ve olacak bütün bu anlatılanlar O Ma'lum Kitabımızda (Levh-ı Mahfuzda) kimsenin karşı koyamayacağı tarzda satırlar halinde yazılıdır ve her şey bilgimiz dâhilindedir.

۞ وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا
وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ۞

59.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Israrla istenen mucizeleri halka göstermen için Sana göndermemize engel olacak hiçbir varlık yok ancak bu gafillerden öncekiler gelen o mucizeleri inkâr ettiler. Bu yüzden mucize göndermiyoruz. Geçmiş inkârcı gafiller; peygamberlerinden ısrarla mucize istediler. Mucizenin kendilerine gelmesinden sonra inad edip inkârlarına devam edince bizde peygamberlerimizin intikamını alıp onların köklerini kazıdık. Şimdi Seni inkâr eden

bu gafiller ısrarla mucize göndermemizi istiyorlar. Eğer istedikleri mucize kendilerine gelse; Seni inkârdan vazgeçmeyecekler. Bu da geçmişte icra olunan âdet ve kurallarımız gereği onların helâk edilip köklerinin kazınması olacak. Ancak sonsuz ilim ve hıkmetimizle biliyoruz ki, onların içinde Îman edenler var. Bir de bunlardan Îman edecek çocuklar doğacak. Bunun için bu inkârcıların cezalarını Ahirete erteledik. Dolayısıyla istedikleri mucizeyi de göndermeyeceğiz. Eğer çevrelerindeki memleketlerin geçmiş toplumlarını nasıl helâk ettiğimize anlattıklarımız hususunda şüphe ediyorlarsa; Salih Peygamberin Kavmi olan Semud Toplumuna O Meşhur Deveyi nasıl bir mucize olarak verdiğimizi anlat. Hanı O Meşhur Kayadan mucize olarak bir deve çıkarmasını ısrarla istemişlerdi. Allah'ın izni ve kudretiyle Allah'ın Varlığını ve Birliğini, Salih'in de Hak Peygamber olduğunu gözler önüne seren O Deveyi Salih (a.s.) çıkarıp bakıp görürlerken ortaya koydu. Hulasa Onun korunup gözetilmesini kendilerine Peygamberimiz dilinden emrettiğimiz halde türlü zalimlikler yaparak vurup parçaladılar. Biz de bu zalimlikleri sebebiyle köklerini kazıdık. Velhasıl geçmiş toplumlardan; ısrarla mucizeler isteyip sonra o mucizelere karşı zalimliklerini sürdürdükleri için helâk edilen toplumlar sayılmayacak kadar çoktur. Biz indirdiğimiz mucizeleri hiç şüphesiz; akıl sahiplerini azabımızdan korkutmak ve inkârlarından vazgeçirmek için gönderiyoruz.

۞ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ

وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ۞

60.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana; düşmanların sayı ve hazırlıklarının çokluğundan, sertlik ve kuvvet sahipleri olduklarından dolayı endişelenip üzülme diye tesellide bulunduğumuz ânı Mü'minlere anlatıp hatırlat. Bilesin ki, Rabbin tüm insanları ve düşmanlarınızı kuşatmıştır. Hanı bir varlığın gölgesi o varlıktan ve bir varlığın aynadaki yansıması da o yansıyan varlıktan kopup kurtulamaz ya onun gibi. İnsanlar da Rabbinin Kudret Elinde çaresiz mahkûmdurlar. Onlara dilediği her şeyi dilediği anda yapar. Ey Sevgili Peygamberim! Emrolunduğun görevi hiçbir endişe ve tereddüdün olmaksızın onlara buyur ve icra et. Yetki Senindir ve onlara egemen olup üstün gelecek de Sensin. Dolayısıyla Biz O Rüyayı Sana insanları çetin bir imtihana tabi tutmak maksadımız dışında göstermedik. Bakalım kim kesin Îman sahibi ve kim de Peygamberini yalancılıkla itham ediyor? Hanı gösterdiğimiz O Rüyayı anlatarak demiştin ki, Bedir savaşında Biz üstün geleceğiz. Yenilmez zannettiğiniz falanın yıkılıp helâk olacağı yer şurası. Bir diğerinin yıkılacağı yer şurası... Parmağınla bir-bir göstermiştin. Bunu bazı müslimanlar imkânsız görmüşler ve bunu Mekke müşrikleri duyup haber aldıklarında dalga geçmişlerdi.

İş; Sana Rüyanda gösterdiğimiz gibi gerçekleşince Mü'minlerin Îmanı kemale erip yatkınlık kazanarak ihlâsa erdiler. Kâfir ve münafıklar ise bu onun sihir ve kehanetidir deyip inad ederek kâfirlik ve zalimliklerine devam ettiler. Yine Kur'an'da lanetlenen o ağacı da ancak ve ancak çetin imtihan maksadıyla zikrettik. Cehennemde yetişen Zakkum Ağacı ki, cehennemlikler yediğinde ateşten fazla acı vermekle Onu lanetleyecekler. Mü'minler; O Ağaçtan korunmak ve Ona götürecek işlerden uzak durmak hususunda gayret eder ve imtihanı kazanırlar. Ebucehil gibi beyinsizler de Muhammed Cehennemde ağacın yetişmesinden bahsediyor, ateşte ağaç yetişmez diyerek Allah Rasûlünü yalancılık ve iftira ile niteleyerek imtihanı kaybederler.

Bilesiniz ki, Din işleri; özellikle de Ahirete dair itikad konuları tam bir teslimiyyetle kulluk yapılacak konulardır. Bunlar aklın kabul edeceği veya aklın kabul edemeyeceği hangi suretlerde gelirse gelsin derhal sadakat ve tasdik ehli olan her Îman sahibinin Îman ettikten sonra teslim olması gerekir. Sonra ateşte bitki ve ağaç bitmesi aklın imkânsız kabul edeceği bir durum değildir. Yani aklen mümkindir. Zira ateşte canlı varlığın bulunup yaşaması; ateşte ağacın yetişmesinden akla daha uzak gelecek bir iş iken semender denen küçük bir canlının balığın suda yüzdüğü gibi gezip dolaştığı anlatılmaktadır. Ne zaman ateşten dışarı çıkarsa ölür deniyor. Bunun tüylerinden mendil yapıldığı, kirlenince ateşe atılarak kirlerinin yakılmak suretiyle temizlendiği meşhur bir hadise olup şüphe edilmemektedir. Deve kuşunun ateş ve kızgın demir parçası yutması ve bunların ona zarar vermemesi de bundan daha tuhaftır.

Hulasa kalpleri katılaşmış olan bu azgınları Dünya ve Ahirette olacak bela ve azaplarla uyarıp korkutuyoruz ama bu onların sadece küfür ve zulümde fazlaca azgınlıklarını artırıyor. Çünkü bu büyük azgınlar son derece azgın ve taşkın körlerdir.

۞ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ۞

61.Ayet: Bu zalimlerin kâfirlik ve inkârda ısrar edip taşkınlık göstermeleri Şeytanın kendilerine türlü vesveseler vererek kandırması sebebiyledir. Şeytanın onlara yaptıkları ise Kendisi ile Âdemoğulları arasında ezelden beri süregelen düşmanlığın gereğidir. Anlat o ânı ki, melekler; Âdem'in âlemlerin Rabbi Allah'a halifelik makamına lâyık olmadığını iddia edip haklılıklarını isbat için her türlü belgeleri getirdiklerinde ve Âdemin ilmi karşısında acizlikten kapkara kesildiklerinde meleklere demiştik ki, Âdem'e secde edip bu konuda emrime boyun bükerek hakkında Benimle tartışmayın ve bilin ki, O'nu Kendime halife olarak seçtim. Açıklamama karşı çıkıp haklılıklarını ortaya koymak için belgeler getirmelerine rağmen farz kıldığım emre boyun bükerek derhal Âdem'in (a.s.) değerini bilip

tevazu göstererek secde ettiler. Çünkü Rablerinden utandılar, kahredip çarpmasından korktular. Ancak İblîs (Şeytan) secde etmeğe yanaşmadı, aksine inkâra (kabullenmemeğe) ve tartışmağa ısrarla devam edip kendisine emredileni yapmadı. Bunu yadırgayıp olmayacak bir hukûm görerek dedi ki, benim aslımın temizliğine ve unsurumun (yaratıldığım maddenin) değerliliğine rağmen çamurdan yarattığın Varlığa secde mi edeceğim? Yani dedi ki, kokuşmuş rezil bir maddeden meydana koyup suret verdiğin, şeref ve haysiyyeti olmayan bir Varlıktır. Bu sadece aşağılık ve rezil olanı üste çıkarıp üstünlük vermektir.

۞ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ۞

62.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Onu melekler arasından çıkarıp Yüce Huzurdan kovması sonrasında lanetlenip Allah'ın rahmetinden ümidini kesince Allah'a karşı edepsizce itirazlarına devam ederek ve kabullenemeyeceğini anlatmak maksadıyla sordu ve dedi ki, ey Mevlâ'm! Sen görüp bildiğin Bu rezil ve basit kalıp sahibi Âdem'i bana haber ver bunun değeri ve kıymetinin ne olduğunu göster. O kimdir ki, bana üstün tutup kendisine secde etmemi emrettin. Sonra da Onun yüzünden beni kovdun ve lanetledin. Güya Seni hakkıyla bilip tanıyacak ve hakkıyla kullukta bulunacak. Hulasa Senin kıymetini hakkıyla anlayıp nasıl Hak Bir Varlık olduğunu layıkıyla idrâk edecek. Ya Rabbi! Senin sonsuz Büyüklüğüne ve Haşmetliliğine yemin ederim ki, eğer beni; kulların yaptıkları işlerin iyisinin kötüsünden seçileceği ve herkesin ettiğini bulacağı Kıyamet Gününe kadar Âdemoğullarının arasında bekletip bırakırsan Âdem'in çocuklarına baskın yapıp egemen olarak onları Sana kulluk Yolundan saptırırım. Onları öyle kandırıp yanlışlıklara düşürürüm ki, Mü'minler defterinden adlarını silerim. Çünkü onların bedenlerinin türlü nesnelerin birleşimi ile meydana gelen şu, iğrenç çamurdan ve bünyelerinin de basit bir kalıptan ibaret olduğu ortadadır. Bu değersiz varlığın gereği de türlü sapıklıklar, çeşitli bozgunculuklar ve ısyanlar yapmaktır. Ayrıca benim onlara çokça müdahalelerim olacak. Onlara vesveseler verip kandırarak olgunluk ve doğruluk Yolundan onları saptıracağım. Onlardan pek azı müstesna ki, Sana kulluk için yaratıldıkları karakterlerine sahip olarak Senin Yolunda sağlam durmak suretiyle katından destek görüp her konuda başarılı olacaklar, ben onlara karşı güçsüz kalacağım ve onları asla kandıramayacağım.

۞ قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ۞

63.Ayet: Allah ZülCelâl; ondan bu alçaklıkları duyduktan sonra gazaplanıp kovarak dedi ki, defol git ey mel'un! Seni onların aralarında Kıyamete kadar bırakıyorum. Onlara istediğini yap. Ben onları; İman ve İslâm fıtratı üzere yaratıp onları uyararak Hak Yolu gösteren peygamberler gönderdikten, her şeyi açıklayıp ilk yaratılış ve

öldükten sonra tekrar yaratılıp hesaba çekilişi açıkça haber veren kitapları bırakarak sana uyarlar ve izine düşerlerse o zaman dürüst ve düzgün kullarımın topluluğundan çıkarlar, sana katılarak senin ve yardımcılarının hak ettiği ağır cezayı ve korkunç azabı hak ederler. Bilesiniz ki, korkunç bir tarzda lanetlenip her türlü mahrumiyyetin yurdu olan rezalet ve perişanlık âlemi olan Cehennem; ey azgın ve şerli önder olan lanetli Şeytan ve Yaratanı bırakıp iğrenç Düşmana uyan zalimler! Sizin yaptığınızın karşılığıdır. Tam olarak cezanız ebedî Cehennnemdir. Yaptığınızın karşılığı eksik veya fazla değil tam olarak verilecek ve asla oradan çıkıp kurtuluşunuz olmayacaktır.

۞ وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ

وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۞

64.Ayet: Ey Lanetli (Şeytan)! Senin ve sana uyanların cezasını duyup öğrendikten sonra var onlardan cahil bulduklarını gürültü yapıp yaygara koparak, Îman ve İslâm Caddesinden vazgeçirerek sars ve harekete geçir. Îmanları zayıf olduğu için Hak yoldan ayrılsın ve peşine takılsınlar. Îmanda biraz kararlılık gösterdiklerinde atlı ve imkân sahibi yardımcılarını alarak onlara yüksek gürültülerle baskınlar yap. Sonra piyade birliklerini de(yaya ve ayak takımı olan yardımcılarını da) yanına al ve tüm hile ve oyunlarını sergileyip imkânlarını tam olarak kullan Onları Îman ve İslâm mahallinden koparıp peşine tak. Onların birlik ve kardeşlik içinde kötü yola gitmelerini istediğinde onlara hırsızlığı, gasbı, yol kesip soygunculuk yapmayı, faizle uğraşıyı, her türlü haksız kazancı ve kendisini Din adamı gören düzenbazlara hile-i Şer'ıyye adı altında sahte fetvalar verip cahilleri yoldan çıkarmayı öğreterek her toplumdan saptırdığın kimselerin mallarına ortak ol. Yine ey kahrolasın Şeytan! İnsanlara helal ve haram yollarını gösterip Yaratanın haramlarını helal diye öğreterek neseplerin (doğacak çocukların) bozulup birbirine karışmasına neden olan gayr-i meşru usullerle ilişkileri onlara öğretip insanlıktan çıkararak çocuklarına da ortak ol. Dilersen onlara yalan va'dlerde bulunup asılsız ikramlara erecekleri sözünü ver. Nefislerinin saptığı ve canlarının çektiği konulara yönlendir. Kendilerine zor gelen İlâhî yükümlülükleri bırakmaları, Allah katında yüce derecelere erdirecek sünnetleri, edeb kurallarını ve nafile ibadetleri terk etmeleri konusunda Allah'ın hoş görüp affedeceği müjdelerini ver. Böylece onları Ahireti ve Ahirete dair meseleleri inkâra düşür, Allah'ın kahrını, sorgulayacağını ve cezalar vereceğini, Cenneti ve Cehennemi inkâr edecek hale getir. Ama bilesiniz ki, Şeytanın yaptığı va'dler sadece ve sadece aldatmaktan ibarettir. O şeytan bâtılı; Hak ve kötüyü iyi olarak göstermek için süsleyip güzel gösterir. Bu yolla insanları kandırıp Hak Yoldan saptırarak onları ebedî nimetlerden mahrum eder.

Hulasa ey insanları yoldan çıkarmak gayreti içerisinde olan Lanetli Şeytan! Onlara her ne dilersen yap. Eğer insanlar; Îman ve İslâm'larında yatkınlığa, huzur ve kararlılığa sahipler ve bu hususta başarıya ermişlerse asla sana uymayacaklar ve senin saçmalıklarını kabul etmeyecekler. Hulasa onları yoldan çıkarmakta mutlak yetki ve emrivaki sahibi değilsin. Eğer bozuklukları sebebiyle sapıklık karakterlerine yerleşip Bizden sapıklık damgası yiyerek dürüst ve düzgün kullarımızın topluluğundan çıkacak olurlarsa Biz de onlara aldırış etmeyiz ve önem vermeyiz. Her kime Allah; Îman ve İslâm nûru vermedi ise o kimse nûrsuzdur.

۞ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۞

65.Ayet: Şu zamanda bir takım İslâm fıkhında kendilerini ilim sahibi gören, görüş ve icraatlarda bozuk ve sapık davranışlardan geri durmayan sahtekârlar; kendiliklerinden pis fikirler ve alçakça fetvalar ortaya koyup onu Tertemiz Hayat Nizamı Olan İslâm'a mal edip dayandırıyorlar. Yine bir takım şeyhlar var ki, nikâh konusunda haramları helal sayıyorlar. Allah onları perişan etsin, umduklarına erdirmesin. Bunların hepsi Şeytanın askerleridir. Allah kahretsin.

Allah Azıîmüşşan kâmil ihlâs sahibi olan kullarını; ihlâslarının tamlığından ve özel oluşlarından dolayı Kendisine aid olduklarını ifade ederek buyurdu: Ey halkı azdırıp yoldan çıkaran Şeytan! Bil ki, Benim kullarım üzerinde etkin ve yoldan çıkarmakta yetkin yoktur. Özellikle Beni Dost edinip her konuda; Rabbim yeter diyerek Beni kendilerine Kefil tutup işlerini Bana ısmarlayanlara karşı Senin hiçbir hükmün yoktur. Bil ki, Vekîl olarak Rabbin yeter. Yani Şeytanın vesvese ve kandırmalarından Kendisine sığınarak her şeylerini Rablerine mal ederek kendilerine her konuda Rablerini Vekîl (Avukat) tutmak suretiyle koruyup himaye etmesi için Kendisine dönüp sığınanlara Allah yeter.

۞ رَبُّكُمُ الَّذِي يُزْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۞

66.Ayet: Ey ihlâslı Mü'minler! Rabbiniz sizleri himayesine alıp zarar ve eziyet verecek her şeyden nasıl korumaz; elbette korur. Rabbiniz öyle merhamet ve ikramlara Sahibi ki, katından sizlere ilgi gösterme ve değer vermeden ibaret olarak denizde sizler için gemileri kolaylıklar sağlayıp mümkin kılarak yüzdürmektedir. Bu yüzden ikram ettiği türlü geçim ve gelir yollarını arıyorsunuz ve sayısız mücevherat türlerini çıkarıp her türlü ticareti yaparak kazançlar elde ediyorsunuz. Gerçekten O(c.c.); sizlere, özellikle de Kendisine tam bir teslimiyyetle dayanıp güvenenlere sonsuz şefkat ve merhamet Sahibidir. Çünkü son derece Cömert ve rahmeti pek geniş Olandır.

۞ وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَ

كَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ۞

67.Ayet: Nice olaylar var ki, kalbinize yerleşip aklınıza yer eder. Şöyle ki, gemiler gibi binitlerinizin kırılıp parçalanması gibi başınıza hadiselerin gelmesi sebebiyle denizde sizlere bir zarar ve sıkıntı dokunduğunda kendilerinizi kaybedip sarhoşlar olursunuz ve o an (Ey gafil müşrikler) Rabbinizden başka tüm taptıklarınız sizden kaybolup gider. Karada iken dayanıp güvendiğiniz mal ve kazançlarınız da kaybolur. Sığınıp yardım istemek için sırf O Yüce Rab kalır. Çünkü O'nun Varlığı bir an sizden ğaib değil ve hiçbir durumda sizden ayrılmaz. Zira O(c.c.); sizlere canlı kalmanıza sebep olan kan damarınızdan Yakındır. O an sırf O'na sığınıp O'ndan yardım dilersiniz. Çünkü sizi; O'ndan başka kurtaracak yoktur. Sizleri o zor ve sıkıntılı durumlardan kurtarıp karaya ulaştırdığında O Tek Kurtarıcınızdan vazgeçip kavuştuklarınıza ilgi duyarak Rabbinizi ve sizlere yaptığı olağanüstü yardımını unutmaktasınız. İnsan karakter itibarıyla Allah'ın nimetlerine karşı çok nankördür. Kararsız bir varlık olup kendisine bir sıkıntı dokunduğunda Rabbine yönelip feryad ederek sayısız va'dlerde bulunup türlü istekler ister. Fakat bir iyilik ve bolluk dokunup rahata kavuştuğunda nankörlük yapar ve ihtiyaç sahiplerini mahrum bırakır. Rabbinden dahi yüz çevirip inkârlarda bulunur.

۞ أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا ۞

68.Ayet: Sizler; özellikle de korkunç durumlardan kurtarmasından sonra O'ndan yüz çevirip karaya ulaştığınızda sizlere gazaplanıp kahretmesinden kendinizi güvende mi sandınız? Hal bu ki, O(c.c.); sizleri karada da kahredip yok etmeğe Kadirdir. Sizleri Yeryüzünün bir tarafına gömmesinden korkmuyor musunuz? Nitekim (Mûsâ Peygamberin a.s. uyarılarını duymayan) Karunu Yere geçirip üzerini toprakla kimsenin çıkaramayacağı kadar örtmedi mi? Ya da üzerinize; içerisinde çakıllar taşıyan azgın bir rüzgâr göndererek Lut Kavminin başına taşlar yağdırdığı gibi başlarınıza taşlar yağdırıp kahretmesinden korkmuyor musunuz? Bu gibi musibetleri sizler karada iken başlarınıza indirip kahrıyla sizleri yakalamasından sonra Allah'tan başka asla kendinizi savunup koruyacak vekiller, sizleri bu gibi belalardan koruyacak yardımcılar, gelen bu musibetleri hafifletip üzerinizden kaldıracak destekçiler bulamazsınız. O an her şeye Gücü Yeten, her şeyi ayakta Tutan Sonsuz kudret ve iktidar Sahibi Allah'tan başka kurtarıcı yoktur.

۞ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ۞

69.Ayet: Ey Allah'ın kudretini idrâk etmeğe akılları yetmeyen zavallılar! Yoksa sizleri aklınıza gelmeyen bir takım sebeplerle denize tekrar göndermesinden, sonra da sizleri tutup intikam almak için her şeyi kırıp döken çetin bir rüzgârı geminizi parçalaması için üzerinize salıvermesinden, birinci defada bu bela gibisinden kurtulanlardan olmanızı inkâr ettiğiniz için bu nankörlüğünüz sebebiyle sizleri boğmasından emin misiniz? Sizleri tekrar denize gönderip önceden ikramda bulunup kurtarmamız gibi orada bu sefer boğmamız sonrasında Bize karşı size yardım edecek, bize karşı koyarak sizden intikam alıp helâk ettiğimizin hesabını soracak ve kısas yapmağa kalkışacak bir takipçi bulamazsınız. Çünkü kararımızı geri çevirecek, yaptığımızı sorgulayıp takip edecek kimse yoktur. Dolayısıyla sizler için Bizden başka yardım edecek ve yardım istenecek kimse yoktur. İstediğimizi yapar ve dilediğimiz kararı veririz.

۞ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۞

70.Ayet: Allah Teâlâ; kullarına verdiği nimetleri ve yaptığı iyilikleri hatırlayarak dedi ki, hakikaten Biz Âdemoğullarına pek çok kerametler, güzellikler ve üstünlükler vererek diğer yarattıklarımıza üstün kıldık. Bunlar yüz ve ahlak güzellikleri, karakter ve beden düzgünlüğü, âlemlerin Rabbi Olan Allah'ın ezel-ebed var olup her şeyi kuşatan ilminden zahir olan akl-ı külden dallanıp gelen akıl, Allah'ın Yüce Sıfatlarına bağlı olan kudret, irade gibi üstün nitelikler ki, tüm bunlar insanın Allah'ın halifesi olmasına işaret eden niteliklerdir. Bütün bu ikramlarla beraber Biz insanları; karada soylu atlar ve türlü vasıtalarla, denizde akıp giden gemiler ve türlü araçlarla taşımaktayız. Ayrıca yiyecek ve içeceklerin en güzelleri olan hoş rızıklarla beslemekteyiz. Onları güç ve imkân sahibi kılıp sebepleri hazırlamamız suretiyle o türlü-çeşitli rızıkları kazanırlar ve peygamberleri ve kitaplarının kendilerine anlatıp öğrettikleri canlarının çektiği bedenî rızıkları ve kalplerinin arzuladığı manevî ilim, ma'rifet ve halleri onlara serbest kılmışızdır. Hulasa türlü nimetlerle pek azı müstesna yarattığımız varlıklara onları üstün kılmışızdır. Burada istisna edilen pek azdan maksad Allah'a yakın olan meleklerdir. Onlar Allah'ın Cemâline bakarak kendilerinden geçmiş âşıklardır. Her ne kadar insan türünden bazı fertler Allah'a yakınlık ve Allah'ı sevmekte Allah'a halife olma sırrını kavrayanlar olup arzu ve iradelerini yok ederek Allah'ın Varlığında yok

olmakla ki, bunları Allah Teâlâ haber vermektedir ve bunlar Allah'a erenlerdir. Evet, bu erenler meleklerden üstün iseler de mukarreb melekler umum insanlardan üstündür. Makam ve mevkileri daha yüksektir.

Hulasa insanları bir takım hıkmetler için değerli kılıp üstün tuttuk ki, bu Bizim Kendi kararımızdan ortaya konan bir gerekliliktir. Bu da Bizim kahır ve rahmetimize bağlı bütün niteliklerimizi; İsim ve Sıfatlarımızı tam, kâmil ve Bize ayna olmağa layık kusursuz bir varlıkta Kendimize bakmak dileğimizdir. Dolayısıyla Biz insanları var edip türlü niteliklerle ve değerli nimetlerle üstün kıldık ki, onlara bakınca Kendimizi görelim. İşte bu üstün gaye ve değerli iyi uygunluk için onlara bu şerefi bahşettik. Onlardan kim gösterdiğimiz ve peygamberler göndererek, kitaplar indirerek öğrettiğimiz bu yola yürümek suretiyle bu yüce mertebeye ulaşmazsa o kimse bu değerli mertebelerden inerek alçalır, akıl ve göz sahiplerinin mertebesinden düşer ve hatta bu sapık melunlar olgunluk makamından aşağı inerek akılsız ve şuursuz olarak yaratılan hayvanlar gibi olurlar. Tuttukları yol, taşıdıkları durum ve hal bakımından daha da alçaktırlar. Kim için Allah nûr yaratmadı ise o kimse nûrsuzdur.

۞ يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ۞

71.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kendilerine pek çok değer ve üstünlükler verilerek diğer yaratıklara üstün tutulan insanlara anlat: O Kıyamet Gününde insanların tamamını huzura çağırır ve hepsini toplarız ki, izlerinden gittikleri önderlerine uymakla neler kazandıklarını ve kendilerine; onları Bize yaklaştıracak ne gibi ma'rifetler, hakikatler ve hayırlı işler hâsıl olduğunu sorup gözler önüne sergileyelim. Hakikatte Biz; peygamberleri önderler olarak gönderdik. Eğitilip Îman ve İslâm'a erdirilmeleri için peygamberler vasıtasıyla onlara kitaplar indirdik. Ayrıca iyilik ve kötülük olarak yaptıkları her şeyi bir sahifeye yazdık. O Gün huzura getirdikleri hayır ve şer her ne ise amel defterlerinde yazılı olarak kendilerine vereceğiz. Kime; yaptığı işlerin iyi durumunun hoş olduğunun delili olarak amel defteri sağ elinden verilirse; Allah katında kabul gören bu uğurlu kullar sevinerek amel defterlerini okurlar ve bunlara ücretleri tam olarak verilir. Tüncük veya küçük bir çizgi içindeki nesne ağırlığında dahi haksızlık yapılmaz ve asla eksik ücret almazlar.

۞ وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۞

72.Ayet: Amel defterini; yaptığı işlerin kötü, durumlarının korkunç olduğunun delili olarak sol eliyle alan lanetli eşkıya olan uğursuzlar ise amel defterlerine baktıklarında yaptıkları bütün kötülükleri, şer ve ısyanları tamamen yazılmış olarak bulurlar. O yazılanları okumamak için gözlerini kapatırlar. O an tam bir

ümitsizlik içerisinde üzüntü duyarlar. Allah'ın adaleti olarak orada yazılanın aynısı ile cezalanırlar. Cezalarına ilave yapılmaz. Çünkü kim Dünyada Allah'ın Varlığının, Birliğinin ve tüm İsim ve Sıfatlarının tecellileri ile daima meydana gelen eserlere, sanatlara ve yüce hadiselere bakıp ibretler alarak Îman sahibi olmak yerine tüm hakikatlere göz yumup körlük ve nankörlük yapmışsa Ahirette de hayırlı işlerin karşılığı olan güzel mükâfaatlara ve sonsuz nimetlere kör olacak ve o nimetleri asla göremeyecek. Çünkü Dünya Ahiretin tarlasıdır. Kim burada ne ekmişse orada onu biçecektir. Bu zavallılar Doğru Yolu bulma ve mutluluk dolu gayeye erme bakımından çokça sapmış bulunmaktalar. Çünkü artık kaybedileni kazanmak imkânı kalmamış, telafi yolları kapanmıştır. Dünyada Allah'ın Ayetlerine karşı kör olan her bir kimse Ahirette korkunç körlükle karşılaşınca tam bir şaşkınlık, dehşet, panik ve ürkeklik içerisinde kalacak (ardından da sonsuz ateşe atılacaktır).

۞ وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لَاتَّخَذُوكَ خَلِيلًا ۞

73.Ayet: Allah Teâlâ; kâfir ve münafıkların kandırmaya çalışmaları ve hak hukümleri icra etmesinden vazgeçirmeğe uğraşmalarına karşı Sevgili Peygamberini eğitip uyararak buyurdu: Gerçek şu ki, o lanetli ve azgın kâfirler; Seni fitne ve yanlışlığa düşürmek istiyorlar, Sana vahyettiğimiz hukümlerden vazgeçirmeğe yaklaşıyorlar. Hal bu ki Biz; insanların görünen ve görünmeyen yönlerini, tüm inanç, söz ve icraatlarını tam bir düzen ve güzelliğe erdirmek için Sana indirdiğimiz Bu Kitabında yapılacak emirler ve yapılmayacak yasakları açıkladık. O zalimler uğraşıyorlar ki, arzularına göre hukûm veresin ve bu Allah'ın hukmüdür diye hukmümüz dışında başka bir hukmü Bize aid göstererek iftira edesin. Güya o zaman Seni dost edinecekler; keyif ve arzularına uygun olan o iğrenç hukmü vererek Bana iftirada bulunduğunda Sana Îman edecekler.

۞ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ۞

74.Ayet: Yukarıda geçen Ayetin Sekiîf Kabilesi hakkında indiği anlatılmıştır. Demişler ki, diğer Arap topluluklarına karşı övünüp üstünlük sergileyeceğimiz bir takım özellikleri bizlere vermezsen Sana Îman etmeyiz. Bizler namazlarımızda fukara ile bir araya gelmeyelim. Yararımıza olan gelirler ve gelişmeler bizim olsun. Zararımıza olanlardan bizi muaf tut. Lat heykelinin bir yıllık gelirleri bizim olsun. (O bizim putumuzdur. Bir sene sonra Onu biz kıralım). Mekke Vadisi haram ve muhterem kılındığı gibi bizim vadimizi de haram ve muhterem kıl. Eğer Araplar bunu onlara niçin yapıyorsun derlerse de ki, bunun Bana Allah emretti ve bu konuda Ayetin inmesini de bekliyorum. Eğer bu isteklerimizi yaparsan Sana Îman edip tasdikçilerin oluruz. Seni dost ediniriz. (Peygamberimiz düşündü ve dedi ki, bunlar kendilerince cazip teklifler ama bilmiyorlar ki, Ben Allah'ın Razı olmayacağı

hiçbir şeyi yapamam. Allah Beni peygamberlik nûruyla korumasa idi bunların arzularına eğilebilirdim). Cebrail (a.s.) onların bu iğrenç görüş ve isteklerinin geçersizliğini ve asla olamayacağını anlatan Ayetle geldi.

Ey peygamberlerin En Kâmili! Seni Peygamberlik nûruyla haktan ayrılmaz ve Sana inen hukümden asla vazgeçmez halde kılmasaydık gerçekten onlara biraz meylederdin ve onların istediklerinin bir kısmını yapmağa yönelirdin.

❁ إِذًا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ❁

75.Ayet: (Tarih boyunca hiçbir peygamber; Allah'ın indiği hukümler dışında hiçbir hukümle hukûm vermedi ve hükûmet icra etmedi).

Bilsinler ki, eğer onların isteklerini yaptığın zaman kesin olarak sana Dünya hayatında bir kat fazla azap ve ölümle başlayan Ahiret âleminde bir kat fazla azap tattırırdık. Çünkü Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen İman sahibi salih kulların cezası zalim ve kâfirlerin İlâhî hukümleri terk etmelerinin cezasının iki katıdır. Hatta daha fazla olabilir. Çünkü onların İlâhî hukümlerden ve hak ile hükmetmekten sapmaları beklenmez. Ey Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyen! Biz seni tutup intikamımızı alırken asla Bize karşı sana yardım edecek ve elimizden kurtaracak kendine bir yardımcı bulamazsın.

❁ وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذًا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا ❁

76.Ayet: Nerede ise zalimler Seni yerleşmiş bulunduğun Mekke Topraklarından; peygamberlerin toprakları Şam ve Kudüstür gibi bahanelerle rahatsız edip hareket ettirerek çıkaracaklar ve Seni böylece uzaklaştıracaklardı. Hanı Atan İbrahîm, İsmail, İshak, Yakub ve Onların oğulları Oralarda peygamber olarak gönderilip görevlendirilmişlerdi. Ve demişlerdi ki, Buradan çıkıp gidersen Sana inanır ve dediklerini tasdik ederiz. Elbette bu onların bir hilesi ve aldatması idi. Güya Sen çıkıp gideceksin ve liderlik Orada kendilerinin olacak. Sen bunlara kederlenip üzülme. Sen Mekke'den çıkarıldığında o zulüm ve fesad ehli zalimler Oradan çıkman sonrasında Senin muhaliflerin olarak çok az kalırlar.

❁ سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ❁

77.Ayet: Allah'ın va'di gereği iş böyle oldu. Peygamberimizin Mekke'den göç etmesi sonrasında az bir zaman sonrasında Bedirde katledilip helâk oldular.

Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin Mekke'den çıkarılman sonrasında onlardan intikam alınarak helâk edilmeleri şaşılacak bir durum değildir. Zira bu ilk defa olmuyor. Bu eskiden beri olagelen sünnetimiz (uygulanmakta olan kuralımız) ve âdetimizdir. Geçmiş ümmetler ne zaman kendilerine gönderilen peygamberleri aralarından inad ve inkârla çıkardılarsa onları helâk ettik. Biz Senden önce

gönderdiğimiz tüm peygamberlerle ilgili sünnetimizi böyle icra ettik. Senin için de aynısını yapmaktayız. Dolayısıyla bu inatçı sapıkların durumu da öyle olacak. Sen ve başkaları Bizim sünnet ve kanunlarımızda bir değişiklik ve bozulma bulamayacaksınız. Bu Bizim hıkmetimizin; geçmiş ve geleceği kuşatan sağlam bilgimizin gereğidir. Tüm bunlarda hıkmetler ve uygunluklar vardır ki, Sen bilemezsin. Sana gereken her an özellikle de belirli namaz vakitlerinde Bize yönelip yaklaşmandır.

۞ أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ۞

78.Ayet: Namazları Güneşin tepe noktasından batıya kaymaya başladığı andan itibaren batması ve gece karanlığının meydana gelip aydınlıktan eser kalmayıncaya kadar (öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazları olarak) güzelce kıl. Sabah namazında Kur'an okumayı uzun yap ve bununla beraber ayakta durmayı da uzat. Bilesiniz ki, sabah namazında İlâhî Birliğin sırlarını açıklayan Kur'an'ın okunması; Allah'ın seçkin kulları melekler, insanlar, cinler ve hatta vahşi hayvanlar ve kuşlar gibi tüm canlılar tarafından hazır bulunarak görülüp dinlenmekte ve izlenmektedir. Zira bütün varlıklar o vakit hal ve beden dilleriyle tesbih edip Tevhiîd okuyarak Allah'a yönelirler. Çünkü sabah vakti; madde âlemindeki her şeyin uyanıp açılmağa ve ortaya çıkıp görünmeğe başladığı anlardır. Bütün bu olup bitenler de Hak Varlığın nûrunun manevî doğuşu, açığa çıkışı ve zuhuratları üzerine kuruludur ve dolayısıyla manevî durumları anlatır. Hak Varlığın Nûrunun doğmasıyla Allah'tan gayri gölgeden ibaret tüm varlıklar yok olup ortadan kalkar.

۞ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ۞

79.Ayet: Eğer Rabbine yakınlığın ve sevabın fazlalaşmasını istersen gecenin bir bölümünde uyan ve kalk, Allah'ın rızasını istemen için uykuyu bırak. Uykusuzluğu göze alarak ve uzunca okuyarak gece namaz kıl. Rabbine yakınlığının, O'nun katında değerinin ve nail olacağın nimetlerin fazla olması için farz kılmana ilave olarak teheccüd namazını kıl. Ola ki, Rabbin bu çalışman ve teheccüd konusunda gayret etmenle Kendisine yakın olup kavuşma makamlarından Allah'a hamd olunan Büyük Makama erdirir. Çünkü O Makama ulaşan kimse kendisine bu büyük değerin ve Yüksek Mertebenin verilmesinden dolayı Allah'a hakkıyla hamd eder ve O'nu layıkıyla över. Çünkü O Makamdan büyük makam yok ve O Rütbeden yüksek rütbe yok.

۞ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ۞

80.Ayet: Ey Allah'a bağlılıkla kulluk yapıp kavuşma yolunda yürüyen! Artık sana öğrenip kemale erme yolu kalmamış bundan sonra sen öğretmen ve eksiği olanları

olgunlaştıracak mürşid olmuşsundur. Eğer Bu Mertebeye ermenden sonra insanları irşâd edip olgunlaştırman için Rabbin katından ilhama erip izin almışsan eksiği olan kullar için kâmil mürşid oldun demektir. Sonradan olma âlemin gerekleri icabı içinde bulundukları ve Cehennem ateşinin çukurlarına onları düşürecek olan yanlışlıklardan onları kurtararak desteklerde bulunup irşâd eder ve olgunlaştırırsın. Sonra da Allah'ın sana ve onlara başarılar vermesiyle Cennetlerin saadet sahalarına Allah'ın tevfîkıyla onları ulaştırırsın. Sa'y u gayret gösterip türlü teheccüdlerde bulunman suretiyle ve Allah'ın başarı ve kolaylıklar ikram etmesi sebebiyle bu yüce mertebeler ve yüksek makamlara ermenden sonra erdiğin Bu Yüksek Makamda sağlamca yer tutup kararlılık sahibi olmanı isteyerek Rabbine sığınıp O'na gizlice yalvararak de ki, ey beni türlü nimetleriyle yetiştirip Yaşatan Rabbim! Fazl u keremin, rahmet ve ikramına göre doğruluk ve dürüstlük kaynagı olan Dosdoğru bir Konağa; Tevhıîd Makamına beni yerleştir. O Tevhıîd Makamı ki, Senden gayri tüm bağ ve alakaları varlık sahasından düşürüp çokluk ve kalabalıktan ibaret bütün varlıkları yok eder. Beni O Yüce Makamda ebedî olarak bırak ve barındır. Ve Beni; benliğimin ve kimliğimin gereklerinden (varlığımın tamamından) oyalanmaksızın, tereddüd göstermeksizin ve çıkarılıp götürülenlerin en sadakatlisi olarak çıkarıp Sana kavuşmağa ve Seninle ebedî olarak kalmağa erdiren yokluğun uçsuz sahasına ulaştır. Benliğim ve nefs-i emmaremin orduları Bana karşı saldırıya geçip kuşatmak istediklerinde Katından Bana keskin belgeler, açık anlayış, hak ve hakikati tam görüş ve tarafından yardım görüp desteklenen üstün bir idare var eyle. Bana yardım ederek onların ellerinden kurtar. (Sana tam bir teslimiyyetle Senden gayriye Hâkim kıl).

۞ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۞

81.Ayet: Hak Varlığı tam bir anlayış ve görüp kavuşma makamında sağlamca bulunmandan sonra de ki, Allah'ın Kendisi Yüz gösterip O'nun Hak Da'vası açıkça gelip yerleştikten sonra gölge ve yansımalardan ibaret olan bâtıl yok olup gitmektedir. Bilesiniz ki, bâtıl ve fâni olan her şey aslında yoktur ve daima yok olmağa mahkûmdur. Mevcûdat her ne kadar başlı başına asıl varlıklar diye hayallenip kabul edilse de hakikatte İlâhî Varlığın yüz gösterip yansımalarından başka bir şey yoktur. Can gözü kapalı olanlar; Allah'ın lütuf ve kahrından ibaret olan tecellilerini başlı başına varlıklar zannederler. Allah; kim için nûr var etmedi ise o kimse nûrsuzdur.

۞ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ۞

82.Ayet: Ne zaman Makam-ı Mahmuda kavuşup Yüce Hak Varlıktan ibaret olan Kevser Havzına erdiğinde durumunun muazzamlığını ortaya koymak için Tevhıîdin

yüksek mertebelerini açıklayıp anlatan Kur'an'dan gerçek şifayı sana indiririz. O; sonradan olma âlemin sıkıntı sahalarında ve meclislerinde gece-gündüz salgıladığı zehirleri sebebiyle oluşan kalp hastalıklarına Sana uymakla şereflenen başarılı kimseler için şifadır ve Sana İman eden, Kitabını ve Dînini tasdik eyleyen Mü'minlere rahmet ve gelir kaynağıdır. Çünkü bu suretle eğitim alıp olgunlaşmak isteyerek kabiliyyet ve kapasitelerine göre O Kur'andaki işaret ve anlatımları anlamağa çalışacaklar ki, Tevhiîd ve irfan, İman ve İslâm Yolunda yürümekle ilgili içerisine konan sırları hakkıyla kavramış ve idrâk etmiş olsunlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin eğitip öğretmek yoluyla saygınlık kazandırma çalışmaların; Allah'ın hukümlerini terk ederek çizdiği sınırlardan çıkan zalimlere sadece büyük zararlara girip helak olmalarından başka bir şey kazandırmıyor. İnsanlar için bundan daha büyük zarar ve helak yoktur. Bu korkunç zarar insanların; kendisi için yaratıldıkları hıkmeti (yüce gayeyi) yani Sağlam Din ve ebedî saadet kaynağı olan ve Allah katında beğeni ve kabul gören güzel ahlak ve yararlı işler manasına olan Yaratana gerçek kulluğu bozmak, yıkıp yok etmektir.

۞ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ۞

83.Ayet: Bu yüce açıklamalardan sonra Allah Azıîmüşşan; insanın sağa-sola sapmasını, renkten renge girip Hak Yolda sebat edemeyişini ve kararsızlığını, son derece Kendisine muhtaç olmasına rağmen (Yaratıp Yaşatan) Rabbinin Zatını(Yüce Varlığını) anlamayışını, yoktan var edilişini ve tekrar dirileceğini düşünmeyişini, Dünyada ve Ahirette kendisini Yaratan Yüce Hakka nasıl bağlı bulunduğunu açıkça haber vererek buyurdu: Rabbini unutarak nankörlük yapmayı karakter edinen insana fazl u keremimizden ibaret olarak bol nimetler verip geçim yollarını genişletip bolluklara erdirdiğimizde Bizden yüz çevirir, nimetlerimize şükretmekten vazgeçer, kibir ve aldanışa dalmakta ısrar ve inat ederek Bize sığınmaz ve isteklerde bulunmaz. Bizi tanımaktan ve kulluk yapmaktan yan çizerek uzaklaşır. San ki, varlığında ve tüm işlerinde bağımsız, hiçbir konuda Bize ihtiyacı yok. Dolayısıyla Bize muhtaçlığı ve daima muhtaç olacağı hiç aklına gelmez. Bu gafleti sebebiyle zorbalıklara başvurur. Üstünlükler taslar, hasımları alt etmek için çekişir ve tartışır durur. Sonunda" en yüce rabbinizim" yani; ben en büyüğüm ve idareniz benim elimde der. Ama ne zaman ona bir kötülük dokunur, belalar peşpeşe gelerek sıkıntıya sokup yorarsa kuvvetli bilgisinin olmayışı ve sabırsızlığı sebebiyle tamamen sarsılır ve Allah'ın rahmetinden umudunu keser ve bunalımlara girer. (Karakteri bozuk olan insan bollukta kabarıp kubarır, darlıkta ise kahrolup zıbarır). Her iki taraf; yani bollukta azmak ve Allah'ı unutup haddi aşmak, darlıkta da Allah'tan umut kesip bunalımlara girmek Dînen ve aklen kötü ve sakıncalı bir durumdur. (Rab kelimesi; yönetici demektir. Kur'an-ı Azîm Firavunun; halkına

karşı üstünlük taslamakta son derece azgınlık göstererek: Ben en üstün rabbinizim dediğini haber vermiş, dolayısıyla devlet büyüklerinin aynı hataya düşmemeleri için uyarıda bulunmuştur. Ne acıdır ki, devlet büyüklerinin pek çoğu Kur'an'ın bu uyarısını duymamış, Firavunların korkunç helaklerinden ders almamışlar. Yaratanı duyup peygamberlere uyan Ebubekrleri örnek almak yerine Şeytanın üfürmesiyle uçmuşlar ve " var mı başka büyük? Ben en büyüğüm gibi saçmalıklarda bulunmuşlardır. Hal bu ki, Ebubekr efendilerimiz gibi büyükler demişlerdir ki; Allah'ın emirlerini icra etmek, yasaklarından sizleri uzak tutmak için Allah'ın izni ile sizlere hizmet edeceğim. Hak yolda yürüdüğüm müddetçe bana yardım edin. Yanlış yaparsam beni düzeltin. Hulasa insana yakışan bollukta ve darlıkta Allah'ı duyup Peygamberine uyması, O'nun tarafından yaratıldığı gibi her an O'na bağlı ve bağımlı olarak O'nun tarafından yaşatıldığını bilerek her şeyin emanet olduğunu idrâk edip bir an gaflete düşmemesidir).

۞ قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ۞

84.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Hıkmet ve adalet üzerine kurulu olan, hıkmetten doğup gelen, adalet, dürüstlük ve doğruluğu hakkıyla anlatan bir söz olarak de ki, hak ehli-batıl ehli, Allah'ın yoluna ererek dosdoğru giden ve götüren ya da O Doğru Yoldan sapan herkes kendi durum ve imkânının benzediği tarz ve kıyafet üzere işler yapar. Çünkü herkes içinde bulunduğu karaktere göre yardım ve başarı görür. Ey Âdemoğulları! Sizler durum ve işlerin hakikatlerini bilemezsiniz. (Allah katından kendilerine hıkmet verilenler müstesna). Hulasa Rabbiniz; kimin tuttuğu yol ve yaptığı icraat bakımından en düzgün olduğunu çok iyi bilir. Bu sebeble Hak Yolda yürüyen o dürüst insanı doğruca hedefine ve muradına erdirir. Hak ehline ters düşerek yanlış işler peşinde koşanı ise gayesine erdirmez.

۞ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۞

85.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberini destekleyip bilgilendirmek için dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Yahûdî ve Hıristiyan gurupları ile kalbi Haktan kaymış olan sapıklar Sana ruhtan sorular soruyorlar ve diyorlar ki, bedenlere bağlı olup bedenin kendisi ile dirilip istek ve arzulara göre haraket ettiği, bedenden ayrıldığında da hareketten kesilip, his ve idrâkini kaybedip öldüğü ruh nedir, nasıl ve nice bir şeydir. Bedenle ilgisi ve bedenden ayrılması nasıl oluyor? De ki, ruhun aslı ve hakikati, bedene ilgisinin ve ayrılmasının nasıl olduğu sırf Rabbimin emrinden olan yüce bir iş ve icraatıdır. Olmuş ve olacak her şeyi vücuda getiren Rabbimin " ol " emri ile olmaktadır. Bu emir O'nun hükmünün süratle gerçekleştiğini gösterir. Onun gereği ve nasıl olduğu ise Allah'ın mana âleminde Kendisine özel kıldığı ve kimseye bildirmediği bir sırdır. Ey Âdem oğlu! Ruhla ilgili

sana sadece az bir bilgi verildi. O da ruhun var olduğu, nasıl ve nice olduğu değil. İnsanın; basit bir bitki olan hardalın nasıl ve nice olduğunu anlamağa gücü yetmeyen insan ruhun nasıllığı ve niceliği ile ilgili hakikatleri nereden bilecek. Şu var ki, insanlar kabiliyyet ve kapasitelerine göre bir şeyler bilebilirler. Şunu bilin ki, hakikatleri kavrayan manevî zevk sahipleri ruhun Kaynağı Olan Allah'ın varlığının; kâinat sayfalarında bulunan bütün varlıklara nasıl sirayet edip hayat vererek idare ettiğini anlarlar. Ruhun bedenlere sirayeti ve idaresi de bunun gibidir. Güneşin ışın ve ısınlarının madde âlemindeki tüm yaratılmışa sirayet ve gelişmeleri aynen bu sirayettir. Bu konuda söylenecek son söz budur. Ruhun hakikatine gelince bunu idrâk etmeğe insan gücü yetmez.

۞ وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ۞

86.Ayet: (Şu unutulmamalıdır: Yahûdî azgınları gibi kibir ve inad ehli olanlara Ayette yapılan mealen bu; "sizlere sadece az bir bilgi verildi" hıtabı müşahede ve mükâşefe ehline değil, Hz. Alîlere ve İmam-ı A'zamlara hiç değil. Zira onların bu konuda farklı nasipleri var. Allah Rasûlünün bilgisi ise İlâhî bir denizdir).

Yemin olsun ki, eğer istersek; bütün yaratılmışın eğitilip irşâd edilmesi için Sana vahyedip indirdiğimiz bu Kur'an'ı sahifelerden silerek giderip yok ederiz. İnsanların göğüslerinde ve kafalarında bir şey bırakmayız. Bizim Kur'an'ı yok etmemizden sonra da Bize karşı bunun peşine düşüp Senin adına uğraşacak ve geri getirilmesini isteyecek asla bir vekil ve yardımcı bulamazsın.

۞ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ۞

87.Ayet: Bilinsin ki, Bu Kur'an'ın Sana indirilmesi kudret ve imkân dahilinde bir şey değil, ancak ve ancak Rabbin tarafından büyük bir rahmet, sonsuz nimet ve sınırsız bir varlıktır. Kaybettiğin bir şeyi eğer Rabbinden geri getirilmesini dilersen O (c.c.); geri getirir. Çünkü O; Sana çok lütufkâr ve Seni çok sevmektedir. Gerçekten O'nun Sana verdiği değer, nimet ve üstünlükler pek büyük ve sınırsızdır. Senin tüm yaratılmış narasından seçilip umuma Peygamber kılınman, her an tüm düşmanlarına karşı, tarafımdan desteklenmen, yarattıklarımla konuşma mertebelerinin En Yüksek mertebesinden konuşmama mazhar kılınıp ebedî hukümler ve sonsuz hıkmetler kaynağı olan Kur'an'ı verdiğim gibi.

۞ قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ

وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۞

88.Ayet: İnad ve inkârda ısrar eden kâfirlerin bazısının Kur'an'a dil uzatıp etkisini baltalamak için ileri-geri konuşup dilesek Onun gibi bir sözü biz de söyleriz.

Muhammed Kendisi konuşuyor. Sonra da Allah'a aid olduğu iftirasında bulunuyor diye sataşmalarda bulunduklarında Yüce Mevlâ'dan şu Ayet indi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara cevap olarak; korkunç inkârları ve kuvvetli direnişlerine karşılık olacak bir yemin ile de ki, Allah'a yemin ederim ki, eğer fesahat, belağat ve edebiyatın en yüksek mertebesinde ortaya konan, Dünya ve Ahiretin hallerinin tamamını kapsayan Bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzerinde birbirlerine destek verip yardımlaşarak insanlar ve cinler birlik olup toplansalar; ne kadar birbirlerine sırt verip yardımlaşsalar da asla O'nun gibisini getiremezler. Çünkü Kur'an'ın gelişi insan gücü dışı bir hadisedir.

۞ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ۞

89.Ayet: Allah'a yemin olsun ki, Bu Kur'an'da; her şeyi ve herkesi aciz koyan Bu Yüce Kitabımızda insanların anlayıp kurtuluşa ermeleri için gerekli olan her şeyi türlü misaller vererek tekrar-tekrar anlattık. O'nun karşı konulamaz bir mucize, şanı yüce Bir Kitap, dil uzatılamaz, kusur aranamaz bir söz olduğunu anlattık ama insanların çoğu O'nun hakikatini kesin olarak bilip kabul etmek yerine inkâr edip kâfirlikten başka ilgi duymadılar. O'nun kıymetini anlamadılar ve kabul etmeğe yanaşmadılar.

۞ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ۞

90.Ayet: Kur'an; açık-gizli, maddî-manevî, Dünya ve Ahiret tüm âlemleri kuşatıp hakikatlerini önce özetleyip sonra açıklayarak haber veren mucizelerle dolu bir Kitab olarak ortaya çıkmasına rağmen yakana yapışıp ısrarda aşırı giderek dediler ki, Şu Topraktan; Mekke-i Mükerreme'den (Allah; şerefine şerefler katsın) kaynayıp fışkıran bir pınar çıkarıp sular fışkırtmadıkça asla Sana Îman etmeyiz. O sudan bol-bol içelim, ekinler ekip ağaçlar dikip sulayalım ve umum ihtiyacımıza kullanalım.

۞ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ۞

91.Ayet: Ya da Senin özel bir bahçen olsun. Çokça hurma ağaçları ve üzüm çubukları dikilmiş ve aralarından nehirler fışkırtarak kolayca sulanır olsun. Her şey kolay ve külfetsiz olsun.

۞ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ۞

92.Ayet: Ya da bir mucize getirerek bizleri Îman etmeğe zorla şöyle ki, Sen Rabbinin: "Eğer istersek biz o inkârcıları yerin dibine geçiririz veya başlarına Semadan büyük bir parça düşürürüz" dediğini iddia ediyordun. Hadi Semayı iddia ettiğin gibi parçalar halinde başımıza geçir. Ya da Kendisi tarafından Peygamber

gönderildiğin ve Kitabı aldığın Allah'ı açıkça karşımıza getir ve Allah'la aranda vasıta ve elçiler olan melekleri de karşımıza dik de suret ve kalıplarını görelim.

۞ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ۞

93.Ayet: Yada altın ve gümüş gibi kıymetli nesnelerden olan, cevherlerle nakışlar vurulan bir evin olsun. Ya da gözlerimiz önünde hiçbir araç olmaksızın bizzat Semaya yükselesin. Şunu da bilesin ki, bizlere adımız yazılı ayrı-ayrı mektuplar getirmedikçe ve o mektuplarda Senin bizleri davetin yazılı olup bizlerden Sana İman etmemiz yazılı olmadıkça ve aramızda o yazıları açıkça okumadıkça sırf Semaya çıktığına da inanmayız. Ey peygamberlerin En Kâmili! Gücün ve imkânın dışında olan bu acaib istekleri ısrarla istemeleri sonrasında bunların olamayacağını ve bunların şaşılacak istekler olduğunu arz ederek de ki, Rabbimi kudret ve icraatlarında Kendisine ortak edinmesinden tenzih ederim. Bilesiniz ki, bu ısrarla istediğiniz istekler asıl olarak sırf O'un tarafından meydana gelir. Bu bu gibi harikaları bazı kullarının duasıyla dilediğinde açığa koyar. Benim için henüz böyle bir şey var etmedi. Öyle ki, Ben sadece bir İnsanım. Katından Peygamber olarak sizlere buyruklarını taşımaktayım ve Kendi başıma bir şey yapamam. Tıpkı diğer peygamberler gibi ki, onlar da kavimlerinin ısrarla istedikleri hiçbir şeyi Allah'ın dilemesi olmadan getirmeğe muktedir değillerdi. Dolayısıyla Ben de Allah'ın kolaylıklar verip muktedir kıldığı dışında hiçbir şey yapamam.

۞ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ۞

94.Ayet: İnsanlara; kendilerini Tevhiîd ve irfana, İman ve İslâm'a erdirmek için hidayet ve kurtuluş kaynağı olan peygamber geldiğinde İman etmelerine engel şunu deyip iddia etmelerinden başka bir şey olmadı: Yaptığı her şeyi sağlam Yapan sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Allah; peygamber olarak türlü cahillikleri, dert ve kederleri olan insan türünden birini mi peygamber göndermiş? İnsandan peygamber olmasını imkânsız görüp kabul etmediler ve inkâr ettiler ve dediler ki, eğer Allah peygamber gönderecekse bedenen hiçbir derdi ve kusuru olmayan bir melek gönderir.

۞ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ۞

95.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Benim Adıma onlara de ki, anlatanla dinleyen arasında yapılan tebliği layıkıyla anlamaları için cins ve tür birliği lazımdır. (İlâhî hukümleri insanlara anlatmak için insan bir peygamber gerekir). Eğer Yeryüzünde Semadan (Yüce âlemden) inmiş melekler olsa ve Oraya

yerleşseler. Sonra da eğitim ve irşâda ihtiyaçları olsa o zaman onlara aralarında tür ve cins birliği olduğu için elbette melek peygamber indirirdik.

۞ قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۞

96.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların Îman edip düzelmelerinden ümidini kestikten sonra de ki, Benim Peygamber olduğumu isbat etmekte Benimle sizler arasında Şâhid olarak Allah yeter. Zira O (c.c.); itiraz ve çekişmelerinizi bitirmek için sizlere karşı Elimde türlü mucizeler gösterdi. Bilesiniz ki, O (c.c.); ezel-ebed her şeyi kuşatan ilmiyle ve her şeyden haberdar olmasıyla kullarını ve onlardan meydana gelen her şeyi bilmekte, görmekte ve haberdar olmaktadır. Onların yaptıkları hiçbir şey O'nun ilminden hariç değildir. Sonsuz kudretiyle her şeyi bilerek onların cezasını verecek.

۞ وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ

وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا وَصُمًّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ۞

97.Ayet: Herkesin işi Allah'a kalmakla ve tüm yaptıkları O'nun katında yazılıp korunmakla her kimi hidayete; Îman ve İslâm'a erdirmeyi dilemişse o kimse Îman ve İslâm'a ermiş, asla başka bir yola sapmaz. Kimi de (bozulup insanlıktan çıkması sebebiyle) sapıklık içerisinde bırakmayı dilemişse asla o kimseyi kurtaracak ve ona yardım edecek Allah'tan başka birini bulamazsın. Allah'ın ızzet ve hışmı o zalim kimseyi tutup cezalandırdıktan sonra o kimseye arka çıkacak biri elbette bulunmaz. Bu sebeple Kıyamet Gününde amellerin birbirinden seçilmesinden ve iyi kötüden ayrılmasından sonra onları yüzleri üzere sürüklenir oldukları halde Cehenneme doğru sürükleriz. Çünkü hukümlerimizi orada icra edeceğiz. Dünyada Allah'ın kudret ve hakkaniyyetinin görünme sahaları olan varlıklarda ve tüm tecelli sahalarında Hak Varlığa karşı körlük yapıp göz yumdukları için körler olarak, Tevhiîdin apaçık delillerine karşı inad ve kibirle susup tasdik etmedikleri için dilsiz ahraslar olarak ve Hak Da'vaya kulak tıkayıp peygamberlerin ve onların mirasçıları olan alîmlerin dillerinden dökülen hakikatlere sağır ve sessiz kalmalarından dolayı sağırlar olarak o korkunç azap, mahrumiyyet ve perişanlık sahası olan Cehenneme sürüklenerek doldurulurlar. Onların ebedî olarak kalacakları karargâh; Allah'ın huzurundan kovulma,rahmetinden mahrum olma ve ebedî zarar yurdu olan Cehennemdir. Azabı çok çetin olduğu için alevi her ne zaman sönecek olsa o cehennemliklere Onun çılgınca yanışını fazlalaştırırız. Azabın tekrarlanmasının sebebi; öldükten sonra tekrar dirilmeyi ve ölüp yok olanın aynen yeniden var edilişini inkâr ettiklerindendir.

۞ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۞

98.Ayet: Bu duyduğun korkunç ceza; inkârcı kâfirlerin cezasıdır. Çünkü onlar; beden ve ruh beraber olarak kabirden kalkarak hesap için toplanılacağını gösteren Ayetlerimizi inkâr ettiler ve bunu imkânsız görüp inkârlarını sürdürerek dediler ki, bizler ölüp çürümüş kemikler haline geldikten, toz-toprak olup savrulduktan sonra tekrar yeniden var edilmiş aynı varlıklar mı olacağız? Bu asla olacak şey değildir.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ

فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ۞

99.Ayet: İnkârda ısrar eden bu inatçılar; tekrar diriltilerek hesab vermek için toplanmayı inkâr ediyorlar öyle mi? Onlar çok iyi biliyorlar ki, Gök dâhil yedi Yüce âlemi ve Yeryüzünü Allah yoktan var etti. Yarattığı her şeyi zaman ve madde yokken modelsiz olarak ve birini diğerinin aynısı olmaksızın yarattı. Bu sonsuz kudret Sahibi Olan Zat (c.c.); ölmeleri sonrasında tekrar kedileri gibisini (varlıklarının aynısını) tekrar yaratmağa Kadir olmaz mı. Hem ikinci kez yaratılmaları akıllarınca daha kolay değil mi? Hulasa bilmelidirler ki, herkes için hakkında şüphe olmayan bir ecel var etti. Hiçbir kimsenin o belirlenen ölüm vaktini öne veya arkaya alma isteği dahi mümkin değildir. Tüm bu delillere ve kesin belgelere rağmen inkârda ısrar eden zalimler Hakka inanmağa yanaşmadılar. Karakterlerinin pisliğinden dolayı asla kâfirlikten vazgeçmediler. Bunca Ayetlerin gelmesi onların kâfirliklerini artırdı. Zannediyorlar ki, Allah'ın (c.c.); yarattıklarına karşı gücü yetmez.

۞ قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ۞

100.Ayet: Allah'ın kudretinin tükenebileceğini, istediğini yapmakta gücünün kâfi gelmeyeceğini zanneden inkârcılara de ki, sizler; Gaible Şâhidi (Allah hakkında bilmediğinizle bildiğiniz kadarını) kıyaslamayın. Allah hakkında çaresizlik, acizlik, hırs ve cimrilik gibi noksan sıfatlar ve eksik niteliklerin varlığı inancında olmayın. Aksine tüm bu kötü nitelikler ve pis özellikler sizlere aid nitelik ve sıfatlardır. Çünkü eğer Rabbimin sonsuz ve pek geniş rahmet hazinelerine sahip ve malikler olsaydınız; bitip tükenir korkusuyla sıkıca tutar kimseye vermez, özellikle de karşılıksız ikramlarda bulunmazdınız. Gerçekten insan karakter olarak (Allah'ın o Güzel Ahlakıyla ahlaklanmadığı müddetçe) çok cimridir. Çünkü sonradan olan âlemin; özellikle de Dünyanın kötülüklerine fazlaca bağımlı ve fâni âlemde ihtiyaç sahibi olmanın sebepleri fazla olduğu için. Çünkü o; imkân dairesinin son noktasında bulunmakla ve Allah'ın Varlığından en uzak olmak varlıkların en

muhtaç olanıdır. İmkân dairesinin son noktası olan Dünya âlemi izdiham ve çokluk âlemidir. Bununla beraber insan eğer; imkân elbiselerinden (sonradan olma âlemin fâni varlıklarından ve tüm niteliklerinden) soyunup uzaklık noktasından arınıp çıkarsa hiçbir kusur ve lekeye bulaşmaksızın bizzat Allah'ın huzuruna yükseliş basamaklarında yükselmeğe başlar.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَاسْأَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ

إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا ۞

101.Ayet: Yine insan türünün son derece nankörlüğünün ve cimriliğindendir ki, rahmetimizin genişliği, güç ve kudretimizin tamlığından olarak Mûsâ'ya dokuz mucize verdik. (Ama bu mucizelerin de kıymeti bilinmedi). Bunlar O'nun Peygamber olduğunun ve Davasının da Hak olduğunun apaçık Ayetleri, kesin delilleri idi. Bu 9 Mucize; Asa; Nûrlu Eli, inkârcılara inen çekirge, kene, kurbağa ve kan belaları, taştan su fışkırması, denizin açılıp yol olması, dağın koparılıp başları üzerinde tutulmasıdır. Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer fazlaca açıklamak ve şirk ehli olan Yahûdîleri aciz koyup susturmak istersen İsrailoğullarına yani; onlardan nesilleri kalıp devam etmekte olan ilim sahiplerine sor. Hanı Mûsâ gelip Peygamber olduğunu söylediğinde bu mucizeleri göstermesi öncesinde Mûsâ ile Firavun arasında ve Mûsâ ile kavmi arasında geçen sözleri ve davranışları onlara sor. Hulasa Firavun; Mûsâ'nın gökleri ve tüm âlemleri Yaratan Allah tarafından Peygamber olarak gönderildiğini söyleyip haklılığını isbat etmek için mucizeler göstermesi karşısında İman edeceği yerde O'na dedi ki, zannediyorum ki, Sen büyülenmiş, çarpılıp aklı bozulmuş birisin. Gök ve ötesine yol yok, her taraf kapalı olduğu halde Sen oradan meleklerin geldiğini, Sana Bu Sahifelerin Allah katından getirildiğini iddia ediyorsun.

۞ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ۞

102.Ayet: Mûsâ(a.s.); Onun dediklerini duyduktan ve İman etmesinden umudunu kestikten sonra kınayıp azarlayarak dedi ki, Sen kesin olarak biliyorsun ki, bu Ayetleri ve mucizeleri Gök ve ötesinde bulunan Yüce Âlemlerin ve Yerzüzünün (bütün yaratılmışın) Rabbi Olan Allah'tan başkası indirmedi. Çünkü bunlara Allah'tan başkasının gücü yetmez. Ve yine biliyorsun ki, bunlar Allah'ın Varlığını ve Birliğini, Benim doğruluğumu ve Hak Peygamber olduğumu gözlere gösteren nûrlar ve görüş kaynaklarıdır. Seni gaflet uykusundan uyarıp her şeyi gösteriyorum. Sen de yaratılış ve varlığının aslını anla. Bilesin ki, Ben görevimi hakkıyla yaptım, Tam olarak rehberlik yaparak yol gösterdim ama Sen; kabul etmedin ve Bana İman eylemedin. Ben de inanıyorum ki, Sen ey Firavun! Derin gaflet uykusuna yatmış,

büyük bir aldanış içerisinde olduğun halde Allah'ın huzurundan mahrum edilerek ve bütün iyilik ve nimetlerden mahrum edilerek kovulmuş bulunmaktasın. Korkunç bir biçimde helâk edileceksin. Senin karakterin şer ve şerre sürükleyen şeyler üzerine kurulmuş.

۞ فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۞

103.Ayet: Firavun Mûsâ'dan ağır sözler duyup büyük mucizeler gördükten sonra Kavminin O'na yönelip Îman etmelerinden korktu ve Mûsâ ile beraber (o gün müsliman toplum olan) İsrailoğullarını yerlerinden oynatmak ve Mısır topraklarından ayırıp yok etmek istedi. Onların karşı koyacak güçleri yoktu. Onları türlü hile ve tuzaklarla gurup gurup yok etmeyi planlamıştı ki, Biz planımızı gerçekleştirip Onunla ittifak eden ve hep beraber olanlarla beraber onu top yekûn boğduk. Şöyle ki, Mûsâ ve beraberinde bulunanlara gece gizlice kaçmalarını emrettik. O da haber alıp peşlerine düştü. Mûsâ denizle karşılaştığında O da peşinde idi. Mûsâ'ya elinde ki, Asa ile denize vurmasını emrettik ve O da vurdu. Deniz açılıp çokça yollar ayrıldı. Mûsâ(a.s.) beraberlerindekilerle huzur ve selametle geçtiler. Firavun birden denizi gördü. Baktı ki, deniz yollar halinde ayrılıp açılmış. Tam bir aldanış ve yanılgı içerisinde öfke ile girdiler. Hulasa denize tekrar kavuşup önceki haline gelmesini emrettik. Topyekûn tam bir perişanlık ve rezillik içerisinde oldukları halde onları boğduk.

۞ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ۞

104.Ayet: Firavunun helâk edilip yok olmasından sonra İsrailoğullarına; kendilerine indirdiğimiz Kitabımız Tevrat'ta öğüt verip dedik ki, Firavunun sizleri kahır ve baskısıyla çıkarıp yok etmek istediği o topraklara tam bir güven ve huzur içerisinde yerleşin. Sizlere indirilen Kitaptaki emirlere sarılıp icra ederek, yasaklardan kaçınıp uzak durarak kâmil Mü'minler olduğunuz halde bütün terslik ve bozuklukları düzelterek sadık ve dürüst kullar olarak yaşayın. Kıyamet kopup Ahiretle ilgili dediğimiz an geldiğinde kabirlerinizden kalkıp topyekûn olarak Îmanlı-Îmansız, iyiler ve kötüler birbirinize karışmış sizleri getirip huzurda toplayacağız. Sonra da her iki sınıf ve cemaat için hazırlanmış yerlere birbirinizden ayırıp koyacağız.

۞ وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۞

105.Ayet: Allah Azîîmüşşan; Kur'an'ın inişi ve Kendisine Kur'an indirilen Zatın (Hz. Muhammed'in a.s.) kıymeti hakkında açıklama yaparak dedi ki, Kur'an'ı tamamen Hak ve gerçek olarak, Kendisini bâtıldan en ufak bir şey bulaşmaksızın indirdik. Onda bulunan ve inmiş olan tüm hukümler, emirler, nehiyler, ibretler, remiz ve

işaretler, ma'rifetler ve hakikatler, meseller ve temsiller, hulasa bütünüyle Kur'an hak olarak indi. Yaratılmış tarafından hiçbir zaman bâtıl ve fâni olan bir şey asla karışmadı ve bunun kaygısı olmadı. Ey peygamberlerin En Kâmili! Biz Seni; ancak ve ancak İman edip itaate bulunan Mü'minleri hak olarak türlü hayırlarla ve manevî nimetlerle müjdeleyici, inkârcı kâfirleri de hak olarak türlü azaplarla ve bedenin ve ruhanî cezalarla uyarıcı olarak gönderdik.

۞ وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ۞

106.Ayet: Biz Seni; ancak ve ancak Hakla batıl, hidayetle dalâlet arasını ayıran Kur'an'ı okuyarak insanları Tevhiîd ve irfana; İman ve İslâm'a çağırman için gönderdik. Bunun için Kur'an'ı bölüm-bölüm indirdik ki, insanlara ihtiyaçlarına göre ağır-ağır okuyasın. Bu suretle anlaşılıp ezberlenmesi daha kolay olur. Diğer İlâhî kitaplar değil de Kur'an bölük-bölük indirilmiştir. Hulasa O Kur'an'ı yirmi seneyi aşkın bir zamanda olaylara ve zamanların gerektirdiği durumlara göre azar-azar indirdik.

۞ قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ۞

107.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Cahillik yapıp inad ederek Kur'an'a sataşanlara, O'nun doğruları söyleyen hak bir Kitab olduğuna inanmaktan sapanlara tehdid edip azarlayarak de ki, ister O Kur'an'a İman edin isterseniz İman etmeyin sizler için birdir. Çünkü O'nun içindeki hakikatleri, ma'rifetleri, remiz ve işaretleri bilemeyen cahiller, Onda saklı bulunan manaları anlayamayan gafillersiniz. Sizin Kur'an'a inanmanız veya inkâr etmeniz O'na fayda veya zarar vermez. Ondan ibret ve ders alarak faydalanmak ancak ilim sahiplerine mahsustur. Bilesiniz ki, kendilerine; sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Allah tarafından Kur'an ve İlâhî kitaplar konusunda ilim verilenler yani Allah'ın Varlığına ve Birliğine İman ve yüce bilgilere sahip olma fıtratı üzere karakter sahibi olan peygamberler ve Allah dostları; Bu Kur'an'a inmesi öncesinde ve sonrasında hakkıyla İman edip tasdik ederler. Bunun için Kur'an onlara okunduğu zaman Allah'a ta'zıîm ve saygı göstermek, va'dini gerçekleştirdiğinden ve pek büyük nimetler verdiğinden dolayı şükretmek için secde etmek üzere çeneleri ve yüzleri üzere tam bir tevazu ve küçülme sergileyerek küçülme sahası olan toprağa düşerler.

۞ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ۞

108.Ayet: Secde ederlerken tesbih ederek derler ki, bizlere verdiği sözleri yerine getirmekte yalan çıkmaktan ya da müjdeleyip vereceğini haber verdiği nimetleri vermekte ve va'dini yerine getirmekte aciz kalmaktan Rabbimizi Münezzeh ve Pek Yüce biliriz. Şüphesiz ki, rabbimizin Va'di elbette gerçekleşir. Yani ki, Rabbimiz

geçmiş kitaplarda özel niteliklerle nitelikli bir Peygamber göndereceğini, peygamberlik da'vasın noktalayan Son Peygamber olacağını, beraberinde tüm geçmiş kitaplardakini kapsayan bir Kitabı indireceğini ve tüm kitapları neshedip İlâhî hukümler koyma konusunda en kapsamlı görevi icra etmekle O'nun Dîni; bütün dinleri ve hukümleri yürürlükten kaldıracağını bizlere va'dedip haber vermişti. Rabbimiz Bu Ümmî Peygamberi göndererek tüm va'dlerini gerçekleştirdi.

۞ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ۞

109.Ayet: Kur'an'ın hukümleri, hakikatleri, ma'rifet ve hıkmetleri üzerinde düşünce ve derin araştırmalara dalan yüksek bilgi sahibi alîmler; Allah'tan korkup saygıda bulundukları için çenelerini yere indirip ağlarlar. Bu da onların tam bir bağlılık ve teslimiyyetle itaat etmelerini ve yüce haz almalarını artırır. Çünkü tekrar-tekrar Kur'an'ın yeni-yeni sırlarını ve gizli manalarını öğrendikleri için zevkleri bunlara şâhid olur, içlerinde bu değerli tatlar bulunur, vicdanları o kıymetleri tadar.

۞ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَٰنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ

وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ۞

110.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Can gözleri perdeli olan, Allah'ın Kendisine has Birliğinin tüm varlıklara sirayetinin ve tüm sahalara nüfuzunun inceliklerinden habersiz bulunanlara de ki, ister Allah diye dua edin; yani varlık denizinin Kaynağı, bütün mevcûdatın var oluş sebebi ve dayanağı Olan Bir Zatı ister özetli olarak tüm Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları kapsayan Allah Adı ile çağırın veya açıklama ve tafsilatlar arz ederek Rahman İsmi ve Sıfatı gibi İsimleri ve Sıfatları ile zikredip çağırın. Öz Varlığını veya icraatlarını anlatan hangi İsim ve Sıfatlarıyla çağırırsanız çağırın Bilesiniz ki, bütün Güzel İsimler; sonradan olmak, sayılmak ve birden fazla olmak gibi alametlerden, eşi ve benzeri olmaktan, ayıp ve kusurdan Münezzeh Olan Allah'ındır. O'nun tüm İsimleri ve Sıfatları; sayısız ve sonsuz nitelikleri ve icraatları olduğunu ve her hususta Tek olduğunu gösterir. İsimlerinin ilgi sahası olan yaratılmış yok olduğunda bu İsimlerle İsimlenen Zat Tekdir. Çünkü O'nun katında Bir ve tek oluşundan başka bir şey düşünülemez. Bunun aksi sadece kuruntu ve zan olur. (Sizler sonsuz Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi ve Bir Olan Rabbinizin hangi İsim ve Sıfatıyla dua eder ve O'na çağırırsanız; her şeyin Tek Sahibi Olan Allah tarafından karşılık bulursunuz). Bütün varlıklar ve kimlikler, bağ ve ilgiler bir tarafa konduğunda bütün Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlar Tak varlık Olan Allah'a aid olunca ey Tevhîd Makamında tereddüd ve kararsızlık göstermeksizin tam bir karar ve sebatla bulunan yüce ilim sahibi! Tüm varlığınla O hak varlığa

yönelip namaz kılarken sarhoş ve şaşkınların sözleri gibi okurken sesini açığa vurarak bağırma. Seni dinleyerek gelişmekte olan talebe ve öğrencilerine cimrilik gösterircesine namazda dahi sesini kısıp gizleme. Bu ikisi arasında yol ara. Ne çok yüksek ve ne de çok kısık. Orta ve i'tidalli olarak konuş ve oku. Çünkü bütün işlerde en iyi olan dengeli ve i'tidalli olandır.

۞ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ۞

111.Ayet: Tevhiîdin merkezine ulaşıp orada makam sahibi olarak karar kıldıktan sonra oraya kavuşmanı, kavuşmakta sana başarı verip orada olmanı sana ikram eden Allah'a şükredip karşılıkta bulunmak için de ki, hamd, övgü ve tüm güzellikler Allah'ındır. O ki, Varlığının Bir ve Tek olduğunu daima ilan ve ızhar eder. Bütün Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatlarıyla bambaşka olduğunu devamlı arz eder. Tek İlâh ve Tek Rab olduğunu ve olmazsa olmaz Varlığının Bağımsızlığını ve Bir olduğunu daima açığa koyar. Şöyle ki, çocuk edinmedi, çocuktan Münezzehtir. Zira O Samed ve Kayyum olduğu için O'nun sonu yok ve dolayısıyla O'nun yerine geçecek yok. O Ezel ve Ebeddir. Yok olmaz ve asla Varlığı bitip tükenmez. Hukümranlığında ve yarattığı her şeyi idare etmesinde O'na yardımcı olmak veya karşı çıkmak için hiçbir ortağı yoktur. Çünkü O'ndan başka Hak Varlık yoktur. (Her şey O'na bağlı olarak, O'nun tarafından var edildi ve yok olmağa mahkûmdur). O'nun işlerini üslenip icraatlarını yürütmeğe bir yakını da yok. Zira O'nun ezelî ve gerçek Büyüklüğünü etkileyecek bir düşüklük ve perişanlık O'na ilişecek değildir. (Dolayısıyla hiçbir şeye ve kimseye ihtiyacı yok). Çünkü O'nun Varlığında bozulma, değişme, halden hale geçme gibi noksanlıklar yoktur. Hulasa O'nu (sübhaneh ve celle Celâlüh); Hak Varlık olarak tekbir et. Allahü Ekber de. Beden ve ruhen ta'zıîmde bulun. Bütün varlığınla elbette O'na yönelip tekbir ve ta'zıîmde bulunacak ve kulluk yapacaksın. Çünkü O'nun beraberinde bir varlık yok. Bu makamda O'na asla kimsenin ve hiçbir şeyin bağ ve ilgisini kuramazsın (ve kimseye O Hak ve Tek Varlığın hakkı olan niteliklerden bir şey veremezsin). Zira O (Teâlâ); babalık, bebelik ve eş sahibi olmak gibi bağ ve nispetlerden, hakkında herhangi birinin bunları kuruntu dahi etmesinden Münezzehtir ve O (Azıîmüşşan) Pek Büyüktür.

Ey Rabbimiz! Fazl u kereminle bizleri Tevhıîdine götüren O Pek Doğru Yoluna erdir. Bizleri Seni hakkıyla tekbir ve temcid eylemeğe (Allah En Büyüktür ve En Yücedir demeğe) sahip olanlar topluluğuna kat ve daima onlarla beraber eyle.

İSRA SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Hak varlık Olan Allah'ı kuvvetle hamd ederek temcid ve tekbir makamına ulaşan Tevhıîd ehli müsliman! Allah seni erdirdiği o makamda başarılı ve şerefli ve kararlı kılsın. Sana lazım olan Allah'ı hakkıyla ta'zıîm, layıkıyla tekbir; tekrim etmendir(O'nun haşmetini, büyüklüğünü ve sonsuz değerlerin, kerametlerin ve iyiliklerin Sahibi olduğunu daima anlayıp anlatmandır). Bil ki, Allah'ı ta'zıîm etmek; O'nun yansıtıcıları ve aynaları olan bütün yarattıklarına saygılı davranmanla olacaktır. Çünkü bütün varlıklar ve kâinatın her bir zerresi kendilerinde Allah'ın göründüğü sahneler ve aynalardır. Her birinde Allah Azıîmüşşan bütün Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile daima görünmektedir. Varlıkların zerrelerinden her bir zerre yanında tam bir teslimiyyet ve gönülden istekle tevazu gösterip hiç olduğunu bileceksin. Onlara karşı asla büyüklenmeyeceksin ve yanlarında üstünlük taslamayacaksın. Çünkü hangi cins ve hangi türden olursa olsun basit bir zerreye karşı büyüklenip üstünlük taslamak; Hak Teâlâ'ya ve Tevhıîdin merkezine kesin olarak erişilmediği alametlerindendir. Senin için bu başarının olması ise ancak Dünyada insan olmanın gereği olan her eksiklik ve yanlışlıkların kalkıp yok olmasıyla olur. Bu da tüm dilek ve istekleriyin ölüp yok olmasıyla olacaktır. Tüm bunların olması da ağır diyetler uygulamakla, gaflet ve pis arzuları söküp atacak çalışmalar yampakla, cehalet sahiplerinin içlerine yerleşerek nefislerine hoş gelen âdet ve davranışları, resim ve resmiyetleri terk ederek yalnızlığa, şöhretten kaçıp gizli ve saklı kalmağa eğilip yönelmekle taklid, tahmin ve varsayım ehli insanların şöhret ve resmiyetlerinden kopmak ve uzak kalmakla olur. Bütün vakitlerinde ve her durumunda her şeyden koparak Allah'a dönmen lazım. Allah Teâlâ; bizleri ve sizleri Tevhıîd Yoluna gitmekte başarılı kılsın ve her şeyden arınarak birliğe ermekle rızıklandırırp yüce nasipler versin. Bizleri temcid, tahmid ve tekbir makamında kendilerinden geçen aşk ve yakınlık sahiplerinin topluluğundan eylesin. O sübhanehü ve Teâlâ; pek Yakın, çağrıları duyup duaları kabul Eden, Pek Övgülü ve Pek Yücedir.

KEHF
SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede tanrılık ideasında bulunan zalim Dekyanus'a karşı ayaklanan sonra da mağaraya sığınan gençler anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 110 Ayettir.

KEHF SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

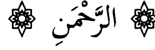
Hz. Muhammed'e layıkıyla bağlı olup Hak ve tahkik ehli olan, O'na uyarak Tevhıîd ve İlâhî bilgilere ulaşan, Muhammed'e (a.s.) inen ve O'nun mertebesini tüm açıklığıyla anlatan Kur'an'dan; İlâhî ma'rifetler, hakikatler, anlayış ve izlenimler konusunda O'nun (a.s.) durum ve makamını açıklayan İlâhî ilgi ve yüce lütufların peş peşe sunulan mertebelerine yükselişini gözler önüne seren, Tevhıîdin Yolunda şaşma ve düşme göstermeksizin tam bir doğruluk ve tamlıkla yürüyüşünü gösteren ve Allah'ın Yüce Kitabından olgunlaşıp hidayet sahibi olmak isteyen kimseye; İlâhî nizam ve adalet üzere inen Kur'an'ın; Tevhıîd Yoluna yürümekte Allah katından başarılı kılınan ve özel destekler gören her bir başarı sahibine her türlü yanlış, kusur ve hatadan münezzeh olup dosdoğru ve sağlam adalet, muazzam İlâhî düzen üzere inmiş Pek Mukaddes Kitab olduğu incelikleri asla gizli kalmaz.

Ve yine böyle mertebelere yönelen her bir sadık ve salih kula; O Sevgili Peygamberin (s.a.v.) ahlakının tam bir düzgünlük ve denge içerisinde Kur'an'a aynen uygunluğu, O Yüce Nizam üzerinde kurulu olduğu sırları ve incelikleri tam olarak anlaşılır ve bilinir. Çünkü O (bütün kitaplardaki ilim ve hukümleri Kapsayan Yüce Kur'an); Allah katından O Sevgili Peygamberin kabiliyyet ve kapasitesine göre, bütün peygamberlerin ve Allah'a eren ve erdiren yüce elçilerin tamamının mertebelerini kapsayan bir tarzda, O'nun (s.a.v.) En Kapsamlı Mertebesine uygun olarak indirilmiştir. Evet öyle çünkü O'nun Mertebesi bütün peygamberlerin (a.s.) mertebelerinin başlangıç ve dönüp son bulma makamıdır. Bu sebeple İlâhî Yüce Dîn Görevi; O'nun Peygamber olması ve icraatları ile tamamlandı. O'nunla peygamberlik görevi sonlandı ve O'nun insanlık için Allah'ın emriyle tatbikat sahasına koyduğu Yüce Dîn İslâm'la; bu Yüce görev son buldu. Hulasa O'na Kur'an indirilmekle Allah tarafından kitab indirilme kapısı kapandı.

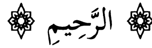
Bu yüce gaye ve sonsuz nimetlerden dolayı; Başta Sevgili Peygambere (s.a.v.) ve O'na Îman edip İzinde yürüyenlerin tamamına; Allah'a devamlı hamd etmek ve şükretmek yüce bir farz ve boyun borcudur. Çünkü Allah Teâlâ En Büyük Nimet Olan Bu Kur'an'ı kendilerine ikram etmiştir. Bu Kur'an; Îman ve İslâm ehlini, azgınlık ve sapıklık sahiplerinden seçip ayıran pek Büyük bir Nimettir. Bunun için Allah Teâlâ; Kendisine hamd edilmesini Sevgili Rasûlüne öğretmek ve ümmetini de bu hususta eğitip irşad etmesini sağlaması için O'na her şeyi haber verdi. İsimlerinin En Büyüğü ve En Yücesi Olan Allah Adıyla pek uğurlu bir başlangıç yaparak buyurdu:

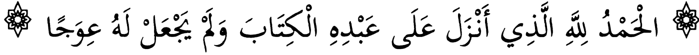
Tüm kemal Sıfatları ile sıfatlı olması bakımından Yüce Varlığıyla Kulu Muhammed'e (s.a.v.) tecellî eden (Kendisini Gösteren) Allah Adıyla.

Sonsuz ikramı gereği kulları arasından erişilmez üstünlükler vererek O'nu seçti ve yaratılmışın Seçkini kıldı. O (c.c.); bütün kullarına sonsuz rahmet ve ikram Sahibi Olan Rahman'dır.

Zira kulları; olgunluğa ve yüce mertebelere erdirmesi için Bu Eşsiz Kul ve Yüce Rasûlü onlara Peygamber olarak gönderdi. O (c.c.) Rahıîm'dir; zira kullarına öyle bir rahmet ve merhamet Sahibidir ki, onları; Sevgili Peygamberinin eğitip yetiştirmesiyle huzuruna kavuşmanın hayat suyuna ve ebedî nimetlerine erdirir.

1.Ayet: Bütün övgüleri, tüm güzel niteliklerle nitelenmeyi ve sonsuz üstünlük vasıflarıyla anlatılmayı içeren hamd; bütün olgunluk Sıfatlarını Kendisinde Toplayan ve varlıkların tamamı tarafından yapılan övgüleri; Yüce Varlığıyla, Sıfatları ve icraatları ile hak eden Allah Azîmüşşan'a mahsustur, O'nun hakkıdır ve O'na layıktır. O Allah ki, bütün kemal mertebelerini Kendisinde (c.c.) toplayan, İlâhî gölge ile gölgelenip sırf Kendisini (c.c.) temsil etmekle Kendisinin asıl Halifesi olan Kulu Muhammed'e (s.a.v.) Yüce Kitabı indirdi. O öyle bir Kitap ki, bütün kemal sıfatlarını ve kusursuz nitelikleri eşsiz bir özetleme ve yine eşsiz bir açıklama ile ihtiva eder. Kendisinden önce inen İlâhî kitapların tamamının içerisinde bulunan emirler, yasaklar ve hükümlerin tamamını kapsamakla beraber fazla olarak Bütün İlâhî hukümleri ve o hukümlere bağlı hem Dünyevî-hem Uhrevî en güzel ahlakı kapsar. Bu Yüce Kur'an; âlemlerin Rabbi Olan Allah'ın; bütün varlıkları, sebep ve alakaları varlık sahasından düşürüp yok eden Zatının; Birliğiyle ilgili tüm işaret ve incelikleri içinde bulundurur.

Kuluna Bu Yüce Kitabı İndiren Allah (c.c.); kullarına Bu Kitapta Zatının Birliğinin Yolunu en sağlam, en düzgün, en kuvvetli ve en yeterli tarzda açıklayıp anlatır. Her şeyin Rabbi Olan Allah Teâlâ; Bu Kitabın içine ufak bir eğrilik ve yanlışlık koymadı, O'nun tüm hakikatleri, geçmiş ve gelecek olan her şeyi açıklamasında yanlış ve yanılgıya mahal bırakmadı.

۞ قَيِّمًا لِيُنْذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ۞

2.Ayet: Aksine O'nu aklen ve Dînen kötü nitelikler olan ifrat ve tefrittan (gevşeklik ve taşkınlıktan) uzak, sapasağlam, Düzgün bir Kitab, En Doğru Dîn ve Hayat Tarzı yaptı.

Bu Yüce Kitabı En Sevgili Kulu Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirdi ki, Allah'ı inkâr eden, O'nun Varlığını ve Birliğini inad ederek kabul etmeyen, kendilerini kurtuluş Yolundan uzaklaştıran ve tüm kötülükleri yapan kâfirleri şiddetli ve zor azaptan korunmaları için; kahır ve intikam Sahibi Olan Allah katından gelen uyarılarla uyarsın, Allah'ın Varlığına ve Birliğine kesin bilgi ve yüce anlayışları bakımından tam bir olgunlukla Îman eden ve kendilerinden bu şuurla meydana gelip Allah'a yaklaştıran kusursuz davranışlar sergileyenleri de türlü müjdelerle müjdeleyip pek güzel bir mükâfaatın, sonsuz nimetlerin onların olduğu müjdesini versin. Bu Güzel Mükâfaat; Allah'a kavuşma şerefi, O'nun Cemâlini görmeğe ermek ve O'nun Pek Değerli Varlığına hakkıyla ulaşmaktır.

۞ مَاكِثِينَ فِيهِ أَبَدًا ۞

3.Ayet: Bu Güzel mükâfaatın ve sonsuz nimetlerin içerisinde ebediyyen kalacaklar. Tükenme ve bozulma gibi hiçbir değişikliğe uğramayacaklar. Zevkları, aşkları ve tatları daima artacak. Allah'ın Birliğine erme suyuna susuzlukları (bunu devamlı içmelerine rağmen) hep devam edecek. (Allah Te'alâ; Varlığını ve Birliğini onlara devamlı göstermesine ve onları Birliğine erdirmesine rağmen asla doymayacaklar ve devamlı arzu edecekler. Çünkü Allah Azîmüşşan sonsuz kemallere Sahib olduğundan bir sonraki gördükleri bir öncekine benzemeyecek). Nitekim Hadis-i Kudsîde Allah Teâlâ haber vermiştir mealen: Ebrarın (Allah'a kullukta ve itaatte güzel başarı sergileyenlerin) aşırı arzuları Bana kavuşuncaya dek bir hayli devam eder.

۞ وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۞

4.Ayet: Şirk ve inkârda aşırı giderek Allah çocuk edindi diyen Yahûdî ve Hıristiyan azgınlarını da çok ağır ve pek acı bir azapla uyarsın diye O'na Bu Kur'an'ı indirdi. Çünkü Yahûdîler; Uzeyr Allah'ın oğlu dediler. Hıristiyanlar da Mesîh (Îsâ) Allah'ın oğlu dediler. Samed, eşi ve benzeri olmayan Tek İlâh'a (her şeyden Münezzeh Olan Yüce Allah'a) çocuk nispet ettiler.

۞ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ۞

5.Ayet: Hal bu ki, Allah hakkında cahil oldukları gibi bu iddialarına dair de hiçbir bilgi ve belgeleri yok. Bu iddialarının ne anlama geldiği ve Allah'a aykırı olduğu

konusunda elbette kesin bilgileri yok. Varlığı Vacib (Ezel-Ebed Zorunlu) Olan Allah'a ve O'nun Yüce Şânına bunun aykırı olduğunu idrak edemiyorlar. Çünkü çocuk edinmek; ölünce arkasında bırakmak için veya yanında güzel bir varlık olup kendisine destek vermek için olur. Bu ikisi de Allah için olmayacak şeylerdir. Allah Teâlâ bu zalimlerin söyledikleri iddia ve iftiralardan pek Yücedir ve çok Münezzehtir. Babalarının da bu konuda bilgileri yoktu. Yani eğer bunlar Allah'ın çocuğunun olduğunu önlerinden giden babalarını Taklid ederek iddia ediyorlarsa bilesiniz ki, babaları da cahillerdi ve Allah'a yakışmayan noksan sıfatları bilmiyorlardı. Hulasa cahilce ve düşünmeksizin ağızlarından çıkan bu kelime; inkâr, kâfirlik ve Allah'a yapılan edepsizlik bakımından pek büyük bir söz, cezası pek ağır bir günah olmuştur. Bunlar sözleriyle tuttukları bu yolda yalan ve iftiradan başka bir şey konuşmuyorlar. Bu ve benzeri söz ve iddiaları (Yahûdî ve Hıristiyanlar) kitaplarında Allah'a nispet ederek O'na (c.c.) iftirada bulunuyorlar. Hal bu ki, o sözleri ellerindeki kitaplara; iftiralarda bulunup zalimlikler yaparak kendileri yazdılar.

۞ فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ۞

6.Ayet: Bu tarz üzere onların Seninle tartışıp bu iftiralarında ısrarlı durumlarının; bu inad ve Allah'a karşı kin ve azgınlıklarının böyle olmasından sonra bir de umuyorlar ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Sen; onlara olan kusursuz sevgin, Îman etmelerine olan düşkünlüğün, Seninle anlaşıp Sana uymalarını umud edip aşırı arzun sebebiyle Kendini bitirip kahredeceksin. Eğer dönüp giderler ve Bu Yepyeni Söz Olan Kur'an'a Îman etmezler, Sana da itaatte bulunmazlarsa güya Sen arkalarından çok üzülüp intihar edeceksin. (Hal bu ki, Sen Allah'ın rahmet Denizisin. Balıklar Denize muhtaç değilse Denizin balıklara hiç de ihtiyacı yoktur.)

۞ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۞

7.Ayet: (Eğer zannediyorlarsa ki, Senin; Îman etmelerini arzulamana sebep olan şeyler onların zengin olmaları, halkın efendileri olup kimseye tenezzül etmemeleri, makam ve servetleridir... Bil ki, bunların ve bunlara bağlı her şeyin hiçbir önemi yoktur. Hakikat şu ki, Biz Yeryüzünde bulunan üç ana varlığı; hayvanları, ürünleri, madenleri ve bunlara dayalı olarak diğer tüm gelirleri; nefislerin kuruntulara kapılarak arzulayıp tad alacakları Yeryüzünün (geçici) süsü ve onların imtihan olunup kimin ne olduğunu gösterecek nesneler ve parıltılar yaptık. Yani Îman ve İslâm fıtratı üzere yaratılan ve kullukla mükellef olan insanların hangisi akıl ve olgunluk, iş ve icraat bakımından daha güzeldir, deneyip ortaya koyalım diye bu imkânları onlara sunduk. Kim akıl sahibi olarak olgunluk gösterip Dünyanın süs ve lezzetlerinden yüz çevirerek, yıkılıp yok olmağa mahkûm olan sebeplerden ve

hayalî lezzetlerinden uzaklaşıyor, onlara iştah ve arzu duymanın türlü acıları ve üzüntüleri doğurduğu için dönüp bakmıyorsa biliyor ki, bunları arzulamak her türlü suçları ve günahları işlemeğe sebep oluyor. Bununla beraber girilip sığınılacak basit bir barınak, bir parça örtü ve açlığı giderecek kadar bir rızık gerekmektedir. Gerisi yok olmağa mahkûm olan çör-çöp, dert ve acılar kaynağından başka bir şey değil.

۞ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ۞

8.Ayet: Ne zaman bildin ki, Dünya üzerinde bulunan her şey sadece yok olmağa mahkûm olan süstür, parıltılardır ve kendisine güvenildiği anda yok olup gider. O halde şunu bil ki, kudretimizin tamlığından, güç ve kuvvetimizin şiddetinden dolayı Dünya üzerinde bulunan tüm parıltıları ve birikip depolanmış malları ve hazineleri; bitki ve verimlilikten eser kalmamış kuru toprak yapacağız. Onca varlıkları toz, toprak haline getirmemiz karşısında Kudretimize hayret edersin.

۞ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ۞

9.Ayet: Kudretimiz karşısında hayret etmen sebebiyle yoksa mağara ve rakım sahipleri ve onların hikâyelerinin olup olmadığı konusunda tereddüdde bulunarak zanna mı kapıldın?

Kehf; dağda bulunan geniş mağara demektir.

Rakım hakkında çokça görüşler ve rivayetler var. Bunlar: İçinde Mağaranın olduğu dağ; Mağaranın bulunduğu vadi, Mağaraya gizlenen gençlerin köyü, onların köpekleri, Mağara kapısında bulunan ve o gençlerin adlarının yazılı olduğu kurşun veya taş levha ya da rakıîm sahipleri olan başka bir topluluk. Hakikat şu ki, bu gençler ve onların hayat hikâyeleri Varlığımıza, Birliğimize ve her şeye Kadir olduğumuza delil olan şaşılacak Ayet ve alametlerimizdendir. Yani ki, insanlar hayret edip şaşkınlığa düşerler ve bu olamaz derler. Hal bu ki, kesin olarak olmuş bir hadisedir. Bu hadisenin gerçekliği, bu gençlerin varlıkları yalan söylemeleri mümkin olmayan kuvvetli topluluklar tarafından nakledilip gelmiştir. Kesin bir olaydır. Çünkü bu gibi harikalar Bizim sonsuz kudretimiz yanında pek kolay ve basittir.

Ey ibret nazarıyla bakıp düşünen insan! Eğer Rabbinle senin aranda bulunan kendi âdet ve alışkanlıklarını kaldırsan, can gözünden anlayış ve dostlukların tekrarlanmasını atsan (yeni-yeni görüş ve anlayışlara ersen) varlık âlemindeki zerrelerden her bir zerrenin meydana gelişi imkânsız görülmekte ve şaşkınlık vermekte böyle olurdu (Ashab-ı Kehf'in hallerinin hayret verici olduğu gibi harika olarak karşılanırdı). Hatta daha da akıllara durgunluk verir ve şaşkınlık sağlardı. (Misal anne karnında çocuğun hâsıl oluşu, hayat mümkin olmayan yerde aylarca

canlı kalışı ve sağ olarak; çıkış mümkin olmayan yoldan çıkıp Dünyaya gelişi... Küçük bir çekirdekten muazzam bir ağaç meydana gelmesi. Varların yok olması, yokların var olması... Bunlar tekrar-tekrar müşahede olunmakta, görünüp izlenmekte ve alışkanlık kazanılarak basit ve önemsiz görülmektedir. Hal bu ki, her şey Allah'ın sonsuz kudret ve azametini göstermektedir). Kendi iç âlemine müracaat etmeli, kendi durum ve sırlarını düşünüp incelemelisin. O zaman kendi varlığında şaşılacak ve hayrete düşülecek o kadar haller görürsün ki, bu şaşılacak haller aklını dehşete düşürür. Hissin ve anlayışın yorulup çalışmaz olur. Senin dışında var olan sonsuz varlıkları tefekkür ettiğinde nasıl olurdun, ne kadar şaşırır ve ne derece dehşete düşerdin?

Ey Yüce Rabbimiz! Bizlere; Sana yakınlığa ermekle sayısız varlıkları eşsiz suretlerde Yaratan kudretini anlayıp izlememizin, ibret nazarıyla harika sanatlarını ve sırlarla dolu eserlerini tam bir anlayışla ve layıkıyla idrak etmemizin tadını taddır.

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

10.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Ashab-ı Kehf'in hayat hikâyelerini anlat. Vaktiyle Rum halkının (Zalim Roma Krallığının) önde gelenlerinden beş veya yedi ya da sekiz genç Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îmanlarını gizli tutarlarken sırları anlaşılmakla Kralları Dekyanus onları şirke dönüp kendisine uymağa zorlamıştı. Onlar buna yanaşmayıp karşı gelmişlerdi.(Allah'ın Büyüklüğünü, Kralın aciz bir rezil olduğunu, Allah'tan başka ilâh olmadığını haykırarak kaçmışlardı.Kendilerini yoktan var eden, Îman nimetine erdirdikten sonra güçlü ordulara sahip olan O Zalimden kurtaran) Rablerine sığınıp himaye etmesini dileyerek varıp mağaraya sığınmışlardı. Allah'ın koruyup yardım etmesini dileyerek O'na seslenerek dediler ki, ey bizleri türlü lütuf ve ikramlarla yaşatıp idare eden, Varlığına ve Birliğine Îman edip Seni tesbih etmemiz başarısını bizlere veren Rabbimiz! Bizim kulluk hizmetlerimiz karşılığında değil; katından bağış ve ikramın olarak bizlere öyle bir rahmet; kuvvet ve gelir kaynağı ver ki, bizleri Düşmanımızın elinden ve işkencesinden, tekrar kâfir olmaktan ve ısyanlara dalmaktan, küfür ve ısyanın ağır vebâl ve günahlarından kurtarıp korusun. Düşmandan kaçıp himayene sığındığımız şu anda hayatımızı devam ettirmek için gerekli sebepleri bizlere lütuf ve ikramınla hazırla. Bizlere; Yüce Varlığına kullukta razı olacağın işler yapmamız için başarılar ver ve Tevhıîdiyin hayat suyuna korku ve tehlikelerden güven içerisinde erdirecek olgun kulluk, hidayet ve dürüstlük başarıları ver. Hulasa dualarını kabul edip (önceden olduğu gibi) mağaraya girerek tam bir yakarışla Bize sığınmalarından sonra da ihtiyaç duydukları her şeyi onlara verdik.

۞ فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ۞

11.Ayet: Mağarada uyurlarken kulaklarına ağır perde vurup dışarıdan gelecek sesleri duymalarını engelledik ve bu tarz üzere onları sayı bakımından senelerce yemek-içmek ve yaşamalarına maddî sebeplerden hiçbir şey olmaksızın uyuttuk. Hulasa onlar ölüler şeklinde uyuyorlardı. Yaşamalarını devam ettirmeğe gerekli olan maddî hiçbir rızık yoktu ama canlı idiler ve nefesleri içlerine girip çıkıyordu.

۞ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ۞

12.Ayet: Sonra onları Kıyamette ölülerin dirilmesi gibi uyarıp ayağa kaldırdık ki, onların mağarada ne kadar kaldıkları konusunda tartışıp duran Yahûdî ve Hıristiyan guruplarından ibaret iki guruptan hangisi kalış müddetlerini sayıp kaydetmekte ve gerçeği bilip muhafaza etmekte daha kuvvetlidir seçip beyan edelim. Gerçek şu ki, her ikisi de ne kadar kaldıkları gerçeğini bilmiyorlar ve her ikisi de iddialarında haklı değiller.

۞ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُمْ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ۞

13.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Biz rahmet ve ikram makamımızdan Sana; onların iddialarının aksine ne kadar kaldıklarının gerçek haberini olduğu gibi anlatıyoruz: Bilesiniz ki, onlar; mertlik ve yiğitlik sahibi gençlerdi. Allah'tan başarı olarak onlara kâmil akıl ve tam olgunluklar verilmişti. Bu sebeple Rablerine Îman edip O'nun Birliğine teslim oldular. Kendilerine ikram edilen aklı Allah'ın Varlığına, Birliğine ve O'ndan başka ilâh olmadığına dair belgeler bulmakta kullanıyorlardı. Bizim Büyüklüğümüze, İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın kusursuzluğuna dair Ayetlerimiz ve tüm belgeler hakkında düşünce ve araştırmalara sahip olmalarından sonra onları hidayet, olgunluk ve Îmanda üstünlük bakımından geliştirip bu konuda fazlaca ikramlarda bulunup (Bize sadakatle kulluk yapmaları yolunda) desteğimizi artırdık.

۞ وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا

لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا ۞

14.Ayet: Kalblerine Îman ve İslâm sevgisini bağlayarak Îman ve İslâmın Nûrlu Caddesinde ayaklarını sağlamlaştırıp Bu Yolda ebediyyen bulunmalarını sağlayıp başarılar verdik. Ey peygamberlerin En Kâmili! O Zalim Tağut (küfür ve zulümde azgınlık kaynağı ve azgınlar başı olan) Dekyanus karşısında, Kavmin ileri gelenleri önünde tekrar kâfirlik ve şirke dönmeleri kesin bir emir ve zorbalıkla istendiğinde Onun makamında, Onu ve buyruğunu tanımayarak ayaklanıp karşı durdukları ânı

anlat. Ona, Onun şiddet ve zorbalığına aldırış etmeksizin dediler ki, Bizim Rabbimiz; Bizleri yoktan var edip varlık sahasına Getiren, yaşatıp Yönetenimiz; bilesiniz ki, Semâvat ve Arzın Rabbidir. Tüm yücelikleri ve yüceleri, alçaklıkları ve alçakları, bilinenleri ve bilinmeyenleri, aşikâr ve gizli olanı hulasa her şeyi Yaşatan ve Yöneten O'dur. Her şeyi Tek Kendisi yoktan var etti ve her şeyi idare edip ihtiyaçlarını temin etmekte de hiçbir kimseye bağımlı değil. Tasarruf ve egemenliğinde hiçbir akıl ve görüş sahibinin O'na ortaklığı, hiçbir destekçinin desteği ve hiçbir yardımcının yardımı yok. O; İlahlığın ve Rabliğin haklı Tek Sahibidir. Bizler; O Gerçek İlâh'dan başka sahte ve asılsız tanrılardan hiçbirine kulluk yapmayız, dua ve isteklerde bulunmayız. Çünkü tapılacak ve Kendisinden dua ve isteklerde bulunulacak sadece O'dur. Allah'a yemin ederiz ki, eğer ey cahil! O'ndan başkasına ilâh diye yönelip tapacak olursak gerçekten hak ve doğrudan çokça uzak saçma sözler konuşup şirk ve küfre batmış ve türlü azgınlık ve sapıklıklara düşmüş oluruz. Allah bizleri bunlardan korusun.

۞ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۞

15.Ayet: Sonra halkın cahilliklerini dolaylı sözlerle anlatıp uyarıda bulunarak dediler ki, şu vatandaşlarımız ve bizim toplumumuz; gerçekten Doğru ve Kusursuz Olan Allah Yolundan sapan bu insanlar; son derece cahil ve sapkın olduklarından dolayı Allah'tan başka ilâhlar edindiler ve bir takım putlara; Allah'a ibadet eder gibi tapıyor ve hizmet ediyorlar. Bu konuda onların ilâhlar ve rabler olduğuna dair kendileri için bir belge ve bizleri aciz koyacak bir alamet getirseler ya... Bunlar Allah'tan başka bir ilâh olduğuna dair hiçbir belge getiremezler. Şu halde açıkça görülüyor ki, Allah'a ortak koşup bir başkasına tapmaları Allah'a kesin bir iftiradır. Yalan ve asılsız bir iddiayı Allah'a nispet ederek iftirada bulunan zalim ve azgın kâfirden daha zalim kim olabilir? O Ezel ve Ebed Var ve Tek Olan, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan sonradan olmadığı gibi ölmeyecek Olan ve hiçbir şeye Benzemeyen Allah'a ortak koşmak, birini veya bir şeyi O'nun yerine koyup O'na denk tutmak olacak şey değil, elbette korkunç bir zalimliktir.

۞ وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ

وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ۞

16.Ayet: Dekyanus'la aralarında olup bitenlerden sonra gençlerden bazısı dedi ki, bu gün bizler için bu zalimlerden kurtulup uzaklaşmak lazım. Ey Tevhiîd ehli olan arkadaşlarım! Bunlardan ve her şeyimizi Kendisinin bilerek kulu ve kölesi olduğumuz Allah'tan başka taptıkları sahte tanrılarından ayrılıp uzaklaştığınızda bunların tüm tuzak ve zararlarından korkmaksızın ve paniklemeksizin O bildiğiniz

Mağaraya bunların aralarından çıkarak, kaçıp uzaklaşarak saklanın ve Rabbinize sığının. Bunda ittifak edin ki, halinize yakışan budur. Düşmanınızın korku ve zararlarından O'nun himayesini isteyip rızıklarınız konusunda O Yüce Rabbe tevekkül edip güvenin. Niyyet ve işlerinizde ihlâs sahibi olarak O'nun bağış ve sonsuz güzellikleri içeren sofralarına yönelirseniz O sizlere; geniş rahmetinden kendisiyle yaşayıp varlıklarınızı devam ettirecek her şeyi genişçe verir. Ayrıca tüm işlerinizi O'na havale ettiğinizde yapacağınız işlerden size destek olup faydalanacağınız her şeyi hazırlar ve tüm işlerinizde sizlere kolaylıklar verir. Bir de O'nun rızası için terk ettiğiniz nasipler karşılığında maddî ve manevî daha güzel nimetler ikram eder.

۞ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ

وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ۞

17.Ayet: Âlemlerin Rabbi Olan Allah'ın onlara tam olarak şefkat gösterip destek verdiğinin alameti olarak ey ibretle bakıp gören! Yaz mevsiminde ısısının yüksek olduğu günlerde doğduğunda Güneşi; mağaralarının sağ yanından dönüp dolaşarak gidiyor görürsün. Böylece ısısı ve ışığı onlara zarar vermez. Tepe noktasından batmağa yöneldiğinde de onları biraz okşuyor ve onlardan ayrılarak, batıyor olarak görürsün. Onlar Mağaranın bir köşesinde değil tam ortasında geniş bir yerde oldukları halde Güneş onlara dokunmuyordu. Eğer onlara Allah'ın gözetim ve koruması olmasaydı elbette Güneşin harareti zarar verirdi. Çünkü batıncaya kadar üzerlerinde parlar dururdu. Bütün bunlar yani; Allah'ın onlara rahmetini yayıp arz etmesi, şefkat edip destek vermesi, Güneşin ve diğer varlıkların eziyet ve zararlarından koruması Allah'ın Varlığının, Birliğinin, her şeye kadir olduğunun ve onları rızasıyla kabul ve himayesine alışının Ayet ve alametlerindendir. Çünkü onlar(r.a.); Allah'ın Tevhıîdinin suyuna erenler, katından başarıya ulaşanlar, rızasını isteyenler, her işlerini O'na ısmarlayıp hukmüne razı olanlar ve yaptıklarını Allah için yapan salih kimseler olmuşlardır. Allah ezelî ilminde kimin Îman ve İslâm'a ermesini diledi, rıza ve muradı da bu oldu ise o kimse hidayet konusunda başarılı kılınıp kendisine has bir kurtuluşu olmuştur. O kimseden düzgün ve hayırlı işler meydana gelmese de bu hidayet o kimseye Allah'tan bir bağış ve ikramdır. Allah ezelî ilminde kimin de dalâlette ve kâfirlikte olmasını dilemiş ve hukmü bu konuda olmuşsa o kimseden de ne kadar yararlı ve düzgün işler meydana gelirse gelsin o kimse küfür ve sapıklık içindedir. Onun iyi işler yapması durumunu değiştirmez. Allah Teâlâ; o kimsenin sapıklıkta kalmasını diledikten sonra asla o kimseye işlerini üstlenip destek vererek kendisine karakter olmuş sapıklık ve içine işlemiş günahtan kurtaracak bir sahip bulamazsın.

۞ وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ۞

18.Ayet: Ey gözünün hakkını vererek iyi gören! Allah'ın onlara olan lütuf ve ikramının tamlığından ve şefkatinin bolluğundan dolayı yatıp uyudukları o yerde görseydin şüphesiz onları uyanık duruyorlar zannederdin. Çünkü gözleri âşık olarak nefes alıp veriyorlardı ve bedenleri bozulmamış, kokuşma yoktu. Onlar gerçekten uyuyorlar ve dinleniyorlardı. Bedenlerinin sağa-sola dönmeye ihtiyacı olduğunda onları sağ yanlarına ve sol yanlarına çevirip vücudlarının yanına ve böğrüne toprağın iz yapmamasını sağlıyorduk. Köpekleri kapı önünde veya Mağaranın eşiğinde ya da avluda ön kollarını uzatıp (çenesi kolları üzerinde gözleri açık bir halde) bulunuyordu.

Bu köpekle ilgili bazı rivayetler var: Bu değerli gençler halktan uzaklaşarak dönüp mağaraya sığınmak için giderlerken rastlamışlardı. Onlara katıldı. Defalarca kovmak istediler ama uzaklaşmadı. Sonra Allah onu konuşturdu ve dedi ki, ben Allah'ın sevgili dostlarını seviyorum. Bırakın beni izlerinize uyayım. Ona müsaade ettiler ve onlara katıldı.

Dendi ki, geçip giderlerken rastladıkları bir çobanın köpegi idi. Çoban onlara yemek yedirmişti. Hallerini çobana anlattılar. Çoban da onlara uydu. Köpek de çobanın peşi sıra gitti. "Kelbühü" değil de, kâlibühü diye okuyan kimsenin okuyuş tarzı bu anlamı destekliyor. (Kâlib; köpek sahibi demektir). Hulasa ey göz sahibi olup gören! O korkunç Mağarada onların uyuma biçimlerini görsen muhakkak arkanı dönüp korkunç vaziyetlerinden dolayı korktuğun için kaçardın. Hem de onlardan korktuğun için, için korku ile dolardı. Çünkü şehirden uzak, uzun ve yüksek dağlar arasında, korkunç Mağara içinde iri cüsseli adamlar ve girişte korkunç görünüşlü bir köpek ve hepsinin gözleri açık.

۞ وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۞

19.Ayet: Onları bu görülmedik tarz ve tuhaf şekilde yatırıp uyuttuğumuz gibi tekrar hayata döndürüp kaldırdık ki, aralarında konuşup Mağarada uyuyup kaldıkları müddeti birbirlerine sorsunlar ve öğrenmeğe çalışsınlar da Allah'ın kudretinin büyüklüğünü, rahmetinin bolluğunu ve üzerlerindeki nimetini bilip anlasınlar. Sonra da kesin Îmanla, Allah'a bağlılık ve O'nun lütuf ve ikramlarına

güvenle dolup taşsınlar. Uykularından uyandıktan sonra içlerinden konuşan biri dedi ki, Bu Mağarada uyuyarak ne kadar kaldınız? Uyuyan kimse uyuduğu müddeti bilemediği için zan ve tahminle dediler ki, tam bir gün veya günün bir mikdar vakti kaldık. Çünkü onlar Mağaraya sabah vakti girmişlerdi. Uyandıklarında ise öğle vakti idi. Yattıkları gün veya ertesi gün kalktıklarını zannettiler. Sonra gördüler ki, tırnakları ve saçları uzamış (ve hatta tekrar-tekrar kırılıp döküldükten sonra yine uzamış).Dediler ki, kalışınızı tüm incelikleri ile Allah pekiyi bilir. Çünkü O; değişikliğe, başkalaşıma uğramaksızın her şeye Yakın ve her şeyin yanındadır. Ne kadar yattığımıza dair idrakimiz yok. Bunu belirlemek bizim için önemli değil. Bizim için en önemli iş yiyecektir. Çünkü bizler açız. İçinizden birini yanında; bildiğiniz şu (gümüş) para ile Şehre doğru gönderin. Konuşan kişi elindeki parayı gösteriyordu. Ma'lum Şehre gitsin. O Şehir; Dekyanustan kaçtıkları Tarsus idi. Tarafımızdan gönderilen ve giden kişi baksın ve incelesin; hangi yemekçinin yemeği daha temiz ve daha lezzetlidir? Ondan rızıklanacağımızı getirsin yiyelim çünkü açız. Giden şahıs çarşıdakilerle güzel muamele yapıp onlara hoş davransın ve çabuk çıksın ki, sizlerin durumunu Şehir sakinlerinden kimseye fark ettirmesin.

۞ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا ۞

20.Ayet: Çünkü onlar sizden haberdar olup anlamalarından sonra eğer sizlere üstün gelirlerse sizleri taşlarla öldürürler veya Allah'a Îmanı kavrayıp Mü'minler olmadan önce içinde bulunduğunuz dinleri olan kâfirliğe sizi kâfirler olarak tekrar döndürürler. Tekrar eski kâfirliklere döndüğünüz zaman asla kurtuluşa ve Allah'ın rahmetine eremezsiniz ve hiç kurtuluş umudunuz kalmaz. İçlerinden birini Şehre göndermeleri sonrasında o kişi çarşıya girdi. Yiyecek satanların etrafında dolaştı. Tertemiz ve güzelce pişmiş yiyecek buldu. Yemek almak için parayı çıkarınca halk para üzerinde Zalim Dekyanusun resmini görünce bu adamı hazine bulmuş zannederek hukümdara götürdüler. O günkü hukümdar Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden bir Îsevî idi. Bu genç hukümdara hayat hikâyelerini güzelce anlattı. Orada bulunanlardan bazıları dedi ki, babalarımız anlatırlardı. Bir gurup Îmanlı genç Hak Dinlerinden taviz vermemek için Dekyanustan kaçtılar. Olabilir ki, O Gençler Bunlardır. Hukümdar ve tüm Şehir halkı; Mü'minleri ve kâfirleri ile beraber süratle gittiler. Onları görüp konuştular. Sonra O Yiğit Gençler dediler ki, sizleri Allah'a emanet ediyoruz. Allah cinlerin ve insanların şerlerinden sizleri korusun. Mağaradaki yattıkları yere döndüler. Orada gecelediler ve öldüler. Hukümdar onları oraya defnetti ve üzerlerine mescid yaptı.

۞ وَكَذَلِكَ أَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا ۞

21.Ayet: Onları ölüler gibi uzun bir zaman uyutup bedenlerini evirip çevirerek ve Güneşin hararetinden, türlü zararlılardan koruyarak merhamet ve ikramlarda bulunduğumuz, Kıyamette ölülerin diriltilişi gibi uykularından kaldırdığımız gibi halkı bunların hallerinden haberdar ettik ki, Bu Gençlerin Allah'ı bilip tanımaları ve her konuda görüşleri artsın ve güvenleri fazlalaşsın. Bunların hallerine vakıf olup yaşadıklarına şahid olanlar ve Kıyamete kadar tüm Îman edenler; kesin olarak bilsinler ki, sonsuz kudret ve kâmil iktidar Sahibi Olan Allah'ın va'di hak ve dediği her şey olacaktır. O (c.c.); haber verdiği hiçbir konuda asla yalan çıkmaz. Yine kesin olarak bilin ki, Allah'ın kitapları ve tüm peygamberlerin dilleri ile va'd olunan Kıyamet ânı muhakkak gelecektir. Bu Gençlerin 309 sene yattıktan sonra tekrar canlı olarak kaldırılmalarıyla Kıyametin varlığı hakkında hiç şüphe kalmamış ve insanların çekişip tartışmaları ortadan kalkmıştır.

۞ إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ ۞

Ey peygamberlerin En Kâmili! İnsanların; onların Dîni konusunda ve ruhun bedenle beraber tekrar diriltilip hesap için toplandıklarında Kıyamet Gününde durumlarının nasıl olacağı hususunda tartıştıklarını anlat. Çünkü Bunları o geçen zamanda koruyup kollamağa, sonra da tekrar diriltircesine ayağa kaldırmağa Kadir Olan Allah; bütün ölüleri kabirlerinden kaldırıp canlarını tekrar bedenlerine döndürmeğe Kadirdir. Çünkü Allah'ın bu gibi icraatları O'nun irade ve kudreti yanında çok kolaydır. Hulasa onları yattıkları yerden kaldırıp hallerini insanlara bildirip haber verdikten sonra yanlarına vardılar, görüşüp konuştular. Her biri solup bitenleri anlattı. İnsanlar onlara ne kadar kaldıklarını haber verdiler. Onlar insanları Allah'a ısmarlayıp Mağaralarına dönerek gecelediler. Sonra ölerek varlıkları sona erdi. Daha sonra insanlar onlar hakkında tartışmağa başladı. Hz, Îsa izinde Allah'a kulluk yapan Müslimanlar dediler ki, onlar bizdendir. Çünkü Allah'ın Varlığına ve Birliğine ve O'ndan başka ilâh olmadığına Îman ettiler. Kâfirler dediler ki, aksine onlar bizdendi. Çünkü İslâm'ı kabul etmeyenlerin çocuklarıydılar. Hulasa dediler ki, üzerlerine bir bina yapalım. Müslimanlar dediler ki, üzerlerine mescid yapalım. Kâfirler dediler ki, kendi tapınağımızı yapalım. O gün her iki gurup da onlar hakkında tam bilgi sahibi değildiler. Onları türlü rahmetiyle himayesine alıp çeşitli yönetimi ve yetiştirmesiyle Yaşatan Rableri onların hallerini herkesten iyi bilir. Dolayısıyla onların işleri Allah'a bırakılmış ve O'na havale edilmiştir.

۞ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۞

Bu farklı gurupların tartışmaları uzayıp gittikten sonra iş ve icraatlarına gerekli kuvvet, bilgi ve belgelerle hâkim, karar ve yetkilerine muktedir olan Tevhiîd ve İslâm ehli Mü'minler onların üzerlerine bir mescid yapıp tesis edeceğiz dediler. O

mescidde Allah'a yöneleceğiz. Onların uğur ve bereketine orada Allah'tan ihtiyaçlarımızı isteyeceğiz. Her türlü dua ve yakarışlarımıza orasını hayırlı bir yer yapacağız. Neticede orasını mescid yaptılar. Orasını Allah'a müracaat yeri yaptılar. Büyük-küçük, idare eden ve edilen dönüp oraya vararak orada Allah'a yönelişte bulunmaktadırlar.

۞ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۞

22.Ayet: Sonra insanlar onların hayat hikâyeleri ve kaç tane oldukları hakkında tartışmaya dalınca önce bu tartışma yapanların farklı görüşlerini anlattı. Sonra da bu konuda gerçeğe en uygun ve en doğru olan nedir onu açıkladı ve buyurdu: Bir kısmı diyecekler ki, Gençler üç kişi idi ve dördüncüleri ise köpekleriydi. Bir kısmı der ki, Onlar beş kişi idi altıncıları köpekleriydi. Her iki görüşten birincisi Yahûdîlerin, ikincisi ise Hıristiyanların görüşü idi. Bu görüşleri gayba taş atmaktan ve cahilce saçmalamaktan oluyordu. Çünkü iddialarının dayanağı ne bir tarih bilgisi, ne bir peygamber sözü ve ne de Allah'ın kitabı idi. Hiçbir dayanakları yoktu. Ama bir topluluk der ki, O Gençler yedi kişi idiler, sekizincileri ise köpekleriydi.

Buradaki "vav" harfi her ne kadar zaid (o olmadan da mana tamam) ise de burada sıfatın mevsufa (açıklayıcı kısmın açıklanan hususa) kuvvetle bağlılığını ifade eder ki, bu da denen ve açıklanan hususun doğruluğunu ve gerçeğe uygun olduğunu gösterir. Bunun benzeri Kur'an'da çoktur. Hicr Suresi 4. Ayette mealen: Biz hiçbir memleketi önceden helak edileceği yazılıp helâk vakti belirlenmeksizin helâk etmedik. Yani geçmişi, geleceği ve her şeyi kuşatan ilmimizle helâk edeceğimiz memleketlerin helâk edilecek vakitlerini yazıp kaydettik ve her birini evvelce yazılıp belirlenen vakit geldiğinde helâk ettik. Bu vav harfi; Arapların ifadelerindeki aynen şu vav harfi gibidir: Bana Zeyd geldi ve beraberinde (bana) elbise de (geldi).

Bu doğru olan iddia (Gençlerin sayısının yedi ve sekizincilerinin köpekleri iddiası);Mü'minlerin iddialarıdır. Onlar bu bilgiyi Allah Rasûlünden aldılar. O (s.a.v.) da Cebrail'den (a.s.) O da sonsuz ilim ve ızzet Sahibi Olan Allah Teâlâ'dan aldı. Eğer bunda şüphe ederler ve bunu da kafadan atılan tahmindir diye nitelerlerse de ki, ey Sevgili Rasûl! Onların sayılarının ne olduğunu Allah En İyi Bilendir. Çünkü onların durumlarının başından sonuna kadar hiçbir kısmı ve onlarla ilgili hiçbir şey O'nun (c.c.) bilgisinden gizli kalmaz. Zira Allah Azîmüşşan'ın malumu olan umum mevcudata dair bilgisi huzurîdir (her şeyin yanında olmakladır ve ilmi her şeyi kuşatmakladır). O (c.c.) her şeye Hazır (ve Nazır) olunca huzurunda hiçbir şey gizli kalmaz. İnsanların pek azı (kesin ilim sahibi olan Mü'minler) müstesna kimse bu

Gençlerin durumunu bilmez. Bunlara dair haberlerin ve tarihlerin çoğu asılsızdır ve meydana gelen gerçeklere uygun değildir. Bu sebeple ey peygamberlerin En Kâmili! O Gençler hakkında tartışma. Sadece açık ve net olan bir tartışmayı Sana vahyettiğimizle yetinerek hafif ve hoş tarzda yap. İnsanların ve özellikle de Ehl-i Kitabın cahilliklerini ve anlayışsızlıklarını açığa vurarak ve onların iddialarına hurafe ve aptalca bir düzmecedir diyerek ağır tartışmalara dalma. Bu Gençler hakkında onlardan hiçbir kimseye bir şey de sorma. Yani ey peygamberlerin En Kâmili! Sana Onların hayat hikâyeleri ile ilgili Allah'ın vahyi ve İlâhî bilgi geldikten ve durumlarının ne olduğu kesin olarak anlaşıldıktan sonra kimseye ve özellikle de Ehl-i Kitaba Onlar hakkında bir şey sorma. Çünkü vahyin gelmesinden sonra soru sorman ya onları imtihan edip zora sokman demektir ki, bu Senin Peygamberlik Mertebene yakışmaz, Senin Şanından ve sonsuz güzellikleri kapsayan ahlakından çok uzaktır. Zira bu güzel ahlak manzumesi peygamberliğinin ayrılmaz niteliğidir. Ya da bilgi Sahibi olman için soru sorman demektir ki, onlar Bu Konuda son derece aciz ve nasipsizdirler. Bu durumda da onlara soru sormanın bir anlamı yoktur.

۞ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا ۞

23.Ayet: Yahûdîler Kureyş'in ileri gelenlerine; Allah Rasûlüne Ashab-ı Kehf, ruh ve Zülkarneyn'le ilgili soru sorarak imtihan etmeleri ve zor duruma düşürmeleri için görev verdiler. Onlar da sordular. O da (s.a.v.) Bana yarın gelin de sizlere bunların cevabını verip haberlerini anlatayım dedi. Bu sözü istisnasız söyledi yani; Allah'ın dilemesini (Allah izin verirse demeyi) sözüne eklemedi. Bu sebeple vahiy kapısı on küsur gün kapandı. Bu durum Allah Rasûlüne (s.a.v.) ağır geldi. Kureyş O'nu (s.a.v.) yalancılıkla suçladı. Buna Efendimiz (s.a.v.) çok üzüldü. Hulasa Allah Azîmüşşan Sevgili Rasûlünü tam bir eğitimle eğitip her sözünde ve tüm işlerinde inşâAllah (eğer Allah dilerse) demesini kuvvetle emretti ve buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Yapmaya karar verdiğin hiçbir şeye; bunu yarın elbette yapacağım deme.

۞ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا ۞

24.Ayet: Ancak Allah'ın dilemesi ve istemesi hariç dedikten sonra de. Yani; Eğer Allah dilerse dedikten sonra de. Ey peygamberlerin En Kâmili! Unuttuğunda Allah'ı hatırla ve Adını an. Yani bir söz söylediğinde veya bir iş yapmağa karar verdiğinde Allah'ın dilemesini sözüne ilave etmeden ve inşâAllah demeden konuşup karar verdiğinde; bir müddet ve hatta bir sene geçse de yaptığın bir şeye Allah'ın dilemesini eklemediğini hatırladığında derhal inşâAllah de.Onlara cevap vermeni Sana açıp arz etmemiz sonrasında bu nimetimize şükretmen, için aşılıp mutluluktan coşarak Rabbin (sübhaneh) katından gelecek nimetin artmasını isteyerek de ki, Rabbimden Beni; sizlere yardımıyla haber verdiğim Bu Ashab-ı

Kehf'in hayat hikâyelerini anlatıp cevap vermemden doğru ve tam cevap olarak daha önemli, Allah'ın sonsuz kudretini ve Benim Peygamber olduğumu göstermekte sizleri tatmin edip irşad eylememe daha yakın olan cevaplar vermeme erdirmesini umuyorum. Bunlar Peygamber olduğumu destekleyip muhkem ve kusursuz olduğunu sergileyecek. Gerçekten Rabbi O'nu (s.a.v.) bundan çok daha büyük mucizevî haber ve cevaplara erdirip destekledi. Bunlar; gaybın ve maneviyatın haberleri, çok uzun zaman önce yaşamış olan peygamberlerin (a.s.) hayat hikâyeleri, Kıyametin kopmasını gerektirecek şartlar ve alametleri, yaş ve kuru âlemlerde olan her şeyi, Dünyada ve Ahirette olmuş ve olacak her şeyi içinde bulunduran Kur'an'ın indirilmesidir.

۞ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ۞

25.Ayet: Yine Ehl-i Kitap Gençlerin sayıları konusunda ayrılığa düştükleri gibi Mağarada yatıp uyuyarak ne kadar kaldıkları konusunda da ayrılığa düştüler. Bir kısmı dedi ki, Mağaralarında meşhur olan Güneş takvimine göre üç yüz sene kaldılar. Diğer bir kısmı da buna dokuz sene ilave ettiler. Yani bu gurup Az takvimine göre bunu söylediler. Yani her iki gurup bunda ittifak etti. Çünkü her yüz Güneş senesi; yüz üç Ay senesine tekabül eder. Dolayısıyla üç yüz Güneş senesi; üç yüz dokuz Ay senesi olmaktadır.

۞ قُلِ اللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۞

26.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların Mağarada kalma süresine dair hesap ve tahminden başka dayanılıp güvenilecek bir şey olmayınca de ki, Onların Mağarada yatarak ne kadar kaldıklarını; bütün gizlilikleri ve saklı olan her şeyi Bilen Allah hakkıyla bilir. Çünkü göklerin, yerin ve her şeyin gaybı sadece ve sadece Allah'ındır, asla bir başka varlığın değil. Yani ulvî âlemlerde ve süflî âlemlerde bulunan gaib olan, saklı ve gizli bulunan her şeyi bilmek sırf Allah'a mahsustur. Allah Azıîmüşşan gizli aşikâr her şeyi kendilerine; kendilerinden yakın olarak ve hakkıyla görerek bilir. O'nun (c.c.)gördüğü ve duyduğu her şey O'na (c.c.) son derece açık ve tam olarak her an O'nun (c.c.) tarafından görünüp bilindiği için O'nu (c.c) tahsin ve tebrik etmek, Allah amma duydu ve ne muazzam gördü demek asla uygun olmaz. O'nun (c.c.) her şeyi kuşatan bilgisi için; gizli ve aşikâr olan her şey birdir. İltifat ve tebrikler ancak bizim görüp duyduklarımızda olur. Göklerde ve yerde olan insanlar dâhil tüm varlıkların O Allah'tan başka onları koruyup kollayan, işlerini yürüten ve onların bütün iş ve ihtiyaçlarını takip eden hiçbir dostları yoktur. Çünkü Allah Teâlâ; Varlığında, Birliğinde, tüm iş ve icraatlarında Bağımsız

olan idaresinde ve muazzam yönetiminde hiçbir kimsenin desteği ve yardımı olmaksızın Tekdir ve tam bir istiklâl Sahibidir. Izzetinin, büyüklüğünün ve egemenliğinin sonsuz olduğundan dolayı ezelde her bir varlığı özet olarak takdir ettiğinde ve takdir olunan her bir şeyin yaratılma ânı gelip varlıklar sınıfına karışacağında da geniş ve açıklığıyla ortaya koyarken hiçbir yargı ve icraatına yarattığı varlıklardan kimseyi asla ortak etmez. Aksine yoktan var etmek, varlıkları yok etmek, yaratmak rızıklar verip beslemek, diriltmek- öldürmek ve İlâhî Varlığının güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına dayalı olarak meydana gelen her eser ve her şey O'nundur ve O'na aiddir. Yine varlıkların kendi iç âlemlerinde ve dışarıda bulunan tüm varlıklar çerçevesinde olup biten her şey hiçbir kimse ve hiçbir araç araya girmeksizin önce sırf O'na (c.c.) dayanır ve her şey O'nun tarafından olmaktadır. Allah Azıîmüşşanı görmeğe ve tüm varlıklarda apaçık görünmesine mani olan kalın günah perdeleriyle perdelenmiş, hiçbir değeri olmayan düşlerin, asılsız kuruntu ve hayallerin nispet ve etkisinden kurtulamayan kimseler her şeyi bu âdi sebeplere dayandırırlar. Âdi sebepler, kuruntu ve hayallerin perdelerini yırtarak yüce anlayışlara ve Hakka kavuşmağa sahip olanlar ise var olarak Allah'tan başkayı görmezler, İlâh olarak O'ndan (c.c.) başkasını tanımazlar. Bu sebeple var olan hiçbir şeyi Allah'tan gayriye dayandırmazlar. Zira her şey O'nun tecellileri ile ve yaratmasıyla var olmuştur. O'nların Allah'tan başka gayeleri ve hedefleri yoktur.

۞ وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۞

27.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gaybî varlıkların tamamının, ilimlerin, idrâklerin, bütün âlemlerdeki hislerin, görgü ve anlayışların anahtarlarının tamamı Allah'ın olup herkese ve her şeye bunlar O'nun katından gelince Rabbinin katından Sana vahyolunan Kitabını Sana uyan Mü'minlere hiçbir değişiklik ve tahrifat yapılmaksızın olduğu gibi oku. Rabbinin kelimelerinde Kendisinden başka tasarrufta bulunacak ve onları değiştirecek kimse yoktur. Sana; Bu Kur'an'dan başka bir kitap getir veya O'nu değiştir diyen müşriklerin lakırdılarını duyma. Çünkü O Kur'an'ı değiştirmeğe ve bozmağa kimsenin gücü yetmez ve yetmeyecektir. (Ey En Sevgili! Bir kısım Dünyaperest bozguncu kimseler; Senin karakterini bilmedikleri ve Kur'an'ı anlamadıkları için Senden bazı hukümleri değiştirmeni istiyorlar. Elbette böyle bir şeye kalkışman mümkün değildir.) Şayet Sen Kendi kendine; O Kur'an'ı değiştirmeğe kalkışsan kesin olarak bilmelidirler ki, bunun karşılığında Sana inip gelecek Allah'ın azabına, gazap ve intikamına karşı sığınacak bir sığınak asla bulamazsın.

۞ وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ

تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ۞

28.Ayet: Kureyş Kavminin müşrik olan önde gelenleri Allah Rasûlünden (s.a.v.) İbn-i Ümm-i Mektum ve Ebuzer gibi fakir Müslimanları; onlar son derece fakir, üzerlerindeki giysileri ve durumları perişan diyerek yanından uzaklaştırmasını ve eğer bunu yaparsa gelip yanında oturarak arkadaş olacaklarını arz edip istemişlerdi. Allah Rasûlü onları reddetti ve Allah Teâlâ Rasûlünü destekleyerek şöyle buyurdu: Varlığını o fukaraya mukayyed eyle. Bu fukaranın iş ve konumları sabah-akşam ve tüm vakitlerinde Allah'a tam bir yakarışla kulluk yapmaktır. Onlar muhtaç fakirler olsalar da onları asla bırakma ve iki gözün onlardan başka bir tarafa asla kaymasın. Sen Dünyanın lüks ve parıltılarını ister misin? (Elbette En Yüce Dostundan c.c başkasını asla arzulamazsın. Bu konuda Sana uyan ve her yerde Senin gerçek temsilcilerin olan ve seçkin kullarım olan öğrencilerine daima sahip ol. Hulasa fukara ile ilgili istekleri konusunda onlara kulak asma ve Allah'ın rahmetinden mahrum bırakılarak nimetlerinden uzaklaştırılan, kalplerini mühürleyip zikrimizden gafil ve habersiz bıraktığımız o kimselere Îman edecekler umuduyla iltifat etme. Kesin olarak bil ki, o gaflet onların kalplerinden kalkmayacaktır. Bu sebeple onlar azgınlık ve inatlarına devam edecekler. Sonunda kendi görüş ve arzularını ilâh edinip bu kimselerin her biri Mevlâ'sından (c.c.) yan çizecek, O'na arkasını dönüp gidecek. Sonuç olarak durumu azgınlık, işi taşkınlık olup Haktan vazgeçip bâtıla yönelecek, ya taşkınlık yapacak veya gevşeklik gösterecek, Hakkı arkasına atarak daima Ondan uzaklaşacak.

۞ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا

وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ۞

29.Ayet: Onlara hiç boyun bükme sadece irşâd etmek ve görevini yerine getirmek tarzında de ki, hak dava, hak söz ve hak icraat Rabbinizdendir. Hakkı (Yüce İslâm'ı Hak olarak) açıkça ortaya koymuştur. Rabbiniz sizleri yoktan var etti, peygamberler gönderip kitaplar indirerek durumlarınızı düzeltti. Sana vahyedilen her şeyi hiçbir değişiklik yapmadan ve hiçbir şey katmadan onlara ulaştır. Çünkü Senin vazifen sadece ulaştırmaktır. Artık her kim İlâhî buyruklara ermek ve kurtulmak isterse; Senin kendilerine ulaştırdığın hukümlere göre Allah'a, meleklerine ve kitaplarına Îman etsin. Kim de Dünyada günah işleyip Ahirette korkunç cezayı dilerse o kimse de kâfir olsun. Bil ki, O sübhaneh; insanların kâfir olmalarına veya Îman etmelerine aldırış etmez. Çünkü O (c.c.) Îman etmelerinden veya kâfir olmalarından (onların

zarar ve yararlarından) münezzehtir. Sonra Allah Azıîmüşşan tehdidle uyararak buyurdu: Bilesiniz ki, Biz kullarımız içerisinden Bizden yüz çevirip emirlerimizin ve yasaklarımızın gereklerini yerine getirmekten vazgeçen, kullarımız arasında düzeni tesis edip onların durumlarını düzeltmek için konan hukümlerimizi, belirlenen çizgilerimizin gereklerinden çıkan ve buyruk tanımayan zalimlere şiddetle yanan korkunç bir ateş hazırladık. O yüksek alevli korkunç ateşin alevden ibaret duvarları muhteşem çadır örtüler gibi onları kuşatmıştır. Eğer aşırı susuzluk, ciğer yanması ve iç çekme gibi nedenlerle (susuzluklarının giderilmesi için) yardım isterlerse onlara karşılık olarak demir eriyiği gibi bir su ile yardım yapılır. O su onların hararetlerini öyle yükseltir ki, henüz ağızlarına yaklaşınca yakıcılığının şiddetinden dolayı yüzlerini kavurup kızartır. Demir eriyiği gibi olan bu su ne kötü içecektir. İçerisi korkunç ateş ve türlü azapla dolu olan Cehennem dereresi çok kötü bir yerdir. Onlar orada ebedî olarak yerleşip kalacaklar.

۞ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۞

30.Ayet: Allah Teâlâ Kitabında devamlı arz ettiği Yüce Sünneti (Eşsiz âdeti) gereği tehdidle uyarısı peşinden müjdeli haberleri ile devam etti ve dedi: Bilesiniz ki, Varlığımıza, Birliğimize ve Güzel isimlerimizle, Yüce Sıfatlarımızın kemaline ve kusursuzluğuna Îman eden, tarafımızdan ortaya konan zamanlara ve devirlere göre te'sis olunan hukümlerimizi açıklayan kitaplarımızın indirilişini ve peygamberlerin gönderilişini tasdik eden, kâmil Îman ve tam bir teslimiyyetle inen kitaplar ve peygamberler tarafından kendilerine emredilen iş ve icraatları eda edip hep yararlı işler yapan Mü'minlere mükemmel karşılıklar veririz. İhlâsla yaptıkları vazifelerin karşılığını tam olarak verdikten sonra nimet ve mükâfaatlarımızı kat-kat artırırız. Büyük Makamımız ve yüce ikramımız gereği görevini güzel yapan, yaptığı işinde ihlâs sahibi olan, niyyet ve kararı tam olan beceri sahibi kullarımızın mükâfaat ve ücretlerini asla zayi etmeyiz.

۞ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ

وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ۞

31.Ayet: Bütün varlıklarını Allah'a teslim ederek O'nu görüyor gibi kulluk yapan bu mutlu kullara; Rablerini kesin olarak bilme, görme ve O'na kavuşma makamı olan ebediyyet yurdu olarak kalacakları Cennetler vardır. Bu cennetliklerin sonsuz nimet yurdu olan köşklerinin altlarından hakikatler ve ma'rifetlerin nehirleri sürekli olarak ve yenilenerek akar. Zira İlâhî tecelliler yenilenerek devam eder, Rahmanî esintiler ve Ezel-Ebed Yüce Varlık Denizinin hayat serpintileri üzerlerine esmekte ve yağmaktadır. Dünyada İlâhî emirlere ve yasaklara riayet ederek ahlak

ve niteliklerini güzelleştirmelerine karşılık orada altın bileziklerle ve kolçaklarla süsleneceklerdir. Dünyada takva elbiseleri ve dürüstlük niteliklerine büründükleri için orada kalın ve ince ipeklerden yeşil elbiseler giyecekler. İmtihan âlemi olan Dünyada Allah'a ibadet ve itaat zorluklarını, ağırlıklarını üstlenip yorulduklarından dolayı orada son derece nimetleri tatmak ve bolluklara ermek suretiyle mükemmel koltuklara yaslanarak huzur içinde yaşayacaklar. Bu ne güzel karşılıktır ve Cennetliklerin ücretleri ve sevapları ne hoştur. Türlü niteliklerle anlatılan o hoş hayat ve seyahat sahaları olan ve Mü'minlerin sayısız nimetlerden faydalanıp yaslanarak huzurla yaşadıkları Cennetler lezzet ve rahat bakımından ne hoş yerlerdir. Onlar orada yüce anlayış ve yüksek idrâk ehli kullarla beraber hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı ve hiçbir insanın aklına gelmeyen sonsuz nimetlerden faydalanarak yaşayacaklar.

❁ وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ❁

32.Ayet: Allah Azîmüşşan Sevgili Peygamberine; Mü'min ile kâfirin durumunu, her iki sınıfın işlerinin ne olacağını ve sonunda nereye varacaklarını güzelce açıklaması için misaller vererek bir anlatım yapmasını emretti ve dedi ki, onlara apaçık ve her şeyi açıklayacak bir misal ver. Şöyle ki, İsrailoğullarından iki erkek kardeş vardı. Biri Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden salih bir kul. Diğeri ise şirk ehli bir kâfir. Babaları ölmüş ve ondan bu ikisine büyük mikdarda mal kalmıştı. Onu bölüştüler. Îman ehli olan payını Allah Yolunda harcadı. Fakirlere, çaresizlere, yolda kalmışlara dağıttı. Kâfir ise onunla çokça kazanç yerleri ve tarlalar aldı ve böylece malını çoğalttı. Hulasa o iki kişiden biri olan kâfire imtihan edip ne ve nasıl biri olduğunu göstermek için üzüm bağlarıyla dopdolu iki bahçe var ettik. Güzelliği ve kıymeti artsın diye o iki bahçeyi hurma ağaçlarıyla sarıp çevreledik. İki bahçenin arasına buğday, arpa vs. hububat ve rızıklar yetişmesi için ekin sahası koyduk.

❁ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًا ❁

33.Ayet: Her iki bahçe tam ve mükemmel tarzda ürünlerini ve yemişlerini sahibine bol-bol veriyordu. Diğer bahçelerde alışılagelen eksiklik ve verimsizlik bu bahçelerde görülmüyor ve asla ürün bakımından sahibine zalimlik yapmıyor hiçbir şeyi eksik vermiyordu. Hal bu ki, başka bahçelerde bir yıl ürün tam olsa, diğer yıl eksik oluyor veya hiç olmuyordu. Bir de her iki bahçe arasında akıp duracak bir nehir fışkırtmıştık ki, devamlı bu bahçeleri sulasın.

❁ وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ❁

34.Ayet: Bu iki bahçenin bütün varlığıyla beraber ürünleri kendisinin olan türlü zenginliklere, değerli lüks eşyaya, mücevherlere ve çok sayıda hizmetkârlara sahip

bulunan kâfir kişi can yoldaşı olan kardeşine mallarıyla, lüks servetiyle övünerek, onu ayıplayıp ağır laflar ederek tam bir şımarıklıkla karşısına alıp dedi ki, mal ve zenginlik bakımından senden çok fazlayım. Bunca mallarla tüm fırsatları yakalar, bütün arzulara erer ve canıyın çektiği her şeyi tadarsın. Hem senden oğullar, hizmetçiler, çalışanlar ve yardımcılar topluluğu bakımından da üstünüm. Onlar yurdumda ve yolculuğumda benimle beraberler. Gerektiğinde bana destek verip yardım ederler.

۞ وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۞

35.Ayet: Günlerden bir gün son derece şımarıklık ve kibirlilik içerisinde güzelliklerini sayıp durduğu bahçesine girdi. Allah'a karşı nankörlük yapıp O'nun Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını inkâr ederek kendine zulmediyordu. Çünkü bu hareketleriyle kendisini Allah'ın türlü cezalarına ve korkunç azabına arz ediyordu. Servetine ve yardımcılarına dayanarak, Dünyanın kırıntılarına aldanarak burun dikiyor, Rabbini tanımıyordu. Uzun arzularına, bitip tükenmez hırslarına, aşırı gaflet ve aldanışına kapılarak dedi ki, bu bahçelerin yıkılıp yok olacaklarını sanmıyorum. Asla yok olmayacak ve şüphesiz bu varlıkları devam edip duracak.

۞ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۞

36.Ayet: Kendilerinin peygamber olduklarını iddia edenlerin tehdidle haber verdikleri Kıyametin kopacağına da inanmıyorum. Güya tüm âlemler yıkılıp yok olacakmış ve bu bahçeler de yok olacak. (Bunlar olacak şey değil). Varsayalım ki, Kıyamet koptu. Eğer bu olur da tekrar diriltilip iddia ettiğiniz Rabbimin huzuruna hesap vermek, yapılanların birbirinden seçilip ayrılması ve ceza için götürülürsem kesin olarak bilesiniz ki, Ahirette bundan daha iyisini, dönüp varılacak yurt olarak daha değerlisini bulurum. Bütün bunları; kardeşini hafife alıp dalga geçerek söylüyordu. Hulasa ben; Dünyada ve eğer varsa Ahirette bunlara herkesten daha layığım.

۞ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا ۞

37.Ayet: Allah'a karşı saygısızlığına, O'nun sonsuz kudret ve kuvvetini tam bir aldanışla inkâra, hukmünün ve azabının süratle inip gerçekleşeceğinden tam bir gafletle devam edip de sözü uzayınca ona; İman ehli arkadaşı (kardeşi) vaaz ve nasihat tarzında ayıp ettiğini ve akılsızlık yaptığını anlatarak ona dönüp konuşarak dedi ki, ey azgın ve tahribatçı! Sen; önce maddeni değersiz ve önemsiz olan topraktan sonra tabiatların iğrendiği pis bir su olan meniden takdir edip var ederek idrar yolundan perişan halde açığa koyup sonra gayet düzgün ve dengeli bir surette (yaratılmışın en güzel biçiminde) insan olarak yaratan, türlü lütuf ve ikramlarla

yetiştirip Yaşatan Yüce Yaratanı inkâr mı ediyorsun?(Bir düşün) O Rab sana akıl verip olgunlaştırdı. Tüm işleri ve olayları üstlenecek mecal verdi. Eşsiz icadlar yapmağa, görülmedik eserler meydana koymaya yetkili kıldı. Tüm zararların ve yararların üstesinden gelecek hal verdi. Sonra da Îman ve İslâm'la mükellef tutup sorumluluklar yükledi. Ahirete ve Ahirette olacak huzura arz olunman, hesaba çekilmen, sorgulanman, yaptığının karşılığını alman için çalışıp tam bir teslimiyyetle yararlı işler yapman ve bu konudaki tüm Îman esaslarına inanman konusunda yükümlü tuttu. Bu sayılanların tamamı için sen yaratılıp bu nimetlere erdirildin. Sense kafa tutup yan çizdin, kabul etmemekte direndin ve sonunda da kâfir oldun. Ey azgın ve çılgın! Ahirette durumunu öğreneceksin ve her türlü azabı, korkunç ve ebedî cezayı hak edeceksin.

❁ لَكِنَّا هُوَ اللّٰهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ❁

38.Ayet: Fakat ben asla kâfir olamam ve Rabbime hiç nankörlük yapamam. O ki, beni yoktan var etti. Ben bilinir ve hatırlanır değilken maddemi seviyesiz ve perişan bir madde olan topraktan takdir edip sonra iğrenç bir madde olan atılmış bir su olan meniden. Sonra muazzam bir denge içerisinde yaratılmışın en güzel suretinde akıl bakımından olgun ve kâmil bir insan şekline getirdi. O'nun Varlığını tanıyıp O'na kul köle oluyor, nimetlerine şükrediyorum. Bana verdiği bu değerin haklarını ödemeğe çalışıyorum. Daima O'na yöneliyor ve hep yakarışta bulunuyorum. Peygamberlerini, kitaplarını ve kitaplarında bulunan tüm emirleri ve yasakları, inanılmasını farz kıldığı bütün itikad esaslarını ve tüm Dînî-Dünyevî görev ve yetkileri tasdik ediyorum. O'nu nasıl inkâr edebilir ve nimetlerine nasıl nankörlükte bulunabilirim? (Böyle bir kâfirlikten O'na sığınırım). Çünkü O Allah (c.c.); benim Rabbimdir. Varlık dairesinde bulunan her şeyin, gölge ve yansımalardan ibaret olan tüm fâni varlıkların da Rabbidir. Hak varlık ve İlâh olarak Tekdir. Hiçbir kimseye ve hiçbir şeye bağımlı değil ama her şey daima O'na bağımlı ve muhtaçtır. O daima Birliğini arz eden Rabdir. Devamlılık ve Kayyumiyyet (daima Var olarak Durmak ve her şeyi tutmak) sırf O'na mahsustur. Hulasa beni yoktan var ettiği gibi sayısız lütuf ve ikramlarıyla yaşatıp idare eden Rabbime hiçbir kimseyi ortak görmem ve denk tutmam. Çünkü Hak varlık olarak O'ndan başka bir şey yok.

❁ وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللّٰهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ إِنْ تَرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ❁

39.Ayet: Ey (İlâhî buyruklara) sırt çeviren gafil! Keşke varlığıyla övünüp durduğun bahçene girdiğin vakit; ben bu bahçenin yok olacağına inanmıyorum sözün yerine deseydin ki, Allah'ın dediği olur. Eğer Allah bir şeyin kalmasını ve ebedî olmasını dilerse o şey ebedî olur, yoksa olmaz. Çünkü ebedî olmak veya harap olup gitmek ancak ve ancak Allah'ın kuvvet ve kudretiyledir. Her kimde ve ne şeyde kuvvet

varsa asıl ve gerçek olarak o kudret ve kuvvet Allah'ındır. Ey azgın zalim olan kâfir ve nankör! Benim İman ve İslâm bakımından senden çok farklı ve zengin olmama rağmen eğer beni mal, evlad ve yardımcılar bakımından kendinden az görüyor, beni ayıplayıp oğullarını, varlığını ve lüks hayatını burun dikip şımararak karşıma dikiyorsan:

۞ فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۞

40.Ayet: Şunu bil ki, Rabbimden umuyor, O'nun sonsuz ve kusursuz bağış ve ikramlarından bana Dünyada ve Ahirette senin o kendisiyle üstünlük tasladığın bahçenden çok daha hayırlısını, daha hoş, fazlaca güzel ve kıymetlisini vermesini bekliyorum. Çünkü O (c.c.); dilediği her şeye Kadirdir. Bil ki, şu da olabilir: Rabbim bir gece ansızın bahçene yıldırımlar gönderir de yakarak harap edip kökünü kazır. Sonra da sen görürsün ki, bahçen çıplak toprak oluvermiş, bastığında ayak kayıyor ve bitki bitmez hal almıştır.

۞ أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ۞

41.Ayet: Ya da o bahçenin suyu çekilip derinlere gider de su ulaşılamayacak derecede olduğundan sulamak mümkin olmaz. Artık kuyu kazma gibi tüm çareler senin için tükenmekle asla suyu aramaya dahi muktedir olamazsın.

۞ وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا

وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ۞

42.Ayet: Gerçekten Allah Azıîmüşşan fazl u kereminden Mü'min kardeşe umduğu ve arzuladığı her şeyi bol-bol verdi. Kâfirin bahçesine de gökten inen çokça yıldırımlar gönderdi. O kadar (felâketler oldu) ki, kâfirin bütün ürünleri kuşatıldı ve her şeyi tamamen sarılıp helâk edildi. O bahçeden faydalanma imkânı kalmadı. Suyu tamamen çekildi. Sulanmışlığı kalmadı, parlaklığı ve berraklığı yok oldu. Kâfir acı ve üzüntüsünden ellerini ovuşturmağa başladı. Çünkü o bahçeyi yapıp onarmak için büyük mallar ve çokça birikimler harcamıştı. Hulasa bahçe; yanmış olan çardak ve asmalarının üzerine uçmuştu (kötü bir yıkılış olan evin tavanı çöktükten sonra duvarların tavan üzerine yıkıldığı gibi). Kâfir İlâhî hakimiyyetin ağır tokadının nereden geldiğini anlayarak gaflet uykusundan ve aldanış sarhoşluğundan ayıldıktan sonra pişman olup üzülerek ve uğur getirecek sözlerle şöyle demeğe başladı: Ah keşke büyüklenerek ısyanlara dalmak suretiyle Rabbime kimseyi ortak görmeseydim. Bu korkunç zarar ve belalar başıma gelmezdi.

۞ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ۞

43.Ayet: Öyle ki, çokça yardımcıları ve adamları olduğunu övünerek çalım satmasına göre Allah'tan başka hiçbir gurup çıkıp da Allah'ın kahrından ve tutup ağır cezasına çarpmasından onu kurtaracak yardımı yapmadılar. (Vaktiyle Allah'ı unutup pek çok kimselere dayanıp güveniyordu). Oysa o gün Allah'tan başka kendisine yardım edecek olmadığını anlamış ve Allah'a dönmüştü. Hulasa bu durumda olan herhangi bir kimse; kendisinden meydana gelen suç ve günahlardan dolayı Allah'tan af dileyip pişman olarak kusurlarını örtmesini isteyip O'ndan (c.c.) yardım istese muhakkak yardım eder ve günahları ne kadar büyük olursa olsun onu affeder. Kendisi de onca servetine rağmen kendisini felâketlerden kurtarıp yardım göremedi.

۞ هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلّٰهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ۞

44.Ayet: Meydana gelen o hadisede ve benzeri durumlarda idare, yetki, büyüklük ve yardım yapabilme iktidarı sırf Hak ve Gerçek Varlık olan Allah'ındır. O (c.c.) sonsuzluğun, imkân ve iktidarın ve devamlılığın Tek Sahibidir. O (sübhaneh); Hak Rab ve Tek İlâh olduğu için Kendisini tanıyan dostlarına, sevdikleri güven sahibi kullarına Ahirette mükâfaatlar verip ikramlarda bulunmak bakımından dolayı çok hayırlıdır. (Bunu herkes görüp anlayacak). Dostlarının intikamını alacağı için Kendisine (c.c.) düşmanlar olan o kâfirlere de cezalar vermesi bakımından pek Zorlu ve dostlarına sahip çıkmada da çok İyidir.

۞ وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ

فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَاحُ وَكَانَ اللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ۞

45.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ın kahır ve gazabına sebep olan her türlü ısyan ve günahların işlenmesine sürükleyen Dünyaya ve lüks hayat, kararsız ve fâni lezzetler gibi Dünyanın parıltılarına gönül verip gidenlere Dünyanın durumunu misallerle (Bizim Adımıza) anlat: Dünyadaki hayatınız; son bulup süratle yok olmakta Gökten indirdiğimiz suya benzer. Sonsuz kudretimizi, akıllara durgunluk veren ilginç eserlerimizi ve eşsiz hıkmetlerimizi açığa koyarak Yeryüzüne indirdiğimiz suya toprağın içindeki parçalar (büyük-küçük tohumlar) karışır ve bu su o maddeleri yüklenerek gelişir. Bundan da yeryüzünün bitkileri meydana gelir. Bu bitkiler son derece taze ve yumuşak,parlak ve güzel olmakta öyle hal alır ki, akıl ve ibret sahibi olan insanların gözleri hayran kalır. Sonra Güneşin sıcağından ve havanın soğuğundan dolayı kurur ve parçalanıp dökülür. Rüzgar muhtelif yönlere o parçacıkları sürükleyip uçurmağa başlar. (Çünkü bütün bu

varlıklar indirdiğimiz o su ile varlık sahasına çıkmıştı. Su geldiği yere dönünce bütün varlıklar kısa bir ömür sürüp yok oldu. Sizler de Allah'ın kudretiyle yok olacaksınız). Bütün yetki ve üstünlüğün Sahibi Olan Allah;takdir edip yarattığı her şeye ve dilediği kararı vermeğe Kadir ve Muktedirdir. Öyle ki, dilediği her konuda ve dilediğini yapmakta kudretinin sonu yoktur. Yaratığının tamamında dilediği kadar tasarrufta bulunur. Allah'ın dediği olur. Güç, kudret ve kuvvet sırf Allah iledir.

۞ الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۞

46.Ayet: Ey insan! Dünyanın durumunu ve işinin ne olacağını duyup öğrendin ve devamlı olmadığını, yok olup gideceğini de anladın. O zaman şunu da bil ki, Bu fâni Dünyada meydana gelip gelişen her şeyin en büyük ve kıymetlisi mal ve çocuklardır. Çünkü her ikisi Dünyadaki hayatın fâni (geçici) süsüdür. Topraktan meydana gelirler ve Dünyada arızî (sonradan olup yok olmağa mahkûm) olarak yüz gösterirler. Üzerinde var oldukları arz olma sahnesi olan Dünya kalıcı olmayınca elbette bunlarda kalıcı değil; aksine geçicidirler. Dünyada ve Ahirette hep seninle kalacak olan Îman ve İslâm'a uygun olup Allah'a yaklaştıran ameller (yapılan işler, hizmetler ve yapılan ibadetler)Rabbin katında karşılık ve mükâfaat almak bakımından çok hayırlı ve yararlıdır. Bunlardan dolayı korkunç azaptan kurtuluş ve ebedî nimetlere erişme vardır. Kalb ve kabul ehline bu güzel hizmetler karşılığında müjdesi verilen ruhanî lezzetler var. Dolayısıyla Allah katında kabul görecek bu salih kullar; yaptıkları bu yararlı işler karşılığında iyi ve güzel neticeler umarlar. Çünkü bu yararlı işler ve hizmetlerle İlâhî hakikatlere ve ma'rifetlere ulaşılır, yüce sırlar açılıp anlaşılır, Allah'ın Cemâli görülür. Tertemiz kalplere sahip olan, görevlerinde titizliği bırakmayan Mü'minler bütün vakitlerinde bu sayede Allah'a kavuşma şerefi ve O'nun pek Değerli Cemâline bakma ümid ve arzularıyla yaşarlar.

۞ وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۞

47.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'a verdikleri sağlam sözü unutan insanlara anlat ve hatırlat: Kıyamet koptuğu gün dağları yerlerinden koparıp yürüteceğiz. Öyle bir etki ve muazzam kudretle hareket ettireceğiz ki, birleşimlerini çözüp küçücük parçalar yapacağız. Öyle parçalayacağız ki, toz olup yerle bir olacak. Ey ibretle bakıp gören! Arkasındakilere (muhteşem duvarlar gibi) engel olup göstermeyen yüksek dağlarla dopdolu olan Yeryüzünü apaçık görünür vaziyette, dümdüz, yumuşacık, tümseği ve çukuru olmadığı, içinde bulunan gömülü hazineleri ve her şeyi açığa çıkarılmış, kabirlerden ölüler çıkmış olduğu halde görürsün. Kabirlerden kalkıp Yeryüzünde açığa çıktıklarında onları çıplak ve yalınayak oldukları halde toplar, her şeyin huzura arz olunup vaktiyle haber verilen hesap ve ceza için hazırlanan toplanma ve durup bekleme yerlerine doğru sevk ederiz. Kesin

olarak bilesiniz ki, O Gün Mahşere (O Toplanma Yerine) sevk olunmadık hiçbir kimseyi bırakmayız.

۞ وَعُرِضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ۞

48.Ayet: Mahşerde toplanmalarından sonra; Maddî âlem olan Dünyada askerlerin, hukümdarın huzurunda toplandıkları gibi Rabbinin (c.c.) huzuruna mükemmel saflar halinde arz olunurlar. Öyle ki, kimse; kimseye perde ve gölge olmayacak; herkes âlemlerin Rabbi Allah huzurunda bire-bir tam bir görünme içerisinde her şeyi ile hazır olacak. Sonra onlara Allah tarafından tam bir etki, egemenlik, heybet, ezici üstünlük ve sonsuz hukümranlık tarzında denecek: Bugün Bize; ilkin yoktan var ettiğimizde olduğu gibi yalın ayak ve çırılçıplak hallerde geldiniz. (Bunun böyle olacağını bilmeniz ve kesin olarak da inanmanız gerekirdi. Ama inanmadınız). Aksine Dünyadaki gaflet ve azgınlığınızdan dolayı zannettiniz ki, sizler için bu randevuyu kesin olarak koymadık ve bunun haberini duyduğunuzda inanmadınız, olsa bile peygamberlerimizin dillerinden haber verip duyurduğumuz öldükten sonra diriltilmeğe, haşre, huzura arz olunmağa ve hesap görülüp cezalar verileceğine dair bu va'di gerçekleştiremeyiz. Öyle ki, peygamberlerimizi haber verdikleri hakikatler konusunda yalancılıkla itham ettiniz, va'dimizi ve va'd olunan her şeyi inkâr ettiniz. Şimdi ise hakkında şüphe edip tartıştığınız hak ve hakikatler tamamıyla açığa çıktı.

۞ وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَٰذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۞

49.Ayet: Hulasa anlatılan biçimde huzura arz olunmalarından sonra; Dünyada yaptıkları her şeyi, takındıkları tüm tavırları içeren amel defterleri Allah'ın Önüne konur ve bütün şahidlerin gözleri önüne kazandıkları iyi kötü her şey ortaya çıkar. Ey göz sahibi olup gören! O an suçluları; o kitapta yazılıp kaydedilmiş bulunan iş ve icraatlarından dolayı henüz kendilerine okunup arz olunmadan önce dehşet ve korku içinde görürsün. Orada yazılı olanlar okunduktan, yaptıkları her şeyi küçük bir şey bırakılmaksızın bütün açıklığıyla duyduktan sonra acı ve üzüntülere boğuluş oldukları halde ölüp kurtulmak isteyerek feryad edip derler ki, ey bizleri kahredip öldürecek bela gel. Ölüp kurtulmamızın tam vaktidir. Bu nasıl bir tuhaf kitap (kayıt defteri) ki, yaptığımız rezilliklerden ve iğrençliklerden büyük-küçük hiçbir şey bırakmadan yazıp kaydetmiş. Hulasa yaptıkları bütün iyilik ve kötülükleri, iğrençlik ve güzellikleri eksiksiz ve ilavesiz olarak yazılıp muhafaza edilmiş olduğu halde mevcud bulurlar. Elbette her şeyi kusursuz olarak bulurlar. Zira Rabbin ey peygamberlerin En Kâmili! Asla zulmetmez ve en ufak yanlışlık yapmaz.

۞ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ۞

50.Ayet: Bütün kötülüklerin, aldanmaların, tüm fitne, sıkıntı ve gafletlerin, şirkin, kâfirliğin Yoldan sapma ve azgınlığın her türlüsünün baş kaynağı İblîs (Şeytan) olunca -Allah'ın laneti daima Ona olsun- Allah Teâlâ; Kitabında Onun nasıl büyüklük taslayarak buyruk tanımadığı hadisesini tekrarladı ki, gaflete düşüp aldanış içerisinde bulunan kullar uyanıp Şeytandan ve Onun vesvese verip kandırmalarından dolayı Rablerini zikir halinde olsunlar ki, Onun ve askerlerinden ibaret yardımcılarının vesveselerinden sakınıp korunmaları kolay olsun. (İnsanları yoldan çıkarmağa çalışan, yalan ve haramı tavsiye eden insanlar ve cinler onun orduları olduğu gibi) kuruntular, asılsız hayaller, yalan arzu ve ümitler hep Şeytanın yardımcılarıdır. Bu; imkân âleminin (Allah'tan gayri tüm Dünyevî varlıkların) türlü hilelerle; Allah'a davet eden manevî güçlere karşı saldırıda bulunup egemen olmağa çalışmalarından ibarettir. Tüm bunlara karşı Allah Azîımüşşan uyarıda bulunarak buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Âdem'i seçip Kendimize halife yapma isteğimize karşı çıkan melekleri bir takım haklı belgelerimizle susturup utandırmamızdan sonra onlara şu buyruğumuzu anlat: Âdem'e secde ediniz; O'nun sizce üstünlüğü anlaşılıp Bana halife olmağa layık olduğu bilinip anlaşıldıktan sonra Benim Vekilim olup beni temsil edecek olan kuluma saygı gösterip değer vererek huzurunda tam bir tevazu ile eğilin. Verilen bu farz emri duyduktan sonra derhal bükülerek ve tam bir perişanlık sergileyerek secde ettiler ancak; içlerinden Şeytan büyüklük taslayarak yan çizdi ve secde etmedi. Öyle ki geçersiz sebepler sundu ve iğrenç karakterinden ve bozuk anlayışından kaynaklanan tartışmalarda bulunarak secde etmeyişinin nedenlerini arz etti ki, bunlar önceki sûrelerde bir iki kez anlatıldı. Ey okuyucu bu konuları sen de duydun. Bu (Şeytan) cinlerden olduğu için secdeye yanaşmadı. Ezelî hıkmetten dolayı meleklere karışmıştı. Asıl yaratılışındaki sır ve karakteri gereği Rabbinin emrinden çıktı. Şimdi sizler ey Onun aldatmasıyla aldatılan ve kandırmasıyla Haktan sapan insanlar! Özellikle sizlere düşmanlardan düşman olduğu anlaşıldıktan sonra Beni değil de O Şeytanı ve içlerinize giren, kuvvetlerinize karışan, yanlarınızda dolaşan ve kalplerinizin etrafında uçuşan çocuklarını ve yardımcılarını dostlar mı ediniyorsunuz? Çünkü sizlere karışıp kaynaşmaları için işlerinizi onlara bırakıyorsunuz (hukümlerimi bırakıp onların arzu ettikleri işleri yapıyorsunuz). Hal bu ki, onların Babaları da bebeleri de sizlerin ezelî düşmanlarınızdır. Emirlerimizi tutmak ve yasaklarımızdan kaçınmak Yolu Olan İslâm'dan çıkan zalimler için Şeytan, oğulları ve bunları dost edinip Benim ve

dostluğum yerine karşılık olarak konmaları ve zalimlerin bu davranışı ne kötüdür. (Bu onlar için telafisi mümkin olmayan korkunç bir zarar ve ebedî azap sebebidir).

۞ مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ۞

51.Ayet: Yahya Bin Muaz'dan (r.a.): Allah'ın evliyasından olan ve velayet (Allah'a yakınlık) makamına eren hiçbir kimse Allah'tan gayriye bakmaz, hiçbir zaman O'ndan başkasına dayanıp güvenmez. Dostlarıyla düşmanları arasında (adaletle hükmeder) ayırım yapmaz. İnsanlara geldiğinde ve dönüp gittiğinde (yüzlerine karşı ve arkalarından farklı davranışlarda bulunmaz) durumu daima birdir.

Ey ahmak zalimler! Beni değil de Şeytanı ve oğullarını nasıl dostlar ve efendiler edinirsiz? Semâvat ve arzı yaratırken Ben onları Bana yardım edip ortaklık yapsınlar diye hazır bulundurmadım ki, kulluk yapmakta onları Bana ortak edinesiniz. (Kâinatın yaratılmasında hiçbir katkıları olmadığı gibi kendilerini yaratırken de Tek Yaratıcı Bendim ve birini yaratırken diğerinden yardım almadım. Hulasa var etmekte ve yaratmakta Tek Ben olduğum gibi ezel-Ebed Hak Varlık da Benim. Semâvât ve Arzın yaratılıp açığa konmasında hiçbir yardımcı edinmedim. Hiçbir zaman da Yüce Huzurdan uzaklaşıp sapıklık önderleri olan Şeytan ve oğullarını Kendime destek verecek yardımcılar edinmedim. Bunun için onları Bana ortak görmeğe kalkışmayın ve onlara sevgi besleyerek, dostluk yaparak Bana üstün tutmağa kalkışmayın, asla onlara kulluk yapmayın.

۞ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ۞

52.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O Kıyamet Gününün hakikatini ve inkârcıların acı sonlarını insanlara anlat. O Gün âlemlerin Rabbi Olan Allah, kâfir ve müşrikleri azarlayıp yaptıklarını yüzlerine vurarak diyecek: Ey cehalet ve sapıklığa batmış olan zalimler! Bugün sizlere destek vereceklerine inandığınız ve Bana ortak koştuğunuz tanrılarınızı çağırın. Onlara bana ibadet eder gibi tapıyor ve daha güzel hizmetlerde bulunuyordunuz. Çağırın da makamımda sizlere şefaat edip destek vererek azabımdan sizleri kurtarsınlar. Onlar da feryad ve figan ederek çağırırlar ama cevap dahi veremezler çünkü sahte tanrıları kendi vebâllerinin derdi ile meşgul olup işledikleri suçlarla tutuklanmışlardır. Bir de taptıkları tanrıları ile putçu müşrikler arasında korkunç bir uçurum; Cehennem ateşiyle dopdolu kahır ve helâk vadileri koyduk. Birbirlerine kavuşmaları asla mümkin olmaz.

۞ وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ۞

53.Ayet: Zalim suçlular huzura arz olunup hesapları görüldükten sonra herkes kazandığı günah ve ısyanlara göre tutulup intikam alınarak azap olunmak için Cehennem sevk olunup o korkunç ateşi gördüklerinde kesin olarak inanırlar ki,

Onun içine girip kavuşup kaynaşacaklar. Hulasa müşrik ve kâfirler O Cehennemden yan çizip sığınacak bir yer bulamazlar. Onların Cehennemden başka varacakları bir yer yok. Bir de onları sevkle görevli melekler azarlayıp baskı yaparak zorla Oraya sokarlar.

۞ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ۞

54.Ayet: Bugün onlar cehennemden başka kaçıp sığınacak bir yeri nasıl bulabilirler ve onlar için kaçış nereden olacak? Çünkü onlar dünyada iken kendileri için kaçış ve kurtuluş yollarını ve kaçıp sığınacak yeri ellerinden kaçırdılar. Hal bu ki biz dalâlet ve cehaletten uzak olan gerçek hidayete erdiren bu Ku'ran'da gaflet ve unutkanlığa dalan insanlara her konuyu tekrar tekrar anlattık. Yani onları hidayete ermeleri konusunda uyarıp temsillerle açıklamada bulunan, yanlış arzular ve gafletten uzaklaştıran her şeyi açıkladık ama uyanmadılar anlayış sahibi olmadılar aksine bâtıla sarılıp hakkın karşısına çıktılar, inat edip büyüklük taslayarak hak ehli ile mücadele ettiler. Hulasa unutkanlık ve nankörlük yapacak tarzda karakter sahibi kılınan insan; mevcudatın ve tüm yaratılmışın en çok tartışma ve itiraz yapanıdır. Yani Îman sahibi olup olgunluğa ermekte her ne kadar yaratılmışın en fazla kemal ehli olanı ise de hakka ve hak ehline kafa tutup tartışmakta da en çok uğraşı sahibi olanıdır.

۞ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَى وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ

أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ۞

55.Ayet: İnsanlara; hidayet ve irşad Önderi Peygamber gelip onları Îman ve İslâm'a davet ettiğinde onların Îmanı kabul edip Dînî inanç konularını kesin bilgi ile tasdik etmelerine, Îman ve tasdike ermekle de Rablerinden mağfiret dileyip arınmalarına kendilerinden önceki insanlara gelen; türlü dertlere uğrayıp yüzleri sararmak, depremlerle yere batmak, suretleri bozularak insanlıktan çıkmak gibi peş peşe gelen musibetlere uğrayarak yavaş-yavaş helâk olmaları veya azabın onlara yönelip gelmesi gibi sünnet ve kanunlarımızdan başka bir şey engel olmadı. (Yani kesin olarak bilesiniz ki, insanların Îman edip kurtulmaları için her imkânı sağladık ancak onlar uyarıları dinlemeyip inkâr ve azgınlıkta ısrar ettiler. Biz de kâfirlik ve azgınlıkta ısrar edenleri sünnet ve âdetimiz gereği helâk ederiz. Bunu geçmişte gösterdik ve devamlı göstereceğiz. İnsanların Îman etmemelerine ve af dileyip kurtulmamalarına; sünnet ve âdetlerimizin haklarında cereyan etmesine ve helâk edilmelerine sebep olan kâfirlik ve azgınlıkta ısrar etmeleri olmuştur.)

۞ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ
وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنْذِرُوا هُزُوًا ۞

56.Ayet: Hulasa peygamberlerimizi; (Îman edip kulluk yapanları) katımızdan İlâhî nûrlardan ibaret görüşlere, anlayışlara ve bol-bol inip gelen fetihlere ve açılımlara ereceklerini müjdeleyiciler olarak, küfür ve azgınlıkta ısrar edenleri (zalim ve kâfirleri)de türlü ceza ve azaplar görerek, korkunç bela ve musibetlere, büyük zarar ve mahrumiyetlere uğrayıp korkunç Cehennem ateşinde ebedî kalacakları uyarısında bulunmak için uyarıcılar olarak göndermişizdir. Özet olarak bilesiniz ki, Biz peygamberleri sadece ve sadece kulların durumlarını düzeltmek, onları huzur ve esenlik yoluna sevk etmek, onları şüphe ve kuruntu kaynağı olan küfür ve şirkin karanlıklarından kurtaracak olan Tevhiîdin yoluna gitmelerine teşvik için göndermişizdir. Buna rağmen kâfirler; Allah ve peygamberle tartışıp dururlar. Allah dostlarına düşmanlık yaparlar. Boş ve yok olmağa mahkûm olan bâtıla, yalan ve yanlışa sarılıp onu allayıp pullayarak ona sahip çıkmakla daima var olan hak ve gerçeği yerinden oynatıp yok etmek için uğraşırlar. Bu uğurda başarılı olmak için Varlığımın Büyüklünü, ilim ve hıkmetimin sağlamlık ve sonsuzluğunu, kudretimin kusursuzluğunu gösteren Ayetlerimi ve tüm uyarılarımı eğlenceye alıp Ayetlerimin ihtiva ettiği tüm tehdid, sakındırma ve uyarılarla dalga geçiyorlar, gülüp eğleniyorlar. Bu seviyesizliklerinden dolayı Ayetlerimizin şanına yakışmayan; şiirdir, sihirdir, önceki insanların yalan masallarıdır gibi iftiralarda ve tartışmalarda bulunuyorlar.

۞ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ
إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ۞

57.Ayet: Allah'a karşı zulmetmekte ve O'na edepsizlik yapmakta; kendisine düzelmesi ve kurtuluşa ermesi için Rabbinin Ayetleriyle öğüt verilen ama onları dinlemeyen, yüz çevirip giden kimseden daha zalim kimdir? Bu zalim Ayetleri dinleyip kabul etmez, büyüklük taslayıp inkâr ederek onları tutmaz. Tabii ki, geçmişte yaptığı kötülükleri, işlediği kâfirlik, azgınlık ve tüm günahları, hak ettiği cezaları da unutmuştur. Hal bu ki, bu Ayetlerden ders alıp gereği ile amel etse ve kulluk görevlerini yapsa geçmişte işlediği tüm kötülükleri silinir, Allah (c.c.) tarafından desteklenerek iyilikleri kat kat çoğaltılır ve kurtuluşa ererdi. Fakat Ayetler üzerinde düşünüp ders alması artık mümkin değildir. Zira kâfirlik ve azgınlıkta ısrarları sebebiyle gazaplanıp kahrederek kalplerine kilitler koyduk, ağır perdelerle örtüp mühürledik. Kur'an'ı anlamalarına bu kilitler ve perdeler engel

oluyor. Bu yüzden O'nun anlamlarını, gösterdiği hedefleri, özellikle de işaret ve incelikleri asla idrâk edemezler. Bunların kulaklarını da mühürlemek suretiyle ağırlıklar koyduk. Bu yüzden O'nu dinleyip ilgi duyamazlar. Dolayısıyla asla O'nu anlayıp emir ve yasaklara bağlılık gösteremezler ve faydalanamazlar. Bunların kulaklarındaki ağırlık ve korkunç sağırlıktan dolayı; ey peygamberlerin En Kâmili! Bunları kurtuluşa erip kazanç sahipleri olmaları için ne kadar hidayete; Îman ve İslâm'a erdirmeğe davet etsen de asla eremezler. Kalplerinin son derece katı, kulaklarının da sağır veya delik olduğundan kahren mühürleyip mahrum koyduğumuz için asla duyup anlayamazlar. Bizden bir izin ve sağlanan bir başarı olmadığı müddetçe dediğimizde değişiklik olmaz, yaptığımıza itiraz olunamaz.

۞ وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ

بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْئِلًا ۞

58.Ayet: Her ne kadar bu kâfirlerin peygamberleri ve kitapları inkâr etmeleri ve şirk koşup kâfirlik yapmakta ısrar etmeleri; azabın inip gelmesini hak ettikleri için kendilerine ansızın azabın gelmesini gerektirse de kullarının kusurlarını örtüp günahlarını silmekte son derece Bağışlayıcı Olan Rabbin onlara mühlet verip azap etmekte acele etmez. Çünkü O (c.c.); geniş rahmet, sağlam bilgi ve kararlar Sahibidir. Sonlarının korkunç olacağını düşünüp üzerinde bulundukları yanlışlıklardan tam bir pişmanlık ve uyanıklık duyarak vazgeçmeleri için onlara fırsatlar verir. Eğer Rabbin kazandıkları suç ve günahların iğrençliği sebebiyle onları tutup cezalandıracak olsaydı onlara azabı uygulamakta kahır ve adaletinin gereği olarak acele ederdi. Fakat rahmet ve ikramı gereği tevbe edip Kendisine (c.c.) yönelerek kulluk yapmaları için onlara mühlet vermektedir ama bilsinler ki, bu fırsat devam edip gidecek değildir. Aksine onlar için ve onların kötülükte ısrarları halinde helâk edilmeleri için belirlenmiş bir vakit var. O an geldiğinde tevbe edip zararlarını telafi etmeğe imkânları olmaz ve pişmanlıkları da fayda vermez. Bilesiniz ki, o belirlenen vakit Kıyamet Günüdür. Dendi ki, (bu uyarı Ebucehl ve arkadaşlarına yapılmıştı ve) o gün de Bedir Şavaşının olduğu gündü. O gün geldiğinde ; o belirlenmiş olan vakit dışında dönüp kurtulacakları bir ânı ve bir sığınağı asla bulamayacaklar. O an azap görüp helâk edilecekler. Onlar için helâk edilme öne alınmaz veya geri bırakılmaz.

۞ وَتِلْكَ الْقُرَى أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ۞

59.Ayet: İşte, ekim yaptıkları tarlaları, konaklarının izleri ve bilumum harabeleri görüş sahanda bulunup görmekte olduğun şu kentler var ya; içerisinde yaşayan halk ne zaman ki, kitaplarımızda peygamberlerimize indirdiğimiz emir ve

yasakların gereğini yerine getirmeyip yoldan çıkarak zalimlik yaptılar; o zaman onları helâk edip köklerini kazıdık. Hulasa ezelî sünnetimiz ve devam ede gelen âdetimiz gereği kahrımızı ve helâk etmemizi gerektiren toplumları helâk etmeyi murad ettiğimizde onların helâk edilecekleri vakti belirleyip buna bir zaman takdir ettik. O âna ulaştıklarında muhakkak helâk oldular. Çünkü sağlam hukmümüz kimse tarafından geri çevrilmez, kararımıza karşı çıkacak ve peşine düşecek kimse olamaz.

۞ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ۞

60.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kardeşin Mûsâ Peygamberin (a.s) hayat hikâyesinden şu bölümü anlat: Firavun ve Toplumunun helâk edilmelerinden sonra Mısır hükümdarlığına girmiş ve minbere çıkıp hutbe okumuştu. Hutbesi pek hoş, çok anlamlı ve gayet edebî idi. Kalpler inceldi, gözlerden yaşlar aktı. Kendisine (a.s.) dendi ki, ey Allah'ın Peygamberi! Yeryüzünde Senden daha alîm var mı? Yok dedi. Bunun üzerine Allah Teâlâ O'nun kendisini beğenmesine razı olmadı ve buyurdu: Bil ki, ya Mûsâ! İki denizin birleştiği yerde bir kulum var ki, O; Senden daha alîmdir. Mûsâ (a.s.) dedi ki, ya Rabbi! Onu Bana göster. Ona hizmet ederek ilim öğreneyim ve Onun nefeslerinden ve sohbetinden açılıp gelişmeler elde edeyim. Allah Azıîmüşşan dedi ki, yanına azık olarak tuzlanarak güzelce pişmiş bir balık al ve O Kulumu ara. O balığı kaybettiğin yerde Onu bulacaksın. Aldı ve bu şekilde geçip gitti.

Ey peygamberlerin En Kâmili! Mûsâ Peygamberin Genç Hizmetçisi ve Öğrencisi Yuşa' Bin Nun'a (a.s.) dediklerini anlat: Ben yolculukta durup dinlenmeden o iki denizin kavuştuğu yere ulaşıncaya kadar devam edeceğim. Bu iki denizin Basra Körfezi ile Akdeniz olduğu, kavuşma yerinin de iki arasında bulunan kısım olduğu söylenmiştir. (Başka denizler olduğu rivayetleri de var). Hulasa Mûsâ (a.s.) dedi ki, ya Allah'ın (c.c.) bana anlattığı O Büyük Kulu bulacağım ya da durup dinlenmeden uzun zamanlar boyunca aramağa devam edeceğim. Zira Onu bulup Ondan faydalanacağım.

۞ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ۞

61.Ayet: Kızarmış balığı azık sepetine attı. Sepeti Yuşa' (a.s.) yüklendi ve yürüdüler. Mûsâ (a.s.) Genç Öğrencisine dedi ki, ne zaman balığı kaybedersen Bana haber ver. O iki Denizin kavuşma yerine yaklaştıklarında balığı unuttular. Mûsâ (a.s.) sormayı, Yuşa' da (a.s.) balık konusunda dirilip suya atlaması gibi harikalar hususunda gördüklerini anlatmayı unuttu. Oraya vardıklarında Yuşa' (a.s.) deniz kıyısında abdest almağa karar verdi. Orada bir kaya vardı. Kendisini emniyete alarak abdest alırken sepete su sıçradı. Balığın üstüne su dökülünce canlanıp sepetten sıçradı ve

kendisini Denize attı. Denizde kendisine tünel gibi bir yol edinerek kolaylıkla gitti.Yuşa' (a.s.) onun dirilip diğer balıklar gibi sıçrayarak bu tarzda gitmesine şaşıp kaldı.

۞ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ۞

62.Ayet: Sonra Mûsâ (a.s.) birlikte o gece ve sabahı denizi geçerek gittiler. Yuşa' (a.s.) gördüklerini Mûsâ'ya (a.s.) anlatmayı unutmuştu. Sahildeki o kayadan geçip bir gece ve bir gündüz boyu yürümekle yorulup acıkmışlardı. Mûsâ (a.s.) Delikanlısına dedi ki, o kayadan geçip bu ana kadar yürüyerek bu ana kadar karşılaşmadığımız bir yorgunlukla karşılaştık. Azığımızı getir.

۞ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ
وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ۞

63.Ayet: Yuşa' (a.s.) hayretler içerisinde olanları hatırlayarak dedi ki, Efendim gördün mü Ben ne yaptım? O kayaya sığınıp istirahat için yattığımızda abdest almağa karar verdim. Sepete su sıçradı. Balık canlanıp Denize atlayarak tünel gibi suda oluşan bir yolu tutup gitti. Ben Senin kalkman sonrasında bunca harika haller görmeme rağmen balık hadisesini Sana anlatmayı unuttum. Tabii ki, bu görülmedik ve pek ilginç olayı Senin huzurunda anlatmamı Bana Şeytandan başkası unutturmadı. Kendisini Denize attığında şaşılacak bir tarzda nasıl yol edinmişti? Kim görse şaşırırdı.

۞ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ۞

64.Ayet: Mûsâ (a.s.) Yuşa'dan (a.s.) balığın bu tarzda kayboluşunu duyduğunda pek sevindi, tam bir mutluluk ve sevinçle dedi ki, bu yolculuktaki arzulayıp istediğimiz gerçek iş budur. Çünkü bu; muradımızın hasıl olacağının ve gayemize ereceğimizin alamet ve işaretidir. Derhal izleri üzerinde geri dönüp geçen bu yolculuğun riskini yok etmek ve bir an önce oraya varmak için o malum kayaya varıncaya kadar tekrar gittiler.

۞ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ۞

65.Ayet: O kayanın yanında kulluk yapmakta ve İlâhî bilgilerde çok olgun bir kul buldular. Çünkü o; kullarımızın seçkinlerinden ve hayırlılarındandı. Çünkü Biz ona; cömertliğimizin ve nimetlerimizin bolluğundan dolayı hiçbir karşılık, çalışıp kazanma olmaksızın katımızdan geniş bir rahmet, yüce bir anlayış, muazzam bir görme ve idrâk ikram eyledik. Bununla beraber tahsil yollarına yürümeksizin, ilim elde etmek için sebeb ve vesileler aramaksızın ona tarafımızdan bağış ve ikram

olarak öyle bir ilim öğrettik ki, sınırsızdı. Gaib olanları ve gizlilikleri biliyor, olmuş ve olacakları haber veriyordu.

۞ قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ۞

66.Ayet: Ona ulaşıp huzuruyla ve beraberliğiyle şereflendiklerinde Mûsâ (a.s.) Onun öğrencisi olup ders almak ve o sahada da yetki sahibi kılınmak için dedi ki, ey Yüce Varlık ve Birlik Denizine kavuşan, enginliklerine dalan, yakîn (bilme, görme ve kavuşmada kesinlik ve gerçeklik) mertebelerini hakkıyla bulan, Allah katından desteklenerek ermişlikte son derece olgun olan (Allah Dostu)! Sana öğretilen ilimlerden bana öğretmen ve beni kâmil bir kul yapman için Sana uyabilir miyim? Sana (Yüce Rab tarafından ilham edilerek) geçmişin ve geleceğin gaib bilgileri tam olarak verilmiş. Kabiliyyet ve kapasitem kadar beni yetiştirir misin?

۞ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۞

67.Ayet: Dedi ki, ey Mûsâ! Sana bilgi olarak Tevrat, uğraşı olarak da İsrailoğulları yeter. Mûsâ (a.s.) Ona dedi ki, Allah Teâlâ Senden faydalanmamı ve irşâd dersi görmemi Bana emretti. Beni bundan mahrum etme. Mûsâ'nın (a.s.) ısrar etmesinden sonra dedi ki, ya Mûsâ! Gerçekten Sen Dînî kurallar koymak, Şeriatın tesisinde sınırlar ve esaslar dikmek, mazlumun intikamını zalimden almak, şehirler idare edip memleket yönetmekle ilgili zahir ilimlerde ve Dînin görünen yüzüyle ilgili bilgilerde maharet ve üstün beceri sahibisin ama tüm bunlara rağmen Benim yanımda yaptıklarıma sabredemezsin. Benden; Sana inen Tevrat'taki hukümlere, Peygamber olmanla tesis olan Dînî konulara aykırı bir iş ve icraat gördüğünde görevin gereği engel olman gerekecek. Zira Ben; Senin esas ve kurallarına aykırı olan gizli ve gaybî bilgiler ve icraatlar üzerinde hareket etmekteyim. Bunlar olduğunda elbette dayanamayacaksın.

۞ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۞

68.Ayet: Sonra mazeretini anlatarak dedi ki, ey Mûsâ! Daha önceden bilmediğin, duyup tecribe edinerek kavrayamadığın bir ilim karşısında nasıl sabredeceksin. Hem bu gibi bilgilere dair Rabbinden Sana bir vahiy gelmedi.

۞ قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۞

69.Ayet: Mûsâ (a.s.) aşırı ısrarda bulunarak dedi ki, Eğer Allah diler ve dileği sabrıma ilişirse Beni sabredenlerden bulacaksın. Her ne yapsan, sır ve inceliklerine eremediğim ve bana gaib olan âdet ve kurallara aykırı ne kadar olağanüstü, Dînî hukümlere ve açıkça bilinir ve anlaşılır konularına zıt tüm yaptıklarına sabredeceğim ve hiçbir işinde asla Sana karşı gelmeyeceğim.

۞ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ۞

70.Ayet: Mûsâ'ın (a.s.) kendisini kabul etmeğe mecbur etmesinden sonra Hızır (a.s.) O'na tavsiyede bulunup olacaklara karşı O'nu hazırlamak için dedi ki, bunca ısrardan sonra Bana uyacaksan hiçbir şey hakkında Ben Sana açıklama yapmadan asla Bana bir şey sorma. Yani Sana gereken; Dînin görünen ve bilinen tarafına aykırı bir şeyi Bende görüp yadırgadığında Ben Senin sormandan evvel içinin karışıklığını ve sıkıntını gidermek için Sana açıklama yapmadıkça asla soru sorarak söze başlama.

۞ فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۞

71.Ayet: Bu husus üzerinde anlaşmalarından sonra gemi bulup binmek için deniz kıyısında yürümek üzere hareket ettiler. Bir gemiye rastladılar ve sahiplerinden kendilerini taşımalarını istediler. Onlar kabul ettiler ve ücret almadan Bunları taşıdılar. Nihayet sahilde gemiye bindiler. Gemi akıp gidiyordu. Derin sulara ulaştığında Hızır (a.s.) bir balta bularak gemiden bir tahta veya iki tahta parçalayarak gemiyi yaraladı. Mûsâ (a.s.) olanları görünce parçalanarak açılan yeri elbisesiyle kapatmağa başladı ve kötülükten vazgeçirmek tarzında Hızır'a (a.s.) dedi ki, gemide bulunanların boğmak için mi bunu parçaladın? Çünkü bunu parçalanıp delinmesiyle içine su dolar, su dolunca da gemiyi batırır ve içinde bulunanları boğar. Allah'a yemin ederim Sen; şaşılacak derecede pek kötü bir iş yaptın. Bu; dînî bir gerekçe olmaksızın bir topluluğun topyekûn öldürülmesidir.

۞ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۞

72.Ayet: Hızır (a.s.) O'na ağır konuşarak ve hatırlatmada bulunarak dedi ki, Ey Mûsâ! Ben sana işin başında olayların görünen yüzüne dair bilgilere sahip olmanla Bana katlanamazsın demedim mi?

۞ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ۞

73.Ayet: Mûsâ (a.s.) verdiği sözü hatırlayarak ve özür dileyerek dedi ki, Sana verdiğim sözü dalgınlık yapıp unuttuğum için Beni sorumlu tutma ve bağışla.Görevimden dolayı bana zor bir şey sorma, ağır olan bir şeyle Beni yükümlü tutma. Ben Sana uymayı gerektiren bir görev üstlendim. Bu da işlerin ve varlıkların iç yüzüne ve gizliliklerine vakıf olup gaib olanları bilmektir. Bana zor bir şey yükleyerek ve onun zor olduğunu unutarak Sana uymayı bırakmama Beni

zorlayacak bir iş olmasın ki, Senden elde etmek istediğim maksadımı kaybederim. Mûsâ'nın ısrarı sebebiyle Hızır (a.s.) mazereti mecbur kalarak kabul etti ve gemiden indiler.

۞ فَانْطَلَقَا حَتّٰى إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ۞

74.Ayet: Ve (bir müddet) gittiler. Sonunda tertemiz yüzlü, henüz büluğa ermemiş bir çocuğa rastladılar. Çocuklarla oynuyordu. Ondan bir kötülük görülmediği ve bir günah meydana gelmediği halde Hızır (a.s.) birden çocuğu tutup öldürdü. Başından tutup duvara çarpmıştı. Bu iş Mûsâ'ya (a.s.) çok ağır geldi ve öfkeyle doldu, öfkesini tutmağa gücü yetmedi ve dedi ki, günahlardan masum, tertemiz bir çocuğu öldürdün öyle mi? Kaldı ki, bir insanı öldürmek ancak onun kasden adam öldürmesi karşılığında kısas yapılarak olur. Bunu da Din uygular. Senin buna yetkin yok. Üstelik suçsuz yere öldürdün. Sen bunu yapmakla gerçekten Dînin kabul etmediği bir büyük suç işledin. Çünkü cana kıyıp öldürmek en büyük günahlardandır. Özellikle de günahsız bir canı öldürmek ısyanların en büyüğüdür.

۞ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۞

75.Ayet: Hızır (a.s.) yaptığı davranışı Mûsâ'nın kabul etmeyişini görünce sertlik gösterip dedi ki, Ben sana demedim mi Benim berimde olduğun müddetçe yaptıklarıma hiç tahammül edemezsin diye? Çünkü aramızda bir bağ, Seninle Benim ilmim arasında bir uygunluk yok. Beni kendi halime bırak, huzurumu bozma. Sen de Benden ayrıl istediğin yere git. Senin itirazlarını kaldıracak gücüm kalmadı.

۞ قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ۞

76.Ayet: Mûsâ (a.s.) O'nun sertleşip öfkelendiğini ve aşırı şekilde kızdığını görünce Ona boyun büküp utanarak ve çaresizliğini arz ederek dedi ki, Efendim! Benden meydana gelen ahdi bozma ve saygısızlık yapma gibi yanlışlıklardan dolayı Beni azarlayıp terk ederek beraberinde bulunmaktan mahrum etme. Bunlardan sonra sana bir şey sorarsam Beni yanında bulundurma ve arkadaş yapma. Çünkü Sen; Benim tarafımdan arz olunan özürlerin son haddine ulaştın. Gayri özür dileyemem. Şöyle ki, eğer bundan sonra Benden Seni huzursuz edecek bir davranış meydana gelirse derhal ayrılıp giderim.

۞ فَانْطَلَقَا حَتّٰى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا

فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَّ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ۞

77.Ayet: Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu ki, Kardeşim Mûsâ'ya Allah rahmet edip ikramlarda bulunsun. Çok utanmıştı. Eğer vazgeçmeyip Hızır'ın yanında (tüm

sıkıntılara rağmen) kalsaydı; görülmedik sırları en görülmediğine (ve manevî yüksek bilgilere) ulaşacaktı. Hızır ve Mûsâ (a.s.) öldürülen çocukla ilgili bunları konuştuktan sonra hareket edip gittiler. Sonunda bir kent ahalisine vardılar. Bu kent Antakya veya Eyle idi. Çok acıktıklarından ve yemeğe ihtiyaçlarından dolayı onlardan yemek istediler. Onları müsafir etmeğe yanaşmadılar, hiç yemek vermediler. Orada yıkılmağa yüz tutmuş bir duvara rastladılar. Hızır (a.s.) derhal uzun hurma ağaçlarını destek vererek güzelce düzeltti veya tamamen yıkıp tekrar sağlam bir şekilde yeniden yaptı. Mûsâ (a.s.); Hızır'dan bu hayret verici ve görülmedik işi görünce hayretler içerisinde kaldı. Çünkü yolculuk yapıyorlardı. Kendilerinde duvar tamiri ve onu ayağa kaldırıp düzeltmekle ilgili bir uğraşı maksatları yoktu. Ona laf dokundurarak dedi ki, eğer istesen (pazarlık yapar) bize yemek vermeyen bu insanlardan ücret alırdın da azık ve rızık alırdık.

❁ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ❁

78.Ayet: Hızır (a.s.) Mûsâ'dan bunları duyunca dedi ki, bu laf dokundurarak Bana soru sorman Benimle Senin aramızdaki ayrılıktır ve Benim Senden ayrılışımı gerektirmektedir ancak hemen ayrılmayacağım. Aksine biraz kalıp kabullenemediğin, Bana itirazlarda bulunup acele olarak açıklanmasını istediğin ve hakkında sabredemediğin ve takat getiremediğin işleri Sana haber verip senin bilemediğin inceliklerini açıklayacağım. Bunları Sana açıklayacağımı önceden kararlaştırmıştım.

❁ أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا

وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ❁

79.Ayet: Hızır (a.s.) bütün açıklığıyla anlatmak üzere dedi ki, Allah'ın Bana ilham edip kalbime muradını bırakmasıyla yaralayıp kusurlu kıldığım gemi; biçare fakirlerin gemisiydi. Ondan başka geçim kaynakları yoktu. Onunla denizlerde çalışıyorlar ve geliriyle yaşıyorlardı. Allah'ın vahyi ve buyruğuyla onu kusurlu hale getirmek istedim ve öyle yaptım. Öte yanlarında (varacakları yerde) zalim bir hukümdar vardı. Kusursuz olan tüm gemileri gasp edip zorla alıyor ve karşılığında bir şey vermiyordu. Gemiyi yaralayıp kusurlu hale getirdim ki, onlara kalsın. Allah kendi hallerince çalışan fukara kullarına yardım ettiği ve onların yararına olanları gözettiği için O'nun emri ile bunu yaptım.

❁ وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ❁

80.Ayet: Ansızın öldürdüğüm oğlan çocuğuna gelince Hak Teâlâ onu kâfirlik, azgınlık ve sapıklık karakteri üzere yaratmıştı. Baba ve anası ise Tevhîd ehli olan

Mü'minlerdi. Kâfirliği ve azgınlığı, ebeveynine sarmasından ve onları da kâfir baba ve ana etmesinden endişe ettik (Ben o çocuğun yapacaklarından korktum, Rabbim de Bana hak verdi). Çünkü kötü nitelikleri, iğrenç işleri ve davranışları vardı. Buna rağmen onlar yavrularını seviyorlardı. Kâfir çocuğu sevip şefkat gösterdiklerinden dolayı kâfirlik ve azgınlık onları da saracaktı.

۞ فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ۞

81.Ayet: İstedik ki, onun öldürülüp yok edilmesiyle onun yerine rableri bu salih baba ve anaya kâfirliğin ve azgınlığın pislikleri bakımından ondan daha temiz, baba ve anasına merhamet, iyilik ve itaat bakımından daha yakın bir çocuk bağışlasın. Deniyor ki, Allah onlara bir kız çocuğu verdi. Onunla da bir peygamber evlendi. Kendisinden de yine bir peygamber doğdu. Allah peygamber olan çocuğu ile bir toplumu Îman ve İslâm erdirdi.

۞ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۞

82.Ayet: Allah'ın ilhamı ve izni ile tamir edip ayağa kaldırdığım duvara gelince. Şehirdeki iki yetime aitti. Çocuklar henüz erginlik çağına gelmemişlerdi. Duvarın altında çocuklara ait altın ve gümüşten ibaret gömülü hazine vardı. Onlar için babaları gömmüştü. Babaları; Rabbine kullukta devamlı, kâmil Îman sahibi salih ve dürüst bir insandı. Bu sebeple ey Mûsâ! Rabbin istedi ki, bu iki yetim yetişip yetimlikten kurtulsunlar güç ve iktidara ulaşsınlar, akıl, fikir, görüş, metanet ve heybet sahibi olsunlar da hazinelerini çıkarsınlar. Yetimlik erginlik çağına kadar olur. Çünkü Rableri babalarını gözetmekte ve yetimlere merhamet etmekteydi. Ey Mûsâ! Rabbin; katından onlara kapsamlı bir rahmet ve yardım olarak bunu Bana emretti ki, duvarı tamir edip ayakta kalmasını ve hazinenin sağlamca korunmasını tedbir etmemle onların yetişip güçlenmeleri sağlansın. Hulasa ey Mûsâ! Bir türlü kabul etmemene, karşı çıkıp Bana laflar dokundurmana sebep olan yaptıklarımın tamamı kendi kendime yaptığım işler değildi. Asla aklımın, fikrimin ve görüşümün ürünleri olmadı. Hepsini Bana ilham ederek yapmamı Rabbim emretti ve onları yapmam kesin ve zorunlu farzlardı. Bütün açıklığıyla anlatılanlar; Senin sabredemediğin ve güç yetiremediğin hadiselerin tefsiridir.

۞ وَيَسْأَلُونَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۞

83.Ayet: (Ey mürîd!) Allah'ın salât ve selâmı Peygamberimize ve her İkisine olsun. İkisi (Hızır ve Mûsâ a.s.) arasında geçenler Sana aşikâr ve anlaşılır oldu. Akıl ve ma'rifet sahibi olan edepli ve eğitimli bir mürîd iyice anlar ki, üstazdan faydalanma,

irşad olma ve yetişme şartı ve olgun bir insan olma sebebi; yetişip olgunlaşmak isteyen mürîdin iradî mevt (aklını, irade ve gücünü ölmüş hale getirme) ile varlığını olgun ve olgunlaştırıcı üstaz varlığında öldürmesidir. Bu şart ve sebep gerçekleşir ve mürîd üstazın varlığında yok olursa o zaman o mürîdden karşı koyma ve itiraz etme meydana gelmez. Böyle olunca üstazıyla nasıl tartışabilir ve onu engellemeğe kalkışır? Üstazının yaptıklarına karşı susar ve derse ki, bunlar aklın ve kuralın gerekli kıldığı ölçüler dışında olaylardır. Hatta onun yaptıklarını güzel bir dayanağa dayandırır, bir te'vîli vardır diye düşünür ve itiraz etmez, tartışmaz ve susar. Çünkü mürîd işlerinin tamamını mürşidine havale edip onu ve kefil edindikten sonra onda fâni (yok) olmuştur. Artık onunla vardır. Artık kendi aklı, anlayışı, gücü ve organlarının yapıp ortaya koyacağı bir tasarrufu ve hareketi olamaz. Ey Rabbimiz! Katından bizlere bir rahmet ve kazanç kaynağı ikram eyle de bizleri kendi varlıklarımızın bizleri kandırıp azdırmasından kurtarsın.

Allah Azîmüşşan Sevgili Peygamberini uyarıp hazırlıklı hale getirerek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'a kulluk makamından atılan Yahûdîlerle, Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılıp manevî nimetlerden nasipsiz bırakılan Hıristiyanlar Seni imtihan etmek için; Ashab-ı Kehf'ten ve ruhtan sorular sordukları gibi Zülkarneyn'den, hallerinden, âlemi nasıl dolaşıp nerelere gittiğinden ısrarla sorular soracaklar. De ki, inşâAllah sizlere O'ndan ve hayat hikâyesinden önemli bir bahis okuyup anlatacağım. Bilesiniz ki, Rabbim; herkesi ve her şeyi aciz koyan Kitabında Bana vahyedip O'nu haber vererek anlattı.

۞ إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۞

84.Ayet: Zülkarneyn; Rum Diyarından olan Büyük İskenderdir. Zülkarneyn; iki boynuz sahibi anlamındadır. Bu isim Ona Dünyanın iki boynuzunu yani doğu ve batı uçlarını ve iki yakasını dolaştığı için verilmiştir. Onun; Allah'ın peygamberlerinden bir Peygamber mi, yoksa Allah'ın evliyasından bir Velî mi olduğunda farklı rivayetler var.

Allah Teâlâ şu sözleriyle (Îman ve İslâm Önderi Mücahid bir kul olup fetihler yaptığını açıklayarak) Ondan haber veriyor: Biz rahmet, ikram ve bağışımızın büyüklüğü makamından Ona Yeryüzünde şeref, kudret ve iktidar, yetki ve başarılar verdik. Dolayısıyla her şeyden gaye ve hedeflerine erdirecek bir sebep ve yol verdik. Yani dilediği tüm murad ve maksadlarına ermesi için bütün sebep ve yollarda başarılı kıldık.

۞ فَأَتْبَعَ سَبَبًا ۞

85.Ayet: Bizim Kendisine başarı vermemizle daima Bize güvenip her işinde Bizi vekil tuttuğu için hedefine ermek için ne iş üstlense sebebe uyar ve gerekli

kurallara sarılırdı. Batıya doğru yürümeyi isteyince sebebine sarılarak yoluna koyuldu.

۞ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا

قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ۞

86.Ayet: Yolculuğu sonunda Güneşin battığı; memleketlerin (ve kara parçasının bittiği) batı tarafta son bulduğu yere varınca Güneşi balçıktan (sulu çamurdan) ibaret bir göze (çukura) batıyor olarak gördü. Bir başka kıraete göre kızgın göze (çukura) batıyor olarak gördü. Bunun kızgın çamur halinde bir çukur olması mümkindir. Hulasa Güneşin batışı; gözün görüş manzarası olarak bu anlatılan çukura batmış gibi bir hâl alıyor. Yoksa Güneş Yeryüzünün tamamına sığmaz. Ondan bir parçaya nasıl sığacak? Çünkü Yer küresi; Güneşin varlığının büyüklüğüne nispetle- uzayı gözlemleyenlere göre yaklaşık 166 da bir parçası kadardır. Dolayısıyla Güneş Dünyanın bir parçasına batmış olamaz. Hulasa bu manzarayı izlediği yerde bir topluma rastladı. Sonsuz hıkmet; sınırsız ve kusursuz ilim Sahibi Olan ve her şeyi Yaratan Allah'ı kabul etmeyen kâfir bir toplumdu. Elbiseleri yabanî hayvan derilerinden, yiyecekleri de denizin kıyıya attığı suda yaşayan hayvanlardan ibaretti.

Zülkarneyn onlara varıp kâfir olduklarını görünce Bizden bir yardım olarak onlara nasıl davranacağı konusunda geniş yetki verip ne yapacağı hususunda serbest bıraktık ve Ona ilham ederek dedik ki, ey iki uca ve muazzam güce Sahip olan Kul! Bu kâfir toplumun durumları ve işi hususunda yetki Senindir. Onlara ya azab ederek öldürür ve hiçbirini sağ bırakmaksızın köklerini kazırsın, ya da diğer Mü'minler hakkında uyguladığın gibi (bunların Îman etmeleri halinde) haklarında Dînen güzellikler yapar ve adaleti uygularsın.

۞ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ۞

87.Ayet: Zülkarneyn serbest bırakılınca iş ve icraatlarını Allah'a dayandırarak, adalet ve insafın gereğini yapmak üzere önce onları Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman etmeğe davet etti, İslâm'ı onlara öğretip arz etti. Zira O adalet ve insaf sahibi bir karakter üzere yaratılmıştı. Dedi ki, eğer bir kimse zalimlik yaparak Îman etmeğe yanaşmaz ve içinde bulunduğu kâfirlikte ısrar ederse ona işkence yapacağız. Ya da İslâm'ı arz edip Müsliman olmasını isteyeceğiz ve Müsliman olmayı kabul etmemesinden sonra Dünyalık ceza olarak onu öldüreceğiz. Ahirette ise Rabbinin huzuruna sevk olunacak. Ona orada Rabbi Dünyadakilerin şiddet ve dehşetini bilip görmedikleri korkunç bir azabı uygulayacak.

﴿ وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءً الْحُسْنَى وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴾

88.Ayet: Bu toplumdan kim Îman eder, Îmanının gereği olarak yararlı işler yaparsa Dünyada Biz onun hallerini düzelteceğiz ve onu güzelce görüp gözeteceğiz. Ahirette ise ona pek güzel karşılık, pek yüksek mertebe ve pek yüce makam verilecektir.Ona bu sapıklığa batmış toplum hakkında serbest bırakmamızla beraber taşkınlık ve gevşeklik ortası kolay ve dengeli olanı yani kâfir oldukları için öldürüp yok etme ile onlara yumuşak yüzlülük gösterip sapıklıkları içinde bırakma arası bir tarz buyururuz.

﴿ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴾

89.Ayet: (Bu son kısım aslında Zülkarneyn'in o topluma hitabıdır. Yani ey insanlar! Îman edip gereği üzere güzellikler sergileyen kimseye işin kolayını buyurur ve onu hoş tutarız).

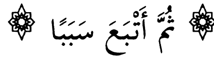
Batılılar arasında Allah'ın Dîninin hukümlerini tesis ettikten sonra Kendisini doğuya ulaştıracak bir yol tuttu.

﴿ حَتَّى إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَى قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴾

90.Ayet: Güneşin ilk olarak doğduğunda, ısın ve ışınlarını âleme yaymağa başladığı yere (Dünyanın doğusuna) vardığında Güneşi; kendilerini Güneşten koruyacak bir örtü ve sığınak yaratıp ortaya koymadığımız bir toplumun üzerine doğuyor olarak buldu. Yani Güneş üzerlerine doğarken dağ, ağaç, önemli elbise ve barınak gibi kendilerini Güneşin sıcağından koruyacak güçlü bir örtü ortaya koymamıştık. Hepsi çıplak idiler. Sadece toprağı eşeleyip çukurlar açarak evler olarak oralara girip yaşıyorlardı. Çünkü toprakları oynak olduğu için binayı tutmuyordu.

﴿ كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴾

91.Ayet: Bunlar da batılılar gibi kâfir idiler. Savaşmakta insanların en çetinleri olup gayet atılgan, cesur ve saldırgan idiler. Silah ve aletleri gayet tuhaf, hazırlıkları benzersiz idi. Bu hususta diğer insanlara benzemiyorlardı. Onların sayılarının çokluğuna, savaş hazırlıklarının mükemmelliğine karşın Zülkarneyn'i ve beraberinde bulunan orduyu ilim ve haberdar olma bakımından kuşatmış olarak bilip görerek düşmanlarına karşı bilgilendirdik, onların planlarını nasıl bertaraf edeceklerini öğrettik. Düşmana karşı sayılarının ve hazırlıklarının azlığına rağmen cesaretler verdik. Hulasa onlarla savaştılar ve yendiler. Sonra da batılılara yaptığı gibi Allah'a kulluk hukümlerini aralarında icra etmelerini sağladı.

92.Ayet: Sonra doğu ile batı arasında bir başka yol tuttu

۞ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ۞

93.Ayet: Nihayetinde iki sed (iki dağ) arasına vardığında; bu iki dağ arasına Zülkarneyn zamanla geçit vermeyen ve gayet muhkem bir sed yaptı. Bu iki dağ Ermenistan ve Azerbeycan dağlarıdır. Dendi ki, Türk bölgesinin kuzey tarafında iki dağ. O iki dağın arkasında Ye'cûc ve Me'cûc toplulukları vardı. Evet o iki dağ arasına vardığında konuşmakta güçlük çeken bir topluma rastladı. Neredeyse konuşulanı anlamıyorlar; milletler arası karşılıklı konuşulan ve tercüme olunabilen lehçeleri kavrayamıyorlardı.

۞ قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ

فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ۞

94.Ayet: Aracı ve tercüman vasıtasıyla (Hz. Zülkarneyn'in can diliyle Kendisini onlara anlatması ve onları anlaması sebebiyle) dediler ki, Ya Zülkarneyn! Bizler zulme uğrayan zayıf ve çaresiz insanlarız. Bizleri zalimlerin ellerinden kurtarman için Senin yardımına ve himayene ihtiyacımız var. Gerçekten Ye'cûc ve Me'cûc Yeryüzünde; şu bizim topraklarımızda fesad çıkarıp tahribatlar yapıyorlar. Bu iki kelime Türk toplumundan iki kabilenin özel ismidir. Dendi ki, bahar mevsiminde çıkıp gelirler ne kadar yeşillik varsa yerler, kurusunu da yüklenip götürürler. İnsanları yedikleri de söylendi. Senin için ortaya bir ücret koyalım. Aralarımızda taksim yaparak arzu ettiğin ölçüye ulaşıncaya kadar toplayıp tamamlayalım. Güç ve yetkinle onlarla aramızda sağlam bir sed inşâ edebilir misin? Öyle ki, artık bizlere çıkıp gelemesinler ve böylece kötülüklerinden güvende olalım. Efendimiz! Şu yüce merteben hürmetine bizlere bunu yap.

۞ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ۞

95.Ayet: Dedi ki, Rabbimin Beni; içinde iktidar ve yetki sahibi kıldığı varlık çok daha hayırlıdır. Yani Rabbim Bana; türlü özelliklerle rahmet ve ikramı ile üzerinde şan, şeref, iktidar ve yetki sahibi kıldığı mal ve önderlik sizlerin aralarınızda taksim yapıp toplayarak çıkarıp Bana vereceğiniz ücretten hem fazla, hem de daha değerlidir. Sadece bu seddi tesis etmemde gücünüzle çalışarak Bana yardım edin de sizlerle onlar arasına muhkem ve gayet güvenli bir engel koyayım. Ayrıca amele ve ustalar Benden ücretlerini alacaklar. İnşâAllah Dünya yok oluncaya dek yıkım ve yok olma kabul etmeyecek.

۞ آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّى إِذَا سَاوَى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّى إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ۞

96.Ayet: Bana önce demir piklerini (tuğla misali demir parçaları) getirin ve yanımda hazır edin. Derhal onları getirdiler. Suya ulaşıncaya kadar toprağı kazmalarını emretti. Temeli büyük kaya parçalarıyla tesis etti ve aralarına bakır eriyiği doldurdu. Bu şekilde yer seviyesine çıktı. Temelin üzerine demir pikleri dizmelerini emretti. Her iki pik arasına kömür ve odun koymak suretiyle seddin yükseltilmesini emretti. Sonunda bu sed iki dağ arasında tam dağlar seviyesine ulaşınca dedi ki, körükleyin. Körüklediler ve sonunda körüklerin hava üfürmesiyle demir parçaları arasında bulunan kömürler ve odunlar şiddetle yanmakla seddi ateş haline getirdi. Renk ve ısısıyla âdeta ateş olmuştu. O pikler eriyip birbirine kaynadı. Sadece küçük delikler kaldı. Oralara dokunup düzlemek imkânı yoktu. Dedi ki, bana gayet akıcı olan sıvı bakır eriyiğini getirin bunun üzerine dökeyim de hiçbir delik kalmasın ve dümdüz olsun, birbirlerine bağlanıp bitiştiği yerlerde iz dahi görülmesin. Getirdiler ve döküp öyle yaptı ki, hiçbir delik kalmadı dümdüz ve âdeta tek parça oldu.

۞ فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ۞

97.Ayet: Ye'cûc ve Me'cûc artık o seddin üzerine çıkıp geçmeğe güç ve imkân bulamadılar. Hem çok yüksek hem de çok kaygan idi. Çok kalın ve çok sağlam yapıldığı için delmeye de muktedir olamadılar.

۞ قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ۞

98.Ayet: Sed çekilip istediği gibi dümdüz olunca Zülkarneyn Allah'a yönelip nimetlerine şükrederek dedi ki, en sağlam ve en muazzam tarzda bu seddin tamamlanması Rabbimden inip gelen bir rahmet ve ikramdır. Çünkü O'nun Bana güç vererek başarılı kılması olmasaydı bunun gibisi Benim gücümle Benim tarafımdan ortaya konamazdı. Rabbimin belirlediği vakit geldiği ve Kıyamet yaklaştığında bu yüksek, gayet muhkem ve aşılmaz seddi kırılıp dökülmüş ve dümdüz hale gelmiş yapacak. Malumdur ki, Ye'cûc ve Me'cûcun bu seddin arkasından çıkıp gelerek insanlara ulaşmaları Kıyametin kopacağının belirtilerindendir. Kıyametin kopacağına, Yeryüzünün parçalanıp hiçbir eğrilik, çukurluk ve tümsekliğinin kalmayarak dümdüz olacağına dair Rabbimin va'di ve olacaklarını haber verdiği her şeyin olacağı ve gerçekleşeceği haktır ve muhakkak olacaktır. Bunda asla şüphe yoktur.

۞ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ۞

99.Ayet: O va'd olunan günde insanların bir kısmını bırakıp salıveririz de diğer kısmın içerisinde (azgın sular gibi) dalganır. Dediğimiz o gün geldiğinde kahır ve hışmımız gereği bu sağlam ve yüksek aşılmaz sed parçalanıp dümdüz olduğunda kendilerine güç ve imkân vermemiz suretiyle Ye'cûc ve Me'cûc topluluklarını çıkarırız. Bir kısım insanları bırakırız. Diğerlerine baskın yapıp karışırlar. Onları istila edip ezmeye başlayınca insanlar kaçışırlar ve korunacak yerlere sığınırlar. Yerler ve yiyecekler daralır. Azgın dalgalar gibi insanlar biri diğeri içerisinde baskın yapar. Bütün insanlar bu dalgalanma ve kargaşadan rahatsız olup büyük sıkıntılar görürler. İnsanları öldürüp parçalayan bu zalimlerin dalgalar gibi dolaşmasından herkes huzursuz olup sıkıntılara düştüklerinde Kıyametin kopması için Sura (görevli Melek İsrafil tarafından herkesi ölüme ve her şeyi yok olmağa davet eden sesini yükselten muazzam alete) üfürülür. Sonra ikinci kez üfürülüşle halk tekrar dirilip korkunç kalkışla beraber hesap görmek üzere Mahşere (toplanma yerine) sevk olunur. Hulasa tüm yaratılmışı hesap için huzura arz edip toplarız.

۞ وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ۞

100.Ayet: Yaratılmışın tamamını toplamamız sonrasında **Cehennemi O Gün;** kulluktan yan çizip peygamberleri ve kitaplarımızı yalanlayan, huzura arz olunup yaptıklarının karşılığını görecekleri Kıyamet Gününü inkâr eden kâfirlere arz eder gerçekten karşılarına koruz. Çünkü (bir gün onlara kudretimizi gösterip) onları haksızlıkları sebebiyle azarlayıp susturacaktık.

۞ الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ۞

101.Ayet: Özellikle de Dünyadayken kurtarıcı ders ve öğütlerle dopdolu Ayetlerimi görüp anlamakta gözleri perdeler ve körlükler içinde olan topluma dehşet dolu Cehennemi arz edip yaptıklarına karşılık sunacağız. O Ayetlerim sonsuz nimetlerimi düşünüp incelemeğe erdirir. Nimetlerimi düşünüp incelemek Varlığımı hatırlayıp zikretmeğe erdirir. Beni zikretmekse yüce anlayışlara ve tecellilerimi görmeğe ulaştırır. Bunlara ulaşmak ise katımdan desteklenerek başarılara ermek suretiyle Bana çekilip gelenlerin hakkıdır. O inkârcılarsa Hak Varlık Olan rablerinin sözlerini duyup dinlemeğe muktedir olamazlar (ki, bu nimetlere ersinler). Çünkü onlar; karakterlerinin pisliğinden ve mayalarının bozukluğundan dolayı kendilerine bir bağış olarak sunulan Hak Teâlâ'nın sözlerini, Tevhiîdi gösteren pek değerli belgeleri gerektiği gibi sahiplenmediler, boş verdiler.

۞ أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۞

102.Ayet: Şirk ehli kâfirlerin Allah'tan başka ilâhları mı var, hem de Allah'ın yarattıklarından öyle mi! Bu kâfir toplum Beni değil de kullarımı dostlar ve ilâhlar edinecekler, Bana kulluk yapıldığı gibi onlara kulluk yapacaklar, Biz de Kıyamet Gününde onları tutup cezalandırarak intikam almayacağız böyle mi zannediyorlar? Hayır ve asla böyle zannedip inanmasınlar. Muhakkak ki, Biz tutup onlardan intikamımızı alacağız. Çünkü Biz; başka ilâhın var olduğunu iddia edip Bizden gayrileri Bize ortak koşan kimselere gazap ve kahrımızın tamlığından dolayı Cehennem hazırladık. Nasıl ki, Mü'minler Ahiret Gününde Rablerine kavuşma ve muradlarına erme Cennetlerine girecekler ve yerleşeceklerse; peygamberlerimizin, kitaplarımızın ve Ayetlerimizin gerekli kıldığı hukümlerimizi icra etmekten yan çizen kâfirler de korkunç ateşle, tüm nimetlerden mahrumiyyetle dopdolu olan lanetlenme ve ebedî perişanlıklara boğulma Cehennemlerine girip yerleşecekler.

۞ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۞

103.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Dünya ve Ahiretin durumlarını açıklayan Allah'ın kitaplarını ve peygamberlerini yalanlayan, Allah'ın Varlığını ve Birliğini inkâr eden bu korkunç inkârlarında inat edip diklenerek Allah'ı bırakıp da O'nun yarattıklarından bazılarına O'na ibadet eder gibi taparak kul köle olan şirk ehli kâfirlere de ki, ey azgınlık yapıp korkunç zararlara batanlar! Sizlere yaptıkları işler bakımından en çok zarar ve iflâs edenleri haber verip sizlere anlatayım mı? Yani çalışıp çabalayarak kazandıklarını zannedip de yaptıkları işler boşa çıkarıldığı için ağır zararlar görenleri söyleyeyim mi?

۞ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ۞

104.Ayet: Onlar; Dünyada yaşarlarken çokça çalışıp çabalayan ve bir çok hayırlar yapıp sadakalar veren Hıristiyan Din adamları ve kendilerini ibadete adamış zahidleri, kendini ve yaptıklarını beğenen, görsünler duysunlar diye kulluk yapanlar gibi bahtsızlar misali insanlardır. Bunların Dünyada yaptıkları bütün ibadet ve iyilikleri boşa gitmiştir. Bunlar zannederler ki, yaptıkları her şeyi çok güzel yaptılar ve Allah katında bu amelleri sebebiyle en yüksek derecelere erdiler.

۞ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا ۞

105.Ayet: Çünkü bunlar amellerin geçerli olmasını gerektiren kulluğun esaslarını, ve temel şartlarını yani Allah'a Îmanı, O'nun peygamberlerini, kitaplarını ve tüm Îman esaslarını tasdik etmeyi kaybettiler. (Îmansız kişinin ise yaptığı amelleri geçersizdir). Karakterleri kâfirlik ve bölücülük üzere kurulmuş olan bu lanetli

eşkıya Rablerinin Ayetlerini ve Rablerinin karşısına çıkıp hesap vererek ceza göreceklerini inkâr ettiler. Hal bu ki, bir gün perdelerin kalkarak sırların açığa konacağını ve O Kıyamet Gününün ve Huzura kavuşacaklarını Rablerinin kesin bir va'di olarak duyup haber almışlardı. Hulasa kazanç ve fayda sahibi olmak için yaptıkları Dünyadaki kullukları Ahirette boşa çıkmış, yok olmuştur. Bu sebeple Kıyamet Gününde onların amellerini tartmak ve iyiliklerini kötülüklerinden ayırmak için terazi kurmayacağız. Çünkü iyi amelleri tamamen boşa çıkmıştır. Hukümdarlar Hukümdârı Olan ve zorbaları zora sokup aciz koyan sonsuz dehşet Sahibi Allah katında bu gafillerin bir mikdar amelleri dahi itibar görmemiş ve asla faydalanamamışlardır.

۞ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ۞

106.Ayet: (Hakkın huzurunda hiçbir yanlışlık gözden kaçmaz, hiçbir hain iflah olmaz. Kişi Allah'ı ve Ahireti hesab ederek, Allah dostlarıyla beraber olup Tevhiîd davasını bütün menfaatlerinden üstün tutmadıkça yaptıklarının faydasını görmez. Yahûdî ve Hıristiyan üstazlar ibadet ediyorlardı ama Allah'ın Varlığını, Birliğini ve Dînini tanımak ve tanıtmakta, hakkıyla gözetip gözettirmekte bütün peygamberlerin ve Allah dostlarının En Büyüğü olmasına rağmen O'na (s.a.v.) sahip çıkmadıkları gibi zarar vermek için bütün zalimlerle işbirliği yaptılar. Allah için sevmenin ve Allah için düşman olmanın ne demek olduğunu hesab etmediler). Şirk ve kâfirliğe düzenlenen huküm budur. Dolayısıyla bu kâfirlere Dünyada yaptıklarına karşılık umdukları fayda ve kazanç ebedî rahmet ve tüm nimetlerden uzaklaştırılıp çılgın ateş ve sonsuz zarar yeri olan Cehennemdir. Bu ağır ceza başka değil sırf kâfirler olup Ayetlerimizi ve peygamberlerimizi eğlenceye alıp dalga geçtiklerinden dolayıdır. Hal bu ki, Ayetlerimiz varlığımıza, Birliğimize, niteliklerimizin büyüklüğüne, tüm iş, icraat ve tavırlarımızda Bir ve Bağımsız olduğumuza işaret ve irşâd etmekte, peygamberlerimiz katımızdan desteklenip gönderilerek kullarımız arasında Tevhiîdimi açıklayıp anlatmakta idi. Hulasa azgınlık yapıp inkârda inad ve ısrar ettiklerinden dolayı hak ettikleri karşılık ebedî Cehennem oldu.

۞ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۞

107.Ayet: Yine Allah Teâlâ; sünnet ve âdeti (değişmez kanunları ve icraatları) gereği kâfirlere azab edeceğini haber verip tehdid etmesinden sonra Mü'minlere müjdesiyle devam ederek buyurdu: Bilesiniz ki, Îman edip Varlığımın, sıfatlarımın ve fiillerimin Bir Olduğunu kesin bir şuurla tasdik edenler, kendilerini Zatî Tevhiîde erdirip inandıkları Tevhiîdin hukûm ve alametlerine uygun olan yararlı işler

yapanlara; içinde konaklayacakları ve devamlı kalacakları konak olarak Firdevs Cennetleri var.

۞ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ۞

108.Ayet: Son derece arınmışlık, huzur, güzellik ve parlaklık içerdiğinden, lezzet ve ruhanî hazlarının devamlılığından dolayı Orada ebedî olarak kalacaklar. Ondan ayrılmak ve daha başka bir yere geçip göçmek istemeyecekler. Çünkü Orası asıl karakterlerinin ve hakîkî kabiliyyetlerinin makamıdır. Bu mertebenin gereği olan tüm kabiliyyetlerin ve kapasitelerin ihtiyaçları temin etmek üzere onlara her türlü rızkı bol-bol indiren Rahmanın (bütün mevcûdatı kuşatan) Arşının yani saltanatının üzerindedir ve Yüce Huzurdan ibarettir.

۞ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۞

109.Ayet: Firdevs; Cennetlerin ortası olup etrafında bulunan Cennetlere bakar. Bunun için Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.) buyurur ki, Allah'tan bir şey istediğinizde Firdevs cennetini isteyin. O Cennetin ortasıdır. Gaybın ve maneviyat âleminin (değerli rızık) bahçeleridir. Gaybın ve manevî sırların kapılarının açıldığı makamdır. Bilesiniz ki, O; Tevhıîd ehline verilen mertebelerin En Yücesidir. O makamda yolculuk son bulur. Artık yolculuk sırf O'nda yapılır, O'nunla veya O'na değil.(O Makama eren Allah'ın Birliğine ermekle tüm hareketleri artık O'ndadır. O'na (c.c.) yolculuğu son bulduğu gibi O'nun(c.c.) tecellileri beraberliğindeki varlığı ve hareketleri de ortadan kalkarak birliğe ermiştir.

Yahûdîler Kur'an hakkında sataşmalarda bulunup O'nda bulunan Ayetlerin bazılarının bazılarıyla çelişkilerinin olduğunu iddia ederek dediler ki, bazen okuyor ve diyorsunuz ki, mealen: Kime hıkmet verildi ise ona gerçekten çok iyilikler ve tüm üstün nimetlerin kaynağı verilmiştir. Bazen de okuyorsunuz ve diyorsunuz ki, mealen: İlim olarak sizlere çok az bir şey verildi. Bu çelişkiden başka bir şey değildir. Allah Azıîmüşşan Sevgili Peygamberine şu buyruğuyla emretti: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer âdil insanlar olarak tartışma hukukuna riayet ederlerse her türlü şüpheyi ortadan yok edecek bir söz söyle ve de ki, Biz; hiçbir zaman kendisine hıkmet verilen kimseye Allah'ın bildiği her şey ve O'nun bilgisinin tamamı verildi diye iddia etmeyiz. Böyle bir iddiada bulunmak imkânsızdır. Çünkü su küresinin tamamından ibaret olan tüm denizler Rabbimin sözlerini yazıp kaydetmek için yazı ve rakamlar yazmağa yarayan mürekkeb olsa; Rabbimin sözleri tükenmeden elbette denizler tükenirdi. Çünkü O'nun sözleri sonsuzdur. Hatta denizler gibi mürekkebin bir o kadarını daha yardım ve takviye için getirsek dahi o da tükenirdi. Hatta denizlerin binlerce katı mürekkeb olsa tükenir O'nun

sözleri tükenmez. Zira sonu olup tükenenle sonsuz olan arasında kıyas yapılmaz, bağ kurulmaz.

۞ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ۞

110.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ın Kelamının sonsuzluğunu ve sınırsızlığını onlara üstünlük taslamadan kusur ve hatadan münezzeh olarak üstün zekâ ve hıkmetten doğan bir üslupla yeterince söyleyip anlatmandan ibaret olarak onlara de ki, Ben de şüphe yok ki, sizler gibi insanım. İnsan olmamın gereği sizler gibi öğrenir ve kavrarım. Yaratılış bakımından netice olarak Benimle sizlerin arasında bir fark yok. Bilesiniz ki, kesin bilgi, gerçek görüş ve yakınlığa ulaşıp kavuşmak suretiyle Allah'tan Bana vahyedilip bildiriliyor ki, sizleri yoktan var eden Hak Ma'budunuz Tek Bir İlâh'tır. O'nun eşi, benzeri, ortağı ve yardımcısı yok. Ezel ve Ebed Var olmakta ve var etmekte Tekdir ve Müstekıll'dir. Her şeyi Tek Kendisi diler ve dilediği her şeyi sırf Kendisi yaratır. Dileyip seçimini Tek Kendisi yapıp karar verir. Benim sizlerden ayrıcalığım sırf bununla; yani Peygamber olmakladır. Sizden her kim, gören ve arzu eden biri olarak Rabbine kavuşmayı, O'nu idrâk edip görmeyi inanıp ümid ediyorsa kusursuz güzel işler işlesin ve halis kulluklar yapsın. Benliğini ve ırkçılık damarlarını kökünden söküp yok etsin. Tavır ve kötü huylarını yok ederek hayvanî ve beşerî varlığın gereklerini sürüp uzaklaştırsın. Tüm bu çalışma ve gayretleriyle beraber Rabbine kulluk yaparken; O'nun yarattıklarından hiçbir kimseyi O'na ortak koşmasın. Yani (şirkin her türlüsünden korunmak için) yaptığı işlerde ve kulluk yaparken görsünler, duysunlar ve beğensinler diye kulluk ve icraatlar yapmasın.

Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu: Sizler adına en çok korktuğum şey küçük şirktir. Dediler ki, küçük şirk nedir ey Allah Rasûlü! Dedi ki, (s.a.v.) gösteriş yapmak, insanlar görsün diye çalışıp hareket etmek. Allah Teâlâ (Hadis-i Kudsîde) buyurdu: (Her ortak ister ki, kimseye muhtaç olmasın ve ortağı bulunmasın). Ben ortakların hiçbir ortağa ihtiyacı olmayanıyım. Kim bir başkasını ortak koşarak Bana bir iş yaparsa bilsin ki, o kimseden uzağım. Yaptığı kim için yaptıysa o kimsenin olsun.

Hulasa insan; çokluğu ve hatta ikiliği yok ederek yani Allah'tan gayriyi silip ortadan kaldırarak ibadet etsin. Öyle ki, akıl ve ma'rifet sahibi olan insan Allah için çalışır ve yaptığı karşılığında mükâfaat dahi istemez. Aksine sırf Allah'ın emrine sarılarak O (c.c.) buyurdu diye yapar ve sırf O'nun Razı olmasını ister. Aklına Allah'tan başka bir şey getirmez.

Allah Azıîmüşşan bizleri; hakkı Tevhıîd makamında icra edenlerden eyleyip riya ve taklid kuruntularından emniyyette kılsın. Bizleri ısyankâr Şeytandan ve Onun yardımcılarından korusun.

KEHF SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey tam bir yönelişle giderek Tevhıîdin muvaffakıyyet makamına kavuşan! - Allah seni başarıyın ve kararlılığıyın karşılığında erdiğin dürüstlük durağında devamlı kılsın- Sana gerekli olan kabul makamına ermek için yaptığın kulluk hizmetlerini riya, süm'a, ucüp ve her türlü ahmaklığın karışmasından korumandır. (Hiçbir hizmeti görsünler, duysunlar ve beğensinler diye yapma. Akıl sahibi ol ve sırf Allah için yap). Çünkü bu yanlışlıkların tamamı Şeytanın ağları, ve ipleridir. Bunlarla Allah'ın has kullarını bağlar ve onları bulundukları yoldan alıkoyar. Yani Allah'a teslim olarak O'nun rızasına erme makamından mahrum eder. Onları; Allah'a şirk koşmayı gerektiren çetin fitnelere ve büyük günahlara düşürür. Şeytanın kandırmasından, zarar ve tahribatından Allah'a sığınırız. Hulasa yaptığın işlerin tamamını Allah'ın Kerîm Cemâli ve Pek Değerli Varlığı için yap. Bu sebeple halktan uzaklaşarak tenha yerlere çekil ki, halka karışmaktan dolayı tedavisi olmayan bu gibi hastalıklar sana bulaşmasın. Ayrıca insanlar arasında yaşayıp geçinmene dair işlerinle ilgili düşünce ve kaygıdan aklını ve kalbini iyice arındırman lazım. Bilesin ki, bu gibi hastalıkların çoğu arzular peşinde koşmak ve aklını makam servet, insanlara karşı üstünlük elde etmek kuruntularını düşünüp aklını bunlarla kirletmekten dolayı başa gelir. İşin sana kolay gelmesi için dilersen bazı vakitlerde zorunlu ihtiyaçlarını temin etmek için çalış. Geçimin en azına kanaat et, açlığını giderecek kadar olanla yetin. Geçim için lazım olandan fazlasından kaçın. Erkeklerin yiğitlerinin pek çoğu lüzumsuz arzuları ve gereksiz istekleri sebebiyle hırsızlık dahi yaparlar.

Özetleyecek olursak yalnızlık, daima zulmeden ve türlü hilelerle aldatıcı olan Dünyadan kaçıp uzaklaşmak hali ne güzel arkadaştır. Mağaraların köşelerinde şöhretten uzak kalmak, zarar ve musibet ehlinden kaçıp onlara bulaşmamak ne hoş dosttur. Ey göz ve öz sahipleri düşünüp dersler alın.

Ey Rabbimiz! Sevip beğendiğin ve razı olduğun her şeyde bizleri başarılı kıl.

MERYEM SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Hz. Meryem r.a.
Anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 98 Ayettir.

MERYEM SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Hak ve Gerçek Varlığın Bir olduğunu idrak edip anlayan ve O'na kavuşan kimseye Yüce İlâhın; Sıfatlarının her birinin gereğine göre bütün mevcûdatı nasıl kuşatıp her şeye kendilerinden yakın olduğu gizli kalmaz.

Bilesiniz ki, Allah'ın kullarından bazılarının kendilerine uygun olan erginlik ve güzel hallerin (Allah'ın keramet ve yüce ikramları olarak) meydana gelmesine sebep olmaları varlıkları içerisinde saklı bulunan İlâhî bir Sıfata göre olur. Bilhassa insan olmanın kir ve bulanıklarından; meleklik ahlakına bürünmekle arınmış şahsıyyetlerden İlâhî Sıfatlara göre topraktan var olan varlıklarla (fâni varlıklarla) ilgili haller meydana gelir. Çünkü onlar seçilmiş olarak Allah Adına halife ve temsilci olmakla peygamberlik yükünü yüklenmişlerdir. (Böyle olunca Allah Teâlâ; onlara ilham edip istetecek ve istedikleri de buna göre var olacaktır). Dolayısıyla Zekeriyya (Allah'ın salatları ve selamı Sevgili Peygamberimize ve O'na olsun); Allah'a halifeler olarak seçilen peygamberlerdendir. Peygamberlerin tamamı Şeytanın kötülüklere sevk edip kandırmalarından münezzeh olan günahsız varlıklardır. Hulasa Zekeriyya'yı çocuk istemeğe sevk edip yönlendiren ancak ve ancak O'nda etkin olan Allah'ın Sıfatından başka bir şey değildi. Bu da O Çocuğun bizzat mana ve gayb âleminden bilinen bu âleme gelmesini gerektirdi. O Çocuğun var olup açığa çıkması Zekeriyya'nın içtenlikle istemesine dayalı olması sağlam iradesi ile hayır murad etmesindendir ki, bunu özel olarak bildirdiği şahsiyyetler hariç kimseye bildirmemiştir ve Kendisine özel bir sırdır. Bu yüzden Allah Azıîmüşşan O'nu bağlı bulunduğu her şeyden ve kendi benliğinden çekip alarak katından bir vahiyle seslendi ve üzerine düşülen bir ümitle ve elde edilecek bir istekle Bu Çocuğun olacağını ummasını telkin etti. Çünkü Zekeriyya kendisinden ve Hanımından çocuk olacağından tamamen umudunu kesmişti. Hanımının çocuk doğurma zamanı geçmiş, asıl durumu itibariyle de kısırdı.

Sevgili Peygamberimiz bütün peygamberlerin peygamberlik mertebelerinin başlangıç noktası ve tamamını kapsayan bir konumda olunca O'na (s.a.v.); Zekeriyya'nın (a.s.) kendisinin yerine geçecek ve doğup da'vasını yaşatmakla kendisiyle adının yaşayacağı çocuğu istediğini, bu çocuğun Zekeriyya ve Hanımının çocuk sahibi olacak kabiliyyet ve kapasitede olmamasıyla Allah'ın görülmedik yaratmasından bir harikası olarak yaratılışını haber verdi ve En Yüce İsminin hayırlar ve bereketler sağlamasını murad ederek Sevgili Peygamberine En Yüce İsmiyle (Allah'ın Adıyla) seslendi ve şöyle dedi:

﴾ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿

O Allah Adıyla ki, büyük küçük bütün peygamberlerine tabiat kanunlarını alt-üst eden eşsiz mükemmellikler ve harika ikramlarıyla tecelli edip yüz gösterdi. O (c.c.); Seadet ve mutlulukların sebepleriyle beraber onlara istedikleri ve arzuladıkları her şeyin kapılarını açan, umum rahmet Sahibi Olan Rahmandır. O (c.c.); türlü kerametler ve sayısız iyiliklerle onları en yüce mertebelere ve en yüksek makamlara erdirmekle özel rahmet ve nimet Sahibi Olan Rahîmdir.

﴾ كهيعص ﴿

1.Ayet: Ey yaratılmışın tamamının iş ve ihtiyaçlarını, rızık ve malzemelerini temin etmeğe Kâfi olan ve her şeyin üstesinden gelerek onları huzur ve esenlik yurdu cennetlere götüren, insanlığın içinde bulunduğu kir ve bulanıklardan arınmış olduğun halde Senden açığa çıkan tam bir kararlılığın bereketiyle, tam bir gayret ve dürüstlükle onları irşâd eden!

﴾ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ﴿

2.Ayet: Bizim Vekilimiz olarak Senin tarafından ortaya konan Bu Sûre; manevî ilhamları, İlâhî vahyi gereği kusursuz ve arınmış ilimlerin kaynağı olan, yoldan çıkmışları yola getiren ve her şeye yeten Rabbinin; Senin kalbine inen ve oradan diline dökülen yüce anlatımı ve değerli sözüdür ki, Kulu Zekeriyya Peygambere yüce rahmetinden ibaret olan ikramının anlatılmasıdır. O (a.s.); kendisine belalar dalga-dalga hücum ettiğinde, tüm yorgunluk ve bitkinlikler gelip çevresini sardığında, bollukta ve darlıkta daima Rabbine yönelirdi.

﴾ إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ﴿

3.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Zekeriyya Peygamberin ısrarla olmasını istediği bir umutla Rabbine seslendiği, diğer taraftan da acı ve umutsuzluk içerisinde yakarışta bulunduğu vakti anlat. Bir taraftan Rabbinden umup arzu ediyordu. Diğer taraftan da hem kendi ve hem de Hanımı tarafından çocuk sahibi olma yolları kalmamış, bu ihtiyarlık halinde çocuk istemekle insanlar tarafından kınanmamak için eziklik içerisinde Rabbine gizlice yakarmıştı.

﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ﴿

4.Ayet: Şikâyetini Rabbine arz ederek Yüce Makamında şu manada dedi: Ey beni türlü lütuf ve ikramlarla yetiştirip Yöneten Rabbim! Ben son derece zayıflayıp eridiğim için kemiklerim incelip güçsüzleşti. Varlığımın direkleri, bedenimin iskeleti çöküntüye uğrayıp yıkılmağa yüz tuttu. Saçım ağardı. Sonbaharda bitkilerin

sararıp solarak yok olduğu gibi bunlar benim ölüp yok olacağımı gösteriyor. Ey Rabbim! Ben hiçbir zaman Sana dua ettiğimde uğursuz olmadım, zarar görmedim ve boş çevrilmedim. Aksine Sen beni daima lütuf ve ikramlarınla karşılayıp kazançlı kıldın ve hep buna alıştırdın. Bu duam her ne kadar kurduğun tabii düzen ve bilinen âdetlere aykırı ve kabul edilmeğe bu bakımdan uzaksa da Senin kudretine ve rahmetine göre yakın, güç ve kuvvetin yanında gayet kolaydır. Özellikle de bu duamı açığa koyup arz etmemi bana Sen ilham ettin.

۞ وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۞

5.Ayet: Ey Rabbim! Benim ölümümden sonra idareciliğe ve onun sağlayacağı keyif ve mutluluğa göz diken amcalarımın oğullarından ibaret yakınlarımdan ve onların Dînin hüküm ve esaslarını bozup değiştirmelerinden korkmaktayım. Müslimanlar arasında İslâm'ın kutsallarını tahrif ederler ve asla onlardan iyilik ve kurtuluş beklenmez. Onları Sen; benden çok iyi biliyorsun. Benden sonra yerime geçip bu görevi eda edecek düzgün ve yararlı bir çocuğum olmadı. İhtiyarlayıp kuvvetten düştüğümden dolayı çocuğum olması için de gücüm kalmadı. Bir de eşim aslından kısır ve o da yaşlandı. Bu hususta Senin eşsiz yaratıcılığın akılların kabul edemeyeceği tarzda olağanüstü kudretinden başka dayanağımız yoktur. Hulasa bilinip görünen sebeplere ve olağan âdetlere göre değil de sırf bağış ve ikramın gereği katından bana ümmetim arasında Dînimin gereğini yerine getirecek dost ve uygun bir çocuk bağışla.

۞ يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ۞

6.Ayet: Bana mirasçı olup peygamberliğim, idareciliğim ve nimetlerimde özellikle de iyilik ve ikramından ibaret olan Katından bana indirdiğin rahmetin konusunda vekilim olsun. Ayrıca Yakuboğullarından devam edip gelen Bu Dînin kurallarına, hidayet ve irşâd esaslarına varis olup sahip çıksın.

Zekeriyya Peygamberin; Yakub Peygamberin kardeşi olduğu söylendi.

(Zekeriyya a.s. duasına devam ederek dedi) Ey Rabbim! Oğlumu Senden Razı, başına gelecek tüm belalara karşı sabırlı, hüküm ve buyruklarına teslimiyyetli, nimetlerine şükreden, Senin katında ve kullarıyın yanında kendisinden razı olunan ve beğenilen kul eyle.

۞ يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۞

7.Ayet: Zekeriyya (a.s.) tüm şikâyetlerini arz edip bütün dualarını yaptıktan sonra Allah Teâlâ duasını kabul edip ona son derece rahmet ve bağışı ile karşılık vererek duasını süratle gerçekleştirdi ve buyurdu: Ey Bize yakarışta bulunup seslenerek yerine geçip adını yaşatacak bir erkek çocuk isteyen Zekeriyya! Bilesin ki, Biz; sana

rahmetimizin büyük olduğu bağış makamımızdan bir erkek çocuk müjdeliyoruz. O senden ve senin her sebeb ve alametten kesilmiş kısır hanımından doğacak. Adı Yahya'dır. Senin Dîninin hukümlerini ve âdetlerini yaşatacağı için Adını Yahya (yani Can) koydum. Bu ismi önceden kimseye takmadık ve Yahya'ya adaş yaratmadık. Bu İsmi ilk olarak O'na verdik.

۞ قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۞

8.Ayet: Zekeriyya; Hak Teâlâ tarafından bu müjdeyi duyunca tam bir sevinçle, sözünü açıp ortaya koyma tarzında dedi ki, ya Rabbi! Benim çocuğum nasıl olacak? Her kadar varlığı ve varlığından meydana gelen tüm durumları Allah'ın huzurunda olmakta ise de bu işi görülmedik ve bilinmedik bir şey bulduğu için dedi ki, benim yaşım bu, gücüm kuvvetim tükendi. Eşim aslında kısır ve gayet yaşlı. Üstelik ben son derece ihtiyar olduğum için yaşça pek ilerleyip âdeta kurudum. Cismimin iskeletinde de, ana organlarında da, eklemlerimde de (çocuğun olmasına sebep olacak) rutubet kalmadı.

۞ قَالَ كَذَٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ۞

9.Ayet: Allah Azıîmüşşan dedi ki, ey Zekeriyya! Kudretimizden bu gibi yaratılışı ve var oluşu uzak ve imkânsız görme. Biz böylece sana bir erkek çocuk kararlaştırdık. Sen bulunduğun zaaf ve ihtiyarlık halinle, eşin hem kısırlığı ve hem de ihtiyarlığı haliyle kalarak ikinizden Bu Çocuğu var edeceğiz. Böylece nelere Kadir olduğumuzu göstereceğiz. Her ne kadar âdet ve sebeplere göre bu zor ve imkânsız ise de kudretimiz yanında pek kolaydır. Ey Zekeriyya! Rabbin dedi ki, bu Bana çok kolaydır. Senden ve eşinden Bu Çocuğu vücuda getirmek kudretim ve kuvvetim için basit ve önemsiz bir iştir. Bu Bana göre nasıl kolay olmaz ki? Sen önceden hiçbir şey değilken ve bir geçmişin yokken seni yoktan var ettim. Eşsiz bir surette ve harika halde yoktan var edip açığa koydum. Sebep yoktu. Madde ve müddet yoktu. Hulasa Bana (her şey gibi) bu ve benzeri işler kolaydır.

۞ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۞

10.Ayet: Zekeriyya (a.s.) istediğinin sağlandığını kesin olarak anlayınca hanımının hamilelik belirtilerini öğrenmek için dedi ki, ey Rabbim! Eşimin hamile olduğunu gösterecek bir belirti var et. Hak Teâlâ dedi ki, bunun belirtisi gündüzleriyle beraber üç gece kimseyle konuşamamandır. Her türlü hastalıktan selamette ve gayet düzgün olduğun halde konuşamayacaksın. Ama Rabbini zikredip tesbihatta bulunabileceksin. Bu üç gün boyunca halktan uzaklaş ve Kelamımı okuyarak Bana kullukla meşgul ol. Sadece insanlara irşâdda bulunacağın an işaretle ne yapacaklarını anlat.

❁ فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ❁

11.Ayet: Hanımının hamilelik vakti gelince alamet kendisini gösterdi ve kimseyle konuşamayacak hal aldı. O günün sabahında mihrabından yani âdeti üzere namaz ve ibadet için yalnız kaldığı odasından halkın huzuruna çıktı ve onlara sabah akşam Rablerini tesbih etmelerini ve O'nu(c.c.); bütün noksanlıklardan, şânına yakışmayan niteliklerden uzak bilerek zikretmelerini işaret etti. Yani sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar tesbih ediniz. Bu emri üç gün boyunca işaret ederek tekrarladı. Üç gün zarfında onlarla konuşmağa kadir olamadı.

❁ يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ❁

12.Ayet: Yahya'ın varlığını tamamlayıp Anasının karnından sağlıklı ve mükemmel olarak açığa koyduğumuzda ona ikramda bulunup güzelce yetiştirmek için dedik ki, ey katımızdan desteklenip bir bağış olarak var edilen Yahya! Rabbinin Kelamı olan Tevrata kuvvetlice sarıl, tertemiz bir niyyetle, tam bir sadâkat ve karalılıkla Onu ezberlemeğe başla ve koru. Biz Onu ezberleyip korumasını ona emrettik çünkü ona Tevrat'taki hıkmetleri, Ayetlerin anlamlarını ve hukümler çıkarıp hakimlik ve idarecilik yapma halini henüz erginlik çağına gelmemiş bir sabi iken; yani küçük çocukken vermiştik.

❁ وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ❁

13.Ayet: Biz gerçekten Tevrat'ı anlamayı Ona çocukken verdik ki, bu ikramımız Ona sevgi ve merhamet kaynağı, katımızdan Onu tüm pisliklerden ve günahlardan himayemize alıp tertemiz tutma olsun. Bu sebeple O çocukluk günlerinden ölümüne kadar her türlü kötülükten, günahtan, çirkinliklerden ve yaramazlıktan korunan biri oldu.

❁ وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ❁

14.Ayet: Asaletinden ve karakterinin paklığından dolayı kalbine Baba ve anasına itaat edip güzellikler yapmasını ilham ettik. Hiçbir an onlara karşı gelmedi, zorluk çıkarmadı. Buyruklarından asla yan çizmez, hiç karşı gelmezdi.

❁ وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ❁

15.Ayet: Bütün günahlardan, her türlü pislik ve dik başlılıktan selamette ve arınmış olduğu için doğduğu gün, öldüğünde ve kıyamette tekrar diriltildiğinde Bizden Ona daima selam, himaye ve koruma olmaktadır. Doğduğunda Şeytandan koruduk. Ölürken İmanını muhafaza ettik. Kıyamet Gününde diriltildiğinde de zarar görmekten, acı çekmekten ve perişan olmaktan Onu hep koruyacağız.

۞ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ۞

16.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana indirilen Kitabımız Kur'an'da hanımların Efendisi Meryem'i (a.s.) anlat. Yani Yahya'nın (a.s.) görülmedik ve şaşılacak bir tarzda doğumundan daha da ilginç olan hayat hikayesini yâd eyle. Pek temiz bir karakter taşıdığı için hayız görüp sonrasında yıkanmak için çevresinde bulunan halktan fırlayıp uzaklaşarak Mescid-i Aksa'nın doğusunda tenha bir yerde yıkanıp arınmak için yola koyuldu.

۞ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۞

17.Ayet: Orası insanlardan uzak ve boş bir yer olmasına rağmen, ansızın gelen olabilir diye de insanların gözlerinden korunmak için örtü tutundu. Çünkü O; örtünmesine ve korunmasına çok dikkat ederdi. Hulasa dış elbiselerinden soyunup (geceliğiyle) yıkanmakla meşgulken vahyimizin taşıyıcısı olan Canımız Cebraili; nelere Kadir olduğumuzu halka göstermek, ezelde takdir ettiğimiz kararımızı icra ettirmek için Ona gönderdik. Cebrail (a.s.) O'na; gayet parlak, genç kısaltılmış kıvırcık saçlı düzgün bedenli bir yiğit şeklinde gözüktü ki, korkup ürkmesin.

۞ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۞

18.Ayet: Buna rağmen çok korktu ve dedi ki, senden; her türlü kötülükten Kendisine sığınılan Allah'a; sonsuz merhamet Sahibi olup kullarının ihtiyacını gören ve yardımlarına yetişen O Rahman'a sığınırım. Eğer Allah'tan korkan, O'nun dehşetle tutup intikam almasından sakınan bir kul isen kendini benden uzaklaştır.

۞ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۞

19.Ayet: Cebrail (a.s.) O'nun son derece ıffetli ve günahsız olduğunu her yönüyle gördükten sonra utanıp bir melek olarak özür dileyerek dedi ki, Ben ancak ve ancak Rabbin tarafından gönderilmiş olan bir meleğim. Ey hanımların Efendisi! Allah'ın izni ile Sana bir tertemiz bir oğlan çocuğu bağışlamam için Beni Sana gönderdi. O her türlü rezilliklerden ve bütün günahlardan arınmış, tüm üstünlük ve olgunluk dallarında yücelmiş, her türlü mucizeleri, kerametleri ve olağanüstü halleri gösterebilen biri olacak.

۞ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۞

20.Ayet: Cebrail'in (a.s.) ne dediğini duyup kendisindeki evliyalık nûruyla O'nun Allah tarafından inip gelen bir Varlık olduğunu anladıktan sonra hayret edip şikâyette bulunarak dedi ki, Benim neden ve nasıl oğlum olacak. Başıma çocuk doğurmam için hiçbir sebep gelmedi. Kimse ile evlenmedim ve Bana hiçbir insan

dokunmadı. Bu sebeple asla hamile olamam. Hayatım boyunca Allah'ın hukümlerine karşı gelmedim ve hiçbir an zinâ yapan bir fahişe de olmadım. Dolayısıyla zinâdan doğacak bir çocuğum da olamaz.

۞ قَالَ كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ۞

21.Ayet: Cebrail (a.s.) dedi ki, durum böyle. Rabbin böyle olmasına ezelî kararıyla karar verdi. (O'nun ol dediği bir şeyi olmaktan) Uzak ve zor görme. Seni bu günahsızlık ve namusluluk şerefiyle yetiştirip Yöneten Rabbin dedi ki, âdi sebepler olmadan ve insan dokunmadan bu çocuk var etmek işi Bana kolaydır. Çünkü hiçbir şey Benim için zor değildir. Bizim kudretimizi yaratmayı takdir ettiğimiz hiçbir şey aciz koyamaz. Biz bu Çocuğu insanlar için bir mucize ve alamet olsun da Varlığımızı, Birliğimizi, her şeye Kadir olup eşsiz varlıklar var ettiğimizi göstersin diye bu halde açığa koyacağız. Hem de onu tüm insanlara ve özellikle de Sana ey Meryem, rahmet ve çareler kaynağı olsun diye var etmekteyiz. Hulasa Îsa'nın (a.s.) babasız olarak yaratılması, yüce âleme yükseltileceği Levh-i Mahfuzda var olan ezelde hukmü kesinleşmiş önemli bir iştir.

۞ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ۞

22.Ayet: Meryem (r.a.) İlâhî kararı ve tüm olacakları duyduktan sonra Cebrail (a.s.) (Allah'ın emaneti olan ruhu) geceliğine üfledi. Onun eseri Meryem'in karnına ulaştı ve hamile kaldı. Hamileliği ansızın oldu ve o saat Çocuk karnında büyüdü. Doğum sancısı belirmekle tek başına hızla şehirden uzak bir yere gitti. Kendisine uygun bir yer seçti. Çünkü şehrin sakinlerinden ve insanların kendisini kocasız çocuk doğurdu diye kınamalarından utanıyordu.

۞ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسْيًا مَنْسِيًّا ۞

23.Ayet: Doğum sancısı Onu kuru bir hurma kütüğüne getirdi. Doğum yaparken ona tutunup destek almak ve arkasına saklanıp insanlara gözükmemek için ona sığındı. İnsanlar tarafından kınanıp ayıplanarak rezil olacağından dolayı canı sıkılıyor, son derece üzülerek ve ölmeyi isteyerek şöyle diyordu: Bugün ve bu rezillik öncesinde keşke ölseydim, yok olup unutulan, kimsenin ilgilenmediği biri olsaydım.

۞ فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ۞

24.Ayet: Allah'ın konuşturmasıyla Îsa doğarken Annesinin altından seslendi Onu teselli edip canlı ve güçlü tutmak için dedi ki, ey Annem! Üzülmemen gerekir. Benim babasız olarak doğmamdan dolayı bu iş Sana ağır gelmesin. Bil ki, Rabbin Senin alt tarafından etkin bir Efendi var etti. Çocuğun Allah'a itaatkâr, bütün

kötülük ve haramlardan sakınıp korunan, güzel ahlaklı, cömert, sayısız olağan üstü hallere, kerametlere ve mucizelere sahip olacak. İşte o kerametlerden bir tanesi: Susuzluğunu gidermen ve bütün kirleri yıkayıp arınman için ayaklarının altında bir nehir var etti.

۞ وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ۞

25.Ayet: Açlığını gidermen için de tuttuğun o kütüğü kendine doğru salla ve toplanma vakti gelmiş yaş ve olgun hurmaları düşür.

Rivayet olundu ki, vakit kış idi. Hurma kütüğünün baş ve dalları yoktu, sadece kuru bir gövde idi. O an derhal dallanıp yapraklandı ve olgun meyveler verdi. Bu Îsa'nın ve Annesinin kerameti, Allah'ın olağanüstü ikramıydı. Rahman Azıîmüşşan'ın salevat ve selâmı üzerlerine olsun.

۞ فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ۞

26.Ayet: Ey Annem! Bu hurmadan ye ve altında bulunan akar sudan iç.Bu Çocuğunla ve huzur bulan Varlığınla gözlerini nûrlandır; gözlerin aydın olsun ve gönlün sevinçle dolsun. Eğer bir insan görürsen ve Senden durumunu veya Çocuğunu sorarsa işaretle ona cevap ver ve Rahman Teâlâ'ya susma orucu adadım, oruçlu oldum müddetçe hiçbir insanla konuşmayacağını anlat. Allah'ın Ona susma orucu tutmasını ilham etmesinin gayesi; beyinsiz halkla tartışmasın. Bir de cevap verme sıkıntısını çekmesin zira Çocuğu onlara cevap vermeğe kâfi gelecek.

۞ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ۞

27.Ayet: Lohusalık müddetince oradaki bir mağarada kaldı. Bu arada çocuk doğurduğu ve neler yaşadığı halk arasında yayıldı. Lohusalık müddeti bitip temizlenince çocuğu kucağına alıp Onu kendi toplumuna getirdi. Onu Meryem'le beraber görünce Meryem'i şiddet gösterip kınamağa başladılar ve ayıplayıp hakaretler ederek seslendiler ve dediler ki, ey Mukaddes Ma'bedde iffet, namus ve dürüstlüğüyle şöhret bulan Meryem! Sonunda görülmedik iğrenç bir şey yaptın.

۞ يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا ۞

28.Ayet: Ey Harun'un Kız kardeşi! Senin Baban kötülük yapacak, Allah'ın hukümlerinden çıkarak fuhuş ve zinâya bulaşacak kişi değildi. Annen de zinâkâr bir fahişe değildi. Her ikisi de toplumun en temiz ve en dürüst insanları idiler. Sen Bu çocuğu nereden kazandın?

۞ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ۞

29.Ayet: Burada Harun'un kimliği hakkında bir kaç rivayet var: Meryem'in ibadet ehli, dürüst bir ağabeyi vardı.

Toplumda ibadet ve dürüstlüğüyle meşhur Harun adında biri vardı. Meryem âdeta Onun kardeşi derlerdi.

İbadet ve dürüstlükte Onu; çok zaman önce yaşamış olan Harun Peygambere benzetirler ve âdeta O'nun Kardeşi derlerdi. Ya da Harun adında bozuk ve ahlaksız bir adam vardı. Dalga geçerek Ona nispet ettiler.

Hulasa Meryem; onların türlü kötülüklerle ayıplamalarına devam etmeleri sürerken Çocuğa; onlara söyle diye işaretti ve onlara cevap vermek suretiyle onları utandırıp susturmasını hatta şaşırıp dehşete düşürülmelerini istedi. Ona işaret ettiğini ve cevap vermeyi Ona havale ettiğini gördüklerinde dalga geçerek dediler ki, ana kucağında sargıda bulunan bir bebekle nasıl konuşabiliriz? Bunun gibisinin konuşması bilinen bir şey değil. Sen rezil olup utandığın için bizleri o günahsız masuma havale ediyorsun.

۞ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ۞

30.Ayet: Îsa (a.s.) Annesini kınayıp ağır biçimde ayıpladıklarını, Annesinin de çaresizlik içerisinde bocaladığını görünce Allah'ın Kendisine ilham edip konuşturmasıyla cevap vermeğe başladı ve anlatmayı en üstün mertebede yapmak üzere gayet düzgün ve açık bir sözle, İlâhî hıkmetten kaynaklanan bir ifade ile şöyle dedi: Ey cahiller! Sizler Benim bu olağanüstü durumumdan ve Allah'ın her şeye Kadir oluşunu anlatan kişi oluşumdan dahi Annemin iffet, dürüstlük ve günahsızlık bakımından en olgun ve en üstün mertebede olduğunu idrak edemediniz. Anneme yakışmayan nitelikleri Onun üzerine atmayın. Onun Allah katındaki mertebesine, üstün değer ve kıymetine yakışmayan hiçbir şeyle Onu suçlamayın. Bilesiniz ki, Ben; dediği ve yaptığı her şeyi sağlam ve kusursuz yapan Allah'ın kulu ve memuruyum. Bu yetki ve desteğiyle, türlü bağış ve ikramıyla Bana özel üstünlükler verip Sizlere Peygamber ve Âmir yaptı. Bana türlü kerametler, mucizeler ve olağanüstü haller vererek rahmetinin eseri olarak eşsiz bir tarzda âdet ve sebepleri ortadan kaldırarak var etti. Beni Kendi Varlığına ve Birliğine kullarını eğitip erdirmem için onlara gönderip peygamberlikle görevlendirdi. Bunun için kesin olarak bilesiniz ki, Bana katından inecek olan İncil Kitabını verecek. Böylece peygamberliğimi ve irşâd görevimi üstün getirecek, eğitim ve olgunluğumu tamamlayacak ve Beni Kâmil bir Önder kılacaktır. Dolayısıyla diğer peygamberler gibi Beni de peygamber yapacak.

۞ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ۞

31.Ayet: Nerede bulunur ve nereye yerleşirsem Beni bereket ve gelir kaynağı hayırlı bir insan yapacak. Yaratılmışın dürüstleri ve iyilikseverleri bundan yararlanacaklar. Allah'ın Beni tertemiz var edip güzelce yetiştirmesiyle Bana namaz kılmayı, bütün organlarımla ve tüm varlığımla tam olarak Kendisine yönelmemi Bana vasıyyet edip emreyledi. Allah; her şeyden Münezzeh olan Ruhuyla yaşadığım müddetçe Kendi Birliğinin engin huzurundan uzaklaştıran Dünya bağlarından ve tüm beşerî varlığın kirlerine batmaktan uzak durarak bütün rezilliklerinden temiz kalmayı da emretti. Çünkü Beni O Münezzeh ve her türlü kirden uzak olan Ruhtan eşsiz bir durumda yarattı. Böylece Beni insanlık âleminin kir ve bulanıklıklarından uzak, manevî alemin temizliği üzerinde olmamı sağladı.

۞ وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۞

32.Ayet: Ve Beni; Anneme itaatkâr, iyilik ve güzellikten başka bir davranışta bulunmayan, emrini tutup hizmetini eda eden, tevazuda bulunup merhamet ve yumuşaklık sergileyen, her konuda yararlı olan bir insan yaptı.

Hamd ve her türlü övgü (bu Yüce Niteliğin) gerçek Sahibi Olan Allah'adır ki, Beni tam bir temizlik, kusursuz bir kulluk ve her türlü keramet ve değerler üzerinde mutlu olarak terbiye edip Anneme ve tüm insanlığa tevazu ve hoş ilgi sahibi olarak Yaşatacaktır. O (c.c.) Beni; insanlara karşı zorba ve rahmetinden uzak olan, gazap ve azabını üzerine çeken hayırsız biri olarak yaratmadı.

۞ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ۞

33.Ayet: Allah'ın Ruhu denen İlâhî Varlığın ve Birliğin her türlü noksanlık, kusur ve ortaklıktan Münezzeh oluşunun gereği olan halis ve kusursuz kulluktan alıkoyacak her şeyden beni selamette ve arınmış olarak var edince Allah'ın bu koruması ve selamette kılması daima üzerimde dönüp dolaşacaktır ve Kendi himayesinde bulunduracaktır. Annemden doğduğum gün Şeytanın dokunmasından Beni koruyup selamette kıldı. Öldüğüm günde Onun vesvese vermesinden ve her türlü kötülüğünden koruyarak selamette kılacak ve Kıyamet Gününde dirildiğimde de önceden olduğum gibi Allah'ın Ruhu ile dirilmem suretiyle de O'nun (c.c.) selâm ve selameti üzerimde olacak.

۞ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ۞

34.Ayet: Halk İsa'dan (a.s.) tüm bunları duyduktan sonra hayretlere düştüler. O'nun işine, şân ve mertebesine, Annesinin haşmet ve kıymetine şaşırıp kaldılar. Farklı hallere düşüp guruplara ayrıldılar. Bir gurup İsa'nın ilâh olduğunu, diğeri;

Allah'ın oğlu olduğunu ve bir diğeri; Hz. Meryem'e uygun olmayan iftiralar atmağa devam etti. Bunun için Allah Azîmüşşan; hak ve gerçek olanı Sevgili Peygamberi Hz. Muhammed'e haber verdi ve dedi ki, yukarıda yaratılışı ve halka çocukken o hakikatleri anlatan Meryem Oğlu Îsa kulumuzdur. O ne Hıristiyanların taşkınlarının dediği gibi biridir ve ne de Yahûdîlerin azgınlarının dediği gibi biridir. Aksine ey peygamberlerin En Kâmili! Bu konuda Rabbin gerçeği demekte ve olayı olduğu gibi anlatmaktadır. O'nun (a.s.) hakkında hiç şüphe olmadığı halde bu azgınlar Îsa hakkında tartışıp duruyorlar. Halbuki, Îsa hakkında Hıristiyanların iddia ettiği tereddüde asla mahal yok ve taşkınlık yaparak Allah'ın oğlu demeleri aşırı bir sapıklıktır.

۞ مَا كَانَ لِلّٰهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۞

35.Ayet: Çünkü Allah'ın hiçbir zaman herhangi bir çocuk edinmesi olacak şey değildir. O (c.c.); bu gibi noksanlıklardan Münezzeh, bütün yaratıkların hallerinden uzaktır. Eş ve çocuğa ve onların yardımına asla muhtaç değildir. Aksine O'nun hukmü ve işi şudur ki, bir şeyin olmasına karar verdiğinde o şeye sadece "ol " der, o da derhal olur.

Bilinmelidir ki, Allah Teâlâ'nın söz ve buyruğu bizim sözlerimiz gibi harflerle ve harflerin dizilişi ile değildir. O'nun sözü Kendisine hastır, yaratılmışın ses ve sözlerine benzemez. Bütün bunlar biz insanların anlayıp anlatmaları içindir. Varlığı ve buyruğu hiçbir kimseye ve hiçbir şeye benzemeyince nasıl olur da O'na eş ve çocuk nispet edilir? Tüm zalimlerin ahlaksızca iddia ve iftiralarından Münezzeh ve pek Yücedir. O (c.c.), Bir ve Tek Sameddir. Hulasa eş ve çocuk edinmedi.

۞ وَإِنَّ اللّٰهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۞

36.Ayet: Bu iki Ayet Îsa'nın (a.s.) sözlerini anlatan Ayetler arasında Allah Teâlâ'ın Kendisine has açıklamalarıdır.

Ara cümlelerinden sonra Allah Teâlâ; Îsa'ya bazı açıklamalar yapmasını emretti ve bu konuda onun hayat hikâyesini anlatarak buyurdu: Îsa (a.s.); kendisinin Allah'ın Ruhundan tertemiz bir eser olduğunu, Annesinin de suçsuz ve kusursuz olduğunun yeterince anlatmasından sonra peygamberlik nûruyla bilip anladı ki, onlardan bazıları konuşma çağında olmadığı halde ilginç sözler söylemesinden ve Annesinin olağanüstü haller taşımasından dolayı Kendisi ve annesi hakkında taşkınlık yaparak Annesiyle kendisini Allah'tan gayri ilâhlar ediniyorlar. Onların bu bâtıl inanç ve cahilliklerini ortadan kaldırmak için bir söz ortaya koyarak dedi ki, bilesiniz ki, her şeye Kadir Olan Allah (c.c.); Beni babasız olarak var etti. O Beni ve Annemi yoktan var edip türlü ikramlarıyla Yaşatan Rabbimdir. Kudretinin gereği olarak Beni var ettiği gibi sizleri de türlü harikalar ve eşsizliklerle yoktan Vareden

Rabbinizdir. Dolayısıyla O'nun Varlığını ve Birliğini tasdik ederek sırf O'na kulluk yapın.(Ben ve Benim gibi) yarattığı hiçbir şeyi O'na ortak koşmayın. Son derece bir eğilme ve küçülme ile O'na yönelin. Çünkü Kendisine kulluk yapılmağa hak sahibi sadece O'dur. O'ndan başka Ma'bud yok. Bu anlatıp açıkladığım yaratılmışı Allah'ı bilip tanımağa, Îman ve itaat etmeğe, O'nun Varlığına ve Birliğine ulaştıran pek, Doğru, Hak ve Tek Yoldur. Eğer Allah'a Îman edenlerseniz O Yolu izleyin.

۞ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۞

37.Ayet: Rahman Azıîmüşşan'ın salevât ve selamları üzerine olsun Bu pek Açık ve pek Geniş Yolu onlara açıklayıp uyarılarda bulunmasından sonra Yahûdî ve Hıristiyanlar (hak ve hakikate değil de pis düşünce ve arzularına uyarak) Dînî bir dayanakları, aklî bir gerekçeleri olmaksızın aralarında bölünüp parçalandılar. Hıristiyanlar taşkınlık yapıp bazıları ilâh ve bazıları Allah'ın oğlu dedi. Yahûdîler azgınlık yapıp Annesine ve Îsa'ya (a.s.) olmadık iğrenç iftiralarda bulundular. Bu yüzden her İki Guruba da en kötü ceza ve en şiddetli azap hak oldu. Hak ve hakikatleri örten, hiçbir bilgi ve belgeleri olmaksızın Haktan sapan bu kâfirlere O Dehşetli kıyamet Gününün geldiği anda tüm yaratılmışın huzurunda ve tanıklığında korkunç azap ve acı bir akibet var. Onlar yüzleri üzere aşağılanarak, çaresizlik içerisinde Cehennem ateşine çekilip sürüklenecekler.

۞ أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞

38.Ayet: Ey kulak sahibi ve duyan kimse! Onların Cehennem ateşindeki inleyip sızlanmalarını duy ve boyunlarındaki korkunç tasmaları, ayaklarındaki korkunç zincirleri ve bukağıları gör (Müfessirimizin açıklaması Ayetin siyak ve sibakına uymadı. Asıl mana şudur: Bize geldikleri ve hesap görmeğe arz olundukları o Kıyamet Gününde bütün gerçekleri hakkıyla duyup görecekler). Fakat zalimler bugün (imtihan günü olan Dünyada) tam bir cehalet ve sapıklık içerisinde bulunarak emir ve yasakların sahasından çıkıyorlar, Kıyametin belalarını ve korkunç olduğunu anlamıyorlar ve hakkın gereğini icra etmiyorlar.

۞ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۞

39.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Peygamberlik Makamından insanlara açıklama yap ve onları; herkesin yaptığının karşılık bulacağı insanların ah vah diyerek son derece pişmanlık duyacakları kıyamet Günü için uyarılarda bulun. O Gün çareler tükenecek, elden kaçan fırsatların telafisi olmayacak. Anlatılamayacak derecede acı ve üzüntüler olacak. Çünkü o vakit iş bitmiş, korkunç azap suçluları sarmıştır. Emirlere sarılmak ve kulluk yapmak zamanı geçmiştir. İnsanlar ise Dünyada gaflet içerisinde ve O Günün zararından kurtulma çarelerinden habersiz

bir haldedirler. Hulasa onlar; İlâhî kitaplarla ve peygamberlerin dillerinden dökülen yapılan haberlere ve yapılan uyarılara inanmıyorlar. Geleceği kesin bir va'd olan O Günü tasdik etmiyorlar.

﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿

40.Ayet: Bu gaflet ve sapıklık içerisine batıp aldanış çöllerinde kaybolan yalancı inkârcılar nasıl olur da kesin olarak haber verilen O Günü tasdik etmezler? (Kesin hüküm ve gerçek karar Sahibi Biziz.) Bilsinler ki, kahır ve hışım makamımızdan Biz Tek olarak kahır ve helâke uğrayıp varlığı parçalanıp dağılmak suretiyle üzerinde bulunan her şeyin ölüp yok olmasından sonra Yeryüzüne Varis olup Ezel-Ebed Tek Sahibi olarak biz kalacağız. Böyle olacağı her şeyi mağlub eden kudretimizin gereğidir. Sonsuz değer ve ikramların Sahibi Olan Varlığımızdan başka her şey yok olacak, Ezelî ve Ebedî Olan İsimlerimiz ve Sıfatlarımızla Biz kalacağız. Devamlı olarak parlayıp duran, yeniden yeniye sahneler alan tecellilerimiz bu hoş ve eşsiz tarzdan daha hoş ve daha eşsiz ve mükemmel tarza dönecek (Lütuf ve kahrımız, rahmet ve gazabımız bambaşka tarzlarda yüz gösterecek. Rabbinizi bambaşka göreceksiniz). Çünkü Biz; her gün ve her an yeni bir iş ve icraattayız ve Bambaşkayız. Çünkü hiçbir şey; diğer bir şeyden Bizi alıkoymaz (Aynı anda herkesle konuşur ve aynı anda herkesin hesabını görür, hak ettiğini veririz). Varlık sahasında, bilgi ve bulunuş sahnesinde olan her şeye elbette Biz Vâris ve Sahib olacağız. Çünkü her şey dönüp Bize gelecek. Tıpkı gölgenin, gölge sahibine, dalgaların denize, ısın ve ışınların Güneşe dönüp geldiği gibi... Bütün yaratılmış Bize dönüp toplandıktan sonra kahır ve üstünlük perdelerimizin arkasından seslenerek sorarız: Mutlak idare ve tek hâkimiyyet kimindir? O Gün Bizim Varlığımızdan başka varlık ve söz sahibi olmadığı için yine o yüce perdeler arkasından Bizim tarafımızdan cevap verilir: Kendinden başka her şeyi ve gölgeden ibaret tüm varlıkları yok eden Allah'ındır.

﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿

41.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana inip okunan Kitabım Kur'an'da Atan İbrahîm'i, O'nun güzel ahlakını ve üstün davranışlarını yâd eyle ve ders yap ki, Sen ve sana uyanlar ahlakça öyle olup faydalanasınız. Bilesiniz ki, O (a.s.); inanç, söz, icraat ve her şeyinde çok dürüst, pek sadakatli, Hakkı, Tevhîîdi ve Hak ehlini tasdikte pek üst seviyede ve çok değerli idi. Peygamberlerin seçkinlerinden bir Peygamberdi.

۞ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ۞

42.Ayet: Anla ve anlat o anları ki, muazzam bir anlayışa ererek halkı gafletten ve özellikle de putlara tapmaktan uyarmak için harekete geçmiş ve Babasına karşı böyle bir şeyin olamayacağını, şaşkınlıktan başka bir şey olmadığını anlatarak demişti ki, ey Babacığım! Duymayan, görmeyen, Sana bir fayda sağlamayan, bir belayı Senden uzaklaştırmayan şeylere nasıl tanrım deyip tapıyorsun? Halbuki, Gerçek İlâh (Kendisinden başka ma'bud olmayan Allah); kullarını ve onların tüm durumlarını ve ihtiyaçlarını görür, dua ve isteklerini duyar ve onları himaye eder. Bu şeyler senden bir zararı ve bir kötülüğü uzaklaştıramaz. Üstelik bunları sen taştan ve ağaçtan yontarak yaptın ve yaptığın bu heykellere tapıyorsun. Şaşılacak halin var, sen müessirsin (etkileyensin ve âmirsin); o şeyler senin etkin ve eserindir. (Sana boyun eğip türlü şekillere giriyorlar.) Niçin yaptığın esere tapıyorsun? Bu şeylerin ilâh ve rab olmağa uygun hiçbir nitelikleri var mı? Hem sen akıl ve olgunluk sahibisin. Bu şeylerin aklı ve hissi de yok.

۞ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ۞

43.Ayet: Ey Babacığım! Her ne kadar senden küçük biri olan oğlun isem de; yaşımın küçüklüğüne rağmen Allah tarafından Bana ilim geldi. Hem de yaşlı biri olmana rağmen sana gelmeyen yüce bir ilim. Çünkü fazl u kerem, bağış ve ikram Allah'ın Elindedir. Bunlar O'nun dilemesi ile oluyor ve bu üstünlüğü ve yüce mertebeyi dilediğine veriyor. Hulasa Bana uy. Yani Bana Rabbim Allah tarafından gelen kusursuz inanç esasına uy ki, Allah'ın sağlayacağı başarıyla Seni; Hak Ma'bud'a, O'nun (c.c.) Varlığına ve Birliğine ulaştıran dosdoğru yola erdireyim.

۞ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ عَصِيًّا ۞

44.Ayet: Ey babacığım! Bu heykellere ve bâtıl düzenin timsallerine kulluk yaparak Şeytana tapma. Çünkü tüm bunlar; Şeytanın kandırıp yoldan çıkarmasıyla oluyor. Çünkü o lanetli, Senin ve Senden önceki babalarımızın devamlı düşmanıdır. Bilesin ki, Allah'ın Yolundan saptırarak insanları azdıran Şeytan; ezelden ebede kadar âlemlerin Rabbi Yüce Rahmana karşı gelip ters düşendir. Kullarına türlü iyilikleri, sonsuz mutlukları indirip duran, onlara her türlü mahrumiyyet ve perişanlıktan, kullarına son derece şefkatli ve ikramlı Olan Allah katında rezil olmaktan kurtaran İman ve İslâm bağışlayan Rahman'a, kendisi karşı gelip başkaldırdığı gibi başkalarının da başkaldırmalarını bekleyip daima hak ve İman ehlini Allah'ın yolundan çıkarmağa çalışmaktadır.

۞ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ۞

45.Ayet: Ey Babacığım! Seni çok sevdiğim ve üzerine titrediğim için Yüce Rahman tarafından bir azabın dokunmasından korkuyorum. O'nun kusurlarını silip sevaplar vermesi yerine sapıklıkta ısrarın sebebiyle senden intikamını alır ve sana azap ederse o zaman Yüce Rahman'a düşman olur, Şeytana dost olarak yakını olursun (bu yüzden ebedî korkunç azaba uğramış olursun). Çünkü Rabbini bırakıp O'nun(c.c.) düşmanına uyuyorsun.

۞ قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ۞

46.Ayet: İbrahîm (a.s.) Babasına nasihatte bulunup öğüt vermesine devam edince Babası Onu azarlayıp tehdidde bulunarak ve sapıklıkla suçlayarak dedi ki, ey İbrahîm! Sen benim tanrılarımdan yüz çevirip onlara hakaret mi ediyorsun? Hal bu ki, onlara kulluk yapman Senin için daha uygundur. Çünkü hayırlı bir çocuğa yaraşan din konusunda babasına uymasıdır. Hem de atalarımız bu yolda yürüdü. Sense onlara kulluk yapmaktan yan çiziyorsun. Bu inancına son ver. Yemin ederim ki, bu davranışlarına son vermez ve inancından vazgeçmezsen seni halkın gözleri önünde taşlarla öldürürüm. Kalk yanımdan git. Beni uzun bir müddet yalnız bırak. Senin bu inançla varlığından, yokluğun daha hayırlıdır. Eğer pişman olur, yanlışlarından vazgeçerek benimle bunlara taparsan yanımda kal. Yoksa Seninle benim aramda hiçbir bağ kalmamıştır.

۞ قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ۞

47.Ayet: İbrahîm (a.s.) onun tam bir sapıklık ve cehalet içerisinde olduğunu görünce Allah'tan geldim, Allah'a gidiyorum diyerek babasına veda etti ve dedi ki, Benden Sana selam olsun. Huzur ve esenlikler dilerim. Seni bırakmamı sen isteyip izin verdin. Ancak bil ki, Ben Rabbimden; seni bu şirk ve yanlışlığın pisliklerinden arındırmasını dileyeceğim. Umarım ki, Rabbim; Bana babalık yapıp yetiştirdiğine karşılık Tevhiîd ve Îman mertebesine erdirir. Kendisine şirk koşmam için Bana tehdidde bulunduğundan dolayı da Allah'a sığınıyorum. Bilesin ki, O (c.c.); beni sever ve pek merhamet eder. Beni şirkten ve Bana düşmanlık yapanların kötülüklerinden korur.

۞ وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَى أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ۞

48.Ayet: Mademki, nasihat ve öğütlerim Sana fayda vermedi o halde sizleri içinde bulunduğunuz halde bırakıyorum. Allah'tan başka tüm taptıklarınızdan da hep uzak durdum ve uzaklaşıp gidiyorum. Rabbim Olan Allah'a yakarışta bulunarak kulluğuma (ölünceye kadar) devam edeceğim. O (c.c.); Bana bağış ve ikramda

bulunarak İman ve İslâm lütuf ve ikramına erdirdi. Sayısız nimetleriyle Beni yaşatıyor. Her an O'na kulluk yapacağım, itaatten ayrılmayacağım. Umuyorum ki, O'na tüm varlığımla yakarış, yöneliş ve ibadetlerimde hayırsız bir bedbaht olmam, gazap ve azabını gerektirecek bir şey yapmam ve zarara uğramam.

۞ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۞

49.Ayet: İbrahîm (Rabbi için) gurbeti tercih edip aralarından kaçarcasına uzaklaşınca ve onların Allah'tan başka taptıkları putları da tam bir ihlâsla terk edince bağış ve ikram makamımızdan O'na İshak'ı (a.s.) ve Ya'kub'u (a.s.) bahşedip ikram eyledik ki, onlarla kaynaşıp mahabbet etsin de gurbet acısını ve kederini üzerinden atsın. Bu değerli Oğul ve Torun'un karakterlerinin paklığı ve varlıklarının asaleti sebebiyle her birini diğer peygamberler gibi vahiy ve ilhamımıza mazhar edip Peygamber yaptık.

۞ وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۞

50.Ayet: Hulasa İbrahîm, İshak ve Ya'kub'a rahmet ve nimetlerimizden mallar, servetler, makam ve imkânlar bahşederek Kıyamete kadar her konuda insanlığın hâkimleri, her türlü ihtiyaçlarını temin edip, tüm dertlerine çare bulacakları merci'ler yaptık. Bütün bu nimetlerle beraber insanlar arasında Kıyamete kadar güzel övgü, İman ve tasdikte, sadakat ve dürüstlükte seçkin şahsiyyetler diye yüksek mertebede dillenmelerini ve anlatılmalarını sağladık. Diğer hukümdarlar ve diktatörler zulüm ve kötülükleriyle anılırken Bunların şân ve şereflerinin bütün dillerde yücelik ve yüksekliği anlatıldı. Bütün bu güzelliklerin sebebi ise İbrahîm'in duası ve Allah'ın da o duayı kabulüdür. Zira demişti ki, mealen: Ey Rabbim! Benden sonra gelecek insanlar arasında İman ve sadakat ehli, iyi bir kul olduğumun anlatılmasını var eyle.

۞ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ۞

51.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kendisiyle yüce makamda konuştuğumuz Mûsâ'yı ve O Mübarek Ağaçta idrak edip gördüklerini; Sana indirilen Yüce Kitapta okuyup anlat. Hak Varlığın, Birliğini tam olarak görüp anladığı için insan olmanın kir ve bulanıklarından arınıp manevî âlemdeki nasîbine göre insanlar arasından seçilerek İsrailoğullarına Yüce bir kitapla ve sayısız mucizelerle desteklenerek Rasûl, vahiy ve ilhamlara, sadık rüyalara ererek de Nebî Peygamber olmuştur.

۞ وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ۞

52.Ayet: Bize kulluktaki samimiyyeti, tüm varlığı ile kendisini Bize aid kılmasıyla şokça çalışması ve varlığına hâkim olan sıkıntılı eğitimlerden geçmesiyle her türlü

uğur ve berekete sahip olan Tur dağının sağ yanından O'na seslendik. Bu seslenişle görüp anladıkları pek çok hakikatlardan sonra O'nu Kendimize yaklaştırıp Bize yakarışta bulunmasını ve Bizimle konuşmasını ikram ettik. O anda O'nun gözü, kulağı, tüm güç ve kuvvetleri olduk. Artık Bizimle, görüp duyuyor, Bizimle tutup kavrıyor ve bizimle söz sahibi olup konuşuyordu.

❁ وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ❁

53.Ayet: Bu rahmet ve nimetlerimizle beraber; yine rahmetimizden büyük bir ikram olarak Kendisine Kardeşi Harun'u; destek verip peygamberlik görevinde ve hukümlerini icra etmekte yardım edip güçlü kılması için yüce bağış yaptık. İlâhî hukümleri tam bir kararlılıkla icra etmesi için O'nu da Peygamber yaptık.

❁ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ❁

54.Ayet: Yine Atan İsmaîl'i (a.s.) Kur'an'da anlat. O kurban olarak kesilmekle imtihan edilmiş (Babası ve Kendisi bu büyük imtihanı başarmış), Allah tarafından hakkında hukm olunan her şeye razı ve kendisi de Allah katında rıza ve kabule erip beğeni kazanmış Yüce bir İnsandı. Allah'a son derece bağlı, bütün işlerini tamamen O'na (c.c.) ısmarlayıp her konuda sırf Allah'a uyan, Allah'a (ve Allah'ın kullarına) verdiği her sözü hakkıyla yerine getirip daima doğru olan, tüm bela ve musibetlere sabreden, Allah'ın bütün nimetlerine ve ikramlarına çok şükreden, Babası ve kardeşleri gibi Peygamber ve Yüce Rasûl olan Üstün bir Şahsiyyet idi. İbrahîm Peygamberin çocuklarından bazıları; her ne kadar babalarının Dînini icra etseler de rasûl idiler. Allah'ın salevât ve selamları Peygamberimiz Hz. Muhammed'in ve onların tamamı üzerine olsun.

(Not: Biz bu konuyu sohbetlerimizde açıklayıp anlattık. Kitaplarda daima denir ki, kendisine kitap ve şeriat indirilen rasûl, önceki peygamberin kitap ve şeriatıyla icraatta bulunan nebîdir. Fakat burada Üstaz Nehcivanî bazı peygamberlerin kendilerine kitab ve şeriat verilmediği halde rasûl olduğundan bahsetmiş, bazı eserlerde de rasûl olanlarının sayılarını 313 olduğu anlatılmıştır. Her iki görüş de doğru ancak incelik nedir o anlatılmamış.

Bu inceliği Allah'ın izniyle biz anlattık ve anlatıyoruz. Şöyle ki, eğer Allah Teâlâ bir nebî peygambere vahiy ile yeni bir hüküm tesis ettirmiş veya önceki bir hukmü neshettirmiş ise bu peygamber de rasûl mertebesine yükseltilmiştir. Nuh, Yûsüf, İsmaîl, Süleyman, Yahya (a.s) gibi efendilerimiz hep o rasûllerdendi.)

۞ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۞

55.Ayet: İsmaîl (a.s.); güzel niteliklerinden olarak önce ehline (Ailesine ve eli altında bulunanlara) namazı emredip eda ettirirdi. Çünkü mürşidlerin irşâd edip uyaracakları mükellefler önce onlardır ve buna en uygun ve en layıklardır.

Namaz; bütün organlarla, beden ve canla tam bir içtenlikle Allah'a yönelip yaklaşmak görevidir. Bu yüce görevden sonra onlara zekâtı da emretti.

Zekât; önce niyyet ve iç temizliğidir. Kişi (Allah için malını vermekle) fâni Dünyadan ve geçici parıltılardan alakasını kesmiş olur. Yok olup gitmekte olan çör çöp misali varlıklara sapıp gitmez. İsmaîl (a.s.); her şeyden kopup tamamen Allah'a yönelmekle kendisini tam bir rıza ve teslimiyyetle yetiştirip Yöneten Rabbince kabul görüp razı olunan ve üstün beğeni kazanan bir Şahsiyyetti.

۞ وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ۞

56.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kur'an'da; kuvvetli beden ve ruh eğitimiyle nefsin arzu ve ümitlerini söküp atarak (Kendisini büsbütün Allah'a verip) Tevhîd ve irfanın; Îman ve İslâm'ın derslerinden ayrılmayan İdris'i de (a.s.) yâd eyle. Pek olgun, üstün ilim ve hıkmet sahibi olduğu için Îman ve kesin bilgi yolunda çaba sarf ederdi. Gerçekten O (a.s.); gayet doğru ve dürüst, Allah'ı ve Allah'tan gelen her şeyi tasdik etmekte saygın bir kul idi. Diğer peygamberler gibi halkın Îman etmelerine ve olgun Müslimanlar olmalarına öncülük yapan bir Peygamberdi.

۞ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۞

57.Ayet: İnsanlık hallerinden, tüm eksik ve kötü niteliklerden arınmış, durum ve mertebesi gayet yüksek olduğu için katımızdan yaptığımız bağış ve ikramla yüksek bir makama; İlâhî ilimler ve kesin hakikatlere yükselttik. Dendi ki, dördüncü veya altıncı semaya yükseltildi.

۞ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ

وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۞

58.Ayet: Hulasa Zekeriyya, İdrîs ve aralarında anlatılan Yüce Şahsiyyetler: Allah'ın seçtiği Peygamberleri ve Yeryüzünde Allah'ın emin kulları, güven ve emniyyet kaynaklarıdırlar. Çünkü bunlar, tüm peygamberler ve Allah Yolunun önderleri; Allah'ın kendilerine maddî ve manevî, gizli-aşikâr yüce nimetler, rahmet ve ikramlarda bulunduğu Âdem'in (a.s.) çocuklarından olan ve Nuh (a.s.) beraberinde bulunan müminlerden bazılarının çocukları olan, İbrahîm'in; Ya'kub'un, kendilerini hak ve hidayet ehli kıldığımız, seçip peygamber yaptığımız yüce önderlerin

çocukları olan peygamberleridir. Hepsi halkı Îman ve İslâm'a erdirmek, İlâhî hukümleri tesis edip Allah'ın Dînini yaşamak ve yaşatmak için görevlendirilmişlerdir. Bunlar kesin bilgi, kâmil Îman ve Allah'ı tanıyarak kulluk yaptıkları için kendilerine âlemlerin Rabbi Yüce Rahman'ın Ayetleri okunduğu zaman Allah'tan korkup teslimiyyet göstererek tam bir küçülme ile secde edenler olarak kendilerini yere atarlar. Yüzleri üzere kapanarak secde edip ağlarlar. Rablerinin rahmetini umarak ve isterler, kahrından ve gazabından korkarak daima kulluk yaparlar.

۞ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ۞

59.Ayet: Mü'min olan kimseye gerekli olan; daima tam bir samimiyyetle Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyip umma, kahrından ve azabından korkma arasında yaşamasıdır.

Yeryüzü kötülükler, fitne, bozgunculuk ve zulüm yeri olmakla bütün peygamberler; Yeryüzünde kötülüklerin, zulüm ve haramların ortaya çıkıp yayıldığı her zaman bütün gayretleri ile Dînin hukümlerini icra ederek halkı yeri ve zamanına göre irşâd etmeğe çalıştılar. Onların güç ve gayretlerine göre de insanlar irşâd olup Allah'a kullukta olgunlaştılar. Bu seçkin önderlerin arkalarından onlara ters, bozuk bir topluluk, geldi. Sadakat ehli olan iyi bir zürriyyet gelmedi.

Kelime; lam harfinin sükûnuyla half olduğunda kötü vâris, fethasıyla halef olduğunda iyi vâris anlamındadır.

Îmanın en güçlü alametlerinden olmasına rağmen kendilerini Allah'a yaklaştıracak olan namazı kılmayıp zayi ettiler. (O mübarek önderlerin arkalarından namazsız bir topluluk geldi. Kendilerin Allah'tan uzaklaştıracak ve her türlü ceza ve azabı çekip üzerlerine getirecek olan nefsin pis arzu ve isteklerine uydular. Arzu ettikleri haramları kendilerine helal saydılar. Ahirette şehvetlerine dayalı olarak zararın en büyüğüne uğrayıp azap çukurlarının en iğrenç olanına atılacaklar.

۞ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ۞

60.Ayet: Ancak içlerinden Îman edip pis arzularına son vererek ve şehevî arzularına uyarak yaptığı bütün bozukluk ve tahribatları düzeltici iş ve icraatlarla beraber namaza dönenler müstesna. Îman edip namaza sarılmaları ve yararlı işler yapmaları ile onlar kurtulacaklar. Allah'a ve O'na kulluğa yönelip bütün kötülüklerden ve pis arzulardan vazgeçenler diğer Mü'minler gibi cennetlere girecekler. Eğer yaptıkları kötülüklere pişman olup tevbelerinde ve Îman ettiklerinde samimi olurlarsa diğer Mü'minlerin erdikleri derecelere ermek ve

kavuştukları nimetlere kavuşmak bakımından kendilerine hiçbir şey eksik verilmeyecek, asla haksızlığa uğratılmayacaklar.

۞ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ۞

61.Ayet: Öyle ki, onlara; diğer has kullarına olduğu gibi ebedî karargâh olan cennetler var. Rableri Olan Yüce Rahman; o cennetleri gayba Îman eden, görmedikleri halde Rablerine; O'nu (c.c.) görüyor gibi tasdik edip kulluk yapan kullarına henüz gaib olan bu cennetleri va'd edip müjdelemiştir. Bilirler ki, Rableri; kullarına olan şefkat ve merhametinin tamlığından dolayı va'd ettiği ve müjdeleyip haber verdiği her şey kesin olarak getirilip açığa konacaktır.

۞ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۞

62.Ayet: Cennete girdiklerinde orada boş ve lüzumsuz söz duymazlar. Orada sadece selâm, esenlik, birbirlerine değer verme ve huzur dileme ifade eden sözler duyarlar.Cennetlerde kendilerine rızıkları sabah-akşam ve her vakit hazırlanıp ikram olunur. Çünkü orada yemişler ve bütün yiyecekler devamlıdır (hiç tükenmez)

۞ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۞

63.Ayet: Anlatılıp tanıtılan ve hazırlanıp sunulacak olan bu cennetlere kullarımızdan takva ehli olup şirk ve kâfirlikten, hukümlerimize ters düşmekten sakınan, pis arzularını bırakıp Mevlâlarına yönelen Îman sahiplerini vâris kılıp onlara yurt yapacağız.

۞ وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ۞

64.Ayet: Peygamber Efendimize (s.a.v.) kâfirler; ruhtan, Zülkarneyn ve Ashab-ı Kehf'ten sorduklarında, onlara inşâAllah demeden cevap sözü verdiğinde vahiy on beş veya kırk gün gecikince O'nu (a.s.) kınayıp dalga geçmişlerdi ve demişlerdi ki, Rabbi O'na küsüp terk etti. Sonra Cebraîl (a.s.) gelip de Peygamberimiz O'na gelmesini geç bulduğunu arz edince Cebraîl cevabında dedi ki, biz Melekler topluluğu ve manevî âlemin hizmetini gören görevliler; sadece Rabbinin emriyle inebiliriz (O'ndan izinsiz asla hareket edemeyiz). Çünkü bizimle ilgili gizli-aşikâr her konuda karar,yetki ve idare O'nundur. Bizlere gizli-açık, önümüzde ve arkamızda ve bu iki yön arasında olan yani her şey ve bizler O'na aidiz. Hulasa O (c.c.); bizleri ve her şeyi kuşatmış olup her şeye Sahiptir. O'na saklı-gizli olmaz, hiçbir şey O'ndan kaçıp kurtulamaz. Her şeye ve herkese kendilerinden yakın olarak tutup idare etmektedir. Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin asla unutmaz. O (c.c.) vahyin geciktirilmesi ve unutmak gibi hallerden Münezzehtir.

۞ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ۞

65.Ayet: O (c.c.); elbette her şeyi Kuşatan ve bir an unutmayandır çünkü Semavâtın, Arzın ve aralarında bulunanların; engin yüce her şeyin Rabbidir; yönetip idare edenidir. Her şeyi kuşatan ilmi ile her şeyi bilip idare etmektedir. İlminden hiçbir şey bir an gizli kalmaz. Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana okuduklarımızı hakkıyla düşünüp değerlendirdin ise; O'ndan yardım ve başarı dileyerek O'na (c.c.) kulluk yapmağa ve güzel mükâfaatlar istemeğe devam et. O'na kulluk yapmak için tüm zorluklara sabır ile tahammül et. Ve bu hususta kararlı ol. Yönelip istediğin vahyin inmesi konusunda acele etme. Asla ümitsizliğe de düşme. Çünkü her şey O'na (c.c.) kalmıştır. O'nun dilemesine bağlı olarak vaktini bekler. Asla acele etme, kâfirlerin alay edip eğlenmelerine de aldırma ve hiç sıkıntılanma. Elbette sabredip tahammül gösterirsin (zira Rabbin Seninledir). O'na bir adaş olan birini biliyor musun, hiç duydun mu? Kendisine dönülüp kulluk yapılacak Rabbin Olan Allah'tan başka hak ma'bud ve gerçek ilâh var mıdır? O'ndan başka murad edip istediğini verecek bir başkası yok ki, ona dönesin. Elbette muradına erdiren, mühim işlerde ve musibetlerde dönüp yardım isteyeceğin ve her şer ve belayı Senden uzaklaştıracak O'dur sübhaneh. Hulasa sana düşen; kulluk yapıp bu konuda çokça sabırlı olmandır. O sonsuz büyüklüğün sahibi ve yüceler Yücesi Olan Rabbine işlerini havale et, asla acele etme ve sıkıntılanma.

۞ وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ۞

66.Ayet: Allah'ın Rabliğinden son derece cahil ve gafil olduklarından dolayı karakterleri nankörlük, O'nun nimet ve ikramlarını unutup sonsuz kudretini inkâr üzere dayalı olan her bir insan ölüp yok olanların tekrar dirilerek hesap ve ceza için toplanacaklarını inkâr ederek diyor ki,ben ölüp kemiklerim çürüdüğünde ve sonra toprak olup tamamen yok olduktan sonra topraktan çıkarılıp tekrar diriltilerek canlı ve düzgün bir varlık olarak var edileceğim öyle mi? Hayır bu asla mümkin değil. Bu asılsız bir iddia ve yanılgıdır.

۞ أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۞

67.Ayet: İnkârcı insan; Bizim her şeye Kadir olduğumuzu inkâr mı ediyor? İnkârında ısrar ederek kendisini eşsiz bir surette önceden nasıl yoktan var ettiğimizi düşünüp aklını işletmiyor mu? Hal bu ki, önceden hiçbir şey değildi. Çünkü adı, sanı yoktu. Yok olan da elbet hiçbir şey değildir. Önceden olmasını gerektirecek, varlığına temel olacak bir şey de yoktu. Mademki, yoktan var ettik. Tekrar niçin yaratmayalım? Hem de ikinci kez yaratılışı öncesinde parçaları ve esas teşkil edecek nesneleri var. Her ne kadar yoktan var edilmesi ile, öldükten sonra

diriltilmesi Bize ve kudretimize göre bir ve eşit ise de insanların anlayışlarına göre ikinci kez var etmek; yoktan var etmekten daha kolaydır.

۞ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ۞

68.Ayet: Rabbine, Rabbinin ızzet ve Celâline yemin ederim ki, bu sapıkları kendilerini sapıklığa düşüren şeytanları ile beraber aynı zincirlere vurulmuş olarak feryad ederek ağlar oldukları halde toplayacağız. Sonra topyekûn kelepçelenip bukağılara vurulmuş oldukları halde Cehennemin etrafına getirip parmak uçları yere gelmiş ve diz çökmüş vaziyette türlü intikamlara ve korkunç cezalara muktedir hâkim karşısında câni mahkûmun korkup titrediği gibi dehşetli sarsıntı ve bocalama içerisinde dizeceğiz.

۞ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمٰنِ عِتِيًّا ۞

69.Ayet: Getirilip Cehennem ateşi etrafında dizilmeleri sonrasında her bir gurup ve taraftardan Cehennem azabını hak etmekte aşırı gidip azgınlıkta ileri gidenleri; sayısız nimetleri ve türlü ikramları başlarından aktarıp bol-bol veren âlemlerin Rabbi Yüce Rahman'a karşı ısyan ve saldırganlıkta çetin olanları aralarından seçip çıkaracağız. Önce bunları cehennemin dibine atarız. Sonra onlara benzeyip buyrukları tutmamakta onlara yakın olanları derece-derece tamamını Cehenneme doldururuz. Dünyada kâfirlik ve azgınlıkları farklı olduğu gibi Ahirette de azap ve cezaları farklı-farklıdır.

۞ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ۞

70.Ayet: Hulasa Biz; O Cehenneme girmeğe ilk önce atılmak üzere kimlerin daha uygun olduğunu ve bunu kim daha çok hak etmiştir pek iyi biliriz. Bilesiniz ki, bunlar; kendileri saptıktan sonra başkalarını Allah Yolundan saptıran zalimlerdir. Çünkü saptıkları ve saptırdıkları sebebiyle azapları kat-kat olacaktır.

۞ وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ۞

71.Ayet: Allah Azıîmüşşan bütün Âdemoğullarına hıtab ederek dedi ki, dünyalıklarınıza, onlardan aldığınız tat ve nasiplere aldanmayın. Bilesiniz ki, onlar sizleri Cehenneme düşürecektir. Ey Dünyanın lüks ve zînetlerinin lezzetlerine dalıp gelirlerine kapılanlar! Sizden hiçbir kimse yok ki, o Cehennem ateşine girmesin. Dünyadan aldığınız tadın mikdarı Cehennem ateşini tadacaksınız. Zarûri ihtiyaçları ile olan mecbur oldukları sığınak, örtü ve açlıklarını giderek rızıklara kanaat ederek Allah'ın bütün yasaklarından korunan, Rablerine karşı gelmekten sakınan Îman sahipleri de Cehenneme girip geçecekler ancak onlar geçerlerken ateş sönecek. Bunların oraya girip geçmeleri ibret almaları ve kurtuluşlarına şükretmeleri içindir.

Günahkâr Mü'minler ise günahlardan tat aldıkları kadar yanacaklar, tevbe edip Allah'a kulluğa döndükleri için Cehennemden kurtulacaklar. Bütün bunlar Allah'ın adaletinin gereğidir.

Büyük günahlar içerisinde yaşarken tevbe etmeden ölen Mü'minlerle, kâfirler ve müşrikler Oraya girip kalacaklar. Bunların arasından Mü'min olanlara şefaat ulaşacak ve Oradan çıkarılacaklar. Kâfirler ve müşrikler ise ebedî olarak kalacaklar ve hiç kurtuluşları olmayacak.

Hulasa ey dinleyiciler! Bu anlatılan Cehennem giriş haberinde asla şüphe etmeyin. Çünkü bu olması kesin olan hukümlerdendir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbinin bunu Kendisine gerçekleşmesi kesin olan bir iş bildiği muhakkaktır. İnsanların tamamının Cehenneme gireceği Rabbinin kesin hukmü olduğu muhakkaktır. Bunu Kendisine görev bildi, hıkmet ve maslahatının sırrını Kendisine özel kılıp kimseye açıklamadı.

۞ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ۞

72.Ayet: İnsanların tamamının Oraya ulaşıp girmelerinden sonra; Dünyada Bizim gazap ve kahrımızdan korkup rıza ve beğenimizi dileyerek yasakladığımız her şeyden ve tüm haramlardan korunanları çıkarıp emir ve yasaklarımıza riayet etmeyen emir ve hukümlerimizin sınırlarından çıkan zalimleri dizleri üzerinde çökmüş oldukları halde bırakacağız. Onların oradan çıkıp kurtulma imkânları yoktur. Aşırı kalabalık içerisinde son derece sıkışık oldukları halde her türlü azap ve işkence görerek ebediyyen kalacaklar.

۞ وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ۞

73.Ayet: Bu kahrolası kâfirler Cehennemde ebedî olarak nasıl kalmasınlar, elbette kalacaklar. Kalplerinin katılığından, aşırı gaflet ve son derece sapıklık içerisinde olduklarından kendilerine her şeyi apaçık anlatan Ayetlerimiz okunduğunda itiraz etmelerinde aciz kalıp karşı koymakta rezil olduklarında (tartışmaktan vazgeçerek) bu kâfirler; mal, servet ve makamlarına tutunarak Mü'minlere dediler ki, bu iki cemaatten hangisi makam ve topluluk bakımından Allah katında daha değerlidir? Arzulayıp istedikleri her şeyi elde etmekte başarılı olan, hoş ve tatlı hayat içerisinde her istediğini tadan biz zenginler mi, yoksa ey ihtiyaç içerisinde bulunup günlük azığının tedarik edilmesi sıkıntısı içerisinde uğraşan fakirler! Sizler mi daha değerlisiniz? Eğer Allah katında bizler çok daha değerli ve üstün olmasaydık bunları bizlere vermezdi, sizleri de bu nimetlerden mahrum koymazdı.

۞ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَاثًا وَرِئْيًا ۞

74.Ayet: Mü'minlere karşı üstünlük taslayıp sahip oldukları Dünyalıkları ve lüks eşyaları ile övünmeleri sonrasında gerçeğin onların dedikleri gibi olmadığını ağır bir cevapla başlarına çalarak ve tehdidde bulunup ibret ve ders olacak bir açıklamada bulundu ve dedi ki, bunlardan önceki zamanlarda yaşayan nice toplumları küfür ve azgınlıkları sebebiyle helâk ettik. Onlar azgınlıklarında inad ederek mal, makam ve varlıklarıyla övünen bu kâfirlerden lüks eşya, hoş manzara, ululuk, güzellik ve gösteriş bakımından çok daha fazlasına sahiptiler. Ama Ayetleri ve uyarıları anlamayıp Allah'ın Varlığını ve Birliğini idrak etmeyince,nimetlerine şükretmedikleri gibi ellerinde bulunan fâni eşyaya itibar ederek küfür ve azgınlıkta ısrar ettiklerinde helâk edilip kökleri kazındı.

۞ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَٰنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ۞

75.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara Bizim Adımıza sırf sağlam hıkmetten kaynaklanan bir sözle uyarıda bulun ve de ki, sizden sapıklığa batmış olan her bir kâfire âlemlerin Rabbi, Yüce Rahman geniş bir mühlet versin. Sapıklık ve dinsizliği karakter haline getiren bu kâfirler bolluk ve rahatlık içerisinde çokça yaşasınlar. Sonunda peygamberlerin dillerinden geleceği tehdidle haber verilen henüz Dünyada Müslimanların kendilerini yenmeleri ile öldürülme, esir edilme, sürgüne gönderilme ve üzerlerine kesilen ceza ve cizyeleri türlü perişanlıklar altında ödemeleri gibi azap ve işkenceleri ya da kendilerine ansızın gelen Kıyameti gördüklerinde bilecekler kimin makam ve durum bakımından daha kötü, asker ve topluluk bakımından daha zayıf ve güçsüz olduğunu.

۞ وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ۞

76.Ayet: Kâfirlerin akıbetleri günah ve erdikleri ceza bakımından bu olduktan sonra Îman ehli kullarına hidayet sağlayan Allah; onların Tevhiîd ve irfanın hayat suyuna ermelerini geliştirerek her türlü hayrın ve gelirin kaynağı olan Îmanlarını kuvvetlendirip geliştirir. Dünyanın geçici varlıklarından mahrum oldukları karşılığında ezel-ebed kalıcı olan erginlik ve olgunluklar ikram eder. Her türlü bağış ve nimetlere ulaşmağa sebep olan Allah'a yaklaştırıcı yararlı ve kalıcı salih ameller ve kusursuz kulluklar; Rabbin katında arzu edilecek değer, kazanılacak mükâfaat ve varılacak son bakımından çok daha hayırlı ve kârlıdır. Çünkü küfür ve sapıklık yolunda mal, servet, makam ve başkanlıkların sonu ebedî zarara, korkunç acı ve perişanlıklara girmektir. Allah'a kulluğun sonu ise Allah (c.c.) tarafından

arındırılmaya, Cennete, her nimetin kaynağı olan rahmete, Allah'ın sonsuz rıza ve beğenisine ermektir.

۞ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ۞

77.Ayet: Hakka ve Hak ehline karşı diklenen kâfiri şiddetle yermek ve kötülemek üzere buyurdu: Ey ibretle bakıp gören göz sahibi! Azgın kâfiri ve yaptıklarını gördün mü? Bizim sonsuz büyüklüğümüzü, İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın kusursuzluğunu gösteren Ayetlerimizi inkâr etmektedir. (Hak ehli ile dalga geçerek şöyle dedi;) Eğer Ahiret varsa Allah'a yemin ederim ki, Dünyada olduğu gibi Orada da bana çokça mal, evlad ve yardımcılar verilir. Tabii ki, bir taraftan dalga geçip bir taraftan da yeminler ederek bunları söylemesi son derece gafletinden, akılsızca aldanışından ve yanlış inancındandır. Bu yüzden büyüklük taslayıp şımarıklıklar göstererek içinde bulunduğu bu mertebeye hak sahibi olduğunu iddia etti.

۞ أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۞

78.Ayet: Allah Teâlâ iddiasını reddedip ağır bir cevap olarak dedi ki, bu azgın ve cehalet çöllerinde kaybolmuş olan kâfir; gaybı bilerek, Allah'ın tüm gizli sırlarından haberdar olarak mı bu iddiasında bulunuyor? Yoksa bir peygamber veya bir melek vasıtasıyla Yüce Rahman katından; Ahirette kendisine çokça mal ve çoluk-çocuk verileceğine dair söz mü aldı? Çünkü veren ve alan tarafından sağlam bir söz olmadıkça birinin kendi başına yeminler ederek bu iddiada bulunmasının bir anlamı olmaz.

۞ كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ۞

79.Ayet: Yo, bu yalancı cahilin ne malı olacak ve ne de kendisine arka çıkacak evladı... Aksine (dünyalığı da başına bela olacak ve) malına, makamına aldanan bu zalimin dediklerini yazmaları için hafaza (kulların söz ve icraatlarını yazıp muhafaza eden) meleklere emredeceğiz. Bu zalimin hak ettiği azaba takviyede bulunup (kendisine verdiğimiz bol nimetlere, makam ve evlada şükretmeyip) azgınlık yaptığı, küfür ve azgınlığında ısrar ederek Müslimanlara başkaldırıp onlarla alay ettiği için öldürmemiz sonrasında mal, evlad ve makam gibi her şeyini de yok edeceğiz.

۞ وَنَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ۞

80.Ayet: Onu kahredip öldürmemiz sonrasında mirasçısı olarak sadece övündüğü bu dedikleri kalacak, Kıyamet Günü cezasını çekmeğe tek başına rezil ve züğürt olarak malsız, arkasız, İmansız ve amelsiz olarak Bize gelecek.

۞ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ۞

81.Ayet: Sonsuz kudret Sahibi Olan Allah'ı hakkıyla tanımadıkları, egemenliğinden, Birlik ve Bağımsızlığından habersiz oldukları için Allah'tan başka ilâhlar edindiler. Pis varlıkları ve bozuk arzularınca kendilerine üstünlük sebebi olmaları, ağırlık kazandırmaları, Allah katında şefaat edip azaplarını hafifletmeleri için yaptılar.

۞ كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ۞

82.Ayet: Yo, asla onların inanıp iddia ettikleri gibi değil. O putlara tapmalarının onlara hiçbir faydası olmayacak, hiçbir zaman da kurtuluşlarına sebep olmayacaklar.Aksine taptıkları o tanrıları bu kâfirlerin kendilerine kulluk yaptıklarını kabul etmeyecekler. Bu kâfirlere şefaat etmeyecekleri gibi bunlara zıt olup davacı olacaklar. Gazaba uğramalarını ve azaplarının artmasını isteyecekler.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ۞

83.Ayet: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kâfirlerin kalblerinin katılığına, **körlük ve** gaflet sarhoşluğu içinde oluşlarına, Allah'ın Varlığını ve Birliğini **açıkça gösteren** Ayet ve alametlerin hak ve gerçek olduklarına **dair idrak ve anlayışlarının** olmadığına hem de akıllılar sınıfından olmalarına, **Îman ve İslâm karakteri üzere** yaratılmalarına rağmen, bir de hakkın açığa çıkmasına, durumunun **yüceliğine**, Kendisine Kur'an inmekle Peygamberliğinin değer ve derecesinin son derece üstünlüğüne rağmen küfür ve sapıklıkta ısrarlarına hayret edip bir türlü akıl erdiremeyince Allah Azıîmüşşan onların sapkınlıklarının ve Rasûlünün hayretini ileri dereceye götürecek kadar sapıklığa dalmalarının sebebini göstererek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Mudıl (sapıklıkta ileri gidip Îman kabul etmeyecek derecede bozulanları sapıklıkları içerisinde bırakıp perişan eden) ve Müzil (Hakka ve Hak ehline karşı düşmanlıkta ısrar edenleri kahredip perişan eyleyen) İsmimiz gereği Şeytanları kâfirler üzerine salıverdiğimizi görmedin mi? Onlara türlü vesveseler verip kandırarak harekete geçiriyorlar, ezeli ilmimizde sapıklıkla damgalı bu kâfirlere fitne ve dehşet saçmalarını sağlayıp türlü suçlar işletip hatalara düşürüyorlar. Nefsin hoşlandığı lezzetleri ve bütün şehevî faaliyetleri sevdirip ceza ve azabı gerektiren, sevap ve rahmetten, uhrevî tüm hayırlı murad ve gayelerden uzaklaştıran her kötülüğü onlara hoş gösteriyorlar. Böylece Îman ve İslâm için hazırlanmış olan kalpleri ağır ve kalın perdelerle kapatılmış, o perdelerin açılıp kalplerin arınarak hidayet bulması ihtimaline ümid kalmamıştır. Bunun için hakkın apaçık ortada olduğunu bütün Ayet ve alametlerin son derece çok açık ve net olmasına rağmen idrak edip anlayamazlar.

۞ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ۞

84.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Onların tarafımızdan helâk edileceği durumlarını ve kendilerinden intikam alacağımızı öğrenmenden sonra haklarında acele etme ve bu işi geciktirdiğimizden dolayı da onları helâk edeceğimizden ve intikam alacağımızdan asla ümit kesme. Öyle ki, sadece onlara mühlet verip helâk edilmelerini geciktirmekle ecellerine günlerini sayıyoruz (hak ettikleri cezayı derhal vermeyip ömürlerini uzatsak da Katımızda günlerinin sayısı bellidir) . Senin ve Sana Îman eden Mü'minlerin; onların zarar ve kötülüklerinden güvende olduğunuz bir ortamda; günleri tamam olup ecellerinin vakti geldiğinde, onları tutup köklerini kazıyacağız.

۞ يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَٰنِ وَفْدًا ۞

85.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kâfirler için çok acı ve pek sıkıntılı olacak olan O Kıyamet Gününü anlat. O Gün kendilerini; Allah'ın kitaplarında gelen ve peygamberler tarafından açıklanan her türlü yasak ve haramlardan koruyan Mü'minleri Rableri olan ve tüm ihtiyaçlarını görüp temin eden Rahman huzurunda heyetler halinde ebedî mağfiret ve rahmetle mükâfaatlanmaları için toplarız. Rablerine ve Rablerinden gelen her şeye Îman ettikleri ve O'na ters düşmekten sakındıkları için engin rahmet denizine dalarlar, Rablerinin sonsuz rıza ve hoşnutluğu ile ve yüksek değerlerle ikram görürler.

۞ وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وِرْدًا ۞

86.Ayet: O Gün türlü suçlarla huzura gelen o büyük suçu işleyen bütün kâfirleri, hayvanların sopalarla dövülmek suretiyle her türlü tazyik ve baskılarla suya sokulduğu gibi büyük suç sahibi bu canileri Cehennemin hapishanelerine, zindanlarına, azap çukurlarına ve işkence vadilerine acı veren darbelerle ve (zebânîler tarafından) yüksek haykırmalarla sevk edip sokacağız. Orada aşırı şaşkınlık, panik ve sıkıntı yaşayacaklar. Kendilerine ne yaptıkları icraatları ve ne de taptıkları sahte tanrıları fayda vermeyecek. Hiçbir şey düşünüp iddia ettikleri gibi olmayacak.

۞ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ۞

87.Ayet: Oraya dolduklarında şefaatlerini umdukları düzmece tanrıları onlardan azabı hafifletmek için şefaat ve destekte bulunmaya muktedir olamayacaklar. Öyle ki, O Gün onların hiç şefaat etme gücü ve yetkisi yoktur. Sadece Yüce Rahmandan söz ve izin alan peygamberler gibi olanlar Allah'ın izni ile kurtarmayı istedikleri kimseye şefaat edecekler. Şefaat etmeye izinli zat eğer sırf, Kendisinden yardım

istenen Yüce Rahman, bir kimseye şefaat etmesine izin verdi ise şefaat edecek. Nitekim peygamberler; ümmetlerinin günahkârlarına Allah'ın izni ile şefaat edecekler.

۞ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۞

88.Ayet: Bu kahrolası kâfirlere o korkunç azap ve zarar mahalli olan Cehennemden çıkış ve kurtuluş nasıl mümkin olabilir? Günahların en büyüğünü ve en çirkin olanını işledikleri için bu asla mümkin değildir. Çoğalmak ve çok olmak gibi noksanlıklardan ve tüm eksikliklerden Münezzeh Olan Yüce Rahman hakkında ileri-geri konuşarak, İlâhlığı Makamına, Yüce Şânına karşı ilim ve idrakten uzak, tam bir gaflet ve sapıklık içerisinde oldukları halde dediler ki, Rahman çocuk edindi (O'nun çocukları var).Çocuk sahibi olma, gelişip olgunlaşma sonradan olmanın en güçlü alametlerinden olduğu halde bu iftirada bulundular.

۞ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۞

89.Ayet: Ey Allah'a iftira eden zalimler! Gerçekten sizler; Allah'ın çocukları var demenizle çok iğrenç bir suç, görülmedik ağır bir günah ortaya koydunuz.

۞ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۞

90.Ayet: O kadar ki, varlığı ve muhkem yapısı pek sağlam olmasına rağmen Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemler bu iğrenç söz ve iddianızın duyulmasından dolayı neredeyse yarılacak, dehşet ve korkudan Yer parçalanacak, dağlar darmadağın olup yerlere düşecektir. Öyle ki her şeyin şekil, biçim ve görünümü yok olacak. Elbette bu korkunç haller Allah'ın kahır ve hışmının eşyaya çarpmasıyla olacak. Bu da İlâhî gayretin (Allah'ın Kendi hak ve niteliklerini kıskanıp her şeye Sahip çıkmasının) yüz göstermesinden olmakta ve bu yüce duyarlılıktan kaynaklanmaktadır.

۞ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۞

91.Ayet: Bu da kâfirlerin; sonradan olma niteliklerden ve Varlığı Münezzeh ve tüm noksanlıklardan uzak Olan Rahman'a çocuk iddia ve ispatında bulunduklarından dolayıdır.

۞ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۞

92.Ayet: Her an tecelli edip her zaman yeni işlerde olan, hiçbir şey bir başka şeyden Kendisini alıkoymayan Rahman'ın çocuk edinmesi olacak şey değildir. Çocuk edinmeğe sebep ve araç edinilecek olan eşten de Münezzehtir. Bütün bu çocuk edinmekle yerine geçecek birine sahip olmak, ondan destek görmek ve

faydalanmak gibi durumlar O Yüce Varlığa asla yaraşmaz. Zalimlerin dedikleri ve iddia ettikleri her şeyden O (c.c.) pek Yücedir.

۞ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَٰنِ عَبْدًا ۞

93.Ayet: Semavâtta bulunan, Allah'ın Cemâline bakmakla kendilerinden geçen manevî varlıklar olan melekler, tabiat ve karakterler âlemi olan Yeryüzünde bulunan bütün varlıklar ve yaratılmış her şey muhakkak ve muhakkak Güzel İsimlerinin ve Yüce Muazzam Sıfatlarının gölgelerini üzerlerine uzatarak türlü yardımlar yapan, Varlığından ibaret rahmet Denizinin hayat damlacıklarını üzerlerine akıtarak bağış ve ikramlarda bulunan Rableri Yüce Rahman'a kullar olarak tam bir teslimiyyetle dönüp gelecekler. Çünkü daima O'nun irade ve idaresi gereği tasarrufu altında bulunup ezelî sonsuz ilmi ile kuşatılmışlardır.

۞ لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ۞

94.Ayet: Bütün varlıkları teker-teker öyle sayıp kayıt altında tutmaktadır ki, onların hiçbir durumu, iş ve icraatları, söz ve sohbetleri, hareket ve duraklamaları, bütün gidişatları, hatta göz kırpmaları, her bir düşünce ve hatırlamaları, kaş-göz hareketleri asla O'nun dilemesi ve kudret eli dışında değildir. Bu Dünyada bulundukları müddetçe ferd-ferd, şahıs-şahıs her bir varlığı, başlarına gelen her hadiseyle beraber sayıp kaydetmekte ve kontrol altında tutmaktadır.

۞ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ۞

95.Ayet: Yaratılmışın tamamı Kıyamet Gününde Rablerine tek ve tüm yardımcı, dost, arkadaş ve yakınlarından ayrılmış olarak gelecek.

۞ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَٰنُ وُدًّا ۞

96.Ayet: Bilesiniz ki, Allah'a Îman edip O'nun Birliğini kesin birbilgi ile tanıyan, katından desteklenerek gelen peygamberlerine itaat eden, peygamberlerin (a.s.) getirdikleri ve kendilerine indirilen İlâhî kitaplarda bulunan tüm emirlere ve yasaklara bağlı kalan, kâmil Îmanla beraber yararlı işler olan bütün farzları ve Rablerine yaklaştırıcı hayırlı işler olan nafileleri Rablerinin rızasını dileyip Hoş Cemâlini arzulayarak eda eden Mü'minler için; Mü'minlerin mükâfaat ve ücretlerini üstlenen Yüce Rahman diğer Mü'minlerin kalplerine sevgi ve mahabbetler koyarak onları sevdirecek. Hiçbir sebep ve çıkar olmaksızın ve bazılarının birbirlerini sevmelerine benzemeksizin Allah'ın Mü'min kulları onları şiddetle sevip arzulayacaklar. Bu sevgi Allah'ın onlara sırf iyilik ve nimetler bağışlamasından dolayı olan bir sevgidir. Tıpkı insanlık niteliklerinden ve tüm fâni arzulardan sıyrılıp çıkan Allah'ın halifelerini; Allah'ın bütün kullarının sevmesi gibi.

Allah bizleri o büdelâ (her şeyden geçip kendilerini kaybederek Allah'ı bulan ve böylece O'nun halifeleri olan) kullarına hizmetçiler ve ayaklarına toprak etsin.

❁ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنْذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ❁

97.Ayet: Allah Azıîmüşşan; bu sûrede Dînin önemli konularının büyüklerinden olan ibretler, öğütler, ahlak ve edep konularını açıkladıktan sonra bütün İlâhî bilgileri ve tüm hukümleri içine Alan Kur'an'ın mertebesini işaret ederek ve Sevgili Peygamberine lütuf ve ikramlarını sayarak dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Kur'an'ı ancak ve ancak Senin diline kolaylaştırdık, Senin lügat ve lisanın olan Arapça olarak indirdik ki, müttekıîleri Bununla müjdeleyesin; kendilerini İlâhî emirlere ve yasaklara ters düşmekten koruyan bu değerli kullara Allah'ın yardımı, bağış ve ikramı olarak büyük bir müjde veresin. Bilesiniz ki, bu rıza makamına kavuşma ve Allah'ın Cemâlini görmeğe erme şerefidir. Yine ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Kur'an'la; İlâhî adaletin çizgilerinden sapan, sapıklıkta ısrar edip itiraz ve tartışmaktan vazgeçmeyen azgın topluluğu içinde bulundukları bozukluk ve itaatsizlik sebebiyle uğrayacakları azabı tehdidle haber vererek uyarasın için.

❁ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ❁

98.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların sertliklerine ve inatlarına devam etmelerine aldırma. Bozukluk, tahribat ve ısyankâr olmalarına da üzülme. Bunlardan önce nice azgın toplumları helâk edip yok ettik. Onlar da bu azgınlar gibi azgınlık ve sapıklıkta devam ediyorlar, hak ehli ile tartışıp şiddet gösteriyorlardı. Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Düşün ve bak o kahrolup giden toplumlardan kurtulup kalan tek bir tanesini hissedip fark ediyor musun? Kudret elimizden, gazap ve kahrımızla çarpmamızdan kurtulan biri yoktur. Ya da kabirlerinden olsun onlardan bir fısıltı, gizli bir ses duyabiliyor musun? Öyle ki, aslında hiç yokmuşlar gibi yok olup gittiler. Özet olarak şunu bil ki, ne geçmiş zalimler ve ne de bu zalimler; asla bize karşı gelemezler ve bizimle başa çıkamazlar. Ey Rabbim! Bütün işlerimizin sonlarını güzelliklerle ve güzel olarak tamamla.

MERYEM SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey İlâhî Güzel İsimler hakkında düşünüp ders yapan, Allah'ın Sübutî Sıfatlarını (Varlığını anlatan Sıfatlarını), Selbî Sıfatlarını (zıt kabul etmeyen sıfatlarını), Cemâlî Sıfatlarını (güzellikler ikram eden Sıfatlarını), Celâlî Sıfatlarını (kahredici Sıfatlarını), farklı ve benzer Sıfatlarını kavrayıp anlayan maneviyat yolcusu! Allah'ın Rahman İsmi hakkında derin ve geniş bir tarzda düşünmen gerekir. Yüce Mevlâ Bu İsmi Bu Sûrede birçok defa zikretti. Olmuş-olacak, gizli-aşikâr her şeyin var oluş

makamını anlamağa ulaşman için Bu İsim hakkında iyi düşün. Hiç şüphesiz Bu İsim; Allah'ın yaratıp var ettiği mevcudata rahmetinin genişliğini, bağış ve ikramlarının bolluğunu işaret edip anlatıyor. Çünkü Allah Teâlâ; var olan ve bozulup yok olacak olan bütün varlıkların üzerlerinde Bu İsmiyle tecelliedip egemenliğini açığa koymaktadır. Her şey Bu İsmiyle yoktan var oluyor. Hulasa gerçekten var olan veya his olunan, ya da hatırda bulunan ne varsa muhakkak Bu İsmin kuşatımı ve yönetimi altındadır. Şöyle ki, eğer bir an Bu İsmin yardımı varlıklar âleminden kesilse âlemin varlığı kalmaz.

Bu pek büyük İsmin anlamını idrak ettiğinde, bütün mevcûdatı tam bir sevgi ve merhametle kuşatıp kapsadığını da kesin olarak anladığında Allah Azıîmüşşan'ın şu yüce sözünü de idrak etmeğe erersin: " Semavât ve Arzda (varlık dairesinde mevcud olan) her şey muhakkak ve muhakkak Yüce Rahman'ın kuludur ve O'na tam bir teslimiyyetle dönüp gelecektir ". Böylece bu sözün tadını tadar, hakikatine kavuşursun.

Allah Teâlâ bizleri rahmetinin genişliği, lütuf ve ikramıyla; Güzel İsimlerinin anlamlarını idrak edip pek Yüce Niteliklerinin sırlarını ve inceliklerini anlayanlardan eylesin.

TAAHÂ SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîle adını ilk Ayetinden almıştır.
Mekke'de inmiş olup 135 Ayettir.

TAAHÂ SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Kendisine yüce anlayış ve üstün görüşler verilerek varlık mertebelerini görüp anlayacak can gözlerine sahip olanlara Allah Teâlâ'nın her türlü ilgi, görüş ve alakalardan Münezzeh Olan Varlığının; yarattığı her bir varlıkta tecellî edip Kendisini göstermesi sebebiyle bütün varlıklar içerisinde çokça mertebelerinin olduğu hakikati gizli kalmaz. Yüce anlayışlara eren ve can gözlerine sahip olan bu insanlar; kayıt ve kurallara takılan ve fani esaslara bağlı kalanlar gibi yapmazlar, hakikate aykırı olan resmiyet ve prensiplere dönüp bakmazlar. (Çünkü onların gözleri ver gönülleri daima Rablerinde ve Rablerinin farklı varlık mertebelerinden farklı İsimleri ve Sıfatlarıyla tecellî edip Kendisini göstermesindedir.) Her şeyden Münezzeh Olan Allah Teâlâ bu mertebeler sebebiyle sayısız izafetleri (ilgi ve nispetleri) kabul eder. (Âlemlerin Rabbi, insanların İlâhı, tüm idarenin Sahibi, Efendilerin Efendisi gibi...) Umum ve bütün ifade eden mertebelerde umuma ait İsimlerinin, parça ve birey ifade eden mertebelerde bireysel İsminin mertebeleri vardır. (Sahipler Sahibi, gözün Sahibi c.c. Hay İsminin mertebesinden canlar ve canlılar, Alîm İsminin mertebesinden ilimler ve alîmler, Semî' İsminin mertebesinden duygu, duyuş ve duyanlar, Basîr İsminin mertebesinden gözler, görüşler ve görenler, hulasa sayısız İsimlerinden sayısız varlıklar meydana gelmektedir.) Özetle; bütün varlıkların doğup meydana geldiği İlâhî mertebelerin En Yücesi Ehadiyyet Mertebesidir. Her şeyin Kaynağı, her şeyin yönelik olduğu, her şeyin kendisinden başlayıp yine kendisinde son bulacağı Ehadiyyet Mertebesidir. Bütün mertebeler orada dürülüp yok olmuş, akıllar idrakten, diller anlatmaktan acizdir. O Mertebede yollar yok olmuş, alamet ve nişanlar ortadan kalkmış, işaretler, anlatımlar ve yönler tamamen kaybolmuştur. Bu Mertebe Yüce Samed Azîmüşşan'ın Birlik Mertebesidir ki, orada çokluk hayal dahi edilmez. Çünkü çokluk izafetten (ilgi ve nispetten) doğar. Bu da iki ve daha fazla varlık arasında olur. O Mertebede ise asla ikilik yok. Bu Mertebeye; her şeyi Kuşatan Muhammedî Mertebe de denir. Evvel emirde bütün mertebeler O Mertebeden inip var olduğu gibi her şey Orada son bulacaktır. (Allah Azîmüşşan'ın ilk yaratma işinin O Mertebeden başlayıp meydana geldiği gibi en sonunda bütün varlık mertebeleri yine O Mertebede son bulacaktır. Yani Hiçbir şey yokken sırf Allah Teâlâ vardı. O Yüce Varlığın c.c. Varlık Mertebesinin Adı; Ehadiyyet'tir. Yaratmayı murad ettiğinde ilk olarak Hz. Muhammed'in Nûrunu ve Ruhunu yarattı. Sonra varlık mertebelerini yarattı. Kıyamet öncesinde O'nu s.a.v. Bedeni ve Ruhuyla âlemlerin tamamına Rahmet, bütün varlıkları kapsayan Da'vetiyle Son Peygamber olarak gönderdi. Dolayısıyla Allah'tan geliş O'nunla başladı ve O'na c.c. dönüş yine O'nunla sonlanacaktır.)

İşte bu sebeple Allah Azıîmüşşan; Bu Surenin başında O'nun Mertebesine işaret edip dikkat çekti ki, kullarına lütuf ve ikramda bulunsun ve onları layıkıyla eğitip bilgilendirsin de Yüce Huzuruna ulaşmak ve kapısında kulluk yapmak isteyen yolculara Hz. Muhammed Kıble ve Önder olsun. Özetleyecek olursak Allah Azıîmüşşan gösteriyor ki, O'nun (s.a.v.) Mertebesi bütün mertebelerin hem başlangıcı ve ilki, hem de sonu ve sonuncusudur. Zira Bu Mertebede Vücûb ve imkân daireleri (Hak Varlığın Âlemi ile sonradan olan âlem) bir olmuştur. (Sonradan olan her şey yok olup Ezelde olduğu gibi Hak Varlık c.c. Tek olarak kalmıştır.

هوالباقى ; O c.c. daima Kalıcıdır.)O En Sevgili Rasûl'ün Mertebesi ilk ve son olunca Allah'ın her şeyi kapsayan Rahmeti (s.a.v.) olduğundan bütün yaratılmışı Allah'a dönmeğe ve O'na (c.c.) kavuşmağa da'vet etmesi için Allah Teâlâ O'na (s.a.v.) seslendi, sözlerin En Uğurlusu ve İsimlerinin En Yücesi ile başlayarak şöyle buyurdu:

۞ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

Varlık mertebelerinin tamamının bağlı bulunduğu bütün İsimleri ile her şeyin başlangıç ve bitim mertebesi olan Muhammedî Mertebede tecelli Eden Allah Adıyla. Her şeyi Dünyada O Mertebeden açığa koymakla sonsuz rahmet Sahibi Rahman, Ahirette tekrar her şeyi O'na döndürüp ulaştırmakla özel rahmet Sahibi Rahıîm.

۞ طه ۞

1.Ayet: Ey yaratılmışın tamamına bütün hidayeti isteyen.

۞ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۞

2.Ayet: Eğitip yetiştirmek ve olgunlaştırmak makamımızdan Sana Kur'an indirdik fakat hidayetle dalalet, uğurluluk kaynağı olan Mü'min ve mutlu ile uğursuzluk kaynağı olan mutsuz kâfir arasını ayırt edip seçen Bu Kur'an'ı;ey her türlü eşkıyalıktan ve uğursuzluktan uzak kalarak ebedî seadete yönelen Sevgili Kul!Sana; uğursuz bir şer ehli olasın diye indirmedik. Yani Kur'an inmeden önce seadet ehli hayırlı bir kimse iken, o kâfirlerin dediği gibi uğursuz, kötü biri olasın diye Bu Kur'an'ı indirmedik.

۞ إِلَّا تَذْكِرَةً لِمَنْ يَخْشَى ۞

3.Ayet: Aksine Biz Bu Kur'an'ı hiç şüphesiz sırf Sana ve Sana uyanlara pek büyük bir seadetin olduğunu hatırlatmak (o seadeti kazanma yollarını anlatmak) için indirdik. Bu seadet herkese değil aksine; O Kur'an'ın dehşetle uyarılarından korkan,

içerdiği emirlere sarılıp yasaklardan kaçınan kimseye; sırf Sana ve Sana uyanlaradır.

۞ تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى ۞

4.Ayet: Çünkü Bu Kur'an; yaratılmışın tamamına sonsuz rahmetimizden ibaret olarak Sana indirilmiştir. Zira O'nu bir İsmimiz vasıtasıyla indirdik ki, (Rabbin) O İsmiyle engin ve süflî âlem olan Yeryüzünü, yüce ve yüksek âlemler olan gök ve ötesini yoktan var etti.

۞ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۞

5.Ayet: Bu İsmimiz Rahmandır. Yüce Rahman; bütün yaratılmışın en üst makamı olan Arş üzerinde tecelli edip idare ve hâkimiyyetini açığa koydu ve tüm varlık zerrelerinin tepelerinde kapsamlı rahmetiyle idaresini yerleştirdi. Hiçbir şey ve hatta hiçbir zerre O'nun kuşatması ve idaresi dışında değildir. Öyle ki, her şeyi hakimiyyeti altında bulundurmaktadır.

۞ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ۞

6.Ayet: Çünkü Semavâtta (yüce âlemlerde), Arzda (süflî âlemde) ve ikisi arasında karışıp kaynaşmış olan, meydana gelip var olan, olup biten her şeyde kuşatma ve hâkimiyyet O'nundur(c.c.). Yine toprağın altında olan ve olacak her şey O'nundur ve O'nun (c.c.) tarafından olmaktadır. Bu anlatılanların meydana gelişleri Senin dışındaki âlemlerde olanlardır.

۞ وَإِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ۞

7.Ayet: Yüce Rahmanın Senin Varlığında yüz gösterip idare ediciliğine gelince; Sana, iş ve icraatlarına ve tüm durumlarına hâkim olup idare eden de O'dur. Eğer sözü açığa vurup açıktan konuşursan bil ki, açığa vurduğun, Senin ve başkalarının bildiği bu sözü Rabbin bilir. Hatta sır olarak içinde sakladığın ve Senden başka kimsenin bilmediği sözü de bilir. Dahası Senin kabiliyyetin gereği iç âleminde bulunan, henüz hatırına gelmeyen ve Senin dahi bilmediğin pek gizli olanı da bilir. Hatta sen henüz şahsın ve hüviyyetin bakımından taayyün etmeden (şehadet âlemine belirip çıkmadan) senden doğacak sözleri biliyordu.

۞ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ۞

8.Ayet: Hak Varlık; bütün varlıkların arşlarını (onlara hâkim noktaları) kuşatıp egemenliği altına alınca; Allah'tan başka ezel ve ebed var olan hak ve daim bir varlık yoktur. Hak ve Daim Olan Gerçek Varlık Bu Allah Adıyla bütün varlık mertebelerini kuşatmakta ve hariçte hiçbir şey bulunmamaktadır. Çünkü Varlığında

sayı olmayan ezel-ebed Birliğin Sahibi Olan Allah'tan başka ilâh ve hak varlık yoktur. O Bir ve Tektir. Sameddir. O asla eş ve çocuk edinmedi. Birliğinde ve benzersizliğinde son nokta budur ki, bütün Güzel İsimler; Allah İsmi ile anılan O Yüce Varlığa aiddir. Küllî olanları bilinen Bu Esmâ-ı Husnâ'nın cüz'î olanları sayılmaz ve hesap olunmaz. İlâhî iş ve icraatlara göre Bu Güzel İsimlerin farklılıkları sebebiyle bir Olan Bu Yüce İsmin tecellileri ve görünmeleri farklı-farklı olur.

۞ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۞

9.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kâinattaki zuhurat ve tecellilerimizi Sana özetli olarak anlattığımız gibi geniş açıklamalarla da yaptık. Genişçe bir açıklama şu: Konuşmamıza mazhar olan Kardeşin Mûsâ'nın (a.s.) haberi, Kendisi ve beraberinde bulunan ailesinin karanlık bir kış gecesinde ihtiyacı olan ateşi görmesi ile ilgili hayat hikâyesi geldi mi?

۞ إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ۞

10.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Mûsâ'nın aradığı ateşi gördüğü vakti anlat. Soğuk ve üşümeyi gidermek ve karanlık gecede yol bulmak için ateş ararken o gece ateşe son derece ihtiyacı olan ailesine dedi ki, bekleyin. Ben bir ateş fark ettim. Umarım ki, ateş yanında kendisiyle hoş anlaşacağım bir insan bulurum ve ondan yol sorarım. Size doğru döndüğümde de bir parça ateş getiririm de onunla ısınırsınız. Ya da ateş yanında bir rehber bulurum. O ateşten bir meşale edinerek gayemize bizi götürecek yolu bize gösterir.

۞ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَى ۞

11.Ayet: Mûsâ (a.s.) ailesine derhal dönmek için ateşe süratle geldiğinde; üzerinde ateş yanan ağaç tarafından seslenildi ki, ağaca yönelerek gördüklerinden ders alsın ve İlâhî sırrı anlasın. Ey murad arama çöllerinde Kendisini kaybetmiş olan Mûsâ! Bu yanan ağaçtan Beni iste. Bu ağaçta görünmemi uzak ve olmayacak bir şey görme. Beni iste de o ağaçtan Sana görüneyim (ve her ihtiyacını Ben temin edeyim).

۞ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۞

12.Ayet: Bilesin ki, Ben her ne kadar aradığın suret olan bu ateş suretinde açıkça göründüm ise de Gerçek Muradın Olan Rabbin, yaratıp Yaşatanın Benim. Seni türlü nimetlerle ve bol ikramlarla yetiştirdim. Uğraşı yolunda çokça belalarla da deneyip geliştirdim ki, Bana yönelip Beni tanıyasın. Şimdi tüm perdeler, bağ, bukağı ve engeller kalktı. Beni anlama ve Beni görme makamına kavuştun. Artık her iki ayakkabılarını çıkar; muradına ermen sonrasında istirahata çekil, sıdk makamında (Rablerinden razı olarak O'na tam teslim olmakla salih ve sadık kulların erdiği

sonsuz nimetlerin var olduğu İlâhî Huzurda ve Allah'a hamd olsun ki, bizlere va'dinde; yani müjdeli haberinde doğru söylediğini gerçekleştirdi dedikleri en yüksek mecliste) karar kıl ve huzura er. Bilesin ki, Sen Allah'tan gayrı ve ayrı olmanın rezilliklerinden arınmış olan Mukaddes Tuva (diye anılan) Vadidesin ki, Senin için artık Allah'tan gayrisine yönelme dürülüp son bulmuştur.

۞ وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ۞

13.Ayet: Senin ihtiyaç temin etme, eksik tamamlama ve yol sorma gibi ihtiyacın kalmadı. Beni görüp tanıma makamına ermenden sonra da bu yolda çalışanlar arasından Seni insanlara onlara hukümlerimi ulaştırman ve onları olgunlaştırman için Peygamber seçtim. Onlar (tüm ihtiyaçlarının karşılanacağı) hakikat Denizine (Yüce Rablerine) yönelmeyi unuttular. Sana gereken daima hak ve hidayet üzerinde olmağa yönelmen, görüş ve arzulardan uzak durmandır. İnsanları eğitip yetiştirmende ve hukümlerimi onlara aktarmanda sırf Sana rahmet ve ikram makamımızdan vahyolunanı dinle. Bozuk görüşlere ve pis arzulara dönüp bakma ki, Kendin yoldan çıkıp insanları da çıkarmayasın. (Nitekim liderlerin pek çoğu Allah'ın Yolundan çıkmakta, insanları da bu sapıklığa sürüklemektedirler.)

۞ إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ۞

14.Ayet: Benim Adıma ve Benden naklederek onlara Benim şu dediğimi ulaştır: Beni bilesiniz ki, Ben Bir, Tek ve Samed Olan Allah'ım. Bütün İsimlerimin eserleri olan tüm varlık mertebelerini kuşatmış bulunmaktayım. Hiçbir ilâh yok ancak Ben Varım. Varlık mertebelerini ve bütün mevcûdatı Benden başka kuşatıp kavrayan yok. Tam bir teslimiyyetle itaat olunmağa hak Sahibi sırf Benim. O halde Sen hakkıyla Bana kulluk yap. Ahlakımla ahlaklanman suretiyle Bana karşı davranışlarını güzel yap, edepte kusurun olmasın. Bütün organlarınla ve varlığının tamamıyla devamlı olarak namazı Beni yâd etmek ve tüm varlığınla Bana şükretmek için kıl ki, tüm organlarından ve niteliklerinden Sana görünüp tanınayım. Böylece kulağın, gözün, elin, ayağın ve diğer organların olayım. Böylece en büyük kulluk görevin gerçekleşmiş olsun ve Mevlâ'nın huzurunda durmuş, Me'vâ Cennetine yerleşmiş olasın. Me'vâ Cenneti; yücelip yükselmekte yolculuğunun son bulduğu Sidretül-Münteha yanındadır.

۞ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ۞

15.Ayet: Allah Teâlâ kullarını bilgilendirmek ve onları hakikatleri tam anlamağa teşvik etmek için buyurdu: Bilesiniz ki, İlâhî sırları tam olarak anlama ânı ki, o an tüm istekler bitmiş ve murad hâsıl olmuştur. Nitekim ey Mûsâ! Sen buna ermiştin. İşte o an insanlardan her bir kimse için gelmiştir, açığa çıkacak kadar yakındır.

Fakat hıkmetim gereği Ben onu gizlemeğe yakın bulunuyorum ki, İlâhî mertebelerin her bir mertebesinde bulunan her bir kimse çalışıp çabaladığı karşılığında mükâfaatlansın. Peygamberlerin dillerinden açıklanan İlâhî emirlere sarılmak, yasaklardan kaçınmak suretiyle bunu kazansın ki, İlâhî hukümlerin ve tekliflerin (önemi anlaşılsın) sır ve incelikleri boşa çıkmasın.

۞ فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى ۞

16.Ayet: İş böyle olunca o ânı tam olarak idrak etmek işinden; taklidden kurtulamayan, ihlâsla Îman etmeyen ve hatta yüz çevirip inkâr eden, Seni vazgeçirmesin. O Îmansız; kendisini yoldan çıkarıp lanet ve mahrumiyyet sahasında şaşkına çeviren bâtıl görüşüne ve bozuk arzusuna uymuştur. O sapkın Îmansız Seni o âna ermekten vazgeçirise ona uymakla cehalet ve perişanlık çöllerinde helak olursun.

۞ وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى ۞

17.Ayet: Biz Seni kapsamlı bir peygamberlikle seçip görevlendirince insanlara Peygamber olduğunu söylediğinde bu iddianda doğru olduğuna dair Sana iki şahid ikram ettik. Bu sebeple önce Sana soruyoruz ve diyoruz: Sağ elinde taşıdığın ağaç dalı nedir ey hakikatleri idrak eden Mûsâ? Yani onun taşıdığı faydaları biliyor musun yoksa bilmiyor musun?

۞ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى ۞

18.Ayet: Mûsâ (a.s.) ona dair bildiklerini söyleyerek dedi ki, bu ağaç dalı bir kısım işlerde zaman-zaman kendisine dayandığım asamdır (değneğimdir). Yorulduğumda ona dayanırım. Koyunları otlatmak için ağaç dallarına vurarak yaprak dökmek istediğimde koyunlara yem olsun diye yaprak çırpıp dökerim. Yerine göre onu taşımakta gölgelik yapma, vahşi hayvanlardan korunma, düşmanla mücadele gibi gayelerim var.

۞ قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَى ۞

19.Ayet: Allah Azıîmüşşan dedi ki, pek büyük mucizemi görmen için onu elinden bırak ey Mûsâ!

۞ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى ۞

20.Ayet: Yerine getirilmesi icab eden İlâhî buyruğu tuttuğu için onu derhal bıraktı. O asa anında diğer yılanlar gibi karnı üzerinde süratle hareket eden büyük bir yılan olmuştu. Mûsâ (a.s.) korktu, göğsü daraldı. Çünkü Allah Teâlâ'nın bu konuda Mûsâ'yı bir denemesi olmamış, alışkanlık ve yatkınlık kazanmamıştı. Mûsâ (a.s.)

henüz önceki durumları içerisinde bulunduğu için (bu olağanüstü hadise O'nu sarsmıştı.

۞ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَى ۞

21.Ayet: Mûsâ'dan korku alametleri açığa çıktıktan sonra O'na emrederek Allah Teâlâ buyurdu: Ey korkup ne yapacağını bilemeyen Mûsâ! Onu tut. O senin asandır. Onun sonradan olan halinden korkma! Biz sonsuz kudretimizle onu önceki durumuna ve şekline; bir kısım işlerinde kendisinden faydalandığın değnek haline döndüreceğiz. Biz onun şeklini değiştirdik ki, cansızlara can vereceğimizi anlayasın. Cansızlara can vermek; sapıklık içerisinde bulunanları hidayete erdirmekten mesafelerce daha uzak ve zordur.

۞ وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَى ۞

22.Ayet: Bir de elini koltuğunun altına sok. Akılları ve gözleri şaşkına çevirecek derecede parlak ve bembeyaz surette çıksın. Kötü bir hale ve dertli bir duruma dönüştüğünden değil, nûrunu örtecek bir perde de olmaksızın kuvvetli bir aydınlık sağlayan bir mucize. Hem de Sana önceki mucizeden çok daha büyük bir mucize olsun diye.

۞ لِنُرِيَكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ۞

23.Ayet: Seni kendilerine göndereceğimiz insanlara göndermeden önce büyük mucizelerimizden bir kısmını gösterdik ki, bu büyük mucizeyi gösterelim ki, buna kalbin yatkınlık kazansın ve arkan güçlensin.

۞ اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۞

24.Ayet: Ey başarı vermemiz ve hakka erdirmemizle hidayet Önderi olan! İnat ve azgınlık denizinde boğulurcasına sapıklık içerisinde bulunup insanları Hak Yoldan saptıran azgın Firavuna git. Gerçekten O azdı, kullarımızdan zayıflara ben sizin en yüce rabbinizim demekle Bize karşı gelerek haddini aştı. Tarafımızdan uyarılarımızı ve azabımızın korkunçluğunu Ona ilet. Aklî ve manevî delillerle uyarıları fazlaca yap ki, uyansın ve içinde bulunduğu inat ve ısyandan vazgeçsin.

۞ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۞

25.Ayet: Mûsâ (a.s.); Allah'ın kendisine olan hıtabını duyduktan sonra gitmeğe hazırlık yaparak ve Rabbinden başarı dileyerek dedi ki, ey Beni türlü lütuf ve ikramlarla yaşatıp Yöneten, Bana davamda doğruluğuma dair şahid olmaları için iki büyük mucize Veren Rabbim! Göğsümü aç. Kalbime genişlik ver. O kadar ki, düşman korkusunu aklıma getirmeyeyim.

۞ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۞

26.Ayet: Bu görevimi Bana kolaylaştır ki, buyruğunu yerine ulaştırmam esnasında sarsılmayayım ve Firavun'un makamından çekinmeyeyim, sertliğinden etkilenmeyeyim.

۞ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ۞

27.Ayet: Senin elçiliğini eda ederken dilimden düğümü çöz. Bende çocukluğumdan beri olan dil tutukluğuyla beraber düşmanın heybetinden özellikle de bu zorba kâfirin ululanmasından doğacak olan dil tutukluğunu Benim lisanımdan kaldır.

۞ يَفْقَهُوا قَوْلِي ۞

28.Ayet: Ki, söyleyeceklerimi ve bundan maksadın ne olduğunu iyi anlasın.

۞ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ۞

29.Ayet: Senin Peygamberin olarak buyrukların Ona ulaştırmamda Beni başarılı kılmandan sonra ailemden Bana bir yardımcı görevlendir. Ey Rabbim! Beni davamda tasdik etsin ve ona karşı Bana destek versin. Yardımcımı yabancılardan yapma. Çünkü başkası Bana yeterince merhamet etmez ve sıcak davranmaz. Bu sebeple yardımcımı ailemden ve onların Bana en yakınını ve Bana yardıma en uygun olanını yap.

۞ هَارُونَ أَخِي ۞

30.Ayet: Büyük Kardeşim Harun'u... O Bana şefkatte Babam gibidir.

۞ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ۞

31.Ayet: Kardeşim Harun'u Bana yardımcı yaptığında Onunla arkamı muhkem yap, desteğiyle gücümü artır.

۞ وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ۞

32.Ayet: Onun Bana güç vermesi ancak peygamberlik görevimde ortaklığıyla gerçekleşir. Dolayısıyla ey Rabbim! Lütuf ve ikramınla peygamberlik ve Tevhîd görevini Ona idrak ettirmenle peygamberlik görevimde Bana ortak eyle. Nitekim Bana peygamberlik görevini Sen öğrettin. Böylece O da anlayış sahibi ve kesin Îman ehli olanlardan olup emirlerine sarılıp yasaklarından kaçınanlardan olsun.

۞ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۞

33.Ayet: Ey Rabbim! Kardeşimle Bana yardım etmeni istiyorum ki, Seni çokça tesbih edip Sana yakışmayan niteliklerden Münezzeh ve tüm noksanlıklardan uzak olduğunu zikredip insanlara da bildirelim.

۞ وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ۞

34.Ayet: Seni çokça zikredip Güzel İsimlerinle daima yâd edelim. Yüce niteliklerini analım ve anlatalım.

۞ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ۞

35.Ayet: Ey Rabbimiz! Biliyoruz ki, Sen;Varlığınla, Güzel İsimlerinle ve Yüce Sıfatlarınla bizleri Kuşatan, tüm durumlarımızı Görensin.

۞ قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ۞

36.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbine çokça dua ve yakarışlarda bulunduktan sonra Yüce Rab Onun Kendisine tüm varlığıyla yönelmesi için Ona merhamet edip iyiliklerde bulunmak suretiyle dedi ki, kesin olarak bil ki, istediğin Sana verildi. Bize yönelip dönmen için bütün istediklerini Sana veriyoruz ve tüm arzuladıkların olacak ey Mûsâ!

۞ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ۞

37.Ayet: Hanı hiç hissetmediğin ve beklemediğin bir zaman öncesinde Sana olan bol rahmetimizden dolayı diğer bir defasında da lütuf ve ikramda bulunmuştuk.

۞ إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى ۞

38.Ayet: Sevdiklerimizin başlarına belalar geldiğinde helak olma tehlikelerinden kurtulmaları için kalplerine ilhamlar yaptığımız gibi Annenin kalbine ilham ederek Firavunun; İsrail (Yakub)oğullarının erkek çocuklarını öldürmekle görevlendirdiği emniyyet güçleri (Allah Ona ve Onunla olanlara lanet etsin) Seni zalimler olarak öldürmek için Annenin evini kuşattığında, o an Annen Senin hayatından ümit kesip sarsıldığında Annene yapacaklarını gizlice söyledik.

۞ أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ

وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي ۞

39.Ayet: Ona dedik ki, O Çocuğu keresteden yapılmış olan sandığa bırak. O da Seni sandığa koydu. İkinci kez dedik ki, Onu yaratıp koruyacak Olan Allah'a tevekkül

ederek ve tüm işlerini O'na (c.c.) ısmarlayarak o sandığı denize yani Nil Nehrine at. Boğulmasından korkma. Deniz O'nu kesin olarak sahile bıraksın. Aldığını kenara bırakması suyun tabiatıdır. Sahile yaklaşıp insanlar O'nu gördüğünde, kendisinin ilâh olduğunu iddia ettiği için düşmanım olan, Yakuboğullarını öldürdüğü için O Çocuğun da düşmanı olan O Azgın Firavun O Çocuğu alsın. Firavun tüm İsrailoğullarına düşmandı. Öyle ki, onlara düşman olmasının sebebi Bu Çocuk (Mûsâ) idi. Düşmanın denizde bulunup çıkarılmandan sonra adamlarına alınmanı emredip Kendisine verilmenden sonra sonsuz kudretimiz ve Sana olan merhametimizden dolayı Allah'ın lanetine uğrayan Firavunun, (gizli olarak Îman ve İslâm ehli) Hanımı Asiyenin ve tüm ev halkının kalplerine büyük bir sevgi bıraktık ki, Sana tam bir koruma ve gözetim altında bakıcılık yapsınlar. Senin çetin bir düşmanın olmasına rağmen Seni seviyorlardı. Çünkü Benden meydana gelen bir sevgi sana olan sevgimden kaynaklanıp onlardan yüz gösteriyordu. Bütün bunları Senin korunman ve kudretimi göstermek için yaptım. Seni düşmanıyın elinde yetiştireceğim ve böylece Onun helak olmasına sebep olacaksın. Benden meydana gelen sevgiyi onların kalplerine bıraktım ki, benim gözümde, gözetim ve himayemde bulunasın, bütün İsimlerimin ve Sıfatlarımın gözetim ve denetimleri altında yetişesin. Çünkü her şey fâni elbiselerinden soyunduğunda Allah'ın İsimlerinin ve Sıfatlarının aynaları ve sahneleri olarak açığa çıkar.

۞ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ

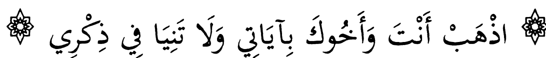
وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَى قَدَرٍ يَا مُوسَى ۞

40.Ayet: Senin korunman ve iyi bir bakım altında tutunman için Firavun ve ailesinin kalplerine tarafımdan sevgi bırakmamla beraber Annen tarafını da gözetmekteydim. Onlar; denizden Seni çıkarmaları sonrasında Sana süt emzirmesi için kadın ararlarken Ablan Meryem etrafında geziniyor ve onlara bu konuda aracı olup yol göstermek yoluyla diyordu ki, sizlere Ona bakma sorumluluğunu güzelce yapacak kimseyi göstereyim mi? Ey Mûsâ! Sana memleketin çokça sütannelerini getirmişler ve Sen hiçbirinin göğsünü emmemiştin. Çünkü Biz; Annene söz verdiğimiz için bütün sütannelerini Sana haram kılmıştık. Demiştik ki, mealen: " Oğlunu Sana geri getireceğiz ". Ablan Meryem'in dediklerini kabul ettiler ve Anneni getirmesini istediler. Annen Seni emzirdi. Bu onların hoşuna gitti. Seni emzirdiği için ücret dahi verdiler. Böylece Seni lütuf ve ikramımızla Annene geri dönderdik ki, Annen Seni koruyup kollasın. Annene de ikramda bulunduk ki, Senin ayrılığınla gözünün nûru gitmişti. Bulup görmekle gözü aydın olsun ve artık üzülmesin. Hulasa ey Mûsâ! Sen de hiçbir durumda üzülme. Ben Seni daima gözetmekteyim. Sana zarar ve eziyet verecek her şeyden koruyorum. Sana verdiğim her görevde de Senin

Yâr ve Yardımcınım. Sana bir ikramımı daha hatırla. Firavunun sülalesinden bir şahsı öldürmüştün de onlarda kısas olarak Seni öldürmeğe azmetmişlerdi. Hem onlardan ve hem de Ahiretteki cezadan korkmuştun. Çünkü onu Dînî bir müsaade olmadan öldürmüştün. Hem yaptığın işin kötülüğünden, hem de düşmanlarından korktuğundan dolayı üzülmekteydin. Biz Seni yaptığından pişman olup samimi bir biçimde tevbe etmenden dolayı tevbeni kabul etmekle Ahiretteki cezandan, onların memleketlerinden çıkmanda başarı vermekle Dünyevî cezadan kurtarmak suretiyle gam ve kederden kurtardık. Firavun ve toplumunun memleketlerinden çıkıp kurtulmandan sonra Seni pek çok bela ve sıkıntılarla imtihan ettik. Açlık ve susuzluk çektin. Yol kaybettin. Gurbet ürküntüsü, yalnızlık sıkıntısı ve göğüs daralması, aşırı kederler, zorluklara katlanma, yol yorgunluğu çekmek, şehirde uğraşı gibi türlü sıkıntılarla Seni imtihan ettik. Bunların sonunda irşâda, tekmile, eğitim ve olgunlaşmaya kabiliyyet sahibi oldun ve tamamını benimseyip alacak makama hazır olup yüksek bir seviye kazandın. Tüm bu sıkıntılardan ve gördüğün hadiselerden sonra eğitim alıp olgunlaşman için Medyen Şehrine Seni ulaştırdık. Medyen Ehli (Medyen Şehrinin Değerli Sahibi ve sakini) Peygamberimiz, yetişkin ve yetiştirici, olgun ve olgunlaştırıcı Halifemiz Şuayb yanında senelerce (28 sene) kaldın. O'nun beraberinde bulunmak, ders görüp olgunlaşmak ve ahlakıyla ahlaklanmak şerefine erdirdik. Medyen halkı içerisinde Şuayb Peygamber yanında uzun bir müddet kalmandan sonra Vatanın Olan Mısra manevî ilimler ve hakikatler bakımından; çalışıp çabalamak ve tahsil yapmakla kazanılan seviyelerin çok üstünde büyük bir mikdarda ve yüce bir ölçüde geldin. İnsanların erebileceği bir ilimle değil aksine Bizim katımızdan bağışlanan büyük bir ilim makamı ve ölçüsü üzere ey Mûsâ! Bu Sana katımızdan bir bağış ve ikramdır.

41.Ayet: Sana bu bağış ve ikramlarım nasıl olmaz ki, elbette olacak. Çünkü Ben Seni; erenler arasından Kendim için; kullarım arasından Beni temsil etmen, işlerimi üstlenip vahyimi ve sırlarımı taşıman ve hukümlerimi icra etmen için Peygamber seçtim.

42.Ayet: Sen asıl, Kardeşin de Sana tâbi olarak sizleri tasdik edip desteklemem için Ayetlerim ve mucizelerimle git. Ayet ve hukümlerimi götürün. Beni anmak ve anlatmakta, tüm emir ve yasakları kapsayan Ayet ve hukümlerimi halka ulaştırmakta gevşeklik göstermeyin, zaafa düşmeyin. Aldatılmak, korkmak ve yağcılık yapmak gibi hallerden sakının.

۞ اذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۞

43.Ayet: Öyle ki, süratle ululanıp zorbalık yapmakta haddi aşan Firavuna gidin. Onun sertliğine ve büyüklüğüne aldırış etmeyin, değer vermeyin. Çünkü O; Bize karşı fazla azgınlık gösterdi. Azgınların ululanmasına ve sertlik göstermesine itibar edilmez, saygı duyulmaz.

۞ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى ۞

44.Ayet: Ona varıp Onunla beraber olduğunuzda; bütün hidayet rehberleri peygamberlerin âdeti olduğu gibi yumuşaklık gösterip hoş davranarak yumuşak sözlerle konuşun. Ola ki, kalbi inat sertliğinden vazgeçerek yumuşar. Görevi yumuşak ve hoş bir tarzda eda etmenizden sonra umulur ki, Allah'ın insanları üzerinde yarattığı asıl fıtratı (İslâm karakteri üzere yaratılışı) hatırlar ve bunu tasdik ederek Dîninize Îman eder. Ya da duanız sebebiyle başına azabın inebileceğinden dolayı sizlerden korkar.

۞ قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى ۞

45.Ayet: Mûsâ ve Kardeşi insan olmaları gereği Firavundan korktukları için Bize sığınarak dediler ki, ey Rabbimiz! Her ne kadar bizleri güç ve kuvvetinle yetiştirip Ayetlerin ve mucizelerinle destekledinse de zayıf kulların olduğumuz için öldürmek veya cezalandırmak gibi davranışlarla bize taşkınlık göstermesinden ya da Sana karşı azgınlık yaparak Şânına yakışmayan saçmalıklarda bulunmasından korkuyoruz.

۞ قَالَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى ۞

46.Ayet: Rableri Mûsâ ve Harun'u teselli edip destekleyerek dedi ki, Onun azgınlık ve taşkınlık yapmasından korkmayın. Bilesiniz ki, Sizler Ona karşı peygamberlik görevinizi eda ederken Sizin beraberinizdeyim ve sözlerini duyar, davranışlarını görürüm. Size karşı taşkınlık yapacak olduğunda Ona Mâni' olup durdurmağa Kadirim.

۞ فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ
وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى ۞

47.Ayet: Şimdi onun büyüklüğüne ve heybetine aldırış etmeksizin tam bir cesaretle ona gidin. Açık ve anlaşılır bir tarzda deyin ki, Senin Rabbinin Peygamberleriyiz. Rabbin sana üstünlük ve bol nimetler verdi. Kullarına karşı büyüklenmene ve Kendisine karşı diklenmene rağmen sana mühlet verip yaşattı. Kibir ve şımarıklığın

şu an halkın gözüne batınca ey şımarık azgın! Allah Bizleri sana gönderdi. Yanında bulunan ve ezmekte olduğun Allah'ın özel kullarını (Îman ehli olan Yakuboğullarını) kendilerine yaptığın azgınlıktan kurtuluşlarını sağlayıp bizimle göndereceksin. Mademki, Allah'ın emrini ve vahyini sana tebliğimizi duydun o halde Yakuboğullarını; kendilerine üstünlük taslayıp egemen olmandan kurtararak Bizimle gönder. Senin onlara aşırı zulüm ve baskılarından dolayı Senden uzaklaşmak istiyorlar. Onları kölelerin olarak tutmana son ver, zulüm ve egemenliğinden kurtulsunlar. Allah Azıîmüşşan'ın; onları Senin işkencenden kurtarmamız için Bizleri göndermesinden ve bu günden sonra artık onlara işkence yapma. Özellikle peygamberlik görevini layıkıyla eda etmemizden, Allah'ın emrini Sana ulaştırmamızdan sonra Allah'ın elçileri olduğumuz konusunda bizleri inkâra kalkışma. Bilesin ki, Rabbinden sana apaçık ve kesin Ayet ve kuvvetli mucize getirdik. Bunun O'nun (c.c.) tarafından olduğunda hiçbir şüphe yok. Gelen bu mucize hakkında layıkıyla düşünürsen Rabbin Olan âlemlerin Rabbini idrak eder O'na ısyan etmekten, zulüm ve azgınlıkta inat etmekten vazgeçer elbette Rabbinin Varlığına ve Birliğine Îman edersin. Hulasa Allah tarafından olacak olan selâm, esenlik ve güvenlik Allah'ın Yoluna uyanlaradır. Allah'ın büyük mucizeleri üzerinde ve bozuk görüşlere uymaktan vazgeçme hakkında düşün. Kim kendi görüş ve arzularına uyarsa; yoldan çıkarak şaşar ve azar. Bunun sonunda Dünya ve Ahiret azabını hak eder.

۞ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۞

48.Ayet: Bilesiniz ki, ey gaflet ve şaşkınlık çöllerinde boğulanlar! Bizlere Rabbimiz tarafından vahyolunup dendi ki, İlâhî azap Hakkı inkâr edip O'nun emir ve hukümlerinden yüz çeviren herkese inecektir.

۞ قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَى ۞

49.Ayet: Mûsâ ve Harun (a.s.) Firavuna varıp peygamberlik görevlerini Rablerinin kendilerine öğrettiği gibi layıkıî şekliyle, verilen görevde hiçbir eksiklik ve değişiklik yapmaksızın tam bir cesaretle Firavun karşısında eda edince; Firavun onların cesaretlerini görüp konuşmalarını da duyduktan sonra dalga geçerek ve alay ederek onlara dedi ki, ey bu işte sahte peygamberlik iftirasında bulunan Mûsâ! Sizleri yetiştirip Benim işkencemden Yakuboğullarını kurtarmak için sizleri gönderen rabbiniz kimdir?Halbuki, Ben; Seni yetiştirip yöneten rab olarak Benden başkasını tanımıyorum.

﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ﴿

50.Ayet: Mûsâ (a.s.) O'na; uyanabilir umuduyla uyarı tarzında dedi ki, Rabbimiz; her şeyi yoktan var eden, var edip açığa koyduktan sonra da her şeye Dünyada kendine has karakterini, varlık mertebe ve şânını verendir. Sonra da her şeye yol gösteren, tüm varlıkları Ahirete sevk ederek tam bir teslimiyyetle her şeyin Kendisine dönmesine hukmedendir. Çünkü başlangıç Allah'tan olup sonuç da O'nadır. (Her şey O'ndan gelmekte ve sonunda da O'na varmaktadır.)

﴾ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى ﴿

51.Ayet: Firavun dedi ki, her şey Rabbin tarafından olunca durumlarını Sana bildirmiştir. O halde önceki toplumların durumları nedir? Geçmiş ümmetler; Senin gibilerine uyarak doğru yolda olup seadete mi erdiler, yoksa Benim gibi kendi görüş ve arzularına uyarak sapıklıkta kalıp helâk mı oldular?

﴾ قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ﴿

52.Ayet: Mûsâ (a.s.) dedi ki, onların hak yolda mı, yoksa bâtıl yolda mı olduklarını Ben bilemem. Çünkü onların bilgileri Rabbimin katında (bütün incelikleriyle) mevcut ve koruma altındadır. Bana onlarla ilgili bir şey vahyolunmadı. Ama bilesin ki, onların bütün durumları Rabbimin katında Ana Kitab olan Levh-ı Mahfuzda kayıtlıdır, Allah'ın her şeyi kuşatan ezelî ilmi kuşatımındadır. Rabbim şaşmaz; O'nun bilgisinden hiçbir şey kaçmaz ve kaybolmaz. Bildiği hiçbir şeyi de unutmaz. Çünkü O'nun ilmi; bilinenlere nispetle huzurîdir. Huzurî ilimse kaybetmesi ve unutması olmayan ilimdir. Daha sonra Mûsâ(a.s.); izafet ve nispetten doğan ikiliği ortadan kaldırmak için dedi ki, Bizim Rabbimiz; her şeyin ve herkesin Rabbidir. Çünkü O (c.c.); sonsuz kudret ve mutlak iktidar Sahibidir.

﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ﴿

53.Ayet: O; Yeryüzünü sizlere döşek gibi üzerinde karar kılıp yaşayacağınız ve istirahat edeceğiniz yer yaptı. İçinde sizler için yollar çizdi. Çeşit-çeşit yollar; bazısında yazın dağlara gidersiniz. Bazı yollar sizleri ovalara götürür. Kışın mükemmel istirahatlar ovalara gidersiniz. Tüm bu nimetlerle beraber huzurunuzu tamamlamak için sebepler âlemi olan gökten sizlere su indirir. O su ölü toprağı canlandırır. O su ile çift-çift, çeşit-çeşit bitkiler, farklı tatlarda, çeşitli renklerde türlü ürünler çıkarırız. Bütün bunlar gıdaya ihtiyaç duyduğunuzda varlıklarınıza

takviyede bulunması, gam ve kederlerinizi giderip genişlik ve huzur vermesi içindir.

﴿ كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى ﴾

54.Ayet: Gıdaya ihtiyaç duyduğunuz her an dilediğiniz gibi bol-bol yiyiniz. Varlıklarıyla rahat ve huzura erdiğiniz, etlerinden, sütlerinden, binit ve taşıma işlerinde kullanılmalarından dolayı türlü faydalar elde ettiğiniz evcil hayvanlarınızı da otlatıp yemleyiniz. Bilesiniz ki, tüm bu sayılan nimetlerin var edilip sizlere sunulmasında sonsuz ilim, hıkmet ve kudret Sahibi Yüce Yaratıcının Varlığına, Birliğine ve Hâkimiyyetine güçlü akıl sahipleri için pek açık ve irşad edici Ayetler ve deliller var. Onların akılları; işleri, icraatları ve hadiseleri âdi sebep ve vasıtalara isnad etmekten men eder. Öyle ki, güçlü akıllar her şeyi önce sebeplerin dayanağına (Yüce Yaratana) isnad edip O'ndan (c.c.) bilir.

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾

55.Ayet: (Ey insanlar!) yeryüzündeki akıllara durgunluk verecek tarzdaki muazzam varlıkları düşünüp incelediğinizde kesin olarak bilip anlarsınız ki, sizlerin bedenlerini irade ve kudretimizle bahar mevsiminde bitkileri var ettiğimiz gibi topraktan var ettik. Tarafımızdan belirlenen ecelleriniz geldiğinde sonbaharda bitkilerin toprağa dönüş yaptığı gibi Dünyadaki hayatınızın sonlanmasıyla sizleri tekrar toprağa döndüreceğiz. Diğer bir kez daha mahşerde toplanıp hesaba çekilmeniz için topraktan sizleri çıkaracağız.

﴿ وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ﴾

56.Ayet: Tarafımızdan Firavuna gönderilen Mûsâ ve Harun'a yumuşak konuşarak kendi varlıklarında ve tüm âlemlerde var olan deliller göstererek uyarılarda bulunmalarını emretmemizle beraber Mûsâ'nın doğru olduğunu gösteren Mûsâ'nın harika bir beyazlık gösteren elini, asasını vb. tüm Ayet ve mucizelerimizi peş peşe Firavuna gösterdik ki, Ahirette zalimliği sebebiyle tutup cezalandırdığımızda bize itirazı kalmasın ve kendini savunmağa kalkışmasın. Bu Ayet ve mucizelerin tamamını inkâr etti ve hiçbirini tasdik etmeğe yanaşmadı. Dahası tamamını sihir ve büyücülüğe dayandırdı.

﴿ قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى ﴾

57.Ayet: Sonra da yüksek şanına ve üstün makamına aldanarak ve alaylı ve tehdidkâr bir tarzda inkâr ederek dedi ki, ey olmayacak şeyler arzulayan Mûsâ! Zayıf ve değersiz biri olmana, bizim de üstün kudretimize rağmen benim krallığıma göz dikerek yabancı memlekette halkın sihirbaz şeytanlarından öğrendiğin sihirle

bizleri toprağımızdan çıkarmak için mi geldin? Biz bu toprakları uzun zamandır vatan edinmişiz. Eğer senin bu uydurma delillerin karşısında aciz kaldığımın halk arasında yayılmasından korkmasam Seni kesinlikle elbette öldürürdüm. Yerinden ayrılma.

۞ فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سُوًى ۞

58.Ayet: Muhakkak Sana daha mükemmel bir sihirle, hem de başka bir türle değil; Senin sihrin gibi bir sihirle ancak daha mükemmel olanıyla geleceğiz. Kalk yanımdan git ve ne yaptığın hakkında düşün. İstersen bu saçmalıklarından ve anlamsız davranışlarından vazgeç. Ey Mûsâ! Özür dileyerek tam bir yönelişle Bana dön de Seni affedeyim ve hatalarını sileyim. Dilersen Seninle aramızda karşılaşacağımız bir vakit belirle. Kesin buluşacağımıza dair sözleştiğimiz uygun bir vakit olsun ve hiçbirimiz o vakitte buluşmakta yalan çıkmayalım. Sonra aynı şekilde bir mükemmel, geniş ve düz yer belirle. Öyle bir yer olsun ki, aramızda olup bitenleri ve Senin umumun gözleri önünde rezil olacağını halk açıkça görsün. Kimsenin izlemesine bir engel bulunmasın.

۞ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى ۞

59.Ayet: Mûsâ (a.s.) dedi ki, bil ki, Rabbim Benimledir ve Bana gereken gücü verecektir. Sihirbazlarının sihriyle Bana karşı koymandan korkmuyorum. Belirlenecek gün ise halkın süslenme ve eğlenmeye geniş vakit ayırdıkları bayram günü olsun. Çünkü halkı yukarısı ve aşağısının tamamen toplanabileceği gündür. Vakit ise yine halkın rahatça toplanabilecekleri kuşluk vaktidir. Çünkü (öğle sonu gibi vakitler) halkın ayrılıp evlerine yöneldikleri vakitleridir. Kuşluk vakti dışında bir vakit olmasın. Kuşluk vaktinde insanların her biri süs ve varlıklarını arkadaşlarına arz ederler. O an Benim Seni aciz koyduğum şüpheden uzak bir tarzda herkese aşikâr olsun.

۞ فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۞

60.Ayet: Firavun Mûsâ (a.s.) ile konuşmasından ayrıldı ve dönüp giderek derhal plan ve hünerlerini topladı. Yani memleketinde bulunan sihirbazların toplanıp getirilmesini emretti ki, eksik akıllı aciz insanlara sihirbazların sihir göstermesiyle göstersin ki, Mûsâ'nın ortaya koyduğu da sihir türünden bir şeydir. Sonra Firavun kavminin ileri gelenleri ve sihirbazlarıyla beraber belirlenen yere belirlenen vakitte geldi.

❁ قَالَ لَهُمْ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى ❁

61.Ayet: Onlar söylenen yer ve vakitte hazır olduktan sonra Mûsâ(a.s.); peygamberliğin verdiği şefkatle veya Allah'ın Kendisine ilham etmesiyle düşmanlıktan uzak samimi bir nasihat ve uyarı ile sihirbazlara dedi ki, yazık sizlere. Ey Bu Azgına uymakla aklın yolunu terk eden akıl sahipleri! Sizlere büyük bir azap var. Kahrından inecek bir azapla sizleri helâk edip kökünüzü kazıması için Allah'a yalan isnad edip iftiralarda bulunmayın. Çünkü Allah'ın icraatları; indirdiği Ayetleri ve mucizeleri sihir ve büyüye aykırı hakikatlerdir. (Sizler karşımda sihir göstermekle) Allah'ın Bana bağış ve ikram olarak verdiği ve ortaya koyduğum şu ayet ve mucizeleri sihir göstererek Allah'a iftira ediyorsunuz. Bütün hakikat ehli bilir ki, Allah'a iftira ederek Şânına yakışmayan nitelikleri O'na nispet eden veya O'nun kudreti ile ortaya koyduğu hakikatleri boşa çıkarmağa çalışan ve sonsuz kudretine karşı koyan tamamen kaybedip sonsuz zararlara girmiştir.

❁ فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى ❁

62.Ayet: Sihirbazlar Mûsâ'nın sözünü duyduktan sonra ondan etkilendiler ve üzerinde dürüstçe düşündüler. Bu sözün peygamberlik zekâsından ve Allah'ın bağışladığı hıkmet ilminden doğan bir söz olduğunu gördüler. O'nun konuşmasından oldukça etkilendiler ve aralarında görev ve işlerini tartışıp görüştüler. Şuna karar verdiler ki, bu söz ancak ve ancak Allah tarafından desteklenip yardım görenden (yani bir peygamberden) meydana gelir. Her biri kendi içinden Mûsâ'yı tasdik etmeğe yöneldi. Bu gizlice konuşma ve görüşmelerini Firavun ve adamlarından gizlediler.

❁ قَالُوا إِنْ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَى ❁

63.Ayet: Hulasa Firavun ve erkanı tartışma sahasına konup yerleştiler. Mûsâ ve Harun'la münakaşa ve mücadele etmeleri için sihirbazları karşılayıp iltifatlarda bulundular ve sihirbazlara destek verip güç kazandırmak için dediler ki, bu iki değersiz sihirbaz adam sihirlerini geçerli ve etkin kılmak için kuruntu ve hayalden ibaret rableri tarafından gönderilen peygamberler olduklarını iddia ediyorlar ve bu sihirleri ile sizleri kendisine ısınmış olduğunuz topraklarınızdan çıkarmak istiyorlar. İddia ettikleri gibi Yüce âlemden gelen bir emirle değil sadece sihirleri ile hareket ediyorlar. Bizim topraklarımızdan çıkarılmamızdan sonra da Amalika memleketine egemen olup yerleşmeyi arzuluyorlar. Bu yerleşmeden sonra da sizlerin en büyük âdetlerinizi, yüksek mertebenizi ve umuma örnek olan hayat tarzınızı yeryüzünden giderip yok etmek istiyorlar. Hulasa Bizlerle Yakuboğullarının durumunu aksine çevirmek; büyüklüğün ve idareciliğin

kendilerinin olmasını, geçmiş zamanda olduğumuzun aksine perişanlık ve ezilmişliğin bizim olmasını istiyorlar.

۞ فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى ۞

64.Ayet: Bu ikisinin maksadlarından biraz duyup anladığınızda ne yapacağınızı bilirsiniz. O halde sihir maharetlerinizi ve planlarınızı birleştirin. (Eksik bir şey bırakmayın.) İhtiyaç duyulduğunda bir parça malzemesine dahi muhtaç olmayın. Sonra da İkisi karşısında saf tutarak topluca gelin. Çünkü böyle yapmanız onları korkutup susturmakta daha etkili olur. Bilesiniz ki, bugün Onlara üstün gelen her türlü ödül ve bahşişlere ermiştir.

۞ قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ۞

65.Ayet: Sihirbazlar sözleşme ile belirlenen karşılaşma yerine emrolundukları tarzda geldiklerinde son derece azgınlıkları ve üstün gelme arzularıyla ve karşısındakileri değersiz ve perişan görerek dediler ki, ey Mûsâ! Ya Sen yapıp ortaya koyacağın şeyi önce ortaya at ya da bizler Sana karşı yapacağımız hünerlerimizi ortaya atanlar olalım. Bizler için her ikisi de eşittir. Çünkü biz kalabalık bir gurubuz. Halkın tamamı; değerlisi-değersizi bizimle beraber. Sense zayıfsın. Yanında Kardeşinden başka kimse yok.

۞ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى ۞

66.Ayet: Ey ahmaklar! Bu azgınlık, inat ve günah bataklıklarına batmış zalimlere dayanıp güvenerek Beni zayıf görmeyin, Beni önemsiz görmekte aşırı gitmeyin. Bilesiniz ki, Rabbim Benimledir. İnşâAllah Beni güçlü kılacak ve yeryüzünde bulunanların tamamına Beni tek başıma üstün getirecek. Ey iftiracı düzenbazlar! Ben değil aksine sizler atacağınız nesneleri önce atın. Bir de baktı ki, sihirbazların sihir yaptıkları ipleri ve değnekleri yaptıkları sihirden dolayı Mûsâ'ya öyle zannolundu ki mucize olan asası gibi o nesnelerin her biri hareket edip koşuyorlar.

۞ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى ۞

67.Ayet: Gördüklerinden sonra Mûsâ'nın (a.s.) içine korku düştü. Aklına onların Kendisine üstün gelecekleri korkusu geldi.

۞ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ۞

68.Ayet: Mûsâ'nın korktuğunu görünce Onun göğsüne genişlik verip korkusunu gidermek için dedik ki, ey tarafımdan gönderilen Peygamber! Onların gerçekle alakası olmayan asılsız görüntülerinden korkma. Şüphesiz sen asayı bıraktıktan sonra anlaşılacak olan En Üstün ve mutlak Galibsin.

۞ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى ۞

69.Ayet: Sana yaptığımız bu vahyimizle kalbin yatıştıktan sonra derhal sağ elindeki asayı tam bir cesaretle ve ezici güçle bırak. Hiç tereddüt etme, onlara ve sahte suretlerine aldırış etme. Asayı bıraktığında onların Seninle tartışmak ve yarışmak için yaptıkları sihirden ibaret sahte görüntüleri yutacak. Onların yaptıkları bu görüntüler ancak ve ancak sihirle uğraşan kimsenin hile ve oyunundan ibarettir. Sihirbaz olan kimse nereye varsa iflâh olmaz, sihriyle bir gayeye eremez. İster yardımcılarının olduğu yerde, isterse başka bir yerde olsun... Mûsâ (a.s.) Rabbinin emrine uyarak asasını bıraktı. Derhal korkunç bir ejderha oldu ve hemen onların tuzak ve hile ürünü olarak sahte görüntülere dönüşen değneklerini ve iplerini yuttu.

۞ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى ۞

70.Ayet: Sihirbazların tamamı derhal secde etmek üzere yere atıldılar. Allah'ın akıllara durgunluk veren hoş eserini ve görülmedik mucizesini gördükten sonra yaptıklarına pişman olarak eğilip bükülerek Rablerine yöneldiler ve kalplerine uygun lisanlarıyla hiçbir tereddüd ve gevşeklik göstermeden şöyle dediler: Harun ve Mûsâ'nın Rabbi Olan Allah'a Îman ettik. Kesin olarak bildik ki, kudret ve kuvvet, irade ve iktidar O'nundur. O'nun işine asla karşı konulamaz. İstediğini yapar ve dilediğine karar verir.

۞ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ

فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى ۞

71.Ayet: Tüm bu olanlardan ve bir de onların kendisine ve erkânına değer vermeksizin Îman ettiklerini duyduktan sonra Firavun onlara hakarette bulunup azarlayarak dedi ki, benden izin istemeden ve Ben de sizlere izin vermeden önce gerçekten sihrine teslim olup Ona Îman mı ettiniz? Gerçek şimdi Bana anlaşıldı ki, O sizin büyüğünüz, sizlere tenhalarda sihir öğreten önderinizdir. Siz ey düzenbaz sihirbazlar! Topyekûn Beni memleketimden çıkarmak için ittifak etmişsiniz. Varlığıma, kahır ve yüksek makamıma yemin ederim ki, sizlerden çetin bir tarzda intikam alacağım. Önce sizlerin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama (sağ el-sol ayak) olarak keseceğim. Sonra hurma ağaçlarının gövdelerine asacağım ve Bana buğz edip düşmanlık besleyenlere ders olması için günlerce oralarda asılı tutacağım.Eğer Mûsâ'nın Rabbine azabı çetin ve cezası devamlı diye korktuğunuz için Îman ettinizse hangimiz azap ve işkence etme bakımından daha şiddetli ve daha devamlı Ben mi, yoksa Mûsâ'nın Rabbimi öğreneceksiniz.

۞ قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۞

72.Ayet: Can gözleri açılıp hakikatleri gördükten sonra sihirbazlar dediler ki, ey azgın Firavun! Seni; bizlere açılıp anlaşılan hakka, ortaya konan mucizelere ve Allah'ın tercih olunacağını gösteren Ayetlere ve belgelere asla tercih edip üstün tutamayız. Senin elinde sihirbazların sihrinden başka ve belge yok. O da Allah'ın mucizeleri karşısında derhal boşa çıkıp yok oldu. Hulasa şu an bizlere açılıp anlaşıldı ki, Mûsâ'nın Rabbi sonsuz kudret Sahibi Olan Tek Yaratıcıdır. Bizleri tam bir bağımsızlıkla ve Tek Kendisi dileyerek yoktan var etti. Bizim üzerimizde yetki ve idare O'na aittir. Ey azgın Firavun! Senin tehdid ve korkutmalarına aldırış etmiyoruz. (Yaratılanların azgın bir rezilini; sonsuz kudret Sahibi, Tek ve Eşsiz Olan Azîz Yaratıcıya asla tercih etmeyiz.) Hakkımızda vereceğin kararı ver ve kesmek, asmak gibi istediğin kararını infaz eyle. Sen ancak geçici Dünya hayatında karar verebilirsin. Çünkü Senin idareciliğin ve hukûmetin Dünyalıktır. Şüphe yok ki, Dünya ve Dünyadaki azap geçicidir ve önemsizdir. Ahiret ve Ahiretteki azap ve ceza ebedîdir ve pek büyüktür.

۞ إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۞

73.Ayet: Bilesin ki, biz; Rabbimize; bizleri yoktan var edip Yaşatan ve Yöneten Allah'a Îman ettik. Ey azgın! Zalimlikler, taşkınlıklar ve nankörlükler yaparak O'nu inkâr ettik. Cahillik ve azgınlık yaparak Seni O'na ortak koştuk. Hal bu ki, O (c.c.); eş, ortak ve benzerden Münezzehtir. Şu an hak açığa çıkıp anlaşıldı. Bütün perdeler kalktı. O'na döndük ve O'ndan günahlarımızı silmesini diliyoruz. Tam bir samimiyyetle rahmetini umuyor, kahrından ve azabından korkuyor, bizleri bağışlamasını arzu ediyoruz. Hatalarımızı örtüp yok etmesini; özellikle de Senin bizleri zorlayarak ey azgın zalim O'na karşı yaptırdığın sihir işinden dolayı ki, Allah'ın üstün mucizesine karşı o rezil ve iğrenç işi yaptığımızdan dolayı bizleri tüm günahlarımızdan bizleri arındırmasını umuyoruz. Bizlere başarı ikram etmesiyle Kendisine dönmemizden sonra anladık ki, O (c.c.); Senden ve Kendisinden başka her şeyden çok daha hayırlı ve her şey yok olduktan sonra da kalıcı, Ezel ve Ebed Olandır.

۞ إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۞

74.Ayet: Bizce şu hakikat anlaşıldı ki, kim sonsuz nimetlere, azap ve intikamlara Kadir Olan Rabbine azgınlık ve sapıklık yaparak müşrik bir suçlu olarak gelirse o cani kimseye ebedî Cehennem var. Orası tam bir lanet, tüm nimetlerden

mahrumiyyet ve perişanlık yurdudur. Ölse de kurtulsa ama orada ölmeyecek. Orada (canlıdır ama) yaşamayacak ve yaşamış da sayılmayacak. Çünkü faydalanacağı bir an olmayacak.

۞ وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ۞

75.Ayet: Kim de O'na Îman ederek, Varlığını, Birliğini Yüce Sıfatlarının, tüm iş ve icraatlarının kusursuzluğunu kesin olarak bilip tasdik ederek bir de kâmil Îmanıyla beraber kusursuz yararlı iş ve icraatlardan ibaret İlâhî buyrukları yaparak, yasaklarından kaçınarak O'na (c.c.) gelirse bu durumda olan tüm yararlı işlerin sahibi Mü'min kullara-onların dışında kalan Hak Yoldan sapan asilere değil elbette-en yüksek dereceler vardır.

۞ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ۞

76.Ayet: Yücelik ve üstünlük mertebelerinin zirveleri olan bu dereceler Adn (Ebedî kalıcılık) Cennetleridir. Orası Allah'ı bilip tanıma, görme ve O'na(c.c.) kavuşma âlemidir. O Cennetlerin altlarından; daima ibret bakışıyla bakan can gözü açık olan salih kullara ma'rifetler, hakikatler ve İlâhî bilgilerle dopdolu nehirler akar. Onlar orada ağyarın sıkışıklığının olmadığı bir halde Allah'ın Cemâline bakarak kendilerinden geçerler. Orada zaman ve ölçü olmaksızın ebedî olarak kalacaklardır. Anlatılan bu nimetlerin ve ikramların tamamı kötü ahlaktan, rezilce davranış ve tutumlardan (Allah'ın Razı olmadığı tüm niteliklerden) arınanlaradır.

۞ وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ۞

77.Ayet: İnsanların yanlışlıklarından ve kötü niteliklerden arındırılması için elbette bu eserler olacak. Nasıl olmasın?

Mûsâ'nın zahirini (görünen tarafını) kötü ahlaktan, yüz kızartıcı tavır ve hareketlerden arındırıp içini tam bir temizliğe erdirerek türlü anlayışlarla ve ince bilgilerle doldurduktan sonra kâfirlerin ellerinden ve bilhassa zalim Firavunun saldırırsından Kendisini ve kavmini kurtarması için Mûsâ'ya vahyedip dedik ki, kullarımı gece götür. Yani onlarla beraber kaçarcasına git. Onlar sizin kaçıp gittiğinizi haber alınca aldatıldıkları gerekçesiyle peşinize düşecekler. Düşman peşinizden gelip sizleri yakalamak üzereyken önünüze deniz çıkıp geçip kurtulmanıza engel olmuştu ki, o an Sana dedik: Büyük işleri icra etmende Sana özel olarak verilen Asanla denize vur. Bu da Senin için bir başka mucize olsun. Onlara (kendilerini Firavunun zulmünden kurtardığın kavmine) denizde kupkuru yollar meydana geldi. Hiçbir çamur yoktu. (Denizin dibini kupkuru yaptık.) Batmaktan korkmasınlar diye. Düşman arkadan Sana yetişmişti ama Sen, Firavun ve adamlarına yakalanmaktan korkmuyordun. Denizde boğulmak gibi herhangi bir

şeyden de endişe etmiyordun. Gece kavmi ile beraber gittikten sonra Mûsâ (a.s.) Rabbinin izniyle Asasıyla denize vurdu ve vurmasıyla denizi yollar halinde ayırdı. Denizde yürüdü gitti ve Kavmi de arkasında gitti. Tamamı hiçbir zarar görmeden karşıya geçtiler. Firavun ve kavmi denize ulaştılar. Onları kuru yollardan geçip gidiyorlar olarak gördü.

❁ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ❁

78.Ayet: Firavun ordusuyla beraber derhal peşlerine düştü. Onların kupkuru yolda gidişlerine aldanarak topyekûn girdiler. Öyle bir öfke ve azgınlıkla girdiler ki, âdeta birbirlerini çiğniyorlardı. Daha önce denizden ayrılıp geri çekilen muazzam bir parça onları sarıp üzerlerine kapandı. Öyle ki deniz önceden olduğu gibi oldu. Hatta daha da korkunç bir hâl aldı. Kendisine verdiğimiz başarı ile Mûsâ (a.s.); Kavmini (kurtarmak konusundaki gayesine) erdirdi. Hulasa Mûsâ'yı ve Kavmini kendilerine lütuf ve ikramda bulunarak kurtardık.

❁ وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ❁

79.Ayet: Firavun ise Kavmini (önceden Allah'ın yolundan **saptırdığı gibi) Mûsâ'yı** ve Yakuboğullarını takip ettirerek **de tam bir sapıklık ve yanlışlığa sürükledi.** (Önceden onları seadet kaynağı olan Îman ve **İslâm'a erdirmediği gibi) bu konuda** da muradlarına erdiremedi. Lider Firavunu da, ona uyan **beyinsizler topluluğunu da** zulümlerine Mâni' olmak için denizde boğduk.

❁ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَاعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنَ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى ❁

80.Ayet: Yakuboğullarını kurtarmamızdan, düşmanlarını da tamamen helâk etmemizden, onların topraklarını, yurtlarını ve mallarını kendilerine bırakmamızdan sonra kendilerine uyarıda bulunarak dedik ki, tam bir teslimiyyetle yönelerek Bize dönün. Sizlere verdiğimiz nimetlerimizi sayarak şükrünü eda etmeğe devam edin,bunlara karşılık kulluk görevlerinizi yapın ki, şükredenler ve şükretmekle nimetlerin artmasını isteyen toplumlardan olun. Bunun için onlara çağırdık ki, Bize yönelsinler ve bilsinler ki, her şey Bizim tarafımızdan olmaktadır. Ey tarafımızdan rahmet ve şefkat nazarıyla bakılıp gözetilen Yakuboğulları! Sizleri önce sizlere üstün gelen ve daima ezmekte olan düşmanınızdan kurtardık. Yine farz olan emirlerimize sarılıp icra etmekteki kusur ve eksiklerinizden doğan suçlarınızdan ve bu suçların gerektirdiği cezalardan kurtardık. Çünkü sizlere Tur Dağının yan tarafında; her yanında değil, uğur ve bereket taşıyan sağ tarafında-oraya çıktığınızda-Tevrat'ın ineceğinin sözünü verdik ki, bu size suçlarınızın affını hissettirsin. Üçüncü olarak da sizleri çölün ağır sıkıntılarından kurtardık. Orada

başınıza açlık, susuzluk, gündüz aşırı sıcak, gece şiddetli soğuk vs. sıkıntılar... Şöyle ki, sizlere mucize olarak bal ve bıldırcından ibaret tatlı ve etli yiyecekler indirdik.

۞ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۞

81.Ayet: Bunları sorunsuz olarak yemenizi emrettik ve dedik ki, bunca sıkıntıları çekmeniz sonrasında sizlere rızık olarak verdiğimiz nimetlerin en hoş olanlarından yiyiniz. Daha da artırmamız için nimetlerimize şükredin. Firavun ve kavminin yaptığı gibi nimetlerimi başkasından bilerek nimetler hakkında azgınlık yapmayın, rızkın asıl Sahibini tanımakta hedef şaşırtmayın. Eğer nankörlükte onlar gibi olursanız elbette gazap ve azabım onlara olduğu gibi sizin de başınıza iner. Her kime gazabım inerse muhakkak ki, o; Bana yaklaşmak suretiyle saygınlık kazanma derecelerinden düşmüş, helâk ve azap çukurlarına uçmuştur.

۞ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ۞

82.Ayet: Gazabımın inmesiyle sıkıntı ve belalara uğradığınızda günahlarınızdan vazgeçip Bana dönmeniz sonrasında rahmet ve nimetlerimin sizlere ineceğinden asla ümit kesmeyin. Şüphe yok ki, Ben; doğru karar ve samimi tevbe ile Bana dönmeniz sonrasında kusurlarınızı örtüp, günahlarınızı silerek yaptığı ısyandan tam bir pişmanlıkla vazgeçen, önceden Îman ettiği gibi Îmanını yenileyip kâmil Mü'min olan ve geçmişte işlediği ısyan ve azgınlıktan samimiyyetle vazgeçip salih amel işleyip dürüst kul olan, sonra da ihlas ve salih amelle kesin bilgiye ve Rabbine yakınlık derecesine eren her bir kimseyi arındıran Ğaffar'ım.

۞ وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى ۞

83.Ayet: Mûsâ (a.s.) Kavmine çok şefkatli olduğu için onların Îman ve İslâm'ın kemaline ermelerini şiddetle arzuluyordu. Bu sebeple onların tüm günahlardan arınmaları hususunda acele etti ve Rabbinin izniyle Kavminin seçkinlerinden 70 kişi seçti ve onlarla beraber Rabbinden Tevrat Kitabını almak için Tur dağına gitti.Onlarla beraber yürürken Mûsâ (a.s.) Rabbine bir an önce kavuşmak aşkıyla Dağa hızlı tırmandı. Dağa çıkmakta Kendisini takip etmeleri için onlara emir verdi. Mûsâ (a.s.) Rabbi tarafından belirlenen yere ulaştı. Henüz onlar ulaşamamıştı. Rabbi O'na işinde acele ettiği ve Kendisini çok yorduğu uyarısında bulunarak dedi ki, Senin beraberinde olarak olgunlaşıp gelişmek isteyen Kavminden Seni önce getiren şey nedir ey Mûsâ! Sen onları eğitip olgunlaştırmak için gönderilip görevlendirildin. Öyle ki, onların durumuna uygun olan Senin topyekûn onlarla beraber gelmendi.

۞ قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ۞

84.Ayet: Onlar çok yakın olduğu için Mûsâ (a.s.) dedi ki, işte onlar! İzim üzerinde Beni takip ediyorlar. Ya Rabbi! Benden Razı olman ve Sana yakınlığımın artması için acele ettim.

۞ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۞

85.Ayet: Allah Teâlâ dedi ki, Senin onlardan ayrılman ve Kardeşinle beraber bırakmandan sonra onların büyük bir belâya düşmelerine tam olarak sebep oldun. Senin aralarından çıkman sonrasında Kardeşinle beraber bıraktığın Kavmini bize şirk koşarak Bizden başkasına kulluk yapmalarından dolayı büyük bir fitneye düşürdük. Onları yoldan çıkaran Samirî'den başkası değil. O azgın Firavun ve Kavminin süs eşyalarını eritip bir kalıba dökerek buzağı heykeli yaptı. Cebraîl'in (a.s.) atının izinden önceden aldığı toprağı buzağının üzerine atmasıyla buzağı böğürdü. Buzağı böğürdükten sonra da dedi ki, sizin ve Mûsâ'nın tanrısı işte budur.

۞ فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا

أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي ۞

86.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbinden bunları duyduktan sonra derhal Rabbinin Yüce Huzurundan, sevinç ve hoşnutluk makamından ayrılarak süratle buyruklarını tutmayıp bırakan ve Rabbine şirk koşan Kavmine döndü. Rabbine ve O'nun davasına olan gayret ve düşkünlüğünden, Kavmine de olan kızgınlığından dolayı gazap O'na egemen olup etkisi altına almıştı. Bu yüzden onların yaptıklarına çok öfkelenmişti ve çok üzülüyordu. Bunu telafî edip düzeltmek mümkin mi, yoksa mümkin değil mi diye düşünüyordu. Onlara ulaştığında dedi ki, ey Kavmim! Sizleri eğitip olgun insanlar yapmak için yaptığım tüm çalışmalarımı yok ettiniz. Sizleri türlü bela ve musibetlerden kurtarıp çeşitli nimetlerle Yaşatan Rabbinizden utanmıyor musunuz? Özellikle de sizlere nimetlerini artıracağı sözünü verdiği bir anda (bu hainliği yaptınız). Rabbiniz sizlere güzel bir va'dde bulunmamış mıydı? Sizlere Tevrat'ı indirmekle durumlarınızı düzeltecek, sizleri yakınlık makamına ulaştıracak ve O Kitapla ahlakınızı güzelleştirecek... Sizler Rabbinizin va'dini yerine getireceğine inanmadınız mı, yoksa otuz ve buna on ilave ile kırk gün gitmemle zaman sizlere uzun mu geldi? Ya da inkâra kalkışmak ve bunda ısrar etmekle Rabbiniz tarafından bir gazap ve azabın başınıza inmesini istediniz de Benim sizlere; Bana uyduğunuzda Tevrat'ı alacağım diye verdiğim sözüme ve sözleşmeme riayet etmeyip ters mi düştünüz?

۞ قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلَكِنَّا حُمِّلْنَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۞

87.Ayet: Dediler ki, ey Mûsâ! Bizler Senin sözüne ve sözleşmene kendi güç ve irademizle ters düşmedik. Ancak bir takım delil ve alametler ortaya çıktı ve onlar bizi sana riayetten alıkoydu. Şöyle ki, bizler Senin bizlere verdiğin söz ve sözleşme üzerinde bulunuyor ve Sana ters düşmüyorduk. Ancak bizler Firavun Kavminin süs eşyalarından ödünç aldığımız bir takım malzemeleri yüklenip getirmiştik. Onlar helak olunca geri verme imkânımız kalmadı. Onları artık taşıyamaz ve koruyamazdık. Bu yüzden rahatsız olduk ve bir çukur kazarak içini ateşle doldurduk. Her birimiz elinde bulunan süs eşyalarını oraya attık. Samirî de elindekini attı. Bizler fazladan bir şey yapmadık. (Sadece elimizdekini attık.)

۞ فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَنَسِيَ ۞

88.Ayet: Samirî ise o çukura elini soktu ve insanlara bir buzağı heykeli çıkardı. Allah Teâlâ atılan süs eşyalarından böyle bir şey yapmasına (Şeytana icraatları için izin verdiği gibi) izin verdi. O buzağı his ve hareket sahibi değildi aksine sadece sığır sesine benzer böğürmesi olan heykelden ibaret buzağı cesedi idi. Samirî ile ona uyanlar dediler ki, bu sizleri yoktan var eden tanrınızdır. İstek ve arama çöllerinde (sınırsız arayış içerisinde) bocalayan Mûsâ'nın da tanrısıdır. Bu çukura onu önceden Mûsâ koymuştu ama yerini unuttu. Şimdi onu çok aradığı için Tur Dağına çıktı.

۞ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۞

89.Ayet: (Allah Azıîmüşşan insanlığa soruyor) Onlar; cansız ve hatta hissiz bir nesnenin ilâh olduğuna inanmakla aklın sınırından mı çıktılar da bu cansızın hakkında düşünüp ne olduğunu görmüyorlar? Onun kendilerine dönüp bir söz söyleyemediğini, sorularına cevap veremediğini görmüyorlar mı? Hiç görüp anlamıyorlar mı ki, inkâr ettiklerinde kendilerine hiçbir zarar vermiyor, Îman ettiklerinde de (onlara mükâfaat verme gibi) faydası olmuyor.

۞ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ۞

90.Ayet: Mûsâ (a.s.) dönmeden önce O'nun Vekili olarak Harun; Mûsâ'nın onların durumlarına en uygun olanı emir ve tavsiyeleri konusunda sebat etmeyip kendilerini bozan insanlara hallerini düzeltmeleri için demişti ki, ey; âdi şu heykel yüzünden Hak Yoldan sapan Kavmim! Kesin olarak bilesiniz ki, bu buzağı ile fitneye tutulup kâfir oldunuz. Bu Rabbiniz tarafından sizlerin Tevhiîdde karar ve sebat sahibi olup olmadığınızı denemek için bir imtihanıdır. Allah'a şirk koşmaktan vazgeçin, O'nun Varlığına ve Birliğine Îmana yönelin. Bilesiniz ki, Rabbiniz

Rahman'dır. Kardeşim Mûsâ'yı sizlere Peygamber yapması, sizleri düşmanlarınızdan kurtarmasıyla sonsuz merhamet Sahibidir. Ben O'nun Vekiliyim. Beni sizler hakkında Kendi yerine bıraktı. Hak ve Gerçeğe uymuş olmanız için Bana uyunuz. Aslı olmayan yola sapmayınız. Bu emrime itaat ediniz, sözlerimi ve yaptığım rehberliğimi kabul ediniz ki, durumunuz düzelsin.

۞ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى ۞

91.Ayet: O'na dediler ki, Sen her ne kadar Kardeşin Mûsâ adına Vekil isen de Sen Mûsâ'nın Rabbini tanımıyorsun ve O'nunla konuşmadın. O'nu Mûsâ (a.s.) tanıyor ve O'nunla O konuşuyor. Bizler Mûsâ dönünceye kadar bu buzağı heykeline tam bir bağlılıkla ve huzurunda yakarışla yönelerek ibadete devam edeceğiz. Mûsâ onu görecek ve onunla konuşacaktır. (Mûsâ'nın görüp konuşacağı tanrı budur dediler.)

۞ قَالَ يَا هَارُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ۞

92.Ayet: Mûsâ (a.s.) belirlenen vakitte buluşup Rabbi ile **konuşmasından, Rab Teâlâ** da O'na Kavminin durumunu haber verdikten sonra **onları tamamen sapıp** doğruluk Yolu olan Hak Yoldan çıkmışlar olarak **görünce çok öfkelendi,** onların sapmalarına üzüldü ve aşırı öfkesi nedeniyle Kendisinden büyük olmasına rağmen adı ile çağırıp küçük düşürerek Kardeşine dedi ki, ey Harun! Bunların buzağıya tapmak suretiyle Hak Yoldan saptıklarını gördüğün halde (Sana uyanları yanına alarak) bunlarla savaşmaktan Seni hangi şey alıkoydu da savaşarak bunları engellemedin?

۞ أَلَّا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ۞

93.Ayet: Senin aklına ne karıştı da müşriklerle savaşmak hususunda Bana uymadın? Ben Sana müşriklerle savaşmanı defalarca emrettim. Seni başlarına diktim ki, durumlarını düzeltip geliştiresin diye. Sen ise bunları bozdun. Sen de mi sapıklığa düşüp kâfir oldun da emrime karşı gelip Bana ters düştün? Aşırı öfke ve kızgınlığından dolayı Harun'un (a.s.) saçından ve sakalından tutarak çekmeğe başladı.

۞ قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ۞

94.Ayet: O an Harun (a.s.) kardeşliğin gerektirdiği şefkati harekete geçirecek ve dilenen özrün kabul edilmesi uyarısında bulunan bir sözle dedi ki, ey Anamın Oğlu! Sıcak bir sevgi ve merhamet görmek için O'nu Anaya nispet etti. (Aslında Babaları da birdi. Yani Allah'ın şefkat ve merhamet timsali olan analar dahi bir peygamber kadar şefkatli ve merhametli olamazlar. Anam dahi olsa Bana fazla kızamaz ve Beni dinlemeden cezalandırmazdı. Sen ey Allah'ın şefkat ve merhamet kaynağı!)Aşırı

gazap ve öfkeden sakın. Bana dön ve mazeretimi dinle. Mazeretimi duymadan sakalımı ve saçımı tutma. Onlar her ne kadar sayıca çok olsalar ve onlarla savaşacak gücüm olmasa da Ben onlarla savaşmaktan kaçınmazdım ancak Senin; Yakuboğulları arasını açtın, onları gurup-gurup yaparak birbirine düşürüp savaştırdın ve Benim buyruğumu gözetmedin, Kavmim içinde Bana halife olarak kal ve durumlarını düzelt dediğim halde onları koruyup kollamadın demenden korktum.

۞ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ ۞

95.Ayet: Mûsâ (a.s.) Kardeşinin mazeretini duyduğunda yaptıklarına pişman oldu. Derhal onları yoldan çıkarana sataşmağa yöneldi ve dedi ki, ey (Îmanlı bir toplumu tıpkı Şeytan gibi) Yoldan çıkaran Samirî! Senin önemli sorunun nedir? Halkı bölmek ve Allah'ın Yolundan saptırmaktan daha büyük bir işin var mıdır?

۞ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ۞

96.Ayet: Samirî dedi ki, maksadım sadece onların başına geçip idarecileri olmak ve beni onlardan farklı ve seçkin kılacak bir fazlalığa; yani olağanüstü hallere sahip olmaktır. Çünkü ben onların göremediği bir şeyi gördüm. O da şudur: Gördüm ki, Cebraîl hayat atına binmiş. Bastığı her şey canlanıyor. O Yüce Elçinin; Cebraîl'in a.s. atının izinden yani bastığı topraktan bir avuç aldım. Onu korumaktaydım. Ne zaman ki, halk ellerindeki süs eşyalarını erittiler. Derhal bir avuç toprağı o erimiş takıların içine attım. Derhal o topraktan; takıların erimesinden elde edilen bu heykele canlılık geçti ve böğürmeğe başladı. Bende bu insanlara onu tanrı edinmelerini emrettim. Hulasa nefsim bu işi böylece süsleyip hoş gösterdi ki, bunu yapıp onlara önder olayım.

۞ قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ

وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ۞

97.Ayet: Mûsâ (a.s.) Ona dedi ki, yanımdan git ve görüş sahamdan uzaklaş (gözüme gözükme).Bil ki, artık senin için Dünya hayatında "dokunma, duyma ve idrak yok" demen var. Yani senin için hayat boyunca his ve duyularını kaybetmiş cansızlar gibi ölü bir hal var, şuur ve anlayış yok. Çünkü sen; bu cansızın canlılığına inandın ve onu kemal sıfatlarla sıfatlı sonsuz hayat ve idare sahibi tanrı edindin. Bu sebeple de büyük bir cemaati sapıklığa düşürdün. Ahirette de muhakkak korkunç Cehennemden randevun var ki, seni bulacağı muhakkak olup asla sana yalancı çıkmaz. O yerden çıkıp kurtuluşun da yok. Çünkü senin kabul görecek tevben yok. Asla affolunmayacaksın. Dolayısıyla o yerde ebedî kalacağın senin için belirlenip

kesinleşmiştir. Dünya ve Ahiretteki durumlarını öğrendikten sonra tam bir kararlılıkla ibadet etmeğe devam ettiğin tanrına bak. Onu yakacağız. Bu ilâh olsaydı ateş yakmazdı. Onun yanıp kül olmasından sonra onu denize iyice serpip dağıtacağız ki, yeryüzünde küçük bir parçası dahi kalmasın.

۞ إِنَّمَا إِلَٰهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ۞

98.Ayet: Hz. Mûsâ o heykeli yakıp küllerini denize savurduktan sonra Yakub Oğullarına (Kavmine) yönelerek dedi ki, sizin İlâhınız ancak ve ancak bütün kemal Sıfatlarının ve kusursuz tüm üstün niteliklerin Sahibi Olan Allah'tır. O'ndan başka ilâh ve gerçek varlık toktur. O'ndan başka ne varsa yok olmağa mahkûm olan asılsız varlıklardır. Şayet aklını çalıştırırsan Allah'tan gayri bütün mevcûdat; Allah'ın her şeyi kuşatan ilminin dairesi dışına çıkmaz. (O'nun ilmi; büyük-küçük, zerre-küre, madde-mana her şeyi kuşatmıştır.) Çünkü O (c.c.); zihindekini ve hariçte bulunanı (bilinen ve bilinmeyen her şeyi) ilmiyle kuşatmıştır.

۞ كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ۞

99.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kavmini irşad edip Allah'a kulluğa erdirmesi ve düşmanını da helâk etmesi için Mûsâ'ya vahyedip O'nu Peygamber yaptığımız gibi Sana da geçmiş toplumların hayat hikâyelerini vahyedip anlatıyoruz ki, o azgınların helâk edilmelerinden Sana düşmanlık yapanlar ders alsın. Sana Îman edip tasdik edenler de kardeşlerinin ve da'vadaşlarının hidayete erip Mü'min olmalarından sevinip mutlu olsunlar. Çünkü onların hayat hikâyelerini Sana anlatarak bilgi sahibi yapıyoruz. Zira çok uzun zaman önce yaşayıp geçtikleri için haberlerini Sen bilmiyordun. Tarafımızdan büyük bir lütuf ve ikram olarak sonsuz ders ve ilimlerin kaynağı olan Kur'an'ı; irşad ehli bir öğretmen aracılığıyla olmaksızın Sana verdik. Bu Kur'an; geçmiş kitapların tamamının ihtiva ettiği tüm zikirleri, anlatımları, hakikatları, İlâhî bilgileri, hukümleri, geçmiş kavimlerin hayat hikâyelerini ve hıkmetleri en mükemmel tarzda ve en yeterli biçimde içinde bulundurur.

۞ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ۞

100.Ayet: Kim böyle Şânı Yüce Olan Kur'an'dan vazgeçip O'nu bırakarak geçerliliği olmayan kitaplara sarılırsa muhakkak ki, o kimse Kıyamet Gününde büyük bir vebâli ve ağır bir günahı taşıyarak huzura gelir. Çünkü o kimse bütün hukümleri geçersiz kılıp tüm kitapları yürürlükten Kaldıran Kur'an'ı bırakıp geçerliliği kalmayan herhangi bir kitabı benimsemiştir.

۞ خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ۞

101.Ayet: Bu gibiler; bu tür davranışlarına dayalı olarak işledikleri ağır suçların Kıyamet günündeki cezası olan korkunç azabın içerisine düşüp ebedî olarak kalmak suretiyle cezalarını bulacaklar. Allah'ın inayet ve yardımına erenlere (şefaata ermeleri sebebiyle) vebâl ve suçları hafifleten Kıyamet Gününde o ağır vebâlleri yüklenenlerin vebâl ve suçları (ağır suçlar olduğu için şefaat ve af kapılarını kapatıp)onları Cehenneme düşürmekle yüklendikleri vebâl ve yük olarak pek kötü ve pek ağır olacak.(Keşke bunu Dünyadayken bilselerdi.)

۞ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ۞

102.Ayet: Kuvvet ve kudret halinde olanı icraata çıkarmak (âlemlerin Rabbinin koruma ve denetiminde olan ruhların bedenleriyle buluşturulup kabirlerinden çıkarılmaları ve mahşere sevk olunarak İlâhî hukûm ve icraatların ortaya konması) için Sur'a üflendiği (o korkunç) Kıyamet Gününü yâd eyle (hatırla ve anlat). Büyük suç sahibi müşrikleri gözleri mavi ve yüzleri siyah olarak huzura toplarız. Bu iki nitelik Dünyadayken hased eden ve münafıklık yapanların hasedinden ve münafıklığından kinayedir (dolaylı anlatımdır). Onların Dünyadayken içlerinde sakladıkları iğrençlikleri bu suretleriyle açığa koyarız.

۞ يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ۞

103.Ayet: Aralarında gizlice konuşup dertleşirler: Hakkımızda şu an açığa çıkan bu iğrenç nitelikler aynen az bir zaman olan Dünyada üzerinde bulunduğumuz davranış ve niteliklerdir. O zaman (Dünya hayatını) kısa ve az görerek birbirlerine diyecekler ki, Dünyada sadece on gece kaldınız. Bazısı bundan az ve bazısı az görenden daha az kaldıklarını söyleyecekler.

۞ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ۞

104.Ayet: Onlar; kimse bilmesin diye durumlarını içlerinde saklamağa çalışacaklar ama nasıl saklayacaklar ki... (Saklamaları imkânsız.) Çünkü her şeyi kuşatan ve her şeye yakın olan ilmimiz gereği onların çelişkili konuşmalarının tamamını biliyoruz. Ancak hepsini Kur'an'da anlatmıyoruz sadece gerçeğe en yakın olanları anlatıyoruz.Çünkü oların üslup bakımından doğruya en eğilimli ve gerçeğe en yakın olanı der ki, Dünyada sadece bir gün kaldınız. Dünya hayatını bu kadar kısa ve az görmeleri şüphesiz ki, Hesap Gününün uzunluğundandır.

۞ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۞

105.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O Kıyamet Gününde dağların ne olacağını Sana soruyorlar. Onlar kendilerine sığınılabilmesi için yerlerinde sapasağlam duracaklar mı, yoksa durmayacaklar mı? Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara de ki, Rabbim dağların tamamını ezip parçalayarak ince elekten eleyip çıkarmış gibi yapacak.

۞ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۞

106.Ayet: Dağları parçalayıp yeryüzüne serdikten sonra yeryüzünü, dümdüz bir yüzey almış, dizilmiş pürüzsüz ve yumuşak bir hale koyacak.

۞ لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ۞

107.Ayet: Ey göz sahibi olup görebilen! Yeryüzünün yüzeyi son derece düzgün olduğu için onda eğrilik, çukur ve tümsek göremezsin.

۞ يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۞

108.Ayet: İnsanların Mahşerde toplanmaları için Sur'a üflendiği Gün;Yaratılmışın tamamı; kendilerini diriliş ve mahşere çağıran İsrafîl'e (a.s.) davetini duyarak uyarlar ve dümdüz bir yolda (ve hiçbir kimsenin O'na karşı bir eğrilik, bir yanlışlık yapamayacağı tarzda O Haşmetli Meleğin) huzurunda toplanırlar. O Gün yeryüzü dümdüz ve hiçbir engel, çukur vs. yok. (Allah'ın kahrı ve kudreti açığa çıkmış, dolayısıyla kimse de itiraz edip yan çizmeğe mecal yok.) O Gün âlemlerin Rabbi Rahman Azıîmüşşan'ın Hâkimiyyetinin açığa çıkmasından dolayı sesler kısılıp diller tutulmuştur. Çünkü O Gün durumlar korkunçtur. (Hesap çetin, Dünyada yapılanlar büyük küçük tamamen ortada. Cehenneme girme korkuları herkesi sarmış.) Yaratılmışın sözlerine kulak versen sadece gizlice (Allah'a yakarış ve azametini) zikir, bir de gayet zayıf konuşmalar duyarsın.

۞ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ۞

109.Ayet: O Gün kurtuluşa eren kulların; asiîler ve günahkârlar için yapacakları şefaat; ancak ve ancak Rahman Azıîmüşşan'ın izin verdiği ve konuşmasından razı olup beğendiği şefaat edilecek kimselere fayda verecek. Şefaatin faydası herkese olmayacak.

۞ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۞

110.Ayet: Çünkü Allah (c.c.); kullarının önlerinde ve arkalarında olan her şeyi, taşıdıkları tüm durumları, işledikleri ısyan ve itaati, hangi ısyan ve günahın şefaat

olunmayı kaybettirdiğini ve hangi ısyankârın şefaat olunmayı hak ettiğini her şeyi kuşatan ilmiyle bilmektedir. Ama Allah'ın yarattıkları ilimleri ile Allah'ı kuşatamazlar. Yarattıkları ile ilgili bilgisinin inceliklerini, icraatlarındaki derinlik ve letafeti ve O'nun sonsuz eserlerini kavrayamazlar ve anlayamazlar.

۞ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ۞

111.Ayet: O Gün yüzler ve tüm mevcûdat Hay ve Kayyum Olan Allah'a teslim olup varlıkları gizlenerek yok olmuşlardır. Doğmak ve batmaktan, hareket ve sükûndan Münezzeh Olan gerçek hayatın, Varlık ve idarenin Tek Sahibi Allah'ın Varlığı kalmıştır. Yine O Gün büyük bir zulüm yüklenerek gelen her bir kimse her şeyini kaybedip korkunç zararlara girmiştir. Çünkü her şeyi kahreden Tek Ma'bud Olan Allah'a şirk koşmuş, inanç ve icraatlarıyla O'nun ortağının varlığını iddia etmiştir.

۞ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۞

112.Ayet: Kim de Dünyada Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman ederek düzgün ve yararlı işler yapmışsa o Îmanlı kişi zulüm ve haksızlığa uğramak korkusu yaşamayacaktır. Çünkü yaptığı o yararlı işler boşa çıkarılmayacak, yaptıkları karşılıksız da kalmayacak. Yararlı işlerinin mükâfaatının eksik verilmesi gibi haksızlığa uğramaktan da endişesi olmaz.

۞ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ۞

113.Ayet: Her şeyi ilmimizle kuşattığımız gibi bütün âlemlerde olan her şeyi kapsayıp içinde bulunduran Bu Kitabı da şüphesiz Biz indirdik. Yaş ve kuru her şey Bunda vardır. Arapça tarzında okunan ve yazılan bir söz olarak indirdik. Her türlü tehdid ve uyarıları tekrar-tekrar zikrettik. Umulur ki, Bize verdikleri sözü muhafaza ederek Bize Îmana yönelirler, şirk ve kâfirlikten kaçınırlar (böylece Dünya ve Ahiretin zarar ve azabından korunurlar). Yada Rableri Kur'an'ın yeni-yeni tehdidli uyarılarını, geçmiş insanların hayat hikâyelerini onlara tekrar tekrar anlatır da geçmiş insanların durumlarından ve Allah'ın onlara; kimini dondurup cansız nesnelere çevirerek, kimini maymun ve domuza çevirerek, kimini yere batırarak, kimini suda boğarak, kiminin yüzünü karartıp kötü hallere çevirerek azap etmesinden nasihat dinleyip ders alırlar da bu uyarılar üzerinde düşünerek korunurlar. Ancak tüm bu uyarılara rağmen düşünüp ders almadılar ve korunamadılar.

۞ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۞

114.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer diklenip azgınlık göstererek derlerse ki, Rabbinin bizim Îman edip emirlere sarılmamıza ve yasaklardan korunmamıza

ihtiyacı var. Eğer olmasaydı bizim Îman etmemizi ve yasaklardan korunmamızı beklemezdi. Onlara de ki, bütün noksanlıklardan Münezzeh, bütün mevcûdatın yönetimi elinde bulunan Yüce Hukümdar, Varlığı ezel-ebed Hak olarak duran Allah(c.c.); şirk bataklığına batmış zalimlerin lakırtılarından ve seviyesizce konuşmalarından çok Yücedir. Yüce Allah hakkında son derece cahil olduklarından O'na (c.c.) ihtiyaç isnad ediyorlar. Yine bilmiyorlar ki, Allah'ın buyruğu ve emirlerin tutulmasını bekleyip istemesinin gelir ve yararı kendileri içindir. Eğer onların inançları bu (iğrenç sapıklık) ise ey peygamberlerin En Kâmili! Sana Kur'an'ın vahyedilmesi tamamlanmadan önce Kur'an'ı okumayı eda ederken ve onlara emirlerimi ulaştırırken asla acele etme. Yani Cebraîl (a.s.) Kur'an'ı Sana ulaştırıp vahyetme görevini tamamlayıp ayrılmadan önce insanları Kur'an'la irşad edip eğiterek olgunlaştırmakta acele etme. Gereği üzere vahyi tamamlamasına kadar sabret. Sonra düşün ki, Kur'an ne incelikler ihtiva ediyor ve nelere gizlice işaret ediyor. Yüksek kabiliyyet ve kapasitene göre düşün ve değerlendir. Bunları yerine getirmenle beraber de ki, ey Rabbim! Kur'an'daki gönülleri ferahlatıcı malumatları, anlayış ve anlatış güzelliklerini ve hoş hakikatleri bilip idrak etmem konusunda Beni geliştir, ilmimi artır. Sonra onlara Kur'an'ı oku, akıllarına, anlayışlarına ve kapasitelerine göre ders ver, uyarılarda bulun.

۞ وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ۞

115.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Vahyin yapılması tamam olmadan önce Kur'an'ı okuyup anlatmakta acele etme diye yaptığımız yasağı unutma. Hatta tüm işlerde acele etme. Çünkü acele; hiç şüphesiz Şeytanın kışkırtmasındandır. Atan Âdem'in (a.s.) Bize verdiği sözü unuttuğu gibi yasağımızı unutma. Hakikaten Biz; Atan Âdem'e ve Eşine emretmiştik ve demiştik ki, şu ağaca yaklaşmayın. Eğer yaklaşır ve ondan yerseniz kendinize zulmetmiş olursunuz. Şeytanın kandırmasıyla Bizim bu emrimizi unuttu. Halbuki, buyruğumuzu tutmasının faydası kendilerine olacaktı. Biz bu yasağımızı onlara sağlam sözler ve sözleşmelerle pekiştirmiştik ama Âdemin; verilen sözlere karşı isabetli bir görüşünü, doğru bir kararını göremedik. Çünkü Kendisini yasağın gerektirdiği çizgide tutamadı.

۞ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ۞

116.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Âdem'e yaptığımız emir ve yasaklarımızdan bazısını (ve netice olarak Âdem'in karşılaştıklarını) anlat. Bir vakit meleklere dedik ki, Âdem'e secde edin, huzurunda saygı göstererek eğilin, O'nun değerini takdir edin. Çünkü O (a.s.); sizlerden çok daha üstün ve İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın tecellilerini kendisinde bulundurup taşımakta sizlerden daha kapasitelidir. Derhal secde ettiler, emrimize sarılıp O'nun büyüklüğünü kabul edip

tasdik ederek huzurunda saygı ile eğildiler, perişan bir biçimde küçülme simgesi olan toprağa kapandılar. Aralarından İblîs hariç. Büyüklük taslayıp emre karşı gelerek secde etmeğe yanaşmadı.

۞ فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ۞

117.Ayet: İblisin büyüklük taslayarak kendisine saygı göstermekten yan çizdiğini ve kendisine düşman olduğunu Âdem'e anlatıp uyarıda bulunduk ve dedik ki, ey kendisine secde edilen değerli Âdem! Bilesin ki, Sana secde etmekten yan çizen Bu İblîs; Senin ve Eşinin düşmanıdır. Bir önder olarak ondan Sen sakın, Sana uyarak da Hanımın sakınsın. Yanınıza sokulup sizleri kandırmasından korunun. Onunla konuşmayın, vesvesesini kabul etmeyin. Sakının sizleri; huzur, sevinç ve ebedî mutluluk yeri olan Cennetten çıkarıp sıkıntı ve aldanış yeri olan Dünyaya düşürmesin. Ey Âdem! Özellikle Sen mutsuz, huzursuz olursun. Geçim temini için ağır işler görür yorulursun. Çünkü orada geçim maddeleri elinin çabalamasıyla elde edilecek. Halbuki, Cennette yorulma ve çabalama yok.

۞ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ۞

118.Ayet: Bu buyruğu nasıl tutmazsın? Gerçekten Senin için Cennette hiç acıkmamak var. Çünkü yiyecekleri devamlıdır. Bir an çıplak da kalmayacaksın. Çünkü giysileri yenilenip durmakta, her türlü takım elbiseler aralıksız olarak ikram olunmakta. Hiçbir şey Orada çürümez ve eskimez.

۞ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَضْحَى ۞

119.Ayet: Cennette hiç susuzluk görmeyeceksin. Çünkü susuzluk aşırı hararetten olur. Cennette hararet yok. Orada ısıdan etkilenmeyecek ve terlemeyeceksin. Üşümeyeceksin de. Zira orada soğuk da yok. Ne aşırı sıcak ve ne de aşırı soğuk; ikisi arası hoş bir hayat.

۞ فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلَى ۞

120.Ayet: Âdem (a.s.) Cennette bir zaman rahat ve huzur içerisinde yorulmak ve bunalmak görmeksizin yaşayınca İblîs düşmanlığını ortaya koydu ve Cennetten çıkarmak için O'na (a.s.) ve Hanımına vesvese vermeğe(kandırmak için sinsice konuşmağa) başladı. Çünkü Onlar Cennette bulundukları müddetçe üzerinde yaratıldıkları (İslâm) karakterleri gereği adalet ve istikamet üzerinde bulunacaklarından dolayı onları yanıltıp yanlışa sürüklemeğe gücü yetmeyecekti. Şeytan (İblîs) O'na vesvese verdi ve nasihat yollu konuşup kandırmak için dedi ki, Cennetteki hayatın; sıkıntı ve yorgunluk olmaksızın hoş ve afiyet olsun. Ey Âdem! Sana ebedî kalmayı sağlayacak ağacı gösterip ona götüreyim mi? Eğer ondan yersen

Seni ve Hanımını Cennette ebedîleştirir. Hulasa Sana eskimeyen ve yok olmayan bir saltanatı göstereyim. Nimetleri birbirine benzer olarak çeşitli lezzetlerde yenilenip duran, yokluğa, huzursuzluğa ve sıkıntı âlemine geçişi olmayan bir saltanat...

﴿ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴾

121.Ayet: Şeytan vesvese verdikten sonra Rablerinin Kendilerine buyruğunu unutarak onun sözünü duyup kabul ettiler. Hulasa Rableri tarafından yasaklanan ağaçtan yediler. O ağaçtan yiyip doyduktan sonra tuvalet yapmak istediler. Hulasa o ağaçtan yediklerinde Onlarda Cennetin temizliğine ve pâkliğine aykırı durumlar hasıl oldu. Hulasa düzgün ve adaletli karakterin gereğinden çıkınca Rableri Âdem ve Havva'ya Cennette giyindikleri İlâhî adaletin gereği olarak kendilerine hibe olunan ve asıl karakterlerine münasip tertemiz takva elbiselerini çıkararak Cennetten çıkmalarını emretti. Derhal avret yerleri bütün çirkinliğiyle kendilerine göründü. Örtünmeye mecbur olduklarında Cennetteki bazı ağaçların yapraklardan üzerlerine yapıştırarak örtmeğe başladılar. Dendi ki, incir yapraklarıydı. Durumları bu hale geldikten sonra melekler fırsatı değerlendirerek yüksek seslerle haykırıp dediler ki, kendisine secde edilen ve değerler verilen Âdem; kendisine yarayacak nesneleri almasını emrederek, zarar verecek nesneleri yasaklayarak eğitip Yöneten Rabbine yasak konusunda İlâhî buyruktan uzaklaşıp o yasağı işlemekle ters düştü. Çünkü hilebaz ve sapkınlık rehberi Şeytan O'nu kandırıp yanılttı. Bu sebeple Âdem muradından şaştı. Çünkü Şeytan O'nu kandırdı. Zira düşman; düşmanına muradının aksini arz eder.

﴿ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴾

122.Ayet: Yüce Rabbi O'na tevbe edip Kendisine (c.c.) yönelmeyi ilham ettikten sonra Onu Kendi (a.s.) çocuklarına Peygamber olarak seçti. Âdem (a.s.); mealen: "Ey Rabbimiz Kendimize zulmettik" diyerek günahını kabullendi, yaptığına pişman oldu, Rabbine ve buyruklarına tam bir kararlılıkla dönüş yaptı. Rabbi de af ve mağfiretiyle O'na yönelip tevbesini kabul etti. Sonra da O'nu asıl maksadına ve Gerçek Kıblesi Olan Rabbine erdirdi.

﴿ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ

فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴾

123.Ayet: Ancak yasağa dayalı olan önceki hukmünün gayesini boşa çıkarmadı. Şöyle ki, Allah Teâlâ buyurmuştu ki, mealen: Eğer bu ağaçtan yerseniz İlâhî sınırlardan ve insanlık karakterinin gerektirdiği istikamet ve düzgünlük mertebesinden çıkan zalimler olursunuz. İşte Kendilerine yaptıkları bu zulümden

dolayı Rab Teâlâ buyurdu: Güven ve mutluluk sahası olan Cennetten çıkın ve aldanış, bölünüp parçalanarak birbirine düşman olma yurdu olan Dünyaya ebeveyn ve taşıdığınız çocuklar, dostlar ve düşmanlar olarak topyekûn ininiz. Orada yaşamak ve geçim temini işlerinizde birbirlerinize düşman olacaksınız. Şeytan Ahiret meselelerinden sizleri alıkoyup vazgeçirecek. Orada bulunduğunuz müddetçe aranızda düşmanlık sürecek. Sizlere Cennetten çıkarak Dünyaya inmenizi emretmemize rağmen sizleri orada lanetlenerek tüm nimetlerden mahrum olmuş ve yolunuzu kaybetmişler olarak bırakmayacağız. Eğer tarafımdan sizlere; peygamberler ve kitaplar vasıtasıyla kurtuluş Yolu gelirse sizlere Bu Yolu gösteren rehbere uyunuz. Kim bu rehbere kesin karar ve samimi bir yönelişle uyarsa kurtuluş Yoluna ermiş olur. Artık o kimse Bizim üstün niteliklerimizle nitelenmekle ve ahlakımızla ahlaklanmakla fitne ve tefrika yurdu olan Dünyada olmasına rağmen orada dahi sapıklığa ve şaşkınlığa düşmez. Ahirette de uğursuzluk ve mutsuzluk görmez. Zira o; varlığını Bizim Varlığımızda yok ederek Bizimle ebedîliğe ermiş ve Bizimle yaşar hale gelmiştir.

۞ وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ۞

124.Ayet: Kim Benim zikrimden yüz çevirir; sapıklıktan kurtarıp Hak Yola erdiren Peygamberlerime inen kitaplarda anlatılan emirlerime ve yasaklarıma riayet etmekten uzaklaşırsa onun için Dünyada hayatı boyunca dar ve zor bir geçim, sıkıntılı bir hayat var. Kalbi ve göğsü öyle daralır ki, geçim derdine düşer, başka bir şey düşünemez. Dünyadan çıktıktan sonra O Büyük Kıyamet Gününde kör olarak mahşer (hesap için toplanma yeri) meydanına getiririz. Yani Dünyada Haktan yüz çevirip gözünü Dünyaya çevirmesi Ahirette körlüğe dönüşür ve kör olarak huzura gelir.

۞ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۞

125.Ayet: Son derece sıkıntılı ve dertli olarak tam bir keder ve üzüntü ile der ki, ey Rabbim! Niçin beni Ahirette kör olarak haşrettin (hesap için toplanma yerine) getirdin. Hal bu ki, Dünyada göz sahibi olup gören bir kimse idim.

۞ قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى ۞

126.Ayet: Allah Teâlâ onu azarlayıp hakaret ederek der ki, ey (fâni hayata ve dünyalıklara) aldanan zalim! Sen de Bana böyle yaptın. Peygamberlerimizin dillerinden Ayetlerimiz sana kurtuluşun ve durumlarının düzeltilmesi için geldiğinde onları terk edip arkana attın. Öyle ki, senin Ayetlerime ilgin körün var olan eşyaya ilgisi gibi idi.(Ayetlerimize göz açıp bakmadın, âdeta kör oldun. Ayetlerime bakman için verdiğim gözleri böylece zayi ettin.)Tıpkı arkaya atılıp ilgi

duyulmayan eşya gibi bugün de sen lanet, mahrumiyyet ve ebedî perişanlık sahası olan Cehenneme terk olunup atıldın.

۞ وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ۞

127.Ayet: Bizden yüz çevirip uzaklaşanın ebedî azaba atıldığı gibi kendisini Yaratan Allah'tan ve kurtuluşuna çalışan peygamberden yüz çevirip uzaklaşmakta ileri giden zalimi aynen böyle cezalandırıp rahmet ve nimetlerden tamamen uzaklık ve ebedî perişanlık sahası olan Cehenneme terk ederiz. Çünkü o kimse; rezil kuruntularla kirlenmek suretiyle hiçbir işe yaramayan aklına ve o aklın saygı ve itibarlarda bulunuşunun ürünü olan bir kısım varlıklara uymakla bu yanlışlıklar üzerinde uzun bir zaman devam etmiştir. Hulasa Rabbinin; peygamberlerine inen Ayetlerine Îman etmemiş, Ayetlerin işaretlerinden ve gizli sırlarından uyanmamış, onlardaki İlâhî bilgileri, hakikatleri, görüş ve buluşları kavramamış ve kavrayıp anlamağa gayret göstermemiştir. Allah'a yemin olsun ki, bu zalim o saygınlıkları ve resmiyetleri elde etmek uğrunda sıkıntılar çekip yorucu zorluklar üstlense de ahiret azabı onun için bu çektiği sıkıntılardan çok daha çetindir. Çünkü o; Allah'tan başkalarıyla ilgilendi ve Allah'ın Ayetlerine arka dönüp uzaklaştı. Ayrıca Ahiretteki vebâli (yükleneceği ağır ceza) saygınlık ve resmiyetlerine dayalı olan kibrinden ve kibirli hayatından daha devamlıdır.

۞ أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى ۞

128.Ayet: Kureyş Kâfirleri Ayetlerimizi inkâr edip onları inkârda ısrar mı ediyorlar? Ayetlerimizi inkâr edenlere inen azaplardan ders almıyorlar mı? Geçmiş kavimleri; Ayetlerimizi inkâr edip peygamberlerimizi yalanladıkları için helak ettiğimiz, onlar için düşünüp irşâd olma ve hidayete erme sebebi olmadı mı? Kendilerinden önce nice kavimleri helâk ettiğimizi düşünüp ders almıyorlar mı? Şimdi bunlar o kavimlerin yurt ve yuvalarında gezip dolaşıyorlar. Onlar da bunlar gibi sağlıklı ve güven içerisinde idiler. Zorlu azabımız onlara gecelerlerken veya gündüz vaktinde geldi ve onları helâk edip yok eyledik. Aslında hiç yokmuş gibi oldular. Çünkü onlar Bizden yüz çevirip Ayetlerimizi ve peygamberlerimizi inkâr ettiler. Şüphesiz ki, o kavimleri helâk edip köklerini kazımamızda; Bizden yüz çevirip Ayetlerimizi ve peygamberlerimizi inkâr edenlerden intikam almağa Kadir olduğumuza açık deliller ve büyük alametler var. Fakat bu deliller ve işaretler kendilerini tüm yasak ve yanlışlardan alıkoyan akla sahip olup bu sebeple anlayış sahibi olarak Hakka erenlerden başkasına fayda sağlamaz.

۞ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى ۞

129.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer Senin dua etmen sebebiyle Ümmetinden azabı Dünyada kaldıracağıma dair geçmişte verdiğim bir sözüm olmasaydı bugün münafıklara azabım kesin olarak gerekli olup onları sarardı. Çünkü geçmiş ümmetlere; yere batırıp yok etme, yüzlerini karartıp rezil etme, maymunlara, domuzlara ve cansız nesnelere çevirme gibi verdiğimiz cezaların sebepleri olan büyük günahlar; bu inkârcılardan da meydana gelmiştir. (Dünyada cezaları kaldırılmıştır.) Fakat cezalarını muhakkak görecekleri bir vakit belirlenmiştir ki, o da Kıyamet Günüdür.

۞ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا
وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى ۞

130.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların söyleyip durdukları saçmalıklara aldırış etme ve ceza görmek için o belirli vakte varacaklarını bilerek sabret. Onların dediklerinden dolayı göğsün daralmasın. O zalimlerin Sana sataşarak: Ey Muhammed! Sen arzu ve isteğine göre bizlere azabın gelmesine kadir değilsin. Bunun için Sen bizleri kuruntu ve hayaliyin eseri olan kıyametle korkutuyorsun. Eğer Sen önceki peygamberler gibi peygambersen; onların ümmetlerine yaptığını Sen de bizlere yap. (Nuh kavmini suda boğdu. Mûsâ (a.s.); Karun'u yerin dibine geçirdi. Salih Peygamber kavmini rüzgarla helâk etti... Sen de bizlere bir azap getir.) Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Onlardan bu ve benzeri sert ve ağır sataşmaları duyduğun zaman onlara kulak asma, dönüp bakma. Onların Sana karşı gelip uğraşmalarına ilgi duyma aksine onları terk et. Sen Rabbini hamd ederek tesbih et. Kıyamet Gününü getirmeğe Kadir olduğumuzu inkâr ederek sapıkça sözler söylemelerinden Rabbinin Münezzeh olduğunu an ve anlat. Rabbin tarafından Sana ulaşan nimetlere; dalgınlık ânı olan uyku vaktinin son bulduğu Güneşin doğması öncesinde ve rızkını temin için çalışmalarına son verdiğin vakit olan Güneş batma öncesinde ve yatmadan evvelki istirahat vaktinde şükrederek O'na (c.c.) hamd ve tesbihe devam et.Gece vakitlerinde uyanık olduğunda tesbih et. Gündüzün iki yakasında da işten fırsat bulduğunda tesbih et. Her an ve her zaman Rabbine yönelerek O'nu tesbih et ve O'nun her şeyden Münezzeh olduğunu düşün ve anlat ki, Daima Sen Rabbinden Razı olasın, O da mütemadiyen Senden Razı olsun.

۞ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۞

131.Ayet: Hayatı Dünyadan ibaret bilen Dünyaperestlerden alakanı tamamen kesmelisin ve onların zevkleri olan gelirlere ve lüks eşyaya dönüp bakmamalısın. Ey peygamberlerin En Kâmili! Kâfir ve münafıklara verdiğimiz türlü çeşitli dünyalıklara, süs eşyalarına ve parıltılı hayata ah edip arzulayarak gözlerini dikip bakma. Çünkü biz bunları kime verdikse onu bunlarla imtihan edip denemek için verdik. Bakalım bunlarla Dünyada nasıl yaşıyor? Fakirlere karşı bunlarla büyüklenip övünüyor mu, yeryüzünde çalım satarak mı geziyor? Yoksa türlü çeşitli varlıklara ve parıltılı hayata aldanmıyor mu? Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana; onların türlü varlıklarına ve lüks eşyasına iltifat etmeni yasakladıktan sonra rızkı Bizim hazinelerimizden iste. Yani o geçici kirli gelirler ve yok olup gidecek olan parıltılı hayat yerine kalıcı tertemiz hayırlı ilim ve anlayışlar, Rabbinin huzuruna erip kavuşmalar iste. Çünkü Rabbinin Sana; Makam-ı Mahmuda erip karar kılman için ilim ve anlayışlar, Yüce Huzur ve yüksek mertebeden ibaret verdiği rızkı; Dünyanın lüks ve parıltılı hayatından, yok olmağa mahkûm yaldızlı varlıklarından çok daha hayırlıdır. Bir de çok daha kalıcıdır. Zira Allah'ın dilemesiyle sonsuz olarak kabiliyyet ve kapasitende bunlar var olacaktır.

۞ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ۞

132.Ayet: Madem ki, Rabbin tarafından bağış ve ikram olarak böyle yüce bir rızıkla nasiplendin o halde senin bu rızkına meyledip talip olan Sana bağlı bulunanlara ve dostlarına emretmelisin ki, Allah'ın Sana bağış ve ikramlarda bulunarak nasib ettiği bu manevî rızık onlara da nasip olsun. Bunun için Sana; Âilene ve daima Seninle olanlara; bütün varlıklarıyla Bizden başka her şeyden koparak Bize yönelme görevi olan namazı emret buyruğumuzla emrettik ki, onlara kabiliyyet ve öz karakterlerinde olan manevî kaynakları uyarıp haber veresin. Namaz kılmalarını emretme işini yeterince yapıp namazı eda etmelerini sağlamaktaki zorluklara daima sabredip tahammüllü ol. Rızkıyın eksilmesinden korkarak görevinde kusur etme. Çünkü onların rızkını; onları besleyeceksin diye Senden istemiyoruz. Aksine Seni ve onları kabiliyyet ve kapasitene göre rahmet ve ikram makamımızdan Biz besliyoruz. Sizleri beslerken de cömertlik ve nimetlerimizin hazinelerinden bir şey eksilmez. Onlara ayrıca kıldıkları namazın pek yüce sonuçlarının olduğu uyarısında da bulun. Namaza engel olacak her şeyden sakınmalarını da emret. Pek güzel ve en değerli sonuç, takva ile nitelenen kullarındır. Onlar kendilerini pis arzulara uymaktan korurlar, Allah'ın Razı olduğu her şeyden, O'nun tüm hüküm ve buyruklarından razı olurlar. Razı olmadığı her şeyden de kaçınıp uzak dururlar.

۞ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ۞

133.Ayet: Kâfirler Senin olgunluklarını özellikle de yüce anlayışlara sahip olup hak ve hakikatlere erdiğini, Rabbin katından pek mükemmel manevî rızkın hakikatlerine nail olduğunu ve Sana Îman edip tasdik edenleri eğitip irşâd ettiğini duydukları zaman Seni yalanlayıp inkâr etmekte ısrar ederek dediler ki, maneviyatın sırlarına erdiğini ve Hakkı gördüğünü iddia eden Bu Adam bize Rabbi katından istediğimiz bir mucize indirse de O'nu tasdik edip peygamberliğini onaylasak. Ey peygamberlerin En Kâmili! Söyle onlara: Geçmiş ümmetlere ısrarla istedikleri mucizelerin geldiğini inkâr mı ediyorlar? Her şeyi kendilerine mucize olarak anlatan Bu Kitapta önceki kitaplardaki olanların izahı ve açıklaması gelmedi mi? Elbette biliyorlar ki, geçmiş kavimlere peygamberleri istedikleri mucizeleri getirdi ama Îman etmediler. Aksine içinde bulundukları sapıklık ve kâfirlikte ısrar ederek peygamberlerini yalanlamağa devam ettiler. Aynen onlar gibi olan bu kâfirler de istedikleri mucize geldikten sonra da Sana Îman etmezler.

۞ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا

فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى ۞

134.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Benim adıma onlara şu sözümü söyle: Eğer onları; Sen Peygamber gelmeden önce küfür ve sapıklıkları içerisinde ısrar ve inat ettikleri için katımızdan inen bir azapla helâk etseydik derlerdi ki, ey Rabbimiz! Eğer katından apaçık Ayetlerle beraber bir peygamber gönderseydin şüphesiz Senin Varlığını ve Birliğini gösteren Ayetlerine; bu perişanlıkla perişan olmadan, bu vebâl ve rezillikle rezil olmadan elbette uyardık. (Şimdi ise Peygamberin gönderilmesine, apaçık delillerin indirilmesine rağmen kâfirliklerinde ısrar ediyorlar.)

۞ قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ۞

135.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu apaçık delilleri ve kuvvetli belgeleri görüp duymalarından sonra Sana karşı hâlâ inat ediyorlarsa onlardan tamamen yüz çevir, onlarla konuşmayı ve samimi nasihatlerde bulunmayı bırak. Onların Îman etmelerinden ve düzeleceklerinden ümit kesildiğini işaret eden bir sözle de ki, Bizlerden ve sizlerden her birimiz karşısındakinin Haktan yüz çeviren bedbaht diye helâkini beklemektedir. O halde size göre haktan yüz çeviren bedbahtlar olarak bizlerin helakini bekleyin. Biz de inanıyoruz ki, sizler kâfirler ve müşriklersiniz ve bunun için sizlerin helâkini bekliyoruz. O Korkunç Bela Kıyamet kopup perdeler açılıp sırlar ortaya çıktığında ve halkın tamamı hesaba arz olunduğunda kimin

Kusuru ve değişikliği olmayan, üzerinde istikamet sahibi olunan Dosdoğru Yol Olan İslâm ve Îmanın sahibi olduğunu bileceksiniz. Bizler mi, yoksa sizler mi? Ve böylece sapıklık çöllerinden kurtulup Hak Teâlâ'ya yakınlığın sonsuz seadet meydanına ve Gerçek Dosta kavuşmağa eren kimmiş?

TAAHÂ SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Hakkın Yoluna; tereddüt ve sapma göstermeksizin tam bir istikamet ve kararlılıkla yürümeyi isteyen Muhammed (s.a.v.) ümmeti! Tüm davranış ve icraatlarında Peygamberiyin izini izlemelisin, sana kolay gelip mümkin olduğu kadar O'nun ahlakının tamamını ahlak edinip bütün yüce nitelikleriyle nitelenmelisin. Çünkü Sen Bu Yola yürümekle; Gerçek Varlık Denizinin kaynağı ve bütün varlıkların var olup meydana geldiği makam olan Allah Azıîmüşşan'ın Birliğinin hayat suyuna ermeyi gaye edindin. (İslâm'ın bütün emir ve yasaklarına uymanla beraber kurumsallaşmış olan Bu Şerefli Dînin inceliklerinden hiçbir inceliği ve hiçbir küçük kuralı ve edebi dahi terk etme. O kadar ki, O'nun (s.a.v.) Rabbi tarafından getirdiği ve Kendisinin ortaya koyduğu her konuda hiçbir araştırma ve inceleme yapmaksızın, neden ve niçin diye sormaksızın O'na (s.a.v.) hakkıyla uymalısın ki, Allah Teâlâ'nın ulaşman için seni yükümlü tuttuğu ve kendisine ermen için yaratıldığın mertebene ulaşmanın ne kadar uzak olduğu ve Hak Teâlâ'nın her şeyi kuşatan ezelî ilminde senin için belirleyip sana hedef kıldığı miraclarına (Kendisine c.c. kavuşma yolundaki derece ve mertebelere) yükselip erişmenin ne kadar zor ve uzak olduğu açılıp anlaşılsın. Karakterindeki kabiliyyetini ve yaratılışındaki kapasiteni hesap et. O zaman Peygamberiyin kendisini göstererek sana emir ve tavsıye ettiği her şeyin incelikleri ve gizli sırları açığa çıkar. O zaman sen Rabbinin muradı, izni ve başarılar vermesiyle İlâhî bilgilere, kesin idrak ve anlayışlara ehil ve sahip olanlardan olursun. Ey Rabbimiz! Bizleri bağış ve ikramınla Tevhiîdiyin merkezine, yardım ve yakınlığının mertebelerine yükselip ulaşmakta başarılı kıl. Ey büyük rahmetin ve sonsuz cömertliğin Sahibi!..

ENBİYA (A.S.) SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede bir kısım peygamberler a.s.
anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 112 Ayettir.

ENBİYA (A.S.) SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Tevhıîdin merkezine erip karar kılanlara ve Allah'ın Birliğinde yok olma mertebesine erenlere; İlâhî Sıfatların ve İsimlerin gerektirdiği tarzda Allah'ın Birliğinden meydana gelen (insanlığın) inip (yeryüzünde) konaklamalarının sırrının İlâhî bilgileri ve hakikatleri kazanmak, bütün olgunluk sıfatlarıyla nitelenmek için olduğu gizli kalmaz. Zira bu yüce bilgilere ve üstün niteliklere sahip olmakla kendilerine; başlangıcın Kendisinden, sonun ve son bulmanın da yine Kendisine olduğu Yüce Makama; İlâhî huzura yükselmek elde olunsun.

Ahirette; Dünyada var olanların ve yapılanların seçilip ayıklanması zorunludur. Çünkü kullukla mükellef olan herkes var olup geldiği mertebeye geldiği şekilde geri dönüp gidecek. Bunun için Allah Teâlâ; kulların hesaba arz olunup ceza görmeleri için Kıyamet Gününü kurdu ki, orada farklı derece ve mertebelerde bulunacak olan insanların yaptıkları ve kazandıkları seçilip birbirinden ayrılsın. Bu sağlam hıkmetten dolayı Kıyamet Gününde kulların huzura arz olunmaları esasını, amellerin yazılı ve kayıtlı olduğu defterleri, Mizanı (amellerin tartılacağı İlâhî teraziyi), hesaptan sonra herkes yaptığının karşılığını aldıktan sonra Sıratı takdir edip tesis eyledi. Sonra Cennetteki farklı makamlar ve Cehennemdeki farklı yerler vs. Maksad; kullukla mükellef olan herkes İlâhî adalet gereği kazandığının karşılığını hakkıyla bulmuş olsun. İşte Allah'ın Pek Sağlam ve Pek Doğru Yolu Budur. Gaflet ve sapıklığa batmış olan insanların çoğu bunlara yalan deyip inkâr etmekte ısrar edince Allah Azıîmüşşan Sevgili Peygamberine Bu Sûreyi indirdi ki, kesin olarak Îman edenlere nimetlerle ve seadetlerle dopdolu ebedî hayatı müjdelesin. Bu Sûrede anlatılan peygamberleri inkâr eden kâfir ve münafıklara da türlü azap ve işkencelerle dolu ateş ve Cehennemden ibaret ebedî olarak korkunç hayatı tehdid ederek haber versin. Hulasa Allah Azıîmüşşan sözlerin ve isimlerin En Uğurlusunu başa alarak buyurdu:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Dünyada ve Ahirette sağlam adaleti ve muazzam dengeyi açığa Koyan Allah Adıyla. O Allah ki, Selâm İsminin eseri olarak ebedî huzur, güvenlik ve esenlik yurduna ve sonsuz nimetler yurdu olan Cennetine bütün kullarını davet etmekle sonsuz ve sınırsız rahmet ve ikramlar Sahibi Rahmân'dır. O Allah ki, kullarının seçkinlerini Kendisine kavuşma şerefine, türlü saygınlık ve yüksek değerlere erdirip rahmet ve nimetler Veren Rahıîm'dir.

۞ اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ ۞

1.Ayet: İlk yaratılışlarında kulluk emanetini taşıyacaklarına dair Rablerine verdikleri sözü unutan insanların hesaba çekilmeleri gerçekten yaklaştı ama onlar hâlâ gaflet içerisindedirler. Kulluk emaneti; Tevhiîd ve Îman sahibi olmanın yükümlülüklerini kabul etmeyi, türlü ma'rifetleri (İlâhî bilgileri) ve İslâm'ın hakikatlerini, buyrukları icra etmenin ağırlıklarını ve sorumlulukların zorluklarını kapsamaktadır. Onlarsa Rablerinden ve O'na hesap vereceklerinden habersizlik içerisinde yan çiziyorlar, O'na (c.c.) yönelmiyorlar. Aksine Rablerinin Varlığını tanımıyorlar. O'nun Varlığına ve Birliğine Îman etmeyince O'na hesap vereceklerini ve ardından azap göreceklerini nasıl tasdik edecekler ki...

۞ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ۞

2.Ayet: Bunun için onlara Rableri tarafından vahiy yoluyla; zamanlara, asırlara, yeni olaylara ve yeni sebeplere göre gaflet dalgınlığından ve unutma uykusundan uyarılmaları için yepyeni bir öğüt ve uyarı gelmez ki, onu dinlerken oyun ve eğlenceye almasınlar. Gelen peygamberler ve inen Ayetlerle daima dalga geçerek eğlenirler.

۞ لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ۞

3.Ayet: Kendileri oyun eğlence içerisinde yaşarlarken, kalpleri de eğlenceye dalıp uyumuş ve her şeyi unutmuş olmakla kendilerine öğüt, ders ve seadet kaynağı olarak gelen sözün anlamını düşünmez, işaret ve uyarılarını araştırıp anlamaz. Bu zalimler; her ne kadar kendileri gaflet içerisinde, kalpleri eğlenceye batmış kimseler olsalar da bunların gafleti ve alakasız oluşları sırf ısyan ve azgınlık içerisinde oluşlarındandır. Yoksa dilde ve söz söylemekte fesahat ve maharet sahibi olduklarından Bu İlâhî Sözün hakikatini ve erişilmez bir mucize olduğunu anlıyorlar. Ancak (inatlarından dolayı bunu açığa vurup Îman etmiyorlar) gizlice O'nun mucize olduğunu ve hak olduğunu aralarında konuşup son derece saklı tutuyorlar. Hulasa bunlar; tam bir sapıklıkla, türlü bozuklukla inat edip kafa tutarak kâfirlik yapıp ısyanlara dalmakla kendilerine zulmediyorlar. Bununla da kalmıyorlar; halkın zayıf olanlarının arasında kargaşa çıkarmağa yöneliyorlar ve onları kandırmak için inkar yollu diyorlar ki, Bu peygamberlik iddia eden Şahıs; sizin gibi bir adamdan başka biri değil. Size karşı bir ayrıcalığı olmayan aksine sizin türünüzden bir adam. Peygamber melek olur, o da gökten gelir. Ey akıl sahipleri! Sizler şaşkınlık yaparak O'na yönelip mucize diye iddia ettiği sihir ve büyü türünden gösterdiği harikalar sebebiyle O'nun iddiasında doğru olduğunu mu zannediyorsunuz? Bunlar O'nun dediği gibi değildir. Sizler (sihirbazlara) yönelip

sihrin âlet ve malzemelerini bakıp görerek sihir ve büyüye gidiyorsunuz. Aşikâr olarak görüyorsunuz ki, gösterdikleri düzmece bir sihirdir. Hâlâ O'nu tasdik edecek misiniz yoksa vazgeçtiniz mi? Güya bu; zanlarınca peygamberin yalancı olduğunu kayıt altına alıp belgelemekti. Halkın her yönüyle zayıf olanlarını kandırarak Peygamberin (s.a.v.) izinden saptırmak ve onları O'nun getirdiğini inkâra ve O'nu (a.s.) yalanlamağa teşvikti.

۞ قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۞

4.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara cevap olarak de: (O En Kâmil peygamber) dedi ki, Beni türlü ikram, yüce değerler ve mucizelerle yetiştirip Yöneten Rabbim; konuşulan ve yapılan her şeyi ruhlar âlemi olan Semada olsun, tabiatlar ve bedenler âlemi olan yeryüzünde olsun tamamını bilir. Nasıl bilmez ki, O'nun bilgisinden hiçbir şey gizli kalmaz. Çünkü O (c.c.); duymak Kendisine mahsus olan, istisnasız ve sonsuz olarak Duyandır. O'ndan başka gerçek anlamda duyan yoktur (bütün duymalar ve duygular O'nunladır ve O'ndandır). Bilmekte istiklâl Sahibidir, eşi ve ortağı yoktur. (Gerçek anlamda) O'ndan başka bilen yoktur. (Bütün bilgiler ve ilimler O'ndandır ve O'nunladır.)

۞ بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ۞

5.Ayet: Sonra Kur'an'ın sihir olduğu yönündeki iddialarından vazgeçtiler. Baktılar ki, Kur'an; en küçük ve en basit meselelere varıncaya kadar her şeyi kuşatıp kapsamakta son derece belağatlı, metanetli, çokça özelliklere, üstün ayrıcalıklara Sahiptir. (Karşısında aciz kalınca) İddialarından sık-sık vazgeçme yoluyla dediler ki, Bu (Kur'an; Muhammed'in) gördüğü düşlerle süslenip hayal gücünün karışmasıyla karmakarışık sözlerdir. Sonra bunları satırlara döküp Bana Allah tarafından vahyedilerek Yüce âlemden inen söz dedi. Öyle ki, onu Kendisi tarafından icad edip Allah'a nispet ediyor. Böylece rüyada görmediğini söyleyerek (Allah'a aiddir demek suretiyle) ona değer kazandırıyor. (Bu dediklerinden de vazgeçerek) şöyle dediler. Yo, hayır. O geniş bir lisana sahip olan üstün bir şairdir. Aslı olmayan hayali sözleri muazzam dizeler haline koyup kulakları hayrete düşürüyor ve etkiliyor. Hulasa O peygamber değil. Allah'a aid olduğunu iddia ettiği O Söz de iddia ettiği gibi diğer peygamberlere inenler gibi Allah tarafından inen vahiz ve muciz olan (herkesi ve her şeyi aciz koyacak olan) bir söz de değil. Eğer bizim dediğimiz gibi değilse bize bir mucize veya bizleri İmana ve tasdik etmeğe zorlayacak başka bir kanıt getirsin. Nitekim önce gönderilen peygamberler mucizeler getirdiler. Mûsâ Peygamber (a.s.); Asa ve Beyaz El gibi bir çok mucizelere, İsa Peygamber (a.s.); ölüleri diriltme, alaca hastalığını iyileştirme, anadan kör olarak doğanı dahi göz sahibi yapma gibi mucizelere sahiptiler.

۞ مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ۞

6.Ayet: Hulasa inkârcılar Allah Rasûlüne sataşarak ileri geri çokça konuşunca Allah Rasûlü (s.a.v.) etkilendi, hatta diğer peygamberlere gelen mucizelerin Kendisine gelmediğine üzüldü. (O'na teselli olarak) inen Ayetinde Hak Teâlâ dedi ki, bu inkârcılar öncesindeki kavimlerden hiçbiri kendilerine istedikleri mucizeleri getiren peygamberlere Îman etmediler. Bu yüzden nice memleket halkını helâk ettik. Şayet Senin Kavmine de istedikleri bütün mucizeleri getirsek kesin olarak bil ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Tıpkı onların Îman etmediği gibi bunlar da Îman etmezler. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bunların istedikleri mucizeleri getirirsen Sana Îman edeceklerini mi zannediyorsun? Kesin olarak bil ki, Îman etmezler. Çünkü onlar Sana karşı oldukça kinli azgınlar ve Seni idrak etme ve değerini görüp bilme konusunda gözleri kalın perdelerle perdeli, kalpleri son derece katı ve büyük bir ayrılık içinde olan kimselerdir. O Îmansızlar her istedikleri mucizeyi getirsen dahi asla kabul etmezler ve inkârdan vazgeçmezler. O zaman da kendilerini helâk etmemizi hak ederek yok olup giderler. Önceden kesin hukmümüz ve kararımız geçti ki, Senin Kavmine Dünyada azap indirmeyeceğiz ve onları helâk etmeyeceğiz. Bu sebeple de istedikleri mucizeleri getirmeyeceğiz.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

7.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O inkârcılar Senin insan olduğunu sebep göstererek ve insanlara insan peygamber olmaz diyerek Senin Peygamberliğini inkâr ediyorlar. Vekilimiz olarak Bizim Adımıza onlara de ki, Geçmiş ümmetlerden her bir ümmete ancak ve ancak kendilerinden seçilmiş erkekleri peygamberler olarak gönderdik. Onlar erkeklikte ve akıl sahibi olmakta son derece mükemmel, olgunluk ve erginlikte zirvede olan insanlardı. Sana vahyettiğimiz gibi onlara da vahyettik ki, ortaya koyduğumuz Dinimize ve Tevhıîdimize erdirsinler, onları gaflet uykusundan uyararak dürüst ve düzgün insanlar olmağa ve böylece kurtuluşa ermeğe ulaşsınlar. Eğer inkâr ederlerse onlara de ki, ey inkârcılar! Eğer bunları bilmiyorsanız Tevrat ve İncil gibi İlâhî Kitapları ezberleyip ders yapmakla meşgul olan değerli, yetkili, ders yapan ve anlayıp anlatan Yahûdî ve Hıristiyan alîmlere sorun ey inatçı cahiller!

۞ وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ۞

8.Ayet: Eğer onlar Senin; kendileri gibi yiyip içtiğini, peygamberin yememesi ve içmemesi gerektiğini sebep göstererek Seni inkârdan vazgeçmiyorlarsa yine Bizim Adımıza onlara de ki, Biz geçmişte görev yapıp giden peygamberleri; bedenlerindeki parçaların değişip iş görmez hale geldiğinde hücrelerin

yenilenmeleri için yemek yemeyen, yediklerini eritmesi için su içmeyen (cansız) cesedler ve cisimler olarak yaratmadık. (Onlar da tıpkı sizler gibi çalışıyorlardı ve vücudlarını takviye için yemekler yiyeceklerdi ve su içeceklerdi.) Çünkü onlar da sonradan olan varlıklardı. Gıdalanmağa muhtaçtılar. Diğer varlıklar gibi sonunda varlıkları solup güçten düşecekler ve ölmeğe yöneleceklerdi. Onlar; vücud parçaları değişime uğramayan, başlarına ölüm gelmeyecek olan ebedî varlıklar değillerdi. Aksine onlar da (a.s.) ölümlüydüler ve kudret elimizde diğer ölümlüler gibi öldüler.

۞ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ۞

9.Ayet: Onların hepsine verdiğimiz sözde yalan çıkmadık. İnkârcılar onları yalanlamakta ısrar ederlerse inkâra devam eden düşmanları helâk edeceğimize dair söz vermiştik. Sözümüzü yerine getirerek onları (a.s.) düşmanlarının arasından kurtararak düşmanlarını helâk ettik. Kendilerine verilen sözün gereği üzere onları ve onlara uyanlardan ezelî ilmimizde haklarında rahmetimize erecekleri konusu önceden geçmiş olan; dilediğimiz kimseleri kurtardık. Zulüm ve bozukluğa saplanarak inat ve azgınlıklarında ısrar eden zalimleri de helâk ettik.

۞ لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۞

10.Ayet: Ey Kureyş! Sizlere bir Kitab indirdik ki, bütün kitaplarda olan her şeyi içinde bulundurmaktadır. Bu Yüce Kitabın içinde sizlerin de şeref, şan, Yüce Peygamberin Sizin Irkınızdan gelmesiyle asaletinizin bahsi bulunmaktadır. Dîninizin bütün dînler üstünde kusursuz ve Mükemmel bir Dîn ve Peygamberinizin Sizden oluşu anlatılmaktadır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız? Bu Eşsiz Kitabın içinde bulunanları düşünüp Kitabınızın ayrıcalığını ve bütün kitaplar üzerinde ayrı bir yeri olduğunu, Peygamberinizin bütün peygamberlere ve Dîninizin bütün dinlere üstünlüğünü anlamayacak mısınız? Ey lüks hayat içerisinde Allah'ın nimetlerini saçıp savuran zalimler! Bol nimetler içerisinde lüks hayat sürmenizi önemli bir şey zannetmeyin, size mühlet verip de suçlarınızdan dolayı hemen cezalandırmadığımıza da aldanmayın. Azabımızın ansızın gelip cezamızın sizi kuşatmasından, hile ve tuzaklarınızı daha korkunç hünerlerimizle başınıza geçireceğimizden bir an güvende olmayın.

۞ وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ۞

11.Ayet: Nice memleket ehâlisinin bellerini kırıp kahrettik. Bolluk içerisinde burun dikerek ve şımararak lüks hayat sürerek yaşadıkları yurtlarından çıkarıp sürgün ettik. Çünkü tarafımızdan peygamberlere indirilen hukümlerin, emir ve yasakların gereği olan yollardan çıkıp hep tıpkı sizler gibi zalimlik yapıyorlardı. Onları

yurtlarından çıkarıp helâk ettikten sonra yerlerinde Bize teslimiyyet gösterip buyruklarımızı tutan bir başka toplumu var edip yerleştirdik.

۞ فَلَمَّا أَحَسُّوا بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ۞

12.Ayet: Zalim bir toplumdan intikam almayı isteyip onları helâk edeceğimiz zaman kendilerini şiddetle kavrayıp azap edeceğimizi anladıkları ve öncesindeki belirtileri gördükleri zaman çetin kuvvet sahibi azgınlar olmalarına rağmen (ürkek hayvanlara dönerler ve) yaban eşeğinin aslandan kaçtığı gibi (canlarından aziz bildikleri) memleketlerinden ve yuvalarından çılgınca kaçarlar.

۞ لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ ۞

13.Ayet: Sonra onlara (Allah'ın peygamberi ve Dîni ile) dalga geçmelerine ceza olarak denir: Ey bolluk ve lüks hayat içerisinde şımarıklık ve azgınlık halinde yaşayan zalimler! Kaçmayın. Değerli yurtlarınızı bırakıp nereye gidiyorsunuz? Bolluk içerisinde yaşadığınız vatanlarınıza ve evlerinize dönün. Bir yere çıkmadan içerisinde uzun ömrünüz boyunca yaşadığınız o yerlere tekrar yerleşin ki, sizlere niçin oraları terk edip uzaklaştığınız sorulsun. Ey korku içerisinde kaçanlar! Bakalım ne cevap vereceksiniz?

۞ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۞

14.Ayet: Onları her türlü azap ve işkence sıkıştırıp yakaladığında, kurtuluş imkânları kalmadığında ve kaçmanın da bir faydasının olmadığını idrak ettiklerinde tam bir acı ve üzüntü içerisinde derler ki, Ey hak ettiğimiz azap ve ölüm gel. Gel ki, biz kahredilmeyi hak ettik. Zira bizler; hak ve hukuk tanımayan, İlâhî adaletin gereklerini çiğneyen zalimlerdik. Bu yüzden bunlar başımıza geldi.

۞ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ۞

15.Ayet: Ağızlarından dökülen bu pişmanlık haykırışları, kurtuluş için dua ve yakarışları devam etti. Çünkü günahlarını itiraf ederek, pişmanlıklarını ifade ettikleri kelimeler içerisinde özetli olan bütün yanlış davranışlarından bir daha dönmemek üzere vazgeçtiklerini dile getirip bu yakarışlarla kurtuluşa ermek istediler. Fakat hiçbir faydası olmadı. Zira hatadan pişman olup tevbe etme ve kaybedilenleri telâfî etme vakti geçmişti. Hulasa onların bu yakarışları; Biz onları biçilen sonra da kül haline gelen ekin gibi kırıp geçirerek varlıklarını söndürüp yok ettik. Yani hayattan bir an nasip almamış ve Dünyaya hiç gelmemiş gibi oldular.

﴿ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ﴾

16.Ayet: Onlar zulmeder de Biz onları zulümleri sebebiyle nasıl tutup kahretmeyiz? Elbette böyle kırar geçiririz ve sonunda cansız toprak haline getiririz. Çünkü Biz; her biri Bizden başkasının akıl erdiremeyeceği kadar görevler için takdir ve tayin edilen sayısız yıldızlarla süslediğimiz Gökyüzünü, Bizden başkasının sayıp kaydedemeyeceği pek çok gayeleri ve yararları kapsayan sayısız madenlerle, bitkilerle, canlılarla, ağaçlarla, nehirlerle, türlü çeşitli meyvelerle ve ürünlerle süslediğimiz Yeryüzünü ve aralarında bulunup her iki âlemin hareket ve eserlerinin karışıp kaynaşmasıyla meydana gelen, akıllara durgunluk veren, dillerin anlatmaktan aciz kaldığı göğüslerin ihata etmekte bitkin düştüğü bunca varlıkları boş yere ve oyun oynayalım diye yaratmadık. Yani Biz; yarattığımız her şeyi yüce gayeler için ve her birinin içine sayısız faydalar, eşsiz güzellikler ve sınırsız hıkmetler koyarak yarattık. Çünkü yaptığı her şeyi başlangıç ve sonu itibariyle bilerek gayet sağlam Yapan huküm, hıkmet ve ihkâm Sahibi Olan Allah; yüce gayeler için ve içerisini sayısız yararlar ve incelikler koyarak yapar. Bizim kusursuz ve sapasağlam işlerimizde, eserlerimizde, yaratıp yönetmemizde oyun ve eğlenceye yer yok. Bizim Şanımıza bunlar yakışmaz. Bizim icraat ve yönetimimizde hiçbir şey boşa değil ve her birinde muhakkak bir hıkmet ve yüce bir gaye vardır.

﴿ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ﴾

17.Ayet: Bununla beraber Biz; Bize yakışmayan ve olması mümkin olmayan bir şeyi tasarlayıp var saysak ve böyle bir şey dilemiş olarak boş bir şey, oyun ve eğlence dilesek dahi onu katımızdan, Yüce Makamımızdan, iş ve icraatçe Kendi eserlerimizden sağlardık. Fakat böyle bir şey asla olmaz, Şânımıza yakışmaz. Faydasız ve boş yere asla bir şey yapacak değiliz. Özellikle de kudretimizin sınırsızlığına, türlü hıkmetleri ve gayeleri bilgimizin tamlığına ve her bir işte sayısız yararların bulunmasına rağmen asla boş bir şey yapmayız.

﴿ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴾

18.Ayet: Aksine Bize yakışan, Yüce Şânımıza uygun olan; Varlığımızın Güneşi, bağış ve ikramlarımızın eserlerinin yüksek parıltıları olan Hakkı atıp bâtıla musallat etmemiz suretiyle bâtılı yok ederiz. Batıl zaten yok olan, gölgeden ibaret bir varlık olarak ortaya çıkandır. Böylece Hak onun beynini parçalayıp yok ederek değersizce varlık sahasından düşürür. Bu suretle ibret ve ders almasını bilen ma'rifet ve maneviyat sahibi kişiye bir anlayış hasıl olur ki, Bu Dünya oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Ey göz sahipleri! İbretle bakıp dersler alarak görünüz ki, gerçek ve ebedî yurt Ahiret Yurdudur. Nasıl olur da Hak; bâtılı yok etmez? Elbette

yok edecektir. O zaten yoktu. Hak gelince ortadan kalktı. Dolayısıyla ey kahrolası cahiller! Allah'ın kadrini ve kusursuz Varlığını ve Hak oluşunu bilmediniz, O'na yakışmayan niteliklerle O'nu nitelediniz, oyun ve eğlence gibi Şanına yakışmayan durumları O'na isnad ettiniz, aslı olmayan ve gölgeden ibaret varlıkları ve bir takım heykelleri ve suretleri O'na ortak koştunuz. Tüm bu nitelemelerinizden ve saçmalıklarınızdan dolayı ey cahil kâfirler! Sizlere yazıklar olsun ve korkunç azap ve işkenceler sizindir. O âlemlerin Rabbi Allah (c.c.); azgın ve sapkınların tüm niteleme ve tanımlamalarından pek Münezzeh ve çok Yücedir.

۞ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ۞

19.Ayet: Ey şirke batmış kâfirler! O'nun gölgelerinden ve kullarından ibaret varlıkları O'na (c.c.) denk tutup ortak sayabilir misiniz? Bu nasıl olabilir... Elbette olmaz. Çünkü bedenlerden arınmış ruhlar âlemi olan Semalarda (Yüce âlemlerde) olan melekler ve diğer ruhlar, Yeryüzüne bağımlı bulunan tüm canlar ve huzurundaki inme ve çıkma gibi halleri olmayan yüce varlıkların tamamı O'nundur, yoktan var ettiği, yaşatıp idare ettiği kullarıdır. Her şey O'nundur ve asla gölge ve yansımalardan ibaret olan fâni varlıkların değildir. O'nun yakınlığına ererek huzurunda bulunan şerefli kullar; bir an O'na kulluk yapmaktan yan çizmezler. İbadet etmekte de hiç zaaf ve gevşeklik göstermezler ve yorulmazlar.

۞ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ۞

20.Ayet: Öyle ki, onlar gece ve gündüz ara vermeden ve gevşeklik göstermeden Allah'ı tesbih eder, O'nu (c.c.) Şânına yakışmayan niteliklerden ve tüm noksanlıklardan bıkmadan, usanmadan, zaaf ve yorgunluk göstermeden tam bir teslimiyyet, bükülme, hoşnutluk ve saygı göstererek tenzih eylerler. Allah'a elbette tam bir istekle kulluk yapıp aralıksız tesbih ederler. Çünkü onlar Allah'ın Varlığını ve Birliğini tam bir ihlâsla tasdik eden Mü'minlerdir. Onlar; yıldızları ve bir kısım âdi varlıkları tanrılar edinen inatçı şirk ehli kâfirler değildir.

۞ أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ۞

21.Ayet: Yoksa bu müşrikler Yeryüzünden (bir kısım varlıkları) ilâhlar mı edindiler? Bu müşriklerin (elleriyle yaptıkları) putlara tapmaları yıldızlara tapanların şirk koşmasından daha çirkindir. Allah'a ibadet edilir gibi o putlara sürekli ibadet ediyorlar. Elleriyle yontup tıraş ederek yaptıkları putlara eğilip itaat etmelerinden şu anlam çıkıyor ki, bu müşrikler; bu rezil nesnelerin kendilerini kabirlerden diriltip çıkaracaklarını iddia ediyorlar. Çünkü bunlar; o nesneleri tanrılar diye adlandırıyorlar, ilâhlık isnad edip Allah'a tapar gibi tapıyorlar. Güya ilâh olunca dilemesi, dileyip takdir ederek her şeyi yaratması ve bütün bu

niteliklerden olarak da ölenleri diriltip hesap için toplanma yerine sevk etmesi gerekiyor. (Bu sapıklıklardan Allah'a sığınırız ve şehadet ederiz ki, Allah'tan başka ilâh yok).

۞ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ۞

22.Ayet: Bütün varlıklar Yüce Yaratıcının Var ve Bir olduğunu anlatırken bu müşrikler; Tek Yaratıcı Olan Allah'tan başka ilâhların olduğunu nasıl kabul ederler? Eğer Semâvâtta (Gök ve ötesinde olan Yüce âlemlerde) ve Yerde; eş ve ortak kabul etmeyen, her şeyi kahreden Allah'tan başka ilâhlar olsaydı muhakkak tamamı bozulur, altüst olur ve hiçbir şeyde bakılacak bir şekil kalmazdı. Çünkü ilâh; hür ve bağımsız irade sahibi olan, irade ve icraatlarında tek olup ortak kabul etmeyendir. Eğer bu nitelikleri taşıyan ilâhlar olsa hiçbir işte ittifak etmeleri mümkin olmazdı. Bu sebeple Varlığında, İlâh ve Rab oluşunda Tek Olan, icraat ve idaresinde ortağı olmayan, Samed, Bir ve Tek Olan, Arşın (bütün varlıkların idare edildiği Yüce Makamın ve İlâhî Tahtın) ve bütün varlıkların idare merkezlerinin Sahibi olup her şeyin üstünde egemenliğini muazzam bir tarzda ortaya Koyan ve bütün yaratılmışın meydana gelişi sırf Kendisinden Olan Allah; cehalet ve sapıklık bataklıklarında boğulan kâfir ve zalimlerin çocuk, eş, benzer, denk ve ortak isnad etmeleri gibi lakırtılarından ve saçmalıklarından Münezzehtir ve idrâklerin erişemeyeceği yüceliktedir.

۞ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ۞

23.Ayet: Hak ve Gerçek Varlık olarak Bir, idare ve icraatlarında Tek olduğu için yaptığı hiçbir şeyden dolayı sorgulanmaz ve sorumlu olmaz. Çünkü O'nun (c.c.) koyduğu hukûm ve esasların takipçisi ve eleştiricisi olamaz. Verdiği hiçbir kararı da kimse geri çeviremez. Onların Allah'a ortak koşup denk tuttukları asılsız tanrılarına gelince onlar yaptıklarından ve kendileri yüzünden meydana gelen her şeyden sorgulanacaklar. Sorgulanmağa, hesaba çekilip ceza görmeğe mahkûm olanlar ise asla ilâh olup Allah'a denk tutulamazlar ve ortak olamazlar. Allah (c.c.); sapıklığa batmış olan inatçı müşriklerin bu tür sapık iddiaları O'na (c.c.) nispet etmek gibi iğrenç niteliklerden Münezzehtir ve pek Yücedir. Halbuki, O'nun İlâh ve Rab olarak Tek olduğuna, Şânının Yüceliğine kesin deliller ve açık belgeler var.

۞ أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي

بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ۞

24.Ayet: Yoksa bu zalimler de mi O Eşsiz Rabden başka ilâhlar mı edindiler? O (c.c.) bundan Münezzehtir. Bu zalimler ise Allah'a bir değil; bir çok ortaklar koşarak

Allah'a kulluk yapıyor gibi kulluk yapıyorlar. Bunu sırf cahil, sahtekâr, zalim ve inatçı olduklarından yapıyorlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! De ki, ey Samed, Bir ve tek Olan Allah'a eş ve ortakların olduğunu iddia eden müşrikler! Eğer akıl ve olgunluk sahibi olup Allah'tan başka ilâhlar olduğunu iddia ediyorsanız buna geçmişten gelen bir belge veya aklın kabul edebileceği bir delil getirin. Bu ise imkânsızdır. Çünkü zıtların bir arada bulunamayacağı, farklı varlıkların birbirini kabul etmeyeceği kanunu ve kanıtı; şirkin tüm damarlarını kesip tamamen yok eder. Aklın böyle bir şeyi kabul etmesine de hiçbir yol ve asla imkân bırakmaz. (Hiç Yaratan tarafından yaratılıp varlığı daima O'na (c.c.) muhtaç olan, kendi başına hiçbir şeyi bulunmayan; sonsuz kudret Sahibi ve her şey Kendisinin olan, her şey Kendisine muhtaç olduğu halde hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'a hiç denk ve ortak olabilir mi? Asla olmaz.) Hz. Âdem'den beri elden ele, dilden dile ve gönülden gönüle naklolunup gelen tüm İlâhî kitaplar ve sahifeler; Allah'ın hiçbir şeye benzemeyen, Ezel-Ebed Hak Varlık olduğunu, her şeyin O'nun (c.c.) tarafından sonradan var edilip yok olmağa mahkûm varlıklar olduğunu, her şeyin aciz ve muhtaç, O'nunsa sonsuz kudret Sahibi Kadîr ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Yüce Yaratıcı olduğunu ve asla O'na ortak olunamayacağını anlata gelmişlerdir. Zira Bu bütün kitaplarda ve sahifelerde olanları içine alan (Yüce Kur'an); İman edip yanımda olan Ashabıma; uyarıp irşâd etmekte olan öğüt ve ders kaynağı olduğu gibi, Benden önceki peygamberlerin mensuplarına da (Yahûdî, Hıristiyan vs. cemaatlere da) uyarı ve ders kaynağıdır. Eğer tüm İlâhî kitapları tasdik eden Bu Yüce Kitabı kabul etselerdi onları hakka erdirirdi. Fakat inat ederek tasdik etmeğe yanaşmadılar. (Türlü iddia ve bahanelerinin) aksine onların çoğu cahil insanlar olup apaçık, kusursuz ve perdesiz olarak tüm âlemlerde görünen Hakkı tanımıyor ve kabul etmiyorlar. Onların kalpleri son derece katı ve gözleri de ağır perdelerle kaplı ve kapalı olduğu için inkâr ederek Haktan yüz çevirip uzaklaşıyorlar. Özet olarak gerçek şudur: Allah'ın kendisine nûr vermediği kimse nûrsuzdur (İman gibi yol göstericiden mahrumdur).

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ۞

25.Ayet: Allah Teâlâ; Tevhıîd'i (Kendi Varlığını, Birliğini ve buna İman etmeyi) taklidin tüm âlametlerinden uzak bir tarzda özlü bir sözle açıklayarak dedi ki, Biz bağış ve ikram makamımızdan olarak hiç şüphesiz Senden önceki her bir peygambere vahyedip sınırsız büyüklüğün nitelikleri ile üstünlüğümü ve büyüklüğümü, kahır ve Varlığımın devamlılığını, Bir ve Tek olduğumu daima açığa koyarak Benden başka kendisine ibadet edilecek hiçbir gerçek ilâh yoktur diye anlattık ve emrettik ki, ey Varlığımın gölgelerinden ve yansımalarından ibaret olan

fâniler sırf Bana kulluk yapın, tam bir teslimiyyetle Bana dönün. Çünkü Ben'den başkasına değil, dönüşünüz sırf Bana olacaktır.

۞ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ۞

26.Ayet: Şayet şirkin varlığını iddia eder ve buna deliller getirerek derlerse ki, Tevrat'ta ve İncil'de; Rahman Olan Allah'ın melekleri, Uzeyr'i ve Îsâ'yı (a.s.) çocuk edindiğine rastlamaktayız. Çocuksa babasının iş ve niteliklerine ortak demektir. Çünkü babanın özü ve çekirdeğidir. O (âlemlerin Rabbi Olan Allah); bu gibi asılsız saçmalıklardan Münezzeh ve uzaktır. Aksine Onlar (a.s.); Allah (c.c.) katında sevilen ve ikrama ermiş olanlardır.

۞ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ۞

27.Ayet: Rableri konuşmadan ve konuşmalarına izin vermeden O'ndan (c.c.) önce konuşmağa kalkışamazlar. Nasıl ki, köle efendisi karşısında edebinde kusur etmez. Tıpkı Onlar da Rablerinin sözünü ve hukmünü değiştiremezler. Onlar (a.s.); O'ndan (c.c.) önce nasıl konuşabilirler veya hukmünü nasıl değiştirebilirler? (Bu asla mümkin değil; çünkü onlar sırf O'nun emriyle hareket ederler, O'nun buyruklarını iyi-kötü demeden yaparlar. Köle; efendisine ortak değildir ve sadece buyruklarını yapmağa mecburdur. Sınırsız kuvvet Sahibi Olan, dilediği an dilediğini kahredip helâk eden, istediğini istediğine zorla yaptıran sonsuz yetki Sahibi Olan Allah'a kim ortak olmağa kalkışabilir (ve hangi akıl sahibi O'na herhangi bir varlığı ortak görebilir?)

۞ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ۞

28.Ayet: Elbette O'nun emriyle hareket ederler ve asla buyruklarından başka bir şey yapmazlar. Çünkü (O Seçkin Şahsiyyetler tam bir şuurla bilirler ki) Rableri (c.c.) önlerinde olan, yanlarında belli olarak bulunan işler ve hareketleri ve arkalarında saklı, gizli ve kimsenin haberi olmadığı her şeyi; ezel-ebed var ve hazır olup daima her şeyi kuşatan ilmi ile bilir. Eğer Rablerinin emirlerinin gerektirdiği yollardan çıkarlarsa kimseye şefaat edemezler. Çünkü emrin gereğinden uzaklaşınca Allah katında şefaatları kabul edilmez. (Şefaat etmeğe yetkili olan Bu Salih kullar şefaat edecekler.) Ancak sadece Allah'ın kendisinden Razı olduğu ve şefaat edilmesine izin verdiği kimselere şefaat etmeleri kabul edilecek. Çünkü şefaat etmeğe yetkili olan melekler ve peygamberler gibi salih ve sadık kullar; Rablerinin korkunç kahır ve intikam, hışım ve heybet Sahibi olduğundan korkup titrerler.(Allah dostlarının Allah'a yakınlıkları; O'ndan c.c. korktukları ölçüdedir. Kim çok korkuyorsa; o kimse çok yakındır. Malumdur ki, mertebe ve ilimlerin en üstünü hıkmet ilmidir. O ilmin üstünü ise Allah korkusudur. Hainlik yapan ve şirk koşan kimseye cezası ve azabı

pek korkunçtur. Şirk ve hainliğin bilinen ve bilhassa bilinmeyen yönlerinden korunmak ancak Allah'ın korumasıyla mümkindir. O'nun c.c. bu husustaki kararının ne olduğunu kimse bilemez. İşte bu bilgilere herkesten fazla Sahip Olan Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz; Allah Azîmüşşan'dan en çok Korkandır ve bunun için En Cesurdur. Zira Allah'tan başkasından korkmağa içinde yer kalmamıştır).

❁ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ❁

29.Ayet: Durumları bu mertebede olan şefaatçilerden (a.s.); bir kimse derse ki, ben Allah'tan başka kendi başıma bağımsız bir ilâhım. Ona ceza olarak Cehennemi veririz ve o mahrumiyyet, sonsuz zarar ve her türlü işkenceyi içinde bulunduran O Korkunç Ateşe sokarız. Bu seçkin şahsiyyetlerin inanç ve ahlakları elbette sapıklığa aykırıdır. Ancak bilsinler ki, terbiyesizlik yaparak Tevhiîdin çizgilerinden çıkıp ilâhlık taslayan zalimleri böyle cezalandıracağız.

❁ أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ❁

30.Ayet: Bizim Bir olduğumuzu inkâr edip yarattığımız varlıklardan Bize ortak olduğunu söylüyorlar ve zalimlik yaparak yalan ve iftiralarla çocuk mu isnad ediyorlar? Bu gibi aslı olmayan hurafelerle Bizi tanımayan bu kâfirler; İlâhî İsimlerin ve Sıfatların icraat sahaları olan Gök ve ötesindeki Yüce âlemler ve tabiatler, gölgeler ve yansımalar âlemi olan Yeryüzü bitişik ve yapışık bir âlemken onları birbirinden kuvvetle ayırıp ayrı-ayrı âlemler haline getirdiğimizi görüp öğrenmediler mi? Rabbinizin (c.c.) İsimleri ve Sıfatları Kendisinde bulunan Yüce Niteliklerdi. Bunlarda düşme, inme, eksilme olma ve hiçbir görünme yoktu. Yokluk âlemine dayalı olan tabiat ise Varlığımızın gölgesi henüz üzerine uzanmamış bir halde yokluğun bir köşesinde yerleşmiş bulunuyordu. Bizim İsimlerimiz ve icra edici kusursuz Sıfatlarımızdan meydana gelen sevgi ve irademizle sırrını Kendimize sakladığımız yararlar ve nedenlerden dolayı âlemlerin var edilmesini gerekli kılarak tek vücud halinde bulunan Yeryüzünü ve Yüce âlemleri birbirinden ayırıp ayrı-ayrı âlemler haline getirdik. Mevcûdatın; tecellilerimizin nûrlarından etkilenmeyi nasıl kabul ettiklerinin sırları da yine Bize (c.c.) aiddir. Eğer; birbirine benzeyen ve farklı-farklı sonsuz İsimler ve Sıfatların Sahibi Olan Rabbinizin Bir Tek Varlığından çok sayıda (farklı-farklı) varlıkların nasıl meydana geldiğini anlamak isterseniz bakınız; içinde bulunan sayısız niteliklere sahip tek varlık olan sudan her bir canlıyı nasıl var ettik. Bunlar ondan meydana gelen yansımalara, gölgelere ve etkilemelere göre olmaktadır. Sudan yaratıp meydana getirdiğimiz varlıkların kimi besleyici, kimi geliştirici, kimi artış ve kimi de eksilme kabul edicidir vs.

Allah Teâlâ; varlıkların dört temel unsurundan özel olarak suyu misal verip anlattı. Sebebi; değişim ve şekillenme sebeplerinin en kuvvetlisi, hizmet ve icraatı, karışıp kaynaşmayı kabul etmekte en elverişli olandır.

Hâlâ bu anlatılanlara Îman edip tasdik etmiyorlar mı? Halbuki, bunlar ilk bakışta görülebilecek ve ilk ilgide idrak olunabilecek deliller ve belgelerdir.

❁ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ❁

31.Ayet: Sonra Allah Azıîmüşşan; kullarının seçkinlerine verdiği nimetleri sayıp hatırlatmağa başladı ki, bu anlatılanlardan dolayı onları uyarmış olsun da Varlığının Bir olduğunu, kudret ve cömertliğinin sonsuzluğunu ve kusursuzluğunu iyi anlasınlar. Bunun için dedi ki, gerçek bir küre olup dönüp dolaşmağa müsaid olan Yeryüzünde yüksek sabit dağlar var edip yerleştirdik ki, insanları (ve diğer canlıları) sarsma ve onlara zarar verme endişesi olmasın. Yine tarafımızdan önemli bir yardım olarak türlü geçitler, geniş-geniş yollar var ettik ki, diledikleri kadar uzak yerlere, dört bir yanda bulunan memleketlere gitsinler, ticaret yapsınlar, yararlarına olanları ve muradlarını takip etsinler.

❁ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ❁

32.Ayet: Yine yüksek Gökyüzünü onlar için (tüm tehlikelerden) koruma altına alınmış muhkem tavan (ve şemsiyye) yaptık. Karada, denizde (ve herhangi bir yerde) olduklarında Gökyüzünde onların ticaret yapmalarını, ekim ve biçim işlerini icra etmelerini, umum yararlarını elde etmelerini belirleyen vakitler (ve sırları bilinmeyen nice geçim kaynakları) var. Çünkü bu sayılan nimetler insanların yaşayıp geçinebilmeleri için en güçlü sebeplerdir. Buna rağmen insanlar; bu nimetlerin içerdiği; her şeyi eşsiz biçimlerde var eden Rablerini, kudretinin ve iradesinin sonsuz ve kusursuz olduğunu gösteren belge ve rehberleri görüp anlamaktan yan çiziyorlar. Bunlar üzerinde düşünüp kendilerine gelmiyorlar ki, Tevhiîd'in hayat suyuna (ve onun sağlayacağı ebedî nimetlere ve sonsuz seadete), Rablerinin kudret ve iradesinin mükemmelliğine erebilsinler. İnkârda bulunarak tüm bunlardan mahrum oluyorlar.

❁ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ❁

33.Ayet: Bu inkârcılar; nasıl oluyor da Gök ve ötesinde bulunan yüce âlemler ve bunları yoktan Yaratanı gösteren deliller ve alametler hakkında düşünmüyorlar ve her şeyi yoktan var edenin Varlığını inkâr ediyorlar? Halbuki, O Yüce Yaratıcı kendileri için geceyi ve gündüzü tam bir düzene koyarak yarattı ki, gece uyuyup istirahat etsinler ve gündüz de geçimlerini sağlamak için çalışıp kazansınlar. Güneşi ve Ayı; azıklarının, rızıklarının ve meyvelerinin olgunlaşması (ve pek çok yararlar)

için sebepler yaptı. Güneş, Ay ve gezegenlerden her biri yedi yörüngeden! her bir yörüngede yüzüyorlar; hiç durmaksızın tam bir süratle dönüp duruyorlar. Bütün bunlar yaratılmışın hayatlarını ve ihtiyaçlarını yürütüp yönetmek içindir ama bilmiyorlar ve bu nimetlerin Sahibi Olan Allah'a şükretmiyorlar.

۞ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ ۞

34.Ayet: Biz (c.c.); Senden (a.s.) hiçbir insana ebedîlik vermedik ve bunu takdir etmedik. Yani Hıristiyanlar bugün olduğu gibi Îsa'ya ölüm gelmediğini ve ebedîliğe erdiğini iddia etmişlerdi. Yine iddia ettiler ki, insanlardan her kim melekleşirse ölümsüz olur. Allah Teâlâ bunları oldukça yeterli bir tarzda reddetti, onları kuvvetli açıklamasıyla yalanladı. Zira şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin türünden kimseye (hiçbir insana) ne Senden önce gelenlere ve ne de Senden sonra gelecek olanlara daimî olarak kalacakları bir ebedîlik yaratmadık. Çünkü sonradan olma bütünler parçalanıp yok olmağa,varlıkların parçacıkları ayrılıp kaybolmağa mahkûmdur. Eğer insanlardan tek bir insan ebedî kalacak olsaydı muhakkak ki, o insan Sen olurdun. Sen zannediyor musun ki, ey Peygamberlerin En Kâmili! Sen yok olup Dünyadan gideceksin de bunu iddia eden o cahiller; kendilerine has olarak ebedî kalacaklar? Asla böyle bir şey olmadı ve olmayacak.

۞ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ۞

35.Ayet: İş öyle değil aksine parça ve bileşim sahibi olan iyi-kötü, uzun veya kısa ömürlü olarak Yeryüzünde bulunan yada en yüce makamda bulunan ruhanî varlıklar herkes ölüm kadehini içip tadacak. Ölümün korkunç sarhoşluklar yüklü acısını yaşayacak. Hulasa rütbesi yüksek olan da, alçak yerlerde bulunan da ölümden kurtulamayacak. Gerçek şu ki, sizler; yaratılıp bu âleme gelirken ölüler idiniz. Varlığınız mecazîdir (Hak Teâlâ'nın Varlığından geçici bir yansımadır). Sizlerin Dünyada var olduğunuz anda sizleri; yapmanızdan Razı olmadığımız kötülüklerle ve yapmanızı isteyip Razı olacağımız iyiliklerle zor imtihanlara tâbi tutup deneyeceğiz. Bunlar Bizim yüce gayelerimiz için, sizin de yararlarınız için olacak. Dünyadaki bu imtihan sonrasında, Ahirette gölgenin gölge sahibine, yansımaların suret sahiplerine döndüğü gibi hepiniz Bana; döneceksiniz. Bir başkasına dönmeyeceksiniz çünkü Benden başka gerçek varlık yok. Bu imtihanın gereği olarak herkese bir davranışta bulunacağız ve Orada herkesin yaptığının karşılığını vereceğiz.

۞ وَإِذَا رَآكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ۞

36.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberine verdiği değer, sayısız nimet ve üstünlükleri hatırlatarak dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Sen Kur'an okurken

veya Ashabına dersler vererek Rablerini zikretmelerine çalışırken, Senden eğitim alarak faydalar elde etmeğe çalışan ve bunun için gayelerinin en yükseği olan İlâhî Tevhîde ulaştırman için gayretlerini harekete geçiren akıl sahiplerine nasihat verip uyarılarda bulunurken kâfirler; (erdiğin nimetlere, yüksek makamına ve faydalar dağıtıp yüce makamlara erdirdiğine bakmazlar) Seni sırf eğlenceye alırlar ve hakarette bulunarak birbirlerine derler ki, (Arkadaşlarını küçümseyerek) zayıf ve aşağılık kimselere karışmış olan Bu Adam mı sizlerin tanrılarını kötü niteliklerle anıp duruyor? Kendisinin perişanlığına rağmen sizlere şefaat edecek tanrılarınıza karşı saygısızlık yapıyor öyle mi? Halbuki, o kâfirler; son derece cahilliklerinden, kör ve sapık olduklarından dolayı her türlü şüphe ve tereddüdden Münezzeh Olan Kur'an'ı; âlemlerin Rabbi Olan Rahman'ın ders kaynağı olan Kitabını inkâr edip Rahman'ı tanımıyorlar, tanrılarının aksine O'nun Hak ve Gerçek Varlığına, sonsuz kudretine, Kendisine ibadet edilmeğe layık Olan Tek İlâh olduğuna Îman etmiyorlar. Çünkü onlar (kâfirlikte ısrar ederek bozulmaları sebebiyle) Rahman'ın kudreti altında kahra uğramışlardır. (Bu sebeple o seviyesizlikle helâk olup gidecekler.) Bilmelidirler ki, Rahman'ın iradesi ve dilemesi karşısında hiçbir kuvvetleri kalmamış olup (O'nun çizdiği dairede kalmağa) mecburdurlar. Asıl eğlenceye alınmağa ve aşağılanmağa layık olan ve bunu hak eden o kâfirlerdir.

۞ خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَاُرِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ۞

37.Ayet: Cehalet, azgınlık, ısyan ve inkârın çil ve bataklarına batmış olan kâfirler; dalga geçerek Kıyametin kopmasını ve tehdidlerle geleceği haber verilen azabın gelmesini acele istediklerinde onların inkâr etmelerine ve aceleciliklerine en mükemmel tarzda cevap verdi ve dedi ki, (Halîm Olan Allah'ın hılminden nasiplenemeyen, Vakur Olan Peygamberden vakar dersi almayan, sonsuz ilim ve hıkmet denizi olan Kur'an'dan faydalanarak akıllanmayan insan; yani ağırbaşlı, neyi ne zaman yapacağını ve isteyeceğini bilmeyen, temkinli ve akıllı davranamayan) insan; hayrı-şerri, zararı-yararı istemekte son derece acelecidir. Çünkü o; aceleden (acele değişim gösteren çamur maddesinden) yaratılmıştır. (Akıl sahibi olgun Mü'min olup İlâhî ahlaka ermediği müddetçe ebedî husrana ve sonsuz zarara uğramağa mahkûmdur.) Benim Adıma onlara söyle ey peygamberlerin En Kâmili! Ey (Şeytanın va'dlerine ve Dünyanın parıltılarına) aldanmış olan zalimler! Ne zaman geleceğini acele olarak istediğiniz azabın delilleri olan ayetlerimi ve belirtilerini sizlere yakında göstereceğim. Ahiret azabının öncüleri olan korkunç cezalarımı Dünyada sizlere gösterip tattıracağım. Dendi ki, bu Ayetler ve cezalar; azabın gelmesini isteyen Kureyş topluluğunun Bedir Savaşı olayında uğradığı cezalardır. Yakın bir zamanda da Kıyamet hadisesi ve O Günde görülecek olan ayet

ve alametler; korkunç cezalar ve azaplardır. Ey bozguncu, sapık zalimler! Acele etmeyin. İstediklerinizi göreceksiniz.

۞ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞

38.Ayet: Allah Rasûlünden ve Ashabından bunları duyduktan sonra yine de derler ki, bu tehdidle haber verdiğiniz azap ne zaman gerçekleşecek? Eğer iddianızda doğru iseniz azabın geliş vaktini bizlere belirleyiniz.

۞ لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ۞

39.Ayet: Allah Azîmüşşan; bunun korkunç olacağını anlatmak için dedi ki, eğer kâfirler acele olarak istedikleri azabın durum ve niceliğini keşke bilselerdi (inkârlarında asla ısrar edemezlerdi). Zira o an gelip azap kendilerini sardığında o korkunç azabı ne yüzlerinden ve ne de sırtlarından uzaklaştırabilecekler. Çünkü o korkunç ateşle çepeçevre sarılarak içerisine gömülecekler. Artık o ateşi kendilerinden uzaklaştırmak kendileri tarafından mümkin olmadığı gibi bir başkası tarafından da yardım görmeyecekler. Zira herkes kazancı ile tutuklanıp kurtuluş ümidi kalmayarak kendi derdine düşmüştür.

۞ بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۞

40.Ayet: Öyle ki, o ateş onlara ansızın gelip onları şaşırtıp dehşetlere düşürecek. Şaşkınlıktan dolayı sarhoş olacaklar. Artık onu geri çevirmeğe güçleri yetmeyecek ve dinlenmek için ara verilmesini istediklerinde de onlara bakılmayacak ve mühlet verilmeyecek.

۞ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۞

41.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin en Kâmili! Onlara aldırış etme ve onların dalga geçmelerinden dolayı da asla üzülme. Çünkü Senden önceki peygamberlerle de (a.s.) dalga geçildi. Kureyş azgınlarının Seninle dalga geçtiği gibi toplumları da onlarla dalga geçti ama sonunda peygamberleri ile (olmaz ve gelmez diye) dalga geçtikleri azap gelip onları kuşattı ve helâk etti. O toplumları helâk eden azabın kat-kat fazlası Seni böbürlenerek inkâr eden bu kâfirlere kavuşacak. Dolayısıyla asla üzülme ve göğsün daralmasın.

۞ قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ۞

42.Ayet: Onlar azabın gelmesini inkâr ederlerse ey peygamberlerin En Kâmili! Deki, sizleri gece-gündüz; çalışma, dinlenme ve gidip gelme anlarınızda Yüce Rahman'ın azabından ve helâk etmesinden koruyup kollayan kimdir? O Rahman (c.c.); azamet ve hışmı gereği türlü kahır ve intikamlara Kadir olmakla eğer sizlere

lütuf ve merhameti gereği merhamet etmiş olmasa her an sizleri kahrederdi. O (c.c.); uyanık insanlar olmanız, kulluk haklarını yerine getirip verdiği nimetlere şükretmeniz için sizlere merhamette bulundu ve azap etmedi. Ama zalimler bunun aksine aşırı gafletlere dalıp tam bir beyinsizlik göstererek Rablerinin öğüt ve ders kaynağı olan Kitabı Kur'an'dan yüz çevirip uzaklaşıyorlar. Rablerine dönüp O'na kulluğa sarılmıyorlar, sayısız nimetlerinden dolayı O'na (c.c.) şükretmeğe devam etmiyorlar.

۞ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ ۞

43.Ayet: İnkârlarında ısrar eden bu zalimler; azabımız geldiğinde kendi güçleriyle azabımıza karşı koyup bertaraf edeceklerini mi zannediyorlar? Yoksa onların bizlere ortak koştukları tanrıları var da Bize karşı koyup onları savunarak inen azabımızı onlardan uzaklaştıracaklar öyle mi? Hayır. Asla buna onların güçleri yetmez. O ölü heykeller kendilerine gelen zararlara karşı kendilerine yardım edemezler ki, başkalarına faydalı olabilsinler. Asla böyle bir şey olamaz. Yine o taptıkları onlara şefaat edip azabımızı uzaklaştırmak için Bize yaklaşamazlar ve Bizim beraberliğimize ererek onları himaye edemezler. Eğer o zalimler; uzun ömürleri boyunca bolluk içerisinde kendilerinden intikam alıp azap etmeyeceğimizi hayal ediyorlarsa bilsinler ki, bu sadece Şeytanın kandırması ve canlarının istemesi ile planlarından ibaret olan onların aslı olmayan kuruntu ve hayalleridir.

۞ بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا

أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ۞

44.Ayet: Öyle ki, Biz bu inatçı zalimleri ve sapkın babalarını türlü nimetlerle yaşattık. Ömürleri uzayınca (bunlara şükredecekleri yerde) aşırı zulümlere ve türlü günahlara daldılar ve Benim tutup intikam almamdan ve azabımın inmesinden korunup kurtulduklarını zannettiler. Görmezler mi ki, Biz kahır ve hışım makamımızın gereği olarak topraklarına geliriz, yani; İslâm kuvvetlerini göndeririz. İslâm orduları kâfirleri yenerek topraklarını alır ve böylece topraklarının her bir yanından eksiltmeğe başlarız. Sonunda da bu istila her tarafına ulaşır. Bu duruma düşmüş olan kâfirler her tarafın yıkılıp topraklarının ellerinden gitmesinden sonra hâlâ Bize üstün geleceklerini mi zannediyorlar? Bizim elçilerimize ve askerlerimize üstün gelmeleri asla mümkin değildir. Böyle bir şey onların sadece bozuk kuruntuları olabilir.

۞ قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنْذَرُونَ ۞

45.Ayet: Eğer, Biz ve babalarımız daima Allah'ın himayesinde ve koruması altındayız diye iddia ediyorlar ve Sen(a.s.) bizleri neden Allah'ın azabıyla tehdid edip korkutuyorsun diyorlarsa onlara de ki, Ben; Kendimden değil; ancak Bana Rabbim tarafından gelen ve vahiy yoluyla olan uyarıları yapıyorum. (Peygamberine yaptığı bu açıklamadan) sonra Allah Azîmüşşan; kâfirleri azarlayıp kınayarak Dedi ki, katımdan gönderilip görevlendirilen Peygamberim; gerçek anlamda sağır ve inkârcı olanları nasıl irşâd edip Hakka erdirebilir? Çünkü sağırlar; irşâd ehli olan yol göstericinin davet ve uyarılarını duyamazlar. O (s.a.v) onların hidayetini ne kadar istese de uyarıldıkları anda onların buna imkân ve kabiliyyetleri olmaz. Buna kabiliyetleri olsa ki, duyup kabul etseler. Ey ahmaklar! Sizler son derece sağırlar ve katı kalpli kimseler olduğunuz için daveti duymaktan ve tehdidlerden uyanmaktan kabiliyyetçe çok uzaksınız.

۞ وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۞

46.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin Olan Allah'a yemin olsun ki, eğer onlara Rabbinin azabından bir örnek ve bir başlangıç olarak hafif bir esinti dokunsa (dehşetle uyanarak), günahlarını kabullenerek, feryad edip haykırarak derler ki, kahrolası bizler gerçekten zalimlerdik. Ey hak ettiğimiz öldürücü korkunç azap gel (bizleri öldür de kurtulalım). Biz Allah'ın sınırlarından; koyduğu kurallardan çıkarak bunu hak ettik.

۞ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا

وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ۞

47.Ayet: Bunlar kendi zalimliklerini itiraf ettiler diye tutup da onlara derhal azap etmeyeceğiz. Aksine Kıyamete özel terazileri kurarak adaleti ortaya koyup kusursuz bir hesaba onları tâbi tutarız. Adaletimizin timsali olan o terazilerle iyiliklerini ve kötülüklerini tartarız. Sonra ortaya çıkan durumlara göre onları cezalandırırız. Hiçbir kimse yaptığı iyilik veya kötülük bakımından dolayı en ufak bir haksızlığa uğramaz. Çünkü bu Bizim sağlam ve kusursuz adaletimiz ve pek doğru metod ve yolumuzun gereğidir. Yapılan iyilik veya zulüm hardal tanesi ağırlığınca olsa dahi onu getirip tartar ve karşılığını veririz. Gerçi bu kadar bir şeyin halk arasında önemi yoktur (ama Bizim hesabımızdan zerre olsa kaçamaz. Hardal yabanî bir yeşillik olup Avrupa'da tarlalara ekilir hale gelmiştir. Tarımla uğraşanlar çok iyi bilirler. Tanesi yani tohumu en küçük inci tanesinden küçüktür). Çünkü Biz kullarımızın hukukunu tam olarak eda ederiz. Sayı ve hesabını Bizden başka

kimsenin bilemeyeceği bütün kulların hesabını tam olarak yapmağa Biz yeteriz. Zira her şeyi kuşatan ilmimiz dairesinden en ufak ve en gizli bir şey Bize gizli kalamaz.

﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ ﴿

48.Ayet: Allah Teâlâ; vaaz ve ders vererek dedi ki, Biz; bağış ve rahmet makamımızdan Kelîm (özel konuşmamıza eren) Mûsâ'ya ve Kardeşi Harun'a (a.s.) Hak ile bâtılı ve her şeyi ayırıp seçen Tevrat Kitabını verdik. Her şeyi son derece açıp seçtiği ve net hukümler içerdiği için (Güneş misali) ısın ve ışın kaynağı oldu. Tevhiîd ve Îman sahibi olan Mü'minler; O Kitaptan her şeyin kaynağı olan ilimler elde edip faydalanıyorlardı. Böylece gaflete, cehalete, zulüm ve azgınlıklara batmış olan bâtıl din mensuplarından seçilmiş oluyorlardı. O Yüce Kitap; insanlar içerisinden seçilerek herkesin ve her şeyin hesap için huzura arz olunacağı O Büyük Kıyamet Gününde Yüce Huzurda dikileceğinden ve çetin hesaplar vereceğinden korkarak şirk ve günahlardan korunanlar için muazzam ders ve uyarılar kaynağı oldu.

﴾ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿

49.Ayet: O takva ehli Mü'minler açıktan korktukları (Allah'tan korktuklarını herkese gösterdikleri) gibi kimselerin olmadığı her yerde ve iç âlemlerinde de Rablerinden daima korkarlar ve tam bir saygı içerisinde bulunurlar. Her yanlarını ve tüm organlarını dolduran bu korkuya rağmen geleceği kesin olan ve önemle haber verilen Kıyamet anından bugün gelecekmiş gibi korkup titrerler.

﴾ وَهَذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿

50.Ayet: Bu her şeyi kapsayan, doğruyu-yanlışı, iyiyi-kötüyü, Hakkı-bâtılı, Îman ve inkârı birbirinden seçip gösteren eşsiz Kitabım Kur'an; umum Îman ve Tevhiîd ehline, tüm Muhammed (a.s.) Ümmetine ve bütün insanlığa öğüt ve ders kaynağıdır. Allah'ın Varlığında yok olma mertebesine eren ihlâs ve kesin bilgi sahibi olan seçkinlere hayır, bereket ve hesapsız gelirler kaynağıdır. O eşsiz Kitabı Biz; bütün peygamberlerin (İlâhî salevatlar, rahmet, bereket ve selamlar hepsine olsun) sırasıyla yaptıkları peygamberlik görevini tamamlayıp en mükemmel ölçüde yerine getiren, insanlık âleminde bilinmesi, görülmesi ve yaşanması lâzım gelen tüm ahlakî güzellikleri ve bütün yüce nitelikleri kusursuz bir biçimde yerine getirip tamamlayan Muhammed Mustafa'ya indirdik. Ey (haddini bilmeyerek insanlıktan) yan çizen zalimler! Buna rağmen sizler hâlâ O'nu (a.s.) ve Kitabını inkâr edip tanımak istemiyor musunuz?

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ۞

51.Ayet: Şu hakikati de biliniz: Mûsâ ve Harun'dan (a.s.) önce İbrahîm'e; rüşdünü, kâmil akıl ve olgunluğunu verip gaflet uykusundan uyardık. Ma'rifetleri (yaratılmışla ilgili ince bilgileri) ve tüm gerçekleri araştırmağa ve Yaratan Hak Ma'bûd'a yönelmeğe başladı. Biz O'nu (a.s.), Tevhiîd'in (Rabbinin Varlığının ve Birliğinin) sır ve inceliklerini kavramağa, peygamberlik sorumluluk ve yükümlülüklerini yerine getirmeğe kabiliyyet ve kapasitesini çok iyi biliyorduk. Bunların tamamı hukümlerimizin yazılı olduğu Levh-ı Mahfuzda mevcuddur.

۞ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ۞

52.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Atan İbrahîm'in (a.s.) Hak Ma'bûd Olan Rabbin tarafından çekilip irşâd edilerek Kendi tarafına alındığı vakti yâd eyle (hatırla ve anlat). Babasına ve Kavmine; böyle bir şeyin kabul edilemeyeceğini anlatmak için ağır bir üslupla sordu ve dedi ki, aslı olmayan ve yıkılıp yok olmağa mahkûm olan bu heykeller nedir ki, tam bir bağlılıkla onlara kulluk yapıyorsunuz? Hem de akıl sahipleri olarak o cansız nesnelere bükülüp hizmet ediyorsunuz. Nasıl oluyor da değerli olanlar; değersiz olanlara tabi oluyor? Sahibini yanlış ve zararlardan koruyan bir akla sahip olanlara göre ilmin ve idrakin kabul edeceği bir durum değildir.

۞ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ۞

53.Ayet: O'nun (a.s.) tam bir olgunluğa sahip olduğunu, sözünün de gayet ma'kul (akıllıca) ve sağlam bir söz olduğunu ustalıkla anlayınca dediler ki, bizler bu heykellerin kendilerine ilâhlık verilerek tapınmalarına layık olup olmadıklarını bilmiyoruz ve bu konudaki incelikleri de anlamıyoruz sadece babalarımızı bunlara tapıyorlarken gördük. Onlar keskin zekâ sahibi insanlardı. Zannederiz bunları biliyorlardı. Bize gereken bunları araştırmak değil aksine onlar gibi tapmaktır.

۞ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞

54.Ayet: Gerçek ortaya çıkıp onların ve babalarının sapıklıkları tam olarak anlaşılınca İbrahîm (a.s.) dedi ki, ey gaflet ve aldanış denizlerinde boğulan ahmaklar! Sizler ve izlerinde yürüdüğünüz sizden önceki babalarınız büyük bir gaflet içerisinde olup Hak Yoldan uzak apaçık bir sapıklık içindesiniz.

۞ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ۞

55.Ayet: İbrahîm'ın (a.s.) kendilerini cahillik ve sapıklıkla suçlamasını duyunca dediler ki, ey bir takım iddialarda bulunan! Sen gerçekten apaçık Hakkı ve üstün bir belgeyi mi getirdin, yoksa bizimle oyun oynayanlardan mısın?

۞ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۞

56.Ayet: İbrahîm (a.s.) dedi ki, Dîn işlerinde; özellikle de Allah'ın Tek İlâh ve Rab olduğunu bilmek ve öğretmek konusunda oyun ve eğlence olmaz. Özetle şunu bilesiniz ki, sizleri bu heykeller ve asılsız nesneler yoktan var etmedi. Aksine sizleri Yaratan Rabbiniz; göklerin, Yerin, tüm yüce âlemlerin, engin ve alçak âlemlerin Rabbi Olan Allah'tır. Çünkü bütün bunları O (c.c.); yarattı. Ben; sizlere açıkladığım tüm bu durumlara, O'nun Varlığına, Birliğine ve her şeyi Tek Kendisi yönettiğine tam bir bilgi ve anlayışla şahid olanlardanım. Bu sözleri başkasından duyup nakleden taklidcilerden ve tahmin üzere konuşanlardan değilim.

۞ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ۞

57.Ayet: Aralarında olup bitenlerden sonra İbrahîm'i akılsızlıkla suçlayıp dalga geçtiler. Bunu cin çarpmış ve delirmiş diyerek bayram günleri toplanıp bayramlaştıkları yere çekilip gittiler. İbrahîm (a.s.); kendi kendine azmini pekiştirmek için yemin ederek dedi ki, Allah'a (c.c.) yemin ederim ki, sizler put hanelerinizden dönüp gittikten sonra putlarınızı kırıp parçalamak için plan kurup bir çare bulacağım. Ey cahiller! O zaman sizler ve asılsız putlarınız rezil olacaksınız.

۞ فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ۞

58.Ayet: Onlar bayram yerlerine gidince İbrahîm (a.s.) put hanelerine girdi ve putları yok olup ortadan kalkmaları için paramparça etti sonra da sırf putların en büyüğünü bıraktı ki, gerektiğinde onları susturup mahcub etmesine sebep olsun. Ola ki, o büyük puta dönüp varırlar da putların neden kırıldığını açıklamasını isterler. Çünkü tanrılarının en büyüğü odur diye inanıyorlardı. Tabii ki, ilâh sorulana cevap vermelidir.

۞ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ۞

59.Ayet: Bayram yerinden dönüp ibadet etmek için put haneye girdiklerinde putları kırılıp ufanarak darmadağın olmuş görünce aşırı derecede üzülerek ve böyle bir şeyin olamayacağını düşünerek dediler ki, tanrılarımıza bu iğrenç işi ve korkunç hadiseyi kim yaptı. Gerçekten bunu yapan; tanrılarımızı inkâr ederek dînimizin saygınlıklarına hakarette bulunan zalimlerden biridir.

﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿

60.Ayet: Bu soruyu soranlara, duyanlar dediler ki, tanrılarımızı türlü kusurlarla ve kötü niteliklerle anıp duran inkârcı bir genci konuşurken duymuştuk. Kendisine İbrahîm deniyor. Güya sıradan bir genç diyerek küçümseyip hafife alıyorlar.

﴾ قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿

61.Ayet: Sonra haber yayılıp put hanede birbirlerini tepelercesine toplanınca O'ndan intikam almak hususunda danışıp konuşmağa başladılar. Danışıp görüşme toplantısında görüşleri şunda yerini buldu: İttifak ederek dediler ki, O'nu insanların gözleri önüne ve şahidlerin görebilecekleri yere getirin de tüm putperestler putlarını parçalayan kişinin öldürülüşünü görmek için toplanıp hazır bulunsunlar ve böylece tanrılarına yardımdan paylarını alsınlar.

﴾ قَالُوا أَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿

62.Ayet: Sonra (zulüm ve azgınlığın lideri) Nemrud ve memleketin ileri gelenleri gelip toplandılar. Umum halk seçkinleri ile beraber oraya yığıldı. Kendisinden intikam almak için İbrahîm'i getirdiler. Önce azarlayıp ayıplayarak dediler ki, bu iğrenç işi ve korkunç acı olayı; tanrılarımıza Sen mi yaptın ey İbrahîm?

﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿

63.Ayet: Onların inanç ve anlayışlarına göre cevap vererek dedi ki, Ben; yaratılıp yönetilen ve ibadet eden bir kulum. Onlarsa kendilerine tapılan tanrılardır. Onlara bunu yapmağa nasıl gücüm yetebilir? Aksine bu işi onlara bu büyük put yapmış. Demek ki, tanrılıkta ve ibadet olunmakta onların ortak olmaması için bunu yapmış. Bunda şüphe ederseniz; onlara (kırılan putlara) sorun. Büyük put mu yaptı, yoksa Ben mi? Eğer konuşabilirlerse... İlâh iseler konuşmaları lazım. Hatta sizler onların; tüm dil, dudak ve konuşma sahiplerini yarattığına inanıyorsunuz. Böyle olunca sizlerin sorusuna cevap vermeğe daha yakın ve layıktırlar.

﴾ فَرَجَعُوا إِلَى أَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿

64.Ayet: İbrahîm'den konuştuklarını duymalarından sonra içlerine dönüp iyice düşündüler ve bir an kendilerine geldiler. Gizlice kendi kendilerine söylenerek dediler ki, gerçekten bizler Hak ve Tek Ma'bud'u bilip anlamak konusunda gaflet ve cehalete saplanmış zalimleriz. Yaratılışımızda tertemiz olarak var olan ve her kirden salim bulunan aklımızın gereği olan bilgi ve anlayış sınırlarından ve insanî olgunluktan çıkmışız. Bu heykelleri biz yaptık ve ellerimizle yontup tıraşladık.

Onlar bizleri nasıl yaratıp yoktan var edebilir? Elbette onları bizler yapıp ortaya çıkardık.

۞ ثُمَّ نُكِسُوا عَلَى رُؤُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ۞

65.Ayet: Kendilerinin yanlışlıklarını ve İbrahîm'in doğruluğunu iyice anladıktan sonra (cehalet ehli olan) insanlığın tutuculuğu ve cahilliğin kıskançlık ve çıkarcılığı onları sıkıntıya soktu (ve inkârlarında direnmeğe sevketti). Bu yüzden tepe taklak gittiler. Yani işi enine-boyuna anlayıp hakla batılı seçtikten sonra işi tersine tam bir inatla ters çevirdiler ve dediler ki, ey aklı başından gitmiş iddiacı! Sen çok iyi bilirsin ki, bunlar konuşamazlar. Çünkü cansız ve duygusuzdurlar. Onların konuşmaları asla mümkin olmaz.

۞ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ۞

66.Ayet: Onların cansızlıklarını ve konuşamayacaklarını kabul etmelerinden sonra İbrahîm (a.s.) onları azarlayıp kınayarak dedi ki, ey inatçı sapıklar! Hiç utanıp arlanmıyor musunuz da bütün noksanlıklardan Münezzeh ve tüm güzel niteliklere Sahib Olan Allah'tan başka kârsız ve zararsız tanrılara tapıyorsunuz? Dilediğine dilediği an fayda veren ve dilediğine dilediği an zarar veren, her şeyi yarattığı gibi Yaşatan Allah'ı (c.c.) bırakıp kendilerinden hiçbir yarar ve zarar beklenmeyen putlara tapıyorsunuz.

۞ أُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۞

67.Ayet: Sonra canı sıkılıp yaptıklarından iğrendiğini, Allah'ı bilip Îman etmeleri için Rableri tarafından kendilerine verilen akıllarını kaybetmelerinden dolayı üzüntüsünü ortaya koyarak dedi ki, tüh size ve Allah'tan başka taptıklarınıza. Ne kadar iğrenç bir durumdasınız. Ey lanete uğrayıp akıllılar sınıfından uzaklaştırılanlar! Zarar vermek, fayda sağlamak ve türlü iyilikleri kullarına temin etmek sırf Kendisine mahsus Olan Allah'tan başkalarına niçin tapıyor ve kulluklar yapıyorsunuz? Ey Allah'tan başka tanrılar edinip Allah'a ortaklar koşan müşrikler! Aklınızı çalıştırıp Hakkı ve hakikatleri anlamayacak mısınız? Bu akıllar sizlere; yararlı bilgileri kazanarak, hakikatleri idrak ederek tahmin ve taklidcilik kirlerinden arınmış olan Îmanı anlayıp sahip olmanız için bahşedilmiştir.

۞ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ۞

68.Ayet: Kime Allah nûr (Hakkı ve gerçekleri idrak eden akıl nimeti ve Îman seadeti) vermemişse o kimse nûrsuzdur.

İbrahîm'den bu ağır ve iğrenç ayıplamaları duyunca bencillik ateşleri ve tutuculuk öfkeleri yükseldi. O'ndan (a.s.) nasıl intikam alıp ne biçimde

öldüreceklerini görüştükten sonra dediler ki, O'nu (a.s.) yakınız. Çünkü bundan daha korkunç bir işkence yoktur. Bu zalimi yakmakla tanrılarınızın intikamını almak suretiyle onlara destek vermiş olacaksınız. O'nu (a.s.); ilâhları adına cezalandırınca -güya İlâh ateşle azap eder-bunun için yakmağa karar verdiler. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu: Ateşi Yaratandan başkası ateşle azap edemez. Eğer tanrılarınızın intikamını alıp onlara yardımcı olmayı istiyorsanız bunu yapınız.

۞ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ ۞

69.Ayet: Sonra büyük bir çukur kazdılar ve etrafına duvar yaptılar. İçerisine çokça odunlar doldurup ateşlediler. İbrahîm'i bağlayarak mancınık denen (ilk çağlarda ateşli gülle atmak için top yokken kale duvarlarını yıkmakta kullanılan ve büyük taşlar atan) araca koydular ve o korkunç ateşe attılar. O zaman Sevgili Dostumuzu korumak için ateşe seslendik ve buyurduk: Ey ateş! Yakıcılık ve hararet tabiatını terk ederek soğuk ol ancak aşırı olma. Dostum İbrahîm'e esenlik verecek halde gayet serin ve selametli ol. O'na (a.s.) hiç zarar verme.

۞ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ۞

70.Ayet: Ateşin O'na (a.s.) zarar vermediğini aksine selâmet, serinlik, huzur ve hoş kokulu nimetler sofrası olduğunu görüp anlayınca şaşırıp kaldılar ve perişanlıktan dolayı kapkara kesildiler. Nasıl kapkara kesilmesinler ki, O'ndan (a.s.) intikam alıp yakarak; Allah'ın Varlığını ve Birliğini tanıtmaktan ibaret olan Yüce Davasını boşa çıkarmak istemişler ve bunun için mühim planlar yapmışlardı. Plan, program ve tüm uğraşıları başlarına geçerek orada mağlub oldular. Onları korkunç bir zarara uğrattık. Yenilip yarar görenlerin en alçağı yaptık. Tam bir rezalet içinde yenilerek ihtişamla toplandıkları yerden büyük bir zarara uğramış reziller olarak döndüler.

۞ وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ۞

71.Ayet: Dostumuz İbrahîm'e bunca iğrenç davranışlarından sonra İbrahîm ve Lut'u (a.s.) birlikte kurtardık, gelip yerleşen tüm kullarımıza içerisinde türlü hayır ve bereketler var ettiğimiz Îman ve güven bakımından hem Dîndar ve hem Dünya ehli olanlar için hoş bir toprağa; Şam Memleketine götürdük. Şam'da ve çevresinde; kendilerine Allah'ın vahyinin geldiği pek çok peygamber, Allah dostları ve salih kişiler yatmaktadır. Rivayet edilir ki, İbrahîm (a.s.) Memleketinden uzaklaştıktan sonra Filistin'e, Lut (a.s.) da Sedom Şehrine yerleşmiştir. Aralarındaki uzaklık yaya olarak bir gece ve bir gündüzde alınacak yoldur.

۞ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ۞

72.Ayet: O'nu (a.s.) Bu kutsal beldeye yerleştirdikten sonra; gurbette olmasının verdiği üzüntüden dolayı daralan göğsünü açmak, kalbindeki kederi giderip sevindirmek için İbrahîm'e İshak'ı ve fazladan olarak da Yakub'u (a.s.) bahşettik. Böylece bu yavrularla gözleri aydın ve içi huzurlu olsun. O'na değer verip ikramda bulunduğumuz için; ey Rabbim! Bana; iyi ve yararlı kullarından biri olacak bir çocuk ver. Diye dua ettiğine karşılık İshak'ı, Buna ilâve olarak da (Torunu) Yakub'u bağışladık. Baba, Oğul ve Torundan her birini; Yaratanın Varlığını ve Birliğini ilan ve talim Davası olan Tevhiîde ve Onun sırlarına vâkıf ve peygamberlik görevine uygun kıldık.

۞ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ

فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ ۞

73.Ayet: Bütün iyilik ve güzellikleri kazanıp kabullenmeğe kabiliyyetli ve uygun oldukları için Hakka eren ve erdiren önderler ve imamlar yaptık. İnsanlar vahyimizle ve buyruklarımızı icra ile irşâd edip Hakka erdiriyorlardı. İrşad ve önderliklerini kemale erdirmek için onlara tüm iyilikleri vahyedip söyleyerek yapmalarını sağlıyorduk ki, yaptıkları ve icra ettirdikleri ibadet ve güzel işler onları Bize yaklaştırsın. Özellikle Bize yönelerek inananlarla beraber namaz kılmalarını, zekâtı eda etmelerini de ferman Buyurduk. Namaz kılmak suretiyle bütün varlıklarıyla Bize yönelecekler, zekât vermekle de beden ve ruhlarını temizleyip kalplerinden; Allah'tan başka her şeyi silip yok edecekler. Hulasa onlar (a.s.); aradaki basit sebepleri ve araçları görmeksizin her şeyi Bize dayandırarak özleri ve yüzleri ile beden ve ruhlarıyla tam bir teslimiyyetle Bize kulluk yapıyorlardı.

۞ وَلُوطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقِينَ ۞

74.Ayet: Lut'a (a.s.); sonsuz rahmet ve bağışlarımızdan ikramda bulunarak hâkimiyyet ve yönetim yetkisi verdik ki, halkın önemli işlerini halletsin, davalarını çözsün v e onları İlâhî çizgiler üzerinde yönetsin. Bu sebeple O'na (a.s.) katımızdan muazzam bir ilim verdik. Sonsuz hıkmet Yüce Yaratıcının Varlığını ve Birliğini gösteren ve işaret eden delilleri görüyor, işlerin sırlarını ve İlâhî Varlığın bütün varlıklara ve varlıkların en küçük parçacıklarına yakınlığını ve gizli-aşikâr her şeye kendisinden yakın olarak nasıl yaşatıp yönettiğini biliyordu. (Kavmi; Lut'a a.s. İman etmediler ve O Yüce kurtarıcının izinden gitmediler. Kâfirliklerinde ısrar etmekle

de kalmayıp o güne kadar görülmedik iğrenç bir işi ortaya getirdiler. Yani gözler önünde soyunup çıplak dolaşmak, erkekler arasında cinsel sapıklık, açıktan yellenmek gibi Dînen yasak olduğu gibi hiçbir aklın kabul etmeyeceği pislikler icra ediyorlardı. Elbette bunlar; yaratılmışın en şereflisi olan insanı; insanlık mertebesinden tamamen düşüren iğrençliklerdi. Lut'u (a.s.) ve Kendisine Îman eden yakınlarını; halkı pislikler icra eden kentin sıkıntısından yüce bir ikramda bulunarak kurtardık. Çünkü biz sonsuz ve kusursuz ikram ve fazilet sahibiyiz. (Kavminin başına da taşlar yağdırdık.) Çünkü onlar; Bizim gazap ve azabımızdan gafil, son derece kalpleri katı, her türlü bozukluklara, bütün günahlara batmış ve insanlıktan çıkmış bir topluluktu.

۞ وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۞

75.Ayet: Onlardan intikam alıp çok çetin bir azapla helâk ettikten sonra Lut'u (a.s.) ve haklarında önceden; (Rablerine ve O'nun peygamberine karşı güzel edepli ve üstün ahlaklı şahıslar olup Rableri katından gelen bütün hukümlere sarılıp kâmil kullar olmaları sebebiyle) kendilerini sonsuz güzelliklere erecekler diye yâd ettiğimiz yakınlarını himaye ve korumamıza alarak tamamen rahmetimiz havzasına (ikramlarımızın yanı başına) koyup yerleştirdik. Zira O (a.s.); huzurumuza kabul edip yakınımıza aldığımız kusursuz kullarımızdandı.

۞ وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ۞

76.Ayet: Yine sonsuz rahmetimizden ve sayısız ikramlarımızdan olarak çok önceden Nuh'u (a.s.) da zalimler arasından alıp kurtardık. Kavmi O'nu inkâr edip yalancılıkla itham ederek tasdik etmedikleri gibi dalga geçerek O'nu (a.s.) darb ettiklerinde; " ey Rabbim! Yeryüzünde kâfirler topluluğundan gezip dolaşabilecek tek bir kimse bırakma" diye yakarışta bulunup dua ettiğinde, duasını derhal kabul ettik. Tüm kâfirleri Tufanda (engel tanımayan azgın suda) boğarak O'nu (a.s.) ve yakınlarını kâfirlerin arasından çıkardık ve O Çetin Belâdan (Tufandan) da kurtardık.

۞ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ۞

77.Ayet: Öyle ki, Kavmi O'nu (a.s.) ve yakınlarını inkâr etmekle kalmamış öldürmeğe kasdetmişlerdi. Ölümle yüz yüze gelip çaresiz kaldıklarında demişti ki, (a.s.) " ey Rabbim! Biliyorsun ki, Ben mağlub oldum. İntikamımı al." Hakikaten Biz de O'nu; her şeyden Münezzeh Olan Varlığımızı, kusursuz Güzel isimlerimizi ve Yüce Sıfatlarımızı gösteren Ayetlerimizi inkâr eden zalimlere karşı yardıma kavuşturup O Muazzam Gemiye bindirerek ve zalimleri de boğarak intikamını aldık. Katımızdan böyle bir muazzam kurtuluşa erdiği için Nuh'u (a.s.) kurtulan ve

kurtaran diye lakap ve unvan sahibi yaptık. Kavmini Tevhîde ve Îmana devamlı davet ettiği halde kabule yanaşmamışlardı. Çünkü onlar kötülük toplumu olup son derece azgın ve kinli bir topluluktu. Sanki pisliğe batmışlar ve pislik gibi ürüyorlardı. Bu sebeple Yeryüzünü temizlemek, sapıklık ve inat haline gelen ırklarını söküp yok etmek için tamamını suda boğduk.

۞ وَدَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ۞

78.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kitab'ın Kur'an'da Davud'u ve Oğlu Süleyman'ı (a.s.) da anlat ve ders yap. Onlar (a.s.) bir toplumun koyunlarının yayıldığı diğer toplumun ekini hakkında huküm vermişlerdi. Yani ki, Davud(a.s.); insanlar mallarına sahip olmalı ve kimseye zarar vermemeli deyip ceza olarak koyun sürüsünü aldı ve ekin sahiplerine verdi. Onların hukümlerine Biz Şahidlerdik. Yani Davud'un (a.s.); taraflar arasında verdiği hukmü bilip görerek izliyorduk.

۞ فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُودَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ۞

79.Ayet: Orada bulunan on bir yaşındaki Oğlu Süleyman'a bu âdil hukümden daha faziletli olanını anlatıp idrak ettirdik. Dedi ki, Babacığım! Daha yararlı olan hüküm şu olmalı: Koyunların geçici olarak ekin sahiplerine verilmesi ve tarlanın da koyun sahiplerine verilmesidir. Koyun sahipleri; tarlanın ekim, bakım ve gözetimini yaparak önceki durumuna getirsinler. Zarar gören ekin sahipleri de bu müddet içinde koyunların süt vs. gelirlerinden faydalansınlar. Davud (a.s.) dedi ki, Süleyman! Huküm ve verilecek karar Senin dediğin huküm ve karardır. Kendi kararından vazgeçerek Oğlunun hukmünü infaz etti. Katiyyetle biliniz ki, Baba ve Oğuldan (a.s.) her birine hâkimlik, iktidar, geniş ilimler, maddî ve manevî olgunluklar, üstün kabiliyyetler ve kapasiteler vermiştik. Neden olmasın ki, Biz katımızdan bağış ve ikram olarak dağları Davud'un emrine vermiştik. O (a.s.) Allah'ı tesbîh ederken dağlar da Allah'ı tesbîh ve takdîs ediyorlar ve O'nun (c.c.) şânına yakışmayan noksan ve yakışıksız niteliklerden Münezzeh olduğunu Davud'la (a.s.) beraber tekrarlıyorlar. Bu O'nun sevabını çoğaltıyor ve derecesinin yükselmesine sebep oluyordu. Yine kuşların tamamını da O'nun emrine vermiştik. Allah'ı hamd ile tesbîh edip zikrederken O'nun bu uğraşısına iştirak ediyorlardı. (Süleyman gibi bir Oğulu da O'na bahşederek gücüne güç katıp sayısız nimetlere erdirdik.) Hulasa Biz; peygamberlerimize, evliya kullarımıza ve tüm Bize yönelenlere bu gibi ikramları kesinlikle yaparız.

۞ وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ۞

80.Ayet: Bu gibi icraatları ve eşsiz îcatları Bizden görüp şaşırmayın ve olmaz zannetmeyin. Yine rahmet ve ikram makamımızdan Davud'a elbise gibi giyimi kolay olan zırh sanatını öğrettik ki, birbirinize karşı savaş zorundan ve zararından sizleri o zırhlar korusun.

Daha önce zırh; birbirine geçmeli tahta levhalar gibi idi. Allah'ın ilham edip öğretmesiyle Davud (a.s.) demiri eritip iplik haline getirerek dokunmuş zırhlar yaptı ki, sizleri ok ve diğer harp aletlerinin zararlarından korusun. Bu zırh öncekilerden hem hafif ve hem darbeleri defetmekte daha kuvvetli idi. Ey sayısız nimetlerime erip bolluk içerisinde yaşayanlar! Sayısız ve bol nimetlerimden dolayı Bana şükrediyor musunuz?

۞ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ۞

81.Ayet: Sonsuz bağış ve ikramımızın eseri olarak Süleyman'a (a.s.) da çok şiddetli ve hızlı eser olarak rüzgârı müsahhar kıldık (emrine verdik). O'nun (a.s.) karar verip emretmesiyle mübarek toprağa; kendisine sığınıp içerisinde yaşayanlara çokça hayır ve bereketler var ettiğimiz Şam'a (ve dilediği her yere muazzam bir oda içerisine döşenmiş) halı ve yaygı (gibi bir nesne) üzerinde askerleriyle beraber yerleşip rüzgârın akıp gitmesiyle varır, vardığı yüzlerce kilometrelik mesafeden aynı gün tekrar makamına dönerdi. Onu cinler ibrişimden (kalın ipek iplerden) yapmışlardı. Bu gibi ikramları ve îcadları imkânsız görmeyin. Biz her şeyi biliriz. Kudret ve hıkmetimiz gereği daha neler vücuda getirip açığa koyacağız.

۞ وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ۞

82.Ayet: Yine Süleyman'a (a.s.) şeytanlardan (azgınlık yapıp halka vesveseler veren cinlerden) denizlere dalarak inciler, cevherler ve kıymetli nesneler çıkaran dalgıçları hizmetkâr yaptık. Böylece O'nun saltanattaki büyüklüğü kemale eriyor ve hazinesindeki birikimleri çoğalıyordu. O'na (a.s.); bunun dışında da yüksek binalar, köşkler, harp âletleri, görülmedik sanayi ürünleri, hoş heykeller ve türlü teşkilatlara dair işler yapıyorlardı. Biz Süleyman (Kulumuza üstün anlayışlar, ne yapacağına dair yetkiler ve olağanüstü hâkimiyyetler vererek) Kulumuz açısından bilinip görünen yönlerden bu şeytanları koruma altında tutuyorduk. Dolayısıyla yanlış yapamıyorlar, tahribatta bulunamıyorlar ve çalışırlarken arzularına ve kendi hallerine göre hareket edemiyorlardı.

۞ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ۞

83.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Yüce Kitabında Kardeşin Eyyub'u da anlatıp ders yap. Allah (c.c.), O'nu türlü bela ve sıkıntılarla imtihan etmiş O da bunlara sabretmişti. Acısı fazlalaşıp bu durum Kendisine ağır gelince çaresizlik içerisinde âlemlerin Rabbi Olan Allah'a (c.c.) yalvarıp derdini dile getirmeğe mecbur kaldı ve o an Rabbine çağırarak dedi ki, ey Rabbim! Biliyorsun ki, Bana zarar dokundu. Bütün hısım ve yakınlarım, tüm yardım edenlerim Benden uzaklaştı. Bana daima merhamet edip ihtiyaçlarımı temin Eden, şefkat gösteren Sen varsın. Çünkü Sen; merhametlilerin En Merhametlisisin. Bana sen yetiş ve hoş ikramlarını ulaştır. Bu günden sonra sabrım kalmadı, çaba ve gayretim tükendi.

۞ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ ۞

84.Ayet: Derhal duasını kabul edip isteklerini karşıladık. Onda bulunan, acı verip sızlatan derdi derhal kaldırdık. O'na şifa verip tüm sıkıntılarını giderdikten sonra; üzerlerine ev çökerek ölen tüm ailesini ve çocuklarını diriltip tekrar O'na ikram ettik. Türlü bela ve musibetlerle telef olup giden mallarının yerine mallar verdik. Katımızdan O'na güzellikler ve lütuflar olarak önceki gibi bir kat daha fazladan verdik. Tüm bu ikramları O'na yaptık ki, Bize kulluk yapan ve zararlara uğrayan, Bize kulluk yaparlarken sorumluluk ve yükümlülüklere sabreden mükellef kullarımıza hatıra ve uyarı olsun, sıkıntılarına katlanıp sabrettikleri kulluk görevleri ile bu güzel nimetlere ereceklerini bilsinler.

۞ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ ۞

85.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Her şeyi kapsayıp içinde bulunduran Bu Kitabında İlâhî hukümlere dayalı olarak başına gelen her şeye razı olup sabreden Atan İsmail'i (a.s.) de anlat. Ayrıca İlâhî bilgileri, yüce hakikatleri ve sağlam hıkmet derslerini yapmakla meşhur olan İdrîs'i (a.s.), Allah'a kulluğu üstlenmekte timsal (meşhur bir örnek) olan Zülkifl'i (a.s.) de anlat. Her an ve her durumda Allah'a kulluk yapar ve hiçbir şey O'nu Allah'a yönelmekten alıkoymazdı. O'nun İlyas Peygamber veya Yuşa' ya da bir başka Peygamber olduğu rivayetleri var. Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun. Hayatının tüm günlerinde oruç tutmayı tekeffül ettiği (görev olarak yüklendiği) de söylenmektedir. İlâhî kabule eren bu mutlu ve kutlu şahsıyyetlerin her biri; Allah'ın hukümlerine ve bu uğurda başlarına gelen tüm belalara sabredenlerdendi. Nitekim Onlar (a.s.) Rablerinin nimetlerine şükredenlerdi.

۞ وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ۞

86.Ayet: Kendilerine ikramlarda bulunup rahmetimizin bolluk ve genişliğine erdirerek rahmet yurdu olan Cennetimize koyduk. Çünkü Onlar (a.s.) kusursuz kullar olup Peygamberlerimiz ve Halifelerimiz olarak Bizi temsil etmeğe uygun kullarımızdı. İşlerini kusursuz olarak icra ederler, inançları tam ve durumları mükemmeldi. Dolayısıyla yakınlığımıza ulaşıp Bizi bilme, görme ve kavuşma derecelerine erenlerdendiler.

۞ وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ۞

87.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Balık Sahibi (bir müddet balık karnında yaşayan) Kardeşin Zünnun'u da anlat. Bu Zat Yunüs Bin Mettâ Hazretleridir. Hanı Kavmine vaaz ve uyarılarda bulunmuş, onlar söz dinlemeyince bu O'na (a.s.) ağır gelmiş ve onlara öfkelenerek Kavmine azap inmesi için beddua etmiş. Dinmeyen öfkesini dindirip rahatlamak için aralarından çıkarak göç edip gitmişti. Zannetmişti ki, bir başka yerde Kendisini darlığa düşürüp kederlendiremeyiz. Giderken denize rastladı ve gemiye bindi. Rüzgâr durup gemi yürümeyince yolcular dediler ki, (bu uğursuzluğun nedeni) gemide kaçak bir köle var. Kur'a çektiler. Yunüs'ün (a.s) adına çıktı. Kendisini denize attı. O'nu (a.s) derhal balık yuttu. Kendisini balığın karnında gece denizin derinliklerinde kat-kat saran karanlıklar içine batmış olarak feryad ve figan edip yakarışta bulunarak Rabbine şöyle seslendi: Kendisine kulluk yapılacak Senden başka hiçbir Hak Ma'bud yok. Öz varlığın ve Yüce Niteliklerinle Kendisine kulluk yapılacak Tek Sensin. Ey Kendisine boyunların bükülüp kahır ve hışmı karşısında akıl sahiplerinin tam teslimiyyet göstererek isteklerde bulunduğu Yüce Varlık! Varlığına ve Eşsiz Şânına yakışmayan tüm eksik ve kusurlardan Seni tenzih eder, uzak bilir ve Bambaşka olduğunu i'lân ederim. Biliyorsun ki, Ben; Senin ikramda bulunup üstünlük vermen ve Kavmim arasında olup onları irşâd etmem için peygamberlik verip önder kılmana rağmen iznin ve vahyin olmadan onların arasından çıkıp uzaklaşmamla hüküm ve buyruklarından çıkan zalimlerden oldum. Biliyorum ki, bu yüzden Beni bu dar yere sokup bu derin zindanda hapsettin. Ey Rabbim! Benim buradan kurtuluşum Senin;Beni afvedip Bana olağanüstü bir ikramda bulunmandan başka bir şeyle asla mümkin değildir.

۞ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ۞

88.Ayet: Tam bir çaresizlik içerisinde Benden kurtuluş dileyerek ve yönelip huzuruma gelerek tam bir ihlâs ve teslimiyyetle dua edince derhal duasını kabul

edip imdadına yetiştik. Balığın karnından çıkarıp korkunç kederini giderdik. Tüm Mü'minleri samimiyyetle bize teslim olduklarında bütün üzüntü ve sıkıntılarından hep böyle kurtarırız.

۞ وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ۞

89.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kardeşin (ve da'vadaşın) Zekeriyya kulumuzu da anlat. O (a.s.); ihtiyarlıktan çocuk sahibi olunmayacak yaşa gelmekle tamamen umudunu kesmiş ve yerine geçecek bir çocuğun artık olamayacağını düşünüyordu. Sonsuz kudret Sahibi olan Allah'a derdini dökerek o vakit şöyle seslendi: Ey Beni; ihtiyarlığıma kadar türlü lütuf ve ikramlarıyla yaşatıp Yöneten Rabbim! Bedenim zayıflayıp organların bozulup yok olmağa yüz tuttu. Beni; üremesi kesilmiş ve adı anılmaz çocuksuz bir halde tek başıma bırakma. Bana bir çocuk bağışla da Benden sonra (yüce Tevhiîd da'vasına hizmet ederek) Adımı yaşatsın. Eğer hakkımda hukmün (çocuksuz olarak ölüp yok olmam tarzında) bu ise ona da aldırış etmem. Çünkü Sen; mirasçı olarak kalanların En hayırlısısın. (Varlığım Senden geldi ve Sana dönecektir. Her şeyim Sana emanettir.) Sen; kendisine emanet bırakılan ve iş ısmarlananların En Değerlisisin.

۞ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا

وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ۞

90.Ayet: Bize yalvarıp yakarmasından ve bu arzusunda bulunmasından sonra Katımızdan O'na özel olarak yüce bir bağışta bulunup duasını kabul ettik. O'na rahmetimizin büyüklüğünden bir ikram olarak Yahya'yı bahşettik ki, Yüce Da'vasını devam ettirip Adını yaşatsın. Hanımını, hatta Kendisine de buna (Kendilerinden çocuk meydana gelmesine) uygun hale getirdik. Uzun zaman yaşamaları varlıklarını bozmuş, çocuk sahibi olmak kabiliyyetlerini yok etmişti. Eşi gençliğinden beri kısır ve artık tamamen her şeyden kesilmiş ihtiyar bir kadın olduktan sonra her şeye Kadir olduğumuzu göstererek O'nu çocuk doğurabilecek genç bir kadına çevirdik. Bu anlatılan Peygamberlere (a.s.) böyle lütuf ve ikramlarda bulunduk. Çünkü Onlar (a.s.); tüm ömürleri boyunca güzellik ve hayırlardan ibaret hüküm ve buyruklarımızı yerine getirmekte sür'atle öncülük yapıyorlar, katımızda kabul ve beğeni gören itaat ve hizmetlerde yarış yapıyorlardı. Bize dua edip kulluk yaparken daima rahmetimizi umarak, gazap ve azabımızdan korkarak kulluk yapıyorlardı. Hulasa O'nlar (a.s.) her hal ü kârda Bize bükülüp sonsuz saygı gösteriyorlardı. Bu güzel nitelikleri sebebiyle katımızdan bol ve üstün nimet ve ikramlara, Bize kavuşmakla varlıkları yok olup Ebedîliğimize erdiler.

۞ وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ۞

91.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Ayrıca Kitabın Kur'an'da Dînde Kardeşin olan Meryem'i de (a.s.) anlat. O (a.s.) namusunu haramdan koruduğu gibi, helâl evliliği de kabul etmemişti. Hayatın çokça sıkıntılarına rağmen; Allah'a yakınlık kazanmak (değerli bir kul olmak) için şehevî isteklere sebep olacak her şeye, yalnızlık ve bâkirelik sıkıntılarına karşı çok sabırlı idi. Varlığımıza ve Birliğimize itaat yolunda tüm zorluklara katlanmaktaydı. Kendisini koruyup kollamakta ve ıffetlilikte en yüksek mertebeye erişince; O'na Cebraîl aracılığıyla Ruhumuzdan bir can üfledik. Cebraîl'e vahyedip öğretmemiz suretiyle geceliğinin yakasından O'na ruhu üfledi. Üflenen ruh O'na sirayet edip karnına ulaştı ve Îsa'ya (a.s.) hamile oldu. (O saat doğum sancısı başladı ve ardından doğum gerçekleşti.) Doğumu yapmasından sonra O'nu ve Oğlu Îsa'yı (a.s.); her şeye Kadir olduğumuzu gösteren büyük bir mucize yaptık. Zira O'na erkek dokunmaksızın, babasız çocuk meydana getirerek âdet ve sebepleri yok ettik. Bu Meryem'e (a.s.) tarafımızdan ikram olunan olağanüstü bir keramet, Îsa (a.s.) için mucize ve insanlık âlemi için de ibret ve ders alma sebebidir. Ayrıca Anne ve Oğul (a.s.); pek güzel hallere, erişilmez ahlaka ve yüksek insanlık mertebelerine sahip oldukları için muazzam örneklerdir.

۞ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ۞

92.Ayet: Allah Azıîmüşşan; peygamberler topluluğuna seslenerek buyurdu: Bilesiniz ki, Tevhıîdin Yolu, İlâhî bilgilerin kaynağı olan Bu Yüce İslâm Dîn'i top yekûn hepinizin Tek Dîn'idir. Yürüyeceğiniz yol, yöneleceğiniz yön ve En Yüksek Göreviniz Budur. Var oluşunuzdaki hıkmet, yaratılışınızdaki gaye sırf Bu... (İnsanlığın görevi de sırf Bu Yolda sizlere uymaktır.) Bu Yolun bir başkası; yani ikincisi yok. Ben de hepinizin Samed (Ezel-Ebed hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, herkesin ve her şeyin daima ihtiyacını temin eden) Tek Rabbiniz ve Hak Ma'bud'unuzum. Ey Varlığımın Güzel İsimlerinden ve Yüce Sıfatlarından yansıyan gölgeler! Tam bir teslimiyyetle ve eğilip bükülerek Bana kulluk yapınız, huküm ve buyruklarıma sadakatle sarılınız.

۞ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ۞

93.Ayet: Gölgeden ibaret fâni varlıklar (insanlar ve cinler) İslâm karakteri üzere yaratılmakla aslında Tek bir Yol üzerinde yürümek ve İslâm Dînini icra etmek üzere görevli idiler. Dînî görevlerini bölüp parçaladılar. Yani, Allah'ın farklı İsimlerine, karşıt tecellîlerine dayalı olarak karşıt ve zıt kabiliyyetleri sebebiyle farklı sınıflara ayrıldılar ve gurup-gurup oldular. Dolayısıyla aralarında kavga meydana geldi. Aralarında bunca ayrılıklar meydana gelmesine rağmen Sen bunlara aldırış etme.

Zira hepsi dönüp Bize gelecekler. Tıpkı dalgaların denize, gölgelerin ısın ve ışınlarına döndükleri gibi.

۞ فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ۞

94.Ayet: (Dikkat ediniz! Allah Azıîmüşşan'ın farklı ve karşıt İsim ve Sıfatlarından nefsin anlayış ve arzularına göre anlam çıkarmak insanı büyük zararlara sokar. Nitekim Müfessirimiz; insanların farklı kabiliyyet ve görüşlerini, bunların neticesindeki ayrılık ve kavgaları İlâhî İsimlerin farklılıklarına dayandırmaktadır. Bu ise bir tür cebriyeciliktir. Halbuki, Allah'ın Yolu Birdir. İnsanlar; başta Şeytan olmak üzere Allah'tan başkalarına, bozuk görüşlere ve arzulara uymakla Allah'ın Yolundan sapıp parçalanmaktadırlar. A'raf Suresi 153. Ayete iyi bakınız. Allah'ın (c.c.) farklı olan iki İsmi: 1- Hâdî; Hidâyetin ve Mü'minlerin Rabbi ve Yöneticisi. 2- Müdıl; dalâlet ve kâfirlerin Rabbi ve Yöneticisi. Bu iki ve daha başka farklı İsimlerin Rabbi Olan Allah (c.c.) Birdir. Sadece Îmanı, İslâm'ı ve Mü'minleri sever. Kâfirleri, kâfirlik ve sapıklığı asla sevmez. Sonsuz kudret ve genişlik Sahibi olduğu için Yolundan ayrılan kâfirleri hemen cezalandırmaz. Onları da yaşatır ve yönetir. Ama kullarının kâfir olmalarına ve günah işlemelerine asla razı olmaz. Bu konuda da Kırk Derste Tasavvuf adlı eserimizi iyi okuyun).

Çokça yollara ayrılıp farklı hallere düşmelerinden sonra onlardan her kim Varlığıma, Birliğime ve Peygamberime Îman ederek Katımda kabul görecek iyi işleri yaparsa rızamızı kazanmak için yaptığı hiçbir çalışmasına karşı asla bir inkârla karşılaşmaz. Her bir yaptığının elbette mükâfaatını görür. Öyle ki, yaptığı her şeyi yazıp kaydederiz. İyiliklere ermesini ve yüce derecelere yükselmesini gerektirecek tüm çalışmalarını muhafaza ederek hak ettiği sevaplarını eksiksiz olarak veririz.

۞ وَحَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ۞

95.Ayet: Bilesiniz ki, koruyup kollamamız (hak ettikleri ceza ve azaptan kendilerini kurtarmamız) kâfirlikleri sebebiyle gazap edip intikam alarak helâk ettiğimiz memleketlerin zalimlerine bunlar (merhamet ve ikram) haramdır. Çünkü onlar kâfirliklerinden vazgeçip Bize dönmediler, Varlığımızı ve Birliğimizi, peygamberlerimizi ve kitaplarımızı tasdik etmediler. Onlar her şeyi inkâr edip kâfirlikte de devam ettikleri için Bizim de onları merhamet ve kurtuluştan mahrum koymamız devamlı olacaktır.

۞ حَتَّى إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ۞

96.Ayet: Kıyamet kopacağına dair belirtiler açığa çıkıp şartlar gerçekleştikten sonra Ye'cûc ve Me'cûc adlı fitne topluluklarını tutan ve insanlarla onlar arasına

konmuş olan sed açılır. (Türlü fitne ve fesatlar çıkararak insanlara zarar vermek için) her bir dağ ve tepelerden çıkarak aç sinekler gibi süratle gelirler.

۞ وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا

بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ۞

97.Ayet: Kıyametin alametlerinden olan bu seddin açılması hak bir haber olarak tehdidle haber verilmişti. O an bilesiniz ki, pek korkunç olacağı sizlere haber verilen Kıyametin vakti yakındır. O korkunç Kıyamet gerçekleşip koptuğunda bir de bakarsınız ki, Allah'ı tanımayan ve Kıyameti yalanlayan kâfirlerin gözleri dehşet ve korkudan dolayı dikilip kalmıştır. O Gün her şeylerini kaybetmiş ve büyük zarara girmiş oldukları halde; Dünyadayken Îman edenlerden olmayı arzulayarak derler ki, ey kahredilerek öldürülüşümüz! Gel ki, vakit senin geliş vaktindir. (Bizler kahredilip helâk olmayı hak ettik.) Öyle ki, bizler Bu Günü inkâr ederek Allah'ın hukümlerini icra sahasından çıktık (İslâm'dan uzaklaştık). Hele-hele peygamberlerin gönderilmesinden ve kitapların indirilmesinden sonra zulüm ve kâfirlikten vazgeçmedik.

۞ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ ۞

98.Ayet: Allah Azıîmüşşan; kendilerine hiçbir belge indirmediği ve izin vermediği halde şirk koşup başkalarına kulluk yapan kâfirlere seslenerek, tapanlar ve tapılanlardan ibaret zulüm ve kâfirlik sınıfına hıtab ederek dedi ki, ey Allah'ın kimliğini ve Şânını bilmeyen müşrikler! Sizler, taptığınız fânî liderler ve heykeller tamamınız Cehennem odunları ve yakıtları olup ebediyyen yanacaksınız. Hem de sığır ve davarların derelere ve mağaralara (açık ve kapalı barınaklara) tam bir azarlama ve sıkıştırılma ile dolduruldukları gibi Oraya gireceksiniz.

۞ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ آلِهَةً مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ۞

99.Ayet: Tanrılık verip şu taptıklarınız eğer gerçekten tanrı olsalardı (Dünyada sıkıntı ve dert görmezler, ölümü tatmazlar ve) O Cehenneme girmezlerdi. Sizler de girmezdiniz. Çünkü tanrı olsalardı sizleri kurtarırlardı. Onlar ve sizler Cehenneme gireceğinize göre anlaşılıyor ki, onlar da sizler gibi kullardır. Yaptıklarınızın iğrençliği sebebiyle sizler ve taptıklarınız topyekûn Cehennemde azap görerek kalacaksınız.

۞ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ۞

100.Ayet: (Ey insanlık! Bilesiniz ki,) Cehennemde azap görenlerin uzun uzadıya kaba ve çok iğrenç ölçüde sesler çıkararak feryad ve hıçkırıkları olacak. Öyle

korkunç hallere düşüp dehşetli anlar yaşayacaklar ki, kendilerinden başkasını duymayacaklar.

۞ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَى أُولَئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ۞

101.Ayet: Bu Ayetin indiğini duyunca İbn-i Zibi'ra adındaki kâfir tartışma başlatıp o halde "Îsa'ya, Uzeyr'e ve meleklere de ibadet olundu. Onlar da Cehennemde yanacaklar. Sizler; peygamberlerin ve meleklerin Cehennemden korunacaklarını iddia ediyordunuz" demesi sonrasında şu Ayet indi: Bilesiniz ki, haklarında Bizden pek güzel anılar ve anlatımlar geçen; Îmanda, İslâm'da Yüce Da'vamıza başarıyla hizmette takdîr ve tebrîklerimize, affımıza, rahmetimize, bereketlerimize ve nice yüce makamlara erdikleri ve Me'vâ Cennetine girecekleri anlatılan seadet ehli Sevgili kullarımız Cehennemden süratle uzaklaştırılacaklar.

۞ لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ ۞

102.Ayet: O kadar bir uzaklaştırılacaklar ki, Cehennemden; arı vızıltısına benzer gizli bir ses dahi duymayacaklar. Hal bu ki, Cehennemin aşırı kargaşalı gürültüsünden Cehennemliklerin kulakları sağır olacak (ve sadece zebanîleri duyacaklar. Zira Cehennem zebanîlerinin dehşet ve korkusu hiçbir şeye benzemeyecek). O Allah dostları ise elbette Cehennemden fısıltı dahi duymazlar. Çünkü; (Cennetlerde) canlarının çektiği bütün güzelliklerin, akla gelmeyen lezzetlerin ve sayısız nimetlerin içerisinde olacaklar. Aksi bir şeyle ve istenmedik varlıklarla ve hadiselerle karşılaşmayacaklar. Allah (c.c.) tarafından özel gözetim ve himâye ve sayısız nimetler ve sonsuz güzellikler içerisinde ebediyyen yaşayacaklar.

۞ لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۞

103.Ayet: Sonsuz güven ve huzura eren bu mutlu kullar; Cehennemin rahatsız edici sesinden asla bir parçacık duymazlar ve az bir üzüntü yaşamazlar. (Çünkü Rableri Olan Allah c.c.; Büyük Mahkeme kurulup herkesin ve her şeyin hesabının görüleceği) Kıyamet Günü ikinci kez Sura üfürüldüğünde, (ölülerin diriltilerek kabirlerinden kalkıp) korkunç haller ve ortamlar içerisinde, (tasvîri mümkin olmayacak derecede sıkıntılar çekerek Arasatta toplanmağa giderlerken Yüce Mevlâ'ları Olan Allah; onları himâyesine almakla) o büyük korku ve dehşet onlara keder ve sıkıntı vermeyecek. (Orada rahatsızlık görmeyenler; elbette sonsuz nimetler ve ebedî seadetler yurdu olan Cennette hiçbir eza ve sıkıntı verecek durumla karşılaşmayacaklar). Melekler onlara türlü müjdeler verip teşrifatta bulunarak karşılarlar ve onları tebrik ederek derler ki, işte Bu Gün; sizlere müjdelerle haber verilen mutlu gününüzdür. Ey Mü'minler! Dünyadayken buna Îman edip hazırlıklar yaptınız ve yapmak için gönderilip yerine getirdiğiniz Allah'ın

(c.c.) Kitabına ve Rasûlünün buyruklarına Îman edip yaptığınız kulluk görevlerinin karşılıkları olan yüce muradınıza, emel ve arzunuza erdiniz.

۞ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ۞

104.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O Kıyamet Gününde; Dünya hayatı için enine boyuna açılan ve icraatlarımıza sahne olan Semayı (Gökyüzünü ve tüm Yüce Âlemleri); kayıt ve not defterlerinin yazı ve kayıt işlemleri tamam olduktan sonra dürülüp kaldırıldığı gibi dürer kaldırırız. Yani önemli yazıları kayıt defterlerine yazıp kaydederek koruma altına alan katiplerin işlerini yaptıktan sonra onları dürüp kaldırdığı gibi dürer ve kaldırırız. Artık ne resim ve ne de isim gibi bir şey bulunmaz. Gök ve ötesi anılır bir şey olmaktan çıkar. Burada defterlerin dürülmesi; bir şeyin bırakılıp yok edilmesinden kinayedir (üstü kapalı anlatımdır). Âlemlerin yaratılmasına ilk olarak başladığımız ve hiçbir madde ve müddet olmaksızın yoktan var ettiğimiz gibi bütün varlığı o noktaya (yokluğa) döndürürüz. Öyle ki, her şey yok olarak hiç olmamış gibi bir hal alır. Bunu böyle yapacağımızı üzerimize kesin bir vazife yaptık. Biz dediğimizi yapanlarız ve bunu da yapacağız.

۞ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ۞

105.Ayet: Dediğimizi nasıl yapmayız ve varlıkları nasıl yok etmeyiz? Elbette yok edeceğiz. Biz (c.c.); her şeye hazır ve yakın olan ilmimizin yazılı olduğu Levh-ı Mahfuzda zikredip yazdıktan sonra katımızdan peygamberlere inen tüm kitaplarda da yazdık ki, Cennet arazîlerine kâmil Îman ve salih amel sahibi olan kullarımız vâris olup yerleşecektir. Cennetteki o sahalar yaratılan tüm kullar için hazırlanmıştı. Kâfir ve zalimler kâfirlik ve zulümleri sebebiyle oralara ulaşamayınca Îman ve kullukta sadık olan yararlı ve hayırlı Allah dostları kendi paylarına ek olarak oralara da sahip olacaklar. (Bu Ayetin en muteber tefsiri: Ey Muhammed! Mûsâ'ya (a.s.) indirdiğimiz zikir ve ders kaynağı Tevrat'tan sonra Davud'a (a.s.) indirdiğimiz Zebur'a da yazıp açıkladık ki, Yeryüzüne salih kullarımız vâris ve sahip olacaklar. Bunun gerçekleşmesini ey Habîbim Seninle başlattık ve Yeryüzünün Merkezi Olan Ka'be civarına; yani Hıcâz bölgesine Seni vâris ve hâkim kıldık. Ümmetini de tamamına vâris edeceğiz.) O salih kullar; Îman ve İslâm'ın alametlerine ve Rableri katında kabul görüp beğenilen tüm güzel niteliklere sahiptirler. Dînin tüm kurallarına sarılıp Sırat-ı Müstekîmde yürürler. Onlar Rablerinden ve O'nun huküm ve icraatlarından razıdırlar, Rableri de onlardan Razıdır.

❁ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ❁

106.Ayet: Bilesiniz ki, Kur'an'da bu yazılıp anlatılanlarda ibadet ehli olup Allah'a yakınlık yollarına yürümeyi bilen kullar için muazzam bir tebliğ, yüce haberleri sunup ulaştırma, Tevhıîd'in mertebelerinin en yükseklerine kavuşturacak işaret, îkaz ve dersler vardır.

❁ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ❁

107.Ayet: Bu Şânı En Yüksek Olan Kitap Kur'an yaratılmışın tamamını Tevhıîd'in basamaklarına ve mertebelerine eriştirmek için indirilmiş olunca ey ahlakımla ahlaklanıp Adıma Halife ve Temsilci olarak Zatî Tevhıîd'imi (sonsuz Güzel İsimlere ve Yüce Sıfatlara Sahip Olan Öz Varlığımın Bir Olduğunu) açığa koyup Yeryüzünü Buna inananlarla dolduran En Kâmil Peygamber! Seni- Dünyanın son bulup batmasına kadar- ancak ve ancak âlemlere ve tüm yaratılmışa sevgi, şefkat, gelir ve yararlar Sahibi sonsuz rahmet olarak gönderdik. Çünkü Senin gönderilmenden sonra peygamber gönderilmeyecek ve Dîninden sonra da hiçbir dîn olmayacak. Sen (a.s.) peygamberlik da'vasını ve peygamberler başta olmak üzere insanlardan beklenen ahlakın tamamının tüm güzelliklerini ve bütün yüce nitelikleri tamamlayan, En Kâmil Peygambersin. Dîn'in bütün dînleri ve Kitab'ın Kur'an da bütün kitapları nesh edip yürürlükten kaldırmıştır.Bütün dîn sahiplerinin Senin Dîn'ine uymaları mecburdur. Uyacaklar ki, yaratılış gayeleri olan Tevhıîd'e, İslâm ve ibadete ersinler. Sen peygamberlerin Sonuncusu ve peygamberliğin de Mührü ve Mühürleyicisi olunca, elbette Dîn'in bütün dînleri yürürlükten kaldıracaktır.

❁ قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ❁

108.Ayet: Tam bir tebliğ ve umumu kapsayan da'vet tarzında yaratılmışın tamamına de ki, Beni tüm kullarına Peygamber olarak göndermesinden sonra Rabbim tarafından Bana vahyedilip buyruldu: Kesin olarak bilmelisiniz ki,sizleri yoktan var edip Yaşatan, Kendisine kulluk yapılacak olan İlâh'ınız Tek ve Samed Olan İlâh'tır. Asla bir başka ilâh kabul etmez. (Her şey O'nun c.c. tarafından yaratılıp yok edilince bilinmeli ki, sonradan olup tekrar yok olandan ilâh olmaz.) O'na (c.c.)(yorulma, yaşlanma ve aciz kalma gibi) hiçbir noksanlık gelmez. O (c.c.) daima iş ve icraatlar yapar ama hiçbir iş O'nu bir başka işten alıkoyamaz. O'nun iş ve icraatları kusursuzdur. İşi; geçmiş ve gelecek olan kimsenin işine benzemez. Ey Allah'ın (c.c.) kulları! Şu halde sizler; O'na teslim olup Bir olduğunu kabullenerek, tam ihlâs sahibi Müslimanlar olarak itaat edecek misiniz?

۞ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَى سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ أَمْ بَعِيدٌ مَا تُوعَدُونَ ۞

109.Ayet: Kendilerine; Dînlerindeki en yüksek görevlerini ulaştırıp da'vette bulunmandan sonra Tevhiîd'den yüz çevirip döner giderlerse ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara de ki, Allah'ın (c.c.) vahyi ve izni ile sizlere her şeyi tam bir istikamet ve düzgün bir tarz üzere açıklayıp öğrettim. Benim bu tarzım ve Doğru Yolum sizleri Allah'ın Varlığına, Birliğine Îman ve İslâm'a erdirir. (Neticesinde de Dünya ve Ahiretin seadetlerine erersiniz.) Eğer Îman ve İslâm'ın Caddesinden; Doğru ve Pek Geniş Yolundan saparsanız yaptığınız bu zulüm ve kazandığınız bu günah sebebiyle kendiniz için Allah'ın kahrını ve korkunç azapları hak etmiş olursunuz. Ben bilemiyorum; hak ettiğiniz ve geleceğini tehdidle haber aldığınız bu azabın gelmesi yakın mıdır, yoksa uzak mıdır?

۞ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ۞

110.Ayet: Allah'ın (c.c.) Bana ilham edip haber vermesiyle bildiğim azabın; inip sizleri kuşatacağı kesin olduğu halde asla gecikti diye aldanışa kapılmayın. Allah'ın sizlerden ve yaptıklarınızdan habersiz olduğunu da zannetmeyin. O Yüce Allah (c.c.) büyük-küçük, gizli-aşikâr her şeyden haberdardır. Allah'ın herhangi bir şeyi unutması, bir an habersiz olması gibi bir şey olmaz. Bilesiniz ki, O (c.c.); sizden meydana gelen sözlerin açıktan konuşulanı ve içlerinizde sakladıklarınızı ve her şeyi bilir.

۞ وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ ۞

111.Ayet: Bilemiyorum; belki, bu azabı geciktirmesi sizler için çetin bir imtihandır. Bakalım O'nun Varlığını ve Birliğini hakkıyla anlayıp özellikle bunca uyarılar ve O'na ters davranışlarınızdan vazgeçmeniz için yapılan yeterli azarlamalar sonrasında Îman edecek misiniz yoksa Îman etmeyecek misiniz? Yine bilemiyorum; azabı geciktirmesi bir vakte kadar sizi yaşatıp azabın ağır olması için sizleri beslemesinden günahlarınızın büyümesine fırsat vermesinden ibaret midir? Biraz daha kâfirlik içerisinde yaşayıp büyük günahlar işlemeniz suretiyle büyük cezaları ve korkunç azapları hak edersiniz.

۞ قَالَ رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ۞

112.Ayet: Mekke müşrikleri ile Sevgili Peygamber (s.a.v.) arasında münakaşa devam edip olaylar çıkınca Allah Teâlâ Sevgili Peygamberine; Kendisinden (c.c.) yardım istemesini ve işlerini O'na (c.c.) bırakmasını emretti ve şöyle buyurdu:

Ey peygamberlerin En Kâmili! Seni inkâr etmeğe devam edip azgınlıklarında ısrar etmelerinden sonra Bana sığınıp yakarışta bulunarak ve kahırlarına dua

ederek deki, ey Beni peygamberlik değeriyle, irşâd ve tebliğ nimetiyle şereflendirip Yüce Dîn İslâm'ın hukümlerini yürürlüğe koymak ve hayata geçirmekle değerli kulların En Değerlisi yapıp Yaşatan Rabbim; Yüce Yöneticim! Benimle bu inatçı kâfirler arasında apaçık hak olan hukmünü infaz et, Hâkimliğini icraa eyle. Biliyorsun ki, ey Rabbim! Bu hainler; kendilerine tehdidle haber verdiğin azabın gelmedikçe azgınlıklarından vazgeçmeyecekler. Dolayısıyla onlara şunu i'lân et: Rabbimiz her ne kadar Rahman'dır; rahmeti her şeyi ve hatta Kendisini (c.c.) inkâr eden uğursuz kâfirleri dahi kuşatmıştır ancak; Îman ve İslâm ehli olan sevgili kullarına yardım edip sıkıntılarını gidererek her ihtiyaçlarını temin eden, daima onlar tarafından Kendisine Sığınılan Mevlâlarıdır. (Onların intikamlarını sizlerden alır) ve ey inatçı azgınlar! Rabbiniz hakkında saygısızlık yaparak O'na yakışmayan niteliklerde bulunmanızı, yakışık sözleri sahipleriyle beraber yok etmeğe de Kadirdir. Özet olarak bilesiniz ki, inkâr ve sapıklık denizine batmış olan bu şirk ehli kâfirler; uçsuz inkâr sahasında boğulup yok olacaklar.

ENBİYA (A.S.) SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Sırat-ı Müstekîm üzerinde bulunmayı gerektiren durumları, doğru söz ve kusursuz icraatları öğrenmek ve başarıyla tatbîık etmek isteyen! Başına gelen ve senden hasıl olan her şey hakkında Allah'tan yardım dilemelisin. Kâr ve zarar her şeyin yaratılışını Allah'tan bil ve O'ndan gelen her şeye razı ol. Aradaki sebep ve araçları görmeksizin her şeyin Sahibinin O (c.c.) olduğuna bak. Tüm iş, icraat ve durumlarında O'nu (c.c.) Vekîl (Avukat) bilerek her şeyini O'na (c.c.) ısmarla. Çünkü olup bitenler her ne kadar senden gözükse de asıl olarak her şey O'nundur (c.c.). Hakikatte sen yoksun. Böyle olunca senden gözüken eserler ve icraatlar da senin değildir. Hulasa kendini; senin dışında bulunan her şeye, kötülükleri emreden nefsiyin ve kuruntulardan ibaret şeytanıyın seni sevkettiği bütün yönlere ve tüm gayelere karşı ölü hale getirmelisin. Çünkü bunlar (nefsin pis istekleri ve iğrenç kuruntular) yapman lazım gelen önemli görevlerinden saptırıp uzaklaştırır, görevin olmayan ve üzerine düşmeyen işlere ve yanlışlıklara seni sevk ederek helâk eder. Bu sebeple seni kandırıp Yüce Mevlâ'dan alıkoyan bozuk görüş ve pis arzularla, seni yüce derecelere ve Gerçek Dostla kavuşmağa erdiren takva alametlerinin, hidayetin ayet ve belgelerinin arasını iyi seçip ayırman lazım. Eğer kendini yanlış görüş ve pis arzuların askerlerinden, gaflet ve cehalet organlarından, kuruntu ve hayal belalarından kurtarmak istiyorsan insanların aralarından çık, halkın ileri gelenlerinden uzaklaş ve onlara karışıp kaynaşmaktan sakın. Kendin için öyle bir yalnızlık elde etki, sana yanlışlık ve kötülük fısıldayan, seni sıkıntılara sokacak olan

her şeyden seni çekip alsın. Zira insan; İlâhî Birliğin ve Yüce Tevhıîdin tadını ancak ve ancak insanlardan tamamen ayrılıp yalnızlık halinde kendisini eğitim ve çalışma altında bulundurmakla tadar. Özellikle bu zamanda (Osmanlının en güçlü zamanını kastediyor) insanlardan ve devlet adamlarından uzak durun. Bu zamanda iki yüzlülük, bölücülük, Hakka ve haklılara ters düşüp muhalif olmak iyice çoğaldı.

Ey Rabbimiz! Tarafından bizlere bir çekim bağışla da bizleri Dünyanın lezzetlerinden ve tüm çekiciliklerinden kurtarıp uzak tutsun. Sana öyle bir yakınlık ve Seninle öyle bir uzlaşı bahşet ki, Senden başkalarıyla dostluk kurup kaynaşmaktan bizleri kurtarsın. Sen dilediğin her şeye Kadîr ve samimi Mü'minleri hayırlı muradlarına erdirmeğe ve bu yolda başarılı kılmağa Pek Lâyıksın.

HAC SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede hac konusu
anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Medine'de inmiş olup 78 Ayettir.

HAC SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Hak ve Tek Varlıktan ibaret Gerçek Ka'be'ye (Allah Azıîmüşşan'a) yönelmek için paçalarını sığayıp gayretler sarfeden, İlâhî Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Arafatlarında (yüksek makamlarında) tüm rükünleri, bütün kapsamlı makamları kapsayan Beyt-i Haram'ın çevresinde tavafta (Yüce Huzura hizmette) düzgünce bulunup kulluk yapanTevhıîd ehli olan sadık ve salih kullara; gerçek Haccın ve manevî tavafın maddî ve bedenî varlıklardan ve bunlarla ilgili ihtiyaç ve alakalardan kurtulmaktan ibaret olduğ gizli kalmaz. Hakikî Hac ev Manevî Tavaf aynen; tabiat kurallarıyla dopdolu olan heykellerin, madde ve bedenlerin gerek ve ihtiyaç duyduğu her şeyden arzu ve iradeleri öldürmekle ve tam bir istekle yok olmakla olur. Bu ise çokluktan, ilgi ve alakalardan Münezzeh Olan Tek Varlığa (Yüce Allah'a) sınır tanımayan bir aşk ve mahabbetten doğar gelir. Bunun için Allah (sübhaneh); Yüce Varlığına yönelip Yolunda yürüyecek olanlara özel bir maksad, belirli bir kıble koydu. O'na yönelmelerini, uzak diyarlardan gelip derin vadilerden geçerek, (her şeyi geride bırakarak gelmek suretiyle O Kıble karşısında dikilmelerini ve etrafında tavaf etmelerini emretti. Bilesiniz ki, Bu Görev Dînin zahirinde (bedenen ve maddî imkânlarla yapılması yönünde) Hac Görevidir. Kıble; Mekke-i Mükerreme'deki Ka'be'dir. Ruh ve ma'nâ bakımından ise Kıble; Allah Azıîmüşşan'ın Varlığı, Hac yapmaksa; sonradan olma âlemin derinliklerinden, kimlik ve benliklerin taşra ve yabancılıklarından, hayvanî kuruntu, arzu ve isteklerin karanlık çukurlarından uzaklaşarak, nefis ve benlik koçlarını kurban ederek, takva azığıyla (her şeyden korunma eğitim ve hazırlığıyla) Allah'ın başarı bineklerine binmek suretiyle Allah'a yaklaşmaktır. Bu ise ihram elbiselerini yani çaresizlik içerisinde ölüm kefenlerini giyerek, şu görünüp bilinen geçici hayatın varlığından ve bütün gereklerinden sıyrılıp çıkmak, fâni güç ve imkânların tamamını yok etmek, nefsin sevip ilgi duyduğu tüm lezzet ve tatları kendisine haram kılmak ile olur. Çünkü buyrulmuştur ki, "Hac'da şehevî söz ve davranış, İlâhî kurallardan çıkma ve insanlarla tartışıp kavga etmek yoktur." Sonra Allah Teâlâ onlara Arafat'ta bir müddet durmayı emretti. Arafat onlara (hakikatine erişildiğinde); Allah'ın Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının sırlarını ve inceliklerini öğretir. Allah'ın Varlığını (c.c.) tavaf etmek kendilerine haasıl olup elde olunmak için bunlar bir zorunluluktur. Çünkü Gerçek Ka'be Olan Allah'ın Varlığına ancak Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının yollarından varılır. Çünkü gerçek manada Arafat (Yüce Makamlar) ve yol gösterici kılavuzlar; Allah'ın Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatlarıdır.

Bu izahlar sonrasında şu bilinmelidir ki, gerçek tavaf ve manevî Hac öncesinde özel kimliklerin, sayısız varlıkların, varlıklar arasındaki tüm izafetlerin (baba-oğul,

doğuran doğan, etkileyen-etkilenen, şunun-busu, bunun-orası gibi ilgi ve alakaların) ortadan kaldırılması gerçekleşecektir. (Her şey yok olacak; sonra Allah'a kavuşulacak.) Bu da tam olarak en mükemmel tarzda Ahirette olacaktır. Bu sebeple Allah Azîmüşşan Hac Sûresi başında kullarını Tamme-i Kübra (Korkunç Belâ) diye nitelediği Kıyamete karşı uyardı ki, O Gün için en uygun azıklarla azıklanıp iyi hazırlansınlar. Hulasa onlara uyarı yapıp ve öğütler vererek En Büyük ve En Yüce İsmi ile uğur bahşedip başladı ve kullarına seslendi:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Kullarının işlerini en güzel tarzda yöneten Allah Adıyla... O (c.c.); kullarını tehlikelere karşı koruyup kollamak, onlara sonsuz iyilikler, sayısız nimetler vermekle sınırsız rahmet ve hesapsız ikram Sahibi Olan Rahman'dır ve onlara pek merhametli olup zor olan her şeyi onlara kolaylaştıran Rahıîm'dir.

۞ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۞

1.Ayet: Ey İlâhî sağlam andlaşmaları ve Rablerine verdikleri sözleri unutan insanlar! Rabbinizden; O'nun (c.c.) gazap ve azabından korunun. O Rabbiniz sizleri; pek büyük nimetleri ve türlü ikramlarıyla, bol çeşitli lezzetleri ve iştah açıcı nimetleriyle yaşatıyor. O'nun tüm yasaklarından, bütün haramlardan ve O'na herhangi bir konuda ters düşmekten uzak durun. Dünyadaki hayatınızda sizlere mühlet verip suçunuz sebebiyle hemen cezalandırmadığına aldanmayın. Kıyamet Gününde ve O Ahiret hayatınızda şiddetle sizleri tutup cezalandırmasından sakının. Bilesiniz ki, Kıyamet Saatinde Allah'ın bütün âlemleri sarsması pek büyük ve çok korkunç bir şeydir. Çünkü, O Kıyamet Saati; görünüp bilinen şu nizamın; tüm âlemlerin ve içindekilerin düzeninin bozulup helâk edilmesi için hazırlanmıştır. O an bütün mevcûdatın parçaları çözülüp birbirinden ayrılacak. O kadar korkunç olacak ki, göklerde bulunan o koskoca kürelerin tamamı, Yeryüzü ve bütün varlıklar Onun heybetinden darmadağın olacak.

۞ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارٰى

وَمَا هُمْ بِسُكَارٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيدٌ ۞

2.Ayet: Ey ibretle düşünüp dikkatle bakıp gören akıl sahibi! O Gün o sarsıntıyı gördüğünüzü bir düşün. O sarsıntının dehşetinden her bir bebe emziren anne; emzirdiği çocuğunu unutur. Son derece şefkatle bağrına bastığı yavrusundan haberi olmaz. Tüm hamile olanlar da o korkunç sarsıntının etkisiyle karınlarında bulunan yavrularını düşürürler. Hulasa ey sağlam akıl ve keskin göz sahibi! O an insanları; kendilerini tamamen kaybetmiş ve akılları başlarından gitmiş sarhoşlar olarak

görürsün. Onlar aslında sarhoş değiller ancak Allah'ın azabı çok şiddetli olduğundan onların akıllarının gitmesine ve şuurlarının kaybolmasına sebep olmuştur.

۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ ۞

3.Ayet: Sonsuz kudrete ve korkunç intikamlara ve sınırsız zora ve zorla yaptırmağa Sahip Olan, davasını ve hukukunu herkesten çok kıskanıp koruyan Allah'ın nasıl olur da Ahirette cezalar verip azap etmesi olmaz? Elbette O'nun(c.c.) muazzam bir hesabı, intikamı, cezası ve azabı vardır. Özellikle de Kendisine (c.c.) karşı terbiyesizlik yapıp Şânına yakışmayan lakırdılarda bulunarak (melekler Allah'ın kızları, Uzeyr ve Îsa Allah'ın Oğulları gibi) sonradan yaratılan ve daima O'na muhtaç olan yaratıkları O'na nispet edip ortak koşanlara, bir de yüce Ayetler ve muazzam belgeler gelmesine rağmen Ahiret, hesap ve ceza yok diyen inkârcılara elbette Allah'ın intikamı, ceza ve azabı vardır. Çünkü münakaşa ve tartışmayı karakter edinen insanlardan öyle (beyinsiz zalimler) var ki, Allah'ın Yüce Davetçisi Olan Sevgili Rasûlüne düşmanlık sergiler ve her konuda olduğu gibi özellikle Allah hakkında O'nunla (s.a.v.) tartışma yapar ve Allah'ın Varlığını ve O'nun (c.c.) Yüce Niteliklerini inkâra kalkışıp yok deme cehalet ve sapıklığında bulunur. Bunları; dayanıp tutunabileceği hiçbir bilgisi ve belgesi olmayarak yapar. Zira o gibi kimseler sadece inatçı cahillerdir. (Kendilerini Allah'a ve Rasûlüne Îmana ve ebedî kurtuluşa davet edenlere uyacakları yerde, onlarla tartışıp susturmağa çalışırlar.) Bu cahil sapıklardan her biri inadı ve cehaleti sebebiyle her bir şer ehli olan azgın ve Allah'ın kulları arasında bozgunculuk yapan şeytana (inkâr ve kötülük kılavuzuna) uyar.

۞ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ۞

4.Ayet: Allah katından lanetlenerek kovulup rahmet ve ikram sahasından ebediyyen uzaklaştırılan Şeytan hakkında şu yazılıp apaçık kayıt altına alınmıştır: Kim Şeytanı dost ve lider edinirse; kendisini dost ve lider edinen o zavallıyı önce Allah'ın kusursuz Doğru Yolundan sapıtıp şaşkınlık içerisinde bocalayacağı bir lanetli sahaya çeker. Sonunda da o zavallıyı türlü vesvese ve kandırmalarla çılgın ateş yurdu olan Cehennem azabına götürür. (Bu şaşkın kâfir bana taptı diye asla merhamet etmez.) Allah'a yemin olsun ki, iğrenç bir dost ve çok kötü bir yardımcıdır.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا
ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا
وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۞

5.Ayet: Ey gaflet ve unutkanlığa dalan ve türlü ısyanlara, hesapsız azgınlıklara götüren sonradan olma âlemin yollarında boğulan insanlar! Eğer öldükten sonra diriltilmek konusunda ve yok edileni tekrar var etmeğe Kadir olduğumuz hususunda şüphe ve tereddüdde iseniz; vicdanınıza (iç âleminize ve içinizde bulunan bilgi ve belgelere) müracaat edip aklınıza danışıp iyice değerlendirin. Sizleri hiçbir madde, tabiatla ilgili bir nesne ve zaman diye bir şey yokken her birinizi eşsiz bir varlık olarak yoktan var ettiğimizi düşünün. Bilesiniz ki, Biz sizlerin varlığını; topraktan takdir edip (bilgi ve icraatımız çerçevesinde belirleyip) meydana getirdik. (İlk bakışta) bedeninizle toprak arasında bir bağ ve benzerlik yoktur. Ancak sizleri topraktan var ettik. Şöyle ki, varlığınızın aslı olan meninin (kokuşmuş iğrenç suyun) aslı topraktır. O topraktan meydana gelen sayısız gıdalardan varlığınızın temeli olan meni oluşmaktadır. Sonra annelerin rahimlerine (döl yataklarına) serpilen meniden, sonra kan pıhtısı haline gelen nesneden ve daha sonra kanların düğümlenip bir çiğnem et haline gelmesinden varlığınızı geliştiririz. O et parçası bir seviyeye gelir ki, insan hılkati ve karakteri eksiksiz olarak belirlenmiş ve bazısı henüz hılkatçe belirlenmemiş olur. Kâmil insan şeklini almış olan hidayet ve irşadı kabul edip insanlığı sergileme mertebesine ermiş olur. Hılkati tamamlanmamış ve insan şeklini almamış olan da hidayet ve irşad seviyesinden düşmüş ve olgunluğa erememiştir. Bizim tarafımızdan olan bütün bu değişiklikler, tüm gelişmeler ve aralıksız idareler Bizim kudretimizin sonsuzluğunu, ilim ve kararlarımızın sağlamlığını ve irademizin sınırsızlığını göstermektedir. Tüm bunları sizlere açıklıyoruz ki, bütün yaratılmışla ilgili dilek ve icraatlarımızda kudretimizin sonsuz ve kusursuz olduğunu, yaptıklarımızda eksik ve gedik olmadığını göresiniz. Biz; rahimlere dilediğimiz çocukları, onların ne suret ve tarzda olacağını, erkek mi, kız mı doğacaklarını kararlaştırıp tesbit ederiz. Sonra her şeyi kuşatan ezelî ilmimizde belirlenen vakte kadar o çocukları hallerden hallere, şekil ve suret bakımından sayısız biçim ve tavırlara döndeririz. Vakti gelip tam bir insan şeklini aldığında hıkmetimizin gereği görerek teşekkül eden çocuğa Canımızdan can üfleriz. Yani çocuğun doğup açığa konmasından önce her ne kadar varlığı açığa sonradan çıkacaksa da ileride erişeceği ve ulaşacağı gaye (halifelik makamına sahip olması gayesiyle) ona (öyle bir) can üfledik (ki, o can ile insan olma şerefine erip

emrimizi emrederek, yasağımızı yasaklayarak Bizim halifemiz olup Bizi temsil edecek). Sonra her birinizi annelerinizin karınlarından (baba ve annelerinizin nişanlarını taşıyan) çocuklar olarak Dünya yüzüne çıkarıyoruz. Annelerinizi emerek beslenmeye, korunup kollanmaya ihtiyaçlar içerisinde bulunduğunuz hallerde. Sonra türlü gıdalarla ve çeşitli terbiyeler altında sizleri yetiştiriyoruz. Sizlere huylar, anlayışlar ve idrakler takviye ederek olgunluk ve erişkinlik çağına ulaşmanızı sağlıyoruz. Böylece kendisi için yaratıldığınız İlâhî bilgileri, insanlığın gerekleri olan hakikatleri (gerçek kulluk görevlerini) tarafımızdan verilen başarılar nispetinde tahsil edersiniz. Sizden kiminiz bundan sonra ya da erginliğe ermeden ölür. Sizlerden kimileri de en perişan anına yani yaşlılıkta bunayıp güçsüz ve perişan olma çağına sevk olunur; ihtiyarlığın perişanlıklarını yaşayacak hale kadar yaşatılır. Aklı noksanlaşmak, gücü zayıflamak ve organları hareketten düşmekle nice ilme ve akla sahip olduktan sonra hiçbir şey bilmez hale gelir. Kendisine son derece gaflet ve unutkanlık gelmekle önceden bildiği şeyleri ve tanıdığı varlıkları bilmez, tanımaz ve dönüp bakmaz. Bütün bunlar; Bizim sonsuz kudretimizi, her şeyin tarafımızdan verilip alındığını, dilemek ve yapmakta her şeye üstün geldiğimizi göstermek içindir. Ey görüp anlayabilen! Her şeye Kadir olduğumuza, eser ve icraatlarımızın sağlamlığına ve bu anlatılanlardaki hıkmetimize (ezel-ebed kesin ilmimiz ve sağlam icraatımıza) şaşma! Yeryüzünü görüyorsun. (Yaratılmışa hizmet için) yayılıp döşenmiş olan topraklar; bakıyorsun ki, kül gibi kupkuru. Rutubetten, yeşillikten eser yok. Onun yeşerip güzelleşmesine dair irade ve kudretimiz erişince Gökten su indiririz. O kupkuru Yeryüzüne hayat ve canlılık özelliği taşıyan suyu indirdiğimiz zaman Yeryüzü irkilir ve tam bir huzurla canlanır. Kuraklık sebebiyle çukurlaşıp basıklık halinden kurtulup kabarır ve engin havaya, kendisi için hazırlanan olgunluk zirvesine ve kendisinden beklenen gayelere adeta ulaşmak ister. Hareketlenip kabarmasından sonra Bizim kendisine güç ve imkân vermemizle eşsiz güzelliklerde her tür bitki, hububat ve ağaçları çıkarıp yetiştirir. Bütün bunlar (suyun buharlaşıp Gökyüzüne çekilmesi sonrasında ölüp kül haline gelen toprağın o suyun tekrar dönmesiyle dirilip gelişerek her şeyi yetiştirmesi) güçlü ve etkin akla, kesin bilgilere sahip olanlar için öldükten sonra dirilmeye, yok olan varlıkların tekrar var edileceğine ve Ahiretle ilgili tüm Îman esaslarına son derece açık deliller ve kanıtlardır.

۞ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِ الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞

6.Ayet: Zayıf ve değersiz görüşlerin, çürümüş akılların ve işe yaramaz hayallerin olmaz deyip imkânsız gördüğü sayısız varlıkların takdir edilip açığa konması ve bu harikaların meydana gelmesi gösteriyor ki, sınırsız büyüklük ve sonsuz üstünlük Sahibi Olan Allah (c.c.); Ezel-Ebed Hak ve Gerçek Varlıktır, Var'dır, Bir'dir,

Kendisine kulluk yapılacak Hak ve Tek Ma'bud sırf O'dur. Yine her şey gösteriyor ki, Ezel-Ebed Can Sahibi Olan Duran ve her şeyi ayakta tutup Yaşatan O Allah (c.c.) istediğinde ölüleri diriltecek ve O (c.c.); tüm Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatlarıyla O'nun Kendisi her şeye Kadir'dir. Her şey O'nun kudreti ve bilgisi dahilindedir. O'nun ilim ve kudretinde, irade ve idaresinde asla eksik, kusur, bocalama ve gevşeklik olmaz.

۞ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ۞

7.Ayet: Hulasa bilesiniz ki, O malum Kıyamet Saati hiç şüphesiz gelecektir. Çünkü O da Allah tarafından her şeyi kuşatan Ezelî ilminde ve Levh-ı Mahfuzda kararlaştırılıp belirlenmiş olan yarattıklarındandır. Yine bilesiniz ki, dilemesinde, irade ve icraatlarında bağımsız olup dileme ve yaratmasına, idare ve icraatlarına kimseyi ortak etmeyen Allah (c.c.); kabirlerde bulunan iyi-kötü herkesi tekrar diriltecek ve hesap için huzurunda toplayacaktır. İyi ve kötü herkes O'nun (c.c.) hesabının gereği; yaptığının karşılığını görecek. İyiler; ebedî iyilik Yurdu Cennetlere, kötüler de Cehennemlere girecekler.

۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۞

8.Ayet: Verdikleri sözü unutarak kâfirlik ve zulmü karakter haline getiren insanlardan öylesi var ki, Allah hakkında ve O'nun (c.c.) hukûm ve buyrukları hususunda tartışır durur. Allah'ın takdir edip yarattığı geçmiş ve gelecek varlıkları inkâr eder. İnkâr ve tartışmayı yaparken kesin olan veya zanna dayanan varlıklarla ilgili aklın kabul edeceği hiçbir bilgisi de yok. Kendisine bu konuda Allah (c.c.) tarafından hiçbir şey ilham edilmemiş, kalbine hidayet ve irşâd bırakılmamış. Yolunu aydınlatıp kendisine ışık tutacak bir kitap da yok. Vahye dayalı nakil yoluyla gelen bir kitap olsa da kendisine ışık tutup kalbini nûrlandırsa ve ona göre bu bana yeter deyip Îman ederek tasdik etse... Fakat bu kâfir ve benzerlerinin hiçbir delil ve dayanakları yok. Bütün delillerden ve kanıtlardan yüz çevirip azmetmek ve düşünmek binitinin yularını belge ve kılavuzlardan başka tarafa çevirerek inat ve cehaletle Allah'ın Yolundan (inatçı eşek gibi) boynunu bükerek yan çizer.

۞ ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ۞

9.Ayet: Hulasa Hak ehlinin arz ettiği delillerden ululuk ve inatçılık taslayarak yüz çevirir ve halkın zayıf görüşlü, yarım akıllı olanlarını; Yüce Peygamberlerin ve Allah'ın değerli elçilerinin İlâhî kitaplar ve sahifelerin indirilmesi suretiyle layıkıyla açıklayıp ortaya koyduğu Allah'ın Yolundan saptırmak için bu yaptıklarını gösterişe döker. Bu azgın sapık için; Hak Yoldan saptığı ve saptırdığından dolayı Dünyada; horlanma, lanetlenme, her şeyi yağmalandıktan sonra esir edilme var. Dünya

hayatının son bulmasından sonra da Kıyamet Gününde O'na korkunç yangın azabını tattıracağız. Şiddetlenerek yanıp duran o Cehennem ateşinden daha çetin bir azap yoktur.

۞ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۞

10.Ayet: Bize vekâlet ederek o azgın kâfire meleklerimiz azap ederken bağırıp azarlayarak ve hakaret ederek şöyle demelerini emredeceğiz: Seni sarıp kuşatan bu korkunç ve ebedî azap Dünyada yaptıklarının karşılığında Allah'ın adaleti olarak sana verilen cezadır. Ey bu azabı gerektirecek suçları işleyen zalim! Bilesin ki, Allah (c.c.); kullarına asla zulmetmez. Bu senin azgınlığına karşılık şiddetli bir azap. Sağlam adalet Sahibi Olan Allah (c.c.); yaptığına göre intikamını aldı ve hak ettiğin cezayı verdi. Îman ve İslâm ehli olanlara ise hak ettiklerinin üstünde mükâfaatlar verecektir. Bu O'nun katından fazl u ikram, in'am ve ihsandır.

۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ

خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ۞

11.Ayet: Nimet Vereni unutmayı, nimetlere karşı nankörlük yapmayı karakter haline getiren insanlardan öylesi var ki, kullarının Îman ve ibadetlerine, bolluk ve bereketlerine ihtiyacı olmayan, kâfirlik ve uğursuzluklarından zarar görmeyen Allah'a uçurum kenarında; yani tereddüd içerisinde kulluk yapar. Savaş anında ordunun kenarında tereddüdle bulunan ve zafer olacağını anladığında kararlılık gösterip mağlubiyyet hissettiğinde firar eden gibi kararsız olarak ibadet eder, adeta ne zaman sapıp giderim diye bekler. Eğer bu bocalayıp duran kimseye Îman edip ibadetlere başlaması sonrasında bir hayır ve kendisini sevindirecek bir durum dokunursa huzura erer, Îman ve İslâm iyilik ve huzur kaynağıdır der ve mutlu olur. Eğer bir büyük sıkıntı ve kendisini zora sokan bir musibet dokunursa yüzü üzere ters döner ve eski bulunduğu kâfirlik tarzına yöneliverir. Îman edip ibadetlere başlayarak Müslimanlara karıştım da başıma bunlar geldi der. Bu kararsız adam türlü musibetlere uğramakla ve daima kendisini huzursuz etmekle Dünyada, Îmansız olarak ölmekle ebedî rahmet ve sonsuz nimetler yurdu olan Cennetlerden mahrum olup Cehennemde ebediyyen kalmakla da Ahirette husrana ve korkunç zarara uğrar. Onun Dünyasını ve Ahiretini yutan bu korkunç zarar elbette büyüklüğü aşikâr olan bir zarardır. Bundan daha büyük husran ve daha ürkütücü derecede yüksek bir zarar asla yoktur.

۞ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ۞

12.Ayet: Kararsızlık göstererek Allah'a Îman ve itaat ettiğinden vazgeçip kâfirliğe yönelen zalim elbette korkunç zararlara girecektir. Çünkü bütün kusursuz niteliklere sahip olup Hak ve Tek Ma'bud Olan Allah'tan başkasına; âdi ve değersiz varlıklara yalvarıp kulluk yapar. Taptığı öyle alçak ve öyle zavallı ki, inkâr edip kulluk ve itaat etmese asla kendisine zarar veremez ve intikam almayı bilmez. İtaat edip kulluk yaptığında da kendisine fayda verip mükâfaatlandıramaz, günah ve kusurlarını örtemez, iyiliklerde bulunamaz. Kendisinden zarar veya yarar beklenmeyen bir âdi şeye yapılan bu itaat ve kulluk akıllardan uzak ve hesabı imkânsız mesafede apaçık bir sapıklıktır. Bu sapıklığa düşen kimsenin hidayet bulup Îman'a ermesi erişilmeyecek derecede uzaktır.

۞ يَدْعُو لَمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَبِئْسَ الْمَوْلَى وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ ۞

13.Ayet: Öyle ki, bu azgın sapık kendisine zararı; faydasından daha yakın olana kulluk yapıyor. Çünkü cehaletle sapıklığında inat edip Allah'a ortak koşuyor. Halbuki, Allah samediyyet Sahibi Tek İlâh ve Tek Rab'dir. Allah'a (c.c.) ortak koşan bu saygısız şirk ehlinin Cehennem ateşine girmesi kesindir. Bu cahil her ne kadar taptığının kendisine destek vereceğine inansa da Allah katında O'nun (c.c.) izni olmadan şefaat olunmayacak. Dolayısıyla şirk koştuğu için zarar göreceği muhakkak ama yarar göreceği kendi kuruntusundan başka bir şey değildir. Bu sebeple zarardan başka bir şeye yaramayan taptıkları o putlar ve liderler ne kötü efendidir. Onlara tapan müşrikler ne kötü kullar ve ne işe yaramaz itaat ehlidirler. Bu beyinsizler; yarar ve zarar vermeğe ve her şeye Kadir olup Yaratan ve Yaşatan Hak Ma'bud olduğu kesin olan Allah'ı (c.c.) bırakıp hayal ve kuruntularından başka bir şey olmayan asılsız şeylere saygı duyup tapmaktadırlar. Bu asılsız bir dava ve kâfirlikten başka bir şey değildir.

Ey âlemlerin Rabbi Olan Allah! Bizleri Kusursuz Olan Doğru Yoluna erdir ve ayırma!

۞ إِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ۞

14.Ayet: Allah Teâlâ; devamlı âdeti olarak tehdidle uyarıda bulunmak için kâfirliği ve bunun neticesinde gelecek azabını haber verdikten sonra Îman ve bunun neticesinde ulaşılacak mükâfaatları müjdeleyip haber vermek yoluyla buyurdu: Bilesiniz ki, Selâm Yurduna Erdiren Allah (c.c.); Allah'a (c.c.), kitaplarına ve peygamberlerine Îman eden, inandıkları gibi Rablerinin kendilerine kitaplarıyla ve peygamberlerinin dilleriyle emrettiği yararlı vazifeleri eda edip yasaklarından kaçınan Mü'minleri Cennetlerine koyacaktır. Cennetler Allah'ı (c.c.) layıkıyla bilme,

görme ve O'na (c.c.) kavuşma sahalarıdır. Altlarından İlâhî bilgilerle ve birbirine benzer nimetlerin sürekli olarak yenilenmesiyle bölük-bölük hakikatlerle dopdolu nehirler akar. İlâhî bilgilere ererek Allah'ı tanıyanlar iyice anlayıp idrak ederler ki, bu nimetler Allah'ın Kelâmındaki remiz ve işaretlerde gizlidir. O arif kişiler yaratılmışın görünen taraflarından ustaca uzak kalarak yüce hallere ve İlâhî tecellîlere ererler. Kullarının seçkinlerine başarılar Veren Allah (c.c.); onlara dilediği iyilikleri yapar, her türlü uygun hallere, rıza ve beğeni makamına ve Rablerine kavuşmağa ermelerini sağlar.

۞ مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ

ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ۞

15.Ayet: Müşrikler ve Sevgili Peygambere (s.a.v.) kalbinde düşmanlık olanlar; Muhammed boşa inanıp umutlanıyor. O'na (s.a.v.) Dünyada ve Ahirette Allah tarafından asla yardım gelmez ve destek olmaz diye inanıp yaygara koparınca Allah Azıîmüşşan iddialarının aksine yardım edeceğini o azgınlara haber verip cevaben dedi ki, kim Dünya ve Ahirette Allah'ın O'na (c.c.) yardım etmeyeceğini zannediyor ve diyorsa ki, Muhammed da'vasını isbat etmek ve iddia ettiği davasını üstün getirmek için Allah'ın Kendisine yardım edeceğini iddia ediyor. Aslında O'na (a.s.) ne yardım var ve ne de yardımcı... Bu inkârcı kimseye o zaman şöyle denir: (Allah c.c. O'na muhakkak yardım edecek ve sen de ey kâfir öfkeye kapılıp hasedine boğularak ne yapacağını şaşıracaksın.) Eğer öfkeni ve O'na (s.a.v.) olan hasedini yutup yok etmek istiyorsan yerden uzunca bir ip al ve Gökyüzüne doğru at. Sen de o ipe tutunarak uzak bir mesafeye yüksel. Düştüğünde candan eser kalmaz, kolayca ölürsün. Yerden iyice uzaklaşınca denir ki, ipi kes ve ayrılarak düş. Düşüp helâk olmasından sonra baksın, kurtulmak için yaptığı plan ve bulduğu çare öfke ve hasedini giderebilecek mi? Allah'a yemin olsun ki, bu ve benzerlerinin kin ve hasedini ancak bu tür çareleri yok eder. Yani şirk ehli kâfirlerin Allah'a ve Rasûlüne öfkelerinin çareleri intihar edip ölmek suretiyle kurtulmalarıdır.

۞ وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللّٰهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ۞

16.Ayet: Pek çok olayda O'na (s.a.v.) yardım ettiğimiz gibi O'na muazzam bir yardım ve destek olsun için Bu Kur'an'ı iddiasında haklı ve Kendisinin de Hak Peygamber olduğunu açıkça gösteren Ayetler ve her şeyi aciz koyup alt eden deliller olarak indirdik. Böylece İslâm'ı umuma teşrî' edip eşsiz bir hukûmet kuracak. Eğitim, öğretim ve insanlığı en yüce gayelere erdirme hizmetini tam yapacak. O Kur'an'ı aynen öğüt ve öğretim kaynağı olarak indirdik. Bilesiniz ki, kullarını irşâd edip Doğru Yola ermelerinde başarılar Veren Allah (c.c.); ey

peygamberlerin En Kâmili! Sana vahyetmesi suretiyle insanlara hidayeti; Îman ve İslâm'a ermeyi onlara tebliğ edip anlatman sonrasında dilediğini buna erdirir. Yani Allah'ın dilemesi kimin Îman ve İslâm'a erdirileceği ile ilgili olmuşsa o kimse ermiştir. (Kim de bozulup yoldan çıkarak sapmış ve sapıklıkta bırakılmayı hak etmişse ve Allah'ın dilemesi bununla ilgili olmuşsa) o kimseyi de sapıklıkta bırakmıştır. Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Sana gereken verdiğim emaneti insanlara ulaştırmandır. Başarı ve hidayet Allah'tandır. Sevdiğin kimselerin Îman'a erdirilmeleri için Kendini yorma. Öyle ki, insanların hidayete erdirilmeleri veya dalâlette kalmaları işi sonsuz büyüklüğün ve yüceliğin Sahibi Olan Allah'a kalmıştır.

۞ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۞

17.Ayet: Bunun için Allah Teâlâ dedi ki, bütün yaratılmışı Allah'ın Varlığının, Sıfatlarının ve İcraatlarının Tevhiîdine erdirmekle görevli olan Muhammed'e (s.a.v.) Îman edenler, Tevbekârlar yani Allah'ın Sıfatlarının Tevhiîdine erdiren ve Allah'ın Kendisiyle konuşmasıyla meşhur olan Mûsâ'ya (a.s.) Îman edenler, yıldızların ve yüce cisimlerin sırlarını bildiklerini iddia eden ve Nuh Peygamber'e (a.s.) uyanlar, Ümmetini İlâhî fiillerin ve icraatların Tevhiîdine erdiren Îsa Peygamber'e (a.s.) Îman edenler, iyiliğin failinin (yaratıcısının) ve kötülüğün failinin ayrı olduğunu ve birbirinden seçilmesi lazım geldiğini iddia eden ateşperestler ve Allah (c.c.) her şeyden Münezzeh olduğu halde Allah Teâlâ'ya ortak koşan putperestler... Bunlardan her biri kendi da'vasının hak ve doğru, diğerlerinin bâtıl ve yanlış olduğunu iddia eder. Bilesiniz ki, kullarının içlerinde sakladıkları her şeyi ve tüm inceliklerini Bilen Allah (c.c.); kesin ve açık hukümlerin tam olarak verilmesi için hazırlanan Kıyamet Gününde Muazzam Mahkemesinde hâkimler Hâkimi olarak Hak ehlini; bâtıl ehlinden ve haklıyı haksızdan seçecek. Bilesiniz ki, iç âlemlerinizde ve sizlerin dışında bulunan tüm âlemlerde tecellî eden ve Kendisini daima Gösteren Allah (c.c.); her şeyi görüp Bilen, bir an kaybolmayan ve her şeye kendilerinden yakın olarak daima idare edendir.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ۞

18.Ayet: Ey ibretle bakıp gören! Bilip anlamadın mı? Bütün varlıkları yoktan Vareden Allah öyle bir kudret ve azamet Sahibi ki, Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemlerde olanlar ve alçak âlem olan Yeryüzünde bulunanlar özellikle de muazzam cisimler tamamen O'na boyun büküp secde ederler; bilerek veya

bilmeyerek, isteyerek veya istemeyerek O'na teslimiyyet gösterirler. Güneş, Ay ve yıldızlar yukarınızda bulunan Gökteki muazzam cisimlerdir. Dağlar, ağaçlar ve tüm canlılar Yeryüzünde bulunan muazzam varlıklardır. Îman ve İslâm kabiliyyet ve karakteri üzere yaratılan insanlardan pek çoğu tam bir istek ve arzu ile Allah'a (c.c.) secde ederler. İnsanlardan pek çoğu ise babalarını taklid ederek ya da kendilerini yoldan çıkarıp Allah'ın kusursuz Doğru Yolundan saptıran öğretmenlerinin izine düşerek Allah'a teslim olup kulluk yapmak üzere kurulan karakterlerinden saparlar ve insanlık mertebesinden düşerler. Bu sebeple Allah'ın her şeyi kuşatan ilmi dahilinde Levh-ı Mahfuzda takdir edip yazdığı ceza ve azap onlara hak olur. Kimi Allah (c.c.); karakterini bozup yoldan çıkması sebebiyle hor ve rezil ederse o kimseyi düzeltip değerli hale getirecek, yüceltip yükseltecek kimse olamaz. Bilesiniz ki, kullarının kabiliyyet ve kimliklerini Bilen Allah (c.c.); onlara bu bilgisi gereği dilediğini yapar, onların yararlarına ve zararlarına dair kararları verir. Çünkü O (c.c.); sonsuz ve kusursuz irade ve kudret Sahibidir.

۞ هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ

يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ۞

19.Ayet: Yahûdîlerin; Mü'minlerle çekişmesi ve onlarla tartışması sürüp gitmişti. Şöyle ki, Yahûdîler demişti ki, bizler Allah'a (c.c.) sizlerden daha yakınız. Dînimiz sizlerin Dîninden önce geldi. Peygamberimiz (a.s.) daha üstün ve Kitabımız daha yücedir. Mü'minler de dediler ki, Bizler sizlerden daha yakınız. Çünkü Dînimiz; bütün dînleri neshedip yürürlükten kaldırdı. Peygamberimiz (s.a.v.); peygamberlik müessesesini mühürleyip sonlandırdı, geçmiş ve gelecek ahlak güzelliklerini ve insanlıktan görülecek tüm üstün nitelikleri tamamladı. Kitabımız; gelip geçen bütün kitaplarda olanları kapsayıp onlardaki hukümlerin bir kısmını yürürlükten kaldırdı ve bu sebeple bütün kitapların En Faziletlisi ve mertebece En Üstünü oldu. Bizler bütün Allah tarafından gönderilen peygamberlere ve indirilen tüm kitaplara Îman ederiz. Sizler pek çok peygamberi ve bazı kitapları inkâr edersiniz. Nitekim Îsa'yı (a.s.) ve Kitabını, Peygamberimizi ve O'na (a.s.) inen Kitabımız Kur'an'ı inkâr ediyorsunuz. Hal bu ki, bunlar sizin Peygamberiniz tarafından kabul görüp tasdik edilmiş ve müjdelenerek sizin Kitabınızda anlatılmıştır. Allah Teâlâ onların bu tartışmalarını Kitabında ortaya getirdi ve aralarında hükmünü açıkladı ve dedi ki, Bu İki Gurup yani Mûsevîler ve Muhammedîler tartışıp iddialaşan iki hasım ve davacılardır. Rableri hakkında tartışıp çekişerek ayrılığa düştüler. Hal bu ki, Rableri ve İlâhları Birdir ve bütün varlıkları Yaratan Allah'tır(c.c.). Rabliği ve yaratıcılığı umumu kapsar. (Kim haklı ve kim haksız şu ölçülere bakarak bir karara varsın ve gerçeği anlasın.) Haksız olanlar; Allah'ın varlığını ve Birliğini tanımayan ve

Allah'tan başka ilâhlar edinip O'nun (c.c.) yarattıklarını O'na ortak koşanlar, bir de bizler de Îman ehliyiz dedikleri halde Allah'ın kitapları ve peygamberleri arasında ayırım yapıp bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr eden kâfirlerdir. Bu kâfirlere Cehennem ateşinden elbiseler kesilip biçilerek hazırlanmıştır. Allah Teâlâ; onları sarıp yakacak olan ateşi elbiseye benzetmiştir. O halde yanarlarken (su diye feryad ettiklerinde) başlarının üzerinden son derece kaynar sular dökülecek.

۞ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ۞

20.Ayet: O kaynar sularla karınlarında bulunan yağlar vs. her ne varsa eritilecek. Derileri eritilip dökülecek.

۞ وَلَهُمْ مَقَامِعُ مِنْ حَدِيدٍ ۞

21.Ayet: Onları ateşe ve değişik azap mahallerine zorla ve eziyetlerle sürmek için demirden kamçıları olacak. Yani onlara Allah Adına azap etmekle görevli zebânîlerin ellerinde ateş halini almış kızgın demirden kamçılar var.

۞ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ۞

22.Ayet: Cehennem içerisinde kâfirler aşırı sıkıntı ve üzüntülerinden dolayı; ateşin kendilerini şiddetlenerek yukarılara attığı anda çıkıp kurtulmak istediklerinde o anlatılan kamçılarla dövülerek ve bağırılıp azarlanarak tekrar Cehennemin içerisine sokulurlar. O an zebanîler onlara der ki, ey kâfirlik ve zulüm içerisinde yaşamakta ısrar ederek insanlığı bozmak için gayretler gösteren zalimler! Dünyadayken sahtekârlık yaparak (Allah'ın Ayetlerini yanlış tefsir ederek ve İlâhî hukümleri değiştirerek) aldığınız rüşvetlerle bol yiyecekler ve soğuk içecekler yiyip içmeniz karşılığında bu gün ciğerlerinizi yakıp kavuran yakıcı ateşi tadınız.

۞ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ۞

23.Ayet: Bilesiniz ki, Îman edip İslâm hukuku ve hukümleri üzere yaşayan Mü'minlere rahmet ve mahabbetiyle tecellî eden Allah (c.c.); Kendisinin Bir olduğuna Îman eden, Îmanlarını besleyip kuvvetlendirmek için Allah katında kabul ve beğeni gören yararlı işleri ve İlâhî buyrukları yapan Müslimanları Cennetlerine koyacaktır. Cennetler; akla ve hayale gelmez güzellikteki köşklerin, sayısız ve ebedî sebze, meyve ve ürünlerin, parlak ve hoş manzaraların, sınırsız ve kusursuz nimetlerin bulunduğu bağlar, bahçeler ve geniş huzur sahalarıdır. Mü'minler oralarda dinlenecek, hiçbir huzursuzluk, rahatsızlık, ağrı, acı, gam, keder, usanma ve yorulma gibi haller görmeyecekler. Dünyada Allah'a Îman ve itaat ettikleri ve bu

uğurda sabrettikleri için bunlar onlara ikramdır. Bulundukları makamların altlarından her türlü nimetleri taşıyan, ilim, ma'rifet ve hakikatlerle dopdolu nehirler akar. Onlardan her türlü keder ve sıkıntıyı giderip huzur ve afiyetler sağlar. İçlerinin güzelliklerinden aksetmiş olarak görünümlerini süsleyip güzelleştiren incilerle işlenip bezenmiş altın bilezikler ve inciler takınırlar. Dünyada Allah için giyindikleri yünler ve sıkıcı sert giysiler yerine o Cennetlerde giysileri daima bedenlerine yumuşak ve hoş gelecek ipek türlerindendir. Bütün bunlar onların orada hoşnud edilip nimetleri ziyadesiyle tatmaları içindir.

۞ وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ ۞

24.Ayet: Onların özellikleri sadece dışlarının güzellikleri ve içlerinin huzura erdirilmiş olması değil aksine sözün, sohbet ve konuşmaların en hoş ve en güzeline de erdirilmişlerdir. Çünkü onlar doğruluk ve hakkı, doğruyu tasdik etmek, kusursuz söz ve davranışta bulunmakla nitelenmişler ve böylece Allah'a (c.c.) şükretmeğe devam etme makamına erdirilmişlerdir. Zira onlar derler ki, bizlere verdiği sözleri doğruca yerine getiren Allah'a sonsuz hamd ve senalar (övgüler) olsun. Bütün güzellikler, şükür, övgü ve Yüce nitelikler Allah'ındır. Çünkü O (c.c.); bizleri bunlara erdirdi. Söz ve davranışlarında doğruluk, adalet ve mükemmelliklerle nitelenmeleri sonrasında; sonsuz hamdin, tüm güzelliklerin ve bütün Yüce Niteliklerin Sahibi Olan Allah'ın Yoluna; bütün ilgi,alaka ve sebepleri varlık sahasından düşüren Tevhiîde (Yüce Huzura) erdirilirler. Allah Teâlâ bu Ayette ve başka yerlerde Kendisine Hamîd diyerek Yüce Varlığını; sonsuz hamdin, tüm Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların sahibi diye niteledi. Zira buna hakkı olan sadece Kendisidir.

۞ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ

وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۞

25.Ayet: Hak Teâlâ kâfirlere gazabını açıklayarak dedi ki, haberiniz olsun; Allah'ı inkâr edip Dîninin hukümlerinden yan çizen kâfirler bu kâfirlikleriyle kalmayıp insanları Allah'ın Yolundan, Dîninin hukümlerini belleyip icra etmekten daima alıkoyanlar özellikle de Mescid-i Haram'a insanları bırakmayanlar (bu yaptıklarının yanlarına kalacağını ve her an kahredip azap eyleyeceğimiz halde kendilerine mühlet verdiğimizi yararlarına zannetmesinler.) O Mescid-i Haram ki, Allah; halkın oradan alıkonup varmalarının engellenmesini daima haram kılmıştır. Çünkü Biz (c.c.); Mescid-i Haram'ı ve içinde bulunan Ka'be'yi tüm kullarımız için Kıble yaptık. Orasını ziyaret edip Ka'be çevresinde tavaf etmeyi varabilen herkese farz kıldık. Bu yüzdendir ki, Mekke- Allah Orasını daima şerefli kılsın- kimsenin milki ve toprağı

değildir. Orada bulunup Ka'be'nin ziyaretçileri olmakta Oraya yerleşmiş olan veya taşradan gelen herkes eşittir. Her kim bu konuda ve O Mübarek Toprakta yanlışlık ve haksızlık yapmağa sapmak ister, zalimlik ve haksızlık yoluyla kasden bir kötülüğe kalkışırsa o kimseye çok acı bir azabı tattırırız. Unutarak ve bilmeyerek olan hariç. Bu Mübarek Yerde kötü niyyet dahi (suç işlenmese de) kişiyi azaba uğratır.

۞ وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۞

26.Ayet: Orada sırf niyyet ve kasdetmekten dolayı acı azabımızı elbette tattırırız çünkü; Evimiz Ka'be'nin yapılması bütün günahlardan tam olarak arınmak ve tüm suç ve ısyanlardan tam temizlik içindir. (Bunun İçin Ka'be ve çevresindeki Mescid; Mescid-i Haram erişilmez mertebede saygın olan ve pek çok mübah dahi Orada haram kılınan Mescid diye adlandırıldı). Ey peygamberlerin En Kâmili! Kendisine Halifemiz olup Bizi temsil etme üniformasını giymesi ile şerefler ikram ettiğimiz İbrahîm'e (a.s.) Bu Mübarek Evin (Ka'be'nin) yerini açıklayıp belirlediğimiz vakti yâd eyle (hatırla ve anlat). Nuh (a.s.) Tufanından sonra yıkılıp kaybolarak üzeri kumlarla dümdüz olduktan ve uzun zamanlar o halde kaldıktan sonra İbrahîm Filistinden yönelip Mekke'ye ulaştığında O'nunla beraber rüzgâr gönderdik. Rüzgâr; hiçbir belirtisi kalmamış olan Ka'be'nin üzerini ve çevresini silip süpürdü. Böylece Âdem'in (a.s.) yaptığı Beytullah'ın temellerini açığa çıkardı. İbrahîma.s. (bir müddet sonra Oğlu İsmaîl a.s. ile beraber aynı) temeller üzerine Ka'be'yi tekrar yaptı. İbrahîm'e a.s. (insanlığın ilk dersi olarak) eğitim ve öğretimde bulunmak için vahyedip emreyledik ki, Bana; tarafımdan yaratılan ve gölgemden ibaret olan varlıklardan hiçbir şeyi ortak koşma. (Rabbinden gayriye asla tapma.) Varlığımı şirk bulaşığından Münezzeh ve tüm noksanlıklardan uzak bilmenden sonra; Senin göğsünde kusursuz ve sınırsız kudretimle yaptığım Evimi temsil eden Bu Ka'be'yi tertemiz tut. Göğsünde bulunan Kalbinden ibaret Evimi nasıl tüm günahlardan ve Benden gayri her şeyden temiz tutuyorsan Ka'be'yi de tüm maddî ve manevî pisliklerden temiz tut. Çünkü Orasını uzak ve yakın yerlerden gelerek ziyaret edip tavaf yapacaklar ve çevresinde tam bir bağlılıkla Rablerine kulluk yapacak olanlar için Kıble ve Rehber yaptım. Madde âlemindeki Bu Evime yönelip tavaf ederek Asıl Kıble Olan Varlığıma kavuşmayı, İsimlerimin ve Sıfatlarımın Arafatlarında (Yüce Makamlarda) vakfe yapmayı (Huzuruma durmayı) tam bir yönelişle arzu edecekler. O âşık ve sadık kullar bütün varlıklarıyla aralıksız olarak tam bir aşk ve istekle Bir Olan Varlığıma yönelecekler. Tüm ilgi, alaka ve varlıklardan koparak Bana yönelip namaz kılacaklar. Rablerini kesin olarak bilme ve layıkıyla tanıma emanetini ve kulluk yüklerini taşımaktan dolayı belleri kırılırcasına rüku' ederler. Bütün varlıkları yok bilerek, benliklerinin alın ve yüzlerini küçülme teslim olma simgesi

olan yere koyarak kahır ve hâkimiyyet Sahibi Hak ve Gerçek Hukümdar Olan Allah'a eğilip huzurunda (c.c.) secde ederler.

۞ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۞

27.Ayet: Dostumuz İbrahîm'e (a.s.) tüm emir ve tavsıyelerimizi yaptıktan sonra farz bir emir olarak O'na dedik ki, insanlara Haccı i'lân et ve onlara Evimi farz bir görev olarak erkân ve esaslarıyla Hac yapıp ziyaret etmelerini duyur ve öğret. Yakın-uzak herkese bunu farz olduğunu duyur. Sana gelip yaptığın Bu Evi ziyaret edip tavaf yapmaları, sa'y edip ibadetlerde bulunmaları kendilerine farz kılmamızla farz olmuştur. Yakınlarda bulunanlar yaya olarak gelirler. Yok eğer uzak memleketlerde iseler mesafenin uzaklığı sebebiyle çektikleri sıkıntılar ve taşıdıkları yüklerden dolayı zayıf ve yorgun düşmüş binitler üzerinde gayet uzak yerlerden süvariler olarak gelip Hac edip ziyaretlerde bulunsunlar.

۞ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ

فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ۞

28.Ayet: Biz onlara Haccı farz kılıp ziyareti emrettik ki, kendilerinin sayısız menfaat ve kazançlarını görüp idrak etsinler. Yani öyle mekân ve makamlara kavuşsunlar ki, oralarda bulunup durmakla o makamlar kendilerine Ahiretin faydalarını ve gelirlerini kazandırsın. Her şeyi yok edip yok olmaları suretiyle Tevhiîdin Yolu kendilerine kolaylaşsın. Zorluk ve yorgunluk elbiselerinden soyunup huzur ve seadetlere erdirecek zühd (fâni varlıklara değer vermeme) ve takva elbiselerini giyinsinler. Dolayısıyla hayvanî güçlerin, pis görüş ve arzuların güçlerinden, mal ve evladın şiddet ve sıkıntıdan ibaret nasiplerinden kurtularak ebediyyet Yurdunun değerli elbiselerini giyinsinler. Güneşin ısı, ışın ve gölgeleri kuşattığı, canın da bedenin tüm organları sardığı gibi Allah'ın (c.c.); bütün Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını kapsayan Allah Adını Allah katında kayıtlı bulunan belirli günlerde o makamlarda çokça zikretsinler. Allah'ın kuşatması; diğer eşyanın birbirleriyle birleşip ayrılmalarına benzemez. O (c.c.) bundan Münezzehtir.

Bu belirli günler; zilhıcce ayının ilk on günüdür. Kurban kesme günleridir de dendi. Sonsuz büyüklük niteliklerine Bürünen Allah Aziîmüşşan bu günleri belirledi ki, kullar; Allah'ın kendilerine bunları ve sayısız rızıkları verdiğine karşılık Allah'ın Adını anıp ders yaparak, Lâ ilâhe illallah diyerek, hamd ve tesbîh ederek, telbiyede bulunup tekbîr getirerek zikirler yapsınlar. Onlara; malik olup ellerinde bulundurdukları deve, sığır, koyun ve keçi gibi hayvanları helal yiyecekler olarak ikram etti. Onları Allah'a yaklaşmak için kurban ederler. Ey Allah'ın Müsafirleri ve Evinin Ziyaretçileri! Kesmekle mükellef olduğunuz ve Rabbinize nimetlerinden

dolayı şükretmek için kestiğiniz kurbanların etlerinden yiyin ve kendilerini yokluğun zorluğu sarmış olan muhtaçlara da yedirin.

۞ ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ۞

29.Ayet: Kurbanlarını kestikten sonra sonradan olma âlemin kir ve pasından kendilerine bulaşan kirlerini, benlik ve kimliklerinin gereği olan hatalarını temizleyip arındırsınlar. Bu temizliklerini yaptıktan sonra adaklarını yerine getirsinler. Şöyle ki, varlık ve kimliklerinin taşra ve derinliklerini aşıp geldiklerinde yerine getirmeye ahdettikleri; kendilerini Allah'ın kusursuz Doğru yolundan sapıtmağa uğraşan ve daima kötülüğü emreden nefislerini kurban etmeyi adamışlardı. Bu adaklarını yerine getirsinler ve böylece benliklerinden kurtulsunlar. Kirlerden arınıp adaklarını yerine getirdikten sonra sonradan olma âlemdeki fâni varlıklarının, insanlık ve kimliklerinin elbiselerinden, tabiat, kendi biliş ve anlayışlarından soyunup arınarak kadîm ve ezelî Evi tavaf etsinler. Bu Evden maksad; Allah'ın Öz Varlığında yok olma makamına kavuşan, ebedîliğe eren ve Allah'ı (c.c.) hakkıyla bilen Hak ehli kişinin kalbidir. O kalb öyle sağlam bir ev ki, onda yıkılma ve yok olma söz konusu olmaz.

۞ ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ
فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ۞

30.Ayet: Yok olarak gerçek ebedîliğe ermek yolunu arayanlara görev budur. Kim Allah'ın (c.c.) saygın haklarını ve muazzam hukümlerini Hac günlerinde ta'zıîm ederek onları korur ve çiğnemekten korkar ve yasaklarından uzak durursa bu onun için elbette saygısızlık göstermekten ve hatta yasağı işledikten sonra kurban keserek telâfî etmesinden çok daha hayırlı ve makbuldür. Ey Mü'minler! Bilesiniz ki, önceden okunup bildirilenler dışında kalan hayvanlar, etleri, sütleri, yünleri, yapağıları, kılları ve derileri hulasa onlardan yararlanma yolları ve bir de Hacda kurban ederek Allah'a yaklaşmanız helal kılındı. Haram kılınanlar Maide Sûresi 3. Ayette sayılıp anlatılmıştır. Sizlere helal kılınanları anladıktan sonra ey Tevhıîd ehli Mü'minler! Putlardan ve putçuluktan gelen pislik ve murdarlıktan uzak durun. Çünkü putlar ve her türlü putperestlik Allah'a ve O'nun Birliğine Îman'a aykırıdır, şirktir. Allah'a (c.c.) şirk koşmaksa pisliklerin en pis olanıdır. Yalan söz ve iftiradan da uzak durun. Çünkü kâfirliğe yakın bir günahtır. O türden sayılan bir suçtur. Bunlar Îman ehline lazım olan adalet ve insanlıktan düşüren günahlardır. Yani Allah'a şirk koşmaktan ve Îman'a aykırı olan tüm ısyanlardan uzak durun.

۞ حُنَفَاءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ

فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ۞

31.Ayet: Dînine uygun davranışlardan sapmaksızın Allah'ın hanîfleri; yani her şeyi ile Allah'a (c.c.) teslim olup her şeyi O'na aid bilenlerden olun. O'nun yarattığı varlıkları O'na ortak koşanlardan olmayın. Ey Îman ve İslâm karakteri üzere yaratılıp kullukla mükellef olan akıl sahipleri! Bilesiniz ki, kim; eş ve ortaktan Münezzeh, Samed ve Tek Ma'bud Olan Allah'a (c.c.) gizli veya açık şirk koşarsa Îman ve İslâm'ın en yüksek derecelerinden düşmekle sanki o kimse Gökten (Yüce âlemden) aşağı doğru düşüyor da onu havada ansızın kuş kapmış, sonra da şehirden uzak ve derin bir çukura fırlatıyor gibi olur. Ya da onu rüzgar alıp gayet lanetli uzak bir yere uçuruyor gibi olur. Hulasa Allah'a sığınırız; Allah'a (c.c.) şirk koşan kimse sapıklığın korkunç çukuruna, hayal ve kuruntu bucaklarına öyle savrulur gider ki, bunlar bu fâni âlemin ve perişanlık vadilerinin ve korkunç zarar en korkunç kuyularına düşerler. Öyle ki, asla kurtuluşları umulmaz.

۞ ذٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللّٰهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ۞

32.Ayet: Hulasa Allah'a (c.c.) şirk koşup O'na edepsizlikte bulunan, O'nun Varlığını ve Hakikatini layıkıyla tanımayan zalimin hukmü ve durumu budur. Kim de Allah'ın Varlığını, Birliğini ve Büyüklüğünü gösteren Kur'an, Peygamber s.a.v. Ka'be, Hac, kurbanlıklar ve tüm yapmakla emrolunan İlâhî hukümler gibi nişâne ve âlametlere saygı duyar, onların büyüklüğünü idrak edip gereğini vakarla yapar, onların vakar ve şanına riayet ederse (o kimse bu konuda gösterdiği çaba ve gayreti nispetinde değer ve saygılıklar kazanır, takva ehli kullar arasında muazzam bir mertebeye erer.) Bilesiniz ki, Allah'ın (c.c.) şeairi; Allah'ın Nûruyla daima Allah'a (c.c.) bakan ve bakacak olan kalblerin takva ve korunup kemale erme kaynağıdır.

۞ لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ۞

33.Ayet: Ey Allah'ın (c.c.) şeairine saygılı olup hukukunu yerine getiren, Haccın tüm kurallarını icra eden Mü'minler! Sizlerin bu kurbanlıklara sahip olmanızda, bütün şeair konusunda saygılı davranıp görevlerinizi icra etmenizde sizler için çok büyük yararlar var. Başta bu kurbanlıklarla Allah'a (c.c.) yaklaşıyorsunuz. Kesileceği o belirli vakte kadar kurbanlıkların sütlerinden, yünlerinden, yavrularından sizler için bol yararlar var. Onların kesilme vakti geldiğinde kesilme yeri O Ezelî Eve (Ka'be'ye) ve çevresinde bulunan Haram sınırları içerisinde bir yere götürülüp Orada kesilmeleridir.

۞ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ

فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ۞

34.Ayet: Ey Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden Muhammed (s.a.v.) Ümmeti! Bilesiniz ki, tarih boyunca giden ve gelen tüm ümmetler ve insanlar için kurban kesimi, kesim yerleri ve kuralları koyduk. Bu hususta onlarla Bize yaklaşırlar. Kendilerine rızık olarak verdiği bu hayvanlara Allah'ın Adını okuyarak (Bismillâh, Allahü Ekber diyerek) onları kessinler. Yani deve, sığır, koyun ve keçi türünü kurban edecekler. (Bunlara benzeyen yabanî hayvanlar yenirler ama evde beslenseler de kurban olmazlar.) At eşek türü kurban edilmez ve yenmez. Bunları öğrendikten sonra unutmayınız ki, ey insanlık! İlâhının Tek Olan İlâh'tır. Herkesi ve her şeyi yaratıp Yaşatan, tüm ihtiyaçlarını temin eden ve dolayısıyla herkesin itaat edip kulluk yapacağı ve çizdiği Yolda yürüyecekleri Sadece o İlâh'tır. Artık tüm varlıklarınızla O'na teslim olup tam bir yönelişle O'na yönelin. Her şeyinizi O'na (c.c.) ısmarlayarak sırf O'nun buyruklarını icra ederek yaşayın. Ey peygamberlerin En Kâmili! Rablerine eğilerek kemaliyle teslim olan ve bütün hukümlerine bağlılık gösterenleri büyük mükâfaatlarla ve yüce mertebelerle müjdele.

۞ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ

وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۞

35.Ayet: Onların şehvet ve yanlış arzu ateşleri Allah'ın şiddet ve gazabından korktukları için tamamen inişip sönmüş, (Allah'a tam bir yöneliş içerisine girmekle) Allah'ın Adı okunup anıldığında, O'nun rahmeti ve gazabı anlatıldığında kalpleri saygı ile titrer. Zira Allah'ın gazabından ve helâk etmesinden korkarlar. O Yüce Sultanın çarpıp kahır ve hışım Sıfatlarının uğrayıp ezmesinden sakınırlar. Allah'ın ezelî hukmünün gerçekleşmesi ile başlarına gelen tüm belâ ve musîbetlere sabredip kulluklarında kararlılık gösterenleri de o sonsuz nimetlerle müjdele. Yine kendilerine farz kılınan namazlarını; Rablerine tam bir eğilip teslimiyyet göstererek yönelip O'na (c.c.) yaklaşmak için tüm rükünlerine, vaciblerine, sünnet ve güzelliklerine riayet ederek vaktinde kılanları da müjdele. Yine bütün bu kullukları yaparak kendilerine verdiğimiz, mal edip başına koyduğumuz mal ve rızıklardan Tevbe Sûresindeki Ayette (ve Dînde) anlatılan fakîr ve diğer kimselere Bizim rızamız için veren ve Yolumuzda harcamalar yapanları da müjdele. Kendilerine emrettiğimiz tarzda zekât ve sadakalar vererek o mallarla Bize yaklaşmayı isterler ve Birliğimizin Cennetine ulaşmağa azmederler.

۞ وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞

36.Ayet: Ey Bize yakın olmaya çalışan Mü'minler! Özellikle Hac yaptığınız anlarda bu yakınlığa talib olunuz ve bilesiniz ki, büyük-küçük kurbanların en büyüğü ve en değerlisi olarak develerin kurban edilmesi esasını koyduk. Büdn kelimesi bâdin kelimesinin çoğuludur. Bâzil ve büzl gibi. (Bâzil; kendisini feda eden, canım kurban olsun diyen anlamındadır.) Bâdin; özel olarak deveye denir. Çünkü bedeni ve hacmi büyük, Fiyatı yüksek ve insanlara etkisi fazla. Bunun için onları Allah'ın şeairinden saydık. Develer; İslâm'ın ve Ka'be'nin nişanelerinden ve hatıralarındandır. Eğer deve kurban edip kesmeyi isterseniz bunlarda sizin için çok yararlar ve Allah (c.c.) katında büyük mükâfaatlar var. Onları keserken Allah'ın Adını (c.c.) onlara yüksek sesle okuyun ve şöyle deyin; Allahü Ekber (Allah En Büyüktür). Allahü Ekber. Lâ ilâhe illellahü vellahü Ekber. Bismillâh. Allahü Ekber. Bu kurban (tıpkı bizler gibi) Senden geldi ve dönüşü yine Sana'dır. Bizlere gereken sır buyruklarına ve hukümlerine sarılmak ve eda etmektir. Her şeyin sırrını Sen bilirsin. Hıkmet ve gayeler Sana göredir. Her şeyin Sonu Sana varır. Ey Bize yönelip yaklaşmak isteyenler! Sizlere gereken develeri diz çökmüş oldukları halde olduğu gibi ön ayaklarını büküp iyice bağlamanızdır. Sonra gerdandaki çukura (boynun gövdeye bağlı olduğu yerdeki omuriliğe hançeri (omurga içerisinden gelen ve can damarı denen büyük siniri kolayca kesmeye yarayan özel bıçağı) vurursunuz. Yanları üzere yere yatıp canları tamamen çıktıktan sonra etlerini alarak dilediğinizde yersiniz, iffet ve kanaat göstererek istemeyen fakire, dilenip duran muhtaçlara yedirirsiniz. Anlatıldığı ve emrolunduğu gibi bu hayvanları sizlerin emrine verdik. Ey kulluk yollarına yürüyen Mü'minler! Son derece büyük ve güçlü olmalarına rağmen sizlere boyun büküp teslim oluyorlar. Bundan şunu anlayınız ki, daima kötülüğü icra edip sizleri alt etmek isteyen nefislerinizin kuvvet ayaklarını bağlayıp Allah Yolunda onları kurban ederseniz Allah'a (c.c.) yakınlığa erersiniz. Sizleri onlara güçlü kılıp bunları başarmanızı sağlamasından ve yolunda kurban ettikleriniz karşılığında gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve kimsenin aklına gelmeyen nimetler vereceğinden dolayı Allah'a şükrediniz.

۞ لَنْ يَنَالَ اللّٰهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ۞

37.Ayet: Ey büyük küçük kurbanlarla Allah'a (c.c.) yaklaşmak isteyenler! Bilesiniz ki, kurbanlarınızın sadaka olarak verilen etleri Allah'a (c.c.) ulaşmaz ve O (c.c.)

onlardan ve herhangi bir şeyden faydalanmaktan Münezzehtir. Onların dökülen kanları da O'na ulaşmaz fakat O'na (c.c.) sizlerin takvalarınız yani; O'nun hukü̈m ve buyruklarını tutarak, haram ve yasaklarından kaçınarak rıza ve beğenisini kazanmak suretiyle ters düşmekten korunmanız ulaşır. Şu Sözünü öneminden dolayı tekrarladı: O hayvanları böylece emir ve hizmetlerinize vererek sizlere gelir kaynağı kıldı. Onca kuvvet ve heybetlerine rağmen sizleri hâkim, o hayvanları sizlere mahkûm etti ki, sizleri İman'a, İslâm'a ve tüm bu nimetlere erdirdiği için Allah'ı hakkıyla tekbîr edin, O'nun azametini, sonsuz büyüklüğünü ve yüceliğini sözünüzle, özünüzle, iş ve icraatlarınızla Yerlere ve Göklere haykırın. Ey peygamberlerin En Kâmili! Kullarımdan ihsan sahiplerini; Beni görüyor gibi yaşayanları ve Bana bakıyor gibi Bana saygılı ve güzel edepli olanları müjdele.

۞ إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ۞

38.Ayet: Mü'minler; şirk ehli kâfirlerle düşmanlık yapıp onlarla uğraşırsak Hac ve Umre için Mekke'ye gitmek istediğimizde bizleri kovup ziyaretten vazgeçirirler, bizleri gafil avlayıp baskınlar yaparlar, mallarımıza el koyup çocuklarımızı esir alırlar diye korkup rahatsız olunca Allah Azıîmüşşan şu Ayetiyle korku ve endişelerini giderdi: Kullarının tüm işlerini üstlenen ve onları her türlü zarar ve sıkıntı verecek şeylerden Koruyan Allah (c.c.); Mü'min kullarını kâfirlerin her türlü hile, düşmanlık ve zararlarından koruyup kollar. Allah'a (c.c.) Îman eden, Dîninin hukümlerini tasdik edip O'nun (c.c.) vahyinin ve emrinin gerektirdiği ölçüde icra etmeğe azmeden Mü'minleri; Allah (c.c.) elbette sadık dostları olarak kâfirlerin her türlü hainliğinden ve kötülüklerinden müdâfaa edip korur. Bilesiniz ki, düşmanlarından intikam alan Allah (c.c.); hainlikten vazgeçmeyen hainlerin hiçbirini; özellikle de Allah'ın dostlarına hainlik yapanları ve nankörlükte aşırı gidenleri asla sevmez. Zira onlar; Allah tarafından kendilerine verilen nimetleri zalimlik ve haksızlık yaparak gayesi dışında kullanırlar. Misal: Putperestler; Allah Azıîmüşşan'a değil de putlara kurban keserler.

۞ أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ۞

39.Ayet: Kâfirlerin; Müslimanlara zarar vermeleri çoğalıp eziyetlerini zulüm ve taşkınlıklar yaparak devam ettirince Müslimanlar kâfirlerle savaşmak ve onlarla mücadele etmek istediler. Allah Rasûlü (s.a.v.); Allah'ın vahyi ve buyruğuyla onları savaşmaktan vazgeçirip engelledi. Bu yetmiş kez tekrarlandı ve bu konuda yetmiş Ayet indi. Her defasında Sevgili Peygamberimiz (a.s.) demişti ki, Allah Azıîmüşşan izin verinceye kadar sabredin. Ne zaman ki, Müslimanlara zulümleri artıp zararlarına tahammül edemez hale geldiler, onlarla savaşacak güçlerinin olmasına rağmen ezilip aşağılanmağa dayanamaz oldular; (her şeyi herkesten iyi Bilen) Hak

Teâlâ tarafından Ayet gelip Peygamberi dilinden salih kullarına izin verildi. Kendilerine savaş açılıp saldırılarda bulunan Müslimanlara çokça tahammül edip cefa görmelerinden sonra müsaade edildi. Dendi ki, bu Ayet savaşı yasaklayan yetmiş küsur Ayeti nesh etti. (Artık o Ayetlere göre değil bu Ayete göre hareket edecekler). Allah Teâlâ Mü'minlere artık izin verdi çünkü; çok zulüm ve zararlar gördüler. Şüphesiz ki, sonsuz kudret ve sınırsız iktidar Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan; düşmanlarına karşı dostlarına yardım yapmağa ve kâfirler ne kadar çok ve güçlü olurlarsa olsunlar onlara üstün getirmeğe Kadir ve Muktedirdir.

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ

صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

40.Ayet: Rableri onlara elbette izin verecek ve düşmanlarından intikam alacaktı. Çünkü o Allah dostları haksız yere yurtlarından çıkarıldılar. Onların yurtlarından çıkarılmalarını ve sürgün edilmelerini gerektirecek ne Dînî ve ne de Dünyevî gerekçe yoktu. Onları çıkaranlara da kimse müsaade etmemişti. Onlar; hiçbir suç işlemediler ve asla bir kötülük yapmadılar sadece Rabbimiz Allah dediler. Bu yüzden Allah'ın düşmanları o Allah dostlarına zalimlik ve taşkınlık yaparak yurtlarından çıkardılar. O Allah dostları; eş ve ortaktan Münezzeh, Yegâne Ma'bud, Tek Rab ve sonsuz Kudret Sahibi ve Samed Olan Allah'a dost ve itaatkâr olunca Allah da elbette onların Dostu olduğunu gösterecek, onları savunup intikamlarını alacaktı ve aldı. Eğer türlü sebeplerle Allah Azıîmüşşan; Mü'min kullarına yardım ederek onları fitne ve zulüm ehli olan kâfirlere musallat ederek kâfirleri Yeryüzünden def edip ortadan kaldırmasaydı manastırlar, kiliseler, havralar ve mescidler tahribatçı zulüm ehli kâfirler tarafından yıkılırdı. Hal bu ki, bunların her biri yeri ve zamanına göre sırf herkesin Rabbi Olan Allah'ın Adı çokça anılıp anlatılarak ve ders yapılarak daima zikredilsin diye yapıldı. Allah'a yemin olsun ki, kullarının işlerini üstlenen Allah Teâlâ; Kendisine; Dînine, Peygamberine, Kitabına ve mabedine yardım eden herkese yardım eder. Kullarının göğüslerinde, kafa ve kalplerinde bulunan ihlâs, samimiyyet vs. her şeyi Bilen Allah (c.c.); Sonsuz ve sınırsız kuvvet ve ızzetin, değer ve üstünlüğün Sahibidir. Dostlarına her türlü nimet ve ikramları bağışladığı gibi düşmanlarından da korkunç intikamlar alarak kahretmeğe Kadirdir. Nitekim Allah ZülCelâl; fakıîr, zayıf, güçsüz ve kimsesiz Îman ve İslâm topluluğunu Arabın rakip tanımaz ulularına, Fars, Bizans ve bilumum büyük devletlere dehşetle saldı. Herkese hâkim kıldı. Böylece Dînleri Yüce İslâm'ı Kıyamete kadar yaratılmışın arasında yaydı ve yaşanır hale getirdi.

۞ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۞

41.Ayet: Rabbiniz Allah Azıîmüşşan; Tevhıîd ve Îman'da samimi ve gayretli olanlara muhakkak yardım eder Çünkü onlar (öyle güzel ahlak sahibi kullardır ki, Rablerine öyle bir aşk ve samimiyyetle Îman ve itaatte bulunurlar ve tek gaye olarak bunu bilirler ve) eğer Yeryüzünde biz onlara egemenlik, idare ve iktidar vererek yetki sahipleri kılsak namazı tüm hukukuna riayet ederek kılar ve kıldırırlar, bütün varlıklarıyla Rablerine yönelerek tam bir teslimiyyetle huzura ererler. Her türlü kötülükten vazgeçiren namazda başarılı olmalarıyla da kendilerini tüm kusur ve yanlıştan arındırarak herkese ve her şeye huzur ve mutluluklar dağıtırlar. Namazla görünen taraflarını güzelleştirip son derece olgun hale getirdikleri gibi zekâtlarını vererek de içlerini güzelleştirirler; akıl ve ruhlarını tertemiz ederler. Başkaldırıp zulmetmekten, ısyan ve günahtan kurtularak bölüşüp paylaşmayı, insan olmanın gereklerini bilip eda ederler. Zulüm sahası haline getirilen Dünyanın lüks ve parıltısından uzak yaşarlar. Allah'ın Dîninde belirlenen ve güzelliklerin kaynağı olan İlâhî emirleri görev bilip öğretirler ve icra ederler. Allah'ın (c.c.) Dîninde kabul edilmeyen tüm haram ve kötülükleri yasak bilirler, yapmazlar ve yaptırmazlar. Bunlar Allah Teâlâ tarafından Peygamberleri diliyle kendilerine indirilen hukümlerdir. Bunlardan asla şaşmazlar. Zira bütün âlemler insanlar için yaratılmış, Yeryüzü hazırlanıp döşenmiş ve insanlar da Yaratan Yüce Allah'a itaat ve ibadet etmek için yaratılmışlardır. (Elbette buna riayet eden kullarına Allah ZülCelâl destek verir ve onları sahipsiz bırakmaz. Kâfirlik, zulüm ve tahribat yapanlar unutmasınlar ki, başlarına gelecek azabın gecikmesi yararlarına değildir. Geciktiği kadar büyük ve korkunç olur.) İşler ve icraatlar her ne kadar insanlardan gözükse de tüm işlerin sonu ve sonucu kullarını her konuda Yöneten Allah Azıîmüşşan'a aiddir. (Herkesin hesabını görecek ve herkes ettiğini bulacak.)

۞ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ۞

42.Ayet: Allah'ın Sevgili Rasûlü (s.a.v.) Kavminin Kendisini inkâr etmesinden ve Kendisine yakışıksız nitelikler isnad etmelerinden üzülüp rahatsız olunca Allah Azıîmüşşan; Sevgili Dostunu teselli etmek ve üzüntüsünü gidermek istedi ve dedi ki, ey peygambarelerin En Kâmili! Eğer Kavmin Seni inkâr ediyorsa asla aldırış etme. Bu Kâfirlerden önce Nuh Kavmi inkâr etti. Sonra Hûd'un (a.s.) Kavmi Âd, Salih'in Kavmi Semûd hep inkâr ettiler.

۞ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ۞

43.Ayet: Dahası; pek çok peygamberin Atası Olan Allah Dostu Atan İbrahîm'in Kavmi de inkâr etti. Yine Lût (a.s.) Kavmi inkâr etti.

۞ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكُذِّبَ مُوسَى فَأَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۞

44.Ayet: Medyen halkı Şuayb'ı (a.s.) inkâr etti. Allah'la konuşmağa ermekte şöhret bulan Mûsâ da (a.s.) inkâr olundu. Yahûdîler pek büyük ve pek açık mucizeleri O'ndan görmelerine rağmen tekrar-tekrar O'nu (a.s.) yalanladılar, küfre battılar. Hulasa insanlık tarihi boyunca pek çok inkârlar oldu. Bu inatçı kâfirlere yaptığımız gibi önceki kâfirlere de mühlet ve fırsatlar verdik. (Akıllarını başlarına alıp dönüş yapacakları yerde azgınlık yaptılar.) Sonunda tutup her birini türlü musibetlerle azap eyleyip helâk ederek tamamen köklerini kazıdık. Bak gör ki, Bizi tanımamalarına ve peygamberlerimizi inkâr etmelerine karşılık bizim tanınmadık ve görülmedik azabımız nasıl oldu? Öyle ki, nimetlerimizi; kahra, bolluk ve huzuru; darlık ve sıkıntıya, tatları; acı ve kedere, rahatı; işkenceye ve köşkler içerisindeki hoş yaşantılarını; korkunç ölümle kabirler içerisine gömülmeğe çevirdik.

۞ فَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ ۞

45.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu ve benzeri intikam ve azabımızı uzak görme. Pek çok memleketi içindekilerle beraber yıkıp yok ettik. Oraların sakinleri Allah'ın (c.c.) hukümlerinin gerektirdiği kurallar içinde bulunmaktan çıkmışlar ve türlü zalimlikler yapıyorlardı. İşte şimdi o memleketler bomboş. Oralarda kimse yaşayamaz çünkü çatıları ve tavanları çöktükten sonra duvarlar çöken tavanların üzerine uçmuş. Korkunç yıkılmalar sebebiyle içindekiler yok olup silinmişler. Nice meşhur su kuyuları başıboş bırakılmış. Ayakta kalan muhkem pek çok köşk dahi sahipsiz. Çevresinde hareket ve kaynaşmadan eser yok.

۞ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ

وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ۞

46.Ayet: Bu inkârcı kâfirler; bu anlatılanları tamamen inkâr mı ediyorlar? Bakıp dersler almak için hazırlanan Yeryüzünde yolculuk yapıp dolaşmadılar mı ki, akıllarını kullanacakları ve düşünüp ders almaya yarayacak kalpleri oluşsa ya da geçmiş kavimlerin korkunç helâkleri ile ilgili acı haberlerini duyup idrâk edebilecekleri kulakları oluşsa. Bilesiniz ki, o korkunç hadiseleri durumunu görmek açısından kör olanlara gözler değil; çünkü o korkunç izleri ve harabeleri gözler görüyor ancak kör olan; göğüslerde bulunan kalplerdir. Bunların beyinleri ve içleri

kof ve can gözleri kör olduğu için Allah'ın kudretini, gazap ve azabını görmüyorlar, kendilerinden önceki zulme dalan kâfirlerin başlarına gelenleri anlayıp ders almıyorlar. Her ne kadar bedenî uzuvları ve duyu organları sağlamsa da gaybî hadise ve haberlere şahid olan Ayet ve belgeleri görüp anlayacak olan can gözleri kör olduğu için o harabelerin kimlerden kaldığını idrak edip zulüm ve kâfirlikten asla vazgeçmiyorlar.

۞ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ۞

47.Ayet: Kâfirler tehdidle haber verilen azabı gecikmiş bularak, bunun aslı yok diyerek gelmez zannederek; bu haber verilen azabın inip gelmesi ne zamandır demeler sonrasında şu Ayet indi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin dilinden geleceği kesin olarak haber verilen azabın gelmesinde acele ediyorlar ve diyorlar ki, doğru söylüyorsan hadi getir. Hal bu ki, kullarına verdiği haberlerde hep doğru söyleyip dediğini gerçekleştiren Allah (c.c.) asla va'dinde yalan çıkmaz. Bu uzun bir zaman sonra da olsa muhakkak inip onları saracak. (Onlar azabın gelmesini değil, azap geldiğinde ne yapacaklarını ve ona nasıl dayanacaklarını merak etsinler.) Çünkü korkunç azap ve hışım Sahibi Olan Rabbin katında azap çekenler için bir gün onların sayıp hesabını tuttukları bin gün gibidir. Dahası şiddeti ve bıktırıcılığı bakımından hakikatine ve hesabına kimsenin aklı yetmez. Acaba bu ahmaklar; o korkunç azabın gelmesini ne diye acele istiyorlar?

۞ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَيَّ الْمَصِيرُ ۞

48.Ayet: Tarih boyu nice memleket halklarına mühletler verip hak ettikleri azapları geciktirdik. Onlarda bu anlatılan azaplar gibisini hak etmiş halde zalimlerdi. Ama bir müddet sonra azabı gerektiren ahlaksızlıklarında ileri gidince onları da yakalayıp helâk ettik. Bu ahmakları da pek yakında tutup helâk edeceğiz. Herkesin dönüşü Bizedir. Kimsenin Benden başka dönüp varacağı yok ve bilip kabul etmeseler de herkesin son durakları huzurumdadır.

۞ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ۞

49.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sırf hıkmetten; sağlam ve kalıcı ilimden doğup yalan ve yanlış kir ve kusurlarından münezzeh olan bir sözle de ki, ey uyuşukluk ve unutkanlık karakteri taşıyan insanlar! Ben sizler için; Allah katından gönderilmiş olan apaçık Bir uyarıcıyım ve sizleri Allah'ın kusursuz ve dosdoğru Yolundan alıkoyup mahrum edecek her şeyi açıklamaktayım.

۞ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۞

50.Ayet: İçinizden Allah'a Îman edip O'nun peygamberlerini ve kitaplarını tasdik edenler, Îman ve tasdikle beraber peygamberlerin dillerinden Allah'ın kitaplarıyla emredilen yararlı ve kusursuz işleri yapıp İlâhî buyrukları tutup eda edenler için Îman ve güzel işler yapmaları karşılığında mağfiret; kusurlarının örtülmesi, geçmiş günahlarının silinmesi, maddî- manevî sonsuz hoş rızıklar, ebedî Cennet ve sonsuz nimetler var.

۞ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۞

51.Ayet: Ayetlerimizi boşa çıkarıp geçersiz hale getirmek için çalışıp çırpınanlar, Îmanla o Ayetlerimize sarılarak Bize kulluk yapanları kabullenememek ve aciz koymak için var güçleriyle uğraşanlar ise Cehenneme girip oraya bağlanıp kalacaklar. Oradan asla kurtulamayacaklar.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ

فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۞

52.Ayet: Ey Muhammed! Kesin olarak bil ki, Biz Senden önce de; ne zaman bir nebî ve rasûl gönderdik ve o peygamber halka Ayetlerimizi okuyarak onları irşâd edip kurtuluşa erdirmeyi arzuladı ise her bir peygamberin arzusu esnasında Şeytan boş durmadı derhal halkı kışkırtmak için onlara her türlü vesveseyi vermeğe başladı. Böylece ortaya Allah'a ve Rasûlüne düşmanlıkta ileri giden sayı ve kuvvet bakımından büyük bir topluluk meydana geldi. Onlar Allah'ın Rasûlünü ve Tevhiîd Da'vasını yok etmeğe kalkıştılar. Hulasa Allah (c.c.), Şeytanın ortaya attığı fitneyi ve tüm fitne organlarını daima ortadan kaldırdı. Sonra da Ayetlerini ve Ayetlerle ortaya konan Dînini sağlamca ortaya koydu ve bunu yine tekrarlayacaktır. Kullarının yararlarına göre Ayetler indirmesinde ve onları tamamıyla yönetmesinde sağlam hıkmet ve icraatlar Sahibidir.

۞ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ

وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۞

53.Ayet: Özellikle de bu durum; (Allah'ın c.c. Şeytana izin vermesi); kalplerinde hastalık olan zayıf akıllılarla, kalpleri katılaşmış zalimlere; Şeytanın ortaya attığı vesveseleri Allah'ın çetin bir imtihan kılması içindir. Bilesiniz ki, elleriyle yontup tıraş ederek yaptıkları cansız heykellere tapmakla Dînin ve hatta aklın gerekli

gördüğü kurallardan ve ölçülerden çıkan zalimler; telâfîsi mümkin olmayacak kadar uzak olan ayrılık ve aksilikler içerisindedirler.

۞ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ

وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞

54.Ayet: Kendilerine Allah Teâlâ katından ma'nevî ilimler verilerek İlâhî hukümleri kabul etmeğe başarılı kılınanlar da bilsinler ki, emirleri, yasakları ve (Kıyamete kadar insanların en mükemmel ölçüler içerisinde idare edilmeleri için gerekli olan sayısız) hukümleri içinde bulunduran Bu Kur'an ve Ayetleri Rabbin tarafından indirilen Haktır ve kusursuz Gerçektir. Hulasa kullarının içlerinde gizlediklerini Bilen Allah (c.c.); Mü'minleri; Varlığına ve Birliğine erdiren kusursuz olan Sırat-ı Müstekıîm'e erdirir ve ayaklarını kaymaktan muhafaza eder. O Mü'minler öyle sadık kullar ki, yaptıkları tüm işlerinde, hal ve hareketlerinde ve kendilerinden meydana gelen her şeyde ihlâs ve samîmiyyet sahipleri oldular.

۞ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ ۞

55.Ayet: (Şimdi Ümmet'e hayırlı bir hizmet için Kur'an'a yakışır bir tarzda yine Kur'an Ayetlerine dayanarak bu Ayetlere özlü bir açıklama yapıyorum:

Tıpkı Senin gibi, Senden önce gelen her bir peygamber halkı Hakka da'vet etti ve onların Beni (c.c.) tanıyıp Bana (c.c.)İman ederek Dünya ve Ahirette ebediyyen mutlu olmalarını arzuladı. Halk teşekkür edip hoş geldin demediler, aksine peygamberlerini susturmağa ve hatta öldürmeğe kalkıştılar. Çünkü Şeytan; her bir peygamberin arzu ve gayreti esnasında halka vesveseler yağdırdı ve onları ikiye böldü. Şeytanın peygamberlere karşı halkı kışkırtması Allah'tan (c.c.) bir imtihandır. Başlangıçta daima sıkıntılar oldu ama sonunda Allah Şeytanın faaliyyetlerini ve taraftarlarını silip ortadan kaldırdı. Yüce da'vasını sağlamca tesis etti. Senin nasıl başlayıp nasıl gelişeceğini, Kur'an'ın inmesiyle İman ve İslâm'ın nasıl kuvvet bulacağını, zayıf ve fakirlerin Sana İman ettikleri için o azgın ve güçlü zenginlere nasıl üstün geleceklerini izleyen Yahûdî ve Hıristiyanlar; Kur'an'la Senin nasıl Hak ve haklı olduğunu bilip görecekler. Çünkü onlara Kitaplarında önceden bu olacaklar haber verilip öğretilmişti.)

Allah Azıîmüşşan'ı inkâr edip O'nun yüce Ayetlerinin gereği olan emirleri yapmaktan yan çizen kâfirler; göğüsleri dertli ve kalpleri katı olduğu için Kur'an hakkında şüphe duymağa devam etmektedirler. Bu şüpheleri; kendilerine Kıyamet ve Kıyametin alametlerinden olan büyük bir musibet ansızın gelinceye kadar devam edecek ve o zaman şaşırıp kalacaklar. Ya da (Dünyada bir sıkıntı görmezler ama) onlara o kısır ve verimsiz günün yani Kıyamet Gününün azabı muhakkak

gelecek. Allah Azıîmüşşan O Güne; kısır gün dedi çünkü O Gün tevbeler, Îman ettim demeler, kâfirlere şefaat asla kabul edilmez. Onlara hiçbir fayda sağlamaz.

۞ الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۞

56.Ayet: Zira Dünya hayatı son bulduktan sonra O Gün idare ve yetki tamamen Allah Azıîmüşşan'ındır. Gerçi Dünyada da idare sadece O'nun idi ancak imtihan için kullarına bazı imkânlar vermiş ve itaat veya inkâr etmekte Kendisine has hıkmetleri ve muradı gereği onlara güç ve imkânlar vermişti. O Gün bütün fırsatlar ortadan kalkmıştır. Bu Dünya hayatı çetin imtihan sahasıdır. Burada kaybedilenleri Ahirette telâfî etmek, gideni getirebilmek imkânı yoktur. Orası yapılanların karşılıklarının verileceği yerdir. O Gün Allah Teâlâ; kulları arasında ezel ve ebed her şeyi bilmesine göre kim ne yaptıysa sağlam huküm ve kararına göre kararını verecek. Kulların yaptıkları hayır ve iyiliğin karşılığı hayır ve iyilik, kötülüğün karşılığı da kötülük olacaktır. Îman edip tam bir ihlâs ve yatkınlığa ererek Îmanlarına dayalı salih ameller ve yararlı işler yapan Mü'minler Ahirette; hoş hayat ve sonsuz nimet Cennetlerinde yer tutup ebediyyen kalacaklar. Orada geriye dönüş ve aşağı iniş gibi gerileme olmayacak aksine daima dereceleri yükselip nimetleri artacak. Rablerine kavuşmağa ve ebedîliğe erecekler.

۞ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۞

57.Ayet: Dünyadayken Allah Azıîmüşşan'ın Varlığını ve Birliğini tanımayıp inkâr eden, tarafımızdan peygamberlerimizin dilleri ile okunup kendilerine inen, Varlığımızı ve Birliğimizi gösterip anlatan Ayetlerimizi yalanlayan uğursuz kâfirlere Ahirette hor ve rezil edici büyük bir azap var. Çünkü onlar Dünyadayken Allah'ın (c.c.) peygamberlerini, indirdiği Ayetlerini ve apaçık güçlü mucizelerini horlayıp rezil etmeğe çalıştılar.

۞ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۞

58.Ayet: Sonradan olma âlemin dar sahasından çıkıp göç ederek Allah'ın (c.c.) Yolunda; Ezel-Ebed Zorlu ve Zorunlu Hak varlığın sonsuzluğunda yok olmayı arzulayan Tevhiîd ve ihlâs sahibi olan, sonra gafil ve cahil kâfirlerin elleri ile öldürülmekle Allah'ın ma'rifetinden; idare ve yönetiminde Bağımsız ve Bir Olan Varlığına kavuşma yolundan koparılan veya Allah Yolunda maddî varlıklarını ve iradelerini yok ettikten sonra eceliyle ölüp gerçekten yokluğa eren seçkin kulları Allah (c.c.); pek güzel ve gerçek rızıklarla besleyecek ve onlara hesapsız nimetler ikram edecek. Düşmanlarını dahi türlü rızıklarla Besleyen Allah Teâlâ; bu sevgili dostlarını nasıl rızıklandırmaz? Elbette onlara akla ve hayale gelmez rızıklar verir, yedirip içirir. Çünkü bütün varlıklarda tecellî edip Kendisini arz eden ve tüm

âlemlerde kullukla mükellef olan, olmayan her şeyin rızkını üstlenen Allah Teâlâ; zahirde yaratılmışa rızık verenlerin dahi En Hayırlısı; bütün rızıkların ve rızık taşıyıcıların Rabbi ve Yöneticisidir. Her ne kadar şu âlemde yaratılmışın elinde rızıklar olsa da her şey O'na (c.c.) dönüp dayanmaktadır. Çünkü yoktan var olup gelişleri Allah'tandır. Güç ve imkânlara sahip kılınmalar, başarı ve kazanç sahibi olmaları O'nun tarafındandır. Her şey O'nun gölgesi, O'nun kudreti ve ilmi dairesinde, dileme ve seçimi çerçevesindedir. Hakikatte rızkın; Allah'tan başka yaratıcısı olmadığı gibi O'ndan (c.c.) başka temin edeni dahi yoktur.

۞ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ۞

59.Ayet: Allah Teâlâ; dostlarının her türlü Dünyevî alışkanlıklarını terk edip sayısız nimetlerden koparak; özellikle hayvanî tatlardan ve iştah açıcı nesnelerden vazgeçerek Yolunda sıkıntı ve eziyetlere katlanmak suretiyle cihad edip Dînin yayılıp yücelmesine çalışmalarına karşılık olarak onları rahmet ve bağışlarına göre beğenip hoşlarına gidecek pek değerli konaklara yerleştirecek. Fâni âlemin nimetlerini ve rahatlıklarını terk etmeleri karşısında erdikleri bu yüce makamlar ve erişilmez nimetler; yüce anlayışlar, Rablerinin Cemâline kavuşmalar, O'nun Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının sırlarına erip yüce bilgilere sahip olmalarıdır. Bu nimetler onlara Yüce Huzurdan ve İlâhî Mertebenin sonsuzluğundan devamlı olarak inmek suretiyle Rahman Azîmüşşan'ın rahmeti olarak aralıksız olarak sunulur. Kullarının işlerini aralıksız Yöneten Allah (c.c.); onların yararlarını, kabiliyyetlerine göre varlıklarına lazım olan her şeyi bilir, suçlarından dolayı ceza vermekte acele etmez ve onlara affa erme yollarını kolaylaştırarak canlarının çektiği güzel icraatları yapar, kabiliyyet ve hissiyatlarında yararlarına olan her türlü genişlikleri yaratıp huzurla yaşatır.

۞ ذٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ۞

60.Ayet: Bu durum ve anlatılan mertebeler; Allah'ın (c.c.) sonsuz güzelliklere Sahip Olan Cemâlini arzulayarak ve tam bir teslimiyyetle O'na kavuşmayı isteyerek her şeyden geçip O'na (c.c.) gidenler içindir. Kim kendisine zulmeden kimseye üstün gelerek ondan intikam almak isterse o zalime; sadece uğradığı ceza ve zarar kadarıyla ceza verir. Asla fazla ceza vermez. Sonra öcünü aldığı zalim tarafından azgınlık ve taşkınlıkla saldırıya uğrar da o zalim ikinci defa zulmetmek isterse zulme uğrayan o âdil kişi bilsin ki, Allah Azîmüşşan kendisine kesinlikle yardım eder. (Kendisi haktan ayrılmadıkça ve taşkınlık yapmadıkça zalime karşı durmaktan ve öcünü almaktan korkmasın.) Allah Teâlâ; adalet sahibi olduğu için zulme uğrayan kişinin intikam almak için saldırmasına müsaade eder. İnsana yakışanın en güzeli eline güç ve imkân geçtiği ve intikam almağa kudreti olduğu ve

elinde fırsat bulunduğu halde bağışlayıp affederek intikamdan vazgeçmesidir. Bilesiniz ki, Kullarının kabiliyyet ve kapasitelerinin gerektirdiği her şeyi Bilen Allah (c.c.); ellerine güç ve fırsat geçtiğinde intikamlarını almağa kalkıştıklarında onlardan meydana gelecek kusurları örtecek olan Ğafûr, affedecek Olan Afüv'dür.

۞ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۞

61.Ayet: Zulme uğrayan kuluna bu yardımı yapıp bu müsamahayı göstermesi şu sebepledir ki, kusursuz adalet üzerinde varlığını arz eden Allah Azıîmüşşan; karanlık geceyi kısım-kısım, parça-parça aydınlık ânı olan gündüze sokarak geceyi büyütüp güçlendirir. Gündüzü de azar-azar geceye sokarak gündüzü büyütüp güçlü kılar ki, her ikisi de dengeli olsun, gece ve gündüzün yeniden ve yeniye tekrar-tekrar gelmesiyle meydana gelen her şey de düzgün ve dengeli olsunlar. Bilesiniz ki, yarattıklarının yararlarına olanı sağlam hıkmetiyle idare eden Allah (c.c.); yaratıklar arasında olup biten ve duyulabilecek karakterde olan her şeyi Duyandır. Görülebilecek her şeyi de Görendir.

۞ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۞

62.Ayet: Allah'ın duyulacak her şeyi bu duyuşu ve görülecek her şeyi bu istisnasız görüşü hak ve gerçektir. Çünkü bütün varlıklarda ve canlarda tecellî edip daima varlığını arz eden Allah Azıîmüşşan Hak'tır, Vardır ve Varlığı her şeye kendilerinden yakındır. Bu Yüce niteliklere gölgeden ibaret olan varlıklar değil elbette sırf O (c.c.) Sahiptir. Her şey yok olmağa mahkûm ama O (c.c.); Varlığı Ezel-Ebed Vacib (Zorunlu) Olandır. Kesin olarak biline ki, O'nun asla bir benzeri yok. Ey ahmak müşrikler! O'ndan başka tüm taptıklarınız hiç şüphe yok bâtıldır, asılsız ve boş şeylerdir. Sonradan olan sizin gibiler tarafından ortaya konmuş ve sizler gibi onlar da yok olup gidecekler. Bu asılsız fâni varlıklar hiç ilâh olabilir mi? İlâh olmak; Ezel, Ebed, canlara Can, varlıkların var olup durmalarına Dayanak, her şey Kendisine muhtaç ama Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan ve hep Var Olarak ebediyyen Kalan, hem de tüm Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi olmalıdır. (O da sadece Rabbiniz ve her şeyin Rabbi Olan Allah'tır.) Taptığınız zavallı nesnelerin kendi başlarına varlıkları da yok. Böyle olunca var olmanın olmazsa olmazı olan niteliklerinden ve bunlara bağlı ve bunlarla ilgili diğer durumlardan haliyle uzaktırlar. Bilesiniz ki, bütün büyüklük ve yücelik, ezeliyyet ve ebediyyet, canlara Can, tüm varlıklara Dayanak olma, Bir olup eşi ve benzeri bulunmama gibi niteliklerine bürünmüş olan Allah (c.c.); sonsuz Yüceliğin Sahibidir. Akıl sahiplerinin dilleri O'nu anlatamaz, ma'rifet ve anlayış sahiplerinin zekâ ve anlayışları O'nu açıklayamaz. O (c.c.); Pek Büyüktür. Yarattığı varlıklardan hiçbir

varlığın şuur ve hissiyatı, ilmi ve idraki O'nun Kendisini, Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını kavrayamaz.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۞

63.Ayet: Ey ibret dolu gözlerle bakıp görebilen kul! Sayısız ve sınırsız eserleri eşsiz özelliklerle açığa koyan ve sırrına erişilemeyecek derecedeki pek hoş varlıkları yaratarak Kendisini Gösteren Allah (c.c.); görmez misin ki, yerden yükselen buharları ve dumanları birbirleriyle birleştirip harika bulut kümelerini var ettikten sonra kuru toprak üzerine Gökten tertemiz su indirir de ölmüş olan kupkuru Yeryüzü yemyeşil olur. Bilesiniz ki, kâinatı üstün idarelerle Yöneten Allah Azîmüşşan; bütün hoş inceliklerin Sahibi, ilmi akla ve hayale gelmez sırlarla dolu mevcûdatın her türlü inceliklerini kavramış olan Latîf'tir. Her türlü tecribe ve kâmil bilgilere Sahip ve her şeyden haberdardır. İnce-kalın, hoş-nahoş hiçbir şey O'nun(c.c.) bilgisinden gizli kalmaz.

۞ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۞

64.Ayet: Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce âlemlerdeki olup biten, var olup yok olan her şey; idare olunma, evirilip çevrilme, yaratılıp açığa konma ve kulluk yapıp emre itaat etmeleri bakımından tamamen O Yüce Allah'ındır. Aynen süflî âlem (Yüce âlemlerin etkisi altında bulunan aşağı mertebede bulunan), Yeryüzündeki her şey de O'nundur. Bilesiniz ki, gizli-aşikâr, görünen- görünmeyen her varlıkta tecellî edip Kendisini izleten Allah (c.c.); sonsuz zenginliklerin ve akla, hayale gelmeyen her şeyin ve tüm zenginliklerin sahibi olup hiçbir şeye muhtaç değildir. O Yüce Varlık Sahibi Olan Allah (c.c.); Varlığı, Güzel İsimleri, Yüce Sıfatları ve tüm eserleri ile pek Övgülüdür.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ
وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ ۞

65.Ayet: Ey göz sahibi olup görebilen! Görüp bilmedin mi? Kesinlikle biliyorsun ki, kullarının tüm işlerini üstlenen Allah (c.c.); sizler için, sizlerin yetiştirilip geçiminizin düzene konması için Yeryüzünde bulunan her şeyi; misal hayvanları yaratıp sizlerin emrine verdi. Onlardan bazısını yiyor, bazısına biniyor ve bazılarını karada türlü işlerinizde kullanıyorsunuz. Allah'ın emri (kurduğu düzen ve koyduğu esaslar) ve dileyip izin vermesi ile denizde akıp giden gemileri de sizlerin emrine verdi. O gemileri çaba ve gayretlerinizle dilediğiniz gayelerinize göre çalıştırıp yürütüyorsunuz. Bütün bunlar Allah Azîmüşşan'ın sonsuz, ilmi, hıkmeti ve kudretiyle sizlere verdiği nimetleri tamamlamak ve geçiminizi tam olarak temin

etmek içindir. Yeryüzüne düşmesini ve sizlere zarar vermesini istemediği için Gökyüzünü O (c.c.) tutuyor. Her ne kadar Sema (gazlar, buharlar gibi pek çok maddeden birleşmiş olan hava tabakası) hafif ve hoş bir madde olmakla sizlere zarar vermese dahi olanca varlığıyla düşüp yere inse bilinen tarzda yağmur ve karların yağma düzeni bozulur ve yağmur yağma yolları kapanır. Ama düşmesini dilediği zaman düşecek ve hava düzeni bozulduğu gibi (Güneş, Ay ve yıldızlar başta olmak üzere) her şey parçalanıp yok olacak. Bunlar O korkunç Belâ ânı yani Kıyamet Saati geldiğinde olacak. Hulasa şunu bilesiniz ki kullarının yararlarını gözeterek işlerini Yürüten Allah Teâlâ; (Gökleri ve Yeryüzünü muazzam bir düzen içerisinde yaşatmakla) nankörlük ve unutkanlığı karakter haline getirmelerine rağmen insanlara çok şefkatli ve pek merhametlidir. Onların sık-sık hatalarını örter, günahlarını siler ve onlara hiç hesap etmedikleri yerlerden türlü rızıklar ve imkânlar verir.

۞ وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ۞

66.Ayet: Bilip görmektesiniz ki, elbette sizlere çok merhamet ve şefkat gösteriyor ve ikramlar ediyor. Çünkü O (c.c.); hiçbir madde ve zaman mefhumu dahi yokken sırf kudret ve gücünün eseri olarak sizleri Dünyada yoktan var edip canlar bahşetti. Kahrının ve hışmının eseri olarak yine her şeye Kadir olduğunu göstererek sizleri öldürüp yok ediyor. Sonra sizleri Ahirette tekrar diriltecek ve Dünyadayken buyrukları karşısında yaptıklarınızı değerlendirip çalışmalarınızın karşılığını verecek. Gerçekten unutkanlık ve dalgınlık halleriyle yoğrulup teşekkül etmiş olan insan; Allah'ın nimetlerine karşı çok nankör, O'nun iyilik ve ikramının tümünü unutandır.

۞ لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ۞

67.Ayet: İnsana yaptığımız iyilik ve ikram türlerinden olarak her bir ümmet için (kulluk yapmaları konusunda) belirli bir tarz ve özel bir kural ortaya koyup onlara bunu anlatıp idrak ettirdik. Onlar bunu yerine getirirler, o maksada yönelerek kulluk yaparlar ve bu tarz içinde büyük küçük kurbanlar keserek Rablerine yakınlık kazanırlar. Bu sebeple (geçmiş ümmetlerin kalıntılarından olan Yahûdî ve Hıristiyanlar gibi dîn sahibi olduklarını iddia eden) insanlar; Senin yaşayıp icra ettiğin Dîn ve Kurban kesmek gibi Dînî hukümleri icra etmen konusunda asla Seninle çekişip tartışmasınlar. Buna hiçbir konuda hakları yoktur. Sen umum insanları Rabbinin Varlığına ve Birliğine davet etmeğe devam et. (Geçmiş peygamberler ve onlara hakkıyla uyan dürüst insanlar Yaratana kulluklar yaptılar, O'na (c.c.) yakınlık kazanmak için Kurbanlar kestiler.) Onlara yaraşan Sana karşı çıkmamalarıdır. Çünkü Sen Rabbine kulluk yapmakta ve insanları O'nun Varlığına

ve Birliğine İman'a davet etmende kesin olarak O'nun Birliğine erdiren kusursuz ve yanlışsız olan Doğru Yol üzerindesin.

۞ وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۞

68.Ayet: Eğer Bu Yüce Da'van hakkında inkâr ve inada devam edip Seni yolundan alıkoymak için Seninle tartışırlar ve uğraşırlarsa onlara asla dönüp bakma ve karşılık verme. Bütün gayretinle da'vetlerine devam et ve sadece onlara deki, tüm işlerin yüzünü bildiği gibi özlerini ve gizli hususlarını da Bilen Allah Azıîmüşşan; pis arzularınıza uyarak yaptığınız bütün iğrençlikleri de pek iyi bilmektedir. Ona göre de yaptıklarınızın cezasını verecek.

۞ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۞

69.Ayet: Eğer Beni tartışmağa ve sizlerle mahkeme olmağa zorlarsanız; bilesiniz ki, Kıyamet Gününde sizlerle Benim aramda her iki gurubun (Bizlerle sizlerin) içlerinde sakladıkları her şeyi bilip Kuşatan Allah Teâlâ O Büyük Mahkemede yargılamasını yapacak ve Dînimin hukümleri, kesin bilgim ve istikametimin belli olduğunu gösteren belgeler konusunda Bana ters düştüğünüz hususta açık hukmünü ortaya koyacak ve haksızın cezasını verecek.

۞ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۞

70.Ayet: Ey tüm duygu ve anlayış, kabiliyyet ve karakteri üzere yaratılan ama inkâr ve inadı seçen inkârcı! Bilip anlamadın mı ki, Allah Azıîmüşşan'ın ilmi; bütün mevcûdatı kuşatmıştır. Bil ki, sen ey inkârcı! Gizli aşikâr bütün varlıklarda Kendisini Gösteren Allah Teâlâ'nın; Gök ve ötesinde ve Yeryüzünde bulunan her şeyi ezel-ebed var olup her şeyi kuşatan ilmiyle bütün incelikleriyle bildiğinden pek gafilsin ve cahilsin. Bil ki, hiçbir şey O'nun (c.c.) bilgisinden gizli kalmaz. Bütün varlıkları nasıl olur da bilmez? Elbette her şeyi bilir. Çünkü bu anlatılan her şey tamamen Muazzam bir Kitapta yazılı ve kayıtlıdır. O Kitap Levh-ı Mahfuzdur. (Olup biten, geçmiş ve gelecek olan her şey orada yazılıdır.) Allah'ın ilmi tamamını kuşatıp kayıt altında tutmaktadır. Bunu Allah için zor ve uzak görme. Sonsuz ilim Sahibi ve tüm kemal Sıfatlarıyla Muttasıf Olan (nitelenip daima tanıtımı yapılan) Allah'a gayet kolaydır. O'nun dilemesi ve kudreti yanında bunlar basit ve önemsizdir.

۞ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ۞

71.Ayet: O inkârcılar; Allah Azıîmüşşan'ın Varlığından son derece gafil ve habersiz olduklarından ve O'nun ilminin her şeyi kuşattığına inanmadıklarından dolayı Allah'tan başka varlıklara kulluk yapıyorlar. Hal bu ki, kendisine kulluk yapılmağa

hak Sahibi Olan sırf Allah'tır. Ayrıca Allah ZülCelâl Kendisinden başkasına tapılabileceğine dair hiçbir belge indirmemiş ve kimseye böyle bir yetki vermemiştir. İddialarına dair hiçbir belgeleri olmayan bu inkârcılar; neye ve kimlere taptıklarına dair hiçbir bilgileri ve belgeleri de yok. Sadece her şeyleri yalan, yaptıkları zulüm ve yanlışlıktan ibaret olarak şuursuzca şuna-buna tapıyorlar.Dînî ve Dünyevî hiçbir dayanakları yok. Akılsızca hareket eden bu zalimleri Allah Azıîmüşşan kahrıyla tutup intikamını alacağı an hiçbir yardımcıları olmayacak. Kimse onlardan Allah Teâlâ'nın azabını uzaklaştıramayacak, hatta hafiflemesi için sahip çıkıp destek veren bulunmayacak.

۞ وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ
يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكُمُ النَّارُ وَعَدَهَا اللهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۞

72.Ayet: Kendilerini yaratıp Yaşatan Allah'ın çizdiği kulluk sınırlarından çıkarak türlü zalimlikler yaptıkları için Varlığımızın Birliğine, Güzel İsimlerimizin ve Yüce Sıfatlarımızın sonsuzluğuna ve kusursuzluğuna işaret edip yol gösteren Ayetlerimiz tam bir açıklıkla kendilerine okunduğu zaman o kâfirlerin yüzlerinde beliren görülmedik korkunç inkâr alametlerini derhal görüp anlarsın, ey bakıp gören hassas kul! Kafa tutup başkaldırmayı ve aşırı azgınlığı o derece fark edersin ki, neredeyse Ayetlerimizi kendilerine okuyanlara saldırarak tutup ezmek isterler. Yani Peygamber'e (a.s.), Ashabına ve hatta kendilerine indirilen Kur'an'a öfkelerinden dolayı Onlara (a.s.)saldırmak isterler. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara hakaret edip haykırarak de ki, sizler Allah'ın varlığını ve Birliğini gösteren büyük alametler olan bu Ayetlere öfkelenip canlarınız mı sıkılıyor? O halde bunlardan daha zorlusunu ve sizler için bela olup öfkenizi artırması bakımından çok daha kötüsünü haber vereyim: Çılgın bir biçimde yakılıp sizler için hazırlanmış olan Cehennem ateşidir. O korkunç ateşi Allah Azıîmüşşan kâfirlere; tehdidle bildirdi ve şu açıklamayı yaptı: Sapıklık ve kâfirlik sahipleri için hazırlanan bu çılgın ateş ve girecekleri Cehennem dönüp dolaşıp varacakları ne kötü ve ne korkunç bir dönüş yeri ve ne acıklı karargahtır.

۞ يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ
يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ۞

73.Ayet: Ey Allah'ın Büyüklüğünden cehalet ve gaflet içerisinde olma, O Yüce Yaratıcıyı unutma ve hakkıyla tanımama karakteri üzerinde bulunan insanlar! Tüm bu ahlaksızlıklarınız yüzünden âdi varlıkları O'na ortak ve benzerler görüp taptınız. Halbuki, her şeyi o yarattı. O'nun bir benzeri yoktur ve böyle eksikliklerden

Münezzehtir. Ey asılsız şeylere takılıp rezil olan müşrikler! Dinleyin. Sizlere misal verilerek taptıklarınızın acizlikleri ve iğrenç durumları anlatılmaktadır. Can kulağıyla dinleyerek, inadı bırakarak adalet ve insafa gelin. Allah'tan başka taptıklarınız; topyekûn bir sineği yaratmak için bir araya gelseler bir sineği ve hatta daha değersiz bir varlığı yaratamazlar. Değil bir sineği yoktan var etmeleri, sinek onları yağmalayıp üzerlerine konan süs maddeleri gibi şeydenden bir parça alıp kaçırsa onu dahi sineğin elinden kurtaramazlar. Zira son derece aciz ve güçsüzler. Şu halde ey ahmak putperestler ve âdi şeylere kulluk yapanlar! Nasıl oluyor da değer ve haysiyyetten düşmüş, son derece aciz ve ölü şeylere tapıyor, hizmet ediyorsunuz. Düşünüp ders alabilenlere şu gerçek anlaşıldı ki, bu şeylere eğilip kulluk yapanlar zayıf, akıl sahibi insan olma mertebesinden düşmüş seviyesizdir. Kendisine yönelme ile kulluk yapılan o zavallı ve değersiz şeyler; yaratılmışın en değersizlerinden değersizdirler. Yaratılmışın en yüceleri ve en güçlüleri nasıl oluyor? (O pek yüce önderler olan peygamberlerle bunlar asla kıyaslanamazken nasıl oluyor da onları bırakıp bu zavallı şeylere itaat edip tabi oluyorsunuz?) Bilhassa âlemleri ve tüm yaratılmışı eşsiz suretlerde yoktan Vareden Allah'tan nasıl vazgeçiyorsunuz ve bu konuda ne diyorsunuz?

Allah Teâlâ; nankör zalimlerin Kendisi ile ilgili tüm sapıkça ve cahilce söz ve iddialarından Münezzehtir ve O (c.c.) Pek Yücedir.

۞ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۞

74.Ayet: O zalimlerden meydana gelen tüm saçmalıklar, yalan, yanlış ve asılsız şeyler; onların son derece cahil olduklarından ve Allah Azîmüşşan'ı hakkıyla bilemediklerindendir. Bunun için O'nu (c.c.) hakkıyla tanıyıp anlatamıyorlar. Cehalet ve sapıklıklarında inad ederek Allah'a eş ve ortaklar ediniyorlar ve yaratılmışın en âdilerine ve değersizlerine sapıp gidiyorlar. Bilesiniz ki, sonsuz Büyüklük niteliklerine bürünmüş olan Allah (c.c.); çok güçlü ve Kendisi sonsuz kuvvet Sahibidir. Sonsuz üstünlüğün, kıymet ve değerin Sahibi olup iş, icraat ve kararlarında karşı durulmaz bir üstünlüğün Sahibi ve dilek, buyruk ve işlerine Hâkimdir. İdare ve icraatlarında Tek Kendisi yönetimde bulunur, yaptığı her şeyi sırf Kendisi diler ve yapar. Dileyip karar verdiğinde tam bir egemenlik ve iktidarla diler ve karar verir. Buyruğunu geri çevirecek, verdiği kararını takip edip karşı koyacak hiçbir güç yok.

۞ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۞

75.Ayet: Bilesiniz ki, O(c.c.) çok Yüce ve pek Büyüktür. O'nun Şanının Yüceliğinden, alâmet, bilgi ve belgeler koymasının üstün ikramlar ve sonsuz nimetler Sahibi oluşundan, sonsuz Hâkimiyyetinden ve yerine göre kahredip çarparak helâk

ediciliğinden dolayıdır ki, Yüce Varlığına kulların yönelerek zararlardan kurtulup yararlara ve ebedî seadetlere ermeleri için peygamberler (a.s.) ve onların yüce temsilcilerinden ibaret vesileler, yol gösterici önderler var etmiştir. Allah Azıîmüşşan o yüce şahsiyetleri halkın arasından seçerek Kendisine (c.c.) kulluk sahasında yollarını kaybedenleri Birliğinin hayat suyuna (İslâm'ın hakikatine) erdirmeleri için görevlendirmiştir. Onlar da halkı Allah'ın yüce sünneti ve üstün âdeti gereği Allah'ın Dînine bağlı olarak yaşamağa erdirmişlerdir. Nitekim Allah Teâlâ Kitabında buna işaret ederek dedi ki, sonsuz üstünlük ve yüceliğin sınırsız sahasının Sahibi Olan Hak ve Yüce Varlık Allah (c.c.); gelen her bir peygamber için bir Şeriat (bir kulluk tarzı) olmasını kural yaptı ve peşpeşe gelen her bir peygambere Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının sırlarını ve inceliklerini öğretti. Öyle ki, katında yakınlığa erdirilmiş meleklerden; Kendisinin (c.c.) Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının inceliklerine göre Zatına özel elçiler seçmiştir. Onları (a.s.) kullarının seçkinlerine göndererek görevler yüklemiştir. İnsanların şeref ve şan sahibi olan seçkinlerinden de peygamberler seçerek halkı eğitip irşâd etmeleri için görevlendirmiştir. Onlar da Allah'ın (c.c.) izniyle halkı Allah Azıîmüşşan'ın Varlığına ve Birliğine Îman ile O'nun Kusursuz Doğru Yoluna erdirmişlerdir. Hiç şüphe yok ki, kullarının kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Allah Teâlâ; onların bütün söz ve dualarını duyar ve ihtiyaçlarını temin eder. Tüm yaptıklarını görür ve karşılığını verir.

۞ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۞

76.Ayet: Çünkü Allah Azıîmüşşan; insanların ve tüm yaratılmışın önlerinde bulunan iş, durum ve her şeyi ilm-i huzurîsiyle (her şeyi kuşatan ve her şeye kendilerinden yakın olan ilmiyle) ezel-ebed ve her şeyin oluşu anında bilir. Arkalarında bıraktıkları ve geri taraflarında olan tavırları, hareketleri ve her şeyi geçmiş-gelecek, gizli-aşikâr tamamen bilir. Hulasa sırf Allah Teâlâ'yadır tüm işlerin ve her şeyin dönüşü. Nasıl var olan her şey O'ndan geldi ise, ezel-ebed, gizli-aşikâr, durumlar-neticeler, Dünya-Ahiret ne varsa hepsi O'na (c.c.) dönecektir.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۞

77.Ayet: Ey Tek Hak Varlık Olan Allah'ın Birliğine ve her şeyin ilk olarak O'ndan geldiğine ve yine O'na (c.c.) döneceğine inanan Mü'minler! O'nun huzurunda bükülün, kırılıp dökülerek ve her şeyinizden geçerek O'na (c.c.) eğilin. O'na karşı tamamen eğilip bükülerek ve hiçliğinizi bilerek secde edin. Tüm organlarınızla ve bütün varlığınızla Rabbinize (c.c.) kulluk yapın, sırf O'nun emir ve yasaklarına uyarak yaşayın. Sizleri yoktan var ettiği gibi türlü nimetlerle yetiştirip yaşatıyor. Bunun için kabiliyyet ve kapasitelerinize göre O'nun varlığını tanımağa ve bilmeğe

çalışın. Üzerlerinize akıp gelen nimetlerinden dolayı O'na şükredin. Gücünüz ölçüsünde sizlere yaptığı iyiliklerin haklarını ödeyin. Tahammülünüz ölçüsünde O'na kulluk yükümlülüklerinizi hakkıyla yapın. Özetle sizlere emredilen tüm işi iş ve icraatları rızasını istemek için yapın. Bütün kötülüklerden sakınıp kaçının ki, gazap ve azabına uğramayasınız ve sizlere müjde ile haber verilip kulluk yapmanız karşılığında sizlere söz verilen Me'vâ Cennetine ve Mevlâ'nızın Cemâlini görmeğe(gerçek kurtuluşa) erişesiniz.

۞ وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ

هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ

فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ۞

78.Ayet: Ey Rabbimiz! Bağış ve rahmetinle bizlerden; sevip razı olacağın ve beğenip kabul edeceğin ahlakın, durum ve davranışların, ilim ve icraatların meydana gelmesinde bizlere başarılar ver.

Rabbinizin Şanının yüceliğinden, Büyüklüğünün sonsuzluğundan, Cömertliğinden, hadsiz ve sınırsız Kıymetinden bunca açıklamaları duyduktan sonra Allah Azîmüşşan uğrunda, O'na Îman ve İslâm Yolunda hakkıyla cihad edin (Dînini yaşamak ve yaşatmak için tüm gücünüzle çalışın.)Kalplerinizi Allah Teâlâ'ya bağlayarak, Varlığında yok olma yolunda canlarınızı harcayarak, O'nu (c.c.) hakkıyla tanımak ve tanıtmak, Birliğine ermek ve erdirmek için olanca gücünüzü harcayın. Ey tam bir aşk ve mahabbetle Allah Azîmişşan'a yönelen Muhammed (a.s.) Ümmeti! Nasıl canlarınızla cihad etmez ve kalplerinizi Allah'a (c.c.) bağlamazsınız? O Yüce Mevlâ'nız yarattığı varlıklar içerisinden sizleri bizzat (Kendisi) seçti ki, kullar Tevhîd ve Îman'a ersinler, O'nun Yüce Nitelikleriyle nitelenip ahlakıyla ahlaklansınlar. Sizlere peygamberler (a.s.) gönderdi ve kitaplar indirdi ki, sizleri eğitsinler ve Kendisine (c.c.) erdirsinler. Böylece hukümler ve kurallar koyarak, Dîni ve Dînin emir ve yasaklarını tesis edip icra ettirerek sizleri Rabbinize ve O'nun (c.c.) rızasına ulaştırsınlar. Dolayısıyla Dînin ve hukümlerinin kazandırdığı kazançlar olarak ebedî huzura ve sonsuz mutluluklara erişmenize sebep ve vesile olsunlar. Hulasa sizler için Dînde ve hukümlerini yaşamanızda güç ve imkânlarınızın üstünde bir darlık ve bir zorluk koymadı. Aksine görevlerinizi yapmanız için sizlere her türlü imkânı verdi ve sizleri; yarattığı diğer varlıklara üstün kıldı. Sizleri İslâm ve Îman karakteri üzerinde yarattı, vazifelerinizi bilip anlayarak yaşayıp eda edecek karakter ve kabiliyyette yarattı. Sizlerin Dînini ve kulluk tarzını; Babanız (Atanız) İbrahîm'in Dîni ve O'nun tarzı yaptı. Rabbiniz Rahman Azîmüşşan'ın selam ve salevatları O'na olsun. Bu Yüce Dîn ve hukümlerinde hiçbir zorluk ve sıkıntı yok. İbrahîm Peygamberi (a.s.); Bu Ümmetin

Babası olarak ifade etti. Çünkü İbrahîm (a.s.); Hz. Muhammed Efendimizin (s.a.v.) Dedesi, Peygamberimiz de (a.s.) Bu Ümmetin Babasıdır. Hatta her bir ümmetin peygamberi (a.s.); kendilerine göre babadır. Hatta babaların en hayırlısı. Çünkü ümmeti Hak Teâlâ'ya ve O'nun razı olduğu her şeye erdiriyor. Baba gerçek manada kâmil bir eğitimci ve irşadçı olmadıkça bir anlamı olmaz. Rabbiniz Allah Teâlâ; İbrahîm'in Dînini sizlere Dîn yaptığı gibi sizlerin adlarını; Kendisi ta önceden Müslimler (Müslimanlar) koydu. Allah Teâlâ; önceki kitaplarında; peygamberlik görevini sonlandıracak olan Muhammed' e (s.a.v.) kim Îman edip uyarak tasdik ederse o Müslim (Müsliman) olmuş olur. Aynen Bu Yüce Kitabı Kur'an'da da tam bir teslimiyyet manası içermekle Müslimler diye adlar koydu. Bu adları sizlere verdi ki, sizler adınızın gereğini yapasınız ki, peygamberlerin En Kâmili ve En Sonuncusu sizlere ve sizlerin tam bir teslimiyyetle kulluklar yapışınıza ve sadakatle ömrünüzü tamamladığınıza Kıyamet Gününde şahid olsun. O'nun Ümmeti olup Sancağı altında bulunarak taraftarı olmanız suretiyle ümmetlerin en şereflisi olmak mertebesine ererek tüm insanlara O'nun getirdiği esasları ulaştırıp açıklayacak ve onların nasıl olduklarına ve ne yaptıklarına güven sahibi şahidler olacaksınız. Artık ümmetlerin en hayırlısı ve en şereflisi olmanız kararlaşıp anlaşılınca namazınızı; tüm hukukuna ve şartlarına riayet ederek tüm organlarınız ve bütün varlığınızla tam bir aşk ve arzu ile Rabbinize yaklaşmak için kılın ve kıldırın. Dünyanın fâni parıltılarına ve kırıntılarına meyledip değer vermelerinizi düşürüp yok edecek olan Zekâtı verin. Hulasa her hal ü kârda (bütün durum ve işlerinizde) Allah Azîmüşşan'a bağlı olup O'nun bağış ve ikramlarına tutunun. O'nu Vekil edinerek (dost ve düşmanlarınıza karşı her işinizde Avukat tutarak) bütün işlerinizi O'na ısmarlayın ve buyrukları dışına çıkmayın. Çünkü O (c.c.); Mevlâ'nız; sizleri Yöneten ve tüm işlerinizi Yürüten Efendiniz ve Yardımcınızdır. O(c.c.) ne Güzel ve ne Güvenilir Mevlâ ve ne Güzel Yardımcıdır. Sonsuz kuvvetin, sınırsız metanet ve sağlamlığın Sahibidir.

Hasbünallah (bize Allah (c.c.) yeter, O (c.c.) ne Güzel koruyup Kollayan Avukattır.

HAC SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Allah Yolunda O'nun Zatî Tevhıîdine (O Yüce Varlığın Birliğine) ermeğe engel olan düşmanlarla savaşan ve muradına ermek için çaba sarfeden yolcu! Önce iki yanın arasında bulunan nefsinle (kendi varlığınla) savaşman, onunla mücadele edip onun esaretinden kurtulman lazımdır. Çünkü nefsin; düşmanlarının düşmanlıkta en tehlikelisi, iç âlemine ve kalbine egemen olmakta en korkuncudur. Bilesin ki, kalbin; gerçek birliğin hukümdarı Olan Allah Teâlâ'nın sarayıdır. Sonsuz ızzet ve üstünlüğün Sahibi Olan Gerçek Kahramanın (karşı durulmaz güç, vefa ve güzelliklerin Sahibi Olan Allah'ın) konaklama yeridir (buluşacağın yerdir). İlâhî

vahiy ve ilham oraya iner. Gayb âleminden (bilinmez âlemden) yüce manalar ve erişilmez ilimler oraya doğup gelir. Sen nefsiyin (varlık ve benliğiyin) saldırısını kırmalısın, öfke ve şehvet gibi kötü nitelikler ve tüm hayvanî durumlardan ibaret olan nefsin ordusunu dağıtıp yok etmelisin. Bunlar kalbi tahrip edip öldürür, nefs-i emmareyi besleyip yaşatır. Çünkü nefsin düşmanlığı; bir başka vasıta ve sebepten destek almadan tek başına kendisinin yaptığı gerçek düşmanlıktır. Diğer düşmanlar bunun vasıtasıyla sana düşmanlık yaparlar yani; başka düşmanların sana zarar vermelerine sebep ve araç olur. Nefsine boyun eğip uymandan son derece sakınmalısın. Bilesin ki, seni Allah'a yönelip zikrederek kulluk yapmaktan alıkoyar, Allah Azıîmüşşan'ın (ebedî huzur ve seadetlere götüren kusursuz, nûrlu ve) Doğru Yolundan sapıtarak sana zarardan başka bir şey sağlamayan bâtıla yönlendirir ve Şeytanın yoluna sevk eder.

Ey Allah Yolunda cihad eden ve nefs-i emmareye (kötülük kaynağı olan ve hep kötülüğü emreden nefse) ve onun ordularına üstün gelip onları yenmek isteyen Hak öğrencisi! Bu sana kolay gelmez ve mümkin olmaz. Ancak Şeytanın semtlerinden ve nefsin memleketinden el-etek çekip uzak kalmakla, nefsin (varlık ve benliğiyin) tat alıp hoşlandığı her şeyden tamamen vazgeçmekle, her şeyden el etek çekip tam bir kararlılıkla Allah Azıîmüşşan'a yönelmekle nefsin şer ve kötülükler ordusuna üstün gelebilirsin. Bu yola yürürken gösteriş ve ahmaklıklardan, insanlığın fâni ve âdi hallerinden arınacaksın. Bu da bütün ilgi ve bağların, Allah'tan başka her şeyin varlık sahnesinden düşürülüp yok edilmesiyle yok olma yolunda Allah Teâlâ'nın Birliğine tam bir irade ve kararlılıkla yönelmekle olacaktır.Tevhîdin Yolunda yolcu olan hakikat yolcusunun yolculuğu ancak Allah Azıîmüşşan'da yok olup O'nun (c.c.) ebedîliğinde ebedîliğe ermekle olur.

Ey Rabbimiz! Bize katından bir cezbe (çekip alma) ikram eyle de bizleri varlık ve benliğimizin zindanlarından çıkarıp alarak Senin Birliğinin sonsuzluğuna ulaştırsın.

MÜ'MİNÛN SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlenin ilk ayetlerinde Mü'minlerin üstün nitelikleri anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 118 Ayettir.

MÜ'MİNÛN SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

İlâhî dostluğu kazananları bekleyen Tevhıîdin mertebesinden yüce mertebelere ve yüksek derecelere eren, Var ve Bir olan İlâhî Varlığın tüm âlemlere sirayetini hayranlıkla izleyen, O Yüce Birliğin; O Hak varlık boyasıyla boyanıp türlü niteliklerle vücut bulan varlık ve kimlik, heykel ve bedenlerine yardımını uzatarak üzerlerine yayılışının ve Allah Azıîmüşşan'ın Zatının (Öz Varlığının) tecellilerinden ve O Zattan (c.c.) içinde bulunan kemâlatı açığa koymak için parlayıp meydana gelen Yüce Sıfatların durum ve tavırlarının bol-bol akıp gelmesiyle Hak Varlığın boyasına boyanmak (nûrlu ahlakıyla ahlaklanmak) suretiyle üstün niteliklere eren Mü'minlere; kesin bilgi ve anlayışla Tevhıîd ehli Mü'minlerin insanlığın tabiî ve âdî tavır ve niteliklerle nitelikli insanlığın düştüğü helâk çukurlarından çıkıp Allah'ın Güzel İsimlerinden ve Yüce Sıfatlarından yansıyan O'nun ma'nevî hallerinin ve yüce ahlakının zirvesine yükselmelerinin ancak tam bir saygı, teslîmiyyet ve küçülme ile olacağı gizli kalmaz. (Yani kâmil Mü'minler bilirler ki, insanlığın düştüğü iğrenç durumlardan çıkıp yükselerek Allah Teâlâ katındaki yüce mertebelere ve üstün ahlaka ancak tam bir saygı ile eğilip teslim olarak kulluk yaparak ulaşılır.) Ayrıca düşük ve kötü konuşmalar azgın ve taşkın bakışlardan da aynı gayretle uzak kalmak ve Yüce Mevlâ'ya ulaşmağa engel olan Dünya parıltı ve lüksünden temizlenip arınmak gerekir. Hayvanlarda bulunan şuursuzca öfke ve pis arzular terk olunacak ancak Allah'ın (c.c.) hıkmeti ve yüce gayesi olan haramlardan korunmak ve nesli devam ettirmek için helâl yoldan evlenmek müstesna. (Kişi helâlına istek duyacak mukaddesatını korumakta öfke ve gayrete elbette sahip olacaktır). Kim Allah'ın Razı olduğu helâllerle yetinmez ve haddi aşarsa bilsin ki, yaptıkları her şey boşa çıkıp büyük zararlara girenlere karışır. Onların Dünya hayatındaki, yaptıkları kullukları düzgün işleri ve çalışmaları boşa gitmiştir. Hal bu ki, onlar iyilikler ve güzel işler yaptıklarını zannediyorlardı.

Hulasa Allah Azıîmüşşan'a yönelip O'nun Yolunda yürüyen kul için tam bir samimiyyet ve bu yönelişine tam bir bağlılık gerekir. Dünyalık hallerinden ve fâni kıyafet ve tavırlarından soyunup çıkmalı. Yavaş-yavaş her şeyini ve varlığını yok etmeli. Bu yoklukta derinleşip her şeyden geçmeli ki ma'nevî sonsuzluğa; Yüce Rahman'ın (c.c.) uçsuz huzuruna ve sınırsız nimetlerinin sahasına ulaşmış olsun. O kimse için artık yolculuk bitmiş, Allah Teâlâ'dan başka bir varlık ve bir gaye kalmamıştır. Orada sadece Hayır (sırf İyilik ve Güzellikten İbaret Varlık Olan Allah Azıîmüşşan ve O'nun ikramları) vardır. (Nitekim Allah Teâlâ Ayetinde anlatıyor mealen) Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına (O'nun Yüce Nitelikleri ile üstün niteliklere eren ve O'ndan gayriye bakmayan ve takva ehli olan seçkin kullara) hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun olmazlar, sıkıntı ve endişe duymazlar.

Allah Azıîmüşşan Bu Sûrede En Sevgili Kulu ve Peygamberine (s.a.v.) kesin bilgi ve anlayış, yüce idrak ve yakınlığa sahip olan Mü'minlerin durumlarını, yüce niteliklerini ve bu yüce haller, üstün nitelikler içerisinde bulunmayı gözetip bunda a'zamî gayret gösterdiklerini haber verdi, uğur ve bereketlere vesile olsun diye En Yüce İsmi ile (Allah Adıyla) başlayarak şöyle dedi:

﴾ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿

Îman'da karar ve istikrara ve yüce kemale eren Mü'minlere; Tevhıîd ve irfanın; Îman ve İslâm'ın iyilik ve güzelliklerini, gelir ve kazançlarını bol-bol Veren Allah Adıyla. O Allah (c.c.); İhsan derecesine (Allah Azıîmüşşan'ı görüyor gibi yaşayarak her konuda beceri ve başarı sahibi olma mertebesine) ulaştıracak olan itaat ve ibadetlerin her türlü güzelliklerine ermekte Mü'minlere başarılar Veren Rahman'dır, onlara sonsuz rahmet ve merhamet edip ikramlarda bulunarak Cehennem ateşinin tuzakları olan haram ve tüm çirkin haller gibi seviyesizliklerden onları çıkarıp Cennet tabakalarının en yükseğine erdiren Rahıîm'dir.

﴾ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿

1.Ayet: Bilesiniz ki, Îman ve İslâm sahibi olan Mü'minler gerçek kurtuluşa; alınacak yolların en son mesafesine, Tevhıîdin mertebelerinin en yükseği olan hakkal-yakıîn (Allah Azıîmüşşan'a kavuşma) mertebesine ermişlerdir. Bu Mü'minler; ilmel-yakıîn (Allah' Teâlâ'yı bilme) ve aynel-yakıîn (Allah Teâlâ'yı görme) tam bir azim ve kararlılığa ulaşarak hiçbir bocalama ve başkalaşma yaşamamışlardır.

﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿

2.Ayet: Onlar; Allah Azıîmüşşan'ın rızası ve kabulü makamına yükselip ulaşmaktan ibaret olan Namaz kılma ve Allah Teâlâ'ya yönelme görevlerinde hiçbir gecikme, aksaklık ve bocalama göstermeksizin tam bir saygı, huzur içinde eğilme ve tüm varlıklarıyla tam bir aşk ve içtenlikle O'na (c.c.) yönelme içerisindedirler.

﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿

3.Ayet: Kendilerini Allah Azıîmüşşan'a yönelip yüce kulluk hizmetinden alıkoyan her türlü boş söz ve lüzumsuz davranışlardan; kalplerinin kabul etmediği ve canlarının hoş bulmadığı kötü şeylerden yüz çevirip uzaklaştıkları gibi yüz çevirip giderler.

۞ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ۞

4.Ayet: Onlar; Dünya gelirlerine ve Dünyanın fâni kırıntılarına yönelmekten varlıklarını arındıran Zekâtı verirler ve kendilerini değersiz ve geçici varlıklara eğilip ilgi duymayı terk etmeğe alıştırırlar.

۞ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۞

5.Ayet: Diğer canlılarla ortak yönlerinden biri ve insan bedeninin (aklı etkileyip meşgul etmekte) en başta gelen organları olan üreme organlarını, ırz ve namuslarını Allah Azıîmüşşan'ın Razı olmadığı ilişkilerden korurlar.

۞ إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۞

6.Ayet: Ancak hanımlarına ve kazandıkları helâllerine karşı olan ilgi ve ilişkileri müstesna... Çünkü insan türünün devamı ve neslin çoğalması için bu Allah Azıîmüşşan'ın hıkmeti ve muradıdır. Taşkınlık göstermeksizin gereken evlilik görevini üstlenmelerinden dolayı kimseler tarafından bu konuda bu seçkin kullar kınanıp ayıplanmazlar.

۞ فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ۞

7.Ayet: Bu anlatılan eşlerine olan ihtiyaçları dışında gayr-i meşru ilişki arayan kimseler haddi aşan lanetliler İlâhî hıkmetin gereği olarak çizilen sınırı aşan zalimlerdir. Onlar iflah olmazlar.

۞ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ۞

8.Ayet: Allah'ın (c.c.) emir ve hukümlerine uyan olgun Mü'minler; bedenen ve ruhen ahlaklarının güzelliğinden ve karakterlerinin aslındaki adalet ve insaflarından dolayı kendilerine güven duyularak verilen emanetlere, Allah Teâlâ'ya ve insanlara verdikleri sözlere riayet edip tüm hukuku gözetirler ve görevlerini eksiksiz olarak yerine getirirler.

۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۞

9.Ayet: Hulasa övgülü güzel sonuca; İlâhî aşk ve yakınlığa eren Allah evliyasına göre hakkal-yakîn diye adlandırılan keşf ü şühûd (Allah Teâlâ'yı idrak edip görme) makamına eren Mü'minler; yukarıda sayılan tüm güzel nitelikleri bürünüp taşıyarak kendilerini Rablerine yaklaştıran namazı kılmağa tam bir azimle devam ederler, farzlarını, sünnetlerini ve tüm inceliklerini gözeterek her bir namazın hakkını koruyarak vaktinde kılarlar. Onlar bu görevleri eda ederken gösteriş,

ahmaklık, kendini beğenme ve duysunlar diye yapma gibi tüm rezilliklerinden uzak bir halde tam bir ihlâsla kulluk yaparlar.

۞ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۞

10.Ayet: Bu yüce şahsıyyetler; sayılan bu üstün niteliklere Allah Azîmüşşan'ın sevgili peygamberlerinden ve tertemiz iyi kullarından mirasçı olmuşlar ve onlardan görüp duydukları ve öğrendikleri tarzda sahip olmuşlardır.

۞ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۞

11.Ayet: Yani ki, onlar; Allah'a (c.c.) eren ve erdiren ve yüce kılavuzlar olan peygamberlerin eğitim ve irşadlarından faydalanarak kendilerinin de kazanımlarıyla Allah Azîmüşşan'ı idrak edip O'na kavuşmaktan ibaret olan Firdevs Cennetlerine vârisler olup yerleşirler. Zaten bu makamlara ermek için yaratılmışlardı. Onlar orada yerleşip ebedî olarak kalacaklar ve bir başka hale uğramayacaklar, yerleri de değiştirilmeyecek.

۞ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۞

12.Ayet: Peygamberlerin (a.s.) eğitip öğrettikleri ve Allah'ın (c.c.) Yoluna erdirdikleri tarzlarda kulluk görevlerini tam olarak yaptıkları ve o değerli peygamberleri; onların (a.s.) kâmil halifeleri olarak temsil ettiklerinden dolayı ermek için yaratıldıkları Bu Firdevs Cennetine elbette vâris ve sahipler olurlar. Allah'ın (c.c.) selamı, esenlikleri ve her türlü ikramı o şanlı peygamberlerin tamamına olsun. En yüce makamlara ve derecelerin en üstünlerine eren bu büyük şahsıyyetler insan türünden meydana gelmişlerdir. Şuna rağmen ki, Biz (Azîmüşşan) insanı yani (insanların Babası) Âdem'i (a.s.) cismi ve bedeni bakımından önce çamurun; bütün maddelerden sıyrılıp süzülerek ve seçilerek ayrılıp çıkan özünden yarattık. Malumdur ki, çamur (toprak) maddî varlıkların en aşağısı ve en alt seviyede bulunanıdır. Unsurlar içerisinde tabiatı en kuvvetli olanıdır.

۞ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۞

13.Ayet: Sonra onu beyaz meniye dönüştürüyoruz. Sonra o meniyi gayet korunaklı ve sağlam bir yere; karanlık yer olan anne rahmine yerleştiriyoruz.

۞ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا

ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ۞

14.Ayet: Sonra da o meniyi kadının âdet kanı başta olmak üzere türlü maddelerin karışımı ile birikip düğümlenmiş kırmızı kan pıhtısına dönüştürüyoruz. Daha sonra o kırmızı kan pıhtısını birbirine yapışıp kaynaşmış ve ağızda çiğnenecek bir mikdar nesne misali et haline getiriyoruz. Yüce gayemiz îcabı o et parçasını da bozulma ve değişmeyi, çiğnenme gibi etkilenmeyi kabul etmeyecek sert madde olan kemik haline getiriyoruz. Çünkü insan bedenine direk ve iskele olacak. Bundan sonra da kırılma ve parçalanma gibi halleri kabul eden bu sert kemiğe onu bu gibi hallerden koruması için et giydiriyoruz. Böylece insan cisminin birleşimi normal kalıbı; kıkırdaklar, başta atardamarlar olmak üzere tüm damarlar, eklemler, kılcal damarlar ve sinirler gibi bedenin teşekkül etmesi, karışım ve bileşimi için gerekli olan tüm organlar tamamlanıyor. Şekil ve biçimi yaratılmış içerisinde en mükemmel tarzda ve eşsiz biçimde tamamlandıktan sonra diğer canlılar gibi tüm duyulara sahip hareket eden, dileyip isteyen bir canlı olur. Tüm bunlardan sonra da ona eşsiz bir heykel (muazzam biçimde bir beden) ikram eder ve bambaşka bir yaratık haline getiririz. Çünkü Biz (Azıîmüşşan) ona; canımızdan can üflüyoruz. O can insanın bütün organlarına ve tüm varlığına sirayet ediyor, ilişip işliyor. Bundan dolayı da bizim Yüce Niteliklerimizle tamamen niteliklere sahip oluyor. Ahlakımızla ahlaklanıyor. İnsanın bu yüce hallerle hallenmesi sadece Bize (c.c.) halife olmağa ve Bizi temsil etmeğe hak kazanması içindir. Böylece Bize ayna olmağa layık olacak ve Bizim Güzel İsimlerimizin ve Yüce Sıfatlarımızın gölgeleri ona yansıyacak. Hulasa sanatlar ve eserler ortaya koyanların En Güzeli, Bir, Samed ve Tek Ma'bûd Olan Allah Azıîmüşşan ne Yücedir. Başka yaratıcılar ve kudret bağışlayıcılar düşünülüp var sayılsa ki, Allah'tan başka yaratıcı ve kudret ve kuvvetler verip varlıklar ortaya koyucu yok. Bilesiniz ki, Allah hepsinin ve her şeyin En Güzelidir. Onun yaratıp ortaya koyması, evirip çevirmesi ve türlü tavırlarda sayısız varlıklar ve haller ortaya koyması akılları şaşkınlığa düşürüyor ve fikirler aciz kalıp tükeniyor. Hakikat şu ki, O'ndan başka ilâh ve O'ndan başka hak varlık yok.

۞ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ۞

15.Ayet: Ey Âdemoğulları! Beden ve ruhlarınızın tamamlanıp Rabbiniz tarafından takdir olunan ecelleriniz gelip Dünya hayatınız son bulduktan sonra ölüyorsunuz.

۞ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ۞

16.Ayet: Daha sonra da hesaba arz olunup Dünyada yaptıklarınızın karşılığını görmeniz için hazırlanan Ahirette tekrar diriltileceksiniz. Çünkü Dünyada kazandıklarınızın iyisi kötüsünden ayıklanıp seçilecek ve hesabınızın görülüp değerlendirilmesine göre yapılanların karşılıklarını alacaksınız. Bir sınıf insan ızzet ve şereflere ererek Cennetlere, bir sınıf insan da azap ve işkenceler görmek üzere Cehenneme girecekler. Bilesiniz ki, (O korkunç Kıyamet Gününde) Allah'ın (c.c.) dostlarına hiçbir korku olmayacak ve asla üzülmeyecekler.

۞ وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ۞

17.Ayet: Şimdi de Allah Teâlâ; kullarına verdiği nimetleri bağış ve ikramlarını hatırlatıp şükretmelerini ve nimetlerinin böylece artmasına çalışmalarını sağlamak için saymağa başladı ve dedi ki, hakikat şu ki, başlarınız üstünde yedi semayı birbirine bağlı ve peş peşe dizili, bir bir üzerinde katlar halinde (akla hayale gelmez yollar ve sırlarla dopdolu âlemler olarak) yarattık. Sayısız yıldızları kapsamaktadır ve o yıldızlar sizlerin yaşamalarına sebep olan pek çok şeyi düzenleyip sizlere yararlı hale gelmelerini sağlar ve alçaltılarak ayaklarınızın altına serilmiş olan Yeryüzündeki pek çok şeyi idare eder. Dolayısıyla Biz; geçmiş ve gelecek hiçbir durumdan ve yarattığımız büyük-küçük hiçbir yaratıktan bir an habersiz değiliz. Bizim İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın yansımalarından dolayı var olup açığa çıkan tüm varlıklar Bize dayanmaktadır ve daima Biz idare etmekteyiz. Her şey Bizim inceden inceye gözetim ve korumamız altındadır. Bir an bıraksak her şey derhal yok olur.

۞ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ۞

18.Ayet: Kullarımızın tamamına rahmet ve ikramlarımızın bolluğundan, lütuf ve nimetlerimizin tamlığındandır ki, Yeryüzünden buharları ve dumanları Göğe doğru yükseltip birbirleriyle birleştirip kaynaştırarak yağmur bulutu haline getirdikten ve onu soğuk havayla buluşturup damlalar haline dönüştürdükten sonra bunların etkisiyle oluşan tertemiz yağmur suyunu kurumuş ve hayattan eser kalmamış olan toprağa ölçülü mikdarda indiririz. Hulasa o suyu Yeryüzün ara-ara içerisine ve içerisinde bulunan boşluklara ve uygun deliklere yerleştirerek depolarız. Sonra da pınarlar halinde yeryüzüne yavaş-yavaş çıkararak insanların ihtiyaçları kadar oradan sular açığa çıkar ve böylece geçimlerini türlü kolaylıklarla sağlamış oluruz. Bilesiniz ki, suları Yeryüzüne yerleştirip tekrar ihtiyaçlara göre akıttıktan sonra türlü yok etme yollarıyla alıp götürerek yok etmeğe ve sizleri susuz koymağa elbette Kadiriz.

۞ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۞

19.Ayet: Hulasa o su ile sizler için üzüm ve hurma türleriyle dopdolu bahçeler ve bağlar var ettik. Bu ikisi tüm ürünlerin aslı ve en büyüğüdür. Kökleri muazzam ve meyveleri boldur. Ayrıca bahçe ve bağlara ağaçlar diken bahçe sahiplerinin âdetleri gereği oralarda sizler için birbirine girmiş durumda çokça meyveler bulunur. Böylece onlardan yersiniz ve gıdalanırsınız. Ayrıca Yeryüzüne türlü çeşitli ekinler de ekersiniz.

۞ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلْآكِلِينَ ۞

20.Ayet: Bu su ile sizler için özellikle mübarek bir ağaç yarattık. (Pek çok bölgede yetişir.) Mısır Şehri ile Eyle Şehri arasında Yüksek Bir Dağ Olan Tur-ı Sîna'da çıkıp yetişen (türü, meyvesi ve yağı bakımından farklı olan zeytin ağacı ki,) yağ üretir. Yağı ile lambaların fitilleri yanmakla ısın ve ışın verir. Ayrıca yeme ihtiyacı olan insanlara katık sağlar. Zira insanlar onun yağına ekmeklerini batarlar ve yerler.

۞ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۞

21.Ayet: Ey nimetlerimiz üzerinde düşünüp bunları ikramlarımızdan ders alanlar! Katımızdan sizlere bağışlanan büyük ve küçükbaş hayvanlarda sizler için ibret ve alâmetler var. Düşünüp can gözlerinizi açtığınızda sonsuz kudretimizi, yarattığımız gibi daima sizleri Bizim yaşattığımızı görüp anlarsınız. Zira hayvanların karınlarında bulunup pek çok kir ve atıkların arasından seçip arındırarak ve yanı başında bulunan o iğrenç nesnelerle ilgi ve alakası olmayan, içenler için içimi kolay ve hoş tertemiz süt var etmiştir. Ayrıca hayvanlarda sizler için taşımacılıkta sırtlarından, giyim ve ev eşyalarında yün, yapağı ve kıllarından vs. çokça yararlar var. Bir de vücudunuzun karışımını ve varlıklarınızı devam ettirmeniz için etlerinden yemek suretiyle faydalanıyorsunuz.

۞ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ۞

22.Ayet: Yine Rabbinizin nimetlerinden olarak bu hayvanlar, gemiler ve diğer vasıtalar üzerinde taşınıyorsunuz.

۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۞

23.Ayet: Allah Azıîmüşşan kullarına verdiği nimetlerden küçük bir kısmını sayıp bahsederek hatırlattıktan sonra o nimetleri tanımayan ve hakkını ödemek için şükretmeyen nankörleri yermek üzere dedi ki, Biz Nuh'u (a.s.) hıkmet ve yüce maksadımız için Kavmine peygamber olarak gönderdik. O vakit Kavmi; Allah'ın (c.c.) hak ve adalet, huzur ve selâmet yolu olan Dînin huküm ve buyruklarından

çıkmıştı. Peygamberliğin şefkati ile seslenerek ve Kavmi olduklarını ifade ederek vahyimizin gereğini onlara arz edip buna ilgi duymalarını isteyerek dedi ki, ey Kavmim! Allah Azıîmüşşan'a kulluk yapın. Var ve Bir Olan, Samed ve Eşsiz Ma'bûdunuz O'dur (c.c.). O baba ve bebe değil ve hiçbir dengi yoktur. Sizlerin; O'ndan başka kendisine kulluk yapılacak bir ma'budunuz yok, Hak ve Gerçek Ma'bûdunuz sırf O'dur. Ey taşkınlık yapan zalimler! Sizlere; duyup anlaşılır tarzda peygamberinizin daveti ve yükümlülüklerinizi iletmesi geldikten sonra Allah'tan (c.c.) başka ilâhlar mı ediniyorsunuz, O'nun hışımla yakalayıp cezalandırıp intikam almasından korkmuyor musunuz?

۞ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ
مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ۞

24.Ayet: Nuh Peygamberin (a.s.) Kavminin putlara tapan, Allah Teâlâ'ya kulluk yapar gibi onlara kul köle olan ileri gelen erkânı Nuh Peygamberi (a.s.) küçük düşürmek, toplumun fakir ve zayıflarını kandırarak putperestliklerini geçerli göstermek için dediler ki, Kendisine Allah'tan (c.c.) peygamberlik geldiği kuruntusuna kapılan bu değersiz Adam; sadece sizler gibi bir insandır. Hatta durum ve zenginlik bakımından sizlerden de zayıf. Bu asılsız iddiası ve işe yaramayacak olan daveti ile sizlere karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (c.c.) sizleri irşâd için peygamber göndermek isteseydi muhakkak melekleri indirirdi. Çünkü Allah (c.c.) katından peygamber olarak gönderilmeğe onlar daha layık ve uygundur. İnsanların Allah (c.c.) ile münasebeti olmaz. Ancak meleklerin olabilir. Allah'ın (c.c.) insanları peygamber yaptığına dair ne bizim zamanımızda ve ne de önceki babalarımızın zamanında bu bilinen bir şey değil, bir şey duymadık.

۞ إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّى حِينٍ ۞

25.Ayet: Böyle bir iddiada bulunan Bu Adam ancak kendisinde delilik olan bir adamdır. Bunu cin çarpması sebebiyle beyni bozulmuş ve delirmiştir. Bundan dolayı bu olmayacak meseleleri ve asılsız sözleri konuşuyor. Buna aldırış etmeden bir müddet bekleyin. Ya tamamen çarpılıp helak olur ya da ayılıp kendine gelerek önceden olduğu gibi bir insan olur. (İşlerinize karışmaz.)

۞ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ۞

26.Ayet: Nuh (a.s.) Kavminden; Kendisini, cahillik ve akılsızlıkla suçlayıcı sözleri ve hakaretleri duyunca onların İman edip Kendisini tasdik etmelerinden umudunu keserek dedi ki, ey Beni türlü nimetleri ile yetiştirip Eğiten ve bu sapkınlara; kendilerini Tevhiîdine ve Sana İman'a erdirmem için Peygamber olarak Gönderen

Rabbim! Onlara ulaştırmam için görevlendirildiğim görevimi tam olarak yaptım ancak Benden duydukları hiçbir şeyi kabul etmediler aksine Beni yalanlayıp akılsızlıkla suçladılar. Onlara azabını indirip helâk eyle. Çünkü Senin tarafından gönderilip Adına yaptığım görevimde Beni yalanlayıp inkâr ettiler.

۞ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ۞

27.Ayet: Onların, Peygamberim Nuh'u (a.s.) yalanlayıp Tevhîdi ve tüm Îman esaslarını inkâr etmelerinden sonra; inkârda ısrar ederseniz korkunç bir azabımla sizleri helâk ederim diye sözünü verdiğim azabı ve helâki gerçekleştirmek için Nuh'a (a.s.) Sana sözünü verdiğim O Gemiyi yap diye vahyettik ve dedik ki, kimseden bu konuda bir şey öğrenmediğin için O Geminin nasıl yapılacağı ve yapılsa da bozulacağı gibi endişelere kapılma. Aksine tam bir kararlılıkla Onu yapmağa başla ve O Gemiyi gözlerimizle; Bizim nezaretimizde Sana vereceğimiz görüş ve anlayışlarla, vahyimizle, söyleyip yaptırmamızla huzurumuzda yap. Bak gör ki, onda hiçbir yanlışlık ve bozukluk olmayacak ve Onu Sen gayet korunaklı yapacaksın. Onların Seni akılsızlıkla, delilikle suçlayıp Seninle dalga geçmelerine ve türlü eziyetler etmelerine aldırmadan çalış. Biz Onun yapımında ne gerekiyorsa Sana söyleyip yaptıracağız. Onların boğularak helâk olmalarına dair emrimiz gelip ezelî ilmimizde bilinen ve kaynak haline getirilen o bildiğin ekmek tandırından kaynayarak sular çıkıp yükselmeğe başladığında derhal O Gemiye bütün canlılardan iki eş (bir erkek ve bir dişiden ibaret çift) sevk et ve içeriye al ki, Dünyada varlıkları devam etsin. O Gemiye Senin yakınlarını ve Dîndaşlarını da al. Ancak Ailenden; hakkında azabıma uğrayıp helâk edilenlerden olacağına dair ezelî ilmimde söz ve kararım geçmiş olan hariç. Bu kimse Oğlu Ken'an'dı. (Îman etmemişti.) Kâfir olan herkesin boğulup helâk olacaklarına dair önceden söz ettiğim ve karar verdiğim anlaşıldıktan sonra ey Nuh! Zulüm ve kâfirlikle kendilerine acımayan ve bu korkunç azabın kendilerine gelmesini isteyen kimselerin kurtuluşu için asla Bana seslenip isteklerde bulunma. Bilesin ki, onlar kesin olarak boğulup helâk olacaklar. Bizim emrimiz bu olduktan sonra Senin duayın onlara hiçbir etkisi olmaz.

۞ فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۞

28.Ayet: Ya Nuh! Sen ve beraberinde olanlar Gemiye girip yerleştikten sonra Sana yaptığımız ikram ve iyiliklere, verdiğimiz sözü yerine getirerek bu büyük nimetleri Sana vererek Seni kurtarışımıza ve düşmanlarını boğup helâk edişimize karşılık şükretmen için de ki, hamd ve sonsuz şükürler âlemlerin Rabbi Allah'adır ki,

rahmetinin genişliğinden ve ikramının sınırsızlığından dolayı Bizleri; küfürde ısrar eden Dînin ve aklın kabul etmediği işler yapan zalimler toplumundan kurtarıp selamete çıkardı.

۞ وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۞

29.Ayet: Yine de ki, ey Rabbim! Lütuf ve ikramınla Beni mübarek ve hayırlı bir yere indir. Her şeyin Sahibi Sensin. Yerlerin ve yurtların Senden başak sahibi var sayılsa bile Sen evlerin, yurt ve yuvaların sahiplerinin En Hayırlısısın. Gerçek manada Senden başka değil sahip; gerçek varlık dahi yok. Bütün güçler ve kuvvetler sırf Seninledir ey sonsuz Büyüklüğün ve Yüceliğin Sahibi Olan Allah!

۞ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ۞

30.Ayet: Ey insanlar ! Bilesiniz ki, Nuh (a.s.) Kavminin hayat hikâyesinde, Nuh'un (a.s.) ve Allah Teâlâ'ya Îman ve itaatta O'nun (a.s.) beraberinde olanların kurtuluşlarında zulüm ve inkârda ısrar eden kâfirlerin bir tandırdan kaynamağa başlayarak tüm Yeryüzünü kaplayan su ile boğularak helâk edilmelerinde, korkunç Tufanın meydana getirilip halkın boğulmasına rağmen Nuh Peygambere (a.s.) O Muhteşem Geminin yaptırılarak Allah'a (c.c.) inananların kurtarılışında velhasıl tüm bu anlatılan eşsiz olaylarda muazzam Ayetler; Var ve Bir olduğumuza, sonsuz kudret ve kuvvetimize apaçık deliller, bu ve benzeri eşsiz hadise ve görülmedik olaylardan düşünerek dersler çıkarıp Doğru Yolu bulanlara apaçık alâmetler ve ibretler var. Gerçek şu ki, bu olanları Nuh Kavminin başına getirmekle kullarımızı deneyip imtihan etmekteyiz ki, bakalım kimler öğüt dinleyip dersler alarak zararlardan, kahır ve azabımızdan korunur. Bunlar sırf öğüt ve derstir.

۞ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ۞

31.Ayet: Onların helâk edilip yok olmasından sonra Gemide kalanların çocuklarından Ad ve Semud Kavimleri gibi diğer toplumları meydana getirdik. Zamanla onlar da Tevhıîdin Caddesinden saptılar.

۞ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۞

32.Ayet: Onları imtihan için kendi türlerinden ve kendi içlerinde peygamber seçip kendilerine gönderdik ki, bakalım kimler ibret alıp imtihanı kazanacak? Her bir toplumun peygamberi; kendisine (a.s.) yaptığımız vahyin ve buyruğun gereği olarak onlara dedi ki, Hak Varlık, Tek Ma'bûd ve Samed Olan (ezel-ebed hiçbir şeye muhtaç olmayıp her şey daima Kendisine muhtaç olan) Allah'a (c.c.) kulluk yapın. Bilesiniz ki, kendisine kulluk yapılacak olan O'ndan başka ilâhınız yok. Sonunda sırf O'na (c.c.) döneceksiniz. Sizler O'ndan başkasını ilâh edinip yalan ve asılsız şeylere

mi tapıyorsunuz, sıkıntılı anlarda ve önemli işlerinizde başkalarına mı dönüp dua ve yakarışlarda bulunuyorsunuz? Ey azgın zalimler! O'nun gazabından, kahrından ve intikam almasından korkup sakınmıyor musunuz?

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ

33.Ayet: Peygamberleri (a.s.) kendilerine Allah'ın (c.c.) vahyini ulaştırdıktan sonra kavminin meşhur ileri gelen, Allah Azıîmüşşan'ı inkârda, Ahireti, İlâhî müjde ve uyarıları kabul etmemekte ileri giden, bunca azgınlıklarına rağmen imtihan için kendilerine fırsatlar vererek bolluk içerisinde yaşattığımız kâfirler; Hakka başkaldırarak peşlerine taktıkları ayak takımı zayıf kimselere dediler ki, peygamber olduğunu iddia eden bu yalancı, sizler gibi bir insandan başka biri değildir. Sizin yediklerinizden yiyor ve içtiklerinizden içiyor. Dolayısıyla sizden bir farkı yok.

وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ

34.Ayet: Sizden farkı olmayan bu adamın kandırmasına kapılarak sizin gibi bir insana itaat edip uyarsanız yemin olsun ki husrana ve büyük bir zarara uğrarsınız. Bundan büyük bir zarar düşünülemez çünkü değerli varlığınızı, aklınızı ve idrakinizi aldatılmak suretiyle zayi etmiş olursunuz.

أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنَّكُمْ مُخْرَجُونَ

35.Ayet: Sizler akıllı ve uyanıklık sahibi insanlar olarak peygamber olduğunu iddia eden o adamdan akıl ve idrakin gereği olmaktan uzak sizlere tehdidle anlattığı o saçma ve gülünç sözleri duyup kabul mü ediyorsunuz? Güya insanlar ölüp gittikten, kemikleri dahi çürüyüp toprak olduktan ve parçaları dahi dağılıp tamamen yok olduktan sonra yeniden topraktan diriltilerek çıkarılıp aynı şahıslar olarak eski hallerine döndürülecekmiş öyle mi?

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ

36.Ayet: Sizlere tehdidle anlatılıp olacağı haber verilen bu, öldükten sonra dirilip her şeyin ve herkesin eski haline gelmesi, Ahiretin ve orada hesap ve cezanın olması akıllardan ve gerçekten çok uzak bir iddiadır ve imkânsızdır.

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ

37.Ayet: Aksine şu Dünya hayatımızdan başka hiçbir hayat yok. Var oluşumuz ve yok oluşumuz sadece buradadır. Ölümümüz burada, dirilmemiz de buradadır. Ölüp

yok olduktan sonra tekrar diriltilmeyeceğiz. Nitekim her şeyin öyle olduğunu görüyoruz. Yani tek karargâhımız burasıdır (dediler).

۞ إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ۞

38.Ayet: Şüphesiz ki, peygamber olduğunu iddia eden Bu Adam yalan şeyleri Allah'a (c.c.) iftira yaparak O'na (c.c.) dayandırıyor, Beni Allah gönderdi ve Bana vahyetti diyor. Böylece iddiasını geçerli gösterip sizi kandırıyor. Hal bu ki, kendisi uyduruyor. O bir insan ve insanlara peygamber olması mümkin değildir. Dolayısıyla ona inanmıyor ve uymuyoruz.

۞ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ۞

39.Ayet: İnkârda ısrar eden kavmin peygamberi (a.s.) onların kâfirlikte ısrarlarını anlayıp onlardan umudunu kesince Allah Teâlâ'ya şikâyette bulunarak onlara beddua etmeğe başladı ve dedi ki, ey Rabbim! Beni yalanlayıp inkârda ısrar etmeleri sebebiyle onlardan intikamımı al. Ey Rabbim! Biliyorsun ki, Beni inkâr etmeleri; Seni inkâr etmeleri demektir. Bu sebeple onlara azap eyle.

۞ قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ۞

40.Ayet: Yüce Mevlâ dedi ki, sabret. İntikamları konusunda acele etme. Çünkü onlardan intikam almam pek yakın zamanda ve az sonra gerçekleşecek, yaptıkları inkârdan dolayı çok pişman olacaklar.

۞ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۞

41.Ayet: Hakkı kabul etmeyen bu azgınları hak ve gerçek olarak korkunç bir azabın çığlık ve gürültüsü yakaladı ve helâkleri gerçekleşti. Dendi ki, Allah Azîmüşşan'ın; onların helâk edilmesini dilemesi ve emretmesi ile Cebraîl (a.s.) korkunç bir tarzda haykırarak onları helâk etti. Hulasa Bize karşı büyüklenip başkaldıran zalimleri; sel sularının sürüklediği pisliklere karışmış süprüntü gibi çör-çöp haline getirdik. Peygamberlerin dillerinden anlatılan İlâhî emirlere ve yasaklara uymayan zalimler toplumuna böyle bir lanet olup rahmetimizden tamamen uzaklaştırılarak azaba sokuldular.

۞ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ۞

42.Ayet: Onların yok edilmelerinden sonra diğer birçok toplumlar meydana getirdik. Yani Salih Peygamber, Lût Peygamber ve Şuayb Peygamberin kavimleri gibi pek çok toplulukları yaratıp vücuda getirdik. Hepsi kâfirlik ve zulüm üzerinde yaşayarak helâk edilmek istediler ve gönderilen peygamberleri, indirilen kitapları inkâr etmekte ısrar etmeleri sebebiyle hepsini birer-birer helâk ettik.

۞ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ۞

43.Ayet: Hiçbir ümmet; helâk edilmeleri için kendilerine belirlediğimiz vakti öne alamıyorlar ve geri bırakmak imkânına sahip olmadıkları için geciktiremiyorlardı. (Hiçbir kimsenin eceli bir an bile şaşmaz).

۞ ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَى كُلَّ مَا جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ۞

44.Ayet: Bu anlatılanların helâk edilerek yok olmalarından sonra Tevhıîdin ebedî seadetlere kaynak olan Nûrlu Yolundan sapan insanları irşâd edip Yola getirmeleri için âdetimiz üzere peygamberlerimizi peş peşe gönderdik. Her bir ümmete peygamberleri; onların ahlak ve durumlarını düzeltmek iyi işler yaptırmak için geldiği zaman onu (a.s.) yalanladılar. O'nu inkâr edip onunla savaşmağa ve düşmanca davranmağa kalkıştılar. Biz de inkâr ve düşmanca davranışları sebebiyle onları helâk edip köklerini kazıdık. Hulasa inkârcı toplumları birbirinin ardından birer-birer helâk ettik. Yeryüzünü onların pisliklerinden ve darlıklarından temizledik. Onları masallar yaptık. Geceleri toplanıp sohbet edenler onları anlatıp eğleniyor ve onların başlarına gelenlerden ibret alıp dersler çıkarıyorlar. Onların hikâyelerinin dinlenmesinden sonra haklarında lanet okunuyor ve topluca şöyle deniyor: Allah Azıîmüşşan'a Îman etmeyen, O'nun peygamberlerini ve peygamberlerin getirdikleri Dünya ve Ahirete dair Îman esaslarını, İlâhî buyruk ve hukümleri tasdik etmeyen Îmansızlara Allah Teâlâ lanet etsin, rahmetinden ebediyyen mahrum etsin.

۞ ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَى وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۞

45.Ayet: Bu kahrolmuş ahmak kavimlerin yok edilmelerinden sonra Mûsâ'yı (a.s.); ve Kendisine yandaş, destekçi ve yardımcı olarak Kardeşi Harun'u (a.s.) Peygamber gönderdik. Kendilerini; Varlığımıza ve sonsuz kudretimize alamet olan, ilim, iş ve yaptıklarımızın sağlamlığını gösteren Ayetlerimizle ve mucizelerimizle destekledik. Ayetlerimiz ve mucizelerimiz Kendilerine karşı herkesi aciz koyuyordu. Tüm bunlarla beraber onları (a.s.); aklın reddedemeyeceği üstün bir yetki ve parlak bir mucize ile destekleyip güçlü kıldık.

۞ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ۞

46.Ayet: Firavun'a ve erkânına; yani kavminin önde gelenlerine uyarı için bu muazzam yetki ile gönderdik. Tarafımızdan vahyedileni onlara iletti ve huzurlarında kendilerini Bize Îman ve itaata açıkça davet etti. Tam bir inat ve

başkaldırma ile diklenerek İman etmeğe yanaşmadılar. Onlar zamanlarına göre büyüklük taslayan zorba toplumdulardı. Isyan edip büyüklükte Firavun o kadar ileri gitti ki, kendi kendine rablık ve ilâhlık tasladı.

۞ فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ ۞

47.Ayet: Hulasa Firavun ve erkânı Mûsâ ve Harun'dan (a.s.) Allah'ın Varlığına ve Birliğine İman etmeğe, bunun gereği olarak Tevrat'ta yazılı olan İlâhî emirlere ve yasaklara uymağa daveti duyduktan sonra aralarında danışıp konuştular. Onların (a.s.) Allah Azîmüşşan'dan aldıkları her yönüyle gerçek olan Bu Yüce Görevi olacak bir şey değil diyerek inkâr ettiler ve dalga geçerek dediler ki, bizim gibi insanlar olan Bu İki Şahsa İman edip buyruklarını mı tutacağız. Üstelik içlerinden çıkıp geldikleri toplumları bizim kölelerimizdir. Kölelerimiz olup bizim işlerimizi yapıp hizmetimizde bulunan toplumun oğullarından olan Bu İki Adamın asla bizlere bir üstünlüğü yok. Hem de malları olan zengin değiller ve bir rütbeleri de bulunmuyor. Biz başlarında hâkimiyet sahibi efendileriyiz. Bizlere karşı soy-sop, mal ve makam bakımından üstünlükleri olmayan Bu Adamlara asla İman etmeyiz.

۞ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ۞

48.Ayet: Hulasa ağır bir biçimde Onları (a.s.) inkâr ettiler ve getirdikleri muazzam mucizelere ve yüce belgelere sihir ve büyü dediler. Düşmanlıklarını da artırdılar. Ama bu iğrenç inkârları sebebiyle de kahrolup gittiler. Kızıl Denizde veya Nil Nehrinde boğularak kökleri kazındı.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ۞

49.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Mûsâ'ya (a.s.) tam bir lütuf ve ikramımızdan ibaret olarak Tevrat Kitabını verdiğimiz ânı hatırla ve anlat. İnsanların iç ve dış âlemlerini düzeltip yararlı hale getirecek tüm hukümleri, emir ve yasakları ihtiva eden Bu Yüce Kitapla Kavmi irşâd olup Tevhiîd ve İman'ın kemaline ersinler istedik ama istek ve buyruklarımızı kabul etmediler, Mûsâ'yı (a.s.) ve kurtuluş rehberi olan Kitabını inkâr ederek O Nûrlu Yolu bulamadılar.

۞ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ۞

50.Ayet: Allah Teâlâ'nın konuşmasına yüksek makamda mazhar olup bununla şereflenen Mûsâ'nın (a.s.) düşmanları tükenip zamanı da sona erdikten sonra Meryem'in (r.a.) Oğlu İsa'yı (a.s.) ve O Şerefli Annesini; her şeye Kadir olduğumuza, gaye ve icraatlarımızın eşsizliğine ve harikalar yapıp yarattığımıza ayet ve alametler yaptık. Şöyle ki, İsa'nın (a.s.) var edilişi harika olduğu gibi O'na tabiat kanunlarını yıkıp ortadan kaldıran apaçık mucizeler verdik. Annesine de tabiat

kanunlarını tanımayan kerametler ve ancak peygamberlerde bulunan olağanüstü haller verdik. Misal: Allah'ın (c.c.) özel ikramı olarak kocasız Çocuk doğurup Tevhiîd Önderine Anne oldu. O'nun hurmetine kuru hurmadan olgun meyveler döküldü. Kendisi mihrapta kalırken her taraf kapalı olduğu halde Allah Azîmüşşan Onu (r.a.) kışın yaz meyvelerinin mükemmelleri ve yazın aynen kış meyvelerinin mükemmelleri ile rızıklandırıyor, çeşitli meyvelerle ve türlü yemeklerle hoş bir hayat ikram ediyordu. Cahil ve bozguncu insanlar onları yerlerinden rahatsız ederek çıkardıktan sonra O Kıymetli Oğul ve Anayı muhkem karargâhı, kaynayan mübarek suyu ve bol rızkı olan bir tepeye ulaştırıp orayı onlara sığınak yaptık. Orası öyle bir yer ki, orada yerleşip kalanlar bol ve rahat bir hayat yaşarlar ve huzursuz olmazlar. Orası Kudüs veya Şam diye rivayetler var. (Oraları darlık ve tehlike sahasına çevirenlere lanet olsun.)

۞ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ۞

51.Ayet: Allah Teâlâ önce önderler olan peygamberler (a.s.) topluluğuna, sonra da onlara uyup izlerinde yaşayan insanlığa seslendi, insan yapısını bozacak, organları ve duyuları zayıflatacak derecede ruhbanlık ve zahidlikte bulunmayı (hep ibadet yapacağım diye evlenmeyi, helal birçok yiyecek ve içecekleri haram saymak gibi kurallar edinmeyi) geçersiz sayarak dedi ki, ey peygamberlerim! Yani peygamberlerin her birine görevlerini yaparlarken şu çağrıda bulundu: Ellerinizin kazancı olan helal ve hoş rızıkları (yiyecek ve içecekleri) yiyin ve için. Açlıklarınızı gidermeniz, türlü karışımlardan teşekkül etmiş olan bedenlerinizin dengeli bir biçimde ayakta durması için onları Biz sizlere helal kıldık. Bunları yiyip içerek vücudunuz denge bulduktan ve gücünüze güç kattıktan sonra yapılmasını istediğim yararlı işleri yapınız. Düzgün ve yararlı işlerden ibaret olan buyruklarımı yaptığınızda o çalışmalarınız içinizi ve dışınızı güzel niteliklerle ve yüksek ahlakla süsleyerek sizleri Rabbinize yaklaştıracak ve Şeytanın vesveseler verip azgınlığa sürüklemesinden ve bozuk arzulardan arı ve beri kılacak. Bilesiniz ki, Ben Azîmüşşan; sizlerin ihlâs ve samimiyet tarzında yaptıklarınızı bilirim. Fâni Dünyaya ve içindekilere değer vermeyerek samimi kulluk yapıyor musunuz, yapmıyor musunuz? Hepinizi ve tüm yaptıklarınızı bilmekteyim.

۞ وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ۞

52.Ayet: Sizleri Rabbinize yaklaştıracak işleri yapmakta asıl ve esas olan görevinizin; her işi tam bir teslimiyet ve ihlâs üzere yapmak olduğunu anladığınızda tüm iyi işleri ihlâsla yapmağa devam edin, Hak Yoldan ayrılmayın. Bilesiniz ki, Rabbiniz tarafından türlü anlatımlarla çizilip belirlenen Bu Yol; siz insanların uyarak dosdoğru yürüyecekleri, tek gaye bilerek sadakatle üzerinde

yürüyerek Rabbinizin Varlığına, Birliğine ve O'nun (c.c.) sonsuz nimetlerine ereceğiniz Yoldur. Rabbiniz Bir olduğu için Tek Yol oldu. Zaman ve zeminlerin, ırk ve soyların farklılıkları, dillerin ve peygamberlerin getirdikleri hukümlerin çeşitliliği olsa da Gerçek Kıble Allah Teâlâ olduğu için gaye bir ve kulluk da sadece O'nadır(c.c.). Bilesiniz ki, Ben Tek Rabbiniz, eşi ve benzeri olmayan Samed Ma'bûdünüzüm. Asla ikilik ve çokluk kabul etmem, sayıya ve hesaba gelmem. Buyruklarımı tutmanız ve asla Bana ters düşmemeniz suretiyle Benden korunun, tutup kahretmemden, hışım ve gazabıma uğramaktan sakının. Benden başka kurtarıcınız ve Benden başka sığınağınız yok.

۞ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ۞

53.Ayet: Bütün bu uyarı ve açıklamalara rağmen en önemli işleri olan Dînlerini parça-parça ettiler, farklı görüş ve gayelere yönelerek değişik partiler halinde gurup-gurup oldular. (Görüş ve anlayışlarına göre her bir gurup bir din ve bir rejim ortaya koydu.) Herkes kendi hayat şeklinin hak olduğunu iddia etmeğe başladı. Her bir gurup kendilerinde bulunan din, ideoloji ve parti ile tam bir hoşnutlukla böbürlenip durur.

۞ فَذَرْهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّى حِينٍ ۞

54.Ayet: Onlar Allah'ın (c.c.) Varlığına, Birliğine ve ebedî seadete ulaştıran Hak Dîn'den ayrılıp uzaklaştıktan sonra bırak onları cehalet ve sapıklıkları içerisinde bocalayıp boğularak korkunç bir zamana kadar yaşasınlar. O zaman geldiğinde gözlerinden cehalet ve gaflet perdeleri açılır ve başlarına gelen azabı görürler ama o azabı uzaklaştırıp kurtulmak artık imkânsız olur, alçalarak ve çaresizlik içerisinde helâk oluverirler.

۞ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَنِينَ ۞

55.Ayet: Şimdi gaflet ve sapıklık içerisine batmış olan bu azgınlar; kendilerini oyalayıp kalplerini Bizi anmaktan alıkoyan bu malları, bedenlerini ve canlarını kendilerine köle yaptıkları oğul ve yardımcıları biz onlara imdad edip tarafımızdan onlara yardım olsun diye verdiğimizi mi zannediyorlar?

۞ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

56.Ayet: Yine türlü iyilik ve ikramlara ermeleri için daima koşuşturacağımıza ve çok değerli, saygın kimseler oldukları için hep her istediklerini yapacağımıza mı inanıyorlar? Biz Azîmüşşan bütün bu bolluk, lüks hayat ve imkânları Dînî ve Dünyevî konularda kendilerine çetin imtihanlar için verdiğimizi düşünüp anlamıyorlar mı? Anlamadıkları için o mallar ve oğullarla övünüp kendilerinden

aşağıda bulunanlara üstünlük taslıyorlar. Hal bu ki, iş bildikleri gibi değil aksine tarafımızdan verilen bütün o varlıklar onlar için bir istidracdır (günahlarının artmasına ve yavaş-yavaş korkunç azaba çekilip sokulmalarına birer sebeplerdir). Yaptıkları kâfirlik sebebiyle hemen cezalandırmayıp mühlet vererek bekletmemiz, mallarının çoğalması ve ömürlerinin uzaması cezanın en ağırına ve azabın en korkunç olanına uğramaları için sebep olacak. Bütün bunlar sebebiyle Cehennemin en alt katlarını ve azabın en acısını hak etmiş olacaklar. Ancak bu şuursuzlar istidracı kerametten seçemiyorlar. Hâlâ mal ve varlık çoğaltmağa hücum ediyorlar ve elde ettikleri ile övünüyorlar. Ama pek yakında nereye dönüp gittiklerini bilip anlayacaklar.

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ

57.Ayet: Bilesiniz ki, Rablerinin korkusundan titreyenler, yanlış yapıp O'nun (c.c.) gazap ve azabına uğramaktan sakınanlar.

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ

58.Ayet: Rablerinin tarafından O'nun (c.c.) peygamberlerine inen tüm Ayetlerine ve mucizelerine Îman edip tasdik ederek hukümlerine sarılanlar.

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

59.Ayet: Hiçbir durumda Rablerine şirk koşmayanlar, her şeyi O'nun bilip Ülûhiyyeti, Rubûbiyyeti ve Hâkimiyyeti sırf O'na tahsis edenler.

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ

60.Ayet: Yaptıkları tüm yararlı işleri, verdikleri hayır ve hasenâtı (gösteriş yaparak ve insanları inciterek değil) kalpleri Allah'tan korkarak Allah için verirler. Çünkü Rablerine dönüp hesap verecekler acaba yaptıkları kabul edilecek mi, yoksa başlarına mı çalınacak? Onlar daima korku ve umut arasında yaşarlar. Rablerinin rahmetini umarlar, kahrından, gazap ve azabından korkarlar.

أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ

61.Ayet: Rableri ve tüm âlemlerin Rabbi Olan Allah'a karşı son derece saygılı ve gayet güzel edepli olan bu mutlu ve ihlâslı kullar; seçkin insanlar insanların yapması gereken tüm hayırlı ve güzel işlerde bütün varlıkları ve tüm gayretleriyle koşuştururlar ve görevin en iyisini yapmakta, kullukta en önde olmak, hep iyi işler ve iyilikler için yarış yaparlar ve daima öne geçerler. Her türlü kulluk görevlerini yapmak karşılığında da Allah Azîmüşşan'dan yüce ikramlar ve büyük mükâfatlar beklerler.

۞ وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۞

62.Ayet: Ey içlerinizi ve dışlarınızı (insanlığa aykırı olan her türlü kötülük ve pisliklerden) arındırıcı hukümler ve yükümlülüklerle yükümlü olanlar! Bilesiniz ki, kimseye gücünün yetmeyeceği ve kapasitesinin almayacağı yükü yüklemeyiz. Sizlere yüklenen yükümlülükler ve sorumluluklar güçlerinize göredir. (Emirlerimi tutun ve yasaklarımdan kaçının.) Huzurumda Muazzam bir Kitab var. O Levh-ı Mahfuzdur (yanlıştan, yanılgıdan, silinmekten korunmuş olan Bana has yazı levhasıdır). Olmuş-olacak, gelmiş-gelecek her şey onda yazılıdır. O sırf doğru ve gerçek olanları konuşur. Ne eksik ve ne fazla (kim ne yaptı ise) sadece olup biteni anlatır. Onlar (kulların hiçbiri) zulme uğramazlar ve hiçbir durumda asla hak etmedikleri cezaya çarptırılmazlar. Herkes orada yazılı olana göre karşılık görür. (Hakkınızda iyilikler ve güzellikler yazılmış olmasına a'zamî gayret gösterin).

۞ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ۞

63.Ayet: Gaflet ve sapıklık içerisine batmış olan kâfirler; her şeyi içine alan, olup biten her şeyi kapsayan ve gerçekleri okuyacak olan Bu Kitabımızı inkâr ediyorlar. Öyle ki, Îman cevherine kab ve Allah'tan gelen hazineleri tasdik için yüce bir organ olan kalpleri bu muazzam yoldan cehalet ve gaflet içerisindedir. Üzerine; her türlü zarardan kurtuluş, ebedî nimetlere erişip sahip olma kurulu olan Tevhıîdin yolundan yana adeta kördürler, kalpleri ve gözleri örtülüdür. Bu cehalet ve körlükleriyle beraber onların; Bizim buyruklarımızı değil de, asılsız görüşlerinin ve bozuk arzularının neticesi olarak yaptıkları iğrenç işleri ve yanlış davranışları var. Varlığımıza ve Birliğimize Îman ederek ebedî nimetlere ve Bize kavuşmağa götüren Tevhıîdin Yolundan saparak o pis işlere gidiyorlar ve o yanlışlıkları yapmağa devam ediyorlar.

۞ حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْأَرُونَ ۞

64.Ayet: Sonunda zulüm ve kâfirlik içerisinde yaşayanların bolluk ve lüks hayat sahibi olan azgınlarını tutup intikamımızı aldığımızda feryâd ederek Bizden yardım ve kurtuluşlar isterler.

۞ لَا تَجْأَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا لَا تُنْصَرُونَ ۞

65.Ayet: Hulasa rahat ve bolluk içerisinde yaşarlarken Bizden habersizdirler. Ne zaman ki, onları bela, musibet ve bitkinliklerle yakaladık derhal Bizden yardım istemeğe başlarlar. Bize yönelip feryâd edip çığlıklar kopararak imdad isterler. Onların İslâm'la dalga geçmelerinin cezası olarak tarafımızdan lanetlenerek denir ki, ey azgın zalimler! Bugün azabın geldiği şu an boşa feryâd edip Bizden yardım

istemeyin. Çünkü sizler; bolluk ve rahat anında Bizden habersiz yaşayıp inkârda bulunuyordunuz. Bu sebeple asla Bizden yardım görmeyeceksiniz. Bugün feryâd ederek dua etmenizin sizlere hiçbir faydası olmayacak.

۞ قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ ۞

66.Ayet: Ey zalimler! Nasıl yardım istiyorsunuz ve Benden utanmıyor musunuz? Zira Varlığımın Büyüklüğünü, Şan ve Durumumun Yüceliğini, idare ve yetkimin çetinliğini gösteren Ayetlerim; kalplerinizi yumuşatıp sizleri irşâd ederek kusurlarınızı düzeltmek için sizlere okunduğunda son derece büyüklük taslamanız ve hukümlerime karşı gelmeniz sebebiyle ökçeniz üzere, gerisin geri dönüp gidiyor ve Ayetlerimi dinlemeğe tahammül edemeyip derhal uzaklaşıyordunuz.

۞ مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ ۞

67.Ayet: Hiç inceleyip anlamadan Kitabıma ve Kitabımda bulunan emirlere ve hukümlere diklenerek karşı çıkıyordunuz. Aralarınızda devam edip gelen âdetleriniz üzere eğlenceli gece sohbetlerinizde Kitabımı alaya alıp dalga geçiyordunuz. Özellikle gece vakitleri aralarında O Mübarek Evim Olan Ka'be etrafında uydurduğunuz yeni masallarınızla (hayasızca) saçmalıklara dalıyor, (Kitabım ve Peygamberim hakkında terbiyesizce konuşurdunuz,) sizleri irşâd edip durumlarınızı düzeltmek için inen Ayetleri, kurtuluşunuza ve ebedî seadetlere kaynak olan Kitabımı duymayarak ve düşünüp ders yapmayarak eğlenceli konuşmalarınızı bırakıp giderdiniz. Sizler için O Kur'an'a sarılıp içerisindeki emirlerini yaparak, yasaklarından kaçınarak tat alıp huzur bulmak nasıl ve nereden olacak? Hal bu ki, sizler; Bize karşı dikleniyor, Ayetlerimize ve peygamberlerimize korkunç tarzlarda diklenerek inkârlarınızda ısrar ediyordunuz. Bu yaptıklarınıza rağmen Şimdi Bizden dua ve yakarışlarla yardım istiyorsunuz.

۞ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ۞

68.Ayet: Bu zalimler; insan tabiatının kabul edeceği, kulakların duyup akla gayet uygun diyeceği Bu Meşhur Sözü (Allah Kelâmını) hiç inceleyip üzerinde düşünmediler mi? Onun üslubu, muazzam dizilişi, kelimelerinin birbirine gayet uygunluğu ve her yönden eşsizliği hakkında düşünüp araştırmadılar mı? Eğer düşünüp anlasalardı O Sözün insan gücü dışında akılların ihata sınırı üstünde bir mucize olduğunu anlarlar ve O'nu tasdik ederler ve asla inkârda bulunamazlardı. Yo, eğer onlar düşünselerdi, bilip anlarlardı ki, önceki babalarına gelmeyen Yüce Bir Kitab Allah (c.c.) katından geldi. Eğer O Kitaba Îman edip emir ve yasaklarına uyarlarsa; her şeyi kapsayan Bu Kitab kendilerine yol gösterip Ahiretin ebedî azabından kurtaracak. Ancak bu kahrolası ahmaklar cehalet ve sapıklığa dalarak

O'na Îman etme ve sonsuz nimetlere erme fırsatını kaçırıyorlar. Bunun için onların azaptan kurtuluşu mümkin olmuyor.

۞ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ۞

69.Ayet: Yo, onlar Peygamberlerini (s.a.v.) tanımadılar. Öyle ki, son derece azgın oldukları, O'nun yüksek şân ve şerefine, getirdiği bilgi ve belgelerin yüceliğine, aklının ve olgunluğunun mükemmelliğine, ahlakının muazzam ve muntazamlığına, emaneti koruyup sahip olduğuna, verdiği sözü harfiyyen yerine getirdiğine, (daima mazlumun yanında olduğuna ve tüm güzel niteliklerle donanımlı bulunduğuna) hased edip kin duydukları için tasdik edemediler, cahillikleri ve inatları yüzünden inkâr ederek sonsuz zararlara girdiler.

۞ أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ۞

70.Ayet: Yoksa onlar; Bu Muhammed'de cinnet mi (cinlerin zarar vermesiyle) delilik ve çarpılma mı var da yüksek hayallere kapılarak bu eşsiz sözleri üreterek söylüyor diyorlar? Yo, o inatçı kâfirlerin tüm bu dediklerinin aksine biliyorlar ki, O Sevgili Peygamber (s.a.v.) Allah'ın vahyi olarak sırf Hakkı getirmektedir ve getirdiği her şey; haktır ve gerçeklere uygundur. Fakat insanların çoğu Hakkı istemiyorlar, bâtıla kayıyorlar, nefislerinin çekici bulduğu şeylere dönüp gidiyorlar.

۞ وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ

بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ۞

71.Ayet: Eğer hak olan Allah'ın vahyi ve Kitabı; insanların birbirine uymayan batıl ve boş görüşlerine, bozuk arzularına uysaydı Gök ve ötesinde bulunan yüce âlemler, Yeryüzü ve bunların içerisinde bulunan akıl ve idrak sahibi herkesle beraber bozulup giderdi. Çünkü Allah Teâlâ'nın buyruklarını icra etmek için yaratılan insanların iğrenç işlerine, kötü ahlaklarına ve bozuk tavırlarına yerler ve gökler tahammül etmezdi. Biz; insanlara gönderilen peygamberlere (a.s.) bozuk arzularına ve nefislerinin kabardığı yanlış keyiflerine göre vahyetmedik, onlara hukûm ve emirler vermedik. Aksine onlara şân ve şereflerini yüceltecek ders ve öğüt kaynağı olan, insanların durum ve mertebelerine en uygun buyrukları içeren Muazzam Bir Kitabı getirdik. İçerisinde insanlığı ayakta tutacak, huzur ve düzeni muhafaza edecek emirler ve yasaklar, ders ve ibret alınacak konular, hayat hikâyeleri, eserler, misal ve temsiller, tehdid, müjde ve uyarılar, hulasa Kıyamete kadar onlara gerekli olan maddî-manevî tüm kurallar ve konular bulunur. Ama onlar son derece kör ve akılları uyuşuk sarhoşlar oldukları için Bu Muazzam Zikirlerinden ve sonsuz

yararların kaynağı olan, durumlarını düzeltip korkunç suç ve cezalardan kendilerini kurtaracak olan Kitaplarından yüz çevirip uzak kalıyorlar.

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

72.Ayet: Yoksa Sen onlardan vergi toplayıp Sana maaş vermelerini mi istiyorsun? Yani Senin peygamberlik yapman için kendilerinden ücret istediğini zannediyorlar da onun için mi Senden, Dînin'den ve Kitabından ayrılıp gidiyorlar? Bilsinler ki, (Sen hiçbir karşılık beklemeden onlara bu yüce hizmeti veriyorsun.) Seni maddî-manevî türlü nimetlerle yetiştirip Yaşatan Rabbinin Sana verdiği ve vereceği ücret; bütün ücretlerin en üstünü ve derecelerin en yükseği olmakla elbette onların vereceği ücretlerden çok hayırlıdır. Eğer (dünyalık gözleri görmediği için) Seni fakirlik ve yokluk içerisinde görüyorlarsa bilsinler ki, O Yüce Rabbin rızık ve ücret verenlerin En Hayırlısıdır. Hakikatte O'ndan başka rızık veren yoktur. Bütün rızıkların, gelir ve kazançların kaynağı ve dayanağı sırf O'ndandır.

وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

73.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Senin kusursuz irşâdın ve kâmil Önderliğine rağmen onlar kendi başlarına hareket edip bozuk görüşlerine uyarak adalet caddesinden ve Tevhıîdin Doğru Yolundan sapıp gittiler. Hiç şüphesiz ki, Sen; Sana uyanları Rabbinin izni ve Sana vahyedip söylemesiyle En Doğru Yola; Yüce İslâm'a erdirirsin. Hiçbir eğriliği ve kusuru olmayan O Doğru Yol; âlemlerin Rabbi Olan Allah'ın Zatına (Kendi Yüce Varlığına) erdiren, En Son ve En Kâmil, Ümmî (Allah'tan başkasından okumayan) Peygamber Hz. Muhammed'e indirilen En Üstün ve En Tam Yoldur.

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ

74.Ayet: Allah Azıîmüşşan'a Îman etmeyen, iyilerin; kötülerden, iyiliklerin de kötülüklerden seçileceği, herkesin ve her şeyin sonsuz azamet, büyüklük ve hışmın Sahibi Olan Allah'a sunulacağı Ahireti tasdik etmeyip inkâr eden zalimler; ebedî seadetlere götüren Bu Doğru yoldan sapıp gidiyorlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! O Îmansızlar bu yüzden Senin; Rabbin katından getirdiğin hakikatleri kabul etmezler. Ahiret korkusu ve Ahirete Îman; Îman'ın en kuvvetli rükünlerinden ve farzlarından, Dîn'in en güçlü direklerindendir.

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

75.Ayet: Rahmet ve ikramlarımızın genişliğinden dolayı bu zalimlere merhamet ederek onların zelzele, kıtlık ve tedavisi mümkin olmayan bulaşıcı hastalıklar gibi onlara ağır zararlar verip rahatsız eden sıkıntılarını gidersek kesinlikle azgınlık,

kâfirlik ve Müslimanlara karşı düşmanlıklarına dalıp şaşkınca yaşamalarına devam ederler, iğrenç huylarını bırakmazlar.

۞ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ۞

76.Ayet: Elbette bunlar zulüm ve azgınlıklarına dalıp şaşkınca hayatlarına devam ederler. Zira Biz Azıîmüşşan; onları tekrar-tekrar denedik. Onları kıtlık, kuraklık ve Bedir Savaşında ileri gelenlerinin öldürülmeleri gibi türlü azabımızla tutup onlara azab ettik. Son derece inatçı ve ısyankâr oldukları için Rablerine boyun büküp teslim olmadılar. (Çokça sıkıntı çekmelerine rağmen) O'na (c.c.) yakarışta bulunmadılar. Hep kafa tuttular. Kâfirlikteki ısrarlarına devam ettiler. Hulasa onlara çokça tutup azab ettik ve çokça da sıkıntılarını giderdik ama asla Bize dönmediler, saygı gösterip samimi kullar olmadılar.

۞ حَتَّى إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ۞

77.Ayet: Sonunda bela ve çaresizlikten kıtlık ve kuraklık gibi çetin azabı olan bir kapı açarız derhal bütün hayırlar ve gelirlerden umutları kesilip şaşkına dönerler. Tüm bunlara rağmen Bize yönelmezler, yalvarıp teslim olmazlar. Hal bu ki, onlar için Bizden başka kurtarıcı yoktur.

۞ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ۞

78.Ayet: Ey inat ve ısyan bataklığında boğulan ahmaklar! Nasıl olur da Allah Teâlâ'ya yönelip yakarışta bulunarak teslimiyet göstermezsiniz? Kesinlikle O'na yönelip kulluk yapmalısınız çünkü O (c.c.); sizler için kulaklar, gözler ve türlü duyu organları ve nitelikler yarattı. Onlar vasıtasıyla kendilerinizi dış düşmanlardan koruyorsunuz. Bir de gönüller ve kalpler var edip ikram etti ki, onlarla da göğüslerinizi ve iç âleminizi Şeytan, bozuk hayaller, sapıkça kuruntular, riya, sahtekârlık ve Tevhıîdin kaynağının temizliğine aykırı olan türlü karışıklıklar gibi iç düşmanlardan koruyorsunuz. Tüm bu ikramlarıma ve büyük nimetlerime rağmen çok az şükrediyorsunuz.

۞ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۞

79.Ayet: O'nun nimetlerine nasıl nankörlük yaparsınız? Hal bu ki, O (c.c.) sizleri Dünya hayatı için baba ve çocuklar olarak Yeryüzünde yoktan var etti. Orada türlü nimetlerle huzur ve bolluk içinde yaşıyorsunuz. Sayısız güzelliklerdeki hoş rızıklarla sizleri besliyor. Ahirette de sırf O'na (c.c.) dönüp huzurunda toplanacaksınız. Çünkü gerçek manada O'ndan başka varlık yok. (Yalnız O'ndan geldiniz ve yine sırf O'na döneceksiniz.) Tıpkı dalgaların denize döndüğü gibi.

۞ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۞

80.Ayet: Elbette O'na varıp huzurunda toplanacaksınız. Çünkü O (c.c.); İsimlerini ve Sıfatlarını uzatıp yokluklar aynalarının üzerine yaymasıyla bedenlerinizi var edip sizleri canlandırdı. Varlıklarınızdan İsimlerinin ve Sıfatlarının gölgelerini çekip alması sebebiyle varlıklarınız ezilip bozularak sizleri öldürmektedir. Yardımını uzatıp yayarak var etmesi, tutup dürerek ve verdiğini geri çekerek yok etmesi niteliklerinin gereği olarak gece ve gündüzün; uzayıp kısalması, karanlığa bürünüp aydınlanması gibi türlü değişimleri O'na mahsustur ve dileyip istemesiyledir. Ey düşünebilme ve aklını kullanma karakterleri ile yaratılan insanlar! Bütün bunlara bakıp düşünerek Rabbinizin Varlığını, Birliğini, sonsuz kudretini ve her şeyi yönettiğini anlayıp idrak etmiyor musunuz? Allah'ın tecellî edip Kendini göstermesini, her şeyin O'nun Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının eserleri olan varlıklar olduğunu bilmeniz lazım.

۞ بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ۞

81.Ayet: Hulasa bu lanetli sapıklar; tüm Ayetlerin, delil ve tanıkların son derece açık ve kesin olmasına rağmen düşünüp idrak etmezler, hatta bu azgın sapıklar saçmalamakta aşırı giderek önceki o bâtıl dava peşinde sürüklenen zalimlerin dediği gibi laflar ettiler. Çünkü onları körü körüne taklid etmekten kurtulamadılar.

۞ قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۞

82.Ayet: Sapıklıkta ısrar eden ataları Hak Teâlâ'nın Ahirette olacak mükâfaat ve cezaları, azap ve nimetleri haber verdiğinde; bu kesin müjde ve uyarıları gerçek olmaktan uzak görüp demişlerdi ki, Bizler ölüp yok olarak Dünyadan ayrılarak önce kemikler haline gelip sonra çürüyüp toprak olduktan sonra tekrar diriltilerek kabirlerden çıkarılarak ölmeden önce olduğumuz halde canlılar mı olacağız? Yo, asla böyle bir şey olamaz. Bizim için hayat; sadece Dünyada yaşadığımız bu hayattır.

۞ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۞

83.Ayet: Buna rağmen peygamber olduklarını iddia eden kimselerin dillerinden bizler ve bizlerden önce babalarımız sürekli olarak bu sözü edilen ve olacağı kesin denen tehdidlerle uyarıldık ama bir alamet ve işaret görmedik. Hulasa bu ölüp parçalandıktan sonra yeni bir yaratılışla yaratılacağınıza dair verilen söz ve uyarı önceki insanların uydurma masallarıdır. Aklı zayıf kimseleri kandırmak, bir de akşamları masal anlatıp eğlenmek için defterlerine yazıp kitap haline getirmişler.

۞ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۞

84.Ayet: Her şeyi yoktan var etmemize ve sonsuz kudretimize rağmen öldükten sonra diriltmeğe kadir olduğumuzu ve Ahireti inkâr konusunda aşırı gitmeleri sonrasında Peygamberimize şöyle vahyettik: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onları susturup aciz koymak için de ki, aklınızı kullanıp bilgi ve idrak sahibi insanlarsanız; ayaklarınızın altına döşenmiş olan Yeryüzü, içinde bulunan her şey, sayısız canlılar, madenler kimin ve bunları yoktan var edip türlü-çeşitli güzelliklerde ortaya koyan kimdir?

۞ سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۞

85.Ayet: Elbette cevap olarak diyecekler ki, Allah'ındır. Çükü onların bunu açıkça inkâr etmeleri mümkin değildir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Yeryüzünün ve üzerinde bulunan her şeyin Allah'ın olduğunu itiraf etmelerinden sonra onları azarlayıp hakaret ederek de ki, ey cahiller! Sizler; yok edilenlerin tekrar var edilmesine ve cesedlerin tekrar toplanıp bir araya getirilmesine Allah'ın Kadir olduğunu inkâr mı ediyorsunuz? Sizler hiç düşünüp aklınıza getirmiyor musunuz ki, Allah Azıîmüşşan bunca harika varlıkları eşsiz bir surette yoktan var etti. Daha evvel hiçbir madde yoktu. Sayısız bunca varlıkları, sonsuz güzellikleri eşsiz suretlerde yoktan var etmeğe Kadir olan için; yok edilen varlıkların dağılmış maddelerini tekrar toplayarak yeniden var etmesi (sizin hesabınıza göre) çok daha kolaydır. (Allah katında zaten her şey kolay. Çünkü bir şeyi yapmak istediğinde ona sadece ol der ve derhal o şey oluverir.)

۞ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۞

86.Ayet: Yine onları susturup aciz koyman için de ki, yıldızlarla süslü ve muazzam katlar halindeki yedi Semânın Rabbi (yıldızlarla süslü Gökyüzü ve ötesinde bulunan yüce âlemlerin yaratıp Yaşatanı) kimdir? Yine aşırı hızla hareket eden tüm varlıkları kuşatan, hiçbir bozulup dağılması ve duraklaması olmayan O Büyük Arşın Rabbi, Hâkimi ve Yöneticisi kim?

۞ سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۞

87.Ayet: Diyecekler ki, bunların hepsine Sahip olup yönetmek ve her şeyin Hâkimiyyeti Allah Azıîmüşşan'a mahsustur. Çünkü onlar için; aklın açıkça ortaya koyduğu gerekli cevabı vermekten başka çıkışları yoktur. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara de ki, siz hiç Allah'ın kahrından ve gazabından sakınıp korkmaz mısınız? Zira sizler; O'nun (c.c.) dileyip yarattığı varlıkların en büyük ve en zorlu olanlarının O'nun olduğunu kabullenip tasdik ediyorsunuz, en değersiz ve önemsiz

olanlarının O'nun olduğunu inkâr ediyor ve kabul etmiyorsunuz. Bilesiniz ki, sizler ve ellerinizde bulunanlar dâhil her şey Allah Teâlâ'nındır.

❁ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ❁

88.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onları susturup utandırmayı pekiştirip Hakkı hâkim kılmak için Allah'ın dileyip yarattığı her şeyi kapsayan özlü cümleleri içeren bir sözle de ki, her şeyin idaresi, birer-birer ve top yekûn yönetimi kimin elinde ve kimin kudreti, gücü ve kuvveti altında bulunuyor? Tam bir bağımsızlıkla bunları var etmeyi dileyip idare eden kimdir? Darda ve zorda kalıp üzgün ve çaresiz olanın dua ettiği veya muhtaç kaldığında imdadına yetişip yardım eden kimdir? Yine istediğini yapıp istediğinin elinden istediğini aldığı halde kendisine karşı durulamayan, elinden bir şey alınamayan kimdir? Çünkü O Sübhaneh (Bambaşka Olan) herkese ve her şeye daima üstün gelir, asla O'na (c.c.) karşı çıkılmaz. Eğer sağlam bir akıl ve tam bir idrak sahibi iseniz söyleyin.

❁ سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنّٰى تُسْحَرُونَ ❁

89.Ayet: Hiç tereddüd etmeden derler ki, bütün mevcûdatın istenip var edilişi, maliyeti, denetimi, yönetimi sırf Allah'ındır. Onların; sonsuz kudret, kayıtsız, şartsız ve sınırsız icraat, daima üstün gelen el ve hâkimiyyet Sahibinin Allah Azîmüşşan olduğunu isbat ederek kabul etmelerinden sonra de ki, öyleyse büyülenmişçesine nereden etkilenip aldatılarak aklın ve idrakin gereği olarak tasdik ve Îman'dan çıkıp inkâra kalkışıyorsunuz? Bilesiniz ki, tasdik ettiğiniz bu varlıklar gibi Ahiretin varlığı da kesindir ve Allah Teâlâ'nın dilemesi ile belirlenmiştir. Hal bu ki, Ahiretin ve Ahirette olacağı haber verilen her şeyin vuku' bulup gerçekleşeceği Allah'ın tüm kitaplarında ve Yüce âlemden gelen tüm İlâhî sahifelerde yazılıp gelmiştir.

❁ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ❁

90.Ayet: Bu zalimlerin (Allah insan olan birini peygamber yapmadı ve hiçbir insana da kitap indirmedi gibi) söyleyip inkâr ettiklerinin aksine o seçkin insanlara; yüce peygamberlere Hakkı; emirleri, yasakları, Îman-İslâm ve bunların gereği olan her şeyi kapsayan kitaplar indirerek, vahiyler ve ilhamlarda bulunarak ortaya koyduk. Bunların hepsi Levh-ı Mahfuzda ezelî bilgimiz altında yazılı ve kayıtlıdır. Bu kesindir ve bunların asılsız olduğuna dair hiçbir zan ve şüphe yoktur. Bu zalimler; peygamberleri yalancılıkla suçlamalarında, Bize bazı şeyler nispet ederek dedikodu yapmalarında gelen kitaplarla ilgili konuşmalarında hiç şüphesiz yalan söylüyorlar. Bilesiniz ki, Allah'ın laneti; rahmetinden uzaklaştırıp Cehenneme sokarak nimetlerinden ebedî olarak mahrum koyması bu tür yalancılar üzerine olacaktır.

۞ مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلٰهٍ إِذًا لَذَهَبَ كُلُّ إِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَ ۞

91.Ayet: İftirada bulunarak Allah'a nisbet ettikleri hususlardan biri de Allah çocuk sahibidir demeleridir. Hal bu ki, ezel-ebed Tek ve Eşsiz Olan Allah Azıîmüşşan asla çocuk edinmedi. Hiçbir varlıkta bulunmayıp sırf Kendisinde bulunan özel niteliklerini sayarken şöyle açıkladı: Allah Tek'tir. Eşi ve benzeri yoktur. Samed'dir. (Herkes ve her şey daima O'na muhtaç ama O (c.c.); hiçbir an hiçbir şeye muhtaç değildir.) O baba ve bebe değildir. Hiçbir şey O'na denk değildir. Çocuk sahibi olmak cisim ve beden sahibi olan canlı varlıklara has bir niteliktir. Bir de sonradan olmanın gereklerindendir. Allah Azıîmüşşan bu gibi noksanlıklardan Münezzeh ve her eksiklikten uzaktır. Yine o zalimler; yalan ve uydurma saçmalıklarından olarak Allah'a eş ve ortak koştular. Asla O'nunla beraber bir ilâh daha yoktur. Bu işe yaramaz ve asılsız iddialar peşinde koşan zalimlerin dediği gibi Allah'tan başka O'nun niteliklerine sahip ilâhlar olsaydı o zaman her bir ilâh yarattığını alarak bir tarafa gider ve ayrılık çıkarırdı. Her birinin idare sahaları ve her birinin ayrı yaratıkları ve ayrıcalıkları olurdu. Sonra da her biri diğerlerine üstün gelmek için savaşlar yapar ve birbirlerine üstün gelmeğe çalışırlardı. O zaman bilinip görülen şu nizam bozulur ve varlıklar âleminde huzur, düzen ve hatta varlık diye bir şey kalmazdı. Allah'ın Varlığını, Birliğini ve her şeye Kadir olduğunu bilmeyen bu zalimlerin anlattıklarından Allah (c.c.) Münezzehtir. Onların bu anlattıkları Allah'ın Münezzeh ve her eksiklik ve tüm kusurlardan uzak olduğunu bilmediklerindendir.

۞ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

92.Ayet: Elbette O'nun (c.c.) çocuğu ve ortağı yok, zira O (c.c.) hiçbir şeye ve hiçbir kimseye benzemez olan, gaybı (kimselerin bilemediği sonsuz maneviyat ve bilinmeyenleri ve aşikâr olan her şeyi ezel-ebed ve her an sonsuz ilmiyle) Bilendir. Hiçbir şey O'ndan hiçbir an gizli kalmaz. O inatçı azgınların şirk koştukları her şeyden ve dedikodularından çok Yücedir ve Pek Münezzehtir. Hiçbir şey O'na benzemez, asla O'na denk olamaz. Varlığı ezel-ebed zorunlu olarak Var, bilinen ve bilinmeyen her şeyi her an bilmek gibi Kendisine özel niteliklerde kimseye benzemez.

۞ قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ ۞

93.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu inatçı zalimlere gelip kavuşarak onları helâk edecek olan azabımdan Bana sığınarak de ki, ey Beni çokça lütuf ve ikramlarla yaşatıp Yöneten Rabbim! Eğer tarafından bu zalimlere geleceği tehdidle

haber verilen azabını Bana göstermeyi (Ben ölmeden bunu gerçekleştirmeyi) murad ettinse; acele ve geri bırakılmış olan o korkunç ceza ve azabını kudret ve kuvvetinle Bana göster de ben ondan öğüt ve ders alayım.

۞ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۞

94.Ayet: Onlara kavuşup helâk eden o azabından Beni uzak tut ve Dünya ve Ahirette uğrayacakları azab esnasında Ben onlara yakın olmayayım. Böylece ey Mevlâ'm Beni; zalimler içerisinde bulundurma.

۞ وَإِنَّا عَلَى أَنْ نُرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ۞

95.Ayet: Ey Sevgili Rasûlüm! Şuna inan ki, Biz; onlara geleceğini tehdidle haber verdiğimiz azabı getirip Bu Dünyada helâk edilişlerini Sana göstermeğe Kadiriz. Ancak Biz bunu geciktiriyor ve Ahirete bırakıyoruz ki, bazıları Îman eder veya bu zalimlerden Îman edecek bir gençlik meydana gelebilir.

۞ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ۞

96.Ayet: Bir takım hıkmet ve maksadlarımız için haber verdiğimiz o azabı geri bırakmamızı öğrendikten sonra onların kâfirlik, şirk, türlü azgınlıklar ve Sana karşı gelmeler gibi kötülüklerine Sana yakışan en güzel davranışlarınla bertaraf et, hoş karşılıklarda bulun. Ola ki, Senin bu üstün metotların ve yol gösterici davranışların onların kalplerini yumuşatır, varlıklarını arındırır da Sana karşı inat edip Seninle uğraşmaktan vazgeçerler. Çünkü Biz onların neler dediklerini ve Seni nasıl kötüleyip yanlış tanıtmağa çalıştıklarını çok iyi biliyoruz. Bize güven ve her durumda Bizi Avukatın bilerek tüm işlerini Bize bırak. Senin intikamını almakta Biz Sana yeteriz. Onların kötülüklerinin Sana zarar ve sıkıntı vermesine engel oluruz.

۞ وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ۞

97.Ayet: De ki, ey Beni yakınlığına ve korumana alarak yaşatıp Yöneten Rabbim! Şeytanın türlü hilelerle vesveseler verip dürtükleme ve kötülüklere karşı kışkırtmalarından Sana sığınırım.

۞ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ۞

98.Ayet: Ey Rabbim, Yüce Sahibim! Özellikle namaz kılarken ve Kur'an okurken Sana yöneldiğim her an Şeytan ve yardımcılarının Bana gelmelerinden ve işime karışıp Seni zikrederek kulluk yapmamdan alıkoymalarından Sana sığınırım.

۞ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ۞

99.Ayet: Kâfirler şirk ve kâfirliğe batmış oldukları hallerinde ısrarla yaşamaları sonunda onlardan herhangi birine ölüm geldiği ve Ahiret hayatının belirtilerini görmeğe başladığında uyanarak Dünya hayatında yaptığı kötülükleri fark ederek tam bir acı ve pişmanlık duyarak Allah'a teslimiyet gösterir ve yalvararak der ki, ey Rabbim! Bana büyük bir bağış ve ikramda bulunarak beni Dünyaya geri gönder.

۞ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۞

100.Ayet: Umuyorum ki, Dünyaya döndükten sonra terk ettiğim Îman ve İslâm konusunda iyi işler yapar, Dîn ve Îman'ı tam, iyi işler yapmış olan bir kulun olurum. Yo, bu istediği hiç olmayacak. Onun Dünyaya dönmek isteği boş bir kelime ve anlamsız bir söz. Sadece o kâfir bunu konuşuyor. Aşırı pişmanlık duyup imtihan âlemi olan Dünyada kaybettiklerine acı duyarak bunları konuşuyor. Yoksa oraya nasıl dönebilir? Ölenlerin önlerinde artık muazzam bir perde; Dünyaya dönmelerine engel bir kabir âlemi var. Tekrar diriltilecekleri Kıyamet Gününe kadar orada kalacaklar. Artık Ahiretteki hayattan başka hayat imkânı kalmamıştır. Ahirette de kaybedileni telafi etme imkânı yok, pişmanlık fayda vermez.

۞ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ۞

101.Ayet: Ölülerin tekrar diriltilip kabirlerinden çıkarak o ânın dehşetinden dolayı tam bir sarhoşluk ve şaşkınlık içerisinde hesap vermeleri için toplanma yerine giderlerken insanların birbirinden bağları kopmuş aralarında yakın akrabalık bağları dahi kalmamıştır. Durum o kadar korkunç ki, kişi kardeşinden, babasından, anasından, eşinden ve çocuklarından kaçar haldedir. Çünkü onlardan her birinin işi o kadar zor ki, kendisine yeter ve bir başkasıyla uğraşacak durumu yoktur. Birbirlerine soru soramazlar. İşlediği kötülüklere bağlanmış, yaptığıyla tutuklanıp kendi derdine öylesine düşmüş ki, kimseye dönüp bakamaz.

۞ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞

102.Ayet: Kimin tartılan iyilikleri ve Allah için yaptığı güzellikleri kötülüklerinden ağır gelmişse; Allah Teâlâ katında kabule eren bu hayırlı ve mutlu kullar korktuklarından kurtulup umduklarına ermişlerdir. Artık onlara hiçbir korku yok, ebediyyen üzülmeyecekler.

۞ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ۞

103.Ayet: Kimin de tartılan iyilik ve güzellikleri yaptığı kötülüklerden hafif gelmişse; uğursuzluğa mahkûm olan bu lanetliler kendilerini büyük zarara

sokmuşlardır. Çünkü onlar ebedî mutluluğu kazanacakları yerde Dünyada yasaklara dalıp kötülükleri işlemişlerdir. Lanet ve perişanlık sahası olan Cehennemde ebedî olarak kalacaklar. Oradan asla kurtuluşları olmayacak.

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ

104.Ayet: Cehennem ateşinin çok şiddetli yanmasından dolayı ateş yüzlerine hafifçe çarptığında sırıtıp kalacaklar. (Dünya ateşinin fazlaca temasıyla koyun kelleleri sırıtır hale gelirken, Cehennem ateşinin hafif bir dokunuşuyla onların yüzleri o hali alacak.) Dudaklar dişlerden çekilecek. Üst dudak başın ortasına, alt dudak göbeğe varacak.

أَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ

105.Ayet: Durumlarını Allah Azîmüşşan'a şikâyet edip feryad ederek kurtarılmaları için yalvardıklarında Hak Teâlâ tarafından onlara denecek ki, sonsuz büyüklüğümü ve her türlü nimetleri vermeğe, korkunç intikamlara Kadir olduğumu gösterip anlatan Ayetlerim sizlere okunmadı mı? Sizleri imtihan etmemiz için şüphesiz Ayetlerimiz sizlere okundu ama sizler bundan son derece habersiz olarak ve Bize meydan okuyacak kadar tam bir sapıklık içinde o Ayetlerimi inkâr ediyordunuz. Şimdi o inkârınız ve Ayetlerime sırt çevirmeniz sizleri sardı.

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

106.Ayet: Cehennemlikler bu azarlama ve hakareti duyduktan sonra dediler ki, ey bizleri Îman edip Hak Yola kavuşabilme karakter ve kabiliyeti ile yaratıp türlü nimetlerle Yaşatan Rabbimiz! Bizler karakterlerimizi bozup nimetlerini zayi ettik. Bizlere; pis arzularımıza, asılsız görüşlerimize uyarak sapıklıkta halka öncülük yapmak uğursuzluğu üstün gelip egemen oldu. Bu yolda giden bizden önceki azgın sapıklara uyarak sapıklığa düştük, Hak yoldan ayrılan bir toplum olduk.

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ

107.Ayet: Ey Rabbimiz! Bizleri bağış ve ikramınla Bu Korkunç Ateşten çıkar. Senin bizleri çıkarıp tekrar Dünyaya göndermenden sonra eğer tekrar önceki gaflet, gurur (aldanış) ve kâfirce hareketlerimize dönersek o zaman kesinlikle zalimleriz. Çünkü tekrar kendilerimizi ağır cezaya ve bu korkunç azaba atmış oluruz.

قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ

108.Ayet: Allah Azîmüşşan onları azarlayıp susturmak için cevap olarak dedi ki, susun ve sinin (çökün) Oraya. Rezil ve aşağılanmışlar olarak yerleşin oraya. Benimle konuşmayın ve bu azaptan kurtulmak için Bana yalvarmayın. Ey tahribatçı

zalimler! Utanmıyor musunuz ve Dünyadayken Bize ve Îman ehli kullarıma karşı yaptıklarınızı hatırlamıyor musunuz?

۞ إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ۞

109.Ayet: Çünkü Dünya hayatınızda durumunuz şu idi: Kullarımdan seçkin bir topluluk vardı. Afvımı ve rahmetimi isteyip umarak Bize yakarışta bulunuyor ve tam bir mahabbetle şöyle diyorlardı: Bizleri türlü nimetlerin ve ikramlarınla yaşattığın gibi bizler de Sana kesin olarak Îman ettik, peygamberlerini ve kitaplarını tasdik ettik. Bu sebeple ayıp ve kusurlarımızı ört, günahlarımızı sil ve bizleri arındır da Sana layık kullar olalım. Bizlere lütuf ve bağışın olarak merhamet eyle (her türlü ihtiyacımızı bolluk ve güzelliklerinle temin eyle). Sen merhametlilerin En Merhametlisisin. (Sen rahmet ve merhamet Sahibi olarak Bir Tanesin.) Çünkü Sen bir maksad ve çıkar sebebiyle ikramda bulunmaz aksine karşılıksız merhamet ve iyilik edersin. Yapacağın rahmet ve ikrama bizim de verecek bir karşılığımız olamaz. Sen sırf Rahıîm ve Kerîm olduğun için ikramlarda bulunup merhametler ediyorsun.

۞ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّى أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ۞

110.Ayet: O dürüst ve seçkin kullarımın Bana kulluk yaparlarken bu dua ve yakarışlarını duyduğunuzda onları eğlenceye almaktaydınız. Onlarla dalga geçerken tamamen gurur (aldanış) ve gafletlere sapıp gidiyordunuz. Neticede onlara olan husumet ve düşmanlığınız ve lüzumsuz uğraşlarınız sebebiyle Benim Kitabımı, Adımı anmanızı ve zikrimle yola gelmenizi unutturdular ve bıraktırdılar. İnsanlığın gereği olan olgunluklardan gaflet edip onlara gülüp eğlenmek suretiyle Bana halifeler olarak yaşamak mertebesinden düşüyordunuz. (İnsanların irşâd olunarak Îman ve İslâm'ına sebep olan o güzel insanlar sizin azgınlık yaparak bu nimetlerden mahrum olmanıza sebep oldular.) Onlar Bize yönelip Yolumuzda şaşmadan yürürlerken ve ulaşmak için yaratıldıkları gayelere ulaşmağa çalışırlarken sizler onlara gülüp eğleniyor, cahilce boş ve asılsız işler peşinde koşuyordunuz.

۞ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ۞

111.Ayet: Ey cahiller! Bilesiniz ki, Ben onları; Dünyadayken sizlerin eziyetlerine, Dîn ve Îmanlarında kararlılık gösterip tüm zorluklara sabretmeleri sebebiyle Bugün sonsuz nimetlerle mükâfatlandırdım. Yani ki, onlar; tam bir kurtuluşa ve ebedî seadetlere erenlerdir. Artık onlara hiçbir korku yok, hiç üzüntü duymayacak ve sıkıntıya düşmeyecekler.

۞ قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ۞

112.Ayet: Dünyadayken tahribat ve bozgunculuk yapan zalimlerin aşağılanmış reziller olarak Cehennemde ebedî kalacakları kesinleştikten sonra Allah Azıîmüşşan onların; kendilerini ne iğrenç şeyler karşılığında sattıklarını ve Yüce nimetler Yurdu Cenneti bırakıp alçaklar ve ağır işkenceler Yurdu Cehennemi ve oraya götüren yolları satın aldıklarını açığa koyup anlatmak için ağır hakaretler içeren bir tarzda sordu ve dedi ki, bollukta geçirdiğiniz Dünya hayatı için Yeryüzünde kaç sene kaldınız?

۞ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَاسْأَلِ الْعَادِّينَ ۞

113.Ayet: Çok kısa bularak dediler ki, bir gün veya bir günün bir bölümü kadar kaldık. Yani Ahiretin bu uzun günlerine göre bir günden az kaldık. O kadar kısa oldu ki, biz ölçüp belirleyemeyiz. Dünyada buyruklarını kabul ettikleri için katında makbul olup huzur ve sevince eren ve sayıp hesap yapmasını bilen akıl sahiplerine ve kendilerine bizlerle ilgili görevler yüklenen, daima bizlerle beraber olup yaptıklarımıza, tüm durumlarımıza ve ömürlerimize tanık olan görevli meleklere sor.

۞ قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۞

114.Ayet: Yüce Zat sorduğu sorusundan sonra cevabında da dedi ki, az kaldığınızı söylemekte haklısınız. Gerçekten çok az kaldınız. (Ancak ne kadar kaldığınızı Rabbiniz bilip kaydetmiştir.) Ey sapık zalimler! Keşke bunu önceden bilmiş olup Ahiretteki azabın uzun olacağını ve sonunun olmadığını duyup anlasaydınız. Ama sizlere bu sonsuz azaba düşürecek haram ve yasaklardan kaçınmazsanız ebedî azab çekeceğiniz haber verilip cahillikleriniz sebebiyle her şeyi iyi bilen peygamberlerimin dediklerini ve uyarılarını kabul etmediniz, aksine onları inkâr edip kafa tutarak dalga geçtiniz.

۞ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ۞

115.Ayet: Ey inatçı cahiller! Benim bunca işimin, icraatlarımın ve yarattıklarımın hıkmetlerinin ve yüce gayelerimin olmadığını, her şeyi faydasız, başıboş ve sizleri boş yere oyun ve eğlence olsun diye yarattığımı mı zannediyorsunuz? Bilesiniz ki, her şeyde hıkmet ve yüce gayelerimiz var. Sizlerin bedenleri sağlam bilgi ve icraatlarımızla, akla hayale gelmeyen ve ancak Bizim bilip yapabileceğimiz sanat ve becerilerle maddelerin bir araya getirilip birleşmesiyle Bizim tarafımızdan meydana geldi. Biz sizleri laf olsun, diye ve boş yere yaratmadık. Ve zannediyor musunuz ki, Bize dönmeyeceksiniz. Muhakkak Bize döneceksiniz, yaptıklarınız

iyililer ve kötülükler birbirinden ayrılıp seçilerek tüm durumlarınız huzura arz olunacak ve hesabınız görüldükten sonra ceza ve mükâfaatlarınız verilecek.

۞ فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ۞

116.Ayet: Ey türlü suçlar işleyen zalimler! Kendileriniz Hak Yoldan saptığınız gibi başkalarını da saptırdınız. Hiçbir an Rabbiniz yaptıklarından habersiz değildi. Kesin olarak bilesiniz ki, Rabbinize döndürülüp arz olunacaksınız ve tüm yaptıklarınızdan hesaba çekilip sorgulanacaksınız. Elbette Rabbiniz; sizin zan ve yanlış niteliklerinizden Münezzeh, bütün yaratılmışı hıkmet ve yüce gayelerle yarattığı gibi hiçbirini bir an unutmayacak ve bir an kimseden habersiz olmayacak derecede Yücedir. Allah pek Yücedir. Sonsuz kudret Sahibi Olan Tek ve Gerçek Hukümdârdır. Ezel-Ebed, Hak Varlık sırf O'dur. Bütün memleketleri içinde bulunanlarla beraber kuşatıp idare eden O'dur. Kullarını ve bütün yarattıklarını daima koruyup kollayandır. Gökte ve Yerde zerre kadar bir şey dahi bir an O'ndan gizli kalmaz. Zira her varlık O Hak Varlıkla vardır ve O Hay ve Kayyumla varlığını ve hayatını sürdürmektedir. O öyle bir İlâhî makam ve şan Sahibidir ki, O'na zaman ve mekân, sonradan olma herhangi bir durum ve hal ulaşamaz (noksanlık ve hastalığın bulaşamadığı gibi...). O her an yeni bir iştedir. Hiçbir şey ve hiçbir iş O'nu işinden alıkoyamaz. Sayısız işleri bir anda yaparken bir iş diğerinden O'nu alıkoymaz. Çünkü uğraşmak ve alı kalmaktan Münezzehtir. (Hiçbir konuda hiçbir kimseye ve hiçbir şeye benzemediği gibi iş ve icraatlarında da benzemez). Hiçbir İlâh ve Gerçek Varlık yoktur sırf O Var. O (c.c.); bütün varlıkların ve olmuş-olacak tüm zerrelerin arşlarını (varlıklarını kuşatan ve idare eden baş ve beyinlerini) kuşatan Kerîm Arşın Rabbidir (Yaratanı, Yaşatanı ve Yönetenidir). Bilesiniz ki, arşların Arşı olan Kerîm ve Azîm Arş; Allah Azîmüşşan'ın Hak ve Sonsuz Varlığının gölgesinden ibaret özel bir Suret bulmuş bir varlıktır. Madde, suret, misal, hal ve beden gibi tüm varlıkları Kuşatan varlıktır.

۞ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ۞

117.Ayet: Her şeyin Allah'ın Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının kuşatmasının ve sancağının altında olduğu ve O'nun gölgelerinden ibaret bulunduğu gerçeği bilinip anlaşıldıktan sonra kim Allah'tan başka bir ilâha; yere düşmüş gölgeden ibaret ve O'nun kuşatması ve Hâkimiyyeti altında bulunan aciz bir varlığa yakarışta bulunup kulluk yapar, böyle bir şeye dair hiçbir belgesi, kanıtı olmadığı ve her şeyi yarattığı gibi kuşatıp idare eden Allah Teâlâ olduğu halde böyle bir iddiaya kalkışırsa bilesiniz ki, o şirk koşan zalimin hesabı, sorgusu ve cezası Allah'a kalmış ve o kâfirin cezasını korkunç intikam ve azap Sahibi Olan Allah verecektir. Şüphesiz olarak şu

durumu bilesiniz ki, kâfirler asla kurtuluş yüzü görmeyecek ve ebediyyen türlü azaplar içerisinde kıvranacaklar.

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

118.Ayet: Allah Azîmüşşan Bu Sûre başında İman eden ihlâslı Müslimanların kurtuluşa ereceklerini, Sûre sonunda da kâfirlerin kurtuluşa eremeyeceklerini haber verdikten sonra şöyle buyurdu: Ey Peygamberlerin En Kâmili! Sana uyanların tamamına eğitim verip öğretmen ve layıkıyla öğüt verip uyarman için de ki, ey Beni himayesine alıp yakınlığına erdirerek türlü nimetlerle yaşatıp Yöneten Rabbim! Varlık ve benliğimden ibaret günahımı can gözümden sil yok eyle. Üzerime merhametini indirip Bana ikramda bulunarak varlığımı ve kimliğimi Senin Varlığında yok eyle. Ey Rabbim! Sen Zatın (Kendin) olarak, Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların gereği olarak İsimleriyin ve Sıfatlarıyın gölgelerinden ve yansımalarından ibaret olan tüm merhamet ve iyilik sahiplerinin En Hayırlısısın. Hulasa her şey Seninledir, Sendendir, Sendedir ve Sanadır. Ey Rabbim, Yüce Mevlâ'm! Senden başka Rab; yaşatıp Yöneten ve rahmet, ikram ve iyilik sahibi yoktur.

MÜ'MİNÛN SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey ihlâsla (her şey Allah'ındır diye bilmekle) yapılan kulluk makamında gerçek mertebeye eren Muhammed (s.a.v.) Ümmeti! Allah Teâlâ'nın; Sevgili Peygamberi dilinden sana duyurduğu Bu Özlü Söze (Bu Sûrenin son Ayetine) sarılıp gereği üzere çalışma yapman gerekir. Buna özellikle boş vakitlerinde ve namazlarıyın arkasından tam bir kararlılıkla devam etmelisin. Bu sözü tam bir kabul, gönül hoşluğu ve teslimiyetle duymuş ol ki, kalbine iyice yerleşsin ve iç âleminde yer tutsun. Buna o kadar kararlılık göster ki, hal dilin (görünüş ve davranışların) Bu Sözü; dilin tercümanlığı olmaksızın (dil söylemese de) okumağa başlasın. (Bütün varlığınla okuyor olasın.) Bu yüksek mertebede tam olarak olgunlaştığında Allah Azîmüşşan'ın Varlığında yok olup O'nun Ebedîliğine ermiş olursun. Bunun tam olarak gerçekleşmesi ise resmiyin, cismiyin ve bütün varlığıyın tamamen yok olması ile olur. O zaman şahsın ve kimliğin bütünüyle ortadan kalkmış, hiçbir beşerî tarafın kalmamış olur. O zaman ulaşman lazım gelen makama ulaşmış ve ereceğine erişmiş olursun. Allah'tan başka hedef ve murad yoktur (Allah'a erenlerden olmuş olursun).

NÛR SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Allah Azıîmüşşan'ın; her şeyin Nûru olduğu anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Medine'de inmiş olup 64 Ayettir.

NÛR SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Kalbi; Hakkı idrak, anlayış ve görme nûruyla nûrlanan, gözü; Hak Varlığın aynaları üzerinde bulunan (İlâhî) rahmet eserlerini görüp izlemekle sürmelenen (daima bu eserlere bakıp her neye baksa Allah Azıîmüşşan'ın nûrunu izleyerek ayrıcalık elde eden) kimseye; Allah Teâlâ'nın nûrunun bütün varlıkların ve tüm varlıkların zerrelerinin üzerine yayılıp Yüce Varlığın gölgelerinin bütün benlik ve kimlikler üstüne yağdığı (her şeyin Allah Azıîmüşşan'ın Varlığının yansımasıyla meydana gelip sürekli O'nun yönetiminde olduğu) asla gizli kalmaz. Hiç şüphesiz bu İlâhî icraatlar; Allah'ın Birliğinde saklı olan kemâlâtı (O'nun Güzel İsimlerinin, Yüce Niteliklerinin, kudret ve icraatlarının mükemmelliğini göstermek içindir. Sayısız tür ve cinste yaratılan varlıklar Allah Teâlâ'nın Sahip olduğu sayısız ve sonsuz farklı İsimlerine ve Niteliklerine göredir. Sayısız varlıları yoktan var etmesi lütuf ve rahmetine dayalı isteğiyle ve sürekli olarak dilemesiyle olmuştur. Olup biten her şey Kendisinin varlıklarda görünmesi ve tüm kudretini göstermesine dayanır. (Bir Hadîs-i Kudsîde Allah Teâlâ'nın şöyle beyan ettiği anlatılır: Ben gizli bir Hazine idim. Bilinmek istedim. Bunun için yarattığım tüm varlıkları yarattım.)

Allah Azıîmüşşan'ın yaratması Birlik Mertebesinden türlü haller ve şekillerde iş ve icraatlarda bulunma mertebesine yönelmesiyle olur. Bunun gereği olarak izafetler (doğuran-doğan, babanın bebesi, toprağın ürünü, etkileyen-etkilenen, türlü yapılar, yapıların kapıları vs. nispetler), sayıya ve hesaba sığmayacak derecede çokça varlıklar meydana gelir. Bu sebeple de seven, sevilen ve sevgiler, arayan-aranan ve aramalar, yolculuk yapma, yücelip yükselme ve ulaşıp kavuşma gibi durum ve niteliklerin mertebeleri bulunup belirlenmiş olur. Allah Azıîmüşşan'ın iş ve icraata yönelmesiyle sayısız varlıkları yoktan var edince izafetler (birbirine bağlı varlıklar ve nitelikler), farklılıklar, durum ve davranışların birbirine zıtlıkları meydana gelir. Bundan da farklı görüşler ve mezhepler (ideoloji ve farklı yollar) ortaya çıkar. Özetle farklı arzular ve görüş kaynakları kendisini gösterir. Yani ki, Allah'ın hıkmetinin müsaadesi ile bunlar meydana gelir. Allah Azıîmüşşan; yaratılmış arasında hukümler, sınırlar ve kurallar koydu ki, bunlara halkın uyması ve görevlerini hakkıyla icra etmeleri suretiyle işleri dengeli ve düzgün olsun, düzen bozulmasın. Doğru yol kusursuzca açığa çıkmakla gidilen yollar birbirinden seçilsin, seadet (Îman ve İslâm'a uygun yaşamakla elde edilen gerçek ve ebedî mutluluk; şekavetten (gerçek mutsuzluk ve uğursuzluktan), doğru yolda olmak; sapıklıktan ayrılıp anlaşılmış olsun. İşte bunun için Allah Teâlâ önce yaratılmış arasında hudud ve hukuku koyduğuna işaret etti. Bunların en önemlilerinden olarak da neslin devamı ve helal evlilikle ilgili kuralları koruyup gözetmeyi, nikâhı; zinâdan seçip muhafaza etmeyi zikretti. Çünkü zinâ ma'rifet

kapısını (Allah Teâlâ'yı tanıma yollarını) kapatır. Ma'rifet; Allah Azıîmüşşan'ın yoktan var etmeyi yüce bir gaye için murad ettiğini ve bundaki yüksek yararı bilmektir. Çünkü Rahman ve Rahıîm Olan Allah Teâlâ'nın halifesi olup O'nun Adına icraatlarda bulunmak bu seçkin varlık (olan insan) türüne mahsustur. Özetleyecek olursak bu seçkin varlık türü olan insanın meydana gelişinde ortaklık ve zinâ sebebiyle babanın belli olmayışı kargaşası Allah'ın Varlığının kusursuz Birliğine uygun halife ve temsilci olma durumunu bozar. (Âlemlerin Rabbi ve sonsuz kudretin, tüm güzelliklerin Sahibi Olan Allah'ın halifesi olmağa meşru babadan olma asîl insan uygun olur. Bu yüzden peygamberlerin tamamı ahlakça halkın en üstün olanlarından seçilmiştir.) Çünkü halife (vekil) ile kendisi adına halife olunan (asıl) arasında bir uygunluk olması zorunludur. Hulasa Allah Azıîmüşşan uğurlu ve mübarek olanla başlamak için tüm Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını kapsayıp anlam ve inceliklerini içine alan kapsamlı İsmiyle (Allah Adıyla) başlayarak dedi:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

İnsan türünü Kendisine halife yapmak için yoktan Vareden, insana; ahlakıyla ahlaklanma ve nitelikleri ile niteliklere sahip olma nimetini ikram Eden Allah Adıyla. O Allah (c.c.); insanlara sayısız türde ve hesapsız ölçülerde rahmet ve ikramlarda bulunan Rahmân'dır. Çünkü insanları en güzel biçim, şekil ve suretlerde, en düzgün varlıklar olarak var etti. İnsanların; Kendisine (c.c.) halife olma mertebesinden düşmemeleri için onların bozuk ve bozguncu davranışlarını düzeltmek, çirkin ve iğrençliklerini güzelleştirmek suretiyle onlara özel rahmet ve ikramlarda bulunan Rahıîm'dir.

۞ سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۞

1.Ayet: Bu (Nûr Suresi); pek değerli hukümleri taşıyan Ayetleri ihtiva eden, Allah'ın Eşsiz Kitabından bir bölüm olan pek büyük bir sûredir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onu bağış ve ikramımız makamından Sana Biz indirdik. Bu Senin; Allah'ın hem Nebî'si ve hem Rasûl'ü olduğunu kuvvetle açığa koyacak. Dîn'ini ve davanı yüceltip üstün kılacak. İçinde bulunan pek çok hukümleri vahiy yoluyla anlatıp farz kıldık. Onun içeriğinde bulunan hukuk sınırlarını ve suçların cezalarını tam bir ölçü ile belirledik, Sana ve Sana (s.a.v.) uyan Mü'minlere; bu buyrukları icra etmeyi farz kıldık ki, Mü'minler bu esaslara göre yaşamak suretiyle yüzlerini ve özlerini arındırıp güzelleştirsinler, Dîn ve Dünyalarını mamur etsinler. Ayetleri gayet açık ve anlaşılır, hem de her konuyu gayet açık bir biçimde izah eder halde indirmişizdir ki, tam olarak anlayıp ders yapasınız ve faydalanasınız da sizlerin kahra uğrayıp helâk olmasını gerektirecek haram ve yanlışlıklardan vazgeçerek yaratıldığınız yüce kulluk görevlerini yapmağa (ve Rabbinizin rızasına) yönelesiniz.

۞ الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللّٰهِ
إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۞

2.Ayet: Sonra Allah Azıîmüşşan Mü'minleri; şân ve şereflerine yakışmayan kötü davranışlardan, yanlış işlerden ve özellikle de kötülüklerin en kötüsü, iğrençliklerin en iğrenci olan günahlardan uzak tutup arındırmak için gereken buyruklarını açıklamağa başladı ve buyurdu: Ey Îman edenler! Zinâ yapan kadın ile zinâ yapan erkek ve bunlarla ilgili verilecek karar ile uygulanacak ceza; onları değnekle dövmenizdir. Bu Sûrede açıkça belirledik ve farz kıldık. Burada zinâ eden kadının önce anlatılmasının nedeni; zinâya düşmek çoğunlukla onlar tarafından meydana gelir. Genellikle kendilerini ve süslerini erkeklere arz ederler.

Ey hâkimler ve idareciler! Onlar hakkındaki huküm ve cezayı duyduktan sonra zinâ yapan bekâr kadın ve bekâr erkekten her birine; hukümler ilmi ve hukuk bilgileri çerçevesinde açıklandığı üzere yüz değnek vurun. Evli Müsliman ve hür kimseler zinâ yaptıklarında cezaları gerçek ilim sahiplerinin ittifakıyla; recm olunmaktır (taşlanarak öldürülmektir). Biri evli diğeri bekârsa; bekârın cezası yüz değnek. Evliden maksad; geçerli bir nikâhla nikâhlı olan demektir. Vurulan yüz değneğin her biri acı verecek türde olacak ki, zinâ anında tattığının karşılığını duymuş olsun. İmam Ahmed B. Hanbel yüz değnek vurulduktan sonra bir yıl memleketinden uzaklaştırılmasını şart koşmuş ki, insanların zinâdan uzak durmasında daha caydırıcı bir tedbir olsun. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmuştur: Bekâr bir kadın ile bekâr erkek zinâ ettiklerinde her birine yüz değnek vurulur ve bir sene de yurdundan uzaklaştırılır. Ey hâkimler! Onlara bu hüküm uygulanıp ceza verilirken sizleri asla şefkat ve merhamet tutmasın. Zira Allah'ın Dînini ve hükümlerini icra etmek esnasında acıma ve duygusal davranma olmaz. Allah'ın kusursuz Doğru Yolundan ve hükümlerinin gereği olan çizgilerden, emir ve buyruklardan çıkan kimseye ceza uygulamakta şefkat gösterilmez. Zira şefkat gösterip acıyarak ceza uygulamamak; Allah'ın (c.c.) bunda bulunan hıkmetini ve yüce maksadını yok eder. Ey Allah Azıîmüşşan'ın kulları arasında hukümleri icra edip bunlarla cezalar veren hâkimler! Eğer Allah'a ve O'ndan (c.c.) gelen hukümler, cezalar, emirler ve yasaklar gibi her şeye ve bütün gizliliklerin açığa çıkacağı Ahiret Gününe Îman ediyorsanız; İlâhî hıkmetin gereği olarak emrolunduğunuz hukümleri verin ve cezaları uygulayın ki, O Ceza Gününde sizler sorgulanıp cezalanmayasınız. Onlara cezalar verilip bu azap uygulanırken Mü'minlerden büyük bir topluluk hazır bulunup görsünler ve onları teşhir edip yaptıklarını yayarak rezil etsinler ki, kalbinde zinâya eğilim olanlar bundan uzaklaşsınlar, bu iğrenç işi ve çirkin âdeti yapmaktan vazgeçsinler.

۞ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ۞

3.Ayet: Allah Teâlâ; zinâ eden kadın ve erkeğin seviyesizleşmelerinden dolayı onların bir başkalarıyla meşru' evlilik yapmalarının çirkinliğine, hoş geçimi hak etmediklerine, huzurlu birliğe erişemeyeceklerine işaret ederek açıklama yaptı, aşırı yasaklamada bulunup rızasızlık gösterdi ve dedi ki, Müslimanların; açılıp bilinmesini istemedikleri namus ve sır perdelerini açmağa yönelerek ve Allah'ın koyduğu sınırları geçerek Dînî bir izin olmaksızın işler yapan ve zinâ eden erkek ancak kendisi gibi bir zinâkâr kadınla evlenebilir. Çünkü aynı cinsten olmak birbirleriyle anlaşıp kaynaşma nedenidir. Ya da zinâkâr kadından daha seviyesiz ve daha iğrenç olan şirk ehli bir kadınla evlenebilir. Dînî nikâh olmaksızın yabancı erkeklere gönül vererek zinâ eden bir kadını da ancak kendisi gibi birisi veya zinâ eden erkekten daha kötüsü olan bir şirk ehli kâfir nikâhlayabilir. Hulasa bu anlatılan iğrençler ve iğrençlikler Allah'a ve Allah Azıîmüşşan'dan gelenlere inanan özürlü ve özürsüz, güçlü-zayıf, azim sahibi olan veya ruhsatlardan yararlanan tüm Mü'minlere sonsuza kadar haram kılındı. (Bu iğrenç işten tevbe edip Allah Teâlâ'dan mağfiret dileyen Mü'min kimsenin temiz bir Îman ve İslâm ehli ile evlenebileceği ifade edilmiştir ve bu konuda fetva budur.)

۞ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا

وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۞

4.Ayet: Hür ve evli Müsliman hanımlara zinâ suçu atanlar; bunlar ister kocaları olsun ister başkaları olsun eğer iddialarını ispat etmek için Dîni bütün olan güvenilir dört şahid getiremezlerse onlara seksen değnek vurun. Hür ve evli Müsliman erkekler hakkında iftirada bulunanların cezası da aynı. Ayette sırf kadınların zikredilmesinin sebebi onlara çokça iftira yapıldığını anlatmak içindir. Bir de Ayetin inmesine sebep kadınlara iftira atılması olmuştur. Şahidlerin; zinâkârların zinâ yapmasını gözetleyen, bu konuda casusluk yapıp gizli işlerin açığa konmasını araştırıp kalplerde olanı deşeleyerek öğrenmek isteyen kimseler olmaması gerekir. Güvenilir olan dürüst ve âdil Mü'minlerden dört kişi beklemedikleri bir anda şahid olacaklar. Şâhidliklerinin geçerli olması için dört şahidin tamamı erkeğin organının kadının organına girdiğini; göze sürme çekmede kullanılan milin sürme kutusuna girdiğinin görüldüğü gibi net olarak bu iğrenç işi görmeleri gerekir. Böyle işlerin meydana gelmesinden Allah Azıîmüşşan'a sığınırız. Şahidler bu anlatılan biçimde olaya şahidlik yaparlarsa zinâ suçu sabit olur ve buna göre ceza verilir. Ey hâkimler! Eğer zinâ suçunu atanlar iddialarını ispat için dört şahidi getiremezlerse onlara iftira suçu işlediklerinden dolayı seksen değnek vurun.

Sayı azaldığı gibi darp da zinâ edene vurulandan hafif olmalıdır. Ey Allah'ın (c.c.) hukümlerini icra edip sınırlarını muhafaza eden hâkimler! Bundan sonra o iftiracıların şâhidliklerini hiçbir konuda ebediyyen kabul etmeyin. Bu iftiracı, uğursuz lanetliler; aklın ve Dîn'in gereği olan insanlık seviyesinden çıkmışlar, dürüst nitelikleri kaybetmişler, merhamet ve insafı (nimet ve huzuru paylaşmayı) terk etmişler. Bunların; Allah'ın azabından kurtuluş umudu kalmamıştır.

۞ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

5.Ayet: Bunların içerisinden samimi olarak kalpten tevbe edip bu iftira ve suç atma kötülüklerinden vazgeçenler ve durumlarını tamamen düzeltenler müstesna. Bilesiniz ki, kullarının içlerinde gizli bulunan her şeyi Bilen Allah Teâlâ; tevbekâr kulunu Affeden, onun kusurunu örtüp günahını silen Ğafûr'dur. Kullar samimi ve ihlâslı olduklarında onların tevbesini kabul edip nimetlerine Erdiren Rahıîm'dir.

۞ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِ

إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ۞

6.Ayet: Kendi eşlerine zinâ suçu atan kimseler; olaya şahidleri olmayıp sadece kendileri gördüklerini iddia ederler ve eşleri de; bana iftira ediyor derse iftira atmak suçundan kurtulmak için bu durumda olan kocaların her biri kendisinin doğru söyleyenlerden olduğunu asla iftira eden yalancılardan olmadığını ve Allah'a (c.c.) yemin ederek olaya şahid olduğunu dört kez tekrarlar.

۞ وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۞

7.Ayet: Zinâ şahidinin dört olduğu için yeminini dört kere tekrarladıktan sonra yeminini daha da ağırlaştırarak beşinci defa der ki, eğer yalancılardansam Allah Azıîmüşşan'ın laneti; yüce huzurundan kovup rahmetinden ebediyyen mahrum etmesi üzerime olsun.

۞ وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ۞

8.Ayet: Bu tarz yemini ettikten sonra iftira suçuyla suçlanmaktan ve ceza almaktan kurtulur. Kadının zinâ yaptığı anlaşılmakla zinâ suçuyla yargılanıp ceza görmesi öngörülür. Nikâh bozulmakla veya kocası boşamakla karı-koca birbirinden ayrılırlar. Bu konuda bu tarz değişik iki görüş var. Eşinin zinâ yaptığını gördüğünü iddia eden kocaya kadının karnındaki çocuk arz olunur, o da çocuğu kabul etmez ve çocuğun babası ben değilim diye çocuğu inkâr etmekle de ayrılık meydana gelir. (Evli bir kadın kocası dışında başka bir erkekten hamile kalırsa bu boşanma sebebi olur.) Ancak kadın; kocasının iftira yaptığına ve yalancılardan olduğuna dair Allah'a

yemin ederek dört defa şahidlik yapmak suretiyle zinâ suçunun azabını ve cezasını üzerinden atar.

۞ وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۞

9.Ayet: Sonra da yeminini kuvvetlendirmek için beşinci defasında: Ben suçsuzum. Kocam bana iftira ediyor. Eğer o iftira etmiyorsa ve doğru insanlardan bir insansa Allah'ın gazabı, kahrı ve rahmetinden uzaklaştırıp mahrum koyması üzerime olsun der. Kadın böylelikle zinâ cezasından kurtulur ama ebedî olarak birbirinden ayrılırlar. Çünkü Peygamber Efendimiz (s.a.v.) söyle buyurmuştur: Karşılıklı olarak birbirlerini suçlayıp lanetleşenler bir arada olamazlar.

۞ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ۞

10.Ayet: Ey yalan yere yeminler ederek Allah Adına şahidlik yapanlar ve yeminlerini kuvvetli ve etkin kılmak için Allah'ın lanetini ve gazabını yüklenenler! Eğer günah ve yalanlarınıza son verip Allah'a kulluğa yönelmenize fırsat vermek için kullarının tüm gizliliklerini Bilen Allah'ın bağış ve rahmeti üzerinize olmasaydı ve Rabbiniz Olan Allah tevbeleri kabul eden, tevbe etmeğe imkânlar ikram eden, sonsuz rahmet ve ikram Sahibi olmasaydı; tüm iğrençliklerinizi açığa koyarak sizleri rezil ederdi. Günah ve kusurlarınızı saklamak suretiyle sizlere mühlet verip tevbe ederek kurtuluş yollarına ermeniz için sizlere fırsatlar ve imkânlar veriyor. Hal bu ki sizler Allah'ın yasak perdelerini yırtarak koyduğu sınırlardan çıktınız, hukuka tecavüz ettiniz. Bilesiniz ki, sizlerin durumlarını Düzelten Allah; af ve rahmetiyle daima sizlere yönelip tevbelerinizi kabul edip sizlere başarılar veren, tüm iş ve icraatlarında hıkmet Sahibi olup acele etmeyen ve her şeyi gayet sağlıklı yapandır. Günah işleyip yoldan çıktığınızda sizleri hemen cezalandırmıyor ki, uyanıp pişman olasınız ve yaptığınız kötülüklerden vazgeçip yapmanız için yaratıldığınız kulluk mertebelerine ve ebedî kurtuluşa eresiniz.

۞ إِنَّ الَّذِينَ جَاؤُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

11.Ayet: Allah Azıîmüşşan; gelecek Ayetlerle Hz. Aişe (R.a.) Annemizin namusunun temizliğine, kalpleri eğri, fikirleri bozuk olan insanların ne yaptıklarını bilmeyerek O'na attıkları suçtan ve yaptıkları iftiradan durum ve şânının münezzeh olduğuna ve iffetinin kusursuzluğuna işaret ederek şöyle dedi: Bilesiniz ki, gerçekle hiçbir alakası olmayan yalan ve iftirayı getirip ortaya atan bozguncu zalimler; içinizden büyük ve güçlü bir cemaattir. Bunlar; Abdullah Bin Übey B. Selûl, Yezîd B. Rifâa, Hassan B. Sabit, Hımne Bint-i Cahş, Mistah B. Esase ve bunlara destek verenler. Ey

kendilerine iftira atılan (ve mazlumdan yana olan) Mü'minler! Sizlere gereken şunu bilmenizdir: Bunu sizler için bir şer ve zarar zannetmeyin. İnanın ki, sizlere utanılacak bir şey de bulaşmamıştır. Aksine bu iftira sizler için bir hayır ve iyilik kaynağıdır. Bu iftira yüzünden sizlere çok büyük mükâfaatlar, yüce değerler ve dereceler var. Bu yüzden Ayetler inmekle sizlerin şan ve makamları yüce, itibarları büyük olacak. (Bu konuda hukümler inip gelmekle mazlumlar aklanmak, zalimler alçaltılmakla hak üstün gelecek.) Şan ve şerefiniz güçlenmekle durumunuzdan zalimlere korku salınacak. Sonsuz intikam ve korkunç ceza Sahibi Olan Allah katında da bu iftiracı zalimlerden her bir kişi için yaptığı iftira ve kazandığı büyük günahtan dolayı büyük bir günah yazılıp suç tespiti yapılmıştır. Zalimlik yapıp büyük veballer yüklenerek iftirada bulunan o iftiracı cemaatten bu iftira suçunun büyük kısmını özellikle üslenen zalime Dünyada ve Ahirette pek büyük azap var. Bu kişi münafıkların reisi olan Abdullah B. Übey'dir. Allah'ın Sevgili Rasûl'üne hased edip düşmanlık yaptığı için bu iftira işini o başlatıp kendi başına yaymakla meşgul olmuş, başta ailesi olmak üzere halkı bu iftirayı yaymaları için kışkırtmıştır. Bu yüzden Mü'minler arasında lanetlenip dışlanmak suretiyle horlanıp rezil edilerek Dünyada en ağır cezayı görecek ve Ahirette azabı pek büyük ve korkunç olacak.

۞ لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِينٌ ۞

12.Ayet: Sonra Yüce Mevlâ; iftiracılara hakaret edip azarlayarak dedi ki, ey zalim iftiracılar! Bu iftirayı duyduğunuzda kendilerine iftira atılan Mü'minler için, özellikle de her türlü kötülükten arı ve beri olan Şanlı Ev; Allah Rasûl'ünün Mübarek ve Mukaddes Evi ve Ev Halkı hakkında güzel zan ve güzel inançta bulunmalı değil miydiniz? Nitekim gerçek Îman'a sahip olan Mü'minler ve gerçek Îman ehli olan hanımlar kendilerince hoş muhasebe yaparak, güzel zan ve inançlarda bulunarak demişlerdi ki, apaçık bir iftiradır ve hiç şüphesiz büyük bir yalandır. Îman'ları tam olan o şanlı insanlar demişlerdir ki, inanan kardeşlerimiz asla iğrenç işler yapmazlar. Îman ehli kardeşlerimiz şanlı, şerefli, temiz ve ma'sum olunca Allah Azîmüşşan'ın Şanlı Peygamberi ve Yakınları çok daha şerefli ve ma'sumdur. Bu ve benzeri suçlardan ve asılsız suçlamalardan Onlar pek münezzehtir ve çok yücedirler.

۞ لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ۞

13.Ayet: Allah Teâlâ bizleri, razı olmadığı her şeyden korusun.
Bu iftiracı zalimler; iddialarını ispat için adalet ehli, dürüst ve güvenilir dört şahid getirmeli değiller miydi? Kendilerini iddialarında tasdik edecek şahidleri getiremediklerinde bilmiş olun ki, bu zalimler Allah katında ve O'nun hukmüne göre açık ve net olarak yalancılardır. (Sizler ey Mü'minler! Bu zalimleri sorgulayıp

cezalandırmadınız ise) bilesiniz ki, kullarının saklı ve gizli her şeylerini Bilen Allah (c.c.); onların yaptıklarının gerektirdiği cezayı onlara verecek ve onlar özellikle Allah'ın Rasûlüne ve şerefli Ailesine karşı yaptıkları iftiranın karşılığını görecekler.

۞ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

14.Ayet: Ey iftiracılar! Eğer Allah Azıîmüşşan'ın sizlere bağış ve ikramları olmasa ve yalan ve iftiralardan vazgeçerek tevbe etmenize başarılar sağlamasa idi içine daldığınız iftira ve onu yaymak gibi iğrençlikler ve yanlış yollar içerisinde Dünya ve Ahirette sizlere pek büyük azap dokunur, er veya geç sonsuz işkenceler sizleri kuşatırdı.

۞ إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيمٌ ۞

15.Ayet: Çünkü (bazı canlıların dilleriyle pislik topladığı gibi) sorup soruşturarak son derece iğrenç ve pis olan yalan ve iftirayı dillerinizle bir birinizden alıyor, duyulup kabul görmesini hoş görerek cahilce ağızlarınızla konuşup taşıyordunuz. Hakkında hiçbir bilginiz, düşünce ve anlayışınız olmayarak Allah katında pek büyük bir günah ve korkunç suç olan yalanı ve tertemiz, suçsuz birine iftira atmayı cezası ve azabı olmayan hafif ve önemsiz bir şey zannediyordunuz. Ey ahmaklar! İnsanların sıradan birilerine iftira atmak çok ağır bir suç olunca acaba Peygamberin (a.s.); Allah katında pek ma'sum ve pek iffetli olan Hanımı gibi insanların en değerlilerine iftira atmak nasıl olur?

۞ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهٰذَا سُبْحَانَكَ هٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ۞

16.Ayet: Ey yalancı ve iftiracılar! Bu iğrenç iftirayı ilk duyduğunuzda şöyle demeli değil miydiniz: Bu asılsız yalan ve iğrenç iftirayı konuşmamız asla bizlere yaraşmaz. Ey Rabbimiz! Seni tenzih ederiz. Sen herhangi bir kimsenin özellikle Sevgili Peygamberiyin Hanımına yanlış bir davranışta bulunup kötü bir söz söylemesine imkân ve fırsat vermezsin ve Sen çok Yücesin. Bu iftira; akılları şaşkınlığa, duyguları sarsıntıya ve kalpleri çarpıntıya düşürecek iğrençlikte son derece büyük ve korkunç bir iftiradır.

۞ يَعِظُكُمُ اللّٰهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

17.Ayet: Hulasa sizlerin bozukluk ve yanlışlıklarınızı düzeltmek için Allah Azıîmüşşan; sizlere çokça öğüt ve nasihatler yapıyor ki, İlâhî gazabı gerektiren bu gibi iğrenç söz ve davranışlara bir daha asla dönmeyesiniz ve eğer Allah'a İman edip Rasûl'ünü tasdik eden akıl ve iz'an sahibi Mü'minlerseniz; Allah'ın razı olmadığı hareketlere hiç dönmezsiniz. Çünkü bu gibi bozuklukları ve sapıklıkları peygamberlik makamına ve O Mübarek Eve yakıştırmağa kalkışmak kâfirlik ve

inkârcılık belirtileridir. Allah Azıîmüşşan'a ve Pâk Rasûl'üne saygısızlık ve edepsizliktir.

۞ وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۞

18.Ayet: Bu asılsız ve uydurma iftiraların, bozuk ve iğrenç söz ve davranışların bozguncu zalimlerden meydana gelmesinden sonra sizlerin huzur yararlarını dileyip icra eden Allah Teâlâ; üzerlerini yasaklar ve haramlarla örttüğü halkın ırz, namus mahremlerinin o mübarek örtülerini yırtan ve özellikle Peygamberinin pek değerli yakınlarına zarar vermeğe yönelik iftiralardan uzak durmanızı gösteren Ayetlerini sizlere hakkıyla açıklıyor ve sizleri eğitiyor. Hal ve hareketlerinizin bozukluklarını düzelten Allah(c.c.); kalp ve kafalarınızda bulunan saklı-gizli her şeyi bilir, sizleri sıkıntıya düşürüp yanlış yollara götürecek her şeyi ortadan kaldırıp yok etmekte sağlam bilgi ve sonsuz yetki Sahibidir.

۞ إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

19.Ayet: Allah Teâlâ tüm kullarına öğüt verip uyarmak için buyurdu: Bilesiniz ki, Allah'a ve Rasûl'üne Îman eden ve İslâm Dîn'ini yaşayıp Allah'a kulluktan ayrılmayan Mü'minler arasında Dîn'in ve aklın çirkin ve iğrenç gördüğü zinâ, içki, kumar gibi haramların yayılmasını isteyip arzulayan içleri bozuk tahribatçı zalimlere pek acıklı azap vardır. Onlara Dünyada değnekler vurulup sürgün edilecekler. Ahirette de onlara yakıcı ateşle ebediyyen azap edilecek. Bilinen ve bilinmeyen bütün âlemlerde olup biten her şeyi Bilen Allah (c.c.); ortaya konan ve yayılması istenen tüm iğrenç ve çirkin işleri bilir. Sizlere gelince bunları bilmediğiniz gibi yaptığınız bu iğrençliklerin başkalarına zarar verdiği gibi sizlere daha çok zarar vereceğini bilmezsiniz. Bunun için o iğrençlikleri ve pislikleri yaymağa çalışıyorsunuz.

۞ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللّٰهَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۞

20.Ayet: Eğer sizleri yaratıp Yaşatan Allah Azıîmüşşan'ın fazl u keremi, bağış ve rahmeti üzerinizde olmasaydı ve tevbe kapılarını sizlere açıp Dîn'inize ters durumlardan, vazgeçerek samimi bir dönüşle Rabbinize dönmeseydiniz sizleri Dünyada rezil eder, yaptıklarınız kötülük ve iğrençlikler sebebiyle size azap ederdi. Bilesiniz ki, sizlerden meydana gelen her şeyi görüp izleyen Allah (c.c.); sizlere çok şefkatli ve pek merhametlidir. Sizleri zararlı olan her şeyden koruyor, tevbe ve pişmanlıklara ermenizden sonra sizlere merhamette bulunup tüm ihtiyaçlarınızı temin ediyor.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ
فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَى مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا
وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۞

21.Ayet: Bu anlatılanlar gibi her türlü günah ve kötülükler sırf; kandırıp azdırarak sapıklığa sevk eden Şeytana uymak sebebiyle olduğu için Allah Azıîmüşşan; Mü'min kullarının tamamına seslendi; Ona uymayı ve izine düşüp gitmeyi onlara yasakladı ve dedi ki, ey her şeyi yoktan var edip sonsuz sanatlar ve eserler meydana Getiren Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, rasûllük ve nebîlik mertebesini ve hakikatini, bütün kullar arasında ahlak, hal ve gidiş, durum ve davranışlar düzenini sağlayan Dîn Müessesini; İlâhî hayat nizamı kurumunu tasdik eden Mü'minler! Böyle bir Îman'a sahip olmanızın sizlere yüklediği yükümlülük; kendi varlık, benlik, heves ve arzularınıza karşı durmaktır. Nefsiniz (varlık ve benliğiniz) ile hevânız (arzu, istek ve görüşleriniz) Şeytanın askerlerindendir. Şeytan; daima Hak Yoldan kandırıp saptıran korkunç düşmandır. Sizlere farz ve lazım olan Şeytanın adımlarına uymamanız ve izince yürümemenizdir. Şeytanın adımlarını izleyip Ona uymak; fuhuş ve iğrençlikleri yaymak, Allah'ın haramlarını ve hukümlerini çiğneyip parçalamak, Yaratana karşı gelmeyi helal ve olağan saymaktır. Ey Mü'minler! Sizlerden her kim azdırıp saptıran Şeytanın adımlarına uyarsa muhakkak sapıklığa düşüp azgınlardan olmuştur. Nasıl olur da olmaz diyebilirsiniz? Elbette diyemezsiniz. Çünkü O Şeytan kendisine uyan herkese Dînen ve aklen iğrenç ve çirkin olan işleri emredip yaptırır, Dînin ve insanlığın kabul etmeyeceği yasakları işletir. Sizlerin durumlarını düzeltmeyi üstlenen Allah'ın her şeyi kuşatan üstün rahmeti, bağış ve ikramları sizlerle olmasaydı sizden hiçbir kimse hayatta olduğunuz müddetçe Şeytana uymaktan asla kurtulamaz ve hiç temize çıkamazdı. Çünkü Ona uymak nefsinizce kabul görmüş, sizce güzel görünmüş ve içlerinize işlemiştir. Fakat kullarının işlerini yürütüp yöneten Allah (c.c.); kullarından dilediğini Şeytanın vesvese ve dürtüklemelerinden kurtarıp temize çıkarır. Zira O (c.c.); sağlam ve şaşmaz olan ilminin, yüce gayesinin hukukunu gözetip yerine getirir. Bu yüce gaye üzerinde yarattığı insana bu gaye ve esasın gereği olarak Kendisine kulluk yapmaları başarısını verir. Tüm olup biteni, görünen ve görünmeyeni, madde ve manayı Bilen Allah Azıîmüşşan; insanların tüm konuştuklarını Duyan, bu yüce gaye ve üzerinde yaratıldıkları İslâm fıtratı hakkında maksad ve niyyetlerinin ne olduğun çok iyi Bilendir.

۞ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

22.Ayet: Allah Rasûl'ünün iffet ve şeref örneği olan Hanımına iftira edenlerin ortaya koydukları yalan ve iftiraların Allah Azıîmüşşan tarafından açıklanıp rezil edilmelerinden sonra Mü'minler onlardan ayrılıp uzaklaştılar. Onları gözetmeyeceklerine ve onlara yardım yapmayacaklarına dair yemin ettiler. Şöyle ki, onlardan bir kısmı son derece yokluk içerisinde idiler. Allah Teâlâ; Mü'minlerin bu davranışlarını kabul etmedi. Onların yaptıkları kötülükler yerine onlara iyilik yapmağa teşvik etti, ihtiyaçlarını temin edip yardımda bulunmalarını emretti ve şöyle buyurdu: Ey Mü'minler! İçinizden İslâm Dînini bilip yaşamakta üstün mertebelere, mal ve rızık bakımından da bolluklara sahip olanlarınız; Allah'ın Dînini yüceltmek için Allah (c.c.) Yolunda canlarını feda eden ve bunun için Medîne'ye göçüp gelenlere, bir günlük yiyecekleri olmayan çaresizlere, kendilerine muhtaç olan akrabalarına; bu iftira işine karışıp yanlışlıklara battılar diye bir şey vermemeğe ve yardım etmemeğe yemin etmesinler. Her ne kadar akılları şaşkına çeviren bu büyük iftiraya ve onu yaymağa karışsalar da yardıma devam etsinler. Aişe'nin iffet nümunesi tertemiz durumda biri olduğuna dair Ayetler indikten sonra bütün Mü'minler; iftiraya karışma suçu işleyenlerin pişman olup tevbe etmelerinden ve Allah Azıîmüşşan'ın da tevbelerini kabul etmesinden sonra onların günahlarını unutsunlar ve kusurlarını bağışlasınlar. Onları cezalandırmaktan ve suçlarını yüzlerine vurmaktan vazgeçsinler. Önceden verdikleri gıda ihtiyaç maddelerini vermeğe devam etsinler. Ey iftiraya uğrayan Mü'minler! Haksız yalancılar olan ve iftira eden o zavallıları affetmeniz ve suçlarını bağışlamanız suretiyle Allah'ın sizleri affedip kusurlarınızı örtmesini ve hatalarınızı silmesini arzu etmiyor musunuz? Kullarının durumlarını daima Düzelten Allah (c.c.); kardeşlerini affeden Mü'minleri affedip günahlarını silen Ğafûr'dur. Kullarına daima merhamet edip onların tüm ihtiyaçlarını temin eden, bağış ve ikramlarda bulunan Rahıîm'dir.

۞ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

23.Ayet: Rivayet olundu ki, bu Ayeti Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.); Hz. Ebubekr Efendimize okudu. (Kendisi ve Kendisi gibiler hakkında indiğini anladı.) Derhal dedi ki, nasıl arzu etmem. Elbette Allah Teâlâ'nın günahlarımı silmesini arzularım. Mekke'den göç edip gelen ve gayet fakir olan Halasının (Annesinin Kız Kardeşinin) Oğlu Mıstah'a; iftiraya karıştı diye kestiği yardımları tekrar yapmağa devam etti.

Allah Azıîmüşşan bu izahlardan sonra kullarının tamamına öğüt verip uyarmak ve zinâ suçlamasıyla herhangi bir kimseye iftirada bulunmalarını yasaklamak için şöyle buyurdu: Bilesiniz ki, Allah'a, peygamberleri (a.s.) mübarek dilleri vasıtasıyla Allah'tan gelen tüm huküm ve hakikatlere ve özellikle her şeyin açığa çıkarılması, yapılanların karşılık bulması için hazırlanan Ahiret Gününe kesin bir bilgi ve şuurla Îman eden, namuslu, iffetli ve kalplerinin son derece temizliğinden dolayı iftiracıların iftira yapacaklarından haberleri olmayan hanımlara zalimlik ve azgınlık yaparak iftira eden cahiller Allah'ın lanetine uğrayarak geniş rahmetinden mahrum bırakılmışlardır. Çünkü onlar; şerefli hanımlara saldırmışlar, yalan ve iftiralarla onların sır ve mahremlerini yıpratmışlar ve iğrenç dilleriyle onları rahatsız etmişlerdir. Onlara Dünyada türlü hakaretlerle ceza uygulanmak, yaşadıkları müddetçe şahidlik ve adalet mertebesinden kovulmak, Ahirette de türlü ceza ve azaba uğratılmak suretiyle bu lanet uygulanacaktır. Hulasa yaptıklarının kötülüğü ve işlediklerinin iğrençliği sebebiyle onlara en ağır ve pek büyük azap vardır.

۞ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

24.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! İftira yapanlara hakaret edip azarlaman, onlara karşı çıkıp mücadele eden Mü'minlere de dersler ve öğütler vermen için şunları anlat: O iftiracıların aleyhlerine olarak; Allah'ın konuşturmasıyla dillerinin ve ellerinin akıl ve idrakleri olmadığı halde şahidlik yapacakları günü bir düşünsünler. Kendi dilleri, elleri ve ayakları onlardan meydana gelen yalan, iftira, gayr-i meşru olarak tutup aldıkları, koşuşturarak gidip geldikleri her türlü kötülükleri, yaptıkları bütün günahları Allah Azıîmüşşan'ın ilhamıyla bir-bir anlatıp zararlarına olan şahidlikler yapacak.

۞ يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ۞

25.Ayet: O Gün; yapılanların tamamının karşılığını verecek olan Allah Teâlâ; bu zalimlerin hak olan cezasını yani; katından arz olunan tam bir adaletle hak ettikleri karşılığı eksik ve fazla olmaksızın tam olarak verecek. Ve bilecekler ki, Allah ezel-ebed Hak ve Gerçek Olandır, Tek İlâh ve her türlü intikamı almağa sonsuz ikramlar yapmağa Kadir ve Muktedir Bağımsız Gerçek Rab olduğunda hiç şüphe olmayandır, eğrisi ve kusuru olmayan pek açık ve pek sağlam adaletin Sahibidir.

۞ الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ

أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۞

26.Ayet: Kendisinin bu yüce adaletinden olarak bütün varlıklar arasındaki ilgi ve alakanın gözetilmesi için şu açıklamayı yaptı: İffet, kusursuzluk ve temizlik

yolundan saparak türlü rezilliklerle dillere düşen pis ve iğrenç kadınlar; kendileri gibi pis ve iğrenç erkekler içindir. Yani denklik hukmü ve kuralı sebebiyle bu tür kadınları o tür erkekler nikâhlarlar. Yine pis ve iğrenç olan erkekler; Allah'ın yüce maksadı ve koyduğu yararlı esaslar gereği kadınlardan kendileri gibi pis ve iğrenç olanlara layıktırlar. Yine iffetli tertemiz hanımlar; kendileri gibi namuslu tertemiz erkekler için, Allah'ın (c.c.) adalet caddesinde sapasağlam yürüyen dürüst ve temiz erkekler; aynen tertemiz ve hoş ahlaklı hanımlar içindir. Çünkü her şey tabiatı gereği kendi biçiminde olana eğilip ilgi duyar, cinsler birbiriyle buluşur. Allah Azıîmüşşan tarafından konmuş olan bu esasa Kurumsallaşmış olan İslâm Dîni dilinde denklik denir. Allah tarafından bu hüküm ortaya konup bu ilgi ve alakalar Allah Teâlâ'nın açıklayıp anlatmasıyla anlaşılınca kesin olarak bilesiniz ki, Hz. Aişe gibi iffet timsali (Büyük ve meşhur örnek) tertemiz ve hoş ahlaklı hanımlar; yalan söyleyip iftira atan, Allah'ın Hak ve Doğru Yolundan sapan zalim pisliklerin saçmaladıkları her türlü lakırdılardan müberrâdırlar.(Onlardan ve attıkları çamurlardan çok uzak ve tertemizdirler. Allah'ın Sevgili Rasûlüne yakışan ve ahlakça O'na benzeyen; hiç o pislikler ve o pisliklere benzeyenler gibi olur mu?). Bu iyi ve seçkin kulların gayet namuslu ve tertemiz olmalarından dolayı onların temizliklerini ve namuslu olduklarını görüp Bilen Allah Teâlâ tarafından onlara af ve arınmışlık; maddî ve manevî gayet hoş ve değerli rızıklar ve nimetler var. Ahirete varıp perdelerin kalktığında o sevgili kullar Cennetlerde o değerli nimetleri ve hoş rızıkları tadacaklar. Bütün değerlerin ve güzelliklerin sebebi ve dayanağı Olan Allah'ın Cemâline kavuşma şerefine erecekler.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا

ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۞

27.Ayet: Ey Rabbimiz ve Yüce Mevlâ'mız Olan Allah! Bizleri lütuf ve ikramınla değerli ve hoş rızkınla rızıklandır ve bizleri katından rahmet ve ikramınla Neîm (sonsuz nimet ve ebedî huzur ve rahat, hoş hal, sayısız imkân ve sınırsız hurriyyet) Cennetlerine konanlardan eyle.

Yukarıda anlatılan değerli ve itibarlı kişilerin yalan ve iftiralara uğrayıp sıkıntılara düşmeleri; insanların sırlarını deşeleyip onlara ayıp ve kusurlar takmaya uğraşan gaflet ehli seviyesiz insanlara karışıp kaynaşmaktan doğduğu anlaşılınca Allah Teâlâ; Mü'minler arasında ilgi, alaka, dostluk ve kaynaşmanın; kendilerini tanıtıp önceden izin alarak tam bir titizlikle hareket etmelerini ve müsaade aldıktan sonra uygun yerlere girmelerine işaret etti ki, dikkatsiz ve rastgele girip çıkmalar, karışıp kaynaşmalar anlatılan bozukluklara ve saçmalıklara sebep olmasın. Dolayısıyla şöyle buyurdu: Ey Îman edenler! Îman'ınızın gereği; sevgi ve

samimiyyet kurallarını gözetip muhafaza etmektir. Bu kurallardan olarak; evleriniz dışında kardeşlerinizin evlerine izin almadan sabırsızca ve ansızın girmeyin. Girmeye izin isteyip izin verildikten sonra girin ve girince de evde bulunanlara selam verin. Selamün aleyküm. Girebilir miyim, giremez miyim? Diye üç defa tekrarlayın. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: Girmenize izin verilirse giriniz. Yoksa dönüp gidiniz. (Kapı dışında; kapının açılmayan tarafına doğru durup açılan kısmına yan dönerek izin istenir ve kim o dendiğinde ismini ve unvanını söyleyerek kişi kendisini tanıtır. Kapıya vurulduğunda ve izin istendiğinde cevap gelmezse üç kere tekrarlanır. İzin alıp içeri girildiğinde selam verilir. İzin verilmezse anlayış gösterilip saygı ve edeple dönülür ve gidilir.) Ey Mü'minler! Bu tarz kendinizi tanıtıp izin isteyerek girmeniz; sabırsızca ansızın girmeğe kalkışmanızdan çok daha iyi ve güzeldir. Ahlak kurallarıyla ilgili olarak sizlere bu güzel ve değerli Ayet indi ki, aranızdaki dostluk ve kardeşlik sınırlarını koruyup gözetmeniz için düşünerek dersler yapasınız, insanlık, adalet (dengeli hayat), hukuk ve huzur kurallarını çiğnemeyesiniz.

۞ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ

وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ۞

28.Ayet: Eğer girmek istediğiniz evlerde kendisinden izin isteyeceğiniz kimseyi bulamadınızsa herhangi bir yanlış ve suçla suçlanmamanız için asla oralara girmeyin. Sizlere izin verecek birini buluncaya kadar bekleyin. Birini bulduğunuzda ve size izin verilmeyerek dönüp gidin dendiğinde artık sizin için girme imkânı kalmamıştır. Dolayısıyla nedenini araştırmadan derhal dönüp gidin. Cahillerin yaptığı gibi girmek için ısrar etmeyin. Sebebini araştırmadan derhal dönüp gitmek sizler için çok temiz bir davranıştır. İçinizin huzuru ve kalplerinizin temizliği için girmekte ısrar etmekten çok daha hoş bir davranıştır. Yarar ve düzeninizi idare Eden Allah (c.c.); içinizden neler düşündüğünüzü ve tüm yaptıklarınızı Bilendir. Bu bilgisi ve Haberdar oluşu gereği yapılanların karşılığını verecektir.

۞ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ۞

29.Ayet: İçinde oturulmayan evlere girmenizde bir sıkıntı ve bir yasak yok. Özellikle de oralarda rızık vs. eşyanız varsa oralara girmeniz caizdir. Böyle yerleri kiralayarak veya geçici olarak anahtarını almak suretiyle depo olarak kullanmanız daha hoştur. Kullarının içinde sakladıkları her şeyi Bilen Allah (c.c.); açığa vurduğunuz ve gizlediğiniz her şeyi bilir ve bilgisi gereği her şeyin karşılığını verir.

۞ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۞

30.Ayet: Allah Azıîmüşşan Sevgili Rasûlüne; kullarına ders ve öğütler vererek onların ahlakını güzelleştirmesini, özellikle hukuk ve sınırları korumaları, sahiplerinden başkalarına haram olan mukaddesata saygılı davranmaları ve yasaklardan uzak durmaları konusunda onları eğitmesini emretti ve şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ın hüküm ve sınırlarını tasdik edip emirlerine sarılan Mü'minlere de emret ki, gözlerini daima kıssınlar ve korusunlar da ansızın da olsa haramlara ve istenmeyen manzaralara bakmasınlar. Yürürken sadece üzerinde yürüyecekleri yollara baksınlar. Böylece daima kendilerine kötülükleri emredip yaptırmak isteyen nefislerinin kötülüklerinden ve şehvet ordularının saldırılarından kurtulmuş olsunlar. Bir de onlara ferman buyur; ırzlarını zinâ alametlerinden ve zinâya sebep olacak davranışlardan korusunlar. Ayrıca kendilerine iftira atılabilecek, insanların yanlış zanda bulunacakları ve suçlama yapabilecekleri sahalardan sakınıp uzak dursunlar. Bu gözlerini sakınıp ırzlarını korumaları onlar için çok temiz bir davranış, kalplerinin ve içlerinin arınmışlığına en uygun bir harekettir. Bilesiniz ki, onların tüm durumlarını gözetip ta'kiîb eden Allah Azıîmüşşan; onların birbirlerine kaş-göz hareketinde bulunup türlü davranışlar sergilemeleri gibi haramlardan çekici hallere ve sahalara doğru eğilip ilgi duyarak yaptıkları her şeyden Haberdar'dır.

۞ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا
وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ
أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ
أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ
لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۞

31.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah Azıîmüşşan'ın haramlarından sakınan, hüküm ve sınırlarını gözetip ayakta tutan Îmanlı hanımlara da söyle gözlerini kıssınlar ve bakışlarını kocalarına tahsis etsinler. Irz ve namuslarını haramlara eğilmekten korusunlar, kendilerini kocalarından başkalarına arz etmesinler. Süs ve takılarını ve onları taktıkları kollar, gerdanlar ve kulaklar gibi yerlerini -giydikleri elbiseler dışında- başkalarına göstermesinler. Başörtülerini; göğüslerini de örtecek şekilde başlarına örtüp bastırsınlar. Böylece örtünmeye son derece dikkat etsinler. Hulasa güzelliklerinin artması için süs olarak takındıkları ziynet ve takılarını, bunları taktıkları gerdanlar, kollar, kulaklar gibi takı yerlerini

açıp göstermesinler. Ancak bunları kocalarına gösterebilirler. Zaten ziynet ve takıları takınıp süslenmeleri kocalarının kendilerine ilgisinin artması içindir. Bunları babalarına ve kayınbabalarına gösterebilirler. Çünkü onlar; kendilerini bakıp koruyan büyükleridirler. (Tabii ki, kızları ve gelinleri onlara rahat hizmet edecekler.) Yine oğullarına ve kocalarının başka hanımlarından olan çocuklarına ziynetlerini göstermelerinde sakınca yok. Kardeşlerine ve kardeşlerinin oğullarına, (kendi oğulları gibi olan) kız kardeşlerinin oğullarına ziynetlerini gösterebilirler. Yine kendi hanımları olan Îman ve İslâm ehli hanımlara ziynetlerini ve ziynet yerlerini gösterebilirler. Kendilerine onlardan herhangi bir zararın gelmesi düşünülemez. Ancak hanımların mahrem yerlerini ve sırlarını başkalarına taşıyan ahlaksızlardan korunup sakınmalıdırlar. Tabii ki, Îman buna engel olur. (Gerçekten Allah'a inanan bir hanım bu ahlaksızlığı yapamaz. Bir de Küfür ve şirk ehli kadınlara ziynetlerini ve ziynet yerlerini göstermeleri haramdır. Fuhuş ve zinâya batmış olan ve başkalarını da düşürmek için tuzaklar kuran kadınlardan da sakınmalıdırlar.) Esaret ve kölelik zincirinden helal paralarını vererek kurtardıkları ve bunun karşılığında kendilerine insanî şartlar çerçevesinde hizmet eden (manevî oğulları durumundaki) şahıslara da ziynetlerini gösterebilirler. Zira hizmette bulundukları için bunlardan sakınmaları sıkıntı zordur. İyilik ve ikramdan geri kalmayan hanımları izleyen, gayet yaşlı oldukları için şehvetten ve iktidardan düşmüş erkeklere de ziynetlerini gösterebilirler. Yine şehvet kabarma ve erginlik çağına ulaşmamış olan, kadınların açık yerlerinin farkında olmayan küçük yaştaki erkek çocukların yanlarında da ziynetlerini ve ziynet yerlerini açığa koyabilirler. Ey peygamberlerin En Kâmili! Mü'mine hanımlara söyleyip ferman buyur; hareketli ve çalımlı yürüyüşler yaparak ayak bileklerinde bulunan ve üzerini elbiseleri ile örttükleri halhal gibi süs takılarının erkekler tarafından bilinip fark edilmesi için ayaklarını yere vurmasınlar. Hulasa kadın-erkek ey Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, O'nun peygamberlerini ve kitaplarını tasdik eden Mü'minler! Sizleri yoktan var Eden ve Kendisine döndürecek Olan Allah'a (c.c.) dönün ve hayatınızın her safhasında O'nun koyduğu hayat tarzı olan İslâm'ı yaşayın ki, tevbeleri kabul edip Kendisine dönmeğe imkânlar ve başarılar veren, maddî ve manevî yollar, sahalar ve kapılar açan, sayısız ve sonsuz bağışlar ve ikramlar veren Allah katındaki gerçek kazanca ve ebedî kurtuluşa eresiniz.

۞ وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۞

32.Ayet: Allah Azîîmüşşan; İlâhî sınırları korumağa, Mü'minler arasında ülfet, mahabbet, dostluk ve anlaşıp kaynaşma kurallarının edep ve kurallar çerçevesinde

olmasına işaret etti ve onlara; Dîn'e uygun olmayan ilişkilerin alametlerinden ve zinâya sebep olacak davranışlardan uzak durmalarını emretti ki, nesiller karışmasın ve soy-sop bozulmasın. Bu kuralların şân ve mertebesinin önemli olduğu için Dînî nikâhı başlık yaptı ve manevî nikâhın öncüsü ve habercisi olan Dünyevî nikâhın İlâhî kurallarla kayıt altına alınmasına işaret etti ve şöyle buyurdu: Ey korumanız ve himayeniz altında bulunanların tüm iş ve ihtiyaçlarını üstlenen değerli velîler! Bekârlarınızı evlendiriniz. Eyâmâ; eyyim kelimesinin çoğuludur. Erkek, kadın, bekâr, dul her bir evlenecek şahsa eyyim denir. Evlenmeğe ve evlendirilmeğe uygun olan köle ve cariyelerinizi de evlendirin. Ey velîler! Köle ve cariyelerinizi de evlendirmeniz gerekir. Evlenecek duruma gelenlerin fakir olduklarına aldırış etmeyin. Eğer evlenecekleri an onlar fakirse kullarının durumlarını düzeltip ihtiyaçlarını temin eden Allah Azîmüşşan; evlendikten sonra geniş rahmetinden ve (akla, hayale gelmeyen) bağış ve ikramlarından onlara zenginlikler verir. Kullarının rızıklarını ve geçinmeleri için lazım olan her şeyi üstlenen Allah (c.c.); sonsuz genişliğin Sahibidir ve onlara katından genişlikler ve bolluklar verir. Kullarının durumlarının perişanlığını Bilendir. O'nun bu bilgisi onların istemesine ihtiyaç bırakmadan ihtiyaçları olan her şeyi verir.

۞ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ

وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا

وَآتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللّٰهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَمَنْ يُكْرِهْهُنَّ فَإِنَّ اللّٰهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

33.Ayet: Evlenmeye ve mehir vermeğe imkân bulamayan fakıîrler; bekâr yaşamanın zorluğuna sabredip şehvetlerini teskin etmeğe ve namuslu yaşamağa çalışsınlar. Kullarının hallerini düzeltip ihtiyaçlarını sağlayan Allah Azîmüşşan; bu yiğitçe davranışları sonunda onlara rahmet ve bağışından yardımda bulunarak evlenecekleri her şeyi bulacakları zenginliği verecektir. Bu açıklamalardan sonra Allah Teâlâ efendilere; köle ve cariyeleri her türlü perişanlığı ortaya koyan esaret ve kölelik halkalarından ve esaret tokalarından kurtarıp hurriyyetlerine kavuşturmayı işaretle tavsiye etti ki, Allah'ın rızasını isteyip azabından âzâd olmak için bunu unutmasınlar. Kölelik ve esaretten kurtulmak için efendileriyle belli bir mikdarda anlaşmayı içeren yazışma yapmak isteyen köleler ister kınn (baba ve annesi de efendisinin kölesi olan), ister müdebber (kölelikten kurtuluşu efendisinin ölümüne bağlı olan), isterse müstevlede (efendisinden hamile kalmış veya ona çocuk vermiş olan) bir cariye olsun; ey efendiler! Bunlar hürriyyete kavuşmaları için yazışma istediklerinde onlarla yazışma yapın ve yardımcı olun. Bunlar bölüm-

bölüm ücretlerini vererek kölelikten kurtulmak istediklerinde; eğer kurtuluşları sonrasında Îman ehli, güvenilir ve düzgün insanlar olacakları gibi onlarda iyi haller bilip hissettiğinizde, bozgunculuk ve kötülük yapacak durumda olmadıklarında onlara bunu sağlayın. Onların ödeyecekleri mikdara ulaşmaları için Allah'ın malından yani sizlere ikramlarda bulunarak verdiği mal ve zenginliklerden onlara verin ve kölelik rezilliğinden onları kurtarın.

Allah Azıîmüşşan ayrıca elde tutulan kölelere güzel davranmayı, onları Dînin ve âdetlerin kabul etmeyeceği işleri yapmağa zorlamamayı ve onların durumlarının hoş tutulması ve korunmaları için zalimlik yapılmaması işaret ve tavsiyelerinde bulundu. Özellikle de onlar kötülüklerden korunmak istediklerinde gayr-i meşru işler yapmaları için baskı yapılmamasını emrederek şöyle buyurdu: Ey köle ve cariyelere malik olan Müslimanlar! Akıl ve olgunluklarının azlığına rağmen onlar korunup temiz kalmak istedikleri halde sizler akıl ve olgunluğu bırakarak Dünyanın geçici kazançları için onları zinâ yapmağa zorlamayın. Kim bunu yasaklayan hukmün inmesinden sonra onları bu yolla para kazanıp getirmeleri için zinâya zorlarsa; bu işe zorlanmaları sonrasında eğer korunmakta samimi iseler (çaresizlikleri sebebiyle) Allah o çaresiz cariyeleri muaf tutar ve onlara merhamet eder. Çünkü O (c.c.) Ğafûr ve Rahıîm'dir. Emir tanımayanlardan intikam Alan Allah Azıîmüşşan; onlara zulmederek bunu yaptıran zalimleri de ağır bir ceza ile cezalandırır ve onlara en kötü azabı tattırır.

۞ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ۞

34.Ayet: Ey bozukluk ve sapıklığa fırlayıp giden zalimler! Sizleri nasıl cezasız bırakırız ki... Rahmet ve Fazîlet deryası olan makamımızdan sizlere apaçık Ayetler, sizlerin yararına ve zararına olan her şeyi açıklayan hukümler göndermemize, nasıl kurtuluşa ereceğinizi anlatmamıza, tutup intikam alarak kahretmemizden sakınıp korunan Mü'minlere vaaz ve nasihat olsun diye sizden önceki zalimlerin ve azgınların düştükleri durum ve korkunç sonlarını indirip sizlere açıklamamıza rağmen uyarılarımızı duymadınız. Sizden önce kahra uğrayarak geçip giden o zalimlerin durumlarından ders alarak intikam ve azabımızdan korkup sakınacağınız yerde zulüm ve kötülüklerden vazgeçmediniz. Sonunda sizler de cezanın en kötüsünü ve azabın en şiddetlisini hak ettiniz.

۞ اللّٰهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ
يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللّٰهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ
وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۞

35.Ayet: Ey gafiller! Allah Azıîmüşşan'ın kahrından nasıl çekinmezsiniz ve O'nun korkunç bir biçimde yakalayıp intikam almasından nasıl korkmazsınız? Ey taşkınlık yaparak bozgunculuk ve tahribat yapan sapıklar! Allah'tan utanmaz mısınız? Özellikle her yerde ve her zaman her şeye ve sizlere kendilerinizden yakın, görüyor ve biliyor, gizli-açık her şeyden daima Haberdar, önlerde ve sonlarda, beden ve canlarda ve cümle varlıklarda ezel-ebed Nûru aşikâr olduğu halde aklınızı başınıza alarak dürüstçe yaşamaz mısınız? Ey cahil insafsızlar! O'nun peygamberlerine indirilen kitaplarında inip sizlere gelen hukümlerini nasıl terk edersiniz? Emirlerinin ve yasaklarının gerektirdiği çizgilerden nasıl çıkarsınız? (Her an O'nu c.c. görüyor gibi yaşamanız gerekir.) Çünkü O Allah Azıîmüşşan; Semâvât ve Arzın (Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemlerin Yeryüzünün ve bunların içerisinde bulunan canlı-cansız, madde ve ma'nâ her şeyin) Nûru'dur. Bütün Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatlarıyla daima her varlıkta gözükmektedir. Bütün varlıkları yoktan var ederken; hiçbir maddeye ve zamana ihtiyacı olmaksızın sırf Kendisinin İsimlerinin ve Sıfatlarının yansıması ve bu kudretinin eserleri olarak var etmektedir. O'nun Nûr'unun yani; Gerçek Güneş Olan Yüce varlığının parıltılarının yansımalardan ibaret olan varlık ağlarından, beden ve ruhlardan, şekil ve suretlerden görünmesi şunun gibidir: İçerisine yakılarak konmuş bir kandilin olduğu küvet (duvarda lamba koymak için pencere şeklinde bir oyuk) misali. Orada bulunan kandil inci gibi parlak yıldız misali kusursuz olan gayet berrak bir cam içindedir. Bu kandil gayet mübarek ve pek verimli bir zeytin ağacının yağından yakılmaktadır. Bu zeytin ağacı mübarek bir dağın ne doğusunda ve nede batısında aksine tam ortasında bulunmakla; Güneşin ısın ve ışınlarını gün boyu tam almakta ve bunun için yağı gayet berrak olduğundan isi ve pası bulunmamaktadır. O kadar berrak yağı var ki, neredeyse ateş dokunmadan ve yanmadan aydınlık verir haldedir. Yanan fitilin altında bulunan yağ berrak, fitilin ateşi gayet net ve buna berrak cam da kuvvet vererek kat-kat ışık yayılıyor.

Bu küvetten maksad tüm varlıklar ve şekillerdir. Allah Azıîmüşşan'ın Varlığının gereği O'nun İsimlerinden ve Sıfatlarından yansımalarla nûrlanıyor ve hayat buluyorlar. Kandilden maksad Allah Teâlâ'nın Varlığının Nûr'udur. O'nun Kendisi daima Nûr ve hayat Kaynağıdır. Bütün varlıklara Kendisini göstererek aydınlıklar

sağlar, (yollar gösterir) ve hayat verir. Öyle bir Nûr'dur ki, O'na bakmağa kalkışan gözleri ve idrakleri yok eder. Bunun için Bu Kandil (Allah Teâlâ'nın Nûr Olan Varlığı) son derece berrak ve kusursuz olan Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile örtülüdür. Yani; camdan maksad İlâhî İsimler ve Sıfatlardır. Bunlardan kâinat sahnelerinde varlıklar yansıyıp varlık âlemine eserler yayılmaktadır. Bu Kandilin yanıp durması Yüce İlâhın ma'nevî yağındandır. (Allah Azıîmüşşan'ın Nûr'u ezel ve ebed Kendindendir.) Bu mübarek ağaçtan maksad yine sonsuz iyilik ve güzelliğin kaynağı ve dayanağı olan Hak Varlıktır ki, isteyen O'ndan iyilikler ve faydalar elde etmek isteyip O Ağacın altında gölgelenmek (himayesinde bulunup nimetlerinden faydalanmak) ister. O Mübarek ağaç dallarını ve ürünlerini kâinat sahalarına ve oradaki varlıklara uzatıp yaymıştır. O sağ-sol, cihet ve sınırlardan Münezzeh olarak tam ve kusursuzdur. Kendisinde asla şer ve kötülük bulunmaz. O gayet pâk ve kusursuz olduğu için o'na ateş değmese de aydınlık verir. Bu ateşten maksad Allah Teâlâ'nın coşkun aşkının ateşidir ki, O'nun lütuf ve Cemâliyle tecellî etmesinden aşk ehli olan dostları için meydana gelir. (Bu İlâhî aşk kâmil evliyasında bulunur.) Hulasa Yüce İlâh'ın Varlığının Nûr'u; sonsuz yoğunlukta nûr üstüne nûrdur. Allah Azıîmüşşan Kendi tarafına çekip başarı vermediği müddetçe kimse O Yüce Nûr'u görüp idrak edemez. Hatta hissedemez, O'na yol bulamaz. Ancak Birliğinin sonsuzluğuna rahmetinin ve ikramının bolluğundan bir nimet olarak kullarını irşâd edip kapısında yok olmakta başarılar vererek yol gösteren Allah (c.c.); kullarından dilediğini Kendisine doğru çekip Nûr'una erdirir. Bu makama dair uyarılar yapıp bu maksada işaret için kullarının kabiliyet ve kapasitelerini Bilen Allah (c.c.) uyarıcı misaller ve eğitip açıklayıcı benzetmeler yaparak anlatımlar yapar ki, niçin yaratıldıklarını anlasınlar ve var oluşlarının başlangıç ve tekrar dönüp varacağı âlemi uyanıp idrak etsinler. Hulasa kulların canlarını ve canların dışında bulunan tüm varlıkları Kuşatan Allah Azıîmüşşan; varlık sahasında olup biten her şeyi tam olarak görerek ve kendilerine her şeyden Kendisi daha yakın bulunarak bilir. O'nun ilminden hiçbir şey gizli kalmaz.

۞ فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ۞

36.Ayet: Tam bir ihlâsla Hakka doğru çekilip gidenler için bu anlayış ve idrakleri doğup var olunca onlar; Allah Teâlâ'ya yönelip zikirler ve İlâhî dersler yapılması için hazırlanan evlerde ve özel yerlerde bulunurlar. Bununla beraber kullarının durumlarını daima Düzelten ve onlara Huzuruna erme yolunu kolaylaştıran Allah Teâlâ; o yerlerin yapısının yüksek olmasına, temellerinin sağlam yapılmasına izin vermiş ve onları gayet saygın kılmıştır. Çünkü o evlerde ve saygın kılınan şanı büyük mescidlerde Kendisine yönelerek kulluk yapılıp zikirler olacak. Allah diye Adı anılıp Tevhîd okunarak O'nun kusursuzluğu ve her şeyden Münezzeh oluşu ve

sonsuz Yüceliği ders yapılıp anlatılacak. Bunun için gerçek kahramanlar; Allah'a tam bir yönelişle o mertebesi yüce ve yapısı yüksek evlerde sabah-akşam ve her an O'nu tesbîh ederler ve daima bunu dersler yaparak derler: Ey Rabbimiz, eş, ortak ve benzerden Münezzeh ve sonsuz yüceliğin Sahibi Olan Efendimiz! Sen bambaşkasın .

۞ رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ۞

37.Ayet: O olgun kahramanlar; Dünyadan ve Dünyada olan her şeyden tamamen koparak engelleri aşmak ve dereleri geçmek suretiyle yok olup Allah Teâlâ'yı bulma yolunda başarıyla yürümek için paçalarını sığarlar ve Hak Varlığa (c.c.) doğru çekilip giderler. Bu cihetle onları; Dünya ve Ahirete dair ticaretler, kârlar, kazançlar ve alış-verişler onları Allah Azîımüşşan'ı zikretmekten alıkoymaz, O'na yönelmekten ve kapısı çevresinde tam bir bağlılıkla hizmet etmekten aldatıp ayıramaz ve bir başka şeyle meşgul edemez. Rablerine tam bir yönelişle namaz kılmaktan, Allah'ın rızasına erip Cemâlini görmeğe ulaşmak için ellerinde bulunan mallarından zekât vermekten vazgeçiremez, böyle bir şereften onları koparamaz. Tüm bu gayret ve hassasiyyetlerine rağmen kalplerin tam bir sarsıntı ile sarsılacağı, gözlerin korku ve dehşetten sağa-sola, yukarı-aşağı dönüp duracağı O Korkunç Günden ve O Gün ne yapacaklarından endişe edip Rablerinin ceza ve azabından korkarlar.

۞ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۞

38.Ayet: Onların; rahmetini umarak ve azabından korkarak yaptıkları bu samimî kulluk ve gayretlerinin tamamı; Sahip ve Efendileri Olan Allah'ın; kendilerini yaptıkları iş ve icraatlarının en güzel olanları karşılığıyla mükâfatlandırıp sonsuz bağış ve ikramlarıyla da hiçbir karşılık olmaksızın fazlaca ikramlarda bulunması içindir. Yani onların yaptıkları güzel işleri ve kusursuz hizmetleri çok daha güzel karşılıklarla karşılayıp mükâfatlandıracak ve katından da karşılıksız olarak fazlaca ikramlarda bulunacak. Kullarının samimî ve seçkinlerine üstün bağış ve ikramlarda Bulunan Allah Azîımüşşan; kullarından dilediği kimselere karşılıksız ve bedelsiz olarak maddî ve manevî hesapsız ve sınırsız rızıklar ve nimetler verir.

۞ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتّٰى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا

وَوَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهُ فَوَفّٰيهُ حِسَابَهُ وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۞

39.Ayet: Allah Azîımüşşan'ın Hak ve Gerçek varlığını inkâr ederek örtmeye çalışan, zulüm ve yalan olan batılı açığa koyup üstün getirmeğe uğraşan ve bunda inad eden

kâfirlerin çalışıp uğraştıkları işleri, Ahirette kendilerine yarar getireceğini hayal ettikleri her türlü hayır ve hasenatları Îman edenlerinin yaptıklarının aksine tıpkı çölde parlayan serap gibidir. Susuz kimse o serabı uzaktan görünce susuzluğu giderek, ciğerleri serinletecek su zanneder. Bu susuz kimse onu gördüğünde ona süratle gider, varmak için çırpınır. Uzun bir çırpınış ve aşırı yorulmadan sonra ona geldiğinde su diye bir şey bulamaz. Var olan başka bir şey de yok. Sadece yansımadan ibaret bir parıltı olup susuzluğun etkisiyle tabiat buzulmuş, göz bebeği ters yüz olup sarsılmış, güç tükenmiş, susuzluktan dolayı ciğer yanmış ve durumlar dağılmış olmaktan dolayı onu su zannetmiş, yanına vardığında ise yok olup gitmiştir. Kâfir de tıpkı bunun gibi Ahirete vardığında yaptığı hayır ve hasenatın serap gibi tok olduğunu görür ve orada kullarını daima görüp Gözeten ve yanında Hazır Olan Allah'ı (c.c.); yaptığı her şeyden tam bir adaletle hesaba çekmek üzere bulur. Hulasa Allah Teâlâ; bütün yaptıklarının karşılığını eksiksiz ve fazlasız, tam olarak verir. Kullarını; iş, icraat, tavır ve hareketlerinin tamamında izleyip her hallerinden Haberdar Olan Allah Azîmüşşan; hesabı çok süratli olandır. Kendisine has olan tam adaletiyle kullarının bütün yaptıklarının hesabını yapar, her şeyi bilmesinin gereğini göstererek hesabı görülmedik hiçbir şey bırakmaz, herkesin yaptığının karşılığını verir.

۞ أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ

إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ۞

40.Ayet: Ya da kâfirlerin çalışmaları ve yaptıkları iyilikler; kendilerine hiçbir yarar sağlamaması ve işe yaramaması bakımından koyu karanlıklar gibidir. Yani karanlık gecede yoğun karanlıklar içerisinde bulunan kimse gibi. Şöyle ki, karanlık gecede derin bir denize batmış. Kendisini deniz örtmüşken; üzerinden korkunç bir dalga ve onun üstünden daha korkunç bir dalga daha kaplamış. Peş-peşe bu dalgalar örtükten sonra hepsini örten korkunç bir bulut kaplamış ki, karanlığı hepsinden fazla. Hulasa peş-peşe gelen korkunç dalgalar ve bu korkunç bulut derken üst-üste karanlıklar. Bu karanlıklar ve çaresizlikler içinde kalan şahıs elini çıkarıp gözünün önüne getirse neredeyse elini göremez. Bunu görmeğe gücü olmayan herhangi bir şey yapmağa güç yetirebilir mi? İşte gaflet (Yaratandan habersizlik) ve sapıklık denizinde boğulan kâfirin işleri ve kazançları buna benzer. Kendisini zalimliğin, haddi aşmanın ve azgınlığın karanlıkları öyle sarmış ve gözünü öyle bir cehalet ve gaflet perdeleri kaplamış ki, Allah Azîmüşşan'ın Varlığını ve Birliğini gösteren Ayetleri ve alametleri göremez, O'nun Varlığının Yüce Niteliklerini, akıllara durgunluk veren sanatlarını, yaratıp ortaya koyduğunu ve eşsiz eserlerini idrak edemez. Allah Teâlâ'nın; kendi varlıklarında sergilediği sağlam hıkmeti, eşsiz eser

ve incelikleri bakıp görmekten mahrum olunca bu İlâhî eserler üzerinde durup düşünerek ve görerek bir şeyler yapmağa, kendilerini kurtaracak kulluğu icra ederek kurtuluşlara ermeğe kabiliyet ve kapasiteli olamazlar. Bütün bunlar onların bozulmuş varlıkları, karakterleri haline gelmiş olan kat-kat koyu cahillikleri ve aşırı şaşkınlıkları sebebiyledir. Tevhîd'inin hayat suyuna kullarını Erdiren Allah Azîmüşşan; tarafından aşk ateşi yakarak ve Kendi tarafından bir çekim suretiyle başarılar vererek kime parlayıp duran bir nûr vermemiş ise, o kimse nûrsuzdur. (O kimsenin zulüm, azgınlık ve kâfirlikte ısrarı sebebiyle lanete uğrayıp Allah'ın Nûrundan mahrum bırakılmasından sonra) onun kazancı ve çalışmaları; kendisini Allah'ın Birliğine ve Cennetinin uçsuzluğuna erdirecek Nûra sahip edemez.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ

وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۞

41.Ayet: Ey Rabbimiz! Katından bizlere öyle bir Nûr ver ki, Onunla bizler yaratılış gayemize; razı olduğun kulluk mertebesine erelim. Ey sonsuz kuvvet, metanet ve sağlamlığın Sahibi! Üstün bağış, ikram ve rahmetinle varlığımızı nûr eyle. Kardeşlerim! Ayet el-Kürsî; Allah Azîmüşşan'ın Varlığını, Eşsiz ve Tek Olan Benliğini, Kendisine has Yüce Vasıflarını ve Üstün Niteliklerini anlatmakta, Nûr Ayeti ise; kullarına yakınlığını anlatıp açıklamaktadır.

(Kardeşlerim! Yarım asra yakın zamandan beri Allah'ın izni ile Kur'an-ı Hakîm'i öğrenmeğe ve öğretmeğe hizmet etmekteyim. Bunu Bana bahşeden Yüce Mevlâ'ma sonsuz hamd ederim. Özellikle milâdî 1980 darbesinde Kayseri Kılıçaslan Camii İmam-Hatıibi iken öğrencilerime Kur'an ve Arapça derslerimi artırdım. Bir de cemaate vaaz ederken Kur'an-ı Hakîm'i Tefsir etmeğe başladım. Yirmi iki ay zarfında Tefsir tamam oldu. Yatsı Namazında dua yaptık. O gecenin sabah Namazını Kayseri Camii Kebîr'de kıldırdım ve Orada (Camii Kebir'de) on yedi sene; başta İlâhiyat Fakültesi öğrencileri olmak üzere pek çok öğrenciye dersler verdim. Orada Hatimle Teravîh Namazı kıldırırken Kur'an-ı Kerîm'i sayfa-sayfa değil, konulara göre okudum. Bu çalışma ve gayretlerimden maksadım; sırf Allah Rızası için O Eşsiz Önder, En Sevgili Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizin Ümmetinin kalplerine, kafalarına, ruhlarına ve bedenlerine Allah'ın yardımıyla Kur'an'ın Nûrunu ve bereketini arz etmekti. Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, şükür ve senalar olsun muradıma erdim. Zira Allah'ın izni, lütuf ve ikramıyla pek çok ilim sahibi ve Kur'an ehli insanlar yetişti. Öğrencilerimi ve arkadaşlarımı ne kendime ve ne de bir başkasına izafe etmedim, şunun-bunun mensubu ve şucu-bucu yapmadım. Onlara daima dedim ki, sizler; Bu Müsliman Ümmetin fertlerisiniz. Lîder sadece Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizdir. O'ndan başkaları öğretmen-öğrenci, baba-bebe,

işveren-işçi... Görevlerimiz daima Allah'a kulluk, Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimize uygunluk ve Allah için tüm yaratılanlara hizmet etmektir. Daima dürüst ve iyi insanlarla dayanışma içerisinde olup kötülere engel olacağız. Ruhlar-bedenler, Vatan-vatandaş ve her şey Allah Azıîmüşşan'dan emanettir. Asla hainlik yapmayacağız. Hulasa Yüce Önderimiz, Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimizin hâliyle hâllenerek, Ahlakıyla ahlaklanarak tam ve geçerli olan bir ihlâsla Allah Azıîmüşşan'a kulluk yapmaktan başka bir görevimizin olmadığını bileceğiz. Allah Azıîmüşşan'a kulluk öyle bir hayat tarzı ki, tüm güzellikler; hukuka saygı, büyükleri saymak, küçükleri sevmek, gelişmek, kalkınmak, Dünya ve Ahiretin seadetlerine ermeğe ve tüm insanları erdirmeğe çabalamak bununla mümkindir.

Kardeşlerim, özellikle değerli üstazlar ve can yoldaşlarım! Bunca konuşmamdan maksadım şu ki, pek çok Tefsir ve Meal kitapları okuyup inceledim ama özellikle Bu Nûr Ayetini layıkıyla anlayıp anlatana rastlamadım. Bunun sebebi; çoğu müfessirlerimizin biraz Arapça ve biraz da Dînî bilgileri bilmekle yetinip akıllarına uygun gelen tefsirlerden faydalanarak açıklamalar yapmalarıdır. Bazen tembellik, bazen gaflet ve bazen de şaşkınlıklar sebebiyle Tefsir yerine hezeyanlar yapılmıştır. Misal: Hac Suresi 52. Ayeti Tefsir ederken pek çok insan; o konudaki Ayetlere bakmadan, Allah Teâlâ'nın ve Sevgili Rasûlü Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizin açıklamalarını araştırmadan kimliği bilinmeyen bir hainin iftirasını eserine Tefsir diye koymuş. Bu konuyu iyice anlamak için KIRK DERSTE TASAVVUF Adındaki eserimizin 8. Dersini okumanızı isterim.

Saygı değer müfessirlerimizden bir kısmı; Allah Semâvât ve Arzın Nûr'udur ifadesini; Gökleri ve Yeri Güneşle ve Ayla aydınlatandır diye açıklamışlar. Bir kısmı; Gökleri Güneşle, Ayla yıldızlarla, Yeryüzünü de göllerle, nehirlerle, bitkiler, ağaçlar ve güllerle süsleyendir demiş. Bir kısmı Göklerde ve Yerde yol Gösterendir diye açıklamış.

Bazı müfessirler ise; tüm âlemleri yoktan var edip Yaşatan ve her şeyi rahmetiyle Kuşatandır diye hoş bir açıklama yapmış fakat yapılan temsili, verilen muazzam misali kavrayıp kavratamamış. Zamanının en büyük Tefsir üstazlarından olan Nahcivanî Hazretleri de Allah Teâlâ'nın verdiği misali anlamış ama manevî lezzetlerin etkisiyle müessir ve müteessiri karıştırmış, etkileyen Güneşle, etkilenen ağaca aynı nitelikleri vermiştir. Demek istiyorum ki, kusursuz bir Tefsir yapmak için Allah Azıîmüşşan'ı ve En Sevgili Rasûlünü iyi tanımalı, Kur'an'ı ve İslâm'ı iyi anlamalı... Bunun için Allah'ın (c.c.) Kur'an-ı Hakîmde işaret ettiği Lokman (a.s.), Hızır (a.s.) gibi hıkmet sahibi olan şahsıyyetleri idrak etmeğe çalışmalı ve bu uğurda Allah Rasûlünün şu uyarılarıyla hareket etmeli mealen: " Ben hıkmetin yurduyum, Alî kapısıdır." (Tirmizî tercemesi; menkıbeler konusu 6/274) " Sana hıkmeti

tavsıye ederim. Çünkü (inanç, söz ve icraatta) kusursuz iyilik hıkmettedir." (Darimî mukaddime 24.)

Hıkmet; İlim ve icraatta sağlamlığa ve kusursuzluğa sahip, gaye ve neticelere tam bir bilgi ile hâkim olmaktır. Buna ermek için Kur'an-ı Hakîmi daima hatırda tutacak derecede güçlü bir hafızlığa, başta dil bilgisi kuralları ile birlikte mükemmel bir Arapça ve tüm Dînî bilgilere sahip olmak, manevî derslerde yol alıp Kur'an ve İslâm'ın ruhuna ererek tıpkı Hz. Alî gibi Sevgili Peygamber, Yüce Önder Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizin ahlakıyla ahlaklanıp haliyle hâllenmek gerekir.

Hulasa Bu Nûr Ayetinde Allah Azıîmüşşan; tüm varlıkların; varlık Sebebinin Kendisi Olduğunu, her şeyi yoktan var ettikten sonra onların bütünlerine, parçalarına, parçacıklarına, ruhlarına, akıl, fikir ve tüm davranışlarına kendilerinden yakın, hepsinin ve her şeyin daima Sahibi olarak yaşattığını anlatıyor ve iyi anlaşılsın diye hoş bir misal veriyor:

Mübarek bir dağın ne doğusunda ve ne de batısında; tam zirvesinde mübarek (kusursuz ve pek verimli) zeytin ağacı... Dağın doğusunda bulunsa; batı tarafın gölgesinde kalır, batısında bulunsa; doğu tarafın gölgesinde kalarak istirahata geçer, uyur ve uyuşurdu. O zaman da vücudundaki yağ koyulaşır ve berraklığını kaybederdi. Güneş doğunca ilk olarak o ağacın üzerine doğuyor. Batarken de en son o ağacı bırakıp gidiyor. Onu hiçbir şey gölgelemediği için Güneşin nûrunu fazlaca alıp tertemiz depoluyor. Bu ağaçtan alınan zeytinyağı küvette (duvar kovuğunda) bulunan mükemmel bir lambaya konuyor. Kab gayet temiz ve yağ berrak. Sonra bir düzenek içerisine temiz bir fitil konuyor. Fitilin alt ucu yağın içerisine bırakılıp düzenek üzerindeki ucuna ateş temas ettirilince Güneş; ısı ve ışınlarıyla artık oradan yansımağa başlıyor. Bu ateşin rüzgârdan sönmemesi için üzerine değerli ve gayet berrak bir şişe geçiriliyor. İnci gibi gayet parlak bir yıldıza benzeyen bu şişe nûrun değerine değer katıyor.

Kendisine ateş değmese de aydınlık verecek kadar berrak olan bu zeytinyağı, üzerine ilave edilen işlemlerle kat-kat nûr ve aydınlık oluyor. Güneşin olmadığı gece anlarında Güneşten yansıyan bu nûr; nûr üstüne nûr (kat-kat ve mükemmel bir nûr) olarak halkın ihtiyaçlarını temin ediyor, onların hayatlarına destek veriyor ve yol gösteriyor.

İşte bütün âlemlerin zirvesine ve insanlığın en yüksek mertebesine ulaşan Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz; hiçbir şeyin gölgesinde ve etkisinde kalmayıp Hak ve Gerçek Güneş Olan Allah Teâlâ'nın Varlığına -O'ndan gayri her şeyi terk ederek- ruhuyla, bedeniyle ve tüm varlığıyla yönelip Kendisini O Nûra teslim etmek suretiyle sonsuz Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan Rahman Azıîmüşşan'ın Nûruyla Mübarek Varlığına (s.a.v.) nûr depolamıştır. Böylece hakikat Güneşi Olan Allah Azıîmüşşan'dan Kur'an'ı- Kerîmi, Sünnet-i Seniyyeyi ve En

Muazzam Ahlakı alarak Allah'ın bütün kulları için Kıyamete kadar; nûrların, tüm iyiliklerin, hak, hakikat, ma'rifet, hurriyyet, adalet, şefkat, merhamet, ilim, talim, irşad, hıkmet, ihkâmla icraat, bolluk, bereket, huzur, afiyet, dertlere deva, hastalıklara şifa, tüm ihtiyaçlara çare, sıhhat, Dînî ve Dünyevî işlerin tamamında bilgi, beceri ve başarı, şahsiyet, itibar, sadakat, samimiyyet, dostluk, kardeşlik ve tüm seadetlerin sonsuz hazinesi olmuştur. Yaratılmışın en muazzam ve en mübarek Ağacı Olan O Yüce Varlığın (s.a.v) özünden; küvet misali göğüslerde bulunan insan kalbinden ibaret kandile yağ taşınmakla Îman ve İslâm Nûru meydana çıkıyor, küfür ve zulmün karanlığını ortadan kaldırıyor ve insanlığın her türlü ihtiyacını sağlayarak ebedî seadetlere vesile oluyor.

Özetleyecek olursak: Gecenin karanlığında yanan ve insanların ihtiyaçlarını temin edip yol gösteren o kandil; nasıl Güneşin varlığını gösteren bir delil olup Güneşi temsil ederek Onun adına icraatlarda bulunuyorsa; Mü'minlerin kalbinde meydana gelen Îman, dillerinden doğan tesbîh, tehlîl, Allah'ı zikir, samîmî Dîn dersleri, eğitim ve irşadlar, ellerle yapılan iyilikler, ikramlar, Allah için iş, icraat ve inşaatlar, ayaklarla gidilen Haclar, Umreler ve tüm dürüst yolculuklar, cihadlar, hizmetler ve bütün varlıkla eda edilen ihlâslı kulluklar ve tüm güzellikler Allah'ın Nûrundan ibaret yansımalardır. Îman ve İslâm'da kusursuz olgunluğa ulaşan, sayısız üstün niteliklerle, Allah katında kabule ve rızaya eren kulluklar ve hem Dînî hem de Dünyevî işlerde eşsiz başarılarla sınırsız açılımlara sahip olup Yaratanın Varlığını, Birliğini, Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını anlatan Hz. Muhammed (s.a.v.) ve O'nun izinde tam bir sadakatle O'nu (s.a.v.) yansıtan her bir kâmil insan (üstün ilgi ve alakalar kurarak hoş geçim sergileyen); adına yaraşır tarzda insanlığını muhafaza ederek Rabbine ihlâslı kulluklar ve halka pek yararlı hizmetler icra eden Yüce Rasûl ve o değerli varlıklar; O'ndandır ve O'nunladır.

Şimdi Nûr Ayetine ve devamındaki iki Ayete özetli bir açıklama yapalım: Allah (c.c.); Semâvât ve Arzın (Göğün ve ötesinde bulunan; Cennet ve Cehennem dâhil her şeyi içine alan tüm Yüce Âlemlerin, Yeryüzünün) ve tamamının içinde bulunan her şeyin Nûrudur, tüm eksiklik ve noksanlıklardan, kusur ve yanlışlıklardan, zulüm ve haksızlıklardan Münezzeh (gayet uzak), Pak ve Yüce Olan Rableri, her şeyin ve herkesin varlıklarının ve hayatlarının devamının Sebebi ve onları yarattıktan sonra yaşatıp varlıklarını Yöneteni ve idare Edenidir. Sonsuz Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan O Nûr'un rahmetiyledir bütün varlıkların yoktan var edilip açığa konmaları... O Nûr iledir canları, bedenleri, güç ve kudretleri. O'nunladır özleri, yüzleri ve gözleri. O'nunladır hidayete erip Îman ve İslâm sahibi olmaları. O'nunladır sevgi, saygı ve hoş geçimleri. O'nunladır görmeleri, görüş ve idrakleri. O'nunladır; tüm canlıların Yerin altında delikler açarak yuvalar yapmaları, toprağa nefes ve teneffüs tünelleri tesis etmeleri, dağlarda, ağaçlarda ve bitkilerde örgüler

örüp barınaklar kurmaları ve insanlar için malzemeler üretip eşya dokumaları... O'nunladır; gözler, görüş, bakış ve duygular, tüm var oluş, halden hale geçişler ve yok oluşlar. O'nunladır bütün sesler, sesliler ve seslenmeler, süsler, süslüler ve süslenmeler, her türlü manzaralar. O'nunladır her türlü hareketler, duruş ve dinlenmeler. O'nunladır; tüm var oluş ve yok oluşlar, kurumlar ve çözümler. O'nunladır buluşup vedalaşmalar. O'nunladır rızıklanıp beslenmeler, sindirim ve gelişmeler. O'nunladır ilim, düşünce ve her türlü araştırmalar. O'nunladır kalblere ilham olunup dolan hıkmetler ve o hıkmetlerin yüce beyan ve açıklamalarla dillere dökülüp açıklanması, rüşd ve irşadların yapılarak Hakka erme ve erdirmeler. O'nunladır çalışıp kazanmalar ve varlık sahibi olmalar. O Nûr iledir huzur, afiyet ve tüm mutluluklar. O'nunladır düşene dost, çaresizlere çare, imkânı olmayanlara yâr ve yardımcı olmalar. O'nunladır sayıları ne kadar çok olsa da gerçek Müsliman toplumların huzur içinde birlikleri, dayanışmaları ve her türlü engeli aşıp her kötülüğü ortadan kaldırarak adaleti tesis edip huzur ve sükûnu sağlamaları. O'nunladır rızıkların, nimetlerin ve tüm ihtiyaç maddelerinin sonsuz, sınırsız ve devamlı oluşu. O'nunladır nizamlar, düzen ve intizamlar, hoş imar ve yararlı icraatlar. O'nunladır tüm kurtuluş ve kurtarışlar. O'nunladır zulme ve zalimlere karşı zaferler ve üstünlükler. O'nunladır mazlum ve ezilenleri duyup onları akla ve hayale gelmez zulüm ve işkencelerden kurtarmak. O'nunladır hurriyyetlere kavuşturup tüm dertlere şifa sağlayarak daimî huzura, güvene ve bolluklara vesile olmak. O'nunladır yuvalar, yurtlar, huzurlu ve mutlu aileler ve yurttaşlar. O'nunladır yaratılmışı sevip kendisi için dilediği mutluluk ve kutlulukları (bol azık, rızık ve imkân sahibi olmayı) herkes için de dilemek. O'nunladır herkese merhametli olmak ve Yeryüzünde bir kişi üzüntülü olduğunda aynı üzüntüyü duymak ve o kişi adına kederlenmek. O nûrlar Nûru Olan Allah iledir Allah'ı görüyor gibi yaşamak, Namazı hakkıyla kılarak tüm kötü niteliklerden arınıp Muhammedî (s.a.v.) Ahlaka sahip olmak. Zerreden küçük, en büyük küre ve dairelerden çok daha büyük olan tüm varlıkların var oluşları, varlıkların beslenip büyütülmeleri, maddî veya manevî gıdalarının sağlanması hep O'nunladır. Gökyüzünde kuşlar, böcekler, füzeler ve uçaklar; Varlığı Nûr Olan O Rahman'ın Varlığıyla, kudret, kuvvet ve idaresiyle uçarlar. Değil rızık ve gıdalarını kazanıp elde etmek, kendi ellerini ağızlarına götürmekten aciz olan yavrulara annelerini şefkat ve merhametle bakıcı yapıp büyütüp besleyen O'dur. Ey ulular ve rakiîb tanımayan yiğitler; bir öğünlük yiyeceğini taşımaktan aciz olan büyük-küçük nice varlıkları; tüm varlıkların Nûru Olan Allah Aziîmüşşan beslediği gibi sizleri de besleyen O'dur. Akıllarınız, el ve imkânlarınız bahanedir. Eğer O (c.c.) rızkınızı keserse bütün varlıklar bir araya gelse bir damla rızık ve bir lokma yiyecek veremezler. Zerrelerde, kürelerde, canlılarda, cansızlarda, madde ve manada olup biten tüm

oluşum, gelişim ve ölüşüm O'nun icra etmesiyledir. İnanan kulların varlıklarının, organlarının ve tüm parçacıklarının tam bir coşku ve ihlâsla Rablerine yönelip O'nu zikretmeleri, tesbîh ve tehlîl ile yakarışta bulunmaları O'nunladır. Tevhıîdin Kelimesini duyup O En Sevgili Rasûle uyarak süflî (alçak ve geçici) olan her şeyi terk edip Îman ve İslâm'la şereflendikten sonra Sırat-ı Müstekıîmde sadakatle giderek Tevhıîdin hakikati Olan O Nûra ermek yine O'nunladır. Îman ve İslâm'da olgunluk gösterip sadakatle hizmet ederek maddî ve manevî her şeyi bırakıp O En Yüce Dosta (c.c.) ermek ve erdirmek O En Yüce Dostladır. O'nun emrine ve rızasına uygun olarak sahip olunan saygılar, sevgiler, gayretler, başarı ve beceriler O'ndandır. Yokken var olup sayısız varlıklara, zenginliklere, makam, mevki ve mutluluklara ermek ve sonrasında O'nun aşkına tutulup varlık ve benlik dâhil her şeyden vazgeçip O'na kavuşmak O'nunladır. Ateş dokunmadan aydınlık veren yağ ve aydınlatıcı olmak O'nunladır. Kimseden ders almadan ilimlere sahip olup dersler vermek O'ndandır. O'na kavuşup ebedîliğine ererek O'na kullukta Alîler, velîler ve Hızırlar olmak O'ndandır. Gerçek ilme, marifete, hıkmete ve hakikatlere ermek O'nunladır. Çıkarcılık, ikiyüzlülük, münafıklık gibi alçak niteliklere bulaşmaksızın gerçek dostu; gerçek düşmandan seçmek ve Hakka daima dost kalmak; daima O'nunla olmakladır. Yaratılanı Yaratandan dolayı sevmek O'ndandır. O'nun kabul edip Razı olacağı sevgilere ermek, O'nun için sevmek ve sevilmek O'ndandır. Mü'minin ilmi arttıkça; Îmanının da olgunlaşmasıyla Yaratanı yarattıklarıyla kıyaslamadığı gibi O'nun Sözünü ve tesis ettiği Dînini hiçbir şeyle kıyaslamayarak Allah'ın hukümleriyle hukmetmesi O Sonsuz Nûr Olan Allah'tandır ve O'nun tevfîkıyladır.

Rahman ve Rahıîm (اَلرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ)Olan O Nûrun sonsuz ve tükenmez rahmetiyledir her şeyin yaratılıp yaşatılması, eşler ve aileler arasındaki sevgi ve merhamet. Dîn, inanç ve maneviyat bakımından sağlıklı kardeşler arasındaki bağlılık ve dayanışma O'nunladır. Yırtıcı hayvan da olsa her bir annenin; aşırı ağrı, acı ve sıkıntılar çekmesine sebep olan yavrusuna merhamet edip onu canından değerli bilerek koruyup kollaması ve türlü zahmetlerle yetiştirmesi O'nun rahmetiyledir. Saygın bir öğretmenin öğrencisini, sevgili bir öğrencinin öğretmenini, saygın bir âmirin memurunu ve sevgili bir memurun âmirini, özetle saygın bir büyüğün küçüğünü ve sevgili bir küçüğün büyüğünü koruyup kollaması, sevgi ve şefkatle birbirine sahip olmaları hep O'nunladır. O'nun rahmetinin eserleridir tüm nimetler, bereket ve bolluklar.

Melik (اَلْمَلِكُ) Olan O Nûrun Hukümdarlığıdır tüm kâinatı daima idare eden. Canlı-cansız, madde-mana, Îmanlı-Îmansız, büyük-küçük, zerre-küre, Dünya-Ahiret, melek-şeytan, insan-cin ve hayvan her şeyi ve herkesi muazzam bir düzen içerisinde yaratıp Yaşatan ve daima tutup idare Eden sırf O'dur. Bilesiniz ki, imtihan

sahası olan Dünyada meydana gelen bozukluklar, sakatlıklar, her türlü zulüm ve aksaklıklar; insanlar ve onların yaptıkları yanlışlıklar sebebiyledir. Allah Teâlâ bunlara izin vermeseydi imtihana müdahale olurdu. Ahirette bunların hesabı görülecek, suçlulara hak ettikleri cezalar verilecek ve Ahirette asla düzensizlik olmayacak.

Kuddûs (اَلْقُدُّوسُ)Olan O Nûrun; paklığının ve kusursuzluğunun eseridir o tertemiz ve kusursuz melekler, peygamberler ve velîler. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketleri onlara olsun. Yerlerde ve Göklerde görülüp rastlanan tüm temizlikler, temiz olan her şey ve temizlik organları hep O'nun (c.c.) tarafındandır.

Selâm (اَلسَّلَامُ) Olan O Nûrun (c.c.); armağanıdır tüm selâmet ve esenlikler, korunmuşluklar, dertsizlikler, kedersizlikler, huzur, güven ve daima dokunulmazlık içerisinde bulunmalar. Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz; kimsesi kalmamış bir yetim olduğu halde Şeytanın ve Şeytana tapan tüm zulüm ordularının daima saldırılar yapmalarına rağmen O'nu (s.a.v.) koruyup kollayarak daima yol gösterip âlemlere rahmet ve tüm yaratılmışa eşsiz Önder eden sırf Selâm ve Nûr Olan Allah'tır. Yine Dostu İbrahîm Peygamberi (a.s.); o korkunç ateşe attıklarında; ateşi serin ve selâm yaparak orasını gül bahçesine Çeviren O idi. Ey Rabbimiz ve Yüce Mevlâ'mız! Nûr Olan Varlığın hurmetine varlıklarımızı nûr eyle. Selâmsın ve selâm (esenlik, her şeyden kurtulup korunmuş ve huzurlu olmak) Sendendir. Senin vurmak istediğine hiçbir siper ve hiçbir çare bulunmaz, vurursun. Senin koruduğunu da kimse vuramaz; çünkü karşı durursun ve Sana asla karşı durulamaz.

Mü'min (اَلْمُؤْمِنُ) Olan O Nûrun; armağanıdır Îmanlar, emniyyetler ve emanlar. Sıdk u sadakatler, doğruluk ve dürüstlükler, doğruyu, dürüstü ve gerçeği tasdik edip onaylamalar hep Nûr ve Mü'min Olan Allah'tandır.

Müheymin (اَلْمُهَيْمِنُ) Olan O Nûrun (c.c.) kudretidir; tüm varlıkların gözetilip kollanarak daima kontrol altında tutulması, tehlikelerden ve her türlü zararlardan korunması.

Azîz (اَلْعَزِيزُ)Olan O Nûrun (c.c.) yansımasıdır; ızzetler; gerçek ve kalıcı üstünlükler, insanı insan yapan yüce değerler. Köle olarak satılan Yûsüf'ten yüz gösterdi de O'nu Mısra Sultan ve insanlığa rehber yaptı. Azîz ve Nûr Olan Allah'ın ızzeti öyle bir değer ve öyle bir gelir kaynağıdır ki, insan kalbinde Îman olarak doğar ve parlar, ibadet, itaat, Allah'a ve O'ndan gelen her şeye tam bir bağlılıkla insanı; O sonsuz kudretin, sayısız Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibine (c.c.) halife yaparak O'nun Adına icraatlarda bulunma makamına ulaştırır, sınırsız zenginliklere ve ebedî seadetlere erdirir.

Cebbar (اَلْجَبَّارُ)Olan O Nûr (c.c.); ceberutun (sonsuz gücün, eşsiz ve sınırsız iktidarın, karşısında durulmaz karar ve saltanatın)Sahibidir. O'nun karşısında engel, zorluk ve herhangi bir itiraz bulunmaz. İstediği kararı verir ve dilediğini yapar; bütün yaratılmış O Cebbarın cebri karşısında O'na isteyerek ve istemeyerek boyun eğmeğe mecburdur. Bütün zorlar ve zorbalar O'nun karşısında hiç hukmündedir. Yaratılmışa verilen geçici üstünlükler imtihan içindir. Zalimlerin zorbalıkları kendileri için korkunç bela ve azab kaynağıdır. Yarattığı her şeyin kırıklarını sarar, yaralarını iyileştirir. Her çareyi O bilir ve temin eder. Cebîreleri (kırıkları) sarmak ve tedavî etmek O'ndan yansımalar ve alınan derslerdir.

Mütekebbir (اَلْمُتَكَبِّرُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz ve sınırsız büyüklüğün Sahibi olmakla daima büyüklüğünü i'lân ve ispat eder. Kibir; yani büyüklük ve büyüklenmek O'nun hakkıdır. Gururdan (aldatmak ve aldatılmaktan) Münezzehtir. Zira gurur (aldatmak ve aldanmak) önce Şeytanın niteliğidir. Çünkü o benliğine aldanarak Allah'ın emrini tutmadı. Daha sonra kendisine istediği ömür ve imkânlar verilmekle Kıyamete kadar Allah'ın kullarını aldatmakla meşgul olmaktadır. Gurur sahibi olan Şeytandan sonra gururlanmak; Şeytana uyanların niteliği olmuştur. Daima kandırırlar ve kandırılırlar. Garuur'dan (Büyük Aldatıcı olan Şeytandan) ve gururdan (aldatmak ve aldatılmaktan) Allah'a sığınırız. Ey Rabbimiz ve Yüce Mevlâ'mız! Bizleri; ilim, anlayış ve ihlâs bakımından olgunluğa erdir.

Yaratan ve yoktan Vareden (اَلْخَالِقُ) O Nûr'dur. Maddeyi-manayı, bedenleri-canları, kalpleri, kafaları, gönülleri, arzu, istek, heva, heves her şeyi, aklı, fikri, kalbin atışını, gözün her bir bakışını, suyu ve zerrecikleri, havayı ve molekülleri, büyük-küçük, gizli-aşikâr her şeyi Yaratan O'dur.

Bari' (اَلْبَارِئُ) (Olan O Nûr (c.c.); yarattığını kusursuz yaratır. Yaratılmıştaki kusurlar, aksaklıklar ve sakatlıklar; yaratılmışın kusurları, kuralsızlıkları ve yanlışlıkları sebebiyledir. İmtihan sırrı bozulmasın diye onlara müdahale etmez. Yarattığı varlıklara düzenler verir. Onlara ilişen zarar ve zararlıları kazıyıp temizler ve düzenler. Kirleri gidermek, tırnakları kesmek, fazlalıkları tıraş etmek ve hatta kalemleri açarak yazmağa elverişli hale getirmek O'ndan yansımadır.

Müsavvir (اَلْمُصَوِّرُ)Olan O Nûr (c.c.); En muazzam ve en yüce sureti insana ikram etmiştir. Zira insanı Kendi Suretinde yaratmış, ona Kendi Üstün niteliklerinden nitelikler verip ahlakıyla ahlaklandırmıştır. Bütün suretler, yazım ve çizimler ve bu konudaki icraatlar O'ndan yansıma ama yanlış şekil, biçim ve iğrenç çizimler O Yüce Müsavvir'in Nûrundan ayrılmakladır.

Ğaffâr (اَلْغَفَّارُ)Olan O Nûr'dur. Bütün kusur ve hataları Örten, günahları Silen, varlıkları Arındıran O'dur. Olgun insanların hoşgörüleri, kusurları görmezden gelmeleri, kir ve kötülükleri temizleyip ortadan kaldırmaları, koyunun; kirler

içerisinde doğmuş olan kuzusunu tertemiz edip alınıp okşanacak hale getirmesi, gerçek eğitimci ve üstazların günahkâr ve ısyankâr insanları arındırıp yüce niteliklere sahip ederek Allah Azıîmüşşan'ın Razı olacağı kullar haline getirmeleri hep O'ndan yansımadır.

Kahhâr (اَلْقَهَّارُ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; tüm âlemlerden sonra rahmet ve ikramlarda bulunarak insanlığın tamamının ruhlarını yoktan var edip açığa koydu ve İlk İnsan Hz. Âdem'den Kıyamete kadar gelecek olan tüm insanları babadan oğula Huzurunda toplayıp Rabliğini onlara tanıtıp onaylattıktan sonra onlardan; Kendisinden başka rab tanımayacaklarına, asla şirk koşmayacaklarına, Îman ve İslâm sahibi olarak yaşamak suretiyle; yaratıldıkları gibi tertemiz döneceklerine dair söz aldı. Bu sözleşmeyi ruhlarına yazdı. Bu yüzdendir ki, insan bir yanlış yaptığında içinde bir itiraz ve kavga başlar.

İnsanlar Dünyaya geldiklerinde verdikleri sözü tutup şirke ve yanlışlığa düşmeksizin Rablerine kulluk yapıp bağlılık göstermek için akla ve her türlü imkâna sahip oldukları halde ikram üstüne ikramlarda bulunarak onlara yardım için peygamberler gönderdi ve kitaplar indirdi. İşte bütün bunlardan sonra nankörlük yapıp Yaratanı inkâr ederek üzerlerinde hiçbir hakkı olmayan Şeytana tapan ve ona uyarak Allah'ın (c.c.) peygamberine (a.s.) ve Dînine saldıran azgınları kahrederek ezer, helâk eder, etkisiz hale getirir. Sonra da Cehennemine sokarak ebediyyen azab eder.

Vehhâb (اَلْوَهَّابُ)Olan O Nûrun (c.c.) tüm nimetleri hibedir, kullarına ve tüm yaratılmışa bol-bol bağışlar. Kulluk yapmaları için her imkânı sunmaktadır. O'nun hibesi, nimet ve bağışları gayet hoş ve tatlı olduğu gibi nankörlüğün cezası korkunç ve pek acıdır.

Razzâq (اَلرَّزَّاقُ)Olan O Nûr (c.c.); imtihan sahası olan bu Dünyada herkesin rızkını bol-bol verir, bütün yaratılmışın tüm ihtiyaçlarını karşılar. Bütün sebepler, vasıtalar ve kazanç kapıları O'ndan armağandır. Helâl ve haram tüm rızıkların Tek Sahibi O'dur. O'nun hazinesinde her şey var ama haramın alınmasına, kullanılmasına ve yenmesine asla rızası olmaz. Ancak ısrarla isteyene uyarıda bulunduktan sonra o haram rızkı verdiği gibi cezasını da verir. O kimseye zulmetmez. Ancak O'nu (c.c.) duymayan ve örnek olarak gönderdiği Peygamberine (s.a.v.) uymayan zalimler kendilerine zulmederler.

Fettâh (اَلْفَتَّاحُ) Olan O Nûr (c.c); kalpleri, kafaları, gözleri, gönülleri, maddî ve manevî tüm kapıları, yolları, pınarları, yurtları, yuvaları ve tüm gelir sahalarını Açandır. Gerçek irşad ehli olan tüm peygamberlere (a.s.), insanlığın nereden gelip nereye gittiğini öğreten değerli öğretmen ve sadık üstazlara akla ve hayale gelmeyecek hizmet sahaları açarak Zatına kulluk çerçevesinde yapılan bu

hizmetlerden sonra ebedî seadetlerin, Cennet ve Cemâlin kapılarını açtığı gibi, insanlığını kaybeden, zulüm ve tahribat yapan zalimlere de Cehennemin kapılarını O (c.c.) açar.

Alîm (اَلْعَلِيمُ) Olan O Nûr (c.c.); her şeyi bilir. Gizli-aşikâr, madde-mana, geçmiş-gelecek, canlı-cansız, iyi-kötü, Dünya ve Ahiret ne varsa hepsini ve her şeyi bilir. Bütün bunları bilmesi; Kendi Varlığını, sayısız ve sonsuz olan Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını bilmesi yanında hiçbir şey değildir. Her şeyin ve herkesin bildiği bilgiler, taşıdıkları ilim ve bilimler sırf O'ndan armağandır. Burada bunları bilip O Yüce Rabbe şükredenlere ne mutlu. Bunları bilmeyip özellikle de inanmayıp Ahirette Huzuruna (c.c.) vardıktan sonra tam bir pişmanlıkla kendilerine lanet okuyacak olanlara ne yazık.

Qaabıd (اَلْقَابِضُ) Olan O Nûr (c.c.); Dürüp Daraltan ve darlıklar Verendir.

Bâsıt (اَلْبَاسِطُ) Olan O Nûr (c.c.); Yayıp Döşeyen, her türlü bolluk ve genişlikleri Verendir.

Haafıd (اَلْخَافِضُ) Olan yani Alçaltan O Nûr (c.c.); Yeryüzünü alçaltıp kullarının ayakları altına sermiştir. En güzel biçimde yarattığı insan; kendisine verilen bu şerefe karşı nankörlük yapar, kendisini yoktan Vareden, yaratırken kimseyi ortak etmeyen Allah Azîmüşşan'ı bırakıp lanetli Şeytana taparsa onu alçaklar alçağı yaparak Cehennem çukuruna atar. Haddini bilmeyen, ululuk taslayan, halka zulmeden hainleri muhakkak alçaltır.

Raafi' (اَلرَّافِعُ) Olan O Nûr (c.c.); alçalttığı gibi Yükseltendir. Kendisine (c.c.) ve gönderdiği peygamberine (a.s.) baş eğip itaat eden, yaratılmışa tevazu gösterip hizmetlerde bulunan kimseleri de yüceltir, yüksek makam ve mevkilere erdirir. Dünyada ve Ahirette Alçaltan ve Yükselten O'dur. Geçici olan Bu Dünyada Allah Teâlâ'nın hukûm ve buyrukları dışında bir şey tanımayıp ihlâsla O Nûra kulluk yapanlar Ahirette ebedî ve sonsuz yüceliklere ererler.

Müızz (اَلْمُعِزُّ) Olan O Nûr (c.c.); üstünlükler verip değerli ve kıymetli Eyleyen, galip ve üstün Getirendir. Izzet ve üstünlük daima O'nun elindedir.

Müzill (اَلْمُذِلُّ) Olan O Nûr (c.c.); had ve hukuk tanımayan zulüm sahibi kimseleri dilediği an perişan edip alçaltır, umulmadık rezilliklere ve yenilgilere uğratır.

Semi' (اَلسَّمِيعُ) Olan O Nûr (c.c.); Her şeyi duyar, kulaklar ve duyumlar O'nun Varlığı ve var etmesiyledir.

Besıîr (اَلْبَصِيرُ) Olan O Nûr Azîmüşşan; her şeyi görür. Gözler, görmeler, görüşler, idrakler ve tüm bakışlar O'nunladır ve O'nun değerli ikramlarıdır.

Hakem (الْحَكَمُ) Olan O Nûr (c.c.); her şeyi yarattığı gibi Yaşatan, failleri ve onların yaptıklarını tüm incelikleriyle görüp bilerek gerçek hakemliği Yapan, herkesin hesabını anında kesip istediği an bunu açığa koyacak Olandır.

Adl (الْعَدْلُ) Olan O Nûr (c.c.);Varlığı kusursuz, işi ve icraatları sağlam ve doğru olduğu gibi sonsuz adaletin ve her şeyde dengenin Sahibidir. Adil insanlar ve onların icra ettikleri adalet O'nunladır ve O'ndan yüce bir armağandır. Îmanında, ilminde ve icraatında adil olup insafı (hak ve payları ortadan eşit olarak bölmeyi) uygulayanları pek sever ve onlara Dünya ve Ahirette başta itibar olmak üzere değerli ikramlarda bulunur. Haksızlık yapan bozguncu ve tahribatçı zalimleri sevmez ve iflâh etmez.

Letiîf (اللَّطِيفُ) Olan O Nûr (c.c.); çetin kuvvetin ve sonsuz kudretin Sahibi olmakla beraber o kadar İnce ve o kadar Hoş ki, sonradan olan fani gözler O'nu göremezler. Düşünün ki, röntgen insanın organlarını ve organlarının içini görür fakat insanın içindeki iyilikleri ve kötülükleri göremez. Şeytanın gözü insanların içindeki iyilikleri ve kötülükleri görür ama canlarını ve melekleri göremez. Melekler bu saydıklarımın tamamını ve sıradan insanların canlarını görür ama sonradan olan her şeyden arınarak Allah'a yakınlık kazanan Allah dostlarının canlarını göremezler. Allah Teâlâ her şeyi görür ama O'nu (c.c.) kimse göremez ancak kim kendisini ve sonradan olan her şeyi terk ederek Kur'an'la dolar ve Kur'an o kimseye can ve Ayetler de göz olursa o kimseye ru'yet (görmek) mümkin olur. Allah Teâlâ Kur'an'ında Ayetlerine; besair der ki, can gözleri demektir.

Habîr (الْخَبِيرُ) Olan O Nûr (c.c.); her şeyden Haberdardır. Haberler, haberciler ve haber almakla ilgili her şey O'nunladır ve O'nun (c.c.) ikramıdır.

Halîm (الْحَلِيمُ) Olan O Nûr (c.c.); acelecilikten ve paniklemekten Münezzehtir. Kulları suç işlediklerinde hemen cezalandırmaz. Onlara telâfi için mühlet ve fırsat verir. Zalimlere de acele ceza vermez. Önce onların düzeltilmelerini veya zulümleriyle beraber bertaraf edilmelerini insanlara bırakır. Çünkü Dünyada düzen ve adaleti insanların sağlamaları için onları imtihana tabi tutup fırsatlar vermiştir. İnsanlar bu görevi yapmadıklarında ya bir kulunu görevlendirerek veya Kendisi (c.c.) o zalimi; yaptığı zulümle beraber ortadan kaldırır. Yapılan büyük-küçük hiçbir şeyi karşılıksız bırakmaz.

Azıîm (الْعَظِيمُ)Olan O Nûr (c.c.); azametin, sonsuz büyüklüğün Sahibidir. Düşünün ki, Dünyada güçlü devlet başkanlarından ve bazı yetkililerden bir kısmı Varlığı Nûr ve Azıîm Olan Allah'ın verdiği nimetlerle, askerinin ve imkânlarının çokluğuyla Allah Azıîmüşşan'ı ve O'nun verdiği nimetlere şükretmeyi unutmuş; kâfirliğe ve zulme dalmıştır. Bununla da yetinmeyip tanrılık iddiasında bulunmuştur. Her devirde bu tür sapıklıklara rastlanmaktadır. Dünyanın tüm kâfirleri ve hatta

Dünyada bulunan herkes silah, malzeme ve tüm imkânlarıyla Allah'ın yarattıklarından biri olan Güneşe saldırsalar ne yapabilirler? Böyle bir şeye kalkışmağa kendileri gülerler. Zira daha Güneşe yaklaşmadan her şey yanar, en güçlü çelikler dâhil her şey buharlaşarak yok olur. Hal bu ki, Güneş Allah Azıîmüşşan'ın yedi Cehenneminden birinin dahi bir köşesini doldurmaz. Semâvât ve Arz, Dünya ve Ahiret, Cennetler ve Cehennemler, madde ve mana, hulasa her şey Allah Teâlâ'nın büyüklüğü ile asla kıyaslanamaz. Çünkü O Azıîm'dir, pek Büyüktür. Bilesiniz ki, Dünyada içten gelerek O'na Îman etmeyen ve eğilip kulluk yapmayanlar; Ahirette Cehennemin korkunç ateşi içerisinde yanarlarken daima kendilerini lanetleyecekler ama O Azıîm Nûru daima saygıyla tesbîh edecekler.

Ğafûr (اَلْغَفُورُ) Olan O Nûr (c.c.); bir kimse ne kadar günahkâr olursa olsun, kendisine ölüm gelmeden tevbe eder (günahlarından vazgeçip Rabbine döner), Îman ederek samimiyyetle kulluk yaparsa ona mağfiret eder (kusurlarını örter, günahlarını siler), onu arınmış olan kullarına katarak ebedî nimetlerine erdirir. Yeter ki, kullar ölüm gelmeden önce tevbe etsinler. Zira ölüm gelmeden tevbe eden için affetmeyeceği günah yoktur. Yalnız nasıl olursa tevbe ederim diye bilerek tevbe geciktirilmez. Bilerek tevbeyi geciktirenler bilsinler ki, ebedî mahrumiyete uğrayabilirler.

Şekûr (اَلشَّكُورُ) Olan O Nûr (c.c.); İyilere ve iyiliklere çok daha iyi karşılıklar Verendir. Yapılan iyilikleri bilmek, iyiliklerin karşılığını ödemek, güzelce teşekkürlerde bulunmak Onunla ve O'ndandır.

Alî (اَلْعَلِيُّ) Olan O Nûr (c.c.); pek Yücedir ve sonsuz yüceliğin Sahibidir. Bütün yüceler ve yücelikler O'ndan yansıyıp gelir, O'nun yüceliğini gösterir.

Kebîr (اَلْكَبِيرُ) Olan O Nûr (c.c.); kibrin ve sonsuz büyüklüğün Sahibidir. Bütün yaratılmış isteyerek veya istemeyerek, bilerek veya bilmeyerek daima O'na karşı acizliğini ve küçüklüğünü arz etmektedir. O'na asla itiraz olunmaz ve karşı durulmaz. Tarihe bir bakın. Bütün azgınları; sahip oldukları her şeyle beraber paramparça etmiş, kemiklerini darmadağın yapmıştır.

Hafîz (اَلْحَفِيظُ) Olan O Nûr (c.c.); Koruyan, kollayan ve her şeyi ayakta tutan, unutmaktan, dalgınlıktan ve kaybetmekten Münezzeh Olandır. Bütün koruma, kollama ve ezberleyip unutmamalar O'nunladır,

Mükıît (اَلْمُقِيتُ) Olan O Nûr (c.c.); Kut ve kutluluklar (azık ve rızıklar), kuvvetler ve iktidarlar Veren, her şeyi koruyup Gözetendir. Kuvvetler, kudretler, enerji, azık ve imkânlar O'ndandır ve O'nunladır.

Hasîb (اَلْحَسِيبُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz ve gerçek asaletin, şan ve şerefin, hesab ve muhasebenin Sahibidir. Gökler ve Yerler, Güneş, Ay ve yıldızlar, Dünya ve Ahiret,

canlı ve cansız, zerre ve küre, hulasa her şey O'nun hesabı ile yaratıldı ve hesabı altında bulunup korunmaktadır. Bütün ilim, bilim, hesap, kayıt, işlem ve elemanlar O'ndan yansımakta ve O'nun yönetimindedir.

Celîl (اَلْجَلِيلُ) Olan O Nûr (c.c.) sonsuz kahrın, hışım ve gazabın, korkunç azabın Sahibidir. Gönderdiği peygamberlere (a.s.), indirdiği Ayetlere ve yansıyan Nûruna arka dönerek kâfirliğin ve zalimliğin karanlığına gömülen hainlere karşı cezası çetin ve azabı şiddetlidir. Kâfir ve zalimlerden yansıyan şiddeti (c.c.) karşısında şuurla sabredenlere derhal kurtuluş yollarını açar, zarara uğrayanların acı ve üzüntülerini giderip ebedî huzura ve sonsuz seadetlere erdirir.

Cemîl (اَلْجَمِيلُ) Olan O Nûr (c.c.); Akla ve hayale gelmeyen sonsuz güzelliğin, rahmet ve iyiliğin Sahibidir. Bütün güzel, iyi ve yararlı olan teveccühler (bir şey vermek veya almak maksadıyla yönelmeler), yaratılmışa Yaratan için tebessümler, üstün hizmetler, yardım ve ikramlar, Allah için yiyecek, içecek ve giyecekler ikram etme, Allah için eğitim, öğretim ve dersler vermeler, ballar, kaymaklar, tatlılar ve tatlılıklar O'ndandır ve O'nunladır. Dünyanın geçici güzelleri ve güzellikleri dahi sırf O'nun eseridir ve O'nun ikramıdır. Ancak insanlığın şiarı ve nişanı olan ahlak, adalet, merhamet, gerçek bilgi, yararlı olma, Hak Yolu gösterme ve yaratılmışa layıkıyla hizmet etme gibi güzelliklere değer verir. Bunların hepsi ve her şey imtihan içindir. Geçici varlıklara ve basit imkânlara aldanarak yanlışlıklar yapmak suretiyle imtihanı kaybedenlere ne yazık. Rablerine olan Îman ve kulluklarında, Sevgili Peygamberleri Hazreti Muhammed'e (s.a.v.) itaat ve uygunluklarında beceri ve başarı sahibi olanlara ne mutlu.

Kerîm (اَلْكَرِيمُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz değer ve iyiliklerin, lütuf, kerem ve bağışların Sahibidir. Maddî ve manevî tüm değerler, bağış ve iyilikler O'ndan yansımakta ve O'nunla devam etmektedir.

Rakıîb (اَلرَّقِيبُ) Olan O Nûr (c.c); sonsuz gözetim ve denetim Sahibidir. Her şeyi ve herkesi daima gözetip denetler. Bu konudaki tüm elemanlar, gözetim ve denetimler O'ndandır ve O'nunladır.

Mücîb (اَلْمُجِيبُ) Olan O Nûr (c.c.); cevap ve karşılıklar vermekte sonsuz kudret ve imkân Sahibidir. Dua sırf O'na yapılır ve her türlü duaları duymak tamamının karşılığını vermek sırf O'na mahsustur. Kullarının dua etmelerini pek sever. Yeter ki, kullar; dua ederlerken sözlerinde ve istediklerinde yanlışlık yapmasınlar ve haddi aşmasınlar... Kim ne kadar dua ederse etsin; muhakkak istediğinden daha hayırlısını alır. Kullarını bilir, onların zararına olacağı değil, yararına olacakları verir. Çağıranı kabul eder ve çaresizin imdadına yetişir.

Vâsi' (اَلْوَاسِعُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz genişliğin Sahibidir. Varlığının, İsim ve Sıfatlarının sınırı yok. Bütün genişlikler, bolluk, bereket ve imkânlar O'ndandır.

Hakîm (اَلْحَكِيمُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz huküm, karar, hıkmet (kusursuz sağlam ilim, iş ve icraat) ve ihkâmın (her şeyi sağlam yapmanın) Sahibidir. Kur'an-ı Kerîm ve Sünnet-i Seniyye tamamen hıkmet ve sonsuz ilim kaynağıdır. Başta Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz olmak üzere O'nun Değerli Halifeleri, Lokman (a.s.), Hızır (a.s.), seçkin Alîler, pîran ve velîler gibi bütün hıkmet sahipleri, bütün doğruluklar, dürüstlükler ve sağlamlıklar O'ndan (c.c.) yansımalar ve O'nu anlatan delillerdir.

Vedûd (اَلْوَدُودُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz sevgi Sahibi olup Seven, Sevilen, sevgiler, sevenler ve sevilenler Yaratandır. Kusursuz sevgiler ve Başta En Sevgili Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz olmak üzere tüm gerçek sevgililer O'ndan yansımış ve yansıyıp gelmektedir.

Mecîd (اَلْمَجِيدُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz ve sınırsız olan mecdin, yüceliğin, şân ve şerefin Sahibidir. Gerçek şân, şeref ve yücelikler O'ndandır ve O'nunladır.

Bâis (اَلْبَاعِثُ) Olan O Nûr (c.c.); elçiler, temsilciler, kitaplar ve belgeler Gönderendir. Ölenleri diriltip Ahirete göndereceği de muhakkaktır. Görevlendirmeler, göndermeler, yazışma, ulaştırma ve her şey O'nun öğretmesi, yönlendirmesi ve idare etmesiyledir.

Şehîd (اَلشَّهِيدُ) Olan O Nûr (c.c.); her şeyi Bilen, her şeye kendilerinden Yakın bulunup her şeye Şâhid ve her şey daima Kendisinin Varlığına, Birliğine, Tüm Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi olduğuna şâhid olandır. Bütün bilgi, görgü, gerçek şâhidlikler ve sağlam tespitler O'nun hoş ve hayırlı eserleridir.

Hak (اَلْحَقُّ) Olan O Nûr (c.c.); ezel-ebed Var Olan, Varlığında değişme, başkalaşma, kusur, eksik ve noksan olmayan, her şey yok olmağa mahkûm olup O sonsuz ve Gerçek olarak daima kalacak Olan Varlıktır. Yarattığına takdir edip verdiği paylara hak denmesi önemli oluşlarından ve muhakkak sorulup sahibine iade edileceğindendir. Çoğulu; hukuk olarak kullanılır. Buna riayet etmeyen, hukuku gözetmeyen zalimler asla iflah olmayacaklar. Ancak haklar sahiplerine iade edilip helalleşmekle kurtuluş mümkin olacaktır. Vuku bulup gerçekleşen her şeye de hak denir. Ölüp kabre konanlara; ölen kimse yansa yok olsa dahi sorgu haktır. Öldükten sonra tekrar diriltilip kabirden çıkarak Arasatta Mahşer (toplanma) yerinde toplanmak, yapılanların tartılması, büyük-küçük yapılan her şeyin görüleceği, iyilikleri ağır gelenlerin Cennete, iyilikleri hafif gelenlerin Cehenneme girecekleri hak ve gerçektir. Hulasa Ahiret, şefaat, Cehennem Sırat, Kevser, Cennet, sayısız nimetler ve sonsuz ikramlar haktır ve gerçekleşecektir.

Allah Azıîmüşşan kudret ve ikramıyla üzerlerimizde bulunan hakları ödesin ve hak sahiplerini bizim adımıza hoşnud etsin.

Vekîl (ٱلْوَكِيلُ) Olan O Nûr (c.c.); Kendisine işler ısmarlanmak, her şeyi üstlenip icra etmekte sonsuz kudret, liyakat ve ehliyet Sahibidir. Meleklerine, peygamberlerine ve sevdiği kullarına (a.s.) ağır görevler verir, sonra da onlar adına Kendisi taşıyıp icra eder ama onların şerefini yükseltip sevabı onlara verir. Semâvât, Arz ve dağların taşıyamayacağı Kur'an'ı Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize yükleyip Taşıyan (c.c.) ve O Kur'an sebebiyle O'nu (s.a.v.) tüm yaratılmışa Efendi ve Sultan eyleyen O'dur. Ey Rabbimiz, Yüce Mevlâ'mız! Dînimizde, Dünyamızda, Îman, İslâm ve ibadetlerimizde, En Sevgili Rasûlüne bağlılığımızda, maddî ve manevî her şeyimizde; her şeye ve herkese karşı Vekîlimiz (Avukatımız) Sensin. Varlığımızı tamamen Sana ısmarladık. Bizleri; Razı olduğun tarzda yaşat, öldür ve başta Peygamberimize ve tüm salih kullarına ilhak eyle. (Onların aralarında ve yanlarında bulundur.)

Kavî (ٱلْقَوِىُّ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz ve devamlı olan kuvvetin Sahibidir. Dost-düşman, iyi-kötü, melek, şeytan, insan, cin ve hayvan, araç ve gereç her şeyin gücü sırf O'ndandır ve O'nunladır.

Metîn (ٱلْمَتِينُ) Olan O Nûr (c.c.); ezel-ebed sonsuz metanetin ve sağlamlığın Sahibidir. Tüm sağlamlıklar ve dayanıklılıklar O'ndan ikramlardır. Kudret, kuvvet, huzur ve mutluluklar kaynağı olan Vatan, binalar, barınaklar, sığınaklar, karar ve istikrar O'nun armağanıdır ve O'nunla varlığını sürdürmektedir. Bu sebeple vatan sevgisi Îmandandır. Fani vatanlar; Ezel-Ebed Asıl Vatan Olan O Nûr'un Huzurundan yansımıştır. Sivil-Asker, Resmî-gayri resmî, idare eden ve idare edilen her biri ayrı bir iş ve icraat sahibi olarak devleti teşkil eden bütün Vatandaşlardan yansıyan eserler ve yararlar O'nunladır. Dolayısıyla tam bir şuurla gösterilen saygı ve sevgi, güzel bir karşılık ve hoş bir teşekkür de O Yüce Nûra yapılmış olur. Hamd ve Şükürler Sonsuz Nûr Olan Allah Azîmüşşan'a olsun.

Velî (ٱلْوَلِىُّ) Olan O Nûr (c.c.); bütün yarattıklarına pek Yakın Olan Gerçek Efendidir. Onları yaratıp Yöneten, Gerçek Sahip ve En Büyük Dost O'dur. Başta Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz olmak üzere bütün dostlar, başta gerçek İslâm Kardeşliği olmak üzere bütün dostluklar O'ndan yansımıştır ve O'nunla devam etmektedir.

Hamîd (ٱلْحَمِيدُ) Olan O Nûr (c.c.); ezel-ebed pek övgülü, tüm güzelliklerin Sahibidir. Yaratılmışın gerçek hamd, şükür ve övgüleri O'na mahsustur. Kullarına övgüler, itibarlar ve En Sevgili Dostu Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize Makam-Mahmud'u ikram edip Veren O'dur.

Muhsiî (ٱلْمُحْصِى) Olan O Nûr (c.c.); her şeyi sayıp Kaydeden, saymayı ve kaydetmeyi Öğretendir.

Mübdi' (الْمُبْدِئ) Olan O Nûr (c.c.); her şeyi ilkin yoktan Varedendir. Bir işe ve bir şeye başlamak, eserler ve ürünler ortaya koymak O'ndan olan ikramlardır.

Müiîd (الْمُعِيدُ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; İade edip tekrarlayan, bütün yaratılmışı ölümden sonra tekrar iade edip diriltecek Olandır..

Muhyî (الْمُحْيِي) Olan O Nûr (c.c.); yoktan canlar ve canlılar verdiği gibi, ölüleri diriltecek. Hayatî olan her şey, yeşerme ve yeşillikler hep O'ndandır.

Mümît (الْمُمِيتُ) Olan O Nûr (c.c.) Öldüren, her şeyi yoktan var ettiği gibi öldürüp yok edecek.

Hay (الْحَيُّ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; Ezel ve ebed Diridir, tüm hayatın ve canlılıkların Sahibidir.

Kayyûm (الْقَيُّومُ) Olan O Nûr (c.c.); Varlığının başlangıcı olmaksızın ezel-ebed Var olup Duran, hiçbir şeye ve kimseye ihtiyacı olmayıp her şeyi yarattıktan sonra takdir ettiği ölçülerde Tutandır.

Vâcid (الْوَاجِدُ) Olan O Nûr (c.c.); ezel-ebed Hak Varlığın, sonsuz zenginliğin, ilim ve kudretin Sahibi olup her şeyi Huzurunda hazır Bulan, hiçbir şey Kendisine hiçbir an kaybolmayan ve gizli kalmayandır.

Mâcid (الْمَاجِدُ) Olan O Nûr (c.c); sonsuz yüceliğin, güzelliğin, şân ve şerefin Sahibidir.

Vâhıd (الْوَاحِدُ) Olan O Nûr (c.c.); Sonsuz ve Sınırsız Varlığı, Ezel, Ebed, Eşsiz oluşu, Tüm Güzel İsimlere ve Yüce Sıfatlara Sahipliği bakımından Birdir.

Ehad (الْأَحَدُ) Olan O Nûr Tek ve Benzersizdir. Yaratan, Yaşatan ve tapılmaya Layık Tek İlâh O'dur.

Samed (الصَّمَدُ) Olan O Nûr (c.c.); Ezel ve ebed hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, sonsuz zenginliğin Sahibi olup her şey Kendisine muhtaç olan Yüce Sultandır.

Kadir (الْقَادِرُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz kudret Sahibi olup her şeyi ölçüp biçerek, takdir ederek kontrol altında tutar. Güç, kudret ve her konuda ölçü, biçki ve imkânlar O'ndan armağan olup O'nunla yürümekte ve yürütülmektedir.

Muktedir (الْمُقْتَدِرُ) Olan O Nûr (c.c.); ezel-ebed sonsuz iktidarın, gücün ve yönetimin Sahibidir. Kullarını imtihan etmek için geçici iktidarları Veren de O'dur. Dilediğini yüceltir, dilediğini alçaltır. Hâkimiyyet daima O'nundur.

Mukaddim (الْمُقَدِّمُ) Olan O Nûr (c.c.); kademler (ayaklar), kıdemler (öncelikli olmağa hak kazanmalar) ve iqdâmlar (atılganlıklar) verir. Kuddâme (öne) geçirir. Dilediğini yüceltip öncü yapar, akdem (en öne geçen ve en üstün olan) yapar. Gurbette

olanların, yolculuk yapanların, mevsim ve zamanların kudûmü (gelişi) O'nun getirmesiyledir.

Müahhir (الْمُؤَخِّرُ) Olan O Nûr (c.c.); sona ve arkaya Bırakan, Sonlandıran. Başka-başka varlıklar, haller ve durumlar Yaratandır.

Evvel (الْأَوَّلُ) Olan O Nûr'dur. Hiçbir şey yokken İlk O vardı. Bu Adının gereği olarak her şeyi ilk yarattı. Zira hiçbir şey diğerine benzemez. Böylece bütün varlıkları yoktan var etti.

Âhir (الْآخِرُ) de O Nûr'dur. Her şey son bulup O'na varacak. O'ndan önce olmadığı gibi, O'ndan sonra da yok.

Zahir (الظَّاهِرُ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; kıyassız olarak her şeyden Aşikâr'dır. İmtihan için bu fani gözlere Zatını görme gücü ve kapasitesi vermemiştir. En'am Suresi 103. Ayetinde mealen şöyle açıklar: Ebsar (fani beden gözleri); O Allah'ı göremez. 104. Ayetinde: Rabbinizden (Kendisini görmeniz için) besair (besiîretler; yani can gözleri) geldi. Devamlı diyoruz ki, kim çalışır ve manevî yolda ihlâsla çabalar, yolun kuralları çerçevesinde Allah'tan başarıya ererek Kur'an'ın Nûru kendisine can, Ayetlerin Nûru da göz olursa bu başarıya erer. Kalbinin gözünü sayısız varlıklarla, özellikle de her çeşit günahların kalın perdeleriyle örterse nasıl görecek? Sonsuz Nûr Olan Allah Azıîmüşşan Zahir İsmi hurmetine bütün varlıkları zahir ve aşikâr edip ortaya koymuştur. Her şey sırf O'nun eseridir.

Bâtın (الْبَاطِنُ) Olan O Nûr (c.c.); Her şeyden Aşikâr olduğu gibi her şeyden Gizlidir. Görmez misinki, yüzün, bedenin, hal, hareket, eser ve icraatların aşikâr olduğu halde ruhen sonsuz gizliliklere sahipsin.

Vâlî (الْوَالِي) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz yetki ve yönetim Sahibi olarak bütün varlıkları Yöneten ve işlerini Yürütendir. Bütün yöneticiler ve yönetimler O'nun yaratması ve izin vermesiyledir. İmtihan sahası olan bu hayat sonunda kötülerin belasını, iyilerin ikramlarını muhakkak verecek.

Müteâlî (الْمُتَعَالِي) Olan O Nûr (c.c.); daima yüceliğini arz eder ve yüceliğinin sonu yoktur.

Berr (الْبَرُّ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz iyiliğin, güzelliğin ve becerinin Sahibidir. Bütün iyiler, iyilikler, beceri ve başarılar, Allah'a kullukta, baba-ana başta olmakla tüm büyüklere saygı, çocuklar başta olmakla tüm küçüklere sevgi, merhamet yardım ve gerçek eğitimler O'ndan yansımalardır.

Tevvâb (التَّوَّابُ) Olan O Nûr (c.c.); bütün kötüleri ve kötülükleri terk edip Kendisine yönelen kullarına derhal bütün rahmeti, yardımı ve sevgisiyle Dönen, kullarına dönüş ve düzelme yollarını daima açık tutup onların tevbelerini (dönüşlerini) kabul Edendir.

Müntekım (ٱلْمُنْتَقِمُ) Olan O Nûr (c.c.); kulları arasından; verdikleri kulluk sözünü unutup kendisini başıboş zannederek pis arzuları peşinde koşan, azgınlık yaparak Allah'ın peygamberlerini ve kitaplarını tanımayan, bununla da kalmayıp yaratılmış olanlara zulüm ve tahribat yapan hainlerin yaptıklarını yanına bırakmayıp onlardan intikam Alandır.

Afüvv (ٱلْعَفُوُّ) Olan O Nûr (c.c.); tüm kötülüklerden vazgeçerek Kendisine (c.c.) kulluğa yönelenleri affedip cezalandırmaktan Vazgeçendir.

Raûf (ٱلرَّؤُفُ) Olan O Nûr (c.c.); yarattıklarına pek re'fetli, gayet şefkatli ve çok merhametlidir. Bütün şefkatler, merhametler ve hoşgörüler O'ndan yansıyıp gelir ve O'nu anlatır.

Malik ül-mülk (مَالِكُ الْمُلْكِ) Olan O Nûr (c.c.); bütün mülkün (idarenin) Sahibidir. Memleketler, mallar, milkler (emlâk olan her şey), melikler (krallar ve hukümdârlar), büyük-küçük tüm idare ve idareciler O'nun elindedir. İdare ve yönetimlerin tamamının Mâlik'i ve Melik'i (Gerçek ve Tek Hukümdârı, Sahibi ve Yöneticisi) O'dur. İmtihan Yurdu olan Dünyada kullarına geçici yetkiler vermiştir, ancak buyruklarını tanımayan, yanlış görüşleri, pis arzuları ve birtakım zavallı yaratıkları kendilerine adeta tanrı yaparak haddi aşan idarecileri kahır ve dehşet pençesiyle yakalayıp korkunç bela ve husrana, ebedî azap ve sonsuz zararlara sokacaktır.

Zül-Celâl vel- ikram (ذُوالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz kahrın, şiddetin, lütuf ve ikramın Sahibidir. Ebubekr, Omer, Osman ve Alî (r.a.) Efendilerimiz başta olmak üzere tüm İslâm Fatihlerinin zulüm ve kâfirlik icra eden hainlere karşı ortaya koyup sergiledikleri kahır, şiddet ve düşmanları helâk eden ezici kuvvet ve üstünlükleri âlemlerin Nûru Olan Allah'ın Celâl ve Kahrından yansımalardır. Bunda adalet, huzur, güven ve pek büyük bir nimet olan hurriyyetin tesisi var. Kâfir ve hainlerin sahip oldukları şiddet ve ihtişamın Yaratıcısı da elbette Allah'tır ancak geçici olan o güç herkes için imtihan vesilesidir. O kâfirlerin sahip oldukları güçte zulüm, haksızlık, hayâsızlık ve esaretler var. Zira Allah Razı değil. O kâfirliğin, zulmün ve şiddetin zararını en çok o şiddeti icra edenler görecekler. Gerçek Mü'min onlardan eza ve cefa görse, hatta şehîd olsa bütün bunlar onun için sonsuz nimetlere, yüksek mertebelere ve ebedî hayata sermaye olacak. Gerçek manada şehîd; sınırsız bilgiye ve yönlere sığmayan göze ererek Allah Teâlâ'yı gören demektir. Çünkü o; inanıp üzerinde yürüdüğü Allah Yolunda her şeyden ve hatta canından geçmiş ve böylece can gözünün perdeleri yok olarak Mevlâ'sına kavuşmuştur. O bu ikrama erdi diye zalimler asla kurtulacak değiller, onlar zulümleriyle ve Şeytanlarıyla beraber kahır kazanlarına ve Cehenneme gömülecekler.

Muksit (اَلْمُقْسِطُ) Olan O Nûr (c.c); sonsuz adaletin Sahibidir.

Câmi' (اَلْجَامِعُ) Olan O Nûr (c.c.); Sonsuz güzellikleri ve sınırsız yücelikleri, Esmâ-ı Husnâ'yı ve Sıfat-ı Ulyâ'yı Kendisinde Toplayan ve her şeyi Kuşatandır.

Ğanî (اَلْغَنِيُّ) Olan O Nûr (c.c.); Sonsuz zenginliğin Sahibidir ve bütün zenginlikler O'ndan yansımadır.

Muğnî (اَلْمُغْنِي) Olan O Nûr (c.c.); zenginlikler Veren ve yarattıklarını doyurup kanaat sahibi ederek ihtiyaç bırakmayandır. Bizleri; tüm kötülüklere ve razı olmadığı her şeye karşı gayet tok eylesin.

Mâni' (اَلْمَانِعُ) Olan O Nûr (c.c.); Eşsiz kudret ve himâyenin, engel ve korumanın Sahibi olarak dilediğini dilediği şeylerden Men'edendir. Dîninden ve Kitabından uzaklaşanı; rahmet ve nimetlerinden la'net edip (uzaklaştırıp) mahrum bırakır. Koruduğunu kimseye vermez, asla karşı konulmaz Olandır. Da'vasını, Îmanı, İslâm'ı ve gerçek Müslimanları kıskanır ve korur. Güzel gayretler, hoş kıskançlıklar, koruma ve kollamalar O Yüce Nûr'dan yansımalardır.

Daar; zarar veren ve zararlar yaratan (اَلضَّارُّ) O Nûr (c.c.); emanetlerine ve sevdiklerine zarar verenlere büyük zararlar ve cezalar keser.

Nâfi' (اَلنَّافِعُ) Olan O Nûr (c.c.); tüm faydaların ve bütün yararların Sahibidir. Yararlar ve yararlı varlıklar O'ndan yansımalardır.

Nûr (اَلنُّورُ) Olan Yüce Mevlâ'mız öyle bir Nûr ki, O'nun eseri sadece aydınlıklar değil; zifiri karanlıkları ve karanlıklar içerisinde bulunan kapkara varlıkları ayakta tutan, besleyip idare eden, bedenlerdeki ruhlar ve ruhları ayakta tutan ilim, kudret ve icraatlar, tekbirler, ta'zîmler, kıyamlar, kıraetler, rukû'lar ve secdeler, tahiyyat ve teslimler, sonsuz huzur ve huşu'lar, bütün manevî zevklar O Nûr'dan kaynaklanmaktadır. Üzerine kara bulutların çöktüğü denizler ve o kat-kat karanlıkların altında bulunan canlar, canlılar ve hepsinin yaratılmasına, beslenip yaşatılmasına Sahip Olan sırf O'dur. Canlıların hücreleri, havanın molekülleri, cansızların tüm parçacıkları O'nun tarafından birleştirilip türlü varlıklar haline getirilerek sırf O'nun bileceği sayısız gayeler için kullanılıp idare edilmektedir. O'nunladır ağızlara atılan lokmalar. O'nun yaratıp ikram ettiği organlarla o lokmaların birkaç parça yapıldıktan sonra; şuurlu veya şuursuz olarak O'na ısmarlamak suretiyle mideye göndermeler. O Yüce Nûr'dur bir lokmayı milyonlarca parçalara bölerek gözün göremeyeceği kadar küçük olan her bir parçaya can verip her bir parçacığa ayrı ve farklı Yüce bir İsmiyle tecellî ederek değişik karakterlere erdirdikten sonra vücudun değişik organlarına muazzam bir bilgi, kontrol ve düzen içerisinde dokuyup İşleten...

Hâdî (الْهَادِي) Olan O Nûr (c.c.); kullarının Kendisine ulaşmaları için yollar yaratan ve İslâm'ı yolların En Doğrusu, En Hayırlısı Yapan, insanı; İslâm karakteri üzere yaratıp Bu Yolu bulmasını, tam bir kararlılıkla Bu Yolda yaşayıp sağlam yolculuk yapmasını Kolaylaştıran, sadık ve salih kullarını daima hedeflerine Erdirendir. Gerçekleri görme, Hak Yolda yürüyüp gayelere ve Gerçek Murada erme, yol gösteren önderler, Ayetler ve deliller O'nunladır.

Bedî' (الْبَدِيعُ) Olan O Nûr (c.c.); Eşsiz ve Benzersiz olduğu gibi yarattığı her şeyi eşsiz, benzersiz ve hoş olarak yaratır. Herkesin varlığı O'nun Varlığına, bir ve benzersiz oluşu da O'nun Birliğine belgedir, apaçık alamettir.

Bâkıî (الْبَاقِي)Olan O Nûr Azıîmüşşan; başlangıcı olmayan Ezel olduğu gibi, sonu olmayan Ebeddir. Her şey yok olur O (c.c.) hep kalır.

Vâris (الْوَارِثُ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; ezel-ebed her şeyin asıl Sahibi olduğu gibi; Semâvât ve Arzda (Göklerde ve Yerde) olan her şey yok olur ve tamamı O'na kalır. Kişiler öldüklerinde kalan malın Varisi; taksim olup yeni varisler ortaya çıkıncaya kadar Allah Azıîmüşşan'dır. Bu arada o mala dokunmaktan sakınınız. Ölen şahsın varisleri dahi; o mal taksim olunup Allah'ın belirlediği paylar sahiplerine verilmedikçe dokunmamalıdırlar. Bilesiniz ki, Allah'a hasım ve düşman olmak korkunçtur.

Raşîd (الرَّشِيدُ) Olan O Nûr (c.c.); sonsuz olgunluğun ve kusursuzluğun Sahibidir. Olgunluklar, erginlikler, Hak Yolda olma ve daima doğru bulunma, eğitim, irşad ve gayelere erdirme O'ndandır.

Sabûr (الصَّبُورُ) Olan O Nûr Azıîmüşşan; Sonsuz sabrın Sahibidir. Her şeyi bilmek, sonsuz kudret ve kuvvet Sahibi olmak ve bütün varlıkları kuşatıp idare etmekle tam bir kararlılık ve sonsuz Hâkimiyyet O'nundur. Yarattıklarının sabredip tahammüllü oluşları, olgun Mü'minlerin İlâhî kurallara bağlılıkları O'ndan yapılan ikramlardır.

Bir uyarı: Sonsuz Nûr Olan Allah Azıîmüşşan; sonsuz sabır Sahibidir ama tahammülden Münezzehtir. Tahammül; hıml (yük) yüklenmek ve bu yük sebebiyle sıkıntı çekmek demektir. Çünkü Allah Teâlâ; bütün âlemleri yoktan var ederken, koruyup kollarken, yaşatıp yönetirken dileyip buyurmasıyla yapar ve asla hiçbir şey O'na yük olmaz ve ağır gelmez. Görmez misiniz ki, O'nun yarattığı Güneş; pek çok âlemleri ısıtıp ışıtır, fakat asla Güneşe yük olmaz. Melekler çok önemli görevler yaparlar ama onlarda dahi tahammül (yük yüklenme) diye bir şey olmaz. Allah Azıîmüşşan Bambaşkadır. Hiçbir şeye benzemez. Yani; Allah Teâlâ'yı anıp anlatırken O'na yakışan ve yakışmayan niteliklere dikkat edeceksiniz. Bunun için Kaynak; Güzel İsimleri, Kur'an'ı Kerim, başta Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz ve tüm peygamberler (a.s.) ve Allah'ın kâmil evliyası (olgun dostları) ve maneviyatı kuvvetli olan ilim ve hıkmet sahibi Dîn büyükleridir.

Özetleyecek olursak: Başta Kur'an olmak üzere Allah tarafından indirilen kitaplar, vahiyler ve ilhamlar, başta Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimiz olmak üzere bütün peygamberler (a.s.), başta Cebraîl (a.s.) olmak üzere bütün melekler (a.s.), başta Ebubekr, Umer, Osman ve Alî (r.a.) olmak üzere tarih boyunca gelip geçen tüm halifeler, bütün Allah dostları ve tamamının özel ve umum yüce nitelikleri, duaları, zikirleri, yakarışları, davranışları, halleri, tavır, hareket, öfke ve huzurları, aşk, mahabbet, sevgi, dostluk ve yararlılıkları Bu Âlemde O Sonsuz Nûr'dan yansımalardır. Peygamberler (a.s.) başta olmak üzere Allah'ın salih ve sadık kullarının icra ettikleri İlâhî hukümler ve buyruklar... Helal rızıklar ve bütün nimetler... Halkın tamamının Allah için olan tüm mahabbet ve dostlukları... Yaratılmışa; Yaratanı anlatan, sevdiren ve O'na yöneltip götüren bütün eğitim, irşad, bilgi, belge, manzaralar ve eserler... Yapılan hayırlar, hasenatlar ve yardımlar... Kur'an okumak, Allah Azıîmüşşan'ı zikirler, tesbîhat, tehlîl, dua, salevât ve vaazlar... Hulasa O Sonsuz Nûra yaraşan, yakışan ve uygun olan maddî ve manevî her şey O'ndan yansıyan ve alıp tekrar O'na götüren nûranî varlıklardır.

Bu Nûra nerelerde yakın olunacağı Nûr Ayetinin devamında açıklanmış ve şöyle buyrulmuştur: Yüceltilip yükseltilmesine Allah'ın (c.c.) izin verdiği ve içerilerinde Allah'ın Adı zikredilip ders yapılan evlerde... Başta Ka'be ve Mescid-i Haram, Sevgili Rasûlün Şanlı Mescidi Olan Ravza-i Mutahhara ve Şerefli Kudüs olmak üzere tüm ma'bedlerle, içerisinde daima Kur'an, Allah Azıîmüşşan'ı zikir, dua, salevât ve tesbîh okunan tüm evler.

Bir sonraki Ayette de O Yüce Nûra kavuşan ve O'ndan yansıyarak daima O'nu temsil eden Allah erleri açıklanıyor: Onlar öyle erlerdir ki, Allah'ı zikretmekten, Namazı hakkıyla kılmaktan ve Zekâtı tam olarak vermekten ne bir ticaret ve ne de herhangi bir alış-veriş onları alıkoymaz. Bu Ayette o seçkin kulların ve değerli erlerin her birinin Allah Teâlâ'dan yansıyan nûr olduğu, Allah Adına icraatlarda bulunduğuna işaret ediliyor. En Sevgili Kulu ve En Yüce Rasûlü Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize de açıkça Nûr diyor ve Maide Sûresi 15. Ayette halka; O'na karşı uyarılar yapılıyor:

قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللّٰهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

Kesin olarak bilesiniz ki, sizlere; Allah tarafından Bir Nûr (kâfirliğin, zalimliğin, Allah'ın koyduğu Dîne; Yüce Hayat Tarzına ters olan her türlü ahlaksızlığın karanlığını ortadan Kaldıracak Olan Hz. Muhammed Mustafa) ve Allah tarafından indirildiği açık olup her şeyi açıklayacak olan Muazzam Bir Kitab (Kur'an) geldi. Bu Ayetin devamında ve pek çok Ayette Allah Azıîmüşşan O'nunla (s.a.v.) Rablerinin rızasını arayıp Razı olduğu buyruklara uyanları Selâm'ın (c.c.) yollarına, selamet, esenlik, kurtuluş ve ebedî seadetlere erdirmekte olduğunu anlatıyor. Hulasa bütün

peygamberlerin; Kendisine (s.a.v.) uyup Ensarından (Yardımcılarından) olmağa can attığı O En Sevgili Kul ve Eşsiz Önder; O Yüce Nûrun (c.c.) kusursuz Aynası, En Mükemmel Halifesi ve pek kudretli Temsilcisidir. O'nun İnancı, tüm icraatları, söz ve buyrukları, sevip razı olduğu her şey O Nûr'dan tecellîler, ebedî eserler ve yansımalardır.

Hulasa tahiyyat (Dünyada ve Ahirette sonsuz olarak canlar verme, canlandırıp geliştirme, canları ve canlıları elinde tutup yaşatma, yeşertme ve huzurlar verme), salevat (bütün güzel dilekler, dualar, rahmet ve nimetler verip ihtiyaçlar temin etmeler ve her türlü barındırmalar) ve tayyibat (tüm temizlikler, hoşluklar, tertemiz ve hoş mallar, yiyecekler, içecekler, insana yaraşan hoş giyecekler, eşsiz ahlak ve davranışlar ve her türlü hoş varlıklar, güzel haller ve hareketler) nûrların Nûru olan Yüce Allah'tandır ve O'nunladır.

Önemli bir uyarı: Allah Teâlâ'nın Nûrunun sırf saydığımız şân ve şeref sahibi olan varlıklara, Allah'ın Razı olduğu iş, icraat ve yüce niteliklere aid oluşu ve yaratılmışın çoğunun bu Nûr'dan mahrum kalışı; başta Şeytan olmak üzere zulüm ehli kâfir ve hainlerin Allah'ın Peygamberine, Ayetlerine, Dînine ve Kitabına arka dönerek inkâr ve bozgunculuğun karanlıklarına dalmaları sebebiyledir. Allah Azîmüşşan; elbette Şeytanın, tüm inkârcıların ve bütün tahribatçıların da Tek Rabbidir. Herkesi, herkesin yaptıklarını ve her şeyi Yaratan Allah Azîmüşşan'dır. Bilesiniz ki, sonsuz kudretin, sayısız Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan Allah Teâlâ; herkesi taşıdığı karaktere göre kuşatıp kontrol ederek yönetir. Kimini Nûruna, kimini de nârına (Cehennemine ve Cehenneme götürecek inanç, söz ve icraatlara) mazhar eder. Gıdasını Îman ve İslâm Ağacından alan Mü'min kulunu rahmet ve nimetleriyle kuşatıp idare eder. Gıdasını lanet ağacı olan Şeytandan alan nankör kâfirleri de kahrı ve gazabıyla kuşatıp idare eder. Şûraa Suresi 7. Ayetinde şöyle buyurur:

۞ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۞

İnsanlığın tamamı iki sınıftır: Birinci sınıf; O Sonsuz Nûru tercih edip Cennetin meyveleri olan Îmanı, İslâm'ı ve tüm İlâhi buyrukları derleyip toplamakla Cennette olacaklar. İkinci sınıf; O Sonsuz Nûrun Ayetlerine ve davetçilerine arkalarını dönerek Cehennemin meyveleri olan şirki, zulmü ve tüm kötülükleri derleyip topladıkları için Cehennemde olacaklar.

Kardeşlerim; her şeyden geçerek Rabbinize mürîd olursanız (sırf O'nu dileyerek O'na öğrenci olursanız) can kulaklarınıza ilham edip bütün sağlam bilgi ve icraatları söyler ve sizleri hıkmet sahibi yapar. O zaman Allah'a kulluğu, her konuda Rasûlüne (s.a.v.) uygunluğu ve yarattıklarına merhamet ederek dürüstçe hizmetlerde bulunmayı her şeye tercih edersiniz. Çünkü aslınız O Nûr'dan yansıyıp gelmiştir. Dolayısıyla varlığınızın özü olan ruhunuz sonradan olan her şeyden arınınca Yüce

Birliğe ererek, O'nun ilmiyle alîm, sırf O'nun hukümleriyle hâkim olarak O'nun kurallarını ve icraatlarını sergilersiniz. Bilesiniz ki, O'ndan yansıyıp gelen ruh ölümsüzdür. Salih ve sadık bir insan; sonradan olan, doğup ölen ek ve alakalardan kurtulunca Aslı Olan O Nûr'dan başkasını tanımaz.
Tefsiri terceme eden Ali İhsan Kardeşinizin açıklaması burada sonlandı ve tercemeye devam ediyor.)

Ey ibretle bakıp görebilen! Görmez misin: Varlığı hiçbir şeye çığa koyup anlatan Allah Azîmüşşan'ı; Semâvâtta (Yüce âlemlerde bulunan ve melekler gibi İlâhî bilgilere sahip) olan varlıklar tam bir istekle tesbîh ve sonsuz büyüklük nitelikleri ile Birliğini ve Eşsizliğini daima takdîs ederler (bütün noksanlıklardan ve kötülüklerden uzak olduğunu anar ve anlatırlar). Yine Yeryüzünde bulunan tüm varlıklar tesbîh ederler. Yeryüzü ile Gökyüzü arasında bulunan kuşlar ve tüm uçmakta olanlar havada kanatlarını açmış oldukları halde O'nu (c.c.) tesbîh ederler, O'nun Yüceliğini ve Eşsizliğini ilan ederler. Her bir varlık Yüce Yaratıcıya karşı namazını ve tesbîhini bilmekte, görevini O'na yönelerek yerine getirmektedir. Tüm Güzel İsimlerle İsimli ve Yüce Sıfatlarla Sıfatlı Olan Allah Teâlâ hepsini ve tüm yaratılmışın yaptıklarını; her şeyi kuşatan ilmiyle bilmektedir ve bütün varlıkların ortaya koyduğu tesbîh, namaz, ihlâsla yöneliş gibi bütün yaptıklarından Haberdardır.

۞ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۞

42.Ayet: Tüm varlıkları, önleriyle sonlarıyla yoktan Yaratan Allah Azîmüşşan; elbette onların yaptıkları her şeyi bilir. Çünkü Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce âlemlerin ve içindekilerin, Yeryüzü ve içindeki her şeyin idaresi Allah Azîmüşşan'ındır. Her şeyin yönetimi, karışım ve kaynaşarak birleşip vücut bulması sırf O'na aittir. Her şeyi O (c.c.) dileyip yarattığı gibi tamamının dönüşü de O'na olmaktadır. Elbette dönüşler sonradan olan ve yok olan gölge ve yansımalardan ibaret varlıklara olmayacaktır. Her şeyin dönüp varışı elbette sırf O'na (c.c.) olacaktır. Çünkü Evvel (İlk) O (c.c.); Ahir (Son) O'dur (c.c.). Zahir (her şeyden Aşikâr) Olan O (c.c.) ve Bâtın (sonsuz ve sınırsız Gizli) Olan O'dur (c.c.). Olmuş ve olacak her şeyi ezel-ebed ve devamlı Bilen O'dur. Yoktan var ederken de, tekrar yok ederken de sonsuz ilmiyle, dileyip yapmasıyla hepsinden Haberdardır.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ۞

43.Ayet: Ey göz sahibi! Görmez misin ki, kullarının rızıklarını ve ihtiyaçlarını temin etmeyi üzerine Alan Allah Azıîmüşşan; toz parçalarıyla, buhar parçalarını dağınık hallerde yağmur bulutu meydana getirmek için yukarı doğru sevk eder. Sonra o bulutun arasını kaynaştırır, sayısız parçacıkları birleştirir. Sonra da o bulutu kat-kat yapıp yoğunlaştırır ki, çokça su meydana gelsin. Sonra da (suyu birden topluca indirmez, bulutların ve atmosferin) aralarında sizlerin görüp anlayamayacağınız açıklar ve delikler meydana getirerek (kalbur ve elek gibi nesnelerden eleniyor gibi) o bulutun aralarından yağmurun çıktığını görürsün. Ey ibretle bakan kul! O'nun bağış ve rahmetinin bölgesinde bulunanlara tarafından ince bir ikramıdır. Yine bakarsın ki, Yüce Mevlâ; gökten sabit dağlar şeklinde bulutlar sarkıtır. O dağlar gibi bulutların içerisinde dolu olur. Buhar ve dumanlar havada soğuk tabakaya girmekle donar, taş gibi sertleşir. Bu da Allah'ın kahredip zarar vermesini ve kırıp helâk etmesini gösterir. Bu O'nun Celâl (kahredici) Sıfatının eseridir. Kullarından hakkında kahır hukmü geçen ve gazap ederek vurmayı dilediği kimseyi bununla vurur. Lütuf ve rahmetinin gereği değer verdiği kullarından dilediği kimselerden de doluyu uzak tutar. Yine gazap ve kahrının alameti olarak şunu gösterir: Yoğun karanlıkta şimşeğin çakmasından meydana gelen parıltısı gözleri kör edecek hale gelir ve çarptığında da ona bakan gözleri kör eder. Gözlerin kör olması birbirine zıt olan yoğun karanlıktan; aşırı aydınlığın meydana gelmesinden dolayı olur.

۞ يُقَلِّبُ اللّٰهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ ۞

44.Ayet: Allah Azıîmüşşan'ın rahmeti bol olduğu gibi kahrı da çetindir. Dolayısıyla gözleri kör etmeğe elbette Kadirdir. Çünkü tam bir bağımsızlıkla dileyip durumları evirip çevirmekte Olan Allah Teâlâ; gece ve gündüzü daima evirip çevirmektedir. Bunlar gösterir ki, yarattığı her şeyde ve tüm eserlerinde tam bir bağımsızlıkla sırf Kendisi dileyip istemekle yönetim Sahibidir ve her şeye Kadirdir. Tüm bu evirip çevirmekte, zıd olan varlıklardan zıd olanları meydana getirmekte ve her şeyi aralıksız idare etmesinde göz sahiplerine ibretler ve alacakları dersler vardır. Gerçek göz sahipleri olan kullar; Varlığı Muhakkak ve Zorunlu Olan Allah'ın Varlığını ve Birliğini idrak edip tam olarak anlayan, olup biten bütün varlıkların yaratılıp var oluşlarının sebepleri ve başlangıç mertebeleri olan Zatî Sıfatları (Allah Azıîmüşşan'ın Yüce Niteliklerini) tanıyıp tasdik eden gerçek göz ve sağlam görüş

sahibi olan kullardır. Allah'ın Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının eserlerinden işaretler alıp irşâd olarak Varlığının (c.c.) Bir olduğuna, Şânının Yüceliğine, eşten, ortaktan ve Birliğinin zıddı olan tüm kusurlardan Münezzeh olduğuna yol bulurlar.

❁ وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ

وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ❁

45.Ayet: Kendisinin Bir olduğunu, İsimlerinin ve Sıfatlarının kusursuzluğunu ve her şeyin üstünde olduğunu daima arz edip açığa koyan Allah Teâlâ; Yeryüzünde hareket eden büyük-küçük tüm canlıları sudan yaratıp açığa koydu. Su; tüm canlıların varlıklarının en temel unsuru (eleman ve öğesidir). Çünkü su; canlıların canlanıp hareket etmelerinin başlangıç maddesi, his ve idraklerinin meydana geliş kaynağıdır. Her ne kadar canlıların bedenleri su, toprak, hava ve ateş unsurlarının birleşmiş olmasından meydana gelse de en temel unsur olduğu için Allah Azıîmüşşan burada suyu bahsetti. Onlardan kimi var ki, misal yılanlar gibi karnı üzere yürür ve hareket eder. Onlardan kimi varlıklar var ki, misal insanlar ve kuş türleri gibi iki ayak üzerinde yürürler. Onlardan öylesi var ki, misal sığırlar, koyunlar ve tüm yabanî hayvanlar gibisi dört ayakları üzerinde yürürler. Hulasa Allah Azıîmüşşan; sonsuz ve sınırsız olarak dilediği varlıkları yaratmağa ve açığa Kadirdir. Bilesiniz ki, bütün kemal (tam ve kusursuz) Sıfatlarıyla Sıfatlı Olan Allah Teâlâ her şeye Kadirdir. Her şey O'nun; her şeyi kuşatan sonsuz ilmi kapsamında, denetiminde ve sonsuz kudretiyle yönetimi altındadır. Yaratıp açığa koyduğu her şeyi eksiksiz, çatlaksız ve kusursuz olarak yaratır. (Dünyada ezmek, ezilmek, kırıklık, çıkıklık ve bir takım bozukluklar halkın zulüm, cehalet ve yanlışlarından dolayı yaratılmaktadır. Allah Teâlâ'nın bunlara müdahalesi ve Kendisini göstererek engellemesi imtihan sırrına aykırı olur.)

❁ لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ❁

46.Ayet: Allah Teâlâ; kullarının gayret ve görev aşkını harekete geçirmek, Rableri Olan Allah'ın Varlığına, Birliğine, İsimlerinin ve Sıfatlarının kusursuzluğuna ve yüceliğine Îman etmekteki yapılarını ve varlıklarını kuvvetlendirmek için dedi ki, hakikaten Biz Azıîmüşşan; size karşı lütuf ve rahmetimiz makamından apaçık Ayetler indirdik. Ey sonradan olma âlemin dar zindanlarında hapsolup ısyan bukağıları ve nankörlük zincirleri ile bağlı bulunanlar! Eğer o Ayetlerimizin yüce kıymetini idrak ederseniz sizlere; Var ve Bir olduğumuzu, İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın mükemmelliğini, hem her türlü iyilik ve ikramlara, hem de her türlü ceza ve intikamlara Kadir olduğumuzu tam olarak gösterir. Böylece; çoğunuzun gaflet ve sapıklığa battığı için anlayış göstermeyerek uyanmamasına rağmen durum

ve şânımızın yüceliğini, yetki ve kahrımızın son derece çetin olduğunu iyice anlarsınız. (Böylece esaret zincirlerinden kurtulmak için Ayetlerimizi duyarak Yüce Kurtarıcıya uyarsınız.) Kullarına Îman, İslâm ve kurtuluş yollarını Gösteren Allah (c.c.); kullar içerisinden dilediği kimseleri kusur ve hatası olmayan, Kendisinin Birliğine (ve sonsuz nimetlere) erdiren Muazzam Doğru Yola erdirir.

۞ وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ۞

47.Ayet: Münafıklar son derece bozuk olup Hak Yoldan saparak bâtıla kaydıklarından dolayı sırf mallarını ve canlarını korumak için ağızlarından çıkan laf ve lakırdılarla diyorlar ki, Allah'a ve O'nun Bir olduğuna Îman ettik. O'nun tarafından gönderilip Dînini ve Ayetlerini bizlere getiren Peygamberini tasdik ettik. Tam bir teslimiyyetle duyduk ve kabul ettik. Allah'ın hukümlerine ve Rasûl'ünün buyruklarına kesin olarak hizmet etmekteyiz. Fakat konuştukları bu sözlerinden ve gösterdikleri teslimiyyetlerinden sonra o münafıklardan bir gurup Allah'ın hukümlerinden yüz çevirip kendilerinin Îman ettiklerini yalanlayarak ve sadece dilleriyle inandık dediklerini söyleyip içlerindeki kâfirliği ve münafık olduklarını ortaya koyarak Hak Yoldan sapıp giderler. Hulasa bu lanetli eşkıya ve uğursuzlar asla Îman etmemişlerdir. Her ne kadar korktukları için dillerinin ucuyla biz de Mü'minleriz deseler de gerçekte onlarla ittifak halinde değiller ve hiçbir zaman onların yanında olmazlar. Çünkü Îman kalbin işidir. Dil sadece onun tercümanıdır.

۞ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ۞

48.Ayet: O münafıklar asla Mü'min olamazlar. Şöyle ki, Allah'a ve her konuda Allah'ın Halifesi olup Allah Adına hukûm verecek olan Allah'ın Sevgili Rasûlüne; aralarında çıkan kavga ve çekişmeyi kökünden kesip halletmek üzere aralarında kusursuz bir tarzda ve tam bir adaletle hukûm vermesi için çağırıldıkları zaman ve verilen hukûm de aleyhlerine (kendilerinin zararına) olduğunda onlardan bir gurup o an yüz çevirerek derhal uzaklaşırlar.

۞ وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ۞

49.Ayet: Fakat verilen hukûm lehlerine ve alınacak hak kendileri yararlarına olursa Allah'ın Rasûlüne sünerek varırlar, kararına itaat ederek hoşnud olurlar.

۞ أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمِ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۞

50.Ayet: Hulasa onlar sadece maksad ve arzularına uyuyorlar. Hakka ve Allah'ın Doğru Yoluna dönüp bakmaksızın sırf arzu ettikleri şeylere elde etmek istiyorlar. Acaba bunlar hangi şey için Haktan vazgeçiyorlar? Bunların kalplerinde Îman'dan vazgeçiren bir dert mi var ki, kesin bilgi ve anlayıştan bunları mahrum ediyor?

Yoksa bunlar Allah Azıîmüşşan'ın ve O'nun Peygamberinin adaletinden şüphe edip tereddüdde mi bulunuyorlar? Veya cahil oldukları, kötü zanda bulundukları, Allah'a ve Rasûlüne zulmedebilirler inancı taşıdıkları için Allah'ın ve O'nun ahlakıyla ahlaklanmış olan Rasûl'ünün kendilerine zulmedip adaletten ayrılacağından mı korkuyorlar? Yo, gerçek şu ki, Allah Teâlâ'nın ve Rasûl'ünün hiçbir an adaletten ayrılmayacağında şüphe yok. Allah'a ve Peygamberine zulüm ve haksızlık isnad etmek ve böyle bir şeyi ilgilemek Allah'ın ve Rasûl'ünün şanına asla yaraşmaz. Bundan anlaşıldı ki, Allah'ın kullarını kabul etme şerefinin yüce sahasından kovulan bu uğursuzlar zalimlerin ta kendileridir. Bunlar Allah'ın kusursuz ve hatasız olan Doğru Yolunda düzgün ve dengeli bulunmak çizgisinden çıkmışlar ve zalimlikten asla ayrılamaz haldedirler. Çünkü mayaları iğrenç, karakterleri bozuk ve kalpleri hastadır.

﴿ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾

51.Ayet: Yüce Kitabında devam edip gelen âdeti ve üslûbu gereği (kâfir ve münafıkların durum ve niteliklerini anlattıktan sonra Mü'minlerin nitelik ve durumlarını anlatmak üzere) Hak Teâlâ dedi ki, Tereddüd ve şüphe içinde bocalayan münafıkların aksine gerçek Mü'minlerin Allah'a ve Rasûlüne çağırılıp çekişip tartıştıkları bir konuda aralarındaki şüphe ve haksızlıkları gidersin diye Allah Rasûl'ü tarafından İlâhî hukmü vermek üzere davet olunduklarında hiç şüphesiz gevşeklik ve erteleme göstermeksizin O'na (s.a.v) ve vereceği hukme diyecekleri söz şudur: Duyduk ve buyruklarını icra etmek üzere teslim olduk. Allah Teâlâ'nın ve Rasûl'ünün lehimize veya aleyhimize (yararımıza veya zararımıza) olan hüküm ve kararına razıyız. Allah ve Rasûl'ü katında kabul gören bu mutlu ve değerli kullar gerçek kurtuluşa erenlerdir. Eriştikleri bu nimeti hiç kaybetmezler aksine Allah tarafından karşılıksız bağış ve nimetler ikram olunarak daima üzerine ilâveler yapılır.

﴿ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴾

52.Ayet: Onların ücret olarak aldıkları nimetlere nasıl devamlı olarak ilave yapılmaz? Elbette sürekli ilave yapılacaktır. Çünkü kim Allah Azıîmüşşan'a hakkıyla teslim olup kulluk hizmetinde bulunur, Rasûl'üne hakkıyla uyup buyruklarını tutar, bunlarla beraber geçmişte yaptığı günahlardan dolayı pişman olup tevbe etmesinden sonra gazap ve intikam Sahibi Allah Azıîmüşşan'dan korkar, ömrünün kalan kısmında O'na ters düşmekten ve O'ndan gaflet etmekten sakınır ve korunursa bilesiniz ki, bu gibi itaat ve takva ehli olanlar en büyük mükâfaatlara ve

Allah katında en yüksek mertebelere ereceklerdir. Onlara hiçbir korku yok ve asla üzülmeyeceklerdir.

۞ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ

إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۞

53.Ayet: Ey Kadir Mevlâ! Katından bizlere rahmet bağışla. İşimizi de doğruluk ve isabet olarak mevcud eyle.

Ey peygamberlerin En Kâmili! Müşrik ve münafıkların içlerinin aşırı pisliğinden ve Sana karşı son derece eşkıyalık besleyip azgınlıklar peşinde koşmalarındandır ki, münafıklıklarını daha da ileri götürmek ve Mü'minleri kandırmak için yeminlerinin bütün şiddetiyle Allah'a yemin ettiler ve ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer onlara emredersen; Senin emrine sarılıp hiç oyalanmadan vereceğin kararları yerine getirmek için vatanlarından ve yurtlarından çıkarak Cihada gidip Allah yolunda savaşacaklar. Bilesin ki, bu dedikleri sadece içlerindeki kâfirliği saklamak, Mü'minleri kandırmak ve münafıklıklarına devam etmeleri içindir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Tarafımdan Sana vahyin gelip münafıklık yaptıkları söylendikten sonra o hadlerini bilmeyen zalimlere de ki, asılsız yere yemin etmeyin. Sizlerden istenen sadece bilinen ve meşru olan emre itaat etmenizdir. Görünürde emirleri tutmanız ve emre karşı gelmemeniz bizim için esastır. Gizli durumlarınızı Allah Azıîmüşşan'a havale ederiz. İçinizde saklı olanı ve her şeyi Bilen Allah (c.c.); yaptıklarınızdan ve içinizde neler yapmağa kalkıştığınızdan Haberdardır. Bu bilgisi ve Haberdar oluşunun gereğini yapar ve yaptıklarınızı karşılıksız koymaz.

۞ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا

وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۞

54.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Peygamberlik vazifeni tam olarak yapman ve Sana tarafımdan gelenleri bütünüyle açıkça herkese ulaştırman için tüm insanlara ve bütün kullara de ki, sizleri yoktan var edip açığa Koyan Allah'a tam bir teslimiyyetle eşilip hizmet edin ve O'nun emirlerinin ve yasaklarının tamamına boyun eğip riayette bulunun. Sizlere Gönderilen Peygamber de itaat edip Rabbiniz katından sizlere getirdiği her şeyi tasdik ve icra edin. Sen görevini onlara hakkıyla ulaştırdıktan kendilerine ulaştırdığın buyruklarımdan yüz çevirip giderlerse bil ki, Gönderilen Peygambere üzerine yüklenen emaneti taşıma mükâfaatı var. Ey bunları duyup anlayan mükellefler! Sizlere de üzerlerinize yüklenen hukümlere bağlılık gösterme, emirlere ve yasaklara tam olarak teslimiyet gösterme sorumlulukları var. Ey Allah'a yönelen gerçek hurriyyete erenler! Eğer O Sevgili Peygambere (s.a.v.)

eğilip uyar, dediklerini tasdik eder ve O'nun dilinden sizlere emrettiğim Dîn'in gereğini yaparsanız Rabbinize hakkıyla tanıma bilgilerine yol bularak Tevhıîdinin Hakikatine erersiniz. Eğer O'na (s.a.v.) itaat etmez, kararlarına uymaz, da'vetini kabul etmez ve yapmak için yaratıldığınız; Rabbinize ihlâsla kulluk yapma mertebesine ulaşmazsanız bilesiniz ki, sizlere bunları zorla yaptıracak değildir. O Sevgili Peygambere yüklenen Görev; Dîn konusunda hiçbir şüphe kalmayacak tarzda ve gayet açık bir surette tebliğde bulunarak sırf buyruklarımızı sizlere ulaştırmasıdır. O'ndan duyduklarınıza sarılıp hakkıyla icra ederseniz ebedî kurtuluşa ve sonsuz nimetlere erersiniz. Ortaya koyduğu Dîn'den çıkıp pis arzularınıza ve bozuk görüşlerinize sapar, giderseniz bunun korkunç vebali ve cezası sadece sizedir.

۞ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا
يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۞

55.Ayet: Ey insanlar kesin olarak bilesiniz ki, kullarına daima türlü nimetlerini ve bağışlarını bol-bol veren ve ikramlarda bulunan Allah (c.c.); içinizden özellikle Allah'ın Varlığına, Birliğine, Güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına Îman eden, peygamberler gönderip kitaplar indirdiğini, öldükten sonra dirilmeyi ve tüm Ahiretle ilgili hususları tasdik eden, böyle bir kusursuz Îman ve tam bir teslimiyyetle beraber Allah katında kabul gören yararlı işleri işleyen Mü'minlere; Rasûlüne yaptığı vahiyler ve indirdiği Kitabındaki açıklamalarla Allah'ın kendilerini Yeryüzüne halifeler kılacağını kesin yemin ederek va'd etti ve kâfirlerin egemen olduğu yerlerden onları kahredip çıkararak oralara Mü'minleri yerleştirip onların idaresine vereceğini haber verdi. Nitekim önceki Mü'minler olan Musa Peygamberin (a.s.) Kavmi olan Yahudîleri Firavunların yurtlarına yerleştirmişti. Onların o topraklara yerleşmelerinden sonra Muhakkak ki, Mü'minler için beğenip seçtiği Dînlerini yani; Yüce Dîn İslâm'ı tam bir hâkimiyyetle tesis edecek. Allah'ın Sıfatlarının içerdiği bütün önceki dînleri kapsayan ve özellikle de Allah'ın Zatının Tevhıîdinin (Öz Varlığının, Benlik ve Kimliğinin Birliğinin) Eşsizliği ve Münezzehliği üzerine kurulu olan Yüce Dîn İslâm'ı gerçek Îman sahipleri için Yeryüzünün her tarafına yerleştirecek ve böylece onların korkudan sonra hallerini güven ve huzura çevirecek, hayal, yanlış düşünce ve kuruntuların asılsız olan bâtılı varmış gibi göstermesinden doğan endişelerini; gerçek bilgiden elde edilen itmi'nana (Rableri Olan Allah'a bağlılık ve İslâm'a yatkınlığa) çevirecek. (Yani bu seçkin kullar Rablerine ermekle ve her şeyin O'nun elinde olduğunu bilmekle her türlü korku ve üzüntüden kurtulacaklar.) Varlıkları; Varlığımda (c.c.) yok olmakla ve Benim (c.c.)

Ebedîliğimde ebedîliğe ulaşmakla her şeyin Benim (c.c.) olduğunu bilerek tam bir ihlâsla Bana kulluk yaparlar. Artık yarattıklarımdan hiçbir şeyi Bana ortak görmezler. Hayal ve kuruntuları olan şeytanların kandırmalarına kulak asmadan gerçek kulluk yaparlar. Kim bundan sonra geri dönüş yaparak, hayal ve kuruntulara saparak kâfir olursa; Rablerinin kabulüne ve Yüce Huzura erdikten sonra kahra uğrayıp lanetlenerek oradan sürülen o kimseler artık tamamen Allah'ı kesin olarak bilme, layıkıyla görme ve gerçekten kavuşma mertebesinden çıkmakla insanlık mertebesinden çıkmış olanlar ve sonsuz zarara dalanlardır. İşte bu gayet açık ve telafisi mümkin olmayan korkunç zarardır.

۞ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۞

56.Ayet: Ey Muhammed Ümmeti! Sizler Allah'ın Zatının Tevhiîd'ini; yüce maksad ve muradlarınıza Kıble edinmenizden sonra sizlere Hak Teâlâ'ya doğru sağlamca gitmenizde güç kaynağı olacak gerçek sevgiyi ve tam isteği kazandıracak olan Namazı tam olarak kılın. Allah'tan başka varlıklara eğilip yönelmekten içlerinizi temizleyecek olan Zekâtı hakkıyla verin. O Meşhur Peygamber'e (s.a.v.) tam bir teslimiyyetle hizmet edin. Allah'ın Kendi Birliğine sizleri eğitip erdirecek olan Yüce Önderinize hakkıyla uyun ki, merhamet olunasınız ve Allah'ın; gözlerin görmediği, kulakları duymadığı ve hiçbir insanın aklına gelmeyen nimetlerine ve rahmetlerine eresiniz. Ey Mevlâ'mız! Bizleri Senin Razı olduğun şeylere hakkıyla kavuştur.

۞ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۞

57.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberini desteklemek için şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ı inkâr eden ve O'na Îman'dan yüz çevirip uzaklaşan kâfirleri; inad ve ısrarla kâfirliklerine devam etmekle Yeryüzünde Allah'ı aciz koyabileceklerini ve O'nun intikamını alarak onları helâk edeceğinden kurtulacaklarını sanma. Yeryüzü de Allah'ın malı ve idare sahası olup O'nun idaresi altındadır. Öyle ki, daima onları izleyip Gözeten Allah Azıîmüşşan; dilediği bir anda onları tutup köklerini kurutarak Bu Dünyada varlıklarını Yeryüzünden silecek. Ahirette de sığınakları ve ebedî kalacakları yurtları Cehennem ateşi olacak. Allah'a yemin olsun ki, onların dönüp varacakları karargâhları çok kötü olacak.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ
لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۞

58.Ayet: Allah Teâlâ; Mü'minler arasında geçmekte olan ilişki ve kaynaşma kurallarını tam olarak yapmalarına işaret etti ve onların tamamına; emredilen her şeye sarılıp uygulamayı kabul etmeleri için şöyle buyurdu: Ey Îman edenler! Kardeşlik ve beraber yaşama kuralları olarak şunları bilmelisiniz: Sizlere hizmet eden kimseler evlerinize girecekleri zaman sizlerden izin istesinler. Sahip olduğunuz köleler veya cariyeler, erkek veya kadın fark etmez. Ayette geçen zamirin erkeklere aid olması tağlîb metodu iledir. Yani onlara ağırlık verildiği ve yükümlülükte ilk derecede oldukları içindir. Yoksa emir bütün inananlaradır. Henüz erginlik çağına ermemiş olan çocuklarınız da böyle davransınlar. Hulüm; çocukların rüyalarında evlilik hallerine benzer haller yaşayarak cünüp olmaları, dölleme ve döllenme vaktine erişmeleridir. Allah Azıîmüşşan bu vakti burada bahsetti. Çünkü bu vakte erişmek; Allah'a kulluk, görev ve sorumluluk alma yükümlülüklerine erişmekte en kuvvetli sebeplerden biridir. Evlerinize bunların girmelerinin yasak olduğu ve izin isteyecekleri vakitler; üç vakit için tekrarlanacaktır. Birinci vakit; Sabah Namazından öncedir. Çünkü o vakitte insanlar; geceliklerini çıkarıp gidip Namaz kılacakları elbiselerini giyinirler. O an içeri girmeleri yasaktır ve izin istemelidirler. İkincisi öyle uykusuna yatmak ve dinlenmek için elbiselerinizi çıkardığınız andır. Üçüncüsü de uyumak için elbiselerinizi çıkardığınız Yatsı Namazı sonrası vaktidir. Bu üç vakit; çıplak olabileceğiniz, utanılacak hallerde bulunabileceğiniz anlarıdır. İnsanların sizleri rahatsız etmesinden ve aranızdaki sırları bilmelerinden korunmanız gerekir. Bu üç vaktin dışında izinsiz olarak girip çıkmalarında sizler ve onlar için bir sakınca yoktur. Çünkü huzurunuzda sizlere hizmet etmek için dolaşacaklar ve yaratılışınız gereği birbirinize çıkıp geleceksiniz. Bu açıklamalar gibi sizlerin durumlarını iyileştirmeğe devam eden Allah Teâlâ; beraber yaşamak ve kaynaşmak kurallarını gösteren Ayetlerini sizlere açıklıyor. Kullarının durumlarını tamamen Bilen Allah (c.c.); onların yararlarına ve zararlarına olan her şeyi Bilendir. Bütün bunları kaydedip korumakta sağlam ilim ve icraat Sahibi Olan Hakîmdir. Böylece herkesçe bilinen nizam ve düzen bozulmasın.

۞ وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۞

59.Ayet: Sizin kendi çocuklarınız aklen ve bedenen erişkinlik çağına ulaştıklarında ve karşı cinslerine eğilim ve ilgi duyma belirtileri onlarda görülmeğe başladığında erkek-kız farkı gözetilmeksizin kendilerinden önceki hür ve erişkinlerin izin istedikleri gibi her vakit izin istesinler ve izin verildikten sonra girsinler. Nasıl ki, yetişkin ve olgun insanlar, izin almadan hiçbir vakit kendi ev ve odaları dışında bir

yere giremezlerse bunlar da artık onlara karışmışlar ve onlar gibi sorumludurlar. İşte böylece Allah Azîmüşşan; sizlere; karışıp kaynaşarak yaşamanın sınırlarını korumayı gösteren Ayetleri açıklıyor. Kullarının durumlarını düzenleyip Yöneten Allah (c.c.); onların içlerinde bulunan yanlışlıkları Bilendir. Sağlam bilgi ve kusursuz icraat Sahibi olmakla; Mü'minlerden meydana gelecek çirkinlik ve yanlışlıkları meydana gelmeden önce ortadan kaldırmaktadır.

۞ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا

فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۞

60.Ayet: Son derece yaşlanmış olmaları sebebiyle hayız görme, hamile kalma, ilişki istekleri gibi hallerden uzaklaşarak evlerinde oturup kalan ve nikâhlanma umutları olmayan kadınlar; normal elbiselerin üzerine giyilen çarşaf ve pardösü gibi ağır örtülerini çıkarabilirler. Bunu yapmalarında onlara bir günah yok ancak Ayet-i Kerîmede yasaklandığı gibi ziynetlerini ve kol, bacak, gerdan gibi takı yerlerini göstermeyecekler ve gösterecek giysiler giymeyecekler. Erkeklere kendilerini arz etmeleri ve onların şehvetlerini kabartmaları haramdır. Genç hanımlar gibi tesettüre riayet edip normal elbiseleri üzerine çarşaf ve pardösü gibi kalın elbiseler giymeleri ise kendileri için daha hayırlıdır. Kadınlar genç olsun, yaşlı olsun; iffetli olmaları; her türlü dedi-kodu ve suçlanmaktan onları daima uzak tutar. Onların saklı ve gizli tuttukları her şeyi Bilen Allah Teâlâ; erkeklerle neler konuştuklarını duyar, konuşmalarından maksadlarının ne olduğunu da çok iyi bilir.

۞ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ

أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ

أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُ

أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا

فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۞

61.Ayet: Araplar büyüklük taslayıp dik kafalılık yaparak; özürlü ve hastalıklı insanlarla bir arada bulunmayı ve onlarla beraber yemek yemeyi kendilerince bir aşağılanma ve utanç sebebi sayıyorlar, onları pis ve hakir görerek bunu sakıncalı görüyorlardı. Allah Teâlâ; bunların bu anlayışlarını kabul etmedi ve (onlara ahlak dersi vererek) şöyle buyurdu: Kör bir kimsenin gören bir kimseyle, topal bir kimsenin sağlam kimse ile ve hasta kimselerin sağlıklı kimselerle oturup yemek yemelerinde hiçbir sıkıntı yoktur. (Allah'ın sizlere helal kıldığı yiyecek ve içecekleri

rahatça ve sıkıntısızca afiyetle yiyiniz ve içiniz.) Bunlarda kendinize bir zorluk çıkarmayın. Kendi evlerinizde, yakınlarınız ve ailenizle beraber yeme ve içmelerinizde, kazançlarınızdan ve çocuklarınızın kazandıklarından yeme ve içmelerinizde sizlere hiçbir sıkıntı ve sakınca yok. Babalarınızın ve dedelerinizin evlerinden yemelerinizde (izin almasanız dahi) sakınca yok. Bunlar kendi yerlerine sizleri bırakıp gidecekler. Analarınızın evlerinden yemenizde de sakınca yok. Zira onlarla sizin aralarınızda cüz'î ve küllî, büyük-küçük bağlar ve alakalar var. Erkek ve kız kardeşlerinizin evlerinden yemenizde de sakınca yok. Çünkü var oluş ortaklığınız var. (Aynı anadan doğup geldiniz.) Amcalarınızın ve ammelerinizin (hanım amcalarınızın) evlerinden yemenizde de sizlere sakınca ve vebâl yok. Çünkü onlar; babanızla aynı anadan doğdular. Var oluş noktaları müşterektir. Dayılarınızın ve halalarınızın evlerinden yemenizde de sizlere sakınca ve sıkıntı yok. Çünkü ananız var oluş noktasında onlara ortaktır (aynı anadan meydana geldiler). Anahtarlarına malik olduğunuz evden yemenizde de sakınca yok. Yani varlık sahibi olmalarının sebepleri sizler olduğunuz için kölelerinizin evlerinden yemelerinizde de sakınca yok. Her ne kadar ellerinizin malik olduğu köleler diye ifade olunsalar da; âzâd edilmiş ve hurriyyetlerine kavuşmuş olsunlar veya kölelik halinde kalsınlar onların evlerinden yiyebilirsiniz. (Not: Nahcivanî Hz. "Anahtarlarına malik olduğunuz evlerden" mealindeki kısma; kölelerinizin evlerinden diye tefsir yapması bir dalgınlığının neticesidir. Zira burada maksad; Hz. Aişe Annemizden rivayetle şöyledir: Ashab-ı Kiram Hazretleri savaşa veya sefere giderlerken evlerinin anahtarlarını arkadaşlarına emanet ederlerdi... Allah Teâlâ; bir evin anahtarı kendisine emanet edilen ve bu anahtarı elinde bulunduran kişinin o evden yemesine izin vermiştir.) Ya da kendileriyle manevî bağlarınız bulunan arkadaşlarınızın evinden izin almadan yiyebilirsiniz. Böyle bir arkadaşlık bağı; görüp bildiğimiz akrabalık bağlarından daha kuvvetlidir. Yukarıda anlatılan bütün evlerden izinsiz yenilip içilebilmesi anlatılan ev sahipleri tarafından gerçekte önceden bir iznin oluşu, gönül hoşluğu ve içtenlikle karşılanacağı esasındandır. Yüce Mevlâ; bundan sonraki kısımda yemek yeme kurallarına işaret ederek şöyle buyurdu: Topluca bir kaptan ve birbirinizin artıklarını yiyerek yemek yemenizde sakınca yok. Çünkü bu birbirinizi sevip kaynaşmanıza daha etkili olur. Ayrı-ayrı; herkes kendi kabından yemek suretiyle yemenizde de sakınca yok. Bu da temizliğe daha etkili olur. Sizler yemek yemeğe çağırılıp buna müsaadeli olduğunuz ve herhangi bir eve girdiğinizde kendilerinize yani o evin sahiplerine selam veriniz. Çünkü Dîn ve yakınlık bakımından onlar kendinizdendir. Selamınız onlara Allah katından hayat temennîniz ve ömürlerinin artmasını dilemeniz olur. Allah Azîmüşşan da onlara böyle bir bağış ve iyilikte bulunur. Böylece onlara bu bir hayır ve bereket kaynağı ve münafıklıktan, ikiyüzlülük ve ayrılıktan arı ve uzak hoş bir

güzellik olur. Allah Azıîmüşşan sizlere; Dünyada birbirinize karşı güzel davranış kurallarını gösteren Ayetlerini açıklıyor ki, aklınızı çalıştırarak Ahiretteki durumlarınızı iyice idrak ederek orada güzel durum ve mertebelere sahip olmak için Dünyada iyice azıklanıp hazırlıklar yapasınız.

۞ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

62.Ayet: Bütün bu ahlak kurallarından sonra; Sevgili Rasûlüne karşı edebi ve ahlak kurallarını muhafaza etmelerini, haklarını (s.a.v.) gözetip kusursuz teslimiyet göstererek eksiksiz hizmette bulunmalarını göstermek üzere şöyle buyurdu: Allah'ın Varlığını ve O'nun Birliğinin sırlarını layıkıyla idrak eden ve gerçekten olgun Mü'minler; Kendi Birliğine aid olan bütün Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan Allah'a ve tüm yaratılmışın ve bütün varlıkların mertebelerini kapsayan ve mertebesi dışında hiçbir mertebe bulunmayan (Mükemmel Aynası Olan) Yüce Peygamberine (s.a.v.) İman edenlerdir. O'nun kuşatıcılığını ve mertebesinin büyüklüğünü anlamalarından sonra; toplanıp birlikte bir hücuma geçme, Allah Yolunda Cihada çıkma, bayramlar ve diğer kapsamlı ve önemli bir işte O Şanlı Peygamberle beraber olduklarında çıkıp gitmeleri gerekse dahi O'ndan (c.c.) izin almadıkça asla yanından çıkarak dağılıp gitmezler. Bu izin isteme konusunun önemini pekiştirmek için en yeterli tarzda tekrarlayarak Sevgili Peygamberine şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana karşı edep ve ahlak kurallarına uyarak gitmek konusunda Senden izin isteyen o mutluluk kaynağı olan hayırlı insanlar; Allah'a ve O'nun (c.c.) Peygamberine hakkıyla İman eden, saygıda kusur etmeyen Mü'minlerdir. Çünkü onların içleri tertemiz ve niyyetleri bütünüyle halistir. Bazı Dünyalıklar temin etmek, herhangi bir işlerini yapmak için Senden izin istediklerinde onlardan dilediğine izin ver. Yani Sen; onların bir işi yapmağa mecbur olduklarında o iş için izin vermekte serbestsin. Dünya işlerini önemli görüp o an için Ahirete dair işleri hususunda Senden izin istedikleri ve o işi önemli gördükleri için onlar adına Allah Azıîmüşşan'dan mağfiret dile; kusurlarını silmesi için dua et. Kullarının kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Allah Azıîmüşşan; sonsuz mağfiret Sahibi ve tüm hata, kusur ve kayıpları telafi etmeğe Kadirdir. Onlardan meydana gelen bu gibi çaresizce çıkışları ve şuursuz hareketleri affederek siler. Samimi bir pişmanlıkla kendilerine geldiklerinde onlara şefkat edip onları rahmet ve nimetlerine erdirir.

۞ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

63.Ayet: Yine Allah'ın Şanlı Peygamberine güzel davranış ve saygıyla ilgi kurma kurallarından olarak aralarınızda O'na (s.a.v.) seslenirken birbirinize çağırır gibi Adıyla veya (ey Abdullah'ın Oğlu) gibi lakabıyla çağırmayın. Aksine ey Allah'ın Peygamberi, ey yaratılmışın En Hayırlısı ve ey Allah katında En Değerli olan! Diye büyük bir saygı ile ve kısık bir sesle seslenin. Bir de birbirinizin isteklerinden bazısını kabul edip bazısını geri çevirdiğiniz gibi O Yüce Önderin buyrukları arasında seçim yapmayın. Aksine sizlere bir şey buyurduğunda asla gecikme göstermeksizin, oyalanmaksızın derhal tam bir teslimiyyetle ve yumuşak bir sesle; duyduk ve Sana itaat edip hizmetinde bulunuyoruz diyerek O'na koşacaksınız. Bilesiniz ki, O'nun isteklerini Rabbiniz geri çevirmiyor, daima kabul ediyor. (Haddinizi bileceksiniz.) O'nun çağrısına tam bir saygı, gönülden arzu ve tüm organlarınızı çalıştırarak, kanatlanıp uçarcasına koşunuz ki, isteklerine ermesinde, Allah için çalışmalarında başarılı olmasında gayret gösterin. Allah Azîmüşşan bu konuda yan çizip Allah'ın Peygamberine destek vermeyen ve Allah'ın Dîn'inin yayılmasına yardımcı olmak istemeyen münafıklara ve onların iğrençliklerine ağır bir işarette bulunarak dedi ki, her şeyi kuşatan ilmiyle kullarının saklı ve gizli olarak yaptıkları her şeyi Bilen Allah Azîmüşşan; önemli bir iş için birlik olduğunuzda Allah Rasûlünden izin almadan aralarınızdan yavaş-yavaş ve sinsice sıyrılıp çıkanları hiç şüphesiz çok iyi biliyor. O Yüce Önder'e muhalefet edip ters düşerek buyruklarından kaçan bu hilebazlar; kendilerine Dünyadayken; sürgün edilip yurtlarından çıkarılma, mallarının yağmalanması ve katledilme gibi büyük bir fitnenin uğrayıp kendilerini perişan etmesinden sakınsın ve korunsunlar. Ahirette de devamlı olan acı bir azabın kedilerine uğrayıp kuşatmasından sakınsınlar. Bundan daha çetin bir azap olamaz.

۞ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا

وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۞

64.Ayet: Ey türlü taşkınlıklarla yanlışlıklar yapıp kendilerine zulmeden bozguncular! Allah'ın ve O'nun Rasûlü'nün emrinden nasıl çıkıp gidersiniz, sizleri daima izleyip Gözeten Allah'tan utanmaz mısınız? Ey Allah'ın kıymetini, Tek İlâh ve Hak Rab olduğunu ve O'nun (c.c.) her konuda tam bağımsızlığını bilmeyen cahiller! Bilesiniz ki, Semâvât ve Arzda olan her şey ve herkes; idare, yönetim, kullar ev tüm varlıklar olarak her şeyi yaratıp açığa koymakta Olan Allah'ındır. Yani yukarıda ve

aşağıda, manevî âlemlerde ve maddî âlemlerde ve tamamının aralarında karışıp kaynaşmış ve vücud bulmuş olan, olup-biten her şey O'nundur. Şu an ne durum ve ne mertebede olduğunuzu da her şeyi kuşatan ilmi ile bilmektedir. Yine geçmişte ne olduğunuzu bildiği gibi gelecekte; Kendisine döndürüleceğiniz Ahiret Gününde ve cezanızı bulmanız için hesaba arz olunduğunuz an, ne olacağınızı ve nereye varacağınızı da biliyor. Çünkü görünmeyen ve görünen bütün âlemlerde, Dünyada ve Ahirette olmuş ve olacak hiçbir şey O'nun her şeyi kuşatan ilminin kapsamı dışında kalmaz. O Gün herkesin yaptıklarını istisnasız olarak kendilerine bir-bir haber verecek ve sonrasında yaptıkları karşılığında onları cezalandıracak (karşılıklandıracak). Kıyamet Gününde bütün kullarını cezalandıracak olan Allah; Dünyada ve Ahirette onlardan meydana gelen ve gelecek olan her şeyi Bilendir. O'nun ilmi; onların yaptıklarını, iş ve icraatlarını, durum ve konumlarını ve tüm başlarına gelenleri kuşatır. Her şeyi bildiği gibi herkesin yaptığının karşılığını verecek. Yapılan iyi ise; iyi karşılık, kötü ise kötü karşılık.
Ey Mevlâ'mız! Sen bizlere ehlolduğun şeyi (korumanı ve günahları silmeni) yap. Bizleri; afvına, mağfiret ve rahmetine mazhar kıl.

NÛR SÛRESİNİN TEFSÎRİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey -Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Peygamberliğinin parlayan ve âlemleri aydınlatan lamba misali Varlığından (Güneşi temsil eden lamba gibi Allah Azîmüşşan'ı temsil Ruhundan) ve tüm güzel nitelikleri kapsayan O Ruhu içinde bulunduran Mişkâtından (içerisine lamba konan küvet yani; duvarda oyulmuş lambalık misali O'nun Mübarek Bedeninden ve Bedeninden yansıyan Dînî icraatların nûrundan) tutuşup aydınlanmak isteyen-Tevhiîd ehli Mü'min! Allah seni bu Yolda arzuladığın hedefe erdirsin ve yapmak için yaratıldığın kulluk görevinde sana başarılar versin. Sana gereken O Yüce Peygambere edebî; yani her türlü tutum ve davranışlarını güzel yapmalısın. O'na olan inancında, O'nunla ilgili konuşmanda ve O'nun eşsiz buyruklarını tutup Sünnet-i Seniyyesini (Yüce Hayat Tarzını) yaşamanda saygı ve sevgide kusur yapmamalısın ve son derece becerili ve güzellikler sergileyici olmalısın. O'dur seni; Allah'ın Tevhiîdinin Yoluna ve Sonsuz Birliğine götürecek olan. Allah Teâlâ'nın O Yüce Önderle ilgili sana farz kıldığı hukuk kurallarını ve ahlak esaslarını hakkıyla gözetip yaşatman lazım. Allah Rasûlünün Muazzam Mertebesini (peygamberlerin En Mükemmeli, Sonsuz Kudret, Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlar Sahibi Olan Allah Azîmüşşan'ın âlemleri kuşatan Rahmeti, Eşsiz Halifesi ve Tam Temsilcisi Olan Hz. Muhammed'in Sünnet-i Seniyyesini; tüm insanlığa Örnek Olan Hayat Tarzını) bir âbide olarak gözlerinin önünde daima bulundurmalısın.

Arzun ve isteğin sırf Bu Mertebeye uymak olsun. O kadar ki, O Eşsiz Örneğin tüm âleme yayılmış olan Hayat Tarzından, şöhreti tüm insanlık tarafından bilinen Ahlakından, O'nun Mertebesinin Yüceliğini hakkıyla idrak eden, Makam ve Şerefinin yüksekliğini layıkıyla anlayan gerçek Allah âşıklarının ve Allah dostlarının aralarında bilinip kabul gören hiçbir şeyi terk etme. O Son Peygamberin Dîninin ve Şeriatının (kurumsallaşarak tatbik edilegelen Hayat Tarzının) hiçbir hukmünü ve en ufak bir çizgisini bırakma. Mümkin olduğu kadar kendin için O'nun Dîninin (O'na s.a.v. indirdiği En Kapsamlı, En Kolay ve En Mükemmel Dîn Yüce İslâm'ın) azâimini (farzlarını her ne durumda olursan ol kararlılıkla yerine getirmeyi) tercih et. Onlarla ilgili izinli olup muaf tutulmaya yönelme. (Misal: Ramazan ayında yolculuk ve hastalıktan dolayı oruç yemeye izin verilse de tutmak daha hayırlı olduğu için kararlılık göster ve daima güçlü Mü'minlerden ol.) Çünkü izin Mü'minlerin umumunadır. Azâim (farzları yerine getirmekte kararlılıklar) ise özel kulların âdetlerindendir. Allah'a kullukta ve yaptığın her işte ihlâs sahibi ve samîmî ol. Her türlü ahmaklıktan, görsünler ve duysunlar diye hareket etmekten sakın. Yaptığın görevin az-çok, farz veya farzların kazası ve telâfîsi vs. her ne olursa olsun bu gibi cehalet ve saçmalıklardan uzak dur. Gösteriş ve sahtekârlık sahnelerinden sakın ve uzak dur. Çünkü oralar Şeytanın ağ ve tuzaklarıdır. Onlarla halkın zayıf görüşlü ve yarım akıllılarını kandırarak yoldan çıkarır ve Allah'ın Kusursuz Yolundan saptırıp olgun insan olmaktan mahrum eder.

Allah Azîmüşşan bizleri; Şeytanın ve onun temsilcilerinin kandırmalarından ve yanıltmalarından rahmet ve üstün yardımları ile korusun.

FURKAN SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlenin ilk Ayetinde her şeyi birbirinden ayırıp mükemmel bir tarzda anlatan Kur'an-ı Hakîm anlatıldığı için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 77 Ayettir.

FURKAN SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Allah'a yolculuk yaparken her şeyden alakasını kesen, Hakla bâtılın arasını ayırıp yok olmağa mahkûm bâtıldan ibaret tüm varlıklardan tamamen koparak sırf Hak Teâlâ'ya kulluk yapan akıl ve basiret sahiplerine; Dünya ve Ahiretin tavırlarını, durum ve mertebelerini bütünüyle kapsayan Bu Yüce Kitabın Hakla bâtılın, Hak tarafını tutarak ihlâsla kulluk yapan Mü'minlerle; bâtıl tarafını tutan kâfirlerin aralarını birbirinden seçip ayırmak için geldiği asla gizli kalmaz. Bunun için Allah Azıîmüşşan Bu Kur'an'ın bir Adını da Furkan yani; hidayetle dalaletin (Hak ve Düzgün Yolda olmakla sapıklığın) Mü'minlerle Hak Yoldan sapan kâfirlerin arasını seçip ayırarak hakikatleri gösteren İlâhî Kitab diye koydu. Kâfirler de Tevhıîdin Yolunda yürümek karakteri üzere, Îman ve İslâm sahibi olmak maksadı üzere yaratıldılar ancak Bu Hak Yoldan saptılar. Kim Bu Yüce Furkan'a sarılır, içerisinde bulunan emirlere ve yasaklara bağlılık gösterir, öğüt ve uyarılarını dinler, işaret ve hissettirmelerine gözünü iyi açar, hakikat ve ma'rifetleri (Hak Varlığı ve O'nunla ilgili bilgileri) iyi okur, edeb ve ahlak kurallarından nasibini iyi alarak ibret ve ders kaynaklarından a'zamî ölçüde faydalanırsa o kimseyi Allah Azıîmüşşan Kendisine özel bir kuvvetle çeker. Bu cezbenin (İlâhî çekişin) ve kendisinin de Tevhıîdin sürmesini gözüne çekmesinin (Allah'tan başka hiçbir şeyi görmemesinin ardından irfan mertebesine (İlâhî ilimlerde ilim sahibi olma şerefine ve makamına) erer. Artık can gözünden perdelerden ibaret sonradan olma varlık ve benlikler kalkmış, aradan gurbet ve her türlü uzaklık yolları bütünüyle çekilmiştir. Bu Kur'an-ı Azîm ve Furkan-ı Hakîm Olan Allah'ın Kitabından yetişme ve olgunlaşma dersini hakkıyla almak ancak ve ancak Bu Kitabın Kendisine indirildiği Zatın (Hz. Muhammed'in) Yüce Nitelikleriyle nitelenmeğe, ahlakıyla ahlaklanmağa, bütün güzel huy ve âdetleriyle donanmağa ve O'nun Sünnet-i Seniyyesinden (Üstün Hayat tarzından) ibaret olan izinde hiçbir şey zayi' etmeden ve ufak bir inceliği dahi bırakmadan sadakatle yürümeğe dayanmaktadır ki, O'nunla (s.a.v.) Bu Yüce Kitab arasında önemli bir bağ kurulmuş olsun. (Bu Kitabı O'nun anladığı gibi anlamağa ve içerisinde bulunanları O'nun yaşadığı gibi bir hayat tarzına ulaşılsın.) O zaman bu mertebeye eren kulun kalbine; Allah tarafından inen ve Bu Yüce Kitabında bulunan hakikatler ve ma'rifetler iner. Nitekim Bu Furkan-ı Hakîmin O Yüce Rasûle indirilişini sözlerin En Hayırlısı ve İsimlerin En Büyüğü ile başlayarak ve En Uğurluyu Başa koyarak haber verdi ve şöyle dedi:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Kulu Muhammed'e Bu Yüce Kitabı; insanlara yoktan var edilip geliş ve tekrar yok edilip dönüş hallerini açıklaması ve Hakla bâtılın, düzenle bozukluğun arasını seçip

ayırt etme yolunu tam bir uyarı ile göstermesi için İndiren Allah Adıyla... Allah (c.c.); kullarına sonsuz ve sınırsız rahmet ve nimetler ikram eden Rahman'dır. Çünkü onlara peygamberler gönderdi. Peygamberler (a.s.); onların durumlarına en uygun olan açıklamalar yaptı, hep doğru ve yararlı olanları öğretip onları olgun ve kusursuz kullar olmaya irşâd ettiler. Allah öyle özel rahmet ve ikramlar eden Rahıîm'dir ki, kullarını Kendi Birliğine erdirir ve bu yolda yürürlerken asla Allah'tan gayriye dönüp bakmazlar ve yollarından sapmazlar.

۞ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ۞

1.Ayet: Allah Pek Yücedir ve Sonsuz Büyüklüğün Sahibidir. O Yüce Varlığın (c.c.) yararları, fayda ve iyilikleri varlıkların ve yaratılmışın akılları tarafından kuşatılmaktan ve idrak olunmaktan münezzehtir. Onların ne dilleri, ne ağızları, ne halleri ve ne de sözleri Allah'ın nimetlerini ve iyiliklerini sayabilir. Asla sayamazlar ve anlatamazlar. O öyle Bir sonsuz kudret ve sınırsız rahmet Sahibi ki, geniş rahmeti ve sınırsız ikramı gereği Furkan-ı Hakîm'i yani; geçmiş kitapların tamamında bulunan faydaları fazlasıyla içerisinde bulunduran Kur'an'ı sonsuz rahmeti ve hesapsız ikramı olarak Şânlı Kuluna (s.a.v.) indirdi. Şöyle ki, önce O Sevgili Peygamberini muazzam bir kabiliyyet ve kapasite Sahibi olacak derecede eğitip hazırladı. Kırk sene O'nu geliştirip yöneterek tam bir olgunluğa erdirdi. Sonsuz kudret, Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlar Sahibi Olan Allah'a Halife olup O'nu daima temsil etmesi, İlâhî vahyin ve ilhamların Kendisine gelmesine hak kazanması ve İlâhî kitapların En Büyüğü ve En Kapsamlısı Olan Bu Kur'an'ın Kendisine inip verilmesi ve manevî alaka ve ilgi görevine uygun hale getirilmesi için yetiştirdi ki, ma'rifet ve kesin bilgi sahibi olarak İlâhî tekliflere (Allah'a kullukla yükümlülüklere kabiliyyet ve kapasiteleri olan kulluk âlemine Peygamber olup onları; kendilerine zarar verecek her şeyden sakındırsın. Onların kandırılıp Allah'ın Doğru yolundan saptırılmalarına karşı uyarsın, yoktan var edilip geldikleri Yüce Huzura, Allah'ın Varlığına ve Birliğine erdirilecekleri Gerçek Yola Allah'ın yardımı ile eğitip irşâd etsin.

۞ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا ۞

2.Ayet: Allah kullarına Peygamber gönderip Kitabını indirerek elbette onları irşad etmeğe Kadirdir. Çünkü O (c.c.);sınırsız idarenin Tek sahibi Olan Gerçek Hukümdardır. İdare ve icraatlarında Bağımsız Olan sırf O'dur. O Yüce İlâh; öyle bir sonsuz kudret ve hâkimiyyet Sahibi ki, Güzel İsimlerinin görünüm sahaları olan Semâvâtın (Gök ve Ötesine bulunan Yüce âlemlerin), Göğün hadiselerinin kendisine

yansıyıp etki ettiği tabiatlar ve türlü oluşum, gelişim sahnesi ve imtihan âlemi olan Yeryüzünün ve bunların içindeki herkesin ve her şeyin idaresi O'nundur. Tüm âlemlerde Varlığı, Birliği ve Eşsiz İlâh olduğu daima görünmektedir. Bundan dolayı O (c.c.) eş edinmedi, çocuk sahibi de değil. Herhangi bir şeye benzemekten, eş edinmekten, üreyip çoğalmak için çocuk sahibi olmaktan Münezzehtir. Hak ve Ezel-Ebet Tek Varlık olmakta, Varlığında, yaratmakta, var ettiği varlıkları idare etmekte ortağı ve yardımcısı yok. Dileyip her şeyi idare etmekte Bir ve Tek bağımsızdır. Yansıma ve gölgelerden ibaret varlıkların O'na karşı kavga yapmaları, itirazda bulunmaları, kargaşa çıkarıp sıkıntı vermeleri gibi bir güçleri olamaz. O hakikat bir yüz göstermesiyle her şey yok olur. Her şeyi kuşatan ilmi ile önce takdir edip (her şeyin ölçü ve biçimini belirleyip kaydedip)sonra her şeyi var etti. Yaratılan her şey O'nun güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının ortaya koyduğu eserlerdir. Her şeyi yoktan var edip açığa koyduktan sonra ikinci kez tüm varlıklara gayet sağlam ve pek hoş biçim ve suretler verdi. Yarattıklarından bazılarını; eşsiz eserler vücuda getirip çeşitli sanat eserleri ortaya koymağa güç ve imkân sahibi yaptı, görülmedik idraklere ve yönetimlere muktedir kıldı ki, insanlar şehirler kursun ve hayatlarını sürdürmeleri için lazım olan her şeyi elde etsinler. Bir kısım varlıkları diğer bir kısmına âlet ve araç yaptı. Efendiler, köleler, eşler, esnaf (alış-veriş, imalat, sanat ve hizmet sınıfları) velhasıl birbiriyle kaynaşıp uzlaşan topluluklar ve birbirleriyle zıt düşüp kavga eden topluluklar ki, Allah'ın dileyip var ettiği ölçüde varlıklardır. Rabbiyin ordularının ve hizmetinde bulunan varlıkların ne ve ne kadar olduklarını Kendisinden başka kimse bilemez. Bütün bu sayamayacağımız kadar farklı varlıkları ayrı-ayrı yarattı ve her birine ayrı durum ve güçler verdi ki, bir araya gelip dayanışma içerisinde çalışsınlar, güç birliği yaparak muazzam ve dengeli bir düzen kurarak her birinin diğerine ve birbirlerine muhtaç olduklarını idrak ederek hoş geçim içersinde hayatlarını sürdürsünler. Allah Azîmüşşan sayıya hesaba gelmeyecek tür, durum ve cinsteki bunca varlıkları; Zatında (Yüce Varlığında) saklı bulunan sonsuz gücünü ve kâmil kudretini açığa koymak için yarattı. Bir ve tek Olan Varlığını, sonsuz ve sınırsız azamet (büyüklük) ve üstünlük Denizi Olan Sultanlığını zıddı ile (sonsuz yokluk ve o yokluk aynasına görünmek ve varlığından tüm âlemleri ve âlemlerin içindekiler yansıtıp açığa koymakla) bilinir görünür oldu. Allah Azîmüşşan'ın yoktan var edip açığa koyduğu çokluk (yaratılan varlıklar) gayeye ulaşıp yaratılıp meydana gelme sonlanınca; tekrar dönüp O'nun (c.c.) Birliğinde sonlanırlar, yok olup O Birliğe ererler. Tıpkı O Yüce Makamdan meydana gelip geliştikleri gibi. O zaman o iki Vücûb (Allah Azîmüşşan'ın; bir an yokluğu düşünülemeyen Ezel-Ebed Hak Varlığı) ve imkân (sonradan olma ve yok olmağa mahkûm varlıklar) daireleri buluşup bir olur. Böylece ilk ve son, yoktan var oluş ve ölüp tekrar diriliş, gizli-aşikâr bir olarak sayı ve çokluk (daima Var ve Bir Olan

Allah'tan başka her şey) ortadan kalkar. Sırf ve sadece Var ve Bir olup kimseye ihtiyacı olmayan, her şeyin Kendisine muhtaç olduğu Allah kalır. O baba ve bebe değil, hiçbir şeye benzemez ve hiçbir kimse O'na denk olamaz.

۞ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ۞

3.Ayet: Hiç şüphesiz ki, Yüce Yaratıcı; sapıklık ve şaşkınlık çöllerinde bocalayan kullarına peygamberler gönderip kitaplar indirerek onları eğitip irşâd eder ve her türlü işlerini yürütüp icra eder. Tüm bu sapıklıklarıyla beraber, Allah'tan başka tanrılar edindiler ve Allah'a kulluk yapıyor gibi onlara kulluk yapıyorlar. Hal bu ki, o asılsız tanrıları hiçbir şeyi yoktan var edemezler. O nesneler yaratanlar değil aksine yaratılanlardır. Kendisine yönelerek kulluk yapılacak Olan Gerçek İlâh'ın; yaratıp yoktan var etmek Şân ve Niteliğindendir. O taptıkları putlar ise; Allah Teâlâ tarafından cansız olarak irade olunup yaratılan nesnelerdir. Kendilerinden hiçbir zararı uzaklaştıramazlar ve hiçbir yararı da elde edemezler. Hiçbir kimseyi öldüremezler ve hiçbir kimseye de can veremezler. Dolayısıyla öldükten sonra kimseyi diriltip kabrinden çıkaramazlar, kimseyi toplayıp hesaba ve ceza görmeğe arz edemezler. Durumu bu olan aciz ve hiçlerin; ilâh ve rab olma hakları olabilir mi ve bunlara tapmak sapıklık değil mi?

۞ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ۞

4.Ayet: Şaşkınlık çöllerinde sapıp kaybolanları Hak Yola erdirip kurtarması için Sevgili Kulumuza; her şeyi ayırıp açığa Koyan Kur'an'ı indirmemizden sonra, Allah'ı inkâr eden ve her şeyleri eksik, kırık ve dökük olmasına rağmen kendilerini eğitip olgunlaştırmak ve geliştirmek için O Sevgili Kulun (s.a.v.) Allah'tan getirdiği her şeyden yüz çeviren bu kâfirler dediler ki, Bu İddiacının yaygara koparak kötü haberleri ve abartılı sözleri yalan ve iftiradan başka bir şey değildir. Bunlarla insanları hak ve gerçeklerden saptırıyor. Allah'ın sözüdür demek suretiyle o asılsız sözlere süsü giydirip değer kazandırıyor. Zira bunları Kendisi uydurup Allah'a nispet ediyor. İnsanları kandırmak için etkisini artırıyor.Yahûdî ulemasından bir topluluk da O'na yardımcı oluyor. Onlardan edebî konuşma öğrenerek onların telkında bulunmalarından ve o sözleri onlardan duymasından sonra güzelce söz kalıplarına döküp Bu; Allah'ın vahyinden ibaret olan Kur'an'dır, Hakkı; bâtıldan, hayrı; şerden, yararı; zarardan seçen kitabınızdır diyerek halka arz ediyor.

Gerçekten, son derece zalimler olan bu kâfirler; sözü ve anlamıyla bütün yaratılmışı; en küçük bir Ayetinin benzerinin getirilmesinde aciz koyan Bu Kur'an-ı Hakîm ve Furkan-ı Azîm'i; yalan ve iftira saymak ve O'nun hakkında ağır dedi-

kodular yapmakla pek büyük zalimlikler, iftira ve yalanlar ortaya kordular, kâfirlik ve zalimlikte haddi aştılar. Çünkü O Yüce Kitabın Önünden ve arkasından asla bir bâtıl, yalan, yanlış ve aslı olmayan bir söz O'na ilişmedi. O inerken içinde bulunan hukümlerine hiçbir yanlış ve asılsız bir hüküm karışmadı ve indikten sonra hiçbir hukmü tenkıîde uğramadı. Bu yüzden o kâfirler son derece zalimlikler yapıp iftira ve tartışmalar yaparak insanlık dışı davranışlarda bulundular.

۞ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۞

5.Ayet: Yine Bu şânı yüce Kitab hakkında; O'na yakışmayacak pek iğrenç laflar edip dediler ki, Bu, önceden yaşayıp giden insanların düzmece masallarıdır. Eski haberlerden ve hikâyelerden alıp o masalları yazdırıyor. O yazılanlar sabah-akşam Kendisine okunuyor. Muhammed okuma-yazma bilmediği için bu tekrar sonrasında ezberleyip o masalları insanlara; Allah katından gelen vahiydir, Cebraîl Adındaki Melek Bana getirdi diye iddiada bulunarak okuyor.

۞ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

6.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların saçmalıklarını duyduktan, ısyan, türlü bozukluk ve azgınlıkta ısrar ve inad ettiklerini sezdikten sonra deki, bilip kabul ettiğiniz gibi Ben; okuma-yazma bilmeyen Ümmî'yim ve Bu Sözü hiçbir surette söylemeğe gücüm yetmez. O'nu Bana; Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemlerde ve Yerin her bir yanında saklı, gizli olanı ve her şeyi sonsuz, sınırsız, ezel-ebed her şeye hazır ilmi ve hıkmetiyle Bilen Allah indirdi. Bunun için; zengin ve geniş lehçe ve lisanlarınıza, yüksek edebiyatınıza, her türlü söz sanatlarına sahip olmanıza rağmen O'na karşı çıkmağa ve en kısa bir Ayetinin benzerini getirmeğe gücünüz yetmedi, aciz kalıp rezil oldunuz. Tüm bu hakikatlere rağmen ey zalimler! Azgınlık ve taşkınlık yapmaktan utanmıyor musunuz? Allah'ın Bu kusursuz Sözüne rezilce saçmalıklarınızı ilgilemeğe çalışmanız suretiyle kendilerinize Dünyada ve Ahirette azabı gerekli kılıyorsunuz. Rabbiniz sizlere hak ettiğiniz azabı indirmekte acele etmiyor ve sizlere fırsat veriyor ki, uyanıp pişman olasınız ve Rabbinize dönüp Îman edesiniz. Eğer zulüm ve kötülüklerinizden vazgeçip O'na (c.c.) dönerseniz tüm günahlarınızı siler ve size merhamet edip nimetlerine erdirir. Çünkü O (c.c.); Ğafûr'dur; ölmeden tevbe edip Kendisine tam bir Îman ve ihlâsla yönelenlerin her türlü kusurlarını örter, günahlarını siler, varlıklarını her kötülükten arındırır. Rahıîm'dir; kullarına merhamet edip her ihtiyaçlarını temin eder.

۞ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا ۞

7.Ayet: Allah katından İnen Bu Yüce Kitaba dil uzatmaktan vazgeçmediler, sataşmağa devam ettiler, Kendisini Bu Kitab-ı Kerîm İndirilen Sevgili Peygambere karşı aşırı düşmanlıklarından, kin ve azgınlıklarından dolayı dalga geçip eğlenerek dediler ki, Kendisinin Peygamber olduğunu iddia eden Bu Peygambere ne oluyor da insanlardan seçilip farklı konumda olmuyor? Tıpkı bizler gibi yiyip içiyor, ihtiyaç temini için çarşı Pazar gezip alış-veriş yapıyor. O zaman bizlerden farkı nedir? Bu durumda nasıl oluyor da bizlere Peygamber oluyor? Kendisine bir melek açıktan gelse, O'nun Peygamber olduğunu bizlere söylese, bizim uyarılıp irşâd olunmamızda ve Allah'tan gelenleri bizlere ulaştırmasında O'na destek verse de meleği açıktan görmemiz ve da'vetini duymamız suretiyle şüphemiz kalmayıp Muhammed'e Îman etsek olmaz mı?

۞ أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ۞

8.Ayet: Ya da Rabbi tarafından O'na büyük bir hazine bırakılsa da halka ve geçim maddelerine ihtiyacı kalmasa. İnsanlar da O'nun o hazinesinden iyilik ve ikramlarda bulunmasını umup arzulayarak o'na uysalar. Veya Rabbinden ikram edilmiş olan muazzam bir bahçesi olsa da; içerisinde her türlü ürünler, sebzeler ve meyveler bulunsa. Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmadan oradan bol-bol yese, insanlara da bolca dağıtsa ve böylelikle insanlar bölük-bölük O'na uyup Allah'ın Dînine girseler. O yok, bu yok. O zaman O'nun Peygamber olduğunu nereden tasdik edip hangi sebeple O'na (s.a.v.) Îman edelim? Kâfirlerin ileri gelen zalimleri Allah Rasûlüne sataşıp O'nunla dalga geçmekte aşırı gittikten sonra insanların maddeten ve manen zayıf olanlarını O'na uymaktan vazgeçirmek için dediler ki, ey insanlar! Bizim ortaya koyduğumuz şatlar ve delillerden, hem de O'nun bizlerden bir farkının olmadığını duyup görmenizden sonra yine de O'na inanıp uyarsanız sizler cin çarpmak suretiyle aklı başından gitmiş bir deliye ve büyülüye uyuyorsunuz demektir. O (s.a.v.); deliler gibi konuşup iddialarda bulunuyor. Aklı olanlar O'nunla tartışmaktan uzak durur. Çünkü akıl; kuruntunun ürünü olan yaldızlı sözleri, hayalin ürünü olan açıklama ve aldatmaları anlamakta aciz kalır. Aklı olan bunlara kafa yormaz.

۞ انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۞

9.Ayet: Ey peygamberleri En Kâmili! Bak gör ki, bu sapıklar; Seninle tartışmakta aciz kalıp, anlayışın, olgunluğun, Üstün Bir Önder oluşun ve Yüksek Merteben hakkında derin şaşkınlıklara düştüklerinde Senin için nasıl misaller üretip ne anlatımlar ve tasvirlerde bulunuyorlar? Hulasa onlar; iyice sapıttılar ve akılları aşırı

derecede şaştı. Artık onlar; Senin Yüce Önderliğini anlayamazlar, anlayış ve irşadının mükemmelliğine eremezler. Bu sebeple kurtuluşları için ufak bir yol, küçük bir imkân bulamazlar. Çünkü Senin Yolun onların anlayışlarının ve akıllarının ulaşıp idrak etmesinden çok yüce ve uzaktır. Ne dediklerini ve ne yaptıklarını bilmedikleri için sırf inad edip diklenerek Sana yakışmayan kusur ve eksiklikleri iliştirmeğe ve yakıştırmağa çalışıyorlar.

۞ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلْ لَكَ قُصُورًا ۞

10.Ayet: Hem de yüceler Yücesi Olan Rabbin Seni; âdetleri yıkıp alt üst eden kerametleri (pek değerli iyilikleri) ile destekleyip yetiştirmesi, Hak ve hakikatlere kavuşma mertebelerine ulaşanlar için hazırlanmış olan tüm seadetleri ve mutlulukları kapsayan üstün nimetlerle eğitip geliştirmesi, hayır ve bereketlerin ve her türlü güzelliklerin tamamını içeren mucize (her şeyi aciz koyan) Ayetlerle; getirdiğin her şeyde doğruluğun desteklenmekle beraber bu inkârlarını tam bir anlayışsızlıkla sürdürüyorlar. Tüm bu cahillikleriyle beraber şunu bilmiyorlar: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer Rabbin dilerse Dünyada Sana onların dalga geçerek; eğer Allah'ın Peygamberi ise şunları, bunları verse diye saydıkları ikramlardan daha hayırlısını, daha fazlasını ve daha değerlisini yaratıp verir. Akla hayale gelmedik güzelliklerde; altlarından arklar ve bol sular akan bağlar ve bahçeler, köşkler ve saraylar var eder. Bunlardan daha değerlisi; içlerinde İlâhî bilgi ve hakikatlerin nehirleri dolaşan mescidler ve medreseler, yüksek makamlar ve mertebeler ikram eder. Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının ortaya koyduğu elemanlar ve eserler verir. (Senin desteklenmen ve korunman için öyle Sana elemanlar ikram eder ki, melekler onlara gıpta ederler ve derler ki, insan olsak da bunların yerinde O Yüce Peygambere bizler de can feda etseydik.) Hulasa Rabbin dilerse Sana; gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve hiçbir insanın kalbinin hatırlayamayacağı yüksek değerde nimetler ve yüce mertebeler var eder. (Allah Azîîmüşşan; Mekke kâfirlerinin nankörlük yapıp Mekke'den uzaklaştırdıkları Sevgili Rasûlüne Medîne'de; hukümleri, ilim ve hıkmetleri, devamlı huzur kaynağı olan öğüt ve irşâdları, hukuk ve adaletiyle yerlere ve Göklere sığmayan En Kâmil Dîn İslâm'ın Devletini kurdurdu. Köşklerin ve sarayların tümünden değerli Pak Ravza'yı ve Yüce Cenneti içinde bulunduran Peygamber Mescidini ikram etti. Orduları kurup ayakta tutacak hazineler verdi. O'nun hurmetine Medîne'yi Nûr Şehri yaptı, değerli bağlar ve bahçelerle donattı. Topların ve silahların yıkamayacağı muhkem kalelerden sağlam ve kuvvetli korumalar ve yenilmez askerlerle destekledi. Hulasa Yüce Mevlâ; O'na s.a.v. daha Dünyada öyle nimetler verdi ki, O'nu küçümseyip ezmek isteyen tüm azgınları sonu gelmeyen rezilliklerin

içerisine gömdü. Rabbimiz ve Yüce Mevlâ'mız Olan Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, sena ve şükürler olsun.)

Mekke'nin azgın ve inad kâfirleri; ruhen ve manen kör ve sağır olduklarından Sevgili Peygamberin Ahirette ereceği ve Allah'ın izniyle Kendisine uyup inananları da erdireceği pek değerli ve sonsuz nimetlere ve yüce makamlara can gözlerini kapayarak dönüp bakmıyorlar, yeni doğan, ısın ve ışınlarının etkisini yavaş-yavaş yayan Güneş misali; günbegün gelişen İslâm'a ilgi duymuyorlardı.

۞ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۞

11.Ayet: O azgınlar; Arkadaşları Muhammed'in Peygamberliğini anlamakta samimi değillerdi. Aksine onlar; Kıyamet anını ve arkasından gelecek olan tekrar dirilmeyi, toplanıp hesap vermeyi, ceza görüp Cehenneme girmeyi inkâr ediyorlardı da kendi pis arzularını ve kırık-dökük olan hata dolu düşlerini ne kadar gerçekleştirirler onun hesabını yapıyorlardı. Onların hesabı tutmadı. Bilesiniz ki, Peygamberimiz dilinden yaptığımız uyarıları dinlemeyen ve getirdiği Hak ve hakikatleri, Kıyamet Saatini ve Ahiret Hayatını inkâr eden o zalimlere Biz Azıîmüşşan; çok acı bir azap, çılgınca yanan şiddetli bir ateş hazırladık.

۞ إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ۞

12.Ayet: Öyle korkunç bir ateş ki, zalimlerin kendisine doğru geldiğini gördüğü anda henüz uzak oldukları halde Allah'ı inkâr edenlere olan öfkesinden dolayı öfkeden yarılırcasına şiddetle anıran eşeğin homurtusu ve hıçkırıkları anında nefesi kaburga kemiklerini ve karnının kenarlarını şişirir. O korkunç ateşin öfkesi ve homurtusunu o zalimler ta uzaklardan duymağa başlayacaklar. Sonra varıp içine atılarak dibine (ateşin en çetin yerine) inerler.

۞ وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ۞

13.Ayet: Cehennemden dar bir yere; elleri boyunlarına bağlanıp kelepçelenerek atıldıkları zaman azabın ve bunalmanın şiddetinden dolayı orada helâk edilip yok olarak kurtulmayı isterler ve bağırıp çağrışarak derler ki, ah kahrımız ve helâkimiz gel imdadımıza yetiş. Bizi öldür de kurtulalım.

۞ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ۞

14.Ayet: O zaman onlara şöyle denir: Bu gün bir defa ölüm istemeyin. Çokça ölüm; devam edip duran türlü azaba karşılık sürekli helâk ve ölümler, isteyip bağırın.

۞ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ۞

15.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O zalimlerin Ahirette dönüp varacakları yerleri belli olduktan sonra onları ağır hakaretlerle ayıplayarak de ki, Dünyada hayalini kurarak dalga geçtikleriniz cennetler ve sonrasında dönüp varacağınız korkunç azap yeri olan Cehennem mi daha hayırlıdır yoksa Allah'a ve Rasûlüne ters düşmekten, inkâra düşüp Cehennemlik olmaktan sakınan Mü'minler için; girecekleri müjdelenip va'd olunan; sayısız ve sonsuz nimetlerin bulunduğu ebediyet Cenneti mi daha hayırlıdır? Onların Dünyada yaptıkları Îmanlarına uygun yararlı işleri karşılığında Oraya girecekler ve hiçbir bozulma ve başkalaşma olmaksızın ebedî olarak orada kalacaklar. O Cennet sadık ve Salih kullara; Dünyanın geçici lezzetlerini terk ederek yaptıkları Allah'a kulluk karşılığında dönüp varacakları bir karşılık yeridir.

۞ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ۞

16.Ayet: O Cennetlerde onlara istedikleri her şey, sayısız ve sonsuz nimetler devamlı olarak var. Bütün güzellikler içerisinde Cennetlerde devamlı kalacaklar ve onların bu hoş ve gayet güzel durumları asla hoş olmayan bir duruma dönüşmeyecek. Bu güzellikleri ve türlü nimetleri anlatılan Cennetler; Rabbin üzerinde sözü verilen ve Mü'minlerin dua edip isteyebilecekleri bir müjdedir. Çünkü onlar; Ayetlerin anlatıp haber verdiği gibi: "Ey rabbimiz! Peygamberleriyin dillerinden müjdeleyip bizlere vereceğini haber verdiğin nimetlerini bizlere ver..."Diye isteyip dua ve yakarışta bulundular. Bu ve benzeri duaları; birçok Ayetler, Allah'ın Peygamberlerinin Hadîsleri ve Allah'ın Evliyasının sözleri haber vermektedir.

۞ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۞

17.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Benden başka ilâhlar edinen müşriklere anlat ve kesin gelecek olan Kıyamet Gününden sakındır. O Gün onları kabirlerinden çıkarıp yaptıklarını kendilerine arz ederek ceza ve karşılık görmeleri için tek ve Gerçek İlâhları Olan Allah'tan başka taptıkları tanrılarıyla beraber toplarız.Onların taptıklarının bir kısmı Uzeyr ve İsa Peygamberler (a.s.) ile melekler ve cinler gibi akıl sahipleri oldukları için Allah Teâlâ; taptıklarını derken akıllılar için kullanılan zamirle ifade etti. Ya da anlamca her şey kapsayan bağlaç kelimenin kapsamında bulunan akıllıları tağlib (akıllılara ağırlık verme) yoluyla akıllıları anlatan zamirle ifade etti. Veya müşriklerin asılsız olan taptıklarını ilâhlar diye niteledikleri ve sadece kendileri öyle gözettikleri için öyle ifade etti(c.c.). Çünkü bunların onları gözetip tanrı diye tapmalarına; taptıkları varlıklar razı değil. Hulasa o müşrikleri;

ilâh edindikleri varlıklarla topladıktan sonra Allah Azıîmüşşan; Yahûdîlerin taptığı Uzeyr (a.s.) gibi Peygamberlere, Hıristiyanların taptığı İsa Peygambere (a.s.) ve müşriklerin taptığı meleklerle, tüm heykellerin sahiplerine der ki, bu kullarıma: Bizlere tapacaksınız, bizler Allah'ın ortaklarıyız diyerek Benim Yolumdan ve Bana kulluk yapmalarından sizler mi saptırdınız? Yoksak gerçek kurtuluş ve sonsuz seadetlerin Yolu Olan İslâm'dan kendilerimi saptı?

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ

وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا

18.Ayet: Onların taptıkları varlıklar kendilerini böyle bir suçtan uzak tutarak ve Allah'ı eşten, ortaktan ve tüm noksanlıklardan tenzih ederek dediler ki, ey Rabbimiz! Bizler Seni; eş, ortak ve tüm noksanlıklardan tenzih eder, Mukaddes ve uzak biliriz. Sen Varlığında, Birliğinde ve Hak İlâh olmanda bu zalimlerin kuruntularının sonucunda iddia ettikleri ortaklık saçmalıklarından Münezzehsin, gayet uzaksın ve Pek Yücesin. Melekler ve Peygamberler dediler ki, Bizlere; Senden başkasını efendiler edinmek yakışmaz. Bizim Efendimiz ve taptığımız Ma'bûdümüz sırf Sensin. Bizim varlıklarımız Senden ve yine Sanadır. Her ne işe yarar halimiz, gücümüz ve kuvvetimiz varsa ancak Seninle vardır. Bizler Sana tapan kullarız. Bu hallerimizle nasıl ilâhlık ve ortaklık iddia edebiliriz? Bizleri ve içimizde bulunan her şeyi Sen bilirsin. Sen onları da biliyorsun. Bizler tarafından onları kandırma ve Yoldan saptırma olmadı. Ancak Sen onlara bolluklar verip uzunca barındırdın. Tıpkı babalarına da uzun ve hoş ömürler verdiğin gibi, Senin bol ikramların ve türlü nimetlerinle uzun zaman yaşayınca bu ikramların ve nimetlerin Sahibi Olan Rablerinin Kitabını, O'nun uyarılarını, öğüt ve dersler alıp O'nu zikrederek O'na şükretmeyi unuttular. Bununla da kalmayıp pis arzuları ve bozuk görüşlerine uyarak şımarıp azdılar, Hakka ve Hak ehline karşı diklendiler. (Görüş ve arzularını icra etmek, karşı çıkanlara üstün gelmek için) yalan söyleyip zalimlikler yaparak bizleri bahane edip keyiflerine taptılar. Heykeller yapıp Sana tapıyor gibi onlara taptılar. Ta ezelde ve Levh-ı Mahfuzda uğursuzlardan sayılanlardan olarak kahra ve helâke uğrayan toplum oldular. Nitekim Dünyada gaflet ve sapıklık çöllerinde kendilerini kaybedip kahrolmuşlardı.

فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا

19.Ayet: Sonra Allah Tarafından müşriklere; azarlanıp rezil edilmeleri için dendi ki, ey sapıklar! İlâhlarınız olduklarını ve sizleri Yoldan saptırdıklarını iddia ettiğiniz taptıklarınız sizleri hak ve geçerli ölçüler içerisinde yalanladılar ve dediklerinizin hiçbirini kabul etmediler. Şimdi anlaşıldı ki, ne tanrılarımız ve bize şefaat edip

kurtarıcılarımız dedikleriniz ve ne de başkaları hak ettiğiniz azabı üzerlerinizden geri çevirmeğe muktedir olabilirler ve ne de yardım yapabilirler. Hak ettiğiniz azabı sizden uzaklaştıracak ve hatta hafifletebilecek kimse yok. Hulasa ey müşrikler ve ey Bize başkalarını ortak koşarak inad edip diklenerek ilâhlar edinenler! Sizden herkim bu zalimliği yapar ve tevbe etmeyip şirk ve kâfirliğinde inad ederse ve Dünyadan kâfir olarak çıkar Ahirete gelirse ona sınırı ve sonu olmayan büyük bir azabı tattırırız.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ

وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۞

20.Ayet: Allah Azıîmüşşan; kâfirlerin Sevgili Kulu ve Rasûlüne çamur atmaları ve O da bizim gibi yiyor, içiyor ve alış-veriş yapıyor diye dalga geçmelerine karşılık O'nu tesellî ederek şöyle dedi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilsinler ki, senden önce gönderdiğimiz tüm peygamberler (a.s.) yemek yerler, alış-veriş için pazarlarda gezerlerdi. Peygamberlerimin diğer tüm insanlardan farkları; Dînî ve manevî işler yapmaları iledir. Dış görünüşleri ve bedenî yönleriyle diğer insanlar gibidirler. Yeme-içme ve diğer hususlarda insanlarla ortak niteliklere sahiptirler. Şu kadar ki, gayet sade hayat yaşarlar, yeme-içme, giyinme barınmada en az olanlarla yetinirler. Çünkü Dünyaya, süs ve parıltıya değer vermezler. Bu yüzden ayak takımı olan insanlar; pek azı müstesna her bir peygamberi fakirlikleri ve yokluk içinde olmaları gibi hallerle ayıpladılar. Hulasa Bizim ezelden beri gelen Sünnet ve Âdetimiz gereği sizlerin bazılarını; bazılarına fitne ve imtihan vesilesi yapmaktayız, sıkıntı ve bela sebebi kılmaktayız. Fakirler; Zenginlerin kendilerini kusurlu ve beceriksiz görmeleriyle, hastalar; sağlıklıların kendilerine yanlış bakış ve anlayışsızlıklarıyla, sakat ve özürlüler; sağlam insanlarla, peygamberler ve tüm irşâd görevlileri de inkârcı zalimlerle imtihan olacaklar. Bakalım ey sabreden kullarım! Bunlara sabredip imtihanımı kazanabilecek misiniz? Eğer sabrederseniz (ve her şeye rağmen Rabbinize kullukta ve verilen görevde başarılı olursanız) O'nun katından bol bahşişlere ve sonsuz ikramlara ereceksiniz. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbin; her şeyi kuşatan ezelî ilminde ve Levh-ı Mahfuzda kayıtlara geçen kararında; kesin karar sahibi olgun Mü'min kullarından sabredenin sabrettiğini, şükredenin de şükrettiğini, bozuk düş ve yanlış hayal sahibi olan bozguncu zalimlerin de sabretmediğini ve şükretmediklerini görüp bilmekteydi.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا

لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ۞

21.Ayet: Allah'ın imtihan yapmasının sırrı; kullarını tutup cezalandıracağı Gün; onların ne yaptıklarına ve kimliklerine belge olsun da itiraz etmeğe bahaneleri kalmasın. Çünkü insan karakteri; tartışmağa ve kararları kabul etmemeğe eğilimlidir.

Kâfir ve zalimlerin karakterlerinin bozuk olup türlü ahlaksızlıklar sergilemelerinden olarak Ahireti ve Orada hesap vermek için Bizimle karşılaşacaklarını ummayan, Bize ve tüm tehdidlerimize Îman etmeyen ve Ahirette karşılaşacakları ceza ve azabımızdan korkmayan inkârcılar dediler ki, eğer Muhammed; Allah katından desteklenen bir Peygamberse Allah katından melekler indirilsin ve karşımıza konsun da O'nun Peygamber olduğuna bizi inandırsınlar. Biz de tereddüdsüz bir tarzda O'nu tasdik edelim. Ya da Rabbimizi açıkça görelim. O(c.c.); bizlere O'nun (s.a.v.) Peygamber olduğunu söylesin. Allah Azîmüşşan; onların akıl almayacak ve görülmedik derecedeki azgınlıklarını anlatmak için yemin ederek dedi ki, Rabbinize yemin olsun ki, bunlar kendi kendilerine çok ululanıp ısyan ve inkârlara kalkıştılar.-Şaka da olsa ve dalga da geçseler- bu istekleriyle büyük bir azgınlık ortaya koydular. Zira Allah'ın tertemiz can ve pak varlık sahibi olan seçkin kullarının Rableri Olan Allah'tan böyle bir şeyi istemeleri mümkin olmazken; Allah'ı inkâr eden bu Allah düşmanlarının böyle bir istekte bulunmaları nasıl mümkin olur? Bununla azabın en büyüğünü hak ettiler.

۞ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ۞

22.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu azgın zalimler; dalga geçerek bugün istedikleri melekleri evet o azap meleklerini O Gün gördüklerinde bu o büyük suçlular ve iğrenç günahlar işleyen bu zalimler için müjdeli bir durum, sevinilecek bir hal ve hoşa gidecek bir manzara olmayacak. Aksine korkunç bir gerçekle karşılaşacaklar. Zira o melekler; hayal edemedikleri derecede ezici güçlere sahip korkunç görünümleri ile bu zalimleri kahır pençeleriyle tutup rezil ederek ve alçaltarak Cehenneme sürükleyecekler. (O an inanmadıkları Allah'a çağıracaklar. Ey Rabbimiz! Bunları bizlerden uzaklaştır. Dünyadayken buyruklarını duymayan bu kâfirlere Allah Azıîmüşşan cevap vermeyecek.) Arapların bir bela ve mahrumiyet anında dedikleri gibi her imkânı kaybetmiş ve büyük zararlara girmiş oldukları acısını yaşayarak şöyle diyecekler: Cennetle müjdelenmek gibi nimetlerden tamamen mahrum olarak ebedî olarak Cehennem zindanlarına konuyoruz.

۞ وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا ۞

23.Ayet: O zalimleri Cennetten mahrum edip dönüp varacakları karargâhlarını Cehennem yaptıktan sonra; Dünyadayken yaptıkları müsafire ikram, mazluma ve çaresize yardım ve diğer iyiliklere varıp çarpınca toz haline getirir ve yok ederiz. Îmanları olmadığı için yaptıkları iyilikler geçersiz kılınır.

۞ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ۞

24.Ayet: Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman, Peygamberleri ve Kitapları tasdik etmekle üstün niteliklere sahib olan, Allah'ın emirlerine sarılıp icra eden ve yasaklarından kaçınan ve Peygamberlerinin kendilerine ulaştırdığı her şeyi kabul edip gereği üzere yaşayan Cennetlikler O Gün; vatan tutup içerisine yerleştikleri makam bakımından çok iyi konumdadırlar. İstirahat alanları bakımından da çok güzeldir. Yani; yerleştikleri yurtlarının iç ve dış kısımları tamamıyla gayet iyi ve pek güzeldir. Onların yanlarında hurîler ve hizmetlerinde mükemmel gençler bulunmaktadır. Her türlü nimetleri tatmaktadırlar. Ayrıca onlar; yolculukları son bulmuş, bütün perdeler kalkarak Hakka ve hakikatlere ermişler. İnsanî kuvvetlerin ve vesveselerin sıkıntılarından arınarak tam bir huzura, sonsuz iyilik ve güzelliklere de ermişlerdir. Manevî âlemin niteliklerini ve hoş giysilerini bürünüp Rahman Azîmüşşan tarafından verilen sayısız hediyelere ermişlerdir.

۞ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ۞

25.Ayet: İlâhî İsimlerden ve Sıfatlardan yansıyıp meydana gelen ve yok olmağa mahkûm olan varlık ve kimlik bulutlarıyla kaplı ve örtülü olan Sema yani; İlâhî İsimlerin ve Sıfatların Yüce Âlemi varlık bulutlarını dağıtıp yok ederek tecellî edip açığa çıkar. Allah Katında bulunup daima O'na bakmakla kendilerinden geçen melekler birer-birer indirilip gelirler. Bilesiniz ki, bu melekler Allah Azîmüşşan'ın Kendisine özel olan manevî âlemdeki İsimlerinden ve Sıfatlarından (görünümlerden) ibarettir. Yaratılmışla ilgili, yansıma ve gölgeden ibaret varlıkların işleri, idare ve icraatlarıyla ilgili olan İlâhî İsimlere ve Sıfatlara benzemezler. Bunlar sonradan olma varlık bulutlarından münezzeh olarak kendilerine has inişle inerler.

۞ الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَٰنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ۞

26.Ayet: O an Allah'ın Celâl ve Izzet (kahır ve üstünlük) perdeleri ardından seslenilir: Bugün hak hukümranlık ve sultanlık, tam ve sınırsız yetki ve idare; tüm âlemlerin ve bütün varlıkların üzerini örtüp her şeyi kuşatan Büyük Arşın (her şeyi kuşatmış olan idare Makamının) üzerinde tüm rahmetini, bütün bağış ve

ikramlarını tartı ve ölçüye tabi tutmaksızın bol-bol dağıtan Rahman Azıîmüşşan'ındır. Bugün; karabulutlar misali işe yaramaz ve asılsız varlıklarıyla Hak ve Gerçek Varlık olup canlarda ve tüm âlemlerde tecellî edip varlığını anlatan Allah'ın varlığını örtüp inkâr eden kâfirlere zor ve gayet çetin bir gündür. Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman ederek, yokluk yolunda Allah'ta yok olarak O'nun Ebedîliğine erişip daima Allah'ı temsil eden Mü'minlere O Ahiret Günü gayet kolay ve rahat bir gündür.

۞ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۞

27.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Dünyadayken Sana zulmedip edepsizliklerde bulunan, hased edip düşmanlık yaparak Seni öldürmek veya Yurdundan kovmak isteyen zalimin Ahiretteki düştüğü durumu anlat: Îman etmekte gevşeklik gösterip ısyan ve kâfirlikte azgınlık ve taşkınlık göstererek Allah'a ve Rasûlüne karşı edepsizlikler yapan ve insanlık çizgisinden çıkan zalim yaptıklarına pişman olduğu için (yırtıcı hayvanın avına çullanıp sarıldığı gibi) iki eline sarılarak ısırmağa başlar, tam bir acı duyup arzulayarak şöyle der: Ah keşke Allah'ın Rasûlü beraberinde; beni bu Korkunç Günün azabından kurtarıp tam bir kurtuluşa götüren gerçek bir yol edineydim.

۞ يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۞

28.Ayet: Keşke kahrolup öleydim de beni yoldan çıkarıp sapıklığa düşüren falan kâfiri dost edinmeyeydim.

۞ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ۞

29.Ayet: Bana Allah'ın Zikri (ders Kaynağı Olan Kitabı) ve Rasûlünün öğüt ve uyarıları geldikten sonra beni sapıklığa düşürdü. Beni Allah'ın Sevgili Peygamberine dost olmaktan ve beraberinde bulunmaktan koparıp uzaklaştırdı. Güya bana iyi bir dost oldu. Dost değil şeytanım olup bana sapıklıkları fısıldayarak Allah'ın Gerçek Yolundan saptırıp uzaklaştırdı. (Allah'ın Rasûlü s.a.v. Kendisini Dost edinenleri Dünyada huzura ve şerefe, Ahirette ise sonsuz nimetlere ve ebedî seadetlere erdirirken, bu hain beni Dünyada gurura yani; aldanışa, Ahirette ise korkunç ve ebedî zarara ve şiddetli azaba soktu.)Hulasa kandırıp yoldan çıkaran Şeytan insan için rezalet ve zarar kaynağı olup kendisine uyanları rezil ederek Cennetlerden ve ebedî nimetlerden mahrum ederek onları Cehennemin derinliklerine sokar. Sapıklığı tavsiye eden insan, cin veya nefis olsun; bunların her biri şeytan olup kulları yoldan çıkarıp rezil ederek Cehenneme sürüklerler.

۞ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ۞

30.Ayet: Ey rahmet ve üstünlükler, bağış ve ikramlar Sahibi! Bizleri; Şeytanın şer ve tüm zararlarından koru, Sana sığınıyoruz.

Zulüm ve kâfirlikte ısrar edenler Kur'an'a dil uzatmağa devam edip O'nu arkalarına atarak O'ndaki hukümlere, emirlere ve yasaklara dönüp bakmamakta inad ve ısrar etmelerinden sonra Allah'ın Rasûlü (s.a.v.) Allah'a şikâyet edip yakarışta bulunarak dedi ki, ey Rabbim! Beni kendilerine; her şeyi açıklayıp hidayete erdirmem için Peygamber olarak gönderdiğin Kavmim; delillerinin gayet açık, belgelerinin gayet kesin ve keskin olmasına rağmen Bu Kur'an'a sarılmadılar. Kendileri Kur'an'dan uzaklaştıkları gibi aklı zayıf olan zavallıları da uzaklaştırmak için Kur'an'ı; terk olunmuş, ilgi duyulmamış, hukümleri icra olunmayacak bir kitap haline getirmek için haince bir yol tuttular.Bu konuda zalimlik ve taşkınlıklarla çalışma sürdürüyorlar. Kur'an'la ilgili yakışıksız ve iğrenç lakırdılar yapıyorlar.

۞ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۞

31.Ayet: Allah'ın Sevgili Peygamberi; Rabbine şikâyetini yapıp derdini döktükten sonra sonsuz kudret Sahibi (c.c.) O'nu tesellî için dedi ki, o zalimlere kulak asma, yaptıkları iğrençliklere de üzülme. Rabbin daima Seninle beraberdir. Sana bu zalimleri düşman yaptığımız gibi, senden önceki her bir peygambere de büyük suç sahibi kâfirlerden düşmanlar yaptık. Peygamberlere karşı çıkıp kâfirlikte ısrar ettiler. Allah'ın Dînine ve Kitabına dönüp bakmadılar ve buyrukları kabul etmediler.(Şeytan hiçbir zaman boş durmadı. İnsanları kandırarak peygamberlerin karşısına dikti ve Biz de buna imtihan için izin verdik. Bil ki bütün peygamberler üstün geldi, Sen de üstün geleceksin.)Onlara karşı rabbin Sana yeter. Seni gayene erdirecek ve düşmanlarına üstün getirecek Rehberin O'dur. Ve öyle Bir Yardımcı ki, onların kötülüklerinden Seni korumağa, düşmanlık ve kâfirliklerini sana karşı etkisiz kılıp Seni hâkim kılacak Olan O'dur.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۞

32.Ayet: Kâfirler türlü itirazlarda bulunup dalga geçerek Kur'an'ı ve Allah Rasûlünü inkâr etmeyi sürdürmek için dediler ki, önce gelip geçen Üç Peygambere indirildiği gibi Kur'an Muhammed'e bir bütün olarak bir defada indirilseydi ya. Güya Allah'ın sözü olmadığına delil olarak diyorlar ki, Allah katından olsaydı; önceki Kitaplar gibi bir defada indirilirdi, bölük-bölük indirilmezdi. Allah Azîmüşşan; hem Rasûlünü tesellî etti, hem de sırrını açıklayarak dedi ki, Biz O'nu bölük-bölük ve ayrı-ayrı indirdik ki, O'nu gönlüne kuvvetlice bağlayıp sağlamca kaydedelim. Ezberledikten sonra aklında sağlamca kalsın. Senin durumun Mûsâ, Îsâ ve Dâvûd göre

Peygamberlerin (a.s.) durumlarından farklıdır. Onlar okur-yazar idiler. Sen ise Ümmî Peygambersin. (Hem Kur'an kıyamete kadar insanlığın Kitabı olarak kalacak.) Olaylara, maksadlara ve icraatlara göre Ayetler inip düzenlemeler yapılacak. Sınırsız etki ve yetkiye sahip olan Bu Kitab Ashab tarafından da ezberlenip tatbik edilecek. Sağlam hıkmetler ve yararlar için Bu Kur'an'ı Biz Sana ağır-ağır okuyoruz. Yirmi üç senede tamamlanmasının hıkmeti budur.

۞ وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۞

33.Ayet: Bölük-bölük inmesinin hıkmetlerinden olarak o inkârcılar; Seninle tartışmak ve Hakka kafa tutmak için zaman-zaman, farklı seviyelerde ve değişik durumlarda türlü misaller vererek Kur'an'a sataşıp Sana sataştıklarında muhakkak ki, Biz Sana;hak bir misali belge tarzında getiriyoruz ve çok güzel bir açıklamayı onlara karşı ortaya koyarak Seni destekliyor ve Da'vanı destekleyerek Dünya ve Ahirette Seni üstün getiriyoruz.

۞ الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۞

34.Ayet: Onlar Dünyada kahra uğrayıp alt ediliyorlar. Ahirette ise yüzleri üzerinde Cehenneme; o her türlü mahrumiyetin, lanet ve rezilliğin yeri olan korkunç azap çukuru olan ateşe sürüklenecekler. Yüce Huzura kabul şerefinden kovulan bu zalim uğursuzlar; dönüp varacakları yer ve yurt bakımından çok kötü durumdadırlar. Dolayısıyla tuttukları taraf ve gittikleri yol bakımından da büyük yanlışlık ve uzak bir sapıklık içerisindedirler.

Yüce Mevlâ'mız! Bizleri; kusursuz ve pek düzgün Yoluna erdir, ayırma.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ۞

35.Ayet: Allah Azîmüşşan; insanlıktan çıkarak Allah'a ve Rasûlüne terbiyesizce türlü kötülüklerde bulunan inkârcılara kendileri gibi yapan önceki kâfirlere katından inen ceza ve musibetleri saymağa başladı ve dedi ki, gerçekten Biz Mûsâ'ya tüm hukümleri ihtiva edip içeren Tevrat Kitabımızı indirdik ki, onlara tüm emirleri ve yasakları açıklasın, o emirleri yapıp yasaklardan kaçınmaları sebebiyle bu yüce buyruklar; günah ve ısyanlara batarak kirlenen varlıklarını temizlesin, karakterlerinde saklı bulunan kabiliyetlerini canlandırıp açığa koymakla İlâhî bilgileri ve hakikatleri tahsil etmeğe onları hazırlasın. Ayrıca Mûsâ ile beraber Kardeşi Harun'u da O'na destek vermesi için yardımcı yaptık ki, Dîninin Yüceliğini açığa koysun da Kitabının hukümleri anlaşılsın.

۞ فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ۞

36.Ayet: Tevrat'ın indirilmesi ve mucizelerin ortaya konmasıyla Onları destekleyip güçlü kılmamızdan sonra her İkisine dedik ki, Varlığımızı, Bir ve her şeyde Bağımsız olduğumuzu gösteren Ayetlerimizi inkâr edip yalan çıkarmağa uğraşan zalimler topluluğuna yani; Firavun'a Hâmân'a ve onlarla beraber olan asîlere ve zalimlere, inad ve azgınlık çöllerinde helâke sürüklenen azgınlara gidin. Davetimi açıkça yaparak onları Bana ve Benden gelen her şeye Îman etmeye çağırın. Onlar kabule yanaşmadılar ve ululanıp inad ederek yan çizdiler. Derhal inkâr edip burun dikerek yan çizmeleri sebebiyle tutup korkunç bir tarzda helâk ederek köklerini kazıdık.

۞ وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۞

37.Ayet: Peygamberlerimizi yalanlayıp inkâr ettiklerinde Nûh Kavmini de korkunç bir tarzda helâk edip köklerini kazıdık. Kendi Peygamberleri Olan Nûh ile beraber geçmiş peygamberleri; Nûh'un tasdik edin emrine karşılık inad edip inkâr etmeleri sebebiyle korkunç Tufanla boğduk ve o kavmi tamamen yok ettik. Sonraki insanlardan akıl sahibi olup önemli olaylardan ve büyük hadiselerden ibret alanlara Ayet (Varlığımıza, Birliğimize, her şeye Kadir olup azgınları cezasız bırakmayacağımıza alamet ve uyarı kaynağı yaptık. İnsanlar bundan ders alarak bu gibi musibetlerin kendilerine gelmesinden korkup sakınırlar ve benzeri kötülükleri yapmazlar. Kahır pençesiyle yakalayıp intikam almasından korktukları için Allah'a ve Rasûlüne saygı ve güzelliklerle itaatte bulunurlar. Akıl sahibi olan insanlar nasıl tutup intikam almamızdan korkmazlar? Onlar bilirler ki, hukümlerimizin gereği olan sınırlardan çıkan ve buyruk tanımayan zalimler için çok acı bir azap hazırladık. Zalimlerden daima pek zor ve çok çetin intikam aldık.

۞ وَعَادًا وَثَمُودَ وَأَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ۞

38.Ayet: Ad ve Semûd Kavimlerini de büyük musibetlerle helâk edip köklerini kazıdık. Yani Hûd ve Salih Peygamberlerin (a.s.) Kavimleri de kendilerini Hakka davet eden Peygamberlerini ve tüm peygamberlerle beraber Îman esaslarını inkâr ettikleri için onları helâk ettik.

Rass Sahip ve sakinlerini de helâk ettik. Dendi ki, kendilerine Şuayb Peygamberin gönderildiği Bu Toplum Rass (bir kuyu) etrafında yaşıyorlardı. Peygamberlerini inkâr ettikleri için Allah bunlara kahretti. Etrafı taşlarla çevrilmemiş olan bu büyük kuyu uçunca yurtları ve yuvalarıyla birlikte yerin dibine geçirilerek yok edilmişlerdir.

Diğer bir rivayete göre Rass: Yemame (Arap yarımadasında bir bölge)içerisinde bulunan Felc yöresinde bir kentin adıdır. Semud Kavminden kalan bir topluluk

yaşardı. Allah Teâlâ; kendilerine peygamber gönderdi. İnkâr edip öldürdüler. Bu sebeple helâk edildiler.

Bir başka rivayete göre Rass halkı; Uhdud halkıdır. (Bürûc Suresinde geleceği üzere. Bu kâfirler derin ateş çukurları (Uhdud) açarlar. İçerisine Müslimanları doldurup yakarlardı.) Allah onları helâk edip köklerini kazıdı.
Dendi ki, Ashab-ı Rass: (Yâsîn Sûresinde anlatıldığı üzere) Habîb-i Neccar'ı şehîd eden zalimlerdir.

Yine dendi ki, Safvan Oğlu Hanzala İsimli Peygamberin (a.s.) Kavmidir. Demh veya Feth isimli Dağda her renge sahip olan büyük bir kuş yaşardı. Uzun boyunlu olduğundan ona Anka derlerdi. Bu Kuşa avlanmak gerektiğinde çocuklara saldırır ve kapıp götürürdü. Korkunç ve tuhaf hallerinden dolayı Muğrab da derlerdi. Hanzala (a.s.) Bu Kuşa beddua etti. Allah Azıîmüşşan bir yıldırımla Kuşu vurup yok etti. Bu Peygamberi (a.s.); o zalimler inkâr edince Allah Azıîmüşşan da onları helâk etti.

Bir de dendi ki, Rass halkı kendilerine gelen peygamberi inkâr edip kuyuya attılar ve üzerini örttüler. Allah Azıîmüşşan da belalarını verdi ve köklerini kazıdı.

Hulasa bu anlatılan toplumlar arasında nice uzun zamanlarca yaşayan kâfir ve zalimleri helâk ederek yok ettik.

۞ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ۞

39.Ayet: Uzun zaman anlamına gelen: "Karn" kelimesi; kırk senelik veya yüz yirmi senelik zamana denir.

Helâk ettiğimiz her bir topluma; kendilerinden önceki toplumların inkârları sebebiyle helâk edildiklerini türlü misallerle uzunca anlattık. Kendilerine; Kitabımızda bulunan huküm ve hıkmetleri, tesis olunan Dînin maksadını bir-bir anlatıp açıkladık fakat inkârda ısrar ettiler. Biz de her birini paramparça yapıp köklerini kazıdık. İsimlerini yaşatacak bir fert kalmadı.

۞ وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ۞

40.Ayet: Bunlardan sonra Allah Azıîmüşşan; Kureyş Kavminin kusurlarını, kötülüklerini ve kalplerinin katılığını saymağa başladı. Peygamberlerine karşı azgınlıklarını, kendilerini yoktan Vareden Allah'tan tam bir gaflet ve cehalet içerisinde olduklarını, son derece körlüklerini, türlü havalara girip kafa tuttuklarını ve sayısız ısyana ve günaha daldıklarını açıklamak üzere hayret edilecek hallerine dikkat çekerek ve yemin ederek dedi ki, yemin olsun ki, (ey Sevgili Kulum ve Şanlı Rasûlüm Muhammed! Senin Kavmin) Kurayş; üzerine kötü yağmur yağan Kent yanına sürekli varıp gelmekteler. Şam'a ticaret için gidip gelirlerken Şam'la Mekke arasında bulunan Lût (a.s.) Kavminin; üzerlerine taşlar yağarak helâk edildikleri

Sedom Şehrinin taş yağmuruna gömülmüş harabesini görüyorlardı. Allah Azıîmüşşan; Lût Kavmini yaptıkları iğrenç işleri, Allah'ın koyduğu sınırlardan çıkmaları sebebiyle kahredip helâk etti.Bu kadar gidip gelmelerine rağmen düşünüp ders almak için hiç görmediler mi? Aksine her defasında gördüler. Fakat Allah'ı ve O'nun sonsuz ve kusursuz kuvvet ve ızzetini inkâr ettikleri (bilip anlayamadıkları) için bir gün dirilip kabirlerinden çıkacaklarını, hesap vermek için Yüce Huzurda toplanacaklarını beklemiyorlar. Dolayısıyla başlarına geleceklerden de korkmuyorlar. Bu sebeple o helâk edilen toplumun başına gelenlerden ders almıyorlar.

۞ وَإِذَا رَأَوْكَ إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ۞

41.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O zalimlerin Sana; tüm varlıklarıyla diklenmelerinden ve son derece öfkeli olduklarından dolayı Seni bir yerde gördükleri zaman; seni küçük düşürmeğe çalışıp dalga geçmeye uğraştıklarını hissettiren sözlerden başka bir şey konuşmuyorlar ve devamlı diyorlar ki, Allah'ın sizlere Peygamber olarak gönderdiği Bu adam mı? Rabbinizin Varlığına ve Birliğine Bu mu erdirecek ve Bu mu geçerli belgeler sunarak sizleri tanrılarınızdan vazgeçirecek?

۞ إِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۞

42.Ayet: Daha sonra da dediler ki, aşırı çabası ve gayretiyle az kalsın bizleri tanrılarımızdan vazgeçirecekti. Eğer yolumuzda ayaklarımızı sağlam tutup, kalplerimize kararlılığı yerleştirip candan sabretmeseydik kesin olarak bizleri tanrılarımıza itaat etmekten çevirip Kendi Dînine döndürecekti. Çünkü Dînini yüceltmekte, iddiasını ispatlamakta ve belgeleri sergileyip güzel açıklamalar yapmakta çok gayret gösteriyor. Bu ahmak cahiller; çok yakında bilecekler kimmiş yol bakımından daha sapık ve daha yanlış olan. Allah'a ve O'nun Rasûlüne Îman eden ve İslâm'ı yaşayan Mü'minler mi, yoksa (O En Büyük Kurtarıcıyı inkâr edip ebedî korkunç zararlara giren) sizler mi ey ahmaklık ve cehalette ısrar eden akılsızlar?

۞ أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ۞

43.Ayet: Allah Teâlâ; gizli-aşikâr, büyük-küçük her ne suretle şirk koşarlarla koşsunlar ayırım yapmaksızın bütün şirk koşan ve Allah'tan başka ilâh edinen müşrikleri ağır eleştirilerle ayıplayıp tehdid etti. Müşrikler (Allah'a ortak koşup başka ilâhlar edinenler); sonradan meydana gelen ve olup biten her şeye sahne olan Şu Dünyadaki (inen rahmetler ve belalar gibi) hadiseleri, idare ve icraatları kendi görüş ve arzularınca sebeplere ve araçlara dayandırırlar. Çünkü onlar Allah

Azıîmüşşan'ı, O'nun sonsuz kudretini ve her şeyi kuşatan ilmini bilip anlamazlar, O'nun gizli-aşikâr, olmuş ve olacak her şeye dair İsimlerini ve Sıfatlarını idrak edemezler. Müşriklerin rezilliğini ve çirkin de iğrençliğini anlatmak için şu açıklamayı yaptı: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gördün mü? Eğer tecribeyle kazanılmış kesin bilgi ve üstün zekâ sahibi isen Bana haber ver.Hevasını yani; canının istediği, aklının beğendiği görüş ve arzusunu ilâh edinip Allah'a kulluk yapar gibi keyfine ve pis arzusuna tapan alçağı; kendi gayret ve çabanla Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman etmeğe eğitip erdirebilir misin? Ayete baktığımızda ikinci mef'ul olan " ilâh" kelimesi; birinci mef'ul olan " heva"kelimesinin önüne alınıp önce zikredilmesi; yapılan işe dikkat çekmek, işlenen suçun önemini anlatmak içindir. Şimdi ey Peygamberlerin En Kâmili! Sen bu kimseye vekil olup onu (içine düştüğü bu şirkten) koruyup kurtarabilir misin? Onun (bozuk) tabiatının ve karakterinin gereği budur. Bizim kahrettiğimizi Sen kurtaramazsın.

۞ أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۞

44.Ayet: Yoksa Sen bu kahra uğrayıp işleri bitmiş olanların Îman etmelerine düşkünlük gösterip onlara acıdığın için zannediyor musun ki, bunların çoğu Tevhiîd Kelimesini candan duyup kabullenerek anlıyorlar? Bunların içinde düşünüp anlayan bir kimse yok. Allah tarafından ezelî bir başarı ve yardım olmazsa düşünce ve anlayış olmaz. Bu müşrikler öz varlıkları çerçevesinde hayvanlar gibidirler. Onlar gibi yer, içer ve dolaşırlar ama gerçekleri duyup görme hususunda insanlıktan uzaklaştırılmışlardır. Hatta bunlar hayvanlardan da daha sapık ve şaşkındırlar. Çünkü bu zalimler Îman ve İslâm fıtratı ve kabiliyeti üzere yaratılmışlardı. Hayvanlar böyle değil. Allah'ın Varlığının yakınlığı; kendilerine ulaşıp O'nun niteliklerine mazhar olacakken, Allah'ın sırlarını idrak edip yüce anlayışlara erişerek O'nun (c.c.) Varlığının ve Birliğinin sahipleri olarak en yüksek mertebeyi (Allah'ın halifesi olma makamını) kazanacakken bu konuda gayret göstermediler. Dahası insan olmanın gereklerine dönüp bakmadılar. Hulasa bu yüce değerleri kaybetmekten dolayı; kendilerine akıl nimeti verilmeyen ve sorumlulukları olmayan hayvanlardan daha aşağı duruma düştüler.

۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ۞

45.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberine ve O'nun beraberinde bulunan Mü'minlere; değer verip sahip oldukları Yüce İslâm Fıtratını gösterip İlâhî bilgileri işaret etti ve bunu pek Değerli Kitabı Kur'an'da açıkladı ki, o bilgilere kavuşarak yoktan var oluş ve tekrar geldikleri Makama dönüşü anlasınlar. Böylece ma'rifet ve Tevhiîdin kemaliyle vasıflansınlar (Îman ve İslâm bakımından olgun niteliklere sahip olsunlar). Bu seslenişi (Allah'ın en yüce makamdan vahyedip konuşmasını)

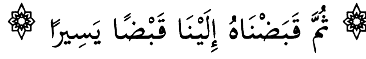
Sevgili Peygamberden başkasının duyması mümkin olamayacağından O'na özel olarak seslendi ve buyurdu: Ey yetişip olgunlaşmak, tüm sır perdelerinin kalkmasıyla bütün hakikatlerden haberdar olmak İsteyen, gerçek göz, sınırsız haber ve yüce bilgiler Sahibi Muhammed! Seni türlü olgun nimetleriyle yetiştirip en yüce mertebelere ve ün yüksek derecelere yükselten Rabbini görmedin mi ve O'nun yüce icraatlarına bakmadın mı? Gölgeyi nasıl uzatmaktadır. Yani bak gör ki, Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gölgelerini; türlü tavır ve hallerde yokluk aynaları üzerine yayıp döşeyerek bu gölgelerin tam bir etkilenmeleri suretiyle Allah'ın Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gereklerine göre türlü görünümlerde ortaya çıkışlarına iyi bak. Sonsuz sayıdaki hoş suretler ve görülmedik bedenler, maddeleşmiş varlıklar meydana gelmektedir. Kendileri de bu tür varlıklardan oldukları halde can gözleri türlü hallerle ve varlık perdeleriyle örtülmüş olup can gözlerini kaybeden insanlar yanlış kuruntulara kapılıp kendilerini ve bunca varlıkları kendi başlarına, bağımsız ve gerçek varlıklar zannederler. Kendileri dışında gerçek yetki ve icraat Sahibi Olan Birine (yoktan Vareden Allah'a) muhtaç olmadıklarını zannederler. Sonra hakikati göremeyen bu cahiller kendi aralarında görüş ayrılığına düştüler. Bir topluluk dedi ki, bütün varlıklar başlı başına gerçek varlıklardır. Şartlar oluşup engeller ortadan kalktığında varlıkların var olup meydana gelmesinde tabiat yeterlidir. Bunlar dehrîlerdir (Allah'a ve Ahirete inanmayan ateistlerdir). Bu kör ahmaklar; bütün varlıkların aslında yok olduklarını ancak Gerçek Varlık Olan Allah'ın Varlığının yokluk aynasına yansımasıyla ve O Yüce Varlıktan varlık koklamak ve O'ndan nasiplenmekle var olduklarını idrak etmezler.

Filozofların çoğunluğunun mezhebi, tuttukları yol ve görüşü ise; tüm varlıkların bir var ediciye ihtiyaçlarının olduğunu ve maddelerine o var edicinin etki etmesiyle var olduklarını ancak varlık ve maddelerinin ezelî olduğudur. Hak Teâlâ'nın Varlığına akılları yetmeyen ve O'nu tanımaktan aciz kalan bu ölüler; ruhen ölü oldukları için Allah'tan başka kadîm (ezelî) bir varlık olmadığını anlamazlar.

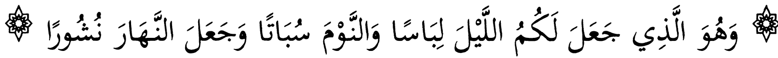
İslâm'a mensup İlm-i Kelam alîmlerinin çoğunluğunun mezhebi ve görüşü ise; bütün mevcûdatı Allah Azîmüşşan bilerek ve isteyerek yoktan var etti. O'nun bilip dilemesine etki edecek ve O'nu (c.c.) bir şey yapmağa zorlayıp mecbur tutacak kimse yoktur. (Bir şeyi var etmek istediğinde o şeye sadece ol der ve o şey derhal oluverir.) Yaratmak için hiçbir maddeye, müddete ve hiçbir şeye ihtiyacı olmaz. (Buraya kadar her şey çok güzel). Ancak bunların: "varlıklar asıl ve hak varlıklardır."Demeleri gerçekle bağdaşmıyor. Zira şunu anlayamıyorlar; yokluk asıl varlık olmayı kabul etmez, tıpkı Hak varlığın hiçbir an yokluğu kabul etmediği gibi. Çünkü varlıkla yokluk birbirine zıttır. Dolayısıyla aslında yok iken sonradan var olan her şey; aynada veya suda yansıyan görüntü gibi hakikatleri olmayan gölgeler

ve yansımalardır. Kime Allah Teâlâ; can gözü gibi bir nûr ve yüce bir anlayış vermediyse o kimse nûrsuzdur ve bundan mahrumdur.

Hulasa eğer Allah Azîmüşşan; varlığının yansımasını ikram etmese, yokluğu kendi halinde tutsa, yaratmak ve yaşatmak için yüz göstermese tüm varlık âlemini sakin kılıp birden her şeyi yok eder. Sebepler yok olmakla varlıklar yok olurdu. Sonra duyulan ve bilinen varlıklardan olarak gölgeyi uzatıp yansımayı yaydığımızı varlıkları var edişimizi açık bir misalle kullarımıza güzelce anlattık. Misalimiz şöyle; Güneş; yokluk misali olan geceye ışık ve aydınlığını uzatıp yayıyor, tıpkı Yüce Varlığın nûrlarını yokluk aynalarının üzerine yaydığı gibi. Bu misal ve örnekler; Yüce Varlığın yokluk aynalarından yansıyarak varlıkların meydana geldiğini gösteren bir delildir. Şöyle ki, Güneş aydınlatmağa başlayıp nûrunu tüm ufuklara ve bütün varlıklara yayınca karanlığa gömülüp yok olan bütün varlıklar Güneşten yayılan nûrla parlayıp açığa çıkarlar. Güneş batıp aydınlığını tutunca varlıklar eski karanlıklarına dönerler.

46.Ayet: Sonra suretler ve bedenler üzerine uzattığımız gölgemizi ve yaydığımız nûrumuzu tutup dürerek Kendimize çekeriz. Gölgenin yavaş-yavaş dürülüp yok olduğu gibi her şeyi yok ederek Bizden başka gerçek varlık olmadığını ortaya koyarız, şirk kuruntusunu yok ederiz. Gölgeye uzama ve kısalma gibi değişip başkalaşma takdir edip belirlediğimiz gibi sonradan var edilen ve yok olmağa mahkûm olan varlıklardaki gelişim ve değişimler de onların kendi başlarına varlıklar olmadığını gösterir. Kendi başlarına varlıklar olsaydı başlarına değişim gibi haller gelmezdi. Hulasa; Varlığı Zorunlu Olan ve sayısız varlıkları açığa Koyan Allah Azîmüşşan'dan başka hak varlık yoktur.

47.Ayet: Allah Azîmüşşan; Sevgili Peygamberine İlâhî bilgileri ve bütün varlıklara yakın oluşu ve tüm varlıkların nasıl Kendisine bağlı bulunduğu konusunda Zatının Birliğine dair hakikatleri öğretmesi hususundaki hıtabından bütün kullarına hıtabına yönelerek onların kabiliyyet ve kapasitelerine göre seslendi ve dedi ki, ey gafiller! Sizleri yoktan var edip açığa Koyan rabbinizden nasıl habersiz olursunuz? O sizlere geceyi muazzam bir örtü kıldı ki, karanlığıyla insanların gözlerinden gizlenesiniz de birbirinizin ayıp ve kusurlarının farkında olmayasınız. Uykuyu da yaratıp sizlere ikram etti ki, gündüzle ilgili tavır ve hareketlerinize son verip uğraşılarınızdan ayrıldığınızda uyuyarak dinlenesiniz. Gündüzü de var etti ki, geçiminizi temin için rızık aramak üzere Yeryüzünün dört bir yanında dağılıp gün

boyu çalışasınız. Bütün bunlar; Allah'ın dileyip yaratması, ölçüp biçerek kullarının işlerini düzenleyip yönetmesinden ibarettir.

۞ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ۞

48.Ayet: O öyle bir Rab ki, rüzgârı; rahmetinden ibaret olan yağmurun önünde onun gelmekte ve inmekte olduğunu müjdeci olarak gönderir. Müjdeci olarak rüzgârları göndermemizden sonra rahmet ve ikram makamımızdan her türlü ihtiyaçlarınızı görmek üzere Gökten son derece temiz ve her şeyi temizleyici olarak mübarek ve hayat kaynağı olan bir su indiririz.

۞ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ۞

49.Ayet: Su hayat kaynağıdır, çünkü onunla ölü beldeyi, kuruyup çöl halini almış olan cansız toprağı canlandırırız ve türlü yeşillikler, sayısız bitkiler var ederiz. Ayrıca o su ile çöllerde ve bozkırlarda yaşayan yarattığımız pek çok canlıyı, sığırları, koyunları ve insanları sularız.

Bu Ayette geçen " Enâsiyyü" kelimesi; İnsân kelimesinin çoğulu olan "Enâsînü" kelimesidir. Sondaki " Nun" harfi kaldırılıp onun yerine "Yâ" getirilmiş. Kelimede iki tane "Yâ" harfi bir araya gelince bir diğerine idğam olunmuş (sokulup şeddelenmiş). Ya da "İnsiyyün"kelimesinin çoğuludur ki, taşrada yaşayan insanlar demektir. Özellikle bunlar anlatılmış olabilir, çünkü bunlar; şehirde yaşayanlar gibi pınarlara ve kaynaklara yakın olmadıklarından genelde yağmur sularıyla su ihtiyaçlarını giderirler .

۞ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ۞

50.Ayet: Yararlarını sağlamak için kendilerine değerli bir nimet olarak verdiğim yağmur konusunu Kur'an'da ve önceki Kitaplarımda tekrar-tekrar anlattım ki, iyice düşünüp ders alsınlar, kıymetini bilip Bana daima şükretsinler. Onlar şükrettikçe Ben de nimetlerimi artırırım. Fakat insanların çoğu kâfirlik ve nankörlükten başka bir şeye yanaşmaz. Onların iş ve icraatları düşünüp ders yaparak kulluk yapmak ve şükretmek değil, aksine nankörlük yaparak zulüm ve kâfirliklere devam etmektir. Çünkü onlar; şunun (Necm Sûresinde geleceği üzere Şi'ra Yıldızının)uzaklaşıp batmağa yönelmesiyle bize yağmur yağdı. (Yağmurumuz bundan oluyor.) Gibi saçmalıklarla insanların çoğu; verilen nimetleri Allah'tan bilmiyorlar, başkalarından biliyorlar.

۞ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ۞

51.Ayet: O son derece azgın ve nankörler için dilesek her bir kente onları uyarması için özel bir peygamber gönderirdik. Dilesek bunu yapardık. Fakat ey En Sevgili

Peygamber! Senin Şanın o kadar büyük, değerin o kadar yüce ki, umum insanlara ve hatta cinlere sırf Seni Peygamber olarak gönderdik. Bütün ihtiyaçları Sen temin edeceksin. (Seni âlemlere Rahmet ve umuma Peygamber yaptık.) Şimdionlara aldırış etme, Sana yüklediğimiz Bu Muazzam Peygamberlik yükünü yılmadan ve yorgunluk duymadan şerefle taşı. Huküm ve buyruklarımı onlara ulaştır. Hiçbir zaman onların parıltılı hayatlarına önem verme, o lüks varlıklarıyla Sana tuzak kurup kandırmak istediklerinde asla oyunlarına gelme.

۞ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ۞

52.Ayet: Hulasa kâfirlik ve inadlarında ısrar eden kâfirlere hiçbir an ve hiçbir yerde bükülme, asla kulak asma. Bu Yüce Dîninle onlara karşı Cihada devam et ve uğraşı ver ki, onların bâtıl dînlerini, iğrenç davaları kökünden söküp yok edesin. Hak ve Tek Olan Dînini yücelt ve yay ki, bütün dînlere ve tüm sistemleri üstün gelsin. Senin işlerini yürütmekte ve her konuda Sana yetmek ve yetişmekte Allah yeter.

۞ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ۞

53.Ayet: İnsanlara de ki, Rabbinizden nasıl habersiz oluyorsunuz, sizlerin yararına olarak ve durumlarınızın düzeltilmesi için ortaya koyup tesis ettiği Dîninden nasıl sapıp uzaklaşıyorsunuz? Hal bu ki, O sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Olan Rabbiniz; sizleri yoktan var ettiği gibi sayısız ikramları ve sınırsız nimetleriyle sizleri yaşatıyor. O iki denizi aynı yerde sevk ediyor. Birinin suyu tatlı ve diğerinin suyu boğaz ve mideye zarar verecek derecede tuzlu ve acı aralarında bir sır perdesi var ve bu öyle engel ki, asla biri diğerine karışmaz. Her birinden sizlere türlü rızıklar ve sayısız kazançlar çıkar gelir.

Şirk denizi ile Tevhıîd denizi de böyle. Varlık sahasında dolaşır dururlar. Tevhıîd denizi; Onun hayat suyuna susayanlar için gayet tatlı. Şirk denizine gelince suyu o kadar acı ki, onun suyundan içenlerin âdeta bağırsakları parçalanır. Allah Azıîmüşşan; kullarına son derece merhametli olduğundan ikisi arasına İslâm Dînini sed gibi çekerek birinin diğerine karışmasını engellemektedir.

۞ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۞

54.Ayet: Ey İnkârcılar! Rabbiniz Olan Allah'ın Varlığını, Birliğini ve yarattıklarına kendilerinden yakın olarak ilgilenip yaşattığını nasıl inkâr edebilirsiniz? O öyle bir kudret Sahibi ki, sudan yani; pis bir su parçacığı olan menîden insan yaratıp ortaya koymaktadır. Öyle bir varlık yarattı ki, türlü parçalara ve organlara sahip. Hoş bir şekli ve bambaşka bir tabiatı var. Hem sert ve hem yumuşak...Oldukça kuvvetli ve gayet zayıf...Hem çok ince, nazik ve narin... Hem de çok kaba... Sayısız zıt niteliklere, farklı parçalara sahiptir. Bunca farklılıklara rağmen gayet düzgün bir

bedeni, tuhaf bir ruhu var... En seçkin filozoflar; bu varlığın sayısız türlerinden sadece bir türünün parçalarının nelerden meydana geldiğini anlamak için çokça bilgi ve belgelerine rağmen insan varlığında bulunan maddeler haller, bağlar ve karışımlar hakkında şaşırıp kaldılar. Kaldı ki, bütün ırkların ve sayısız insan nüfusunun tamamı ile ilgili sır ve incelikleri nasıl anlayacaklar.

Hulasa Allah Azıîmüşşan; insanı ölçüp biçerek yarattıktan sonra; yüce kudretinin ve üstün hıkmetinin mükemmelliğiyle muntazam ve gayet düzgün bir varlık yaptı. İnsan varlığını iki kısım olarak yarattı. Birbirine eş olacak bu iki varlıktan birini erkek ve kendisinden meydana geleceklere baba, diğerini ise erkeğin kendisine karışıp kaynaşacağı eş ve doğacak çocuklara ana yaptı. Ayrıca Yeryüzünün büyük bir kısmını dolduran insan türünün her birine evlilik ikram ederek hem baba ve hem de hanım tarafından akrabalıklar ikramında bulunarak insanı çevre ve güç sahibi kıldı. Hulasa bu yolla sonradan olanların; ölenlerin yerlerine gelmesi ile insan neslini devam ettirmektedir. Bu durum Rabbiniz Olan Allah'ın dilediği kadar devam edecektir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Tüm bunları yaratıp yaşatan Rabbin insanlara;Varlığının ve Birliğinin sır ve inceliklerinin bilinip anlaşılması için dilediği gibi mükemmel zekâ ve anlayışlar vermeğe Kadirdir. Rabbinin yoktan var edip yaşatmasında, her şeyi devamlı idare edip yönetmesinde asla gevşeme, eksiklik ve bozulma olmaz.

۞ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّه۪ ظَه۪يرًا ۞

55.Ayet: Allah'ın Varlığına, Birliğine ve her şeyin Tek Rabbi olduğuna, kudret ve idaresinin tamlığına ve devamlılığına rağmen karakterlerinin pisliğinden, kalplerinin katılığından ve Hak ve hakikatlere kin ve düşmanlıklarından dolayı Hak Ma'bûd, Tek İlâh, Rableri ve sahipleri Olan Allah'ı bırakıp adî ve zavallı varlıklara tapıyorlar. O kadar ki, kendilerine fayda ve zarar veremezler. Hiçbir zaman ve hiçbir konuda onlarda; Gerçek İlâh Olan Allah'ın hiçbir niteliği bulunmaz. Tüm bunlara rağmen Allah'ın Varlığını, Birliğini ve her şeyin Sahibi, Yöneticisi ve her şeye Kadir olduğunu bilmeyen ve bu sebeple inkâra kalkışıp kâfir olan her bir insan, Kendisinin de Rabbi Olan Allah'a karşı diğer kâfirlerle sırt sırta verip dayanışma sağlayarak üstünlük elde etmeğe, O'nun (c.c.) hüküm ve buyruklarını yok etmeğe, Rabbine inananlara üstün gelmeğe çalışır. Hak ve hakikati tamamen arkasına atarak tam bir azgınlık ve diklenmeyle Rabbinden büsbütün yüz çevirir.

۞ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۞

56.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Biz Seni tüm yaratılmışa ancak ve ancak müjdeci ve uyarıcı olman, onları Dünya ve Ahirette yararlarına olan gerçek güzelliklere, iyilik ve yararlara erdirmen, Sana uyarak İman ve ibadetle bu

güzelliklere erenleri gerçek ve ebedî mutlulukla müjdelemen, onlara Dünyada ve Ahirette zarar verecek her konuda uyarıda bulunman, dolayısıyla sahip olmak için yaratıldıkları Îman ve İslâm'a kendilerini erdirmen buna aykırı olan her türlü bozukluk ve kötülüklerden onları alıkoyman için Peygamber olarak gönderdik.

۞ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا ۞

57.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer kendilerini eğitip irşâd etmen için ücret ve kimilerine çıkar sağlaman için rüşvet aldığını ve yaptığın bu hizmeti karşılıksız yapmadığını söylerlerse onları susturup yanlış yaptıklarını anlatmak için de ki, yaptığım bu tebliğ ve irşâd görevine karşılık sizden hiçbir ücret ve hiçbir karşılık beklemiyorum. (Yahudî ve Hıristiyan Dîn adamlarının yaptıkları yalan-yanlış hizmetler karşılığında mal biriktirdikleri gibi, mal biriktirmek için kendiliğimden görevler üstlenmiyorum.) Rabbimin Bana vahyederek verdiği Bu İrşâd Görevini Dünya ve Ahiretin yarar ve güzelliklerine ermeniz, zararlardan korunup tehlikelerden kurtulmanız için Rabbinizin görevlendirdiği için yapıyorum. Sadece sizden istediğim; öyle kimseler olmanızdır ki, Rabbinizin rızasına ermeniz suretiyle sizler; ezelde dileyip desteklediği, Îman ve İslâm'a ererek Kendisine hayırlı bir yol tutarak kurtuluşa erenlerden olmanızdır. Böylece sizleri ebedî seadetlere ve sonsuz nimetlere erdirecek olan Îman ve İslâm Yoluna ermiş olasınız.

۞ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ۞

58.Ayet: Nitekim bu zamanda da bazı kimseler; hiçbir hakları olmadığı halde şeyh ve Dîn adamı olduklarını iddia ederek halkın; Dînî bilgi ve akıl bakımından zayıf olanlarını kandırarak onların ellerinden Dünyanın kırıntılarını alıp büyük servetlere sahip oluyorlar. Halktan aldıkları karşılığında âdeta Şeytanın yardımcıları olarak Allah'ın haramlarını; helal, helallerini de haram göstererek onların inançlarını bozuyorlar. Topladıkları güç ve kuvvetlerle halkın yararına çalışan âdil idarecilere karşı çıkıp halkı da karşı çıkarmağa çalışarak Allah'ın düşmanlarına destek veriyorlar. Sonunda da fitnenin çıkmasına ve memleketlerin türlü zulümlerle harap olmasına sebep oluyorlar. Bununla beraber kendilerini Hak ehli, Mü'min ve Müslimanların efendileri diye adlandırıyorlar. Bilesiniz ki, bu durum en büyük zarar ve en korkunç durumdur.

Allah bizleri; nefislerimizin şerlerinden ve yaptıklarımızın kötülüklerinden korusun.

Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer senden ve Senin irşâd ve uyarılarından yan çizerler, bununla da kalmayıp zulüm ve taşkınlık yaparak Sana kötülük düşünüp öldürmeğe kalkışırlarsa asla onlara aldırış etme. Onların durum ve tutumlarına da üzülme, aksine Rabbini Vekîl tut ve O'nu her konuda ve herkese karşı kendine

Avukat edin. O zalimlere karşılık verip onları alt etmek için uğraşırken sonsuz hayatın sınırsız canın ve canlılara can vermenin Tek Sahibi ve ölmeyecek Olan, değil ölmek bir an uyuşmak ve gevşemek Kendisine ilişmeyen Allah'a dayan, Kendini ve tüm işlerini O'na ısmarla. Sen daima hamd ederek O'nu tesbîh et. Daima de ki, ey sahibim, Yüce Efendim! Sen Sana yakışmayan her şeyden, tüm eksikliklerden ve sonradan olan her şeyden Münezzehsin. Sen bambaşkasın. Zira Sana peş peşe inip gelen yüce nimetler verdi. Özellikle Seni bütün yaratılmışa Peygamber olarak gönderdi. İnsanların inanmalarıyla sevinmeyi, kâfirlikte ısrar etmeleriyle üzülmeyi bırak, bir an duygusal olma. Benden aldığın her şeyi onlara başarıyla ulaştır. (Onların iyilikleri Benim Adıma Seni duyup tasdik ederek Bana kullukta Sana uymaları ile olacak.) Kullarının yaptıkları ve yapacakları günahlarından tam bir bilgi ile Haberdar olarak O Allah yeter. Kendilerinden daha yakın olarak her şeyi ve herkesi Gören, Duyan ve Bilen O'dur. İlmi her şeyi kuşatmış olup hiçbir şey bilgisinden gizli kalmaz. Günahından vazgeçip rabbine dönenleri bağışlar. Zulüm ve kâfirlikte ısrar edenlerden intikamını alır, kahreder.

۞ اَلَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ اَلرَّحْمٰنُ فَسْـَٔلْ بِه۪ خَب۪يرًا ۞

59.Ayet: Elbette gizli-aşikâr her şeyi bilir. Çünkü sonsuz kudret Sahibi Olan O Yüce Yaratıcı; Semâvâtı, Arzı ve aralarında bulunan her şeyi altı günde, yani (sağ-sol, alt-üst, ön ve arka olmak üzere) altı yön çerçevesinde bunlarla kuşatılmış olarak zaman ve tabiat yokken yoktan var etti. Sonra tüm yaratılmışı en mükemmel tarzda düzenledikten sonra; tüm yaratılmışın çatısı durumunda olan O Büyük Arş üzerinde egemenliğini, yönetim ve idaresini bütün genişliğiyle tam olarak yürürlüğe koydu. O Yüce Yaratıcı; gizli-aşikâr her şeyi rahmetiyle kuşatıp her ihtiyaçlarını temin ederek yaşatıp Yöneten Rahman'dır. Sen bunu sor. Yani; Allah'ın her şeyi bilip Haberdar olduğunu, ilim ve kudretinin her şeyi kuşattığını, bütün varlıkları yoktan var edip açığa koyduğunu, bütün varlıkların taban ve tavanlarına egemen olduğunu, rahmetinin her şeyi kuşattığını ve yarattığı her şeyi türlü nimetleriyle yaşattığını; gören, bilen, tam bir idrak sahibi olarak gerçek anlayış ve gerçek görüş mertebesine eren, Allah tarafından hakkında güzel bir hüküm geçerek özel bir yardıma kavuşmak ve Yüce Huzura çekilmekle tamamen yok olup O'nun Ebedîliğiyle ebedîleşen, gören gözü Mevlâ'sı olmakla Allah'ın sırlarını ve hakikatini gören ilim, tecribe ve haber sahibine sor. Çünkü onun tam bir bilgisi ve kusursuz yetkisi var. Bunların doğruluğunu o kimse hakkıyla sana haber verir. (Hatta tüm bunları ve bilmediğin her şeyi; her şeyi bilip Yaratan ve her şeyden Haberdar olan Allah Azîmüşşan'a sor.)

۞ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۞

60.Ayet: Hak Teâlâ'nın her şeye egemen olduğu açığa çıkıp anlaşılmak ve bütün varlıkların tepelerinde kuşatıcılığı, Yerin, Göğün ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemlerin tamamını çevreleyen O Büyük Arşın (idare ve yönetiminin sahnesi olan Yüce Makamın) sonsuz kudret Sahibi Rabbi olduğu bilinmekle o zalimlere içinde bulundukları gaflet, unutkanlık ve rezilce uyuşukluk uykusundan uyarılmaları tarzında; tüm bu Yüce Niteliklerin Sahibi Olan, sırf rahmet ve cömertliğinden dolayı sizleri yoktan Vareden Rahman'a secde edin, tam bir bükülüşle teslimiyyet gösterin dendiğinde; tam bir kâfirlik ve nankörlükle, duymadıkları ve bilmedikleri birini soruyor gibi derler ki, o Rahman ki, bizleri O'na secde etmeye davet ediyorsun? Bu soruyu nedir anlamındaki "Mâ" edatıyla sordular. Güya hiç bilmiyorlarmış. Yine seviyesizce soru sorarak dediler ki, Sen bize emrettin diye, hiçbir belge ve gerekçe ortaya koymadığın halde, sırf Sen kendi kendine bize buyurdun diye kapanıp secde mi edeceğiz? Hulasa Senin onlara bu buyruğun; sadece ve sadece onların üzerlerinde sonsuz rahmeti olan Rahman'dan ve O'na kavuşturacak olan Tevhıîdin Yolundan ürküp uzaklaşmalarını artırdı. (Biliyorlardı ki, Sen Gerçek bir Peygambersin. Bu emir de Benim emrim olup sadece Sen tebliğ etmektesin.) Sana Îman ve itaat etmemelerinin sebebi sırf karakterlerinin pisliği ve son derece katı kalpli azgınlar oluşlarıdır.

۞ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۞

61.Ayet: Nasıl oluyor da gaflete batmış olan bu cahiller; Rahman Olan Allah'a secde etmekten kaçıyorlar? Hal bu ki, hiçbir kulunun O'na secde edip şükretmekten yan çizmesi yakışık almaz. Zira kullarının üzerlerinde sonsuz iyilikleri, rahmeti ve bereketleri var ve bütün kullarını yaratıp yaşatıyor ki, bu nimetlere karşı secde edip şükrederek kulluk yapsınlar. O hiçbir kulunu ve hatta hiçbir şeyi boşa yaratmaktan, onları secdesiz ve şükürsüz tutmaktan Münezzehtir ve Şânı çok Yücedir. O Yaratıcı öyle Yüce ki, Yüce Âlem olan Gökte; Yeryüzünün halleri ile ilgili yıldızlara yörüngeler var etti. İçlerinde kandil misali ısı ve ışın veren Güneşi ve aydınlık sağlayan Ayı da var etti. Bunları eşsiz bir düzen çerçevesinde yaptı. Yörüngeleri değiştirerek devamlı dönerler. Bunların değişik hallerde dönmeleriyle; süflî (alçak) âlem olan Yeryüzünde bulunan canlılar, bitkiler ve madenler gibi üç ana varlığın doğup meydana gelmesinde ve değişik haller almasında etkin olan dört mevsim oluşur.

۞ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ۞

62.Ayet: Ey inatçı sapıklar! Sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Olan, bütün varlıkları Yaratan, her türlü sanatı ortaya Koyan Allah'tan nasıl habersiz gafiller oluyorsunuz? İlmin, hıkmetin, sonsuz büyüklüğün, yönetim ve idarenin Sahibi Olan Allah (c.c.); sizler için gece ve gündüzü (birbirinin ardından koşturup birini diğerine) halef (ardından gelen temsilci) ve vakitleri bekleyip belirlemeye sebep ve araç kıldı ki, birbirini takip eden tüm zamanlarda Rabbinden gelen nimetleri düşünüp anlamak isteyen ve de gece ve gündüz esnasında gelen Allah'ın nimetlerine şükretmek dileyen kimse imkân sahibi olup fırsatları değerlendirsin.

۞ وَعِبَادُ الرَّحْمَٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ۞

63.Ayet: Allah'ın nimetlerini düşünüp anlayan ve o nimetlerin hakkını ödemek için güç ve imkânlarına göre Rablerine kulluk yaparak şükretmeğe devam edenler; Rahman'ın öyle kullarıdırlar ki, Rıdvan Mertebesine ermişler, sonsuz sevgi ve iyiliklerin Sahibi Olan ve tüm varlıkların saha, sahne ve üzerlerinde yüz gösteren Allah'a kavuşmuşlardır. Bu seçkin kulların alamet ve belirtileri şudur: Onlar; fitne ve yolsuzlukların sahası olan Yeryüzünde tam bir vakar, huzur ve yumuşaklıkla yürürler. İnsanlardan hiçbiri ile kavga ve tartışmağa girmezler. Büyüklenme, kendini beğenme, görsünler ve duysunlar diye sahte davranışlarda bulunma ve insanlara sataşma gibi onlara hiçbir kötülükte bulunmazlar. Onlar son derece huzurlu ve vakarlı olup insanlara da gayet hoş davrandıklarından dolayı cahil ve gafil insanlar onlara, türlü utanmazlıklarla dil uzatıp dalga geçerek sataştıklarında son derece hoş ve kusursuz insanlar oldukları için onlara selam derler; onlardan etkilenmeksizin, bozulup değişmeksizin derler ki, bizlerden sizlere bir zarar gelmez. Onları cezalandırmazlar ve intikam almağa kalkışmazlar. Çünkü onlar; Allah'ın rızasını kazanmakta kararlı ve olup biten İlâhî hukümlere razı olan ve son derece ağır başlı, sabırlı ve öfkelerine hâkim olup kendilerini tutanlardır.

۞ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ۞

64.Ayet: Onların durumları bu, gündüzleri davranışları böyledir. Gece olup da karanlıklara büründüklerinde Rablerine çokça secde ederler, huzurunda dikilip tam bir saygı ile Namaz kılarlar. Küçülme alameti olarak sırf Rablerinin rızasını istemek için yüzlerini yere koyarlar. Allah'tan gayri kimse onların bu halini bilmediği için ibadetlerine gösteriş, kendini beğenme, duysunlar diye yapma ve yanlış arzulara kapılma olmaz.

۞ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ۞

65.Ayet: Özellikle Namaz sonlarında ve teheccüdleri (uykusuzluk halinde kıldıkları gece Namazları) arasında Rablerine dua edip yakarışlarda bulunurlarken şöyle derler: Ey bizleri türlü nimetlerinle yaşatıp Yöneten Rabbimiz! Kâfir ve ısyankâr kulların için hazırlanan Cehennem azabını; bağış ve rahmetinle bizlerden uzaklaştır. Eğer Senin iyilik ve ikramın, af ve rahmetin olmazsa Cehennemin devamlı olan azabı kesin olarak bizlere sarılıp ihata eder. Onlar Rablerine tam olarak yönelip hiçbir gevşeklik göstermeksizin tüm kulluk görevlerini yaptıkları ve güzel buyrukları tuttukları halde O'nun (c.c.) kahır pençesiyle tutup intikam almasından korkarlar. Çünkü onlar; yaptıkları kulluk hizmetlerine, hayır ve hasenatlarına değil, sırf Allah'ın afvına, rahmetine bağış ve üstün ikramlarına dayanıp güvenirler.

۞ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۞

66.Ayet: Cehennemden kurtarılıp uzaklaştırılmaları için derler ki, O her türlü mahrum olma ve rezil düşürülüp alçaltılma yeri olan Cehennem yerleşip kalınacak yer olarak ne kötü bir yerdir. Orada bir an durulmaz. Ya Orasını yurt edinerek uzun zamanlarca kalmak bizler için nasıl mümkin olur? (Bunun için bizleri oraya sürükleyecek günahlar içerisinde olmak, Rabbimizin rahmetinden gafil olmakla duasız yaşamak, hiç olacak iş mi?

۞ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ۞

67.Ayet: Onlar; çalışıp elleriyle kazanmak suretiyle Allah'ın kendilerine verdiği helal ve hoş rızıklardan Allah için fakirlere, muhtaçlara ve çaresizlere devamlı bölüp vererek yardımlar yaparlar. Bunu yaparken de saçıp savurma sınırına varacak derecede israf etmezler, yanlış kullanmazlar. Vermemek, ihtiyaç sahibini mahrum etmek gibi cimrilik de yapmazlar. Onların infak ve yardımı bu ikisi arasında orta halde, kabul edilmez derecede taşkınlık ve gevşeklik arası ve dengeli bir tarzda olur. Yaptıkları iyilik ve yardımlar Allah katında ve Mü'minler yanında itibardan düşürecek tarzlardan uzaktır.

۞ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ۞

68.Ayet: Her konuda dengeli ve düzgün olan bu Tevhiîd ehli Mü'minler; asla Allah'la beraber bir varlığa ilâhlık vererek yakarışta bulunmazlar ve kulluk yapmazlar. (Gizli açık her türlü şirkten uzak kalıp korunurlar). Hulasa bu güzel ve

övgülü niteliklerin sahipleri olan Mü'minler; sonsuz bilgi, tüm huküm ve icraatlarında sağlam hıkmet Sahibi Olan Allah'ın haram kıldığı cana kıymaz ve kimseyi öldürmezler. Çünkü her insan Allah'ın ilhamının inebileceği evi olarak yaratılıp ortaya kondu. Sonsuz saltanat ve idare Sahibi Olan Allah'ın Varlığının ve Birliğinin tecellî edeceği aynası kılındı. Allah'ın Güzel İsimleri ve O Büyük Sıfatları insan varlığından görünür. Bunun için böyle bir evin yıkılıp yok edilmesi asla caiz olmaz. Ancak Dînî bir müsaade olur, öldürülmeyi hak eden kişi; ceza olarak veya kısas yapılarak öldürülür.

Yine o güzel niteliklere sahip Mü'minler; cana kıymadıkları gibi zinâ da yapmazlar. Çünkü zinâ; insan neslinin korunması için Allah'ın koyduğu sınırdan sapmak ve haddi aşmaktır. Helal sınırını aşmak, yabancıyla ilişkiye girmekle meniler birbirine karışarak insanlık şerefi, hak ve hukuku tahrip olur. Haramların en ağırı ve yasakların en kötüsü olduğu için Allah Azıîmüşşan zinâ konusunun peşinden; bunun rezilliğinin büyüklüğünü anlatıp uyarıda bulunmak için tehdid getirdi ve dedi ki, ağır suç, iğrenç bir âdet ve büyük günah olup yapan insanı İlâhî adaletten, öz karakterle ilgili mertlik ve insanlıktan düşüren bu zinâyı kim yaparsa; Kıyamet Gününde büyük bir günahı yani; bu günahın cezasını karşısında bulur. Günahın büyüklüğünü kuvvetle anlatmak için cezayı karşısında bulur yerine; günahı karşısında bulur denmiştir. Öyle bir günah ki, sanki günah kelimesi bunun adı olarak konmuş ve kendisine günah denen her şeyi kapsamıştır.

۞ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ۞

69.Ayet: Bunu yapan insanın azabı Kıyamet Gününde bir kat değil aksine defalarca katlanır. Sonrada Cehennemlikler arasında hor ve rezil olarak o azap içerisinde ebedî olarak kalır. Çünkü zinâ; Allah katındaki suçların en çirkinidir. Çünkü Allah katında; saygınlık perdelerini yırtmaktan ve haram sınırlarını yıkıp bozmaktan daha büyük suç yok.

۞ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

70.Ayet: Allah Teâlâ; bizleri ve bütün kullarını bundan korusun ve himayesine alsın.

Ancak kim tevbe eder, yaptığı kötülüklerden tam bir pişmanlık duyarak, kendisinin yalan ve yanlış işler yaptığını itiraf edip Allah'tan utanarak ah edip üzülür ve tam bir teslimiyyetle Allah'a ve O'na kulluk yapmağa yönelir, Allah'ın Varlığına ve Birliğine olgun İmanla yaptığı tevbeyi pekiştirir, Mü'minleri günah işlemekten koruyan samimi bir İmanı yenileyip her saat kuvvetlendirir, tevbesinde ve İmanında samimi olduğunu anlatan kusursuz kulluk görevlerini gönülden yaparak kesin Mü'min olduğuna alametler sergilerse bilesiniz ki, Allah Azıîmüşşan;

bu kutlu tevbekârların tüm kötülüklerini iyiliklere çevirir.Onların önceden yaptıkları tüm kötülükleri samimi bir tevbeleri ile siler, yerlerine Salih ameller, hayır ve güzellikler yazar. Kullarının kalp ve kafalarında bulunan tüm gizlilikleri, niyet ve maksadlarını Bilen Allah; günahları ne kadar büyük olursa olsun samimi bir tevbe ile tüm günahlarını Silen, onları cezalandırmaktan vazgeçen Ğafûr, yanlış ve yanılgılarını giderip tevbelerini kabul Eden ve nimetlerine Erdiren Rahıîm'dir.

۞ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ۞

71.Ayet: Hulasa kim başından geçen günah ve yanlışlıklardan vazgeçerek Allah'a döner, kirlettiğini temizlemek, kırdığı Îman ayaklarını ve zedelediği kesin bilgi temellerini sarmak ve zararlarını telâfi etmek için güzel işleri yapar ve İlâhî buyruklara sarılırsa bu kimse gerçekten her türlü güzelliklerin, tüm bağış ve ikramların Sahibi Allah'a hakkıyla dönmüştür. Onun bu tevbesi Allah tarafından kabul edilir ve O'nun rızasına ulaşır.

۞ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۞

72.Ayet: Allah'ın itaatkâr ve seçkin kullarının bir başka özellileri şudur: Onlar; yalancı şahitliği yapmazlar. Yalanın, bâtılın, haksızlığın ve zulmün olduğu yerde bulunmazlar. Çünkü bunlar insanlığı düşürüp yok eder. Bunlar farkında olmadan boş ve Dînce kötü olan bir söz ve işe rastladıklarında oradan en değerli tavırlarla, gözlerini koruyup irade ve düşüncelerine sahip olarak geçip giderler. Allah'ın o gibi yanlışlıklarla imtihan ettiği kimselere de Allah'tan af ve arındırma dilerler. Ansızın bir kötülük gördüklerinde tekrar bakıp durmazlar ve bilgi edinmeğe çalışmazlar. Oradan uzaklaşırlarken öyle hoş bir tarzda ve tam bir hassasiyetle uzaklaşırlar ki, utanmadan o kötülükleri yapanlar bunları görünce utanmağa başlarlar ve Allah'ın onlara; utanmaları sebebiyle tevbe nasip etmesi umulur ve böylece tevbe etmeğe yönelirler. Hulasa Rahman'ın bu kullarının karakterlerine bu değerlilik ve erginlik öyle yerleşmiş ki, asla kötülük sahalarında dolaşmazlar ve asla kimseye iftira atmağa kalkışmazlar.

۞ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ۞

73.Ayet: Rableri Olan Allah'ın Varlığını, Birliğini, Kendisinden başka İlâh olmayan Tek Rab olduğunu ve bağımsızlığını gösteren Ayetleri okunup anlatıldığında o Ayetlerin üzerine sağırlar ve körler olarak değil tam bir şuur, aşk ve saygı ile düşerler. O Ayetlerle anlatılan emirlere candan kulak açarak kuvvetle yapışırlar, yasaklardan şiddetle kaçınırlar. Gözlerini tam bir istek ve arzu ile açarak Ayetlerde anlatılan İlâhî kahrın ve rahmetin Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının eserlerini görüp izlerler. Hulasa Ayetleri can kulağıyla dinleyip can gözüyle okuyup izleyerek

Rablerinin Ayetlerini özlerine ve can gözlerine kaynak edinerek Allah'ın kendilerine kolaylıklar ve imkânlar verdiği ölçüde eğitilmek ve olgunlaşmak isterler.

۞ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۞

74.Ayet: Bu değerli kullarımız Bize dönüp dua ederek ve yakarışta bulunarak şöyle derler: Ey bizleri Îman ve İslâm karakteri üzere yaratıp Yaşatan Rabbimiz! Bulunduğumuz ortamlarda, himaye ve korumamız altında gönüllü olarak bulunan, Rablerine kullukta, Sevgili Peygambere, Yüce Kitaba uygunlukta ve Yüce Dîn İslâm'a bağlılıkta, bu uğurda bizlere tam bir itaat ve teslimiyyetle destek vermeleriyle Bizlere; eşlerimizden ve çocuklarımızdan gözlerimizin nûrlanıp aydınlanacağı, gönüllerimizin huzur ve sevinçle dolacağı elemanlar ikram et. Kendilerini haramlardan uzak tutup tertemiz kalmakla, emirlerine tam olarak sarılıp yasaklarından tamamen kaçınmakla gözlerimizi nûrlandırsınlar, özlerimizi sürurlandırsınlar. Bunları bizlere ve ailelerimize bağışlamandan sonra lütuf ve ikramınla bizleri müttekıîlere; (Sana ve Rasûlüne her konuda tam olarak uymak suretiyle kâfirlikten, kâfirlerin safında yer almaktan, zulüm ve münafıklıktan ve tüm kötülüklerden korunanlara) imam ve mürşid yap. Katından ikram edeceğin tevfîık ile onları irşâd edelim. Böylece Senin Birliğinin Yoluna, yüceltip birliğe erdirmene onları sevk edelim.

۞ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ۞

75.Ayet: Ebedî seadetlere ve gerçek mutluluklara eren ve Allah huzuruna kabul edilen yani; 63. Ayetle " Rahman'ın kulları diye başlayıp buraya kadar vasıfları (tanıtım ve nitelikleri) anlatılıp açıklanan seçkin kullar varya; onlara Rableri katında yüce bağış ve ikramlar yapılarak mükâfaat olarak Cennetlerin en yüksek makamları olan köşkler verilecek. Bu sonsuz güzellikler ve sınırsız nimetler onların; tam bir kararlılıkla Allah'a kulluk yapmaktaki sabırları, Allah'tan gayriden alakaları kesip tüm alışkanlıkları terk etmekte, Dünyanın tat ve çekiciliklerinden vazgeçmekte tahammül göstermeleri sebebiyle mükâfaatları olmuştur. Cennette bulundukları her yerde ve her yönde melekler tarafından selamlar ve esenlikler temennileriyle ve her türlü bela, musibet, dert ve keder gibi sıkıntılardan kurtuldunuz. Sizlere müjdeler olsun ve tebrik ederiz dilekleriyle karşılaşırlar.

۞ خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۞

76.Ayet: Oralarda ebedî olarak kalacaklar. Cennetler; vatan edinilip yerleşerek daima kalacakları yurtlar olma bakımından pek güzel âlemlerdir.

۞ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۞

77.Ayet: Allah'ın Sevgili Rasûlü müşrikleri; Îman ve İslâm'a davet edip Kendisine indirilen Kitabın, gelen vahyin ve ilhamın gereği olarak Allah'ın tüm emirlerini tam bir teslimiyyetle yapmalarını, yasaklarından da tamamen uzaklaşmalarını emredince inad edip diklenerek O'nu inkâr ettiler ve dediler ki, Biz Sana da, Kitabına da, tarafından Peygamber olarak gönderildiğin Rabbine de inanmıyoruz. Hulasa bizler Seni ve Allah'a aid olduğunu iddia ettiğin ve getirip ortaya koyduğu hiçbir şeyi kabul etmiyoruz. Allah Azıîmüşşan; onların tüm dediklerine cevap olarak ve tehdidde bulunarak Sevgili Peygamberine seslenerek ve onlara aktarmasını emrederek dedi ki, Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin davetinden, Sana, Rabbine ve Kitabına Îman etmekten sapıp uzaklaşan o zalimlere seslenerek de ki, sizler Îman etseniz Rabbime bunun bir yararı dokunacak değil, kâfirlikte ısrar etmeniz de O'na bir zarar vermez. Îman edip dürüst kullar olduğunuzda yararını, kâfirler olarak öldüğünüzde bunun korkunç zararını sizler göreceksiniz. Rabbim sizlere ve yaptıklarınıza bir önem vermez. Rabbime dua edip kulluk yapmasanız ne olacak? Sadece kendilerinize yazık edersiniz. Sizler inkârı seçip Rabbim katından getirdiğim her şeyi inkâr ettiniz. Bu inadınız ve Bana diklenmeniz sebebiyle olduğunuz yere ve bulunduğunuz konuma iyi sarılın. Bu yaptığınız inkârın ve Allah'ın Peygamberine yalancı demenin cezasını bekleyin. Kesin olarak bu inkâr ve kâfirliğinizin cezasının size sarılacağını, korkunç bir ateş olup sizi kuşatacağını yakında görüp bileceksiniz. Onu sizden kesip atacak kimse olmayacak aksine korkunç kahır ve intikam Sahibi Olan Rabbim sizleri; yüzleriniz üzere sürükleyerek Cehennem ateşine sokacak. Rezil alçaklar olarak ve daima zebânîler (Cehennem gardiyanları olan melekler) ve birbirleriniz tarafından horlanıp azarlanarak korkunç azabı tadacaksınız ve Orada devamlı kalacaksınız.

Ey sonsuz kuvvetin Sahibi, ey Metîn! Sana sığınırız.

FURKAN SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey ahlakını tüm rezilliklerden temizleyip güzelleştirmeğe tam bir kararlılıkla devam eden, tavır ve hareketlerin, iş ve icraatların iğrenç ve kötü olanlarından niteliklerini, tüm çirkinliklerden, israftan Allah'tan başkasına bükülmekten velhasıl Tevhiîdin özüne, Îmanın ruhuna aykırı olan her şeyden varlığını arındıran Muhammedî (Ey Hz. Muhammed'e s.a.v. aid ve mensub olan değerli insan)! Bu Sûrede var olup anlatılan Yüce Ayetlerin ince işaretlerle gösterdiği her konuda iyice düşünüp derince araştırmalar yapman gerekir. Özellikle Allah'ın; gizli aşikâr bütün

varlıkları yoktan var edip yaşatan Rahman İsminin sonsuz genişliğini layıkıyla anlayıp kulluk mertebesinde hakikatlere eren seçkin kullarını anlatan Ayetler üzerinde çokça düşün ve iyi incelemeler yap ki, kalbin gerçek ilimlere ermekle karar ve istikrara ersin. O Ayetlerin anlamları ruhuna nakşolsun. Böylece özünde daima bulunup tattığın manevî nimetlere dönüşsün. Bu Ayetlerin anlamlarını idrak edip özünde daima var olarak bulunan manevî tatlara ulaşmandan (ve bunun dış âleminde güzel ahlak ve Muhammedî üslub ve hayat tarzı olarak yansımasından) sonra rıza Cennetinin saraylarına ve teslim rızvanına (Allah'a tam teslim olarak kulluk yapanların Yüce Huzurda kabul görme ve O'nu razı etme şerefine erenlerin yüce mertebelerine) ulaşıp sahip olasın. O zaman Hak Varlığın (c.c.) Birlik Denizinin serptiği hayat damlacıkları göğsüne dökülmeğe başlar. Sen canlanarak Allah Azıîmüşşan'ın Ruhuna kavuşmak için yerinden fırlarsın.Rahman Azıîmüşşan'ın avlusundan esen hayat nefeslerinden kuvvetle içine çekerek manevî âlemin uğur ve bereketleriyle içini doldurarak sonradan olma âlemin ve tabiatın bulanıklıklarından arındırılırsın. Sana gerekli olan bundan sonra fâni varlık ve insanlık bağlarına hiç dönüp bakmaman, maneviyatının gereklerine doğru güç ve gayretini toparlamandır. Ola ki, Allah Teâlâ seni; katından üstün bir ikramıyla, lütuf ve rahmetiyle benliğiyin seni esir eden tasmalarından, beşer ve fâni insan oluşuyun zincirlerinden kurtarır.

ŞUARA SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede şairler anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 227 Ayettir.

ŞUARA SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Sonsuz ilim ve hıkmetin sahibi Olan Allah'a işlerini havale ederek O'na hakkıyla teslim olmakla Yüce Mevlâ'yı Razı etme makamına kavuşan, tüm iş ve icraatların hakikatte Allah'tan başka faili olmadığını anlayan ve hatta Allah'tan başka her şeyin gerçek varlıklar olmadığını sadece gölge ve yansımalardan ibaret olduklarını idrak eden, Allah'tan başka tam bir bağımsızlıkla dileyip icraatta bulunan olmadığını bilen kimseye; tüm idare ve icraatların sırf Allah'a dayandığı, gizli-aşikâr her şeyin O'nun İsimlerinin ve Sıfatlarının eserleri olduğu ve hiçbir ortağı ve yardımcısı olmadığı hakikati gizli kalmaz. O insana göre bu işler tam olarak anlaşılıp anlatılanlar açıklığa kavuşunca kendi kendine iş ve icraatlarda bulunmayı bırakmalıdır. Öyle ki, bir şeyi kaybettiğine üzülmemeli, bulduğuna da sevinmemelidir. Hatta beğenmek- beğenmemek, bulmak-kaybetmek, kazanmak-zarar etmek, sevinçli veya kederli olmak gibi tüm haller o insan için ortadan kalkmalı. Başına gelen hukümlerin tamamına razı olmalı. Bunun için Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberine seslendi ve O'ndan meydana gelen; insanların davetini kabul ederek Îman etmelerine sevinme, kabul etmeyip kâfirliklerinde ısrar etmelerine üzülme gibi halleri terk etmesi, bu gibi durumlarda sevinmemesi ve üzülmemesi uyarısında bulundu, uğur ve bereket kaynağı olması sebebiyle En Yüce ve Pek Mübarek İsmi ile başlayarak şöyle dedi:

۞ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Dileyip karar vermesi gereği kullarının her türlü bozukluk ve eksikliklerini düzeltip düzene koyan Allah Adıyla... O Allah (c.c.) Rab olduğunu anlayıp Kendisine kulluk yapmağa ve itaat etmeğe devam etmeleri için kullarına rahmet ve ikramlarda bulunarak onlara beden, ruh ve akıl gibi varlıklar veren Rahman'dır ve O (c.c.); Kendisine tam bir samimiyyet ve ihlâsla yönelmeleri sonrasında katından yapılan tüm buyrukları yerine getirdiklerinde kullarını; Yüce Birliğinin sonsuzluğuna ve ebedî seadetlere ulaştıran Rahıîm'dir.

۞ طسم ۞

1.Ayet: Ey ebedî mutluluğu ve gerçek önderliği arayan, ey karakteri ve özü fâni olan insanlığın kirlerinden arınmış olan, ey ruhu ve gizli niyyetleri sağlam ve kusursuz olan, ey Tevhıîdin kaynağının duruluk ve arınmışlığını gözlere kirli gösterecek olan rezillerden ve tüm alçaklıklardan koruyup bu konudaki kirleri ve kirlilikleri yok edip ortadan kaldıran!

﴿ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴾

2.Ayet: Bu Sûre içerisinde geçen, Sana ve Ümmetine okunan bu Büyük Ayetler var ya; Şânı Yüce Olan Kitabım Kur'an'ın Ayetlerinden bir kısmıdır. Bu Yüce Kitabım; Varlığımı, Birliğimi ve kesin olan her şeyi gösteren belge ve delilleri açığa koyuyor. Kusur ve Pek Sağlam Dîninin Hak ve haklı olduğunu gösteren kesin ve açık kanıtlarını arz ediyor. Ey peygamberlerin En Kâmili! O'nu Biz Sana; Görev ve Yetkilerinde Seni desteklemek, Senin Şân, Şeref ve Mertebenin Pek Büyük olduğunu açıklamak için indirdik. Şu halde Senin Görevin tüm Ayetleri ve bütün hukümleri Sana vahyedilip okunduğu gibi yaratılmışın tamamına ulaştırmandır. Bunu yaparken onların Îman etmelerine veya kâfirlikte kalmalarına bakmayacaksın. Senin Görevin; Benden aldıklarını tam olarak kullarıma ulaştırmandır. Hesaplarını görmeyi Bana bırak.

﴿ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴾

3.Ayet: Fakat Sen onların; Sana, Kitabına ve Dînine Îman edip kurtuluşa ermeleri için o kadar Kendi içinden istek ve arzuda bulunuyorsun ki, Îman etmeyecekler ve Müsliman olmayacaklar diye neredeyse üzüntüden Kendini telef edeceksin. Hal bu ki, Biz; o kâfirlerin Îman etmelerini ve kurtuluşa ermelerini istemiyoruz. Şöyle ki (onların inkârda ısrarları sebebiyle) Ezelî ilmimizde ve hukümlerimizin yazılı olduğu Levh-ı Mahfuzda hidayete ermeyip sapık kâfirler olarak kalacakları yazılıdır. Bizim söylenen sözümüzde ve verilen kararımızda değişiklik olmaz.

﴿ إِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ﴾

4.Ayet: (İnsanları kullukla mükellef tuttuk ve bu konuda imtihan için onları serbest bıraktık. Dileyen Îman ederek Dünya ve Ahiret seadetini, dileyen inkârda ısrar ederek ebedî zararı tercih eder.) Biz bu serbestliğin aksine onları kulluk yapmağa zorlasaydık ve eğer bunu isteseydik onlara; Semâdan (indirdiğimiz Ayet ve mucizelerin geldiği Yüce Âlemden) Varlığımızı, Birliğimizi, her şeye Kadir olduğumuzu ve Peygamberimizin Hak olduğunu gösteren bir Ayet (Büyük bir mucize) indirirdik. Derhal Ona; azgınlık ve kibir sembolü olan boyunlarını bükerler ve tam bir teslimiyyetle her konuda Peygamberimize uyarlardı.

﴿ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحْدَثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ﴾

5.Ayet: Biz onları zorlamayıp kendi hallerine ve iradelerine bırakınca Dünyayı Ahirete ve kâfirliği de Îmana tercih ederek Rableri Olan Rahman tarafından (tarafımızdan) kendilerine gelen asırların eskitemeyeceği yepyeni bir zikir, ders ve öğüt kaynağı olan bir Ayet ve bir söz; durumlarını düzeltip tüm bozukluk ve

kötülüklerini gidermek için geldiği her defada muhakkak ve muhakkak ondan yüz çevirip uzaklaşıyorlar. Çünkü (zulüm ve kâfirliklerinde ısrarları sebebiyle) onların Îman ve hidayetlerini dilemedik. Dilemediğimiz bir şey olmayınca onlara Îman nasip olmadı.

۞ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۞

6.Ayet: Senin hidayetinden; kendilerine başarılar verdiğimiz seçkin kullarımız nasiplenir. Herkes ne için yaratıldı ise o konuda başarılı olur ve o iş ona kolaylaştırılır. Asıl karakterlerine sahip olarak kalplerini; babalarından bulaşan kir ve paslardan temizlemek için Sana inen Ayet ve nasihatleri gönül hoşluğu ile ve itaat duygusuyla duyan seçkin kullarımız müstesna eşkıyalık ve uğursuzluk kendilerine karakter olmuş olan zalimler; kalpleri gaflet ve cehalet perdeleriyle kaplanmış olmakla sapıklıkta ısrar edip Ayetlerimizi duyduklarında inkâr ettiler ve ey peygamberlerin En Kâmili! Bununla yetinmeyip azgınlık yapıp diklenerek Yüce Ayetlerimizle ve Seninle dalga geçtiler. Sana gereken; onlara kulak asmaman, kendilerine de, inanacaklarına da aldırış etmemendir. Bilsinler ki, pek yakında inkâr edip dalga geçtikleri Ayetlerin yaptığı uyarıların ve verdiği haberlerin netîceleri yani, cezamız korkunç azabımız onlara gelip kahredecek. Ayetlerimizin hak olup uyulmağa değer olduğu açığa çıkıp anlaşılacak.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ۞

7.Ayet: Ayetlerimizden inad ederek yüz çeviren bu azgınlar; kudretimizin sonsuzluğunu gösteren Ayetlerimizi nasıl inkâr edebilirler? Bunlar bakıp ders alacak akıl sahipleri olarak yaratıldıkları halde Yeryüzünü görmüyorlar mı ve Orada olup biten harikulade durum ve hadiseleri izlemiyorlar mı? Sağlam hıkmetimiz ve sonsuz kudretimizin eserleri olarak ne kadar hoş türler ve bol çeşit nimetler bitirip türlü çeşitli hayvanlar, madenler vs. meydana koymaktayız. Her birinde pek çok değerleri sayısız bereketler, iyilik ve yararlar var. Dahası; bilemediğiniz neler var. Çünkü Rabbinin askerlerini ve buyruğunu tutan ordularını Kendisinden başka kimse bilemez.

۞ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

8.Ayet: Bilesiniz ki, Rabbinizin topraktan bol çeşit bitkiler çıkarmasında, akla ve hayale gelmez sayı ve türde canlılar ve madenler var etmesinde ve hepinizin ihtiyaçlarını karşılamasında; Varlığına, Birliğine, sonsuz kudretine, kahır ve lütuf Sıfatlarına Sahip olduğuna ve bunların tamamını eşi, ortağı ve benzeri olmaksızın Rabbinizin bağımsız olarak dileyip çıkararak açığa koyduğuna, tüm iş ve icraatın Sahibi olduğuna pek büyük alamet, kesin belgeler var.Bu Ayet ve belgeler son

derece kesin ve açık olduğu halde insanların çoğu Îman etmediler. Bu Yüce Ayetlerden aydınlanarak Yüce Yaratıcıyı tanıyıp O'na Îman ve itaata yol bulmadılar. Sonsuz ilim, sağlam hıkmet Sahibi Olan Yüce Yaratıcı; Varlığı devamlı ve yeme, içme, uyuma yorulma, yaşlanma vs. her türlü zaaftan Münezzeh olduğu gibi tüm iş ve icraatlarında dahi ara verme, kesiklik ve kopukluk olmaz. O (c.c.); Selâm'dır yani; O'na zarar, keder, zaaf, acizlik, çaresizlik gibi hiçbir hal dokunmaz. Kuddûs'dür yani; sonradan olan her şeyden, kirden, terden ve ihtiyaçtan Münezzeh ve Pek Yücedir. Dilediğini dilediği kadar temizler, pak ve kusursuz yapar.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

9.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Yüce Ayetleri ve Büyük Mucizeleri getirdiğin konusunda Sana yalancısın diyorlar ve inad edip Sana Îman etmiyorlarsa onlara aldırış etme ve bunlardan dolayı asla üzülme. Biliyorsun ki, Seni türlü nimetleriyle yaşatıp Destekleyen Rabbin; sonsuz üstünlüğün, kahır ve intikamın Sahibidir. Sonsuz rahmet ve bağış Sahibidir. Dolayısıyla onlar her ne kadar azabı hak etseler de acele etmez ve onlara fırsatlar verir ki, uyanıp kendilerine gelerek; Allah'a Rasûlüne ve Ayetlere karşı yaptıkları kötü davranışlarından vazgeçerek pişman olurlar ve dönüp Rablerine saygı ile Îman ederler.

۞ وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنِ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۞

10.Ayet: Allah Azîmüşşan; gaflet ve gurur (aldanış) çöllerinde kendilerini kaybederek Tevhıîdin Yolundan sapan inkârcıların çokluğuna işaret etti ve dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Senden ve Sana indirdiğimiz Ayetlerden yüz çevirip uzaklaşarak sapkınlığa yönelenlere; Kendisiyle konuşmamızda farklı mertebesi olan Kardeşin Mûsâ'nın (a.s.); Firavun ve adamlarıyla geçen hayat hikâyelerini anlat. Firavun ve adamlarının İsraîl (Ya'kub Peygamber) oğullarına karşı zulüm ve kâfirlikte ileri gitmeleriyle o topraklarda oğlan çocuklarının öldürülmesi, kız çocuklarının diri bırakılarak pis arzularına hizmet ettirilmeleri gibi bozgunculuk, ahlaksızca saldırılar ve her türlü tahribat bütün şiddetiyle yayılınca o vakit Rabbin Mûsâ'ya peygamberlik vererek vahyetti ve şöyle seslendi: O zalimler topluluğuna git.Kullar arasında adalet ve eşitliğin kalıcılığını sağlamak için ortaya konan İlâhî hukümleri ve çizilen sınırları tanımayıp Hak Yoldan çıkan azgın zalimleri davet et ve buyruklarımı onlara ulaştır.

۞ قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ۞

11.Ayet: Kullarıma karşı azgınlık ve taşkınlıkla zulmeden O Firavun'a ve onu destekleyen toplumuna var ve ilk olarak söyle o bozguncu ve tahribatçılara; akıllarının ve tarihten naklolup gelen bilgilerin gereği olan hukuka riayet

çerçevesinden çıkan kibirli bu azgınlar Allah'ın kendilerini kahredip köklerini kazıyacağından korkup korunmazlar mı?

۝ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۝

12.Ayet: Rabbinin Kendisine buyruğu sonrasında Mûsâ(a.s.) Rabbine sığınıp yakarışta bulunarak dedi ki, ey Beni türlü nimet ve ikramlarıyla yetiştirip Yaşatan Rabbim! Şüphem yok, Sen biliyorsun ki, O Azgın ve Güçlü Toplumu karşısında zayıf ve tek başıma olduğum için; bana değer vermeyip dinlemeyeceklerinden ve Beni inkâr edeceklerinden korkuyorum.

۝ وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَارُونَ ۝

13.Ayet: Bu sebeple göğsüm daralıyor, ulaştırmamı emrettiğin emanetini taşımakta aklım duruyor, çalışmıyor ve ne yapacağımı bilemiyorum. Göğsümün daralıp aklımın işlememesi sonrasında dilim tutuluyor anlatmakta ve uyarıda bulunmakta konuşma yapamıyorum ve hem dilimde çocukluğumdan gelen bir kekemelik var. Hulasa ey Rabbim! Tek Başıma peygamberlik yükünü taşıyamıyorum. Bu Görevimde Bana sırt verip yardım edecek birini; Kardeşim Harun'u görevlendir. Bu sebeple vahyini taşıyan Yüce meleğin Cebraîl'i O'na vahyini ulaştırmak üzere gönder ve O'nu da Peygamber yaparak Bana yardımcı kıl ve Görevimde ortağım olsun. Her iki kardeş birlikte Firavun'a gidelim, gönderdiğin davet ve emanet sözlerini Ona ulaştıralım.

۝ وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۝

14.Ayet: Özellikle O Firavun Kavminin üzerimde; hesabını sorgulayacakları bir günah var. Geçmişte o Kıptîlerden bir kişi öldürmüştüm. Bu sebeple kısas yaparak Beni öldürmelerinden de korkuyorum.

۝ قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۝

15.Ayet: Allah Azîmüşşan; Mûsâ'nın dediklerini kabul etmeyip O'nu korkmaktan ve zannettiklerinden vazgeçirmek için dedi ki, yo, asla korkma. Onlara, onların kalabalıklarına ve ihtişamlarına aldırış etme. Çünkü Biz; Seni seçip Peygamber yapmakla destekledik. Artık onların Seni; öldürme imkânları yok. Bununla beraber Kardeşini de Peygamber yaparak Görevinde ortak yapacağım.

Cebraîl'i (a.s.) O'na da göndererek Görevinde ortak etti ve Hârun (a.s.) Allah'ın (c.c.) mektubunu (Yüce buyruklarını) Mûsâ (a.s.) ile birlikte Firavuna ulaştırmalarını emretti. Benim Büyüklüğümü, İsimlerimin ve Sıfatlarımın Mükemmelliğini gösteren Ayetlerimle ve Mucizelerimle gidin ve buyruklarımı; onlara aldırış etmeden ve korkmadan ulaştırın. Bilesiniz ki, Sizlerle beraber olup

aralarınızda olup biten her şeyi duymakta ve görmekteyiz. Size eziyet vermeğe ve öldürmeğe kalkıştıklarında da sizleri gözetip kollayacağız.

۞ فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

16.Ayet: Şimdi derhal Firavun'a tam bir cesaret ve atılganlıkla gidin, O'na, makamına ve yardımcılarına kulak asmayın. O'nun egemenliğinden ve Sizi vurmağa kalkışmasından asla korkmayın ve deyin ki, Bizler âlemlerin Rabbi Olan Allah'ın Elçileri ve Temsilcileriyiz. Ey haddini bilmeyen Azgın! Bu buyrukları O'ndan alıp Sana ulaştırıyoruz.

۞ أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ۞

17.Ayet: Allah'a Îman edip kulluk yapmağa çalışan Toplumumuz olan İsraîl (Ya'kub Peygamber a.s.) oğullarını serbest bırakarak Bizimle gönder diye geldik. Onları tahliye et, zulmünden kurtularak yollarına yani; Bizimle beraber Şam'a gitsinler.

۞ قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ۞

18.Ayet: Mûsâ ve Harun (a.s.) Rablerinin buyruğunu derhal kabul edip Firavun'a ve Zalim Kavmine gittiler. Allah Azıîmüşşan'ın emri üzere söylenmesi gereken her şeyi söylediler ve gerektiği gibi verilen Görevi ulaştırdılar. Firavun bunun karşılığında önder o olduğu için Mûsâ'ya (a.s.); suçlamada bulunup sitem ederek ve Peygamberlik iddiasıyla dalga geçerek dedi ki, ey Mûsâ! Sen sahipsiz bir çocukken aramızda ve aile ocağımızda mükemmel bir bakım altında ve bolluk içerisinde yetiştirmedik mi? Yetişkin olmandan sonra da ömrüyün çokça senelerine içimizde kalmadın mı? Rivayete göre 30 yaşına kadar Firavunla kaldı. Kıptîyi öldürdükten sonra Medyen'e geçti ve orada 10 sene kaldı. Tekrar Mısır'a döndü ve Tevhıîd ve Îmana 30 sene devam etti. Onun boğulup helâk olmasından sonra da 50 sene yaşadı.

۞ وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۞

19.Ayet: Firavun konuşmasına devam ederek dedi ki, o kadar iyiliklerimle yetiştirmem ve bolluk içerisinde yaşatmamdan sonra yaptığın o kötü işi yaptın ve öldürülmeyi hak etmeyen adamımı suçsuz yere öldürdün. Hulasa ey Mûsâ! Sen; Beni kabul etmeyen inkârcı ve nankör oldun. Bu suçun Seni Peygamberliğe layık olma mertebesinden düşürür. Ey şaşkın inkârcı! Şimdi Sen Peygamber olduğunu iddia ediyorsun.

﴿ قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴾

20.Ayet: Mûsâ (a.s.); İlâhî kuralları bilmediği anda o cinayeti işlediğini kabullenerek dedi ki, o kötü işi ve ağır suçu; Allah'ın hidayetine ve Dînine Sahib Olan Peygamber olmadığım ve ne yapacağım konusunda şaşkınlık içerisinde olduğum anda yaptım. İşin önünü ve sonunu bilmiyordum.

﴿ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴾

21.Ayet: Sizden korkunca da kaçtım. O cinayetten dolayı kaçtıktan sonra çok olgun bir Mürşide ulaştım. (Gerçek Eğitimciye ve Yüce Gayeye Erdiriciye Şuayb Peygamberle a.s. şereflendim.) Türlü üstünlükler ve yüce değerlerle Beni eğitip yetiştirdi. O'nun beraberinde hizmetini görüp güzelliklerden ibaret eğitimine ermemle, tüm kötülüklerden uzak kalıp iyi niteliklerle nitelendim. Rabbim de Bana Yüce bir Bağışta bulundu ve Beni kulları arasından seçtiği peygamberlerden bir Peygamber yaptı. Sonra da sizleri; âlemlerin Rabbi (Sahibi ve Yöneticisi) Olan Varlığına ve Birliğine inanıp itaat etmeniz için davet etmem üzere Beni gönderdi.

﴿ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴾

22.Ayet: Mûsâ (a.s.) Firavunun; Kendisine yaptığı iyilik ve ikramları başına kakmasına karşılık olarak da söze başlayıp dedi ki, şu başıma kaktığın nimet karşılığında Sana bir minnet (iyilik) ve teşekkür borcum yok. Zira karşılığında Kavmim ve Soydaşlarım Olan İsraîloğullarını köle edindin, türlü aşağılama eziyet ve işkenceler yaparak kendine hizmet ettirdin. Sana değil aksine onlara minnet ve teşekkür borcum var. Senin Bana türlü iyiliklerde bulunarak yetiştirmene onlar sebep oldu.

﴿ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾

23.Ayet: (Daha evvel anlatıldığı gibi Firavun; korkunç bir rüya görür. Rüyasının yorumunu yapan bilge kişiler; Ya'kuboğulları içerisinden biri çıkıp bir gün Firavun ve Kavmini yok edeceği yorumunu yapar. Bunun üzerine Firavun bunu engellemek için o Kavmi istila eder, oğullarını öldürür, kız çocuklarını sağ bırakarak iğrenç arzularına göre onlara hayat hakkı tanır. Hulasa türlü işkenceler yapar. Allah Azîmüşşan Mûsâ'yı (a.s.) koruması altına alarak O Yüce Kurtarıcıyı Azgın Düşmanın ocağında yetiştirir. Yani Kavminin gördüğü işkencelere karşı Firavun'u cezalandırmak üzere Kendi elinde yetişir. Buna sebeb Kavmi olmuş olur.)

Aralarında geçen bu konuşmalardan sonra Firavun kafa tutup inkârını sürdürerek ve bunlar olacak hususlar değil diyerek dedi ki, âlemlerin Rabbi nedir? Yani; Beni kendisine inanmağa davet ettiğin varlığın hakikati nedir? Firavun-Allah

ona lanet etsin-inad edip inkârını sürdürerek, Arapçada bilinmeyen ve kapalı olan nesneler için kullanılan soru edatıyla sordu. (Bilmiyordu ki, Allah'a başkaldıran; azgınlığı ölçüsünde alçaltılacak, kâfirlikte inad eden o derece azabını şiddetlendirecektir.)

۞ قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ۞

24.Ayet: Mûsâ (a.s.); O lanetliye aldırış etmeksizin, Allah'ın her an, her yerde ve tüm varlıklarda Kendisini açığa koyduğunu (ama insanlıkları ölmüş olmakla hayvanlardan daha seviyesiz olan gözsüzlerin bunu göremeyeceğini haykırarak ve) ilan edip uyarıda bulunarak dedi ki, O (c.c.); Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemlerin, Yeryüzünün ve bunlar arasında bulunan, olup biten her şeyin Rabbi, Yaratanı ve Yaşatanıdır. Eğer gerçekten kesin bilgi ve yüce kültür sahibi olan insanlarsanız Îman edersiniz. Eğer gerçekten akıl sahibi insanlarsanız bilesiniz ki, eşsiz güzelliklerle tüm sonradan olmuş olan bu varlıkları zaman ve herhangi bir maddeye ihtiyaç duymaksızın, birini diğerine benzetmeksizin eşsiz suretlerde her şeyi açığa Koyan Rabbimdir. Rabbim sırf Kendi Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarının gölgelerini yokluk aynalarının üzerlerine uzatıp arz etmekle sırf rahmetinin gereği olarak ve Yüce Birliğinin tecellilerinin meydana gelmesiyle varlıkları vücuda getirir. Varlıkların meydana gelişini; mevsimlerin dönmesiyle, tabiattaki cinslerin buluşmasıyla oluyor diyerek Allah'tan gayriye dayandırmak asla mümkin olmaz. Çünkü Allah Azîmüşşan; varlıkları yaratmasında ve kâinatı idare etmesinde bilinen-bilinmeyen herhangi bir varlığı ortak edinmekten Münezzehtir. (O Yaratan, O'ndan gayri her şey yani; madde-mana, canlı-cansız, tabiat, mevsim, gece-gündüz, ruh ve beden yaratılandır.) Çünkü Bir Olan Yüce Yaratıcı; her yönden Birdir ve Ezel-Ebed Varlığı zorunlu Olan, Daima Duran olarak Bağımsızdır. O'ndan gayri hiçbir varlık için bu mümkin değildir. O'nu Varlığının durmasında hiçbir varlık cinsinin destek verip tutması, hiçbir bölüm ve bölme O'nun varlığında ayrım ve sınıflandırma yapamaz. Hiçbir sınır veya çizgi sınır ve ölçü veremez. (O sonradan olma, kuşatılıp kavranma, her hangi bir şeye muhtaç olma ve etkilenme hallerden Münezzehtir ve Yücedir.)

۞ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ۞

25.Ayet: Firavun; Mûsâ'nın (a.s.) açıklamalarını duyduktan sonra tam bir azgınlık, büyüklenme ve kendisini üstün görme halleri içerisinde çevresindeki ileri gelen saygın adamalarına dedi ki, ey akıl sahibi efendiler! Mûsâ'nın cevabını dinlemiyor musunuz? Ben Rabbinin Kimliğini sordum. O ise O'nun niteliklerinden ve icraatlarından bahsederek cevap vermeğe çalıştı.

۞ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۞

26.Ayet: Hz. Mûsâ (a.s.) onların; cevabı beğenmediklerini, (cevabın mükemmel olmasına rağmen) anlamaktan uzak kaldıklarını duyup görünce anlayacakları cevabı vererek onların uyarılıp hidayet bulmalarına gayret ederek dedi ki, Rabbim; sizlerin ve önce yaşayıp giden tüm atalarınızın Rabbi Olan, hepimizi yaratıp Yaşatan, büyütüp Besleyen ve öldürüp diriltecek Olan Allah'tır.

۞ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ۞

27.Ayet: Firavun ikinci kez inkâr ve inadında tam bir kararlılıkla ve O'nun (a.s.) Allah'ın Rasûlüyüm demesiyle dalga geçerek dedi ki, sizlere gönderilen Bu Peygamberiniz gerçekten delidir. Bizim sorularımıza cevap vermiyor aksine kendi bildiğini anlatıyor.

۞ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ۞

28.Ayet: Mûsâ'nın (a.s.) tüm anlattığı tüm uyarılarından etkilenmediler ve uyanmadılar aksine inkâr ve bozukluklarına devam edip fazlaca azdılar. O kadar ileri gittiler ki, Mûsâ'ya; cin çarpmak suretiyle delirip aklı gitmiş gibi sataşmalarda bulundular. Onların bu taşkınlıklarından sonra Mûsâ (a.s.) Rabbine aid olan tüm iş ve icraatları özetle anlatan bir sözle dedi ki, Rabbim; Güneş ve her şeyin doğuşunun, batışlarının, doğu-batı ve tüm ufukların, bunlar arasındaki her şeyin Rabbi, Sahibi ve Yöneticisidir. Her gün ve her an Güneşin doğmasını O (c.c.) yapıyor, muazzam bir hesap içerisinde daima döndürüyor. Güneşi, Ayı ve her şeyi kullarının hizmetinde O idare edip yönetiyor. Her şeyin yaşaması için lazım olan nesneleri tam bir düzen içerisinde, pek mükemmel tarzlarda O yaratıp temin ediyor. Hiçbir şeyi unutmuyor ve kaybetmiyor. Eğer akıllarınızı işletirseniz O'nun akılları şaşkına çeviren kudretini, yarattıklarını, yoktan var ettiğini, yaşattığını ve öldürdüğünü anlarsınız. Hak ve Tek İlâh ve her şeyin Yüce Rabbi olduğunu idrak edersiniz. Eğer O'nun Yüce Durumu ile ilgili azıcık gayret eder hakkıyla düşünürseniz O'nun Sonsuz Varlığını ve Eşsiz Birliğini anlayıp İman etmeğe erersiniz. O zaman bir an yokluğu mümkin olmayan; Ezel-Ebed Hak Varlık olduğuna, tüm iş, icraat ve bütün varlıkları yaratıp idaresinde bağımsızlığına hakkıyla İman edersiniz ve Kendisi hakkında hiç şüpheniz kalmaz ve kimseden sormağa ihtiyaç duymazsınız.

۞ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَٰهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ۞

29.Ayet: Firavun Mûsâ'yı bilip anlayamayarak ahmakça O'na (a.s.) şiddet göstererek, öfkelenip üstünlük tasladı ve tehdid etti ve dedi ki, büyüklüğüme ve üstünlüğüme yemin ederim ki, ey Mûsâ! Eğer benden başka İlâh edinip kendi

görüşünce kulluk yaparsan muhakkak Seni zindana atarım ve bildiğin gibi hiç kurtuluşu olmaksızın ölünceye dek orada kalanlardan olursun. Lanetli Zalim; kendisine karşı gelenleri derin kuyulara atardı. Ölünceye kadar orada kalırlardı.

۞ قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ ۞

30.Ayet: Mûsâ (a.s.); azgınlıkta devam edip tehdid yaptığını duyduktan sonra dedi ki, ey Azgın Zorba! Ben iddiamın doğruluğunu açıkça gösteren bir şey; büyük bir mucize getirsem yine tehdidine devam edebilir misin?

۞ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۞

31.Ayet: Firavun; insanlardan utandığı ve susturulup aciz konmasının imkânsız olduğunu zannederek dedi ki, eğer doğru söyleyenlerdensen o dediğini getir.

۞ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ۞

32.Ayet: Mûsâ (a.s.) önce Asasını derhal yere attı. Asası derhal korkunç büyüklükte ve gayet hareketli açık ve net bir ejderha (çok büyük bir yılan) oluverdi. Bir benzeri görülmedik büyüklükte idi.

۞ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ۞

33.Ayet: Sonra iddiasında doğru olduğunu İki Şahidle ispatlamak için İkinci bir Mucize olarak Mübarek Sağ Elini koynuna sokup çıkardı. Derhal Bembeyaz bir aydınlatıcı oldu. O kadar ki, son derece aydınlık yaymasından dolayı bakanların gözlerini yerlerinden ayıracak gibi oluyordu. Halk tamamen şaşırıp bocaladı.

۞ قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ۞

34.Ayet: Firavun Bu İki Mucizeyi gördükten sonra içine korku düştü. Çevresinde bulunan erkânına görülmedik bu Mucizeler karşısında şaşkınlığını gizleyemedi ve fakat inadında ısrar ederek dedi ki, bu iddiaları yapan Mûsâ; gerçekten çok büyük bir sihirbaz.

۞ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ۞

35.Ayet: Sizleri alışmış olduğunuz ve ecdadınızdan miras olan Bu Topraklarınızdan sihirleriyle çıkarmak istiyor. Ey ulular! Ne buyurursunuz?

۞ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۞

36.Ayet: Ey düşünce ve görüş sahibi olan! Allah'ın kudretinin büyüklüğüne, sunduğu belge ve delillerin son derece yeterliliğine bak. Son derece azgın ve taşkın olmakla her şeye egemen ve hatta tanrı olduğunu iddia eden Firavun nasıl etkilenip

çaresizliğe düştü ve kendilerini yarattığını iddia ettiği insanlara Mûsâ (a.s.) konusunu danışıp onlardan akıl almağa mecbur kaldı.

Kavminin ulular Firavunun bu çaresizliğini görüp Onun dediklerini duyduktan sonra Ona dediler ki, Senin şânına gereken Mûsâ ve Hârun'u (a.s.) öldürmekte acele etmemendir. Bu senin aciz kaldığını, onların karşısında konuşamadığını, mucize diye ortaya koydukları belgeler karşısında bağlanıp kalarak bir şey yapamadığını gösterir. Mûsâ ve Hârun'u tut bir müddet beklet. Güvenlik güçlerini büyük şehirlere araştırıcılar ve toplayıcılar olarak gönder.

۞ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ۞

37.Ayet: Ne kadar maharetli ve iyi bilgilere sahip sihirbaz varsa sana getirsinler.

۞ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ۞

38.Ayet: Mûsâ ve Kardeşinin tutulup bekletilmeleri için insanlar görevlendirdikten sonra maharetli sihirbazlar getirmeleri için emniyet güçlerini gönderdi. Halkın toplanıp izlemeleri için belirlenen vakitte yani; halkın tüm ziynet ve ihtişamıyla toplanabilecekleri Bayram Günü kuşluk vaktinde sihirbazlar da toplanıp geldiler.

۞ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ۞

39.Ayet: Cadde ve sokaklarda görevliler dolaştırılarak insanlara dendi ki, sizlere bildirilen Günün randevusu için toplanacak mısınız? Durmayın toplanın ki, sihirbazların Mûsâ'ya ve Kardeşine üstün geldiklerine ve onların (a.s.) ortaya koyarak mucize dedikleri sihrin iptaline (boşa çıkarılışına) bakıp şahidler olun.

۞ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۞

40.Ayet: Umuyoruz ki, sihirbazlar O İkisine üstün gelirlerse sihirbazların buyruklarına uyarız.

۞ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَئِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ۞

41.Ayet: Sihirbazlar gelince Firavun'a umutlar vererek ve üstün gelirlerse ücretlerinin ne olacağını sorarak dediler ki, eğer O İkisinin ortaya koydukları sihri boşa çıkararak onlara üstün gelirsek gerçekte bizlere büyük bir ücret olacaktır değil mi?

۞ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۞

42.Ayet: Firavun onlara; evet dedi. Eğer üstün gelirseniz umduğunuzun çok yukarısında sizlere mükâfaatlar vereceğim. Bununla beraber daima yanımda

bulunan yakınlarımdan olacaksınız. Mertebe ve makamlarınız yükseltilecek, sürekli ikramlarım artacak.

۞ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ۞

43.Ayet: Söylenenlere sevinip hoşnud olduktan sonra Mûsâ'nın karşısına tartışmak için geldiler. Mûsâ (a.s.) sihirbazlara ve sihirlerine önem vermedi ve tam bir cesaretle dedi ki, ey asılsız ve düzmece olan sihir ve büyülerle Allah'ın Ayet ve Mucizelerine karşı koyan azgınlar! Ortaya atacağınız işe yaramayacak olan sihir ve büyü malzemelerini atın ve hünerlerinizi sergileyin bakalım.

۞ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ۞

44.Ayet: Sihirbazlar türlü hilelerde kullandıkları iplerini ve asalarını (değneklerini) yere attılar ve atarlarken Firavunun üstünlüğüne, egemenliğine ve eziciliğine yemin ederiz ki, bizler üstün geleceğiz, Mûsâ ve Kardeşine karşı üstünlük kesin bizimdir.

۞ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ۞

45.Ayet: Mûsâ (a.s.); onların aslı olmayan ve sadece göz boyamaktan ibaret olan düzmece görüntüleri gördükten sonra derhal Asasını; Allah'ın ilham edip Kendisine buyurmasıyla yere attı. Asa ansızın görülmedik büyüklükte hareketli bir yılan oldu ve halkın gözüne yılanlar gibi görünen aslında sihirbazların yalan ve iftiralarından ibaret olan o sahte nesneleri yutmağa başladı.

۞ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ۞

46.Ayet: Sihirbazlar Mûsâ'nın (a.s.) Asasıyla ortaya koyduğu Büyük Mucizeyi gördükten sonra anladılar ki, bu sihir değil ve asla böyle bir şey sihirle ortaya konamaz. Bu ancak ve ancak Allah tarafından ve Yüce Huzurdan meydana gelir, nasıllığının ve niceliğinin künhüne (hakikatine) erişilemez. Sihirbazlar Allah'a secde etmek üzere kendilerini yere attılar. Allah'a ve O'nu temsil eden Peygamberine karşı asılsız ve yalandan hünerlerle karşı koymağa kalkıştıklarından dolayı utanarak, Allah'a karşı hiçliğin itiraf simgesi olan; toprağa alınlarını koyarak secde ettiler ve kayıtsız-şartsız teslim oldular.

۞ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

47.Ayet: Dediler ki, âlemlerin Rabbine (Yaratan, Yaşatan ve daima Yönetenine) Îman ettik. Mûsâ ile Hârun'un hakkıyla bilip Îman ederek itaatte bulundukları Rablerine. Onları şimdi anlayıp tasdik ettik ki, O'nun (c.c.) gerçekten Elçileridirler. Hakkın yüceliğini ortaya koymak için gönderilmişlerdir. Şimdi tam bir teslimiyyetle

itaat edip biliyoruz ki, O Rab'den başka gerçek ma'bud ve ilâh yok. Kendisine ibadet olunmağa O'ndan (c.c.) başka hak sahibi yok.

۝ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ۝

48.Ayet: Firavun; sihirbazların yaptığını görünce tehdidde bulunarak dedi ki, ben sizlere izin vermeden önce Mûsâ'ya ve O'nun Rabbine Îman mı ettiniz? Şimdi anlaşıldı ki, Mûsâ sizin büyük ustanızmış. Sizlere sihri O öğretmiş. Sizler demek ki, gizlice buluşup bizi toplum huzurunda rezil etmek ve bizleri topraklarımızdan çıkararak buralara hâkim olmak için birlik oldunuz. Ey bozuk işler çevirenler! Yakında bilip anlayacaksınız: intikam almağa ve azap etmeğe ben mi kadirim, yoksa Mûsâ'nın Rabbi mi?

۝ قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ۝

49.Ayet: Elbette sizlere azap edeceğim ve önce ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama (sağ el-sol bacak şeklinde) keseceğim. Daha sonra diğerlerini derken acı çektirerek öldürüp kesilen parçalarınızı halkın huzurunda hurma gövdelerine asacağım ki, içinden bana muhalif olan (karşı çıkan), münafıklık (bölücülük) yapan herkes ibret ve dersler alsın.

۝ قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ۝

50.Ayet: Sihri bırakıp Hakka Îman eden o akıl sahipleri Firavunun tehdidlerine itibar etmeksizin her şeyden kopup vazgeçerek ve Gerçek Rablerine yönelip O'na kavuşmayı arzu ederek dediler ki, bu asla zarar değil. (Allah dilemedikçe sen bizlere bir şey yapamazsın.) Şayet Allah Azîmüşşan izin vererek senin elinde bizleri imtihan eder ve sen de bizleri öldürürsen. Bu bizim için zarar olmaz, aksine ey zalim zorba! Yararımıza olan bir şey olur ki, o da ölüp Rabbimize kavuşma muradımızdır. Bilesin ki, bizler; sadece bedenin ölmesiyle ve geçici yoklukla dönüp Rabbimize varacağız. Can gözümüzden işe yaramaz kimliğimiz sıyrılıp gitmekle, Rabbimizle aramızdan fâni benliğimiz kalkmakla O'na ve sonsuz huzura kavuşacağız.

۝ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

51.Ayet: Bizler bu Dünyadaki fâni varlığımızdan çıktıktan sonra Allah'ın rahmetinin genişliğinden, lütuf ve ikramının bolluğundan dolayı Allah'ın Varlığına, Birliğine ve Peygamberine Îman edenlerin ilkleri ve öncüleri olduğumuz için

bugüne kadar yaptığımız yanlışlıklardan ve tüm kötülüklerden bizleri arındırmasını, afvına ve sonsuz nimetlerine erdirmesini umuyoruz.

۞ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ۞

52.Ayet: Mel'un Firavun; Allah Katında tevbeye ve kabule eren o mazlumlara yapacağını yaptı.(Bir rivayete göre nice Îman edenleri Firavundan Kurtaran Allah Azıîmüşşan; sihirlerinden tevbe ederek ve Allah'a secdeye kapanarak Îman ettiklerini Firavuna ve tüm azgınlara haykıran ve nicelerinin Îman etmesine sebep olan bu akıl sahiplerini Mûsâ ile beraber Firavundan Büyük Mucizelerle kurtardı.)

Mûsâ (a.s.) o azgınların içerisinde uzun bir zaman kaldı ve onları Allah'a Îmana davet etmeğe devam etti. Kâfirlik ve azgınlıkları arttı, eksilmedi. Daha sonra Mûsâ'yı ve beraberindeki Mü'minleri kızıp öfkelenerek öldürmek istediler. Yüce Mevlâ şu açıklamayı yaptı: Mûsâ'yı ve tüm inananları öldürmeğe kesin karar verdiklerinde Mûsâ'ya vahyedip dedik ki, ey Mûsâ! Sana Îman edip yanında olan Mü'minlerle beraber gece gizlice Firavunun Memleketinden git. Muhakkak Firavun ve toplumu tarafından takip olunacaksınız.

۞ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۞

53.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbinin kesin buyruğuna sarılıp inananlarla beraber gece vakti gitti. Bunu fark eden Firavun tüm şehirlere; halkı toplamaları üzere elçiler gönderdi.

۞ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ۞

54.Ayet: Kavmini toplayınca; onları kışkırtmak, heveslendirip türlü umutlar vermek için dedi ki, bu kaçan insanlar az bir topluluktur. İsraîloğullarının sayısı yetmiş bin altı yüz olmakla beraber onları az görüyordu. Zira Kendi Kavmi sayıya ve hesaba gelmeyecek kadar çoktu.

۞ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ۞

55.Ayet: Dedi ki, peşlerine düşüp köklerini kazımak bizler için en başta gelen görev oldu. Çünkü onlar bizleri daima kızdırdılar. Bu sebeple ırklarını Yeryüzünden silelim.

۞ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ ۞

56.Ayet: Biz tüm düşmanlarımıza karşı son derece kuvvetli ve şiddetliyiz. Biliyorsunuz ki, bizler daima düşmanlarımıza karşı çok dikkatli ve onlardan gelecek tüm zarar ve tahribatlara karşı korunmasını biliriz. Bundan dolayı bu küçük

kalabalığın hile ve oyunlarından da sakınalım. Çünkü akıl ve karar sahibi olan insanlara tedbirli olmak yaraşır.

۞ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۞

57.Ayet: Hulasa peşlerine düştüler. Firavun ve Kavminin helâk edilmelerini istememiz sonrasında tüm sebepleri hazırladık ve onları; içerisinde sarayları olan gayet parlak ve çok hoş görünümlü huzur kaynakları olan bahçe ve bağlarından, bol kaynaklarından ve pınarlarından, saklı-aşikâr altın gümüş ve tüm hazinelerinden, çok değer verdikleri muhteşem makamlarından çıkardık. Yaşayıp kaldıkları yerlerde yüksek, köşkler, değerli koltuklar, kıymetli halılar, ipekten giysiler ve daha neler vardı.

۞ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ۞

58-59.Ayet: Böylece yani; galeyana gelmelerine (ateşte kaynayıp taşan su gibi kızgınlık ve taşkınlıklarla hareket etmelerine) ve ardından da öfkeyle Yurtlarından çıkmalarına sebep olan her şeyi hazırlayıp Oradan onları çıkardığımız gibi O Topraklara ve anlatılan değerlerin tamamına ömür boyu gördükleri tüm sıkıntı ve işkencelere sabretmeleri sebebiyle İsraîl Oğullarını (Mûsâ'nın Kavmini) mirasçılar ve sahipler yaptık.

۞ فَأَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ۞

60.Ayet: Firavun ve Kavminin Onları takibe çıkışları şöyle olmuştu: Anlatıldığı gibi tam bir öfke ve büyüklenme ile Güneş doğudan doğarken peşlerinden hareket ettiler.

۞ فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ۞

61.Ayet: İki topluluk karşı karşıya gelip bir birlerini görecek hal aldıklarında Mûsâ'nın Kavmi baktılar ki, arkalarında sayılamayacak derecede dev bir ordu, önlerinde geçemeyecekleri bir deniz. Tamamen ümitsizliğe kapılıp O'na şikâyette bulunarak dediler ki, düşmanlarımız bizlere kavuşmakla şimdi ele geçirileceğiz. Ya da denizde boğulmamızdan sonra cesetlerimizi toplayacaklar.

۞ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ۞

62.Ayet: Mûsâ (a.s.) onların dediklerini reddedip korkularını gidermek için dedi ki, Hayır, sakın bizleri ele geçireceklerinden korkmayın. Kesin olarak bilesiniz ki, Rabbim Benimle ve Bana bir kurtuluş yolu gösterecek. O (c.c.) bana kurtaracağına dair söz verdi. O'nun verdiği her söz kesin olarak gerçekleşir. Düşmanın yaklaşmasına ve Kendisinin de deniz kıyısına ulaşmasına kadar sabretti.

۞ فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ۞

63.Ayet: Bizimle konuşma makamında özel bir yeri olan Kelîm'imiz Mûsâ'ya korku dolu, zor ve çaresizlik anında durumunu bilip görerek vahyedip dedik ki, Asanla denize vur. Derhal vurdu. Dendi ki, o deniz Kızıldeniz veya Nil Nehri idi. Derhal deniz çokça bölümlere (on iki sülâleden her biri için on iki bölüme) ayrıldı. Her bir parça büyük bir dağ gibi idi. O bölümlerin aralarından gidenler sanki göğe doğru yükselip giden sabit muazzam dağa bakıyorlardı. O bölümlerde akma, gidip gelme, hareket etme gibi bir hal yoktu. Aralar da rahat geçmeleri için gayet genişti. Mûsâ ve arkasından Kavmi emrimizle açılan yollara girdiler.

۞ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ۞

64.Ayet: Açılan aralıklara Onların girmelerinden sonra diğerlerini o arada yaklaştırdık. Yani; o esnada oraya Firavun'u ve Kavmini yaklaştırdık. Topyekûn peşlerinden deniz kıyısına ulaştılar. Baktılar ki, açılan aralıklardan gidiyorlar. Tam bir öfke ile izlerince girdiler. Umuyorlardı ki, onlar gibi geçip kurtulacaklar.

۞ وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ۞

65.Ayet: Mûsâ'yı beraberindeki inananlarıyla beraber kurtardık. Zira onlar geçip denizden hiçbir zarar görmeksizin çıkıncaya kadar suyu tuttuk.

۞ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ۞

66.Ayet: Mûsâ'nın Kavmiyle beraber kıyıya çıkmasından sonra diğerlerini yani; türlü aldanışlar ve azgınlıklar içerisinde bölümler arasında gitmekte olan Firavun ve Kavmini suyu kavuşturup eski haline getirmek suretiyle boğduk.

۞ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

67.Ayet: Bakınız ve iyi anlayınız ki, Allah Azıîmüşşan'ın; Dostu Mûsâ'yı ve tüm inanan dostlarını kurtarmasında, Allah'ın nimetlerine şükredecekken, nankörlük yapıp kâfir olan, bununla yetinmeyip O'nun (c.c.) kullarına zulmederek Îmandan vazgeçirmeğe ve kendisine kul ve köle etmeğe çalışan Firavun'u ve Onun destekçilerini boğmasında akıl ve göz sahiplerine; Allah'ın Varlığını, Birliğini, kudretinin sonsuzluğunu, ilim ve icraatının sağlamlığını açıkça gösteren ayet ve alametler var. O akıl sahipleri olan iyiler; tüm gayretleriyle ve olanca dikkatleriyle düşünmeğe yönelerek her şeyi Tek Kendisi dileyip Yapan Allah'ın İsim ve Sıfatlarının eserleri hakkında inceleme yaparlar ve dersler çıkarırlar. Fakat tamamı akıl sahibi olarak delililer bulup dersler çıkarmak karakteri ile yaratıldıkları halde insanların çoğu bu nimetlerden faydalanmazlar ve Allah'ın Varlığına, Birliğine,

İsimlerine ve Sıfatlarına Îman etmezler ki, O'nun Yüce Sıfatlarının eserleri hakkında düşünüp dersler alarak Zatına ve Yüce Huzuruna yol bulsunlar.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

68.Ayet: Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Bil ki, Rabbin Azîz'dir, sonsuz üstünlüğün Sahibidir. Dileyip ircaa etmeğe, hukmünü ve dilediğini gerçekleştirmeğe Kadirdir. Rahıîm'dir, kesin bilgi ile Rablerinin Huzurundan geldiklerine ve tekrar Huzuruna varacaklarına Îman etmekte başarılı kılınan seçkin kullarına gayet şefkatli ve bol ikramlıdır.

۞ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ۞

69.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kavmin Olan Kureyş'in inkâr ve kâfirlikte inad edenlerine İbrahîm Peygamberin haberini oku. Yani Allah'ın Dostu Olan Atan İbrahîm Peygamberin ve Kavminin hayat hikâyesini onlara anlat.

۞ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ۞

70.Ayet: O vakit Babasına ve Kavmine taptıkları heykellerin ve putların durumlarını açıklamak, kendilerine ibadet edilecek ilâhlar olmağa layık olmadıklarını açıklamak için onlara sordu ve dedi ki, neye ve nasıl şeylere tapıyor, bükülüp kulluklar yapıyorsunuz?

۞ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ ۞

71.Ayet: Putlara tapıyoruz ve buna da devam edeceğiz.

۞ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ۞

72.Ayet: Sevinçli ve sıkıntılı anlarınızda kendilerine dua edip isteklerde bulunduklarınızda sizleri duyup karşılık veriyorlar mı?

۞ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ۞

73.Ayet: Bir de kendilerine itaat etiklerinizde sizlere karşılık olarak fayda ve ücretler verip, itaati terk ettiklerinizde zararlar veriyorlar mı?

۞ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ۞

74.Ayet: O'nun (a.s.) sorusunu daha önce kimseden duymadıkları ve anlayışlarına yabancı buldukları için şaşırıp kaldılar ve sadece dediler ki, biz bu putlardan bu gibi nitelikleri beklemeyiz. Onlar cansızdırlar. Akıl sahibi ve canlı olanın yapacağı icraatlar bunlardan meydana gelmez. Babalarımızı böyle yapıyorlar olarak bulduk.

Bizler de babalarımızın yaptığı gibi yaparak bunlara saygı gösterip itaat ve hizmet ediyoruz.

۞ قَالَ أَفَرَأَيْتُم مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۞

75.Ayet: İbrahîm (a.s.) onlara öğüt verip uyarıda bulunmak için dedi ki,ömrünüz boyunca Allah'tan başka taptıklarınızı gördünüz mü ve bilip anladınız mı ki, bunlar nedir?

۞ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ ۞

76.Ayet: Sizler bu yanlışı yaptınız ve çok önceki babalarınızda bu asılsız şeylere taptılar. Bunlar asla ilâh olmağa ve kendilerine tapılmağa layık değiller. Çünkü İlâh'ın sonsuz Yüce Sıfatlarla Sıfatlı ve her şeye Kadir olması gerekir. (Sosuz ve kusursuz Yüce Sıfatların Sahibi Olan da Sırf Allah'tır.) O Yüce Sıfatlar var edilen tüm varlıkların ve bütün eserlerin var oluş nedenleri ve dayanaklarıdır. Yüce İlâh Allah Azîmüşşan fayda ve zararın Sahibidir. Kendisine itaat edene sevap ve güzel ücretler, inkâr edenlere ağır cezalar verir. Bakınız bu taptıklarınızın hiçbir işe yaramadığını sizler söylüyorsunuz.

۞ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ۞

77.Ayet: Bilesiniz ki, o düzmece tanrılarınız Benim düşmanlarımdır. İbrahîm (a.s.) nasihatte samimi olduğunu onlara anlatmak için, taptıkları asılsız varlıkların Kendisinin düşmanları olduğunu söyledi. Bu düşmanlara yönelip saygıyla itaat etmenin; Allah'ın gazabını ve ağır cezasını çekip üzerlerine getireceğini ve böylece onları Allah'ın kahredeceğini anlattı ve dedi ki, sizlerin onlara tanrı dememeniz ve itaat etmemeniz gerekir. Onlara tapmayın ve Allah'tan başkasını asla ilâh edinmeyin. Nitekim Ben; âlemlerin Rabbi Olan Allah'tan başkasına yönelip ibadet etmem. Çünkü Hak ve Tek Ma'bûd O'dur. Ezel-Ebed Sonsuz ve Kusursuz tüm Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlar O'nun olmakla Gerçek İlâh olup ibadet olunmağa Layık Olan O'dur.

۞ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ۞

78.Ayet: Bir başkasına değil elbette sırf O Hay (Ezel-Ebed ve Daima Sonsuz ve sınırsız Canın ve Gerçek Hayatın Sahibi, canlar ve canlılıklar Veren), Kayyum (Ezel-Ebed hiçbir değişime, başkalaşmağa uğramaksızın ve hiçbir şeye muhtaç olmaksızın Duran ve her şeyi Tutan), Bir ve Tek Olan, her şeye Kadir olup sonsuz gücün ve kudretin Sahibi Olan, güçler ve imkânlar Veren ve sonsuz ve gerçek iktidarın Sahibi Olan Allah'a kulluk yapmaktayım. Beni rahmetinin gereği yoktan O

(c.c.) var etti. Bana ikramda bulunmasıyla Varlığına ve Birliğine İmana O erdirdi ve Kendisine de O kavuşturacak.

۞ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ۞

79.Ayet: Gıda almağa ihtiyaç duyduğum tüm rızıkları Bana O verip Beni O (c.c.) doyuruyor. İhtiyacım olan su ile Beni O (Yüce Sahibim) suluyor.

۞ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۞

80.Ayet: Yiyecek ve içecekleri karıştırmam, yanlış gıdalar almam ve kendime dikkat etmemem gibi yanlışlıklarla Ben hasta olduğumda O afvedici ve merhamet Sahibi; Bana şifayı verip iyileştiriyor. Tekrar dengemi sağlayıp düzgün hale getiriyor.

۞ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ۞

81.Ayet: Dünyada ölüm vakti olan ecelim geldiğinde O öldürecek ve sonra Kıyamet Günü Huzuruna arz olunup hesap vermek ve yapılanların karşılığını almak için Beni tekrar O (c.c.) diriltecek.

۞ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۞

82.Ayet: Yine O'nun geniş afvından ve rahmetinden umuyorum ki, imtihan âlemi olan Dünyada Benden meydana gelen yanlış ve yanılgılarımı O örtecek, tüm günahlarımı silecek ve Beni arındırıp Huzuruna erdirecek.

۞ رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ۞

83.Ayet: İbrahîm şu sözüyle Rabbine Münâcatta (gizlice dua edip yakarışta) bulundu: Ey Rabbim! Yoktan var edip sayısız lütuf ve nimetleriyle Beni Yaşatanım! Biz zayıf kullarına katından bir bağış ve ikramın olarak Hâkimiyyet ve iktidar Yetkisi ver. Kulların Seni bilsin, hukümlerini icra etsinler. Emirlerini tutup yasaklarından kaçarak ve birbirlerine merhamet edip adaletli olarak yaratılış gayeleri olan sırf Sana kulluğu ve Yüce Dînin İslâm'ı sergilesinler. Böylece Dünya ve Ahirette zarar ve azaptan korunarak hep mutlu olsunlar. Bizleri kesin olarak Seni bilmeye, hakkıyla Seni görmeğe ve gerçekten Sana kavuşmaya ulaştır. O makamları Bana ikram etmenle Senin Dostluğun makamına ulaşıp Temsilcin olurum. Bunları Bana ezelî hukmün gereği karşılıksız olarak vermenle beraber Beni Huzurunda kabul ve rızana eren salih kullarının cemaatine kat. Daima onlarla beraber eyle.

۞ وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۞

84.Ayet: Bana üstünlük ve rahmet niteliklerinden daima doğru konuşan ve Senin dosdoğru hüküm ve buyruklarını, Yüce Niteliklerini anlatan bir dil, Sana kullukta yüce haller ve üstün tavırlar ver de Benden sonra gelenler arasında Sana bağlılığım ve Sana kullukta ve kullarını Sana ulaştırmakta daima doğru biri olarak anlatılayım, yaptığım ve söylediğim doğruluklar tekrarlansın. Allah'ın O'ndan razı olup duasını kabul edişine bakın ki, bugün Yeryüzünde bulunan Hak ve Tek Dîn İslâm O'nun Dîn'idir ve O'ndan kalmıştır. Daha önce geçtiği üzere Bu Dîni geliştirip Kur'an'la desteklemesi için En Yüce Peygamberin gelmesini de O (a.s.) istemişti. Bu Yüce Dînde tüm güzel sözler, en yüksek ahlak kuralları, en üstün edeb kaideleri ve Kıyamete kadar tüm insanlığın ve hatta her şeyin ihtiyaçlarına fazlasıyla karşılık ve sonsuz cevaplar var.

۞ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۞

85.Ayet: Rahmetinin genişliğini ve ikramlarının bolluğunu göstererek Beni; Neiîm Cennetinin (Sana son derece yakın ve Yüce huzurundan ibaret bulunmakla; kullarından tam bir teslimiyyetle her şeyden ayrılıp Sana koşarak rızana erenleri koyduğun ve Senin sonsuzluk ve bolluk nimetlerinin sunulduğu Cennetine) vâris olanlardan ve Orasına sahip olup yurt edinerek Cemâlini daima görmeyi arzu edenlerden eyle.

۞ وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ۞

86.Ayet: Babamı; büyük-küçük tüm günahlarından arındır. Eğer ezel hukmün ve sonsuz ilminle Ona yardım murad ettinse Onu bağışla. Haktan ve hakikatten öyle bir habersizlik ve Îman ve İslâm'dan öyle bir sapıklık içerisinde ki, Onun kâfir olarak ölmesinden korkuyorum.

۞ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۞

87.Ayet: Ölülerin diriltilip kabirlerinden Arasatlara hareket sonrasında herkesin toplanıp durumların arz olunduğu ve hesap görülüp ceza verileceği, yapılan Allah katında iyi ise karşılığı da iyi, kötü ise karşılığı da kötü olacak olan Kıyamet Gününde kendi günahlarımdan ve Babamın durumundan dolayı Beni rezil etme, katından güzellikler ver ey Rabbim!

۞ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۞

88.Ayet: O Günde mal, zenginlik, çocuklar ve yardımcılar asla fayda vermez, hiçbir şey ve hiçbir kimse Allah'ın azabından kurtaramaz.

۞ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۞

89.Ayet: Ancak kim Allah Azıîmüşşan'a pis arzulardan, bâtıl görüşlerden arınmış, Dünyanın Parıltılarına eğilip bulaşmamış, kendini beğenme ve gösterişe kapılma gibi ahmaklıklardan korunmuş ve sırf Mevlâ'sına yönelip her şeyi onun bilmiş, O'na kulluk yaparken sırf rızası için, yüce buyruğu sebebiyle yapmış, Rabbinin hukümlerinden başına gelen her şeye razı olmuş olan kusursuz, tertemiz ve sağlam bir kalb getirmiş ise pek büyük bir kurtuluşa, sonsuz yararlara ermiştir.

۞ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ۞

90.Ayet: Böylece Cennet; Allah'a şirk koşmaktan, Allah'tan utandıkları için haramları islemekten sakınıp korunan, Allah'ın rızasını arayarak tüm buyruklarını yerine getirmekte titizlik gösteren tam bir arzu ile oraya ulaşmağa çalışan Mü'minlere yaklaştırılmış ve anlamışlar ki, O Cennetlere girecekler ve ebediyyen kalacaklar.

۞ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ۞

91.Ayet: Dünyadayken Hak Yoldan sapan, pis arzularına ve bâtıl görüşlerine sürüklenip giden, Allah'ın peygamberlerinin ve onların halifeleri olan Allah dostlarının eğitim ve irşadlarından yan çizip uzaklaşan, Allah'tan gayri bir kısım adi varlıkları tanrılar edinip onlara tapan ve halkı asılsız davalarına sürükleyen azgın kâfirlere de Cehennem açığa konup arz olunur.

۞ وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۞

92.Ayet: Cehennem arz olunup oraya gireceklerini anladıklarında alçaltılarak Oraya sevk olunduklarında onlara denir ki, nerede o Allah'tan başka taptıklarınız? Onları keyiflerinize göre uydurup tanrılar edinerek tapmıştınız. Varlığını, Birliğini ve Kendisinden başka ilâh olmadığını daima açığa Koyan Allah'ı bırakıp onlara itaat ediyordunuz. O'nun (c.c.) azabından sizleri gelip kurtarsınlar.

۞ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ ۞

93.Ayet: Allah'tan başka kendilerine taptıklarınız sizlere yardım edip Allah'ın azabını sizden uzaklaştıracaklar mı? Ya da o tanrı diye taptıklarınız kendileri yardım görüp Cehennem azabını kendilerinden uzaklaştırabilecekler mi?

۞ فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ۞

94.Ayet: Hulasa kâfirlere yapılan bu azarlama ve hakaretten sonra Cehennemin içerisine, halkı azdırıp Allah'ın Yolundan saptırarak kendilerine itaat ettiren

azgınlık ve kâfirlik odakları zalimler yüzleri üzerinde sürüklenirler. Peşlerinden de Allah'ı bırakıp onları tanrı edinen ve onları destekleyen tüm sapık azgınlar aynı şekilde sürüklenerek Cehenneme doldurulurlar.

۞ وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ۞

95.Ayet: Böylece nefs-i emmarenin (insanlık mertebesinden düşmüş olan insan ruhunun) yardımcıları olup gazap (öfke) ve şehvet (yeme, içme, cinsel ilişki ve lüks hayata düşkünlük ve aşırı arzu) kaynağı olan hayvanî kuvvetlerden ibaret İblîsin (Şeytanın) orduları tamamen Cehenneme doldurulurlar.

۞ قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ۞

96.Ayet: Önderleri ile onlara uyan ayak takımı kâfirler Cehennem içerisinde bir birlerine sataşarak çekişirler. Dünyadayken azgınlık ve kâfirlik önderlerinin peşinden giden ayak takımı kâfirler şöyle derler.

۞ تَاللّٰهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞

97.Ayet: Hakikaten bizler Dünyada; apaçık bir sapıklık içerisindeydik. Sapıklığımız hiçbir akıl sahibinin gözünden kaçmayacak derecede açıktı. Öyle bir sapıklık yaptık ki, sizleri ey azgın sapıklar! Allah'tan başka tanrılar edindik ve O'na (c.c.) tapar gibi sizlere taptık.

۞ إِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

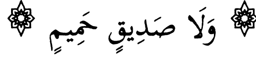
98.Ayet: Yaptığımız gerçekten apaçık sapıklıktı. Çünkü sizleri ey işe yaramaz zalimler! Sizler yaratılmışın en alçakları iken biz sizleri; âlemlerin Rabbi Olan Allah'a eşit ve denk tuttuk. Hatta O'na tercih ederek sizlere taptık. Bu yaptığımız elbette en büyük ve en açık sapıklıktır. Çünkü Allah Tek'dir. Samed'dir. O'nun gibi bir varlık yoktur. Hiçbir kimse O'na denk değildir.

۞ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ ۞

99.Ayet: Bizleri Hak Yoldan bu büyük suçlular ve azgın zalimlerden başkası saptırmadı. Bu sapıklıkta bizden evvel ki, atalarımıza uyduk.

۞ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ۞

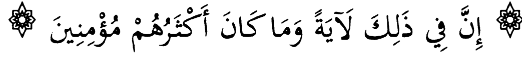
100.Ayet: Bu Cehennem ateşine düştükten sonra bizlere sahip çıkıp destek vererek bundan bizleri kurtaracak hiçbir şefaatçi yok.

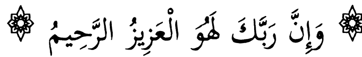
101.Ayet: Sıcak bir dost dahi yok ki, samimiyeti fayda versin de bizleri kurtarsın. Bu konuşmaları pişmanlık ve acı duydukları için yaparlar.

102.Ayet: Kendilerine yapılacak şefaatten (kurtarılmaları için gelebilecek destekten) umutlarını kestikten sonra imkânsız olan geri dönüşü arzu ederek derler ki, bizler için sadece bir defa Dünyaya dönüş olsa da âlemlerin rabbi Olan Allah'a Îman edip kulluk yapsak. O zaman asla yarattığı varlıkları O'na (c.c.) ortak koşmayız.

103.Ayet: Kesin olarak bilesiniz ki, bunda yani; İbrahîm Peygamberin (a.s.) Babasıyla ve Kavmiyle geçen hayat hikâyelerinde (Dünya ve Ahiretle ilgili tüm hakikatlerin eşsiz bir üslupta anlatılıp dersler verilmesinde Allah'ın Varlığına, Birliğine, Kendisinden başka ilâh olmadığına, sonsuz kudretine ve rahmetine) pek büyük Ayet (delil ve belge) var. Öğüt dinleyip ders alanlara; İbrahîm'in tavır ve hareketleri, muazzam ilmi ve davet tarzı, ikili görüşmelerde eşitliğe riayet etmesi, tartışmak isteyeni kendi haline bırakıp hoş karşılaması, Hakkı en yeterli ve en kuvvetli tarzda açığa koyması pek büyük bir örnektir. Fakat insanların çoğu Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman etmezler, İbrahîm'in Allah'ın Dostu olduğunu, niteliklerinin güzelliğini ve ahlakının kusursuzluğunu tasdik eylemezler.

104.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Azîz'dir; sonsuz üstünlüğün Sahibi olup Kendisine yapılması zorunlu olan kulluk halkasından ve itaat çerçevesinden intikam almağa Kadir'dir. Rahîm'dir; kulluk yapmak için yaratıldığı gibi, kulluk yapmakta başarılı kılınan Mü'minlere merhamet edip nimetlerine erdirendir.

105.Ayet: Allah Teâlâ; peygamberleri (a.s.) yalancılıkla itham edip inkârda ısrar edenleri ve yaptıklarını haber vermek üzere şu açıklamayı yaptı: Nûh (a.s.) Kavmi peygamberleri (a.s.) yalanladılar. Zira sırf Nûh Peygamberi (a.s.) yalanlamakla hepsini yalanlamış sayıldılar. Çünkü hepsi aynı Da'vada birleşmektedirler.

۞ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۞

106.Ayet: O Zamanda Nûh (a.s.); Kavminin İlâhî hüküm ve sınırların gereği olan hukuk çizgilerinden çıktıklarını, adaletten ayrıldıklarını ve kâfirliklerini açığa koyduklarında onlara dedi ki, ey kullukla mükellef olup İlâhî buyrukları yerine getirmekle yükümlü olan ve fakat buyruk tanımayan zalimler! Allah'ın haramlarından sakınıp netîcesinde başınıza gelecek olan korkunç zararlardan korunmayacak mısınız?

۞ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۞

107.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; aralarınızda bulunan gayet güvenilir olan ve âlemlerin Rabbi tarafından sizlere gönderilen Peygamberinizim. Sizlere lâzım olan ve fayda veren her şeye erdireceğim. Sizlere zarar verecek, gereksiz olacak ve hatta sıkıntıya sokup sizleri azdıracak her şeyden uzak tutacağım.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

108.Ayet: Bundan sonra sonsuz iktidarın Sahibi ve her türlü intikam almağa Kadir Olan Allah'tan korkun ve O'nun intikamından korunun. Dolayısıyla Bana teslim olup Rabbim tarafından getirdiğim tüm buyruklarıma uyun.

۞ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

109.Ayet: Buna yani; sizleri eğitip irşâd ederek kendi kendinize bozduğunuz ahlak ve durumlarınızı düzeltmeme ve olgun insanlar yapmama karşılık sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ve ihtiyaçlarımın temini âlemlerin Rabbi Olan Allah'adır. Beni sizlere; O (c.c.) gönderdi ve Bana vahyedip öğreterek bu hükümleri sizlere ulaştırmamı O (c.c.) emretti. Âmirim O (c.c.) olunca daima Vekîl'im ve Kefîl'im de O'dur.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

110.Ayet: Gerçekte şeyh olmadıkları halde şeyhlik yapanlar; kendilerini seven müridlerinden türlü ücretler alıyorlar. Bu perişan zavallılar irşâd yapamazlar.

Allah'tan hakkıyla korkun, O'nun kahır pençesiyle yakalayıp intikam almasından sakının. O'nun (c.c.) katından getirdiğim emirlerine sarılıp icra etmekte, yasaklarından kaçınıp korunmakta Bana teslim olup uyunuz. Bu buyrukları yerine getirmeniz suretiyle durumlarınızdaki bozuklukları giderip Dünyada düzgün insanlar olmak suretiyle Ahirette Rabbinizin müjdelerine eresiniz.

۞ قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ۞

111.Ayet: Nûh Peygambere (a.s.) karşı büyüklük taslayıp dalga geçerek O'nun davet ve uyarılarına cevap olarak dediler ki, bizim mal ve seviye bakımından önemsiz olan kişiler Sana Îman edip uydukları halde bunca şeref ve zenginliğimize rağmen bizler Sana Îman edeceğiz öyle mi? Bu anlayış ve sözlerinden açığa çıkıp anlaşıldı ki, o zalimlere göre iş, yetki ve üstünlük Dünyanın kırıntılarına, elde edilen lüks ve parıltılarla övünmeğe, Dünya varlıkları sebebiyle varlık ve mertebeler ortaya koymağa dayanmaktadır. Dolayısıyla birine uymak da ancak bunlar olduğunda olabilir. Dînî maksadların, Ahiretle ilgili yararların, Tevhiîdin merkezine (Yüce Huzura) ermeğe engel olan tabii uğraşılardan ve tüm maddî bağlardan insanın iç âlemini arındıran rehberlerin onlar için hiçbir geçerliliği yok.

۞ قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

112.Ayet: Nûh (a.s.) Allah'a yaslanıp işlerini tamamen O'na ısmarlayarak dedi ki, (ey kendilerini fâni zenginlikler ve geçici mevkiler sebebiyle üstün, Bana Îman edip Allah'a itaat edenleri fakirlik ve yoksullukları sebebiyle değersiz gören cahiller! Hakir gördüğünüz o kimselerin ne yaptıklarını, neler arzulayıp neden Bana Îman ettiklerini ve tüm buyruklarıma tam bir samimiyyetle sarıldıklarını bilemiyorum. İçlerinde neler bulunduğunu bilmiyorum. (Bildiğim şu ki, eğer Îman ve itaatlerinde samimi iseler Îman ve itaate erdikleri gibi, Allah'ın kahır ve intikamından kurtularak sonsuz nimetlere götüren büyük kurtuluşlara da onlar erecek.)

۞ إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ۞

113.Ayet: Onların hesabı sadece Allah'adır. Samimiyyet durumlarına göre Rablerinden karşılık görürler. İş ve davranışların tüm gizliliklerini ve bilinmeyen yönlerini bilir. Eğer anlayış ve idrak sahipleri iseniz sizlere arz ettiğim sözlerimi anlarsınız. Bilesiniz ki, cahilce düşünüp cahilce konuşuyorsunuz.

۞ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ۞

114.Ayet: Dolayısıyla Mü'minleri Ben asla başımdan uzaklaştıramam, sizler Bana geleceksiniz, onları kovarsam Îman edeceksiniz diye onları kovamam.

۞ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۞

115.Ayet: Ben ancak ve ancak Allah tarafından sizleri uyarmak için fakir-zengin herkese apaçık belgeler ve mucizelerle gönderilen Peygamberim. Bilesiniz ki, Îman edip Dîn sahibi olmak kalb işidir, zenginlik, fakirlik vs. ile olacak bir iş değildir. Kimi; Allah Teâlâ Tevhiîde ve Îman etmeğe başarılı kıldı ve ezelî kararında destek

verdi ise o kimse Mü'mindir. O kimsenin zengin veya fakir olması fark etmez. Kimin hakkında da ezelde Allah'ın gazab edeceği geçmiş ve Levh-ı Mahfuzda uğursuz kâfirlerdendir diye yazılmışsa o kimse de kâfirdir. Yaratanı tanımaz, O'na şirk koşar.

۞ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ۞

116.Ayet: (Yeri geldikçe kaza ve kader konuları ile özlü açıklamalar yapmak mecburiyetinde kalıyoruz. Bu konuda tüm peygamberler a.s. şaşmaz bilgi sahibi kusursuz açıklama, âdil icraatlar yaptılar. Ancak halkın anlayışlarının azlığı sebebiyle onların eğitim ve olgunlaştırılmalarıyla devamlı uğraşmışlar bu gibi önemli konuları mümkin mertebe zihinlerden uzak tutmuşlardır.

İnsanları irşâda gayba Îman etmelerini sağlamakla başlamışlar, İlâhî hukümleri ircaa ettirerek olgunlaştırıp kesin bilgi ve yüce idraklere erdirerek onları kâmil insanlar olarak yetiştirmişler. Dolayısıyla İlâhî hukuk Hz. Âdem'den a.s. bu güne kadar kusursuz icra olunmuştur. Bugün yeryüzünde icra olunan hukukun yarıdan çok fazlası nebevîdir Yani; Allah Teâlâ'nın peygamberlerine icra ettirdiği hukuktur. Yani emri tutan ücretlendirilir. Yasağı işleyen cezalandırılır. Bütün insanlar ilk yaratıldıklarında Yüce İslâm Dînini yaşayacak karakter ve kabiliyette yaratılmakta, Allah'a kulluk yapmakla mükellef; yükümlü ve sorumlu tutulmaktadır. Kim karakterinin gereği olan İslâm Dîni çerçevesinde Allah'a kulluk yapmayı tercih eder ve bunda samimi olup kararlılık gösterirse Dünyada bolluk ve darlık içerisinde olması Allah'ın izniyle o kimseyi insanlık mertebesinden ve insan gibi yaşamak seviyesinden düşüremez, Allah'ın emrini emir, yasağını yasak olarak bilir ve daima bununla mutlu olur. Ahirette ise sonsuz nimetlere ve ebedî seadetlere erer.

Kim de karakterini bozar, İslâm dairesinden çıkar, Yaratanına verdiği sözü unutur, kâfirliği ve zalimliği seçerse; Dünyada saraylarda hurriyyet, bolluk ve sayısız nimetler içerisinde yaşasa da karakterini bozmanın, her bir kötülük işlemenin huzursuzluğu ile için-için sızlanır ve Ahirette de ebedî hüsrana, sonsuz zarar ve azaba çıkmamak üzere girmiş olur.

Kimin ne olacağının ezelde ve Levh-ı Mahfuzda yazılı olmasına gelince; Allah'ın c.c. ve O'nun Peygamberinin a.s. sözünü doğru anlayanların önde gelenlerinden olan İmam-ı A'zam Ebu Hanîfe: " Allah'ın yazısı ve yazgısı; vasfıdır; açıklamasıdır, hukûm değildir."

Özetleyecek olursak; geçmişi, geleceği ve her şeyi Bilen Allah Azîımüşşan; elbette Dünyada ve Ahirette herkesin ne olacağını ve Cehenneme mi, yoksa Cennete mi gireceğini biliyor. İmam'ın hukûm değildir demesi yani; Bildiği ve yazdığı için oluyor değil, olacağını biliyor. Hakikat şu ki, bütün insanları; buyruğunu tutup rıza ve beğenisine ererek Cennete girecek karakterde yaratıyor ama niyyetlerini ve

karakterlerini bozarak Şeytanın peşine düşmeleri sonrasında Cehenneme gideceklere de engel olmuyor. Hatta merhameti her şeyin üstünde olarak peygamberler gönderip kitaplar indirmiş ve açık uyarılarda bulunmuştur. Bunlar boşa değildir. Ali İhsan Türcan.)

(Tefsire devam ediyoruz.) Nûh'un (a.s.) kendilerine kulak asmadığını, durum ve mertebelerine aldırış etmeksizin Allah'a İman etmeleri için konuşmalarını sürdürdüğünü duymaları sonrasında dediler ki, ey Nûh! Eğer Kendi tarafından uydurup ortaya attığın iddialarını anlatmağa ve bizleri bunlara İman etmemiz için davete son vermezsen bunda ısrar etmen sebebiyle kesin olarak bil ki, toplanıp Seni taşlayarak öldürürüz. Bu saçmalıklarından vazgeç ki, Seni öldürme tarzlarının en kötüsü olan taşlamak suretiyle öldürmeyelim. Sen de taşlanarak öldürülenlerden olmayasın.

۞ قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ۞

117.Ayet: Nûh (a.s.) onlardan umudunu tamamen kesince durumu Allah'a arz edip şikâyette bulunarak ve O'na sığınarak dedi ki, ey Beni türlü değerlerle ve farklı nimetlerle yetiştirip üstün başarı ile halka Önder Yapan Rabbim! Biliyorsun ki, Beni kendilerine; yol gösterip İmana ve seadetlere erdirmem için gönderdiğin Kavmim Beni yalancılıkla suçladılar, Senden alıp kendilerine ulaştırdığım tüm hakikatleri ağır bir tarzda inkâr ettiler, Beni tam bir akılsız olarak nitelendirdiler. Hatta Beni en ağır bir ölüm tarzı ile cezalandırmağa kalkıştılar. Hulasa Benimle onlar arasında konuşup anlaşacak bir bağ ve imkân kalmadı.

۞ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۞

118.Ayet: Artık adaletin gereği Benimle onlar arasında açık ve net hukmünü ver, Beni yalanladıkları için Bana sözünü verdiğin azabını katından onlara indir. Onlara azabını indirmeğe hukmetmen ve azabın gelmeğe başlamasından sonra Beni ve beraberimde bulunan Mü'minleri lütuf ve rahmetinle o azabından kurtar. Onlar Senin Peygamberini ve Dînini tasdik ettiler, emirlerine sarıldılar, yasaklarından kaçındılar.

۞ فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۞

119.Ayet: O zalimlerin taşkınlıkları ve zalimlikte aşırı gitmeleri, Allah'a itaatten yüz çevirerek Peygamberinden ve Dîninden uzaklaşmalarıyla kalmayıp O'na (a.s.) eziyet etmeleri sonrasında O'nu (a.s.) ve tasdik ederek sadakatle uyan Mü'minleri-kendileri ile beraber tüm canlılardan eşler (birer çift) halinde dopdolu olan O Gemi içerisinde-kurtardık.

۞ ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ۞

120.Ayet: Sonra da Nûh'un Kavminden kalanların tamamını O Tufan'da boğduk ve Yeryüzünde O Gemide bulunanlardan başka hiçbir canlı bırakmadık.

۞ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

121.Ayet: Bilesiniz ki, Peygamberimizi ve O'na uyarak ibadet edenleri kurtarmamızda, inkârcıları boğup yok etmemizde her şeye gücümüzün yettiğine, intikamımızın ve kahrımızla çarpıp helak edebileceğimize, bambaşka bir duruma Sahip olduğumuza büyük bir Ayet, muazzam deliller var. Buna rağmen insanları çoğu aklını başına almadı, Varlığımıza, Birliğimize, sonsuz kudretimize, Tek Hâkim olduğumuza ve sağlam ilim ve icraatlarımıza inanmadılar.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

122.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbin Seni; Îmana ve Tevhiîdin hakikatine ermekte başarılı kıldı. Can gözünü açarak bu âlemdeki tüm varlıkların suret ve bedenlerine kudretinin nasıl sirayet edip her şeye nasıl kendilerinden yakın olduğunu gösterip anlayış ve idrak sahibi yaptı. O sonsuz, üstünlüğün ve kahrın Sahibi olup her şeyi kahredip ezecek gücün Sahibidir. Bu sebeple Gerçek Varlık meydanında O'ndan başka biri yok. O öyle Bir Varlık ki, O'ndan başka kendisine tapılacak ve kulluk yapılacak yok. O'nun kahredip cezalandırması ve azaba sokması karşısında başvurulacak, müracaat olunacak kimse yok. Ancak ve ancak sırf Kendisi (c.c.) var. O öyle Rab ki, O'nun benzeri gibi bir şey asla yok. O; ezel-ebed her şeyi Duyan ve her şeyi Bilendir. O öyle bir Rahıîm'dir ki, kullarının seçkin olanlarını yani; kendisini ezelî yardımın tutup çektiği, Yüce Huzuruna kavuşmak kendisine kolaylaştırılan her bir kulunu sonsuz rahmetine ve ebedî mutluluklara Erdirendir.

۞ كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ۞

123.Ayet: Ey Rabbim! Bizleri Sana meczublar (yardımınla Huzuruna çekilenler) ve Yüce Birliğini idrak edip sırrına ulaşanlar eyle.

Ad Kavmi de (Hûd Peygamberi inkâr etmekle) bütün peygamberleri inkâr etti. Bundan önce açıkladığımız gibi bir peygamberi yalanlamak ve inkâr etmek; tamamını yalanlayıp inkâr etmektir.

Toplumlar anlatılırken Arapça bir incelik olarak eğer kabîle denmek isteniyorsa o isim dişiler gurubundan sayılır ve öyle işlem görür. Çünkü kelime sonundaki " ta"

harfi dişiler için kullanılır. Ad aslında O Toplumun Atasıdır ama burada Ata değil Kabîle (toplum) kasd edilmiştir.

۞ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۞

124.Ayet: Hûd Peygamber (a.s.);Onlardan bozulma, Allah'ın tesis ettiği adaletinin ve hukümlerinin gereğini yerine getirme dairesinden çıkma ve kâfirliği tercih etme belirtilerini gördüğü vakit onlara dedi ki, ey taşkınlık yapan zalimler! Allah'ın çetin azabından sakınmaz mısınız? Ey cahiller! O'nun intikamının ve kahrının inip sizleri kuşatmasından korunmak istemez misiniz?

۞ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۞

125.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; sizler için güvenilirliği tam Peygamberinizim. Sizleri yoktan Vareden Allah tarafından durumlarınızı düzeltmek, böylece Allah'ın gazabından ve azabından korumak için gönderildim.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

126.Ayet: Bu sebeple O'nun tarafından emirler ve yasakları tam olarak sizlere ulaştırmaktayım. Artık aklınızı başınıza alın, O'na ve O'nun buyruklarına ters düşmekten sakınıp korunun. Bunda başarılı olmak için Bana uyarak Allah'ın Bana vahyi ile bildirdiği buyrukları yerine getirin. Bu yolla ahlakınız güzelleşecek ve seadetlere ereceksiniz.

۞ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

127.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; sizlere yaptığım bu hizmete karşılık sizlerden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak; âlemlerin Rabbi; yaratıp Yaşatanı ve Yöneteni Olan Allah'a aiddir. O'nun insanlığı yönetim tarzlarının ve türlerinin önde gelen bir türü de Îman ve İslâm Yolundan sapanlara peygamberler göndermesidir.

۞ أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ ۞

128.Ayet: Ey kendilerini beğenen ve Bana karşı diklenen zalimler! Sizler maksad ve hedeflerinize giderken yollarınız üzerinde bulunan tepelere sizlere yol göstermesi için alametler mi kurup tesis ediyorsunuz? Hal bu ki, bunu yapmak için Rabbiniz tarafından parlak yıldızlar yaratılmıştır ki, karada ve denizlerde onlardan faydalanmak suretiyle yol bulasınız. Sizler bu alametleri yapmak ve kurmak için boşa uğraşıyor ve faydasız isler yapıyorsunuz. (Bir başka anlam: Yüksek yerlere gözlem evleri yapıyorsunuz ki, gelecek tehlikeleri haber alalım. Zulüm ve kâfirlikte ısrar ettiğinizde sizler en büyük zarar Rabbinizden gelecek ve bu çalışmalarınızın sizlere hiçbir faydası olmayacak.)

﴿ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴾

129.Ayet: Ve yine türlü ululanma ve havalanma ile türlü sanat eserleri olarak su depoları, sağlam kaleler, muazzam saraylar ve sığınaklar ediniyorsunuz ki, kimileri için aldanış, kimileri için imtihan sahası Olan Dünyada hayat şartları aksamaksızın ebediyyen devam etsin ve sonsuz ömürler süresiniz öyle mi?

﴿ وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴾

130.Ayet: Kendiniz sonsuza dek yaşamak isterken zavallılar bir suç işlediğinde onları tam bir öfke, taşkınlık ve Allah'ın adaletinin kuralları ölçüsünde suçluyu suçundan vazgeçirme, eğitip ahlak kuralları öğretme yerine Allah'ın hukümlerini tanımama zorbalıklarıyla tutar ağır cezalar vererek onlara hayat hakkı tanımaz öldürürsünüz. (Bu azgınlıklarınız içerisinde bulunduğunuz müddetçe o sağlam yapılarınızın size yararı olmaz ve uzun yaşayamazsınız.)

﴿ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَأَطِيعُونِ ﴾

131.Ayet: O halde yarattığı tüm varlıkların haklarını kıskanıp Gözeten ve intikam Sahibi Olan Allah'tan korkun, O'nun kullarına karşı zulüm ve cinayetlerden sakının. Öğüt ve nasihatlerimi duyup Allah'ın buyruklarını tutmakta Bana uyun ki, Allah'ın gazap ve kahrından kurtulup korunasınız.

﴿ وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴾

132.Ayet: Hulasa sonsuz ilim, hıkmet ve kudret sahibi Olan Allah Azıîmüşşan'a saygısızlık yapmaktan ve ters düşmekten korunun. Allah öyle merhamet Sahibi ki, bildiğiniz türlü nimetleri ve çeşitli iyilikleriyle sizlere devamlı yardım etti.

﴿ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴾

133.Ayet: Nimetlerle ilgili sözünü kuvvetle ortaya koymak ve belgeler sunmak için o nimetlerden bir kısmını etraflıca açıklayarak dedi ki, sizlere sığır ve koyun türlerini ikram ederek varlıklarınızı destekledi. O hayvanlardan bazılarını yer, bazılarına binersiniz. Yük taşımada kullanırsınız. Derilerinden ve yünlerinden elbise ve ev eşyaları yaparsınız. Oğullar ve yardımcılar vererek sizleri güç, kuvvet ve ihtişam sahibi yaptı. Onlarla öğünürsünüz.

﴿ وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴾

134.Ayet: Üzüm çubukları ve ağaç dalları sarmaş-dolaş olmuş hoş gezinti ve bol ürün sahası olan bağlar ve bahçeler, o bağ ve bahçeler arasında kaynayıp arklarda

akıp duran tertemiz sularla sizlere devamlı yardım etti. (Sonsuz rahmet ve nimetlerin Sahibi Olan Rabbinize saygılı olup şükredin.)

۞ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۞

135.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; sizlere son derece sevgi ve şefkatli olduğumdan dolayı pek korkunç ve çok büyük bir günün azabından sizin adınıza korkuyorum. Çünkü sizler; sonsuz kahır Sahibi Olan Rabbinize diklenerek inatla kendilerinizi sıkıntılara atıyorsunuz. Bu derece ahmaklık yaparak kendinizi tehlikeye atmanız bir gün büyük bir azabın başınıza inmesine sebep olacak.

۞ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ۞

136.Ayet: Azgınlıklarında ısrar eden kâfirler; kendilerini kurtarmak için gayret eden Peygamberleri Hûd'un nasihatte ve uyarıda ısrar ettiğini duyup görmeleri sonrasında uyarılardan yan çizip tam bir inkârla Allah'ın tehdidine kafa tutarak dediler ki, ey Hûd! Senin bizlere vaaz edip uyarılarda bulunmanla, bundan vazgeçmen bizim açımızdan birdir. Çünkü bizler; Senin asılsız laflarını duymuyor, nasihatlerini tutmuyoruz. Senin için asla atalarımızın hayat tarzlarını terk etmeyeceğiz.

۞ إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ۞

137.Ayet: Bizim üzerinde bulunduğumuz gidişat ve hayat tarzı; bizden önce yaşayan atalarımızın hayat tarzından başkası değil. Bu tarz evvelden beri süregelen değerli hayat tarzıdır. Biz Bu Dünyada ölüp toprak olduktan sonra tekrar diriltilecek değiliz. Senin zannettiğin ve iddiada bulunduğun gibi bir şey olmayacak.

۞ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ۞

138.Ayet: Kabirden kalkma, hesap için toplanma olmayınca bizler tekrar diriltilip azap görecek değiliz. Biz azap görmeyeceğiz.

۞ فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

139.Ayet: O'nun davetini ve nasihatlerini kabul etmediler, dediklerini tasdik etmeyip inkâr ettiler. O'nu (a.s.) inkâr etmeleri sebebiyle gazap ve azabımızı hak ettikleri için biz de onları helâk edip köklerini kazıdık. Bilesiniz ki, bunda yani; Peygamberimizi inkâr edip O'na baş kaldıranları yok etmemizde; bütün yarattıklarımız üzerinde Hâkimiyyetimizin olduğuna ve kullarımızı Tek olarak yönettiğimize Büyük Ayetler ve açık deliller var. Fakat insanların çoğu tüm bunlara rağmen Varlığımıza, Birliğimize, tüm varlıkların ve bütün eserlerin menşe'leri olan İsimlerimize ve Sıfatlarımıza İman etmezler.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

140.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Senin Rabbin Azîz'dir; İsimlerinin ve Sıfatlarının eserleri olan tüm varlıkların idaresini eşi ve ortağı olmaksızın Tek Kendisi Yürütendir. Rahîm'dir; sevgi ve merhametinin yüz göstermesiyle canlarda ve tüm çevrelerde bulunan ve görünen bütün varlıkları O (c.c.) yoktan var edip açığa koymuştur.

۞ كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ۞

141.Ayet: Semûd Kavmi de tüm peygamberleri yalanlayıp inkâr ettiler.

۞ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۞

142.Ayet: O vakit Kardeşleri Salih Peygamber (a.s.) onlara; Allah'ın Varlığına ve Yüce Huzuruna dosdoğru giden Caddesinden sapacaklarına dair belirtiler gördüğünde durumlarını düzeltip yararlı insanlar haline getirmek için dedi ki, Allah'ın kahretmesinden sakınıp başınıza gelecek azaptan korunmak istemiyor musunuz da O'nun sizler için koyduğu kurallardan çıkıyorsunuz?

۞ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۞

143.Ayet: Ben; Allah katından görevlendirilip sizler için gönderilen son derece güvenilir bir Peygamberim. Siz insanların hallerine uygun olan her şeyi sizlere dikkatle göstermek, sizleri bozup sonsuz zararlara sokacak her şeyden sizleri uzaklaştırmak için gönderilmiş bulunuyorum.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

144.Ayet: Bu sebeple kahır ve intikam Sahibi Olan Allah'a karşı gelmekten sakının. Anlattığım ve uyarıda bulunduğum hususlarda Bana samimiyyetle uyunuz.

۞ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

145.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; sizleri eğitip uyarılarda bulunmam karşılığında hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim hiçbir zaman; âlemlerin Rabbi Olan Allah'tan başkası üzerine olmaz. (İhtiyacım olan her şeyi sırf O'ndan isterim.) Beni O seçip peygamberlikle görevlendirdi. Vahyini yüklenip emanetini taşımam için Beni tercih etti. O'nun üstün bağış, geniş rahmet ve ikramlarından Bana bol-bol vermesini, Varlığı ile ilgili yüce bilgileri ve eşsiz hakikatleri sınırsızca vererek fâni varlığımın yok olmasıyla Kendisinin Hak Varlığına kavuşmamı nasip eylesin. Böylece kimliğim yok olup O'nun Ebedîliğine ulaşayım.

۞ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ ۞

146.Ayet: Şimdi sizler bu azgınlıklarınız içerisinde bu fâni Dünyada her türlü bolluğun, mutluluk ve nimetlerin içerisinde güven içerisinde ebedî olarak bırakılacak mısınız? Rızık kesikliği, durum değişikliği, dara düşme ve yabana göçme gibi sıkıntı ve rahatsızlıklar görmeyeceksiniz öyle mi?

۞ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۞

147.Ayet: Bol çeşit ürünlerle dopdolu bağlar ve bahçeler içerisinde, kaynayıp duran pınarlar ve çağlayan sular başlarında yüksek muhteşem saraylar içerisinde.

۞ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ۞

148.Ayet: Bağ ve bahçelerin etrafında gayet verimli ekinler, salkım ve meyveleri gayet nazik hurmalar ki, ağızda kolayca ezilip sindirim organlarında ve midede çabucak erimekle kana dönüşmesi hızlı olan hoş ve bol ürünler içerisinde hayatınız sürüp gidecek (bu zulüm ve ahlaksızlığınızın cezasını görmeyeceksiniz öyle mi?)

۞ وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ۞

149.Ayet: Bir taraftan burun dikip kimseyi tanımayışınız, diğer taraftan Dünya hayatına düşkünlüğünüz sebebiyle dağlardan kayaları delmek, kesip biçmek suretiyle hoş hayat sürmek için ustalıklarınızı sergileyerek evler, sığınaklar ve depolar yapıyorsunuz ki, her türlü bela ve hadiselerden sizi korusun.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

150.Ayet: (Mademki, bunları korunmak ve rahat yaşamak için yapıyorsunuz. O halde akıllı olun.) Gerçek güven ve mutluluğa ermek için Allah'a sığının ve O'na ters düşmekten korunun. Durumları evirip çeviren Allah Azîmüşşan; bolluğunuzu darlığa, kolay hayatınızı zora çevirmesin. Arzu edilen hoş geçiminizi istenmedik sıkıntılı bir hayata dönüştürmesin. Dolayısıyla yanlış görüşlerinize ve pis arzularınıza değil Bana ve nasihatlerime uyunuz.

۞ وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ۞

151.Ayet: Hayatları yanlış olan zalimlerin buyruklarına uymayın, etki ve yetkilerine kulak asmayın. Onların buyrukları daima Allah'a karşı isyan etmek, O'nun (c.c.) buyruklarına ters düşmek konusunda olur ve bu çerçevede daima sizi kandırmakla meşgul olurlar.

﴿ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴾

152.Ayet: O zalimler; türlü bozgunculuk ve yanlışlıklarla Yeryüzünü bozup tahribatta bulunurlar. Yaptıkları tahribat türlerinden olarak sizleri zararlı işleri yapmağa teşvik ederler ve sizleri azdıracak yollara sevk ederler. Dolayısıyla onlar; Yeryüzünde düzen kurmazlar, kimsenin yararına çalışmazlar.

﴿ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴾

153.Ayet: Salih Peygamberden güzel nasihatleri, eğitim ve irşadı, her türlü doğruluk ve yararı duyduktan sonra gaflet ve aldanış denizine batmış oldukları için kâfirlik ve zalimliklerinde son derece inad edip zorluk çıkararak dediler ki, ey Salih! Gerçekten Sen; sihir ve büyü yoluyla çarpılıp aklı başından alınanlardansın. Bu yüzden Sen Kendini; Allah tarafından Peygamber olarak gönderilip halkı O'nun Yoluna göstereceğini hayal ediyorsun.

﴿ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴾

154.Ayet: Hal bu ki, Sen; sadece bizim gibi bir insansın. Bize karşı bir üstünlüğün yok. İnsanlara; Allah tarafından insan peygamber gönderilmesi bilinen bir şey değil. Salih Peygamberi kınayıp kötüledikten sonra O'nu aciz koymağa niyyet ederek iddiasına bir kanıt ve bir mucize göstermesini talep ettiler ve dalga geçerek dediler ki, ey Salih! Eğer iddiasında doğru olanlardansan İddianı ispatlamak için bir Ayet ve bir mucize getir.

﴿ قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴾

155.Ayet: Salih (a.s.) dedi ki, peygamberliğimin ve tüm iddialarımın gerçek olduğunu gösteren mucize işte Bu Korkunç Devedir. Sizlerin ısrarla istemenizden dolayı Allah'ın çıkarmasına mahsus olarak O Korkunç Kayadan çıkıp geliyor. Aklın ve hayalin kabul edemeyeceği tarzda harikalar Vareden, sonsuz kudret ve iktidar Sahibi Allah Azıîmüşşan'a yakarıp dua ettim. O da duamı kabul etti ve tam istediğiniz tarzda bir mucize ortaya koydu. Ey Allah'ın Varlığından ve sonsuz kudretinden habersizler olarak tam bir aldanış içerisinde eğlencelere dalanlar! (Bilesiniz ki, artık eğlenceniz bitti ve sıkıntı başladı.) Sizlerin ihtiyacını ancak karşılayan o su kuyunuzu artık deve ile müşterek kullanacaksınız. Allah tarafından belirlenen bir günde deve için su içim nevbeti ve sizler için belirlenmiş olan bir günün su içim nevbeti var. Sakının hakkınızı bırakıp Devenin hakkına geçmeyin ve asla O Deveye zarar vermeğe kalkışmayın.

۞ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۞

156.Ayet: Ona vurmak, uzaklaştırmak, susuz ve aç koymak gibi bir zarar vermeyin, asla kötülük dokundurmayın. Eğer Ona bir kötülük dokunduracak ve zarar verecek olursanız derhal sizleri büyük günün azabı yakalar. O gün pek büyük bir gündür, çünkü o günde başınıza inecek olan azap pek büyük olacaktır.

۞ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ ۞

157.Ayet: Salih Peygamberin (a.s.) tavsiyelerde bulunup O Deveyi koruyup kollamalarını emretmesi sonrasında emri kabul etmediler, dediklerine aldırış etmediler. Deveyi vurup kesmekte ittifak ettiler. Tamamı karar verdikten sonra Deveyi kestiler, sonra da pişman oldular. Pişmanlıkları yapılan emri tutmadıklarından ve yasağı çiğnediklerinden tevbe ettiklerinden dolayı değildi. Aksine azabın dehşetle ineceğini fark ettikleri içindi.

۞ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

158.Ayet: İşledikleri suç sebebiyle azabı hak etmeleri sonrasında Allah tarafından belirlenip anlatılan azap inip onları yakaladı ve derhal helâk etti. Öyle ki, Yeryüzünde o zalimlerden bir kimse kalmadı. Muhakkak bunda yani; onların imtihanında, azabın inmesi ve zalimlerin yok edilmesinde Allah'ın her şeye Kadir olduğuna ve O'nun kahır Sıfatlarına Ayetler ve deliller var. O'nun kahrediciliğine ve her şeye Kadir oluşuna rağmen insanların çoğu buna Îman etmedi.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

159.Ayet: Bilesin ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Senin Rabbin elbette sonsuz ızzetin Sahibi olup daima düşmanlarına üstün gelmektedir. Kahrı ve hışmı gereği onları cezalandırır. Lütuf ve rahmeti gereği de dostlarına pek Şefkatlidir.

۞ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ۞

160.Ayet: Önceki kâfir ve zalimlerin inkâr ettikleri gibi Lût Kavmi de peygamberleri inkâr edip yalan çıkarmağa çalıştılar.

۞ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۞

161.Ayet: O güne kadar görülmemiş olan iğrenç ve pis davranış olan erkeklerin erkeklere ilişmesi halkın arasında yayılmağa başladığı, artık açıktan yaparak o pis işle övündükleri vakit Kardeşleri Lût (a.s.) onlara dedi ki, ey son derece yanlış iş yapan zalimler! Allah'ın gazap ve intikamından korkup sakınmaz mısınız? Dînini ve

kurallarını korumakta son derece kıskanç ve gayretli Olan Allah'tan sakının ve O'nun gazabından ve kahretmesinden kendinizi koruyun.

۞ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۞

162.Ayet: Bilesiniz ki, Ben Allah tarafından sizlere gönderilen Peygamberinizim. Eğer Bana Îman edip buyruklarımı kabul ederseniz sizleri Allah'ın azabından güvende kılarım ve her konuda tam güven sahibiyim.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

163.Ayet: Allah'tan hakkıyla korkup sakının ve O'ndan getirdiğim tüm hukümlere sarılmakta Bana itaat edip bağlılık gösterin.

۞ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

164.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; bu nasihatim Allah'tan getirdiğim buyrukları sizlere ulaştırmam karşılığında sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim ve yaptığım hizmetin karşılığı âlemlerin Rabbinden bir başkasına kalmış değildir. Şüphesiz ki, bütün kullarının yaptıklarının karşılığını; niyyetlerine ve yaptıkları işlere göre Üstlenen ve verecek olan O'dur.

۞ أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ۞

165.Ayet: Ey haddi aşan azgınlar! Sizler gelip geçen türlerinizden ayrı bir yol tutarak, bugüne kadar kimsenin yapmadığı iğrenç bir iş olarak genç erkeklere mi ilişiyorsunuz?

۞ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ۞

166.Ayet: Bu işte o kadar ileri gidiyorsunuz ki, üremeniz ve neslinizin buna dayalı olarak devam etmesi için ilişip çoğalmanız gayesiyle yaratıp sizlere ikram ettiği eşlerinizi bırakıyorsunuz. Öyle ki, yaptığınız bu işin iğrençliği sebebiyle sizler adîler topluluğu; haddi aşan bir kavimsiniz. Allah'ın hukümlerinin gereği olan çizgilerden çıktınız.

۞ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ۞

167.Ayet: Lût Peygamberin (a.s.) bu yaptıklarını en yeterli ifadelerle çok iğrenç bir iş olarak anlatmasını duymaları sonrasında O'na aşırı kin duyup azgınlık göstererek dediler ki, ey Lût! Eğer bizleri vazgeçirmek için yaptığın bu iğrenç ifadelerine son vermezsen bizlere karşı bu saldırganlığı yapman sebebiyle Sen; Memleketimizden korkunç bir tarzda çıkarılanlardan olursun.

۞ قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ۞

168.Ayet: Lût (a.s.) tehdidi konusunda onlardan son derece ağır ve kaba sözler duyduktan sonra haklarında görülmedik endişeler duyarak dedi ki, bilesiniz ki, Ben bu yaptığınız iğrenç işe; son derece kızgınım. Bu sebeple sizlerin evlerinden ve komşunuz olmaktan zaten iğreniyorum. Dolayısıyla bir an önce buralardan çıkmak istiyorum. Sizlerin Beni sürgün etmekle tahdidinize de asla kulak asmıyorum.

۞ رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ۞

169.Ayet: Lût (a.s.); Allah'a yönelip şikâyette bulunarak dedi ki, ey Beni beden ve ruhen tertemiz olarak yetiştirip Yaşatan Rabbim! Rahmetin ve üstün ikramınla Beni, Ailemi ve Bana inananları bu iğrenç zalimlerin yaptıklarından ve o iğrenç işin başlarına getireceği korkunç azabından kurtar.

۞ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ۞

170.Ayet: O zalimler vazgeçmeyip aksine iğrenç işlerine ısrarla devam etmeleri sonrasında inmesini hak ettikleri için azabı üzerlerine indirdik. Lût'u (a.s.), Ailesini ve inananları topyekûn o iğrenç işin korkunç azabından kurtardık.

۞ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ۞

171.Ayet: Bu kurtuluştan yaşlı bir kadını yani; Lût'un eşini kurtulan Ailesinden hariç tuttuk. O Memlekette kalıp helâk edilenlerden oldu. Çünkü zalimler yanlısı idi.

۞ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ۞

172.Ayet: Lût'u ve inananlarını kurtardıktan sonra arkalarından diğerlerini (zalimlerin tamamını) helâk edip yok eyledik.

۞ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ۞

173.Ayet: O zalimlerin üzerlerine alışılmışın dışında yağmurlar yağdırdık. Bu taş yağmuru idi ve dokunduğunu helâk ediyordu. Lût (a.s.) tarafından uyarılıp da O'na itaat etmeyenlerin bu yağmuru ne kötü bir yağmurdur.

۞ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۞

174.Ayet: Hiç şüphesiz bu taş yağdırmamızda ve bu korkunç tarz helâk etmemizde, nasıl bir şân ve makam Sahibi olduğumuza pek büyük Ayetler, çok açık belgeler var. Fakat insanları çoğu bu büyük Ayetlerimize, üstün belge ve uyarılarımıza Îman etmiyorlar.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

175.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbin; Büyüklük, Yücelik ve Hak Varlık olmakta Tek olma nitelikleri ile daima eşsizliğini arz edip ortaya koymakta Olan Azîz'dir. O'ndan başka ilâh ve hak varlık yok. Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının yansımalarından ibaret olan bütün mevcûdattan ve tüm varlıklardan rahmet ve mahabbetiyle tecellî edip yüz göstermekte Olan Rahıîm'dir.

۞ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ۞

176.Ayet: Eyke Toplumu da peygamberleri inkâr edip yalanladılar.

۞ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۞

177.Ayet: Şuayb (a.s.); manevî doğruluğu anlatan adaletten ve Allah tarafından konmuş olan alış verişteki düzgün ölçü ve tartıdan saptıklarını gördüğü vakit onlara dedi ki, ey hukuk ve sınır tanımayan azgınlar! Allah'ın sizleri kahrıyla yakalamasından sakınmaz mısınız?

۞ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۞

178.Ayet: Bilesiniz ki, Ben; Allah katından gönderilen güvenilir Peygamberinizim. O'nun emanetini sizlere ulaştırmaktayım. Gönderdiği hukümlere uyarsanız güvende olursunuz.

۞ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۞

179.Ayet: Allah'tan hakkıyla korkup sakının. Ölçü ve tartılarınızı düzgün yapın, kimsenin hakkını eksik vermeyin. Size ulaştırdığım her konuda ve tüm buyruklarda Bana uyunuz.

۞ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

180.Ayet: Benim ücret veya rüşvet almamdan korkmayın. Çünkü Ben bu yaptığım hizmete karşılık asla sizlerden ücret istemiyorum. Benim ücretim ve mükâfaatım sırf âlemlerin Rabbi Olan Allah'adır. Dilerse arzu ettiğim her şeyi verir ve dilediğim gayelerime erdirir.

۞ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ۞

181.Ayet: Ey Allah'ın adaletinden ayrılan, haklara saygı duymayan insanlar! Allah'a kullukla yükümlüler olarak sizlere gereken ölçüyü tam yapmanızdır. Ölçüyü tam yapın, eksik ve noksan yapmakla insanların haklarını eksik vererek onlara zarar

verenlerden olmayın ki, haksızlık yapmakla zarara uğrayıp Allah'ın rahmetinden mahrum olmayasınız.

۞ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۞

182.Ayet: Allah'ın kullarına bir şey tartıp verdiğiniz vakit doğru ve düzgün terazilerle tartın ki, denge hiçbir tarafa sapmasın.

۞ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۞

183.Ayet: İnsanların eşyalarını, sermayelerini ve mallarını türlü hilelerle, yüksek fiyata satmakla eksiltmeyin, haklarını eksik vermeyin. Hulasa türlü bozgunculuk ve haksızlıklar yaparak Yeryüzünde tahribat ve düzen bozuculuk yapmayın, zulüm icra ederek dolaşmayın.

۞ وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ۞

184.Ayet: Sonsuz kudret Sahibi Olan, sizleri ve sizden önceki atalarınızı ve tüm halkı yoktan Vareden Allah'tan korkun. Eğer O'nu tanır, gazap, azap ve intikamından korkar ve sakınırsanız elbette zulüm ve bozgunculuk yapmazsınız.

۞ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۞

185.Ayet: Zulümde ısrar eden kâfirler Şuayb Peygamberden (a.s.) hıkmetli sözleri ve değerli uyarıları duyduktan sonra O'nunla dalga geçerek dediler ki, ey Şuayb! Sen hiçbir şey değilsin, sadece çarpılıp büyülenmiş ve aklı gitmiş olanlardan bir delisin.

۞ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ۞

186.Ayet: Yoksa Sen nereden peygamber olacaksın? Sen de bizim gibi bir insansın. Âlemlerin Rabbinden Peygamber olarak gönderilmen nereden mümkin olacak? Bizim kanımızca Sen bu iddianda yalancılardansın.

۞ فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۞

187.Ayet: Eğer doğrulardansan bizim üzerimize Gökten bir parça düşür ve helâk et.

۞ قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۞

188.Ayet: Şuayb (a.s.) onların Îman etmelerinden umudunu kesince Allah'a şikâyette bulunuşunu yüzlerine haykırdı ve dedi ki, Beni sizlere Peygamber olarak Gönderen Rabbim; sizlerin neler yaptığını ve ne kadar bir ceza ve azabı hak

ettiğinizi çok iyi biliyor. (Sizleri Yüce Efendime ve Eşsiz Avukatıma havale ediyorum.)

۝ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

189.Ayet: O'nu (a.s.) inkârda ısrar ettiler, buyruklarını kabul etmediler.Zulüm ve haksızlıklarına devam ederlerken derhal onları gölgeli günün azabı yakalayıverdi. Şöyle ki, Allah Teâlâ üzerlerine yüksek sıcak verdi. Gölgelik aramağa mecbur kaldılar. Bu öyle bir gündü ki, nehirlerindeki sular aşırı sıcaktan dolayı kaynadı. (Şuayb Peygamber'e (a.s.) boyun büküp Allah'tan gölgelik ikram etmesini ısrarla istediler. Allah Azıîmüşşan bir büyük bulut göndererek onları serinletti. Bulutun altında toplanıp serinledikten sonra azgınlıklarına devam ettiler. Sonsuz kahır Sahibi Olan Allah sübhaneh; o buluttan üzerlerine ateşler yağdırarak hepsini yakıp yok etti. Gerçekten o azap büyük bir günün azabı idi.

۝ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

190.Ayet: Gerçekten sıcak günde soğuk bulut var etmekte, soğuk bulut içerisinden ateşler yağdırıp zalimleri kahretmekte Varlığımıza, Birliğimize ve her şeye Kadir olduğumuza ve böylece intikam alışımıza büyük Ayetler, apaçık deliller ve kesin belgeler var. Buna rağmen insanların çoğu kahrımıza, gazabımıza, kahır ve hışım Sıfatlarımızın neler gerektirdiğine Îman etmediler.

۝ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

191.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bil ki, Rabbin; tüm istediklerini yapmağa, yaratılmışın tamamını istediği gibi sevk etmeğe, iyi kullarına mükâfaatlar, kötülük yapanlara cezalar vermeğe, sonsuz nimetler vermeğe, her türlü intikamı almağa üstün kudret Sahibi Olan Azîz'dir. Razı olduğu işleri yapmalarına başarılar verdiği, emir ve yasaklarına uymayı kendilerine kolay kıldığı kullarına da sonsuz rahmet ve ikram Sahibi Olan Rahıîm'dir.

۝ وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

192.Ayet: Bu Ayetle yedi hayat hikâyesinin sonuncusu son buldu. Allah Azıîmüşşan; Mûsâ, İbrahîm, Nûh, Hûd, Salih, Lût ve Şuayb Peygamberlerin (a.s.) ve Onları inkâr eden zalim toplumların hayat hikâyelerini anlattı ki, Sevgili Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) tesellî olsun ve üzülmesin. Çünkü bu anlatılanlar gösteriyor ki, peygamberleri yalanlayıp inkâr eden zalimler türlü azaplarla yakalanıp ağır cezalara çarptırılıyorlar ve yok ediliyorlar. Hem de Mü'minler; Allah Teâlâ'nın anlattıklarından dersler alsınlar. İnkârcılar da eğer inkârlarında ısrar ederlerse kendilerini saracak olan azabı anlasınlar.

Bilesiniz ki, Bu Kur'an; önceki peygamberlere inen, kendisinden önceki kitaplar gibi âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.

۞ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ۞

193.Ayet: O'nu Emîn Ruh (Allah'ın güven ve korumasını, ilmini ve irşadını temsil eden) Muazzam vahiy Meleği Cebraîl indirmiştir. Nitekim önceki kitapları da O (a.s.) indirmişti. Kendisine verilen vahyi tam bir koruma altında, kimseyi yaklaştırmaksızın, eklemeden, eksiltmeden ve değiştirmeden taşıdığı için Emîn (pek Güvenli) diye Rabbi tarafından isimlendirilmiştir.

۞ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ۞

194.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O Kur'an'ı Senin kalbine; halkını uyaran peygamberlerden olasın diye indirdi. Geçmiş peygamberlere de kitapları O (a.s.) indirmişti. Gaflet ve aldanış içerisinde boğulan halkı diğer peygamberlerin uyardığı gibi uyaracaksın.

۞ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ۞

195.Ayet: O'nu gayet açık anlamlı, ne dediği anlaşılan Arapça Lisanla indirdi. Bir de kendilerine indirilen toplumun diline uygun olsun diye... Arapça değil de önceki kitaplar gibi yabancı bir dille inseydi; Araplar anlamıyoruz ve gereğini yapamayız derlerdi.

۞ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ۞

196.Ayet: Şüphesiz ki, Bu Kur'an; geçmiş peygamberlerin kitablarında Arapça bir Kitab olarak yer aldı ve Sana indirileceği anlatıldı. Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin bütün niteliklerin, İsimlerin ve erişilmez ahlakın O'nunla birlikte haber verildi.

۞ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةً أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۞

197.Ayet: Bu zalimler Kur'an'ın doğruluğunu, sonsuz ilim Sahibi Olan Allah tarafından Muhammed'e indiğinin gerçekliğini kabul etmiyorlar mı? İsraîloğullarının Kur'an'ı bilmeleri, Kendisine Kur'an inen Muhammed'in tüm niteliklerinin Kitaplarında anlatılmış olduğunu haber vermeleri o inkârcılara büyük bir Ayet ve apaçık bir belge değil mi?

۞ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ۞

198.Ayet: Eğer Biz O Kur'an'ı; Arap olmayan yabancılardan birine indirseydik.

❁ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ❁

199.Ayet: O da Mekke'nin zalimlerine Onu okusaydı. O zaman derlerdi ki, biz bu lisanı bilmiyoruz, manasını anlamıyoruz. Dolayısıyla gereğini yapamayız. Hulasa kendilerinden olmayan peygambere ve dillerince inmeyen İlâhî Kitaba Îman etmezlerdi.

❁ كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ❁

200.Ayet: (Burada insanlığı bozulmuş olan zalimlerin bahanelerinin bitmeyeceği, inkârdan vazgeçmeyeceği anlatılırken; yüksek karakter sahibi olan şerefli insanlar da övülmüştür. Onlar küçücük bir delille gözünü ve gönlünü açmış, Yaratanına yol bulmuş, dil, ırk, şekil ve suret gözetmeksizin bir bakışta Peygamberi seçmiş, Kitabı idrak ederek Îman ve İslâm'la şereflenmiştir.)

İşte böylece; Mü'minlerin kalplerine Kur'an'ı sokup oraları O'na karargâh yaptığımız gibi büyük suç sahibi olan zalimlerin kalplerine de soktuk. Yani Bu Kur'an'ı; mucize oluşu erişilmez üslubu, geçmişi ve geleceği tam olarak haber vermesi, sınırsız hukümlere kaynak olması gibi mucizesiyle inkâr gibi büyük suçları işleyenlere de etkili kıldık. Mü'minlerin karakterleri sağlam kalpleri temiz olduğu için Bu Kur'an'a Îman edip O'nda bulunan tüm emirlere sarılırlar, yasaklardan kaçınırlar ve Kur'an'a hakkıyla sarılarak ebedî seadetlere ererler.

❁ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ❁

201.Ayet: Suçlu kâfirlerin karakterlerinin bozukluğundan dolayı Hakka karşı direndikleri için Kur'an'a Îman etmezler. İnkârları çok acı bir azabı görünceye dek devam eder. O azabın dehşeti bu zalimleri Îman etmeğe mecbur eder ama artık Îman etmek fayda vermez. Zira vakit geçmiştir.

❁ فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ❁

202.Ayet: Onlara Allah tarafından tehdidle haber verilen o azab kendilerine haberleri yokken ansızın gelir. Azabın geliş vaktinde; erken veya geç gibi bir değişme olmaz.

❁ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ❁

203.Ayet: O zalimler korkunç azabın kendilerine ansızın gelmesi anına dek Îman etmezler. O haber verilen azap geldiği zaman da şaşırıp kalırlar ve derler ki, bizlere hiç fırsat verilmeyecek mi? Hulasa şaşırıp kalacakları o ana kadar Îman etmeyi düşünmezler. O zaman tam bir pişmanlık içerisinde derler ki, bu azap biraz

bekletilse de Allah'a Îman etme, O'nun Peygamberlerini ve Kitaplarını tasdik etme gibi kaçırdığımız fırsatları yakalasak ve Mü'minler olarak ölsek.

۞ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۞

204.Ayet: O zaman Allah tarafından denir ki, kâfirlikte ısrar eden bu zalimler; şimdi bu azabı bekletmemizi mi istiyorlar? Hal bu ki, bunun geleceği geçmişte tehdidle haber verildiğinde acele ediyorlar ve Peygamberlerimize diyorlardı ki, eğer azabın geleceğinde ve yaptığınız tehdidlerde doğru iseniz o azabı derhal getirin. Başımıza Gökten taşlar yağdırın. Üzerimize Gökten bir parça düşürün gibi isteklerde bulunmuşlardı. Zalimlerin bu konuda azgınlıkları pek çok Ayetlerde ifade edilmiştir. Nice ki, tehdidle haber verilen azap geldi. O zaman da durdurulmasını ve bekletilmesini istiyorlar.

۞ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ۞

205.Ayet: Ey Yaratan ve yaratılandan haberdar olup Ayet ve alametlerden ibret ve dersler alan Sevgili Kul! Görüp anladın mı? Elbette görüp biliyorsun ki, bu zalimlere Dünyada uzun zaman ömürler verip bolluklar içerisinde yaşatsam.

۞ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ۞

206.Ayet: Sonra da kendilerine haber verilen azab bu uzun zaman sonrasında gelip onları kuşatsa ki, elbette gelecek ve onları yakalayacak.

۞ مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ۞

207.Ayet: O zaman onların bolluk içerisinde uzun zaman yaşamaları onlara hiçbir fayda sağlamaz ve o azabı onlardan uzaklaştıramaz. Hatta azabın gecikmesi onların acısını hafifletmez.

۞ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ۞

208.Ayet: Bizim ezelî âdetimiz ve devamlı cereyan eden sünnet ve kuralımız olarak hiçbir memleket halkını; kendilerine gönderilen ve uyarıda bulunan peygamberleri olmaksızın helâk etmedik. Her kavme peygamber gönderdik. Onları Îmana davet etti ve kâfirlikten ve azabı gerektiren davranışlardan vazgeçmezlerse azabımızın geleceği uyarısında bulundular.

۞ ذِكْرَى وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ۞

209.Ayet: Hulasa her kavme peygamber gönderdik ve onlar (a.s.); kavimlerine öğüt ve uyarılarda bulundular ki, kullarımız Bizi zulüm ve haksızlıkla suçlamasınlar,

kendilerine azabımız geldiğinde Bizimle tartışmasınlar. Dolayısıyla bilirler ve anlarlar ki, Biz asla hak etmedikleri azabı verecek olan zalimler değiliz.

۞ وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ۞

210.Ayet: Şirk ve kâfirliklerinden vazgeçmeyen müşrikler; Allah'ın Eşsiz Mucizesi Olan Kur'an'ı; Sevgili Peygambere (s.a.v.) şeytanların indirip getirdiğini ve Bu Muazzam sözün; kâhinlere ve ruhbanlara şeytanlar tarafından öğretilen sözün benzeri olduğunu iddia edip Kur'an'a saldırıda bulunduklarında Allah Azîmüşşan; o zalimlerin Kur'an'a dil uzatmalarına ve bu iftirada bulunmalarına ağır bir cevap olmak üzere dedi ki, Her şeyi ayırıp seçerek ortaya koyan, her bir Ayeti eşsiz Mucize olan ve insanlığı kurtarmak için sonsuz hidayet ve rehberlik kaynağı olarak Gelen Bu Kur'an'ı; sözü ve manası bakımından şeytanlar asla indirip getiremezler. Çünkü cinlerin azgın sapıkları olan ve Allah'ın kullarını daima saptırmağa çalışan şeytanların böyle bir hidayeti, Îman ve İslâm derslerinin kaynağını getirmesi mümkin olamaz.

۞ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ۞

211.Ayet: O şeytanlara Îman ve İslâm eğitim ve önderliği yaraşmaz. Bu Yüce Emaneti taşımağa güçleri de yetmez. Çünkü Îman ve İslâm'a önderlik edip halkı erdirmek ancak karakter temizliği, kalbin paklığı, anlayış kusursuzluğu ve varlığın tamamen Allah'tan gayriden arınmışlığı ile olur. Şeytanlar ise son derece karakterleri pis, varlıkları iğrençtir.

۞ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ۞

212.Ayet: Meleklerden bu yüce sözleri dinleyip duymağa çalışmalarında da başarılı olmaları mümkin değildir. Son derece iğrenç varlıklar olduklarından o makama yükselemezler. Çünkü onlar; O Yüce Sözü duymaktan azledilip şiddetle kovularak uzak tutulurlar. Bu Yüce Sözün inmesi; Rahman Teâlâ'nın hayat kaynağı olan nefeslerinin esintisi demektir. Böyle bir güzelliği alabilmek her şeyden tüm alakaları keserek tabiatın kirlerinden tam bir arınmışlıkla olur.

۞ فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ۞

213.Ayet: Meleklerin O Yüce Makamla ilgileri ve bu yüce hizmeti yapmaları bu şartlara bağlı bulunmaktadır. (Allah'ın Kelâmını taşıyan Cebraîl ve hizmetinde bulunan melekler tertemiz varlıklardır.) Hulasa Allah'ın vahiy ve ilhamlarına ulaşmağa kalkışmak tam bir arınmışlıkla olur. Şeytanlar ve tüm kâfir pislikler bu makama ulaşacak konumda değillerdir. Her şeyi ayırıp seçerek açıkça ortaya koyan Kur'an bütün hakikatleri, tüm İlâhî bilgileri, geçmişin ve geleceğin hukümlerini,

anlayış ve idrakleri kapsayan Bir Kitaptır. Böyle Bir Kitabın doğup gelmesi ancak sonsuz kudret ve olgunlukların ve bütün iyiliklerin Sahibi Olan, bütün gizlilikleri bilen, yaratılmışın tamamına Hâkim olup her şeyi Yöneten Allah tarafından olması mümkindir. Bu Şânı Yüce Kur'an'ın şeytanlara aid kılınması asla kabul edilemez. Kur'an; zalimlerin bu gibi saçmalıklarından pek münezzeh ve çok Yücedir.

Allah Azıîmüşşan; âşık kullarının arzu ve istek zincirlerini harekete geçirip her şeyden koparak Yüce Varlığına yönelen sadık kullarının ihlâs ve samimiyetlerini gayrete getirmek, fâni kimlik ve benliklerini Birliğinin yolunda yok etmelerini ve bu yolda can feda etmelerini sağlamak için işarette bulunup yol gösterdi ki, Yüce Varlığına kavuşup ebedîliğe ersinler. Bu sebeple Sevgili Peygamberine seslendi ve umuma örnek olarak O'na (a.s.) kendinden başka bir varlığa yönelmeyi yasaklayarak buyurdu: Ey Hak üslup üzere, Hak sözle, yaratılmışı Yaratan'a Çağıran Önder! Kendisinden başka ilâh olmayan, Bir ve Tek Rabbin ve Samed Olan Allah'la beraber asla bir başkasına yakarışta bulunma ve kulluk yapma. Rabbin Yaratan, O'ndan başka her şey O'nun tarafından yaratılandır. Çünkü her şey O'nun Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının kuşatması altında eserler olup kendi başlarına varlıklar değildir. Öyle ki, hepsi O'nun İsimlerinin ve Sıfatlarının yansımalarıdır. Eğer bir başka ilâh edinecek olursan muhakkak maddî-manevî türlü azaplarla azap olunursun. Bu korkunç buyrukla Sevgili Peygamberine seslenmesinin sebebi Mü'minler uyanıp dikkatli olsunlar, Kendinden başka varlıkları gayret ve kıskançlığıyla kahreden ve şirki affetmeyen Allah'ın sonsuz gayret ve gazabından Sakınsınlar.

۞ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ۞

214.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin inanç ve anlayışına göre şirkin iğrençliği anlaşılıp şirk koşanları Allah'ın; gazab ile kahredeceğini gördükten sonra yakınlarını ve hatta yakınlar içerisinden en yakın olanları tam bir önemle uyar ki, onları şirkten kurtarmış olasın. Çünkü şirk (Allah'a ortak koşmak ve O'ndan başkasına da tapmak) Allah tarafından gelecek her türlü gazap ve azabı çeker getirir, büyük cezalara uğramayı gerektirir.

۞ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۞

215.Ayet: Sana Îman ederek her konuda Sana uyan Mü'minlere şefkat kanatlarını indir, onlara gayet yumuşak davran, hoş geçim ve dostluklar sergile. Böylece hepsi olgun Mü'minler olsunlar ve Allah'ın gazap ve azabından kurtulsunlar.

۞ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ۞

216.Ayet: Senin onlara hoş geçim sergileyip yumuşak davranmandan sonra eğer Sana karşı gelir, ters düşerler ve davet ve uyarılarını kabul etmeyerek Senden uzaklaşırlarsa (o zaman düştükleri kâfirlik ve sapkınlıklarda Senin hiçbir suçun yok.) Kendinin Paklığını, yaptıkları yanlışlıklarla hiçbir alakan olmadığını ve kendilerinden uzak ve tertemiz olduğunu onlara arz ederek de ki, bilesiniz ki, Ben; sizlerden, sizlerin ısrarla yaptığı zulüm ve kâfirlik gibi tüm kötülüklerden uzağım.

۞ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۞

217.Ayet: Sana karşı koymakta inad eder ve Sana zarar vermek için düşmanlık yaparlarsa onları ve her türlü sıkıntılarına Senden uzaklaştırıp Seni koruması için O Sonsuz Üstünlüğün, kuvvet ve merhametin Sahibi Olan Rabbine tevekkül et (herkese ve her şeye karşı O'nu Avukat tut.) O Azîz; Sonsuz Üstünlüğün Sahibi olup tüm düşmanlarını ezmeğe, onlardan intikam alıp yok etmeğe Kadir ve Muktedirdir. O Rahıîm; sonsuz rahmet Sahibi olup dostlarına her türlü yardımı yapar ve onların tüm ihtiyaçlarını temin eder ve onlara gelecek belalardan onları layıkıyla korur.

۞ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ۞

218.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin Sana nasıl merhamet edip yardımda bulunmaz ve düşmanlarının sıkıntılarını layıkıyla Sende uzaklaştırmaz? Elbette herkese ve her şeye karşı Sahip ve Yardımcı olarak Sana yeter. Çünkü O sonsuz kudret Sahibi Olan ve her şeyi Elinde Tutan; daima Seni görüp gözetmekte; gece saatleri arasında Rabbinin rızasını istemek üzere namaz kılmak, ihtiyaçlarını Kendisine arz etmek için ayağa kalktığında yanında bulunmaktadır.

۞ وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ۞

219.Ayet: Bir de gece yarısında mescide dolan, Allah'a olan aşk ve mahabbetleri ile her türlü bozukluk, yanlış görüş ve ahlaksızlık ateşlerini söndürmek gayesiyle Rablerine yönelerek yüzlerini; küçülüp yok olma simgesi olan toprağa koymak suretiyle secde eden seçkin kullar arasında teftiş yaptığın anda Özüne, Yüzüne ve tüm hizmetlerine Şahid olup Seni izlemektedir.

۞ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۞

220.Ayet: O aklı sahipleri nasıl Rablerine karşı eğilip bükülerek arzu ve isteklerini O'na arz etmezler? Elbette O'na hakkıyla bükülüp teslimiyyet göstererek ihtiyaçlarını arz ederler. Çünkü onları yoktan Vareden Rableri daima onları duyup

bilmekte, yaptıkları kulluk görevlerindeki ihlâs ve samimiyetlerini ve her türlü maksadlarını bilip gereğini yapmaktadır.

﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿

221.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Kur'an'ın ancak ve ancak Yüce Melek, Güvenilir Can Cebraîl(a.s.) tarafından; Güvenilir Peygamber Hz. Muhammed'e indirildiğini, şeytanların O Şânlı Kur'an'dan ve inişinden uzak tutulduklarını açıkça ortaya koyduktan, kusursuz Söz Olan Kur'an'la tertemiz Melek Cebrail arasındaki benzeşme ve hoş uyumu işaret ettikten sonra; şeytanların kendileri gibi pislik olan dostlarına sözler indirip onları kandırmak için vesveseler yağdırdıklarına ve aralarında tam bir benzerlik ve uyum olduğuna işaret etti ve dedi ki, ey Kur'an hakkında iftira ve saçmalıkları yüzlerine çarpılan zalimler! Sizler Kur'an'a dil uzatıp O şeytanların vesveselerinden ibaret şiirdir ve Onu Muhammed'e şeytanlar indiriyor deseniz de bu iğrenç yakıştırmalarınız asla O Yüce Kitabın hakikatini örtmeyecek. Kur'an; ancak ve ancak sonsuz ilim ve hıkmetlerin Sahibi Olan, tüm saklı ve gizli her şeyi Bilen Allah'ın Sözüdür. Bu Yüce Kitab öyle hakikatlere ve İlâhî bilgilere sahip olan bir Mucizedir ki, yüce idrak ve üstün görüş sahibi olan seçkin kulların tüm sır ve gizliliklerini bilip her şeyden Haberdar Olan Allah'tan başkasının sözü olamaz.

Şeytanların; sahte ve düzmece sözlerle, akla ve hayale gelmedik vesveselerle halkı Allah'ın Yolundan saptırmak ve azgınlığa düşürmek için kimlere inip yalan ve haksızlıklar öğrettiklerini haber verip açıklayayım mı?

﴾ تَنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿

222.Ayet: Şeytanlar her bir aşırı iftiracılara ve çokça günaha batmış olanlara iner ve vesveseler verirler. Pislik kaynağı olan şeytanlar o bozukluk ve sapıklık öncüleri olan pisliklere sokularak halkın Yoldan çıkarılması için onlara laf ve türlü azgınlıklar öğretirler ve böylece aralarındaki uyum gerçekleşir.

﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ ﴿

223.Ayet: İftira atmak ve günah işlemekte öncülük yapan zalimlere vesvese veren şeytanlar; yüce görevler için toplanıp aralarında konuşan meleklerin konuşmalarına kulak verirler. Bunu kabul edip yararlı işler yapmak için değil aksine gaipten haber verip kendi dostlarını azgınlıkta başarılı kılmak için yaparlar. Meleklerin konuşmalarını hakkıyla duyup anlayamazlar. Fakat biraz bir şey duysalar ona aslı olmayan yalanlar katarak azgınlara aktarırlar. Bu konuda çoğu şeytan yalan söylerler. Çünkü Haktan bir şey duysalar dahi onu bozup değiştirerek

dostlarını kandırmak ve aldatmak için kendi bozukluk ve bozgunculuklarını artırırlar.

﴿ وَالشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴾

224.Ayet: Şeytanların dostları sınıfından bir gurup da yalan ve düzmece sözlerle halkın arasında dolaşan şairlerdir. Şeytanların ordularından olan sapık kimseler o şairlerin arkasına takılırlar. Onların sapıklıktan başka bir şey olmayan sahte ve düzmece sözlerini geçerli kılmağa çalışırlar.

﴿ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴾

225.Ayet: Görmez misin ki, o şairler ve onların arkasına takılan azgınlar; sapıklık ve azgınlık derelerinden her bir derede tam bir şaşkınlık içerisinde ve kararsız olarak gezer dururlar. Dünya ve Ahirete dair hayatlarında bocalamaktan kurtulamazlar.

﴿ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴾

226.Ayet: Yine görmez misin ki, onlar; Dünyalık işleri konusunda dahi son derece gafil ve cahiller olduklarından yapmadıkları işleri, kazanmadıkları nitelikleri sadece ağızlarıyla konuşurlar ve şuursuzca dillendirir dururlar. Güzel ahlaka dair davranışları, sağlam söz ve icraatları, öğüt ve nasihatleri, işaret ve uyarıları laf olsun diye ansızın ağızlarına alırlar ve söyler geçerler. Gerçeklerin icra olunmasına çalışmazlar, (Îman ve İslâm'ın gereği olan) güzel ahlaka sarılıp sahip olmazlar.

﴿ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا

وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴾

227.Ayet: Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, kalplerine konup yerleştirilen adalet, sağlam ilim ve icraat ile vasıflanıp yüce nitelikler kazanan, bu yüce kazanımların eserleri dillerinden doğup eğitim ve irşad sahnelerine dökülen ve hıkmet ehli olan şairler müstesna ki, onlar; asıl karakterlerinin ve gerçek anlayışlarının özünden doğup gelen bir kararlılıkla duraklamaksızın ve bocalamaksızın manevî istikamet ve kendilerini Allah'ın üzerinde yarattığı gerçek tarz üzerinde yollarına devam ederler. Bu yüce niteliklerle beraber Îmanlarına uygun, bozukluk ve eksikliklerini gideren, ahlak ve tutumlarını düzeltip gayet yararlı hale getiren işleri (İlâhî buyrukları) yaparlar. Güzel ahlaklarının ve üstün niteliklerinin en büyüklerinden olarak şiirlerinde ve İlâhîlerinde; adalet, düzgün ve kusursuz yönetim üzerinde Hâkimiyyet ve egemenliğini sergileyen Allah'ı çokça zikrederler, anarlar ve anlatırlar. O değerli şairler; tüm vakitlerinde ve her

durumlarında Allah'ı zikretmekle beraber onların şiirlerinin çoğu Allah'ın Varlığını ve Birliğini anlatıp kalp ve kafalara yerleştirmek esaslarına dayanır. Allah'ın hakikatlerini ve yüce İlâhi bilgileri açıklayıp öğretir. Yine yüce anlayış sahibi ve can gözleri açık olan Allah dostlarının hakikatleri muammalı olarak gösteren sözlerini açıklarlar. Kötü alışkanlıkları bırakmayı, Tevhiîdin kaynağına aykırı olan ilgi ve alakaları kesip atmayı öğütlerler. Bir de bu değerli şairlerin bazı şiirleri; pis arzular ve bozuk görüşler peşinde koşarak Müslimanların mukaddesatına dil uzatan şairlerin şiirlerine karşılık verip onları etkisiz kılmak için ortaya konur. Bu seçkin şairlerin; alçakları alçaltıcı şiirler okuması bir haktır zira ahlaksız zalimlerin; her şeyden koparak Allah'a yönelen ve Allah'a Îman Yoluna sadakatle yürüyenlere cahilce saldırılarda bulunmaları sebebiyle o zalimlerin ellerinden ve dillerinden zulme uğradıkları için karşı koymaları, yardım görüp onlara karşılık vererek öç almaları gerekli görülmüştür. Hulasa (kimseye zararları olmayan) Hak ehli Müslimanlara zulmeden alaycı tahribat ehli zalimler ne yaptıklarını bilecekler. Şimdi bu zalimler; namuslu Müslimanlara sivri dilleriyle sözler atarak ve türlü sataşmalarda bulunarak çeşitli eziyetler ediyorlar. Onlara akla hayale gelmedik bozuklukları ve iğrenç suçları ilgilemeğe ve onları lekelemeğe çalışıyorlar. Hal bu ki, o Müslimanlar; sırf Allah'a Îman Yolunda kararlılıkla gidiyorlar, taklidcilikten ve her türlü kargaşadan uzak bir halde İlâhî Birliğe yolculuk yapıyorlar.Onlara türlü iftiralar atan bu azgın zalimler; yakında bilip anlayacaklar hangi bir korkunç dönüş yerine ve nasıl bir korkunç sona doğru dönüp gidiyorlar. Acaba Cehennemin iğrenç rezilliklerinin çukurlarına mı, yoksa Allah'a teslim olarak dürüst kulluk yapmak suretiyle O'nun Razı olduğu kulların varacakları Cennet bahçelerine mi varacaklar ve son derece huzur ve sevinçlere erecekler? Bilesiniz ki, Dünyada Allah'a aşk ve sadakatle kulluk yaparak O'nun evliyası ve dostları olanlara hiçbir korku yok ve onlar hiç üzülmeyecekler. (Dünyada Allah'ı inkâr edip O'nun Müsliman kullarıyla dalga geçenler ve onlara çeşitli sıkıntılar verenler de daima korku içinde çetin azaplar görecekler.)

ŞUARA SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey, Dünya ve Ahiretle ilgili tüm durumların ve işlerin, tavır, hareket, icraat ve ahlakın dengeli ve düzenli olmasını dikkatle gözeten Hak yolcusu! Sana gerekli olan başına gelen bütün durumlarda vicdanına ve özünde bulduğun zevk ve anlayışına müracaat etmen ve başvurmandır. Düşünmelisin ki, başına gelen her bir durum nereden doğup geliyor. Acaba Allah'ın adaletinin gereği olan bir durum mu, yoksa Şeytanın kandırmasından kaynaklanan kendi nefsinin arzu ve isteğinden doğup gelen bir durum mu? Eğer Allah'ın adaletinin gereği olup düzgün karakterinden

doğup gelen bir durumsa sana ne mutlu. Yok, eğer nefsin arzusundan doğup gelen bir durumsa derhal o duruma karşı koyup onu; Dünya zevk, arzu ve isteklerini kökünden söküp yok eden beden ve ruh eğitimleriyle düzeltmeğe ve yararlı hale getirmeğe çalışman gerekir. Bunda başarılı olman için en ağır itaatlere ve en yorucu ibadetlere devam etmelisin. Bu ibadetler; günlerce oruç tutmak, yaya olarak yolculuk yapmak, çokça kalem çıkarıp aralıksız ders çalışmak, insanlardan ayrılıp dağlara ve kalelere çekilip yalnız kalmak, dere kovuklarında ve mağaralarda Allah'a yönelerek uzun-uzun namazlar kılmak ve bu çalışmaları gayet düzgün niteliklere ve üstün ahlaka erişinceye dek yapmalısın ki, Tevhıîdin Kapısı sana açılsın, kendini beğenme, görsünler ve duysunlar diye çalışma yolları artık senin için kapanıp yok olsun. Böylece Tevhıîdin Kaynağının kusursuz berraklığını bulandıran; kalabalık, insanlarla kaynaşma ve tüm beraberliklerin kir ve bulanıklıkları ortadan kalksın. Ey kardeş! Allah durumlarını güzelleştirsin, işlerini yararlı kılsın. Bil ki, Allah'ın aşk ve mahabbet ehli olan dostları; Allah yolunda yok olma ve her şeylerini yok etme uğrunda canlarını verirler.Bu yolda hiçbir şeye ve hiçbir insana, iyiye-kötüye, yarara ve zarara dönüp bakmazlar. Öyle ki, onlar Allah'ın rahmet ve kahrına bakarak kendilerini kaybetmekten dolayı kendileriyle ilgilenemezler. Başkalarıyla ilgilenmeleri mümkin olabilir mi? Bu yüce başarı ancak ve ancak sana Allah tarafından başarı sağlanmakla ve O'nun tarafından bu yüce makama tutup çekmekle, Allah Rasûlünü tüm ahlakı, tavır ve hareketleri ve bütün hayatını örnek alarak takip etmenle ve O'na (s.a.v.) hakkıyla uymanla mümkin olur. Bu da selîm akıl sahibi, son derece uyanık ve uyarmasını bilen olgun bir mürşidin hizmetinde sadakatle bulunmanla elde edilir. O kâmil mürşid seni; gaflet uykusundan hakkıyla uyararak maksad ve Kıbleyin zirvesine ulaştırır.

Ey Rabbim! Katından hıkmet (sağlam ve şaşmaz bilgi ve icraat) huküm (hukmünü icra edecek hal ve kemal) ikram et. Beni salih (inanç, söz ve icraatlarında kusurları olmayan) kullarına kat ve onlar gibi yap.

NEML SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Hz. Süleyman'la a.s. karşılaşan karınca anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 93 Ayettir.

NEML SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Allah tarafından haklarında ezelde yardım görecekleri, gizli uyarıları ve hassas işaretleri okuyup anlayacakları ilham edilip müjdelenmekle katından cezbeye (huzura çekilişe) erecekleri yazılıp hakkıyla hidayet sahibi olarak sonsuz üstünlük Sahibi Olan Allah'a kulluk makamında kararlılığa erenlere, Allah'ı bilme ve görme makamlarından derece-derece Allah'a kavuşma makamının gereği olarak O'nun birliğinin sırrına ulaşanlara; Hak varlığın Birlik makamına erişip bu makamda hiçbir bocalama, değişim ve duraklama göstermeksizin tam bir huzur ve kararlılıkla hayatlarına devam edenlerin namazlarına devam etmelerinin ve Yüce Mevlâ'ya devamlı yönelmiş bulunmalarının pek gerekli bir görev olduğu asla gizli kalmaz. Bu suretle Allah'tan başkasına yönelmekten sakınarak içlerini ve dışlarını, beden ve ruhlarını arındırıp olgunlaştırırlar. Allah'ın Varlığında yok olup O'nun Ebedîliğine kavuşmaktan kendilerini alıkoyan geçici parıltılara ve lüks hayata asla ilgi duymazlar. Bu yola giren her bir kimsenin tefekkür-i mevti başarıyla yaparak, Dünya insanı olmanın tüm fâni niteliklerinin gerektirdiği yalan-yanlış her şeye dair irade ve isteklerini tamamen öldürmesi suretiyle yüce Huzura yönelmesi gerekir. Çünkü fâni arzu ve istekler, yalan ve yanlış davranışlar manevî huzura, asla ölmeyen ve hiç uyumayan Rahman ve Kayyum Azıîmüşşan'a yakınlığa ulaşmaktan alıkoyar. Hulasa bu yola yönelen her bir kimse; sonradan olup yok olmağa mahkûm olan varlık ve benlik elbiselerinden (tüm fâni niteliklerden) tamamen soyunup çıkmalıdır. Yoksa bu fâni benlik ve nitelikler; çokluğu ve sınırsız varlıkları ortaya koyar ki, Yüce Birliğe yol bulunmaz olur. Dolayısıyla bunda kararlı olan her şeyden soyunup arınmalı ki, gerçek ve manevî temizlikle nitelensin, yüce mutluluğa ve ebedî efendiliğe erişmiş olsun.

İşte tüm bu sebeplerle Allah Teâlâ; uğur ve bereketler sağlaması için En Yüce İsmiyle (Allah Adıyla) başlayarak Sevgili Peygamberine seslendi:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Gizli aşikâr tüm varlıklara Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile tecellî edip daima yüz Gösteren Allah Adıyla. Allah; kullarının ve bütün yaratılmışın tamamının rızıklarını en mükemmel olarak Veren Rahman ve kullarının Îman ehli olanlarından seçkinlerine pek büyük mükâfaatları, yüce dereceleri ikram Eden, hayvanî tabiatlar ve tavırlar sahası olan Yeryüzünden; İsimlerinin ve Sıfatlarının sahası olan Yüce âlemlere yükselmelerini, Huzuruna erenler meclisine karışmalarını, Sidre-i Müntehâ'ya (sonradan olma âlemin muazzam bir ağaç gibi birbirine bağlı olan tüm varlıklarının ve onlarla ilgili durum ve bilgilerin sonlandığı ve hakikatlerin bütünüyle açığa çıktığı Yüce Mertebeye) ulaşmalarını sağlayan Rahîm'dir.

۞ طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ۞

1.Ayet: Ey ezelî ve ebedî efendiliğin, sonsuz ve sınırsız üstün seadetin Talibi ve Adayı Olan! Senin mertebeyin büyüklüğünü açığa koymak, hak ve haklı olduğunu kanıtlamayı tamamlamak için Sana okunan bu Ayetler; Kur'an'ın Ayetleridir. Yani Kendisi gayet aşık ve Allah'ın Varlığını ve Birliğini gösteren delilleri ve belgeleri açıkça ortaya koyan, Hakla-bâtılı, gerçekle-yalanı, doğru yolda olmakla sapıklığı birbirinden ayıran Yüce Kitabın Ayetlerinden ve Mucizelerinden bazılarıdır. Üzerlerine rahmetinin tecellîleri doğmakla varlık sahasına çıkan her şeyi Kuşatan Allah'ın ezelî hukmünden ve yüce ilminden alınmıştır.

۞ هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۞

2.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Ayetler Sana Rabbin katından indirildi ki, kesin olarak Seni Rabbinin Zatının (Öz Varlığının) Tevhiîdine erdirsin ve O'nun Kimliğini tanıyıp tanıtasın. Ayrıca Senin ve Sana Dîninde, tüm işlerinde uyan Mü'minlerin her türlü iyiliklere, bolluk ve bereketlere, yüce derecelere ve her çeşit mükâfaatlara ereceğiniz müjdesi olsun. Böylece Mü'minleri kalpleri Îmana yatkınlaşıp Yaratanı kesin olarak bilme yakınlığına hazır hale gelsinler. Bu kesin bilgi onlara kesin olarak görme ve kavuşma makamlarını bulmayı gerekli kılacak.

۞ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞

3.Ayet: Îmanda yatkınlığa ve kararlılığa eren Mü'minler; kendilerine Allah tarafından farz kılınan namazlarını belirli vakitlerde; kendilerine Dosdoğru Dînin Sahibi Olan Allah Rasûlü tarafından gösterildiği tarzda hakkıyla kılanlardır. Vaktini geciktirmeksizin, hafife almaksızın tam bir saygı ile kılarlar ki, namazı layıkıyla kılmakla Allah'a yakınlık kazansınlar, namaz sebebiyle kesin bilgileri artsın ve Îmanları olgunlaşsın. Onlar; kalplerini Dünyanın parıltılarına, geçici zenginliklerine ve Allah'tan gayriye sapmaktan ve ilgi duymaktan arındıran Zekâtı da hakkıyla verirler. Zekâtı vermeleri sebebiyle Allah'ın Birliğine ulaşmaktan alıkoyan her türlü benlik, bencillik ve tüm fâni varlık zincirleri gibi ilgi ve alakaları ortadan kaldırmakta başarılı olurlar. Hulasa onlar tüm durum ve icraatlarında; Dünyada yapılan tüm işlerin karşılık görmesi ve iyiliklerle-kötülüklerin birbirinden seçilmesi için hazırlanan Ahirete kesin bilgi ile ve tam bir idrak ile Îman ederler. Çünkü can gözü açık olan gerçek bilgi sahipleri; Dünya ve Ahiret varlıklarının peş peşe olması sebebiyle Ahirette nelerle karşılaşacaklarını görürler. Bundan dolayı Dünyada Ahiret için koşuştururlar ve orada biçecekleri yararlı kazançları burada yararlı işler olarak ekerler.

❁ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ❁

4.Ayet: İnkârlarında inad eden ve Ahirete Îman etmeyen kâfirlerin yaptıkları yanlış ve bozuk işlerini Bizim izin vermemizle Şeytan daima onlara süsleyip hoş gösterdi. Yaptıkları kötülük ve zulümlerinde biz onlara bir zaman fırsat verdik ki, azabın en şiddetlisini hak etsinler. Bu sebeple o zalimler Bizden ve azabımızdan habersiz olarak kendilerine sağladığımız bolluk ve rahat içerisinde sarhoşluk ve yoğun bir şaşkınlık içerisinde bocalayıp duruyorlar.

❁ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ❁

5.Ayet: Yüce Huzurdan lanetlenip uzaklaştırılan bu zalimler için Dünyada azabın en kötüsü var. Çünkü türlü zararlara ve mahrumiyetlere uğramaları sebebiyle sonradan olma âlemin bataklıklarında kuruntu ve hayallerle şaşkınlık çöllerinde asla gerçekleşmeyecek arzular peşinde sürükleniyorlar. Öyle bir sapıklık ve şaşkınlık içerisindedirler ki, kurtuluş umutları yok. Bu zalimler Ahirette de en büyük zarara uğrayacaklar, rezillik ve zararlarının sonu gelmeyecek. Onların Ahiret nimetlerinde hiçbir mükâfaatları olmadığı gibi, bulundukları Cehennem çukurundan bir derece yukarı çıkarılmaları ve azaplarının bir an hafifletilmesi gibi bir ikram ve hiçbir şefaat (destek) görmeyecekler. Bundan daha büyük zarar ve daha ağır azap olmaz. Allah'ın bu tehdidi sebebiyle önce Mekke kâfirleri Bedir Savaşında büyük bir zarar uğradılar. Ahirette uğrayacakları zararlar ise onu sayısız katı fazla olacak.

❁ وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ❁

6.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberine yaptığı vahyin ve O'na Kur'an indirmesinin ne büyük bir nimet olduğunu ve nasıl bir üstünlük verdiğini anlatmak için O'na seslendi ve dedi ki, Ey peygamberlerin En Yetkilisi! Gerçekten Sen; eşsiz asaletin, son derece temiz karakterin ve erişilmez zekânla sonsuz hıkmet (ilim ve icraatta son derece sağlamlık) ve her şeyi kuşatan sınırsız ilim Sahibi Rabbin tarafından Sana Kur'an verildi. Yaratılmışın değer ve üstünlük bakımından farklı kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Rabbin Senin nasıl bir kabiliyyet ve kapasiteye sahip olduğunu bilerek O Yüce Kitabı Sana verdi.

❁ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ آتِيكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ❁

7.Ayet: Allah Teâlâ bu açıklamasının ardından değer ve mertebeler bakımından farklı derecelerde bulunan makam sahiplerinin bazılarını saymağa başladı ki, Sevgili Peygamberini Kendisine (c.c.) yönelmekte en büyük gayrete teşvik etsin, Kendisine kavuşmayı devamlı arzulasın ve nimetlerine şükretmeğe devam etsin.

Mûsâ Peygamberle başladı (Rahmanın salâtları ve selâmı O'na olsun.) ve Sevgili Rasûlü Hz. Muhammed'e (s.a.v.) seslenerek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbinin Kendisine farklı konumda konuştuğu Kardeşin Mûsâ'nın (a.s.); Ailesine Şuayb Peygamberin (a.s.) Kızı Olan Eşine şunları dediği vakti anlat:Ben bir ateş fark ettim. O ateş ve çevresindekilerden derhal sizlere bir haber, ihtiyaçlarımıza bir çare ve yol bulmak için bir bilgi getireceğim. Zira yanan ateş yanında insan olmaması çok nadir olur. Eğer kimseyi bulamazsam ısınmanız için yakıt tutuşturmak için yanan bir kor parçası getiririm.

Mûsâ (a.s.) Ailesiyle birlikte irşâd ve olgunluk sahibi Şuayb Peygamber'in (a.s.)Şehri olan Medyen'den Mısır'a gidiyordu. Gayet karanlık, soğuk bir kış gecesi yollarını kaybettiler. Hanımı hamile idi ve doğum sancısı başlamıştı. Hz. Mûsâ (a.s.) ne yapacağı konusunda çok çaresizdi.

۞ فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

8.Ayet: Onlar orada kaldılar. Mûsâ (a.s.) ateşe doğru süratle gitti. Ateşin yanına geldiğinde Allah Azıîmüşşan; Mûsâ'ya değerler verip O'nun Şânını ve Makamını pek Büyük yaptığını açığa koyarak bütün maksad ve muradlarının elde edilmesi için varıp başvuracağı Varlığın ve Kaynağın Rabbi olduğu uyarısında bulunmak için Üstünlük ve Büyüklük Makamından çağırıldı: Ey Mûsâ! Ateşin içerisinde zaman ve mekândan Münezzeh olarak Kendisini Gösteren ve ateşin çevresinde her şeyi Kuşatan Rabbin sonsuz hayır, bereket ve gelirlerin Sahibidir. Bil ki, Sana pek çok iyilik ve ikramlarda bulundu ve daima tüm ihtiyaçlarını Sana sunacaktır. Dolayısıyla O'na ulaş ve O'ndan iste. Her an ve her yerde Rabbinin görülmesini idrak etmenden sonra; Onun Varlığını yerlere yerleşmekten, zamanlara bağlı olmaktan, karışıp kaynaşmaktan Münezzeh ve herhangi bir şeye benzemekten uzak bil. Hulasa deki, âlemlerin Rabbi Olan Allah'ı tesbîh ederim, bütün âlemlerde ve tüm varlıklarda Görünen Allah'ı mekânlardan ve zamanlardan Münezzeh bilirim. Bütün varlıkları sevgisinin gereği olan görünmesiyle ve Gölgesini varlıkların üzerine uzatıp yardım etmesiyle onları meydana getirmiş olup açığa koymuş ve yönetmektedir.

۞ يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

9.Ayet: Mûsâ (a.s.) ummadığı bir anda, bilmediği tarzdaki Bu Sesi duyunca ürperip sarsıldı, ürkerek öyle bir şiddetli şaşkınlığa uğradı ki, sonunda bayıldı. Kendine geldiğinde korkuyu üzerinden atıp İlâhî buyruklara alışması için ikinci kez İsmiyle Allah tarafından seslenildi ve dendi ki, ey Mûsâ! Bil ki, ateş suretinde tecellî edip içerisinden Sana Çağıran Benim, Rabbin Olan ve tüm varlıkları Kuşatan Allah. Tıpkı denizin dalgaları, Güneşin tüm ısın ve ışınları, ruhun; bedeni ve bedenin tüm organlarını ve hücrelerini kuşattığı gibi. Bütün yaratılmışın üzerinde ezici gücün ve

sonsuz üstünlüğün Sahibi olan Azîz, ilim ve icraatlarımda, yarattığım ve var ettiğim tüm eserlerimde tam bir sağlamlığın, eşsiz tarzlarda, muazzam düzen ve dengeler içerisinde vücuda getirmekte bütün Yüce niteliklerin Sahibi Olan Hakîm Rabbinim.

۞ وَأَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ

يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ ۞

10.Ayet: Allah Teâlâ; O'na (a.s.) yakınlık gösterip dostluğunu arz ederek korku ve şaşkınlığını giderdikten sonra buyurdu: ey Mûsâ! Asanı yere bırak. Elinde tuttuğun Asanı yere bıraktığında bilip duymadığın harikalar yaratmağa Kadir olduğumuzu göreceksin ve anlayacaksın ki, Varlığımız ve Birliğimiz her şeye kendisinden yakın olarak nasıl etki edip icraatlarımız her şeyde nasıl sergileniyor? Mûsâ (a.s.) Onu derhal yere bıraktı. Birden korkunç ve büyük bir yılan oldu ve koşmağa başladı. Mûsâ (a.s.) Asasını hareketlilikte küçük yılan gibi ama gayet büyük ve çok hareketli olarak görünce arkasını dönüp kaçtı. Ondan korktuğu için korku ve ürperti içinde kaçarken Ona dönüp bakmıyordu. O'na (a.s.) çağırdık ve Asasına dönmesi için dedik ki, ey Mûsâ! Asandan korkma. Sen Onu tuttuğunda asıl karakterine ve önceki haline dönecek. Çünkü Ben; kullarımın seçkinlerine son derece şefkatli ve merhametli olduğum için yakınlığıma eren dostlarım ve özellikle de Peygamberlerim Benim Yakınımda asla korkmazlar. Çünkü onlar; hukümlerimi kullarıma ulaştırmak ve umuma Dîn tesis etmek için seçilmişlerdir. Elbette Allah'ın dostları için korku olmaz ve asla üzüntü duymazlar.

۞ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

11.Ayet: Ancak peygamberlerden her hangi birinden kötü bir niyet olmaksızın bir yanılgı meydana gelir, meydana gelen bu istenmedik davranıştan sonra Benden korkarak onun yerine bir güzel davranışta bulunur ve beğenilen bir iş yaparsa bilesin ki, Ben Ğafûr Rabbinizim. Bu gibi yanlış ve kusurları örter varlıklarınızı arındırırım. Rahîm Mevlâ'nızım. Halis pişmanlık ve iç temizliği ile yanlışlardan vazgeçip kullarım Bana yöneldiğinde tevbelerini kabul eder, rahmet ve nimetlerime erdiririm.

۞ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۞

12.Ayet: Mûsâ (a.s.) asasından; akılları şaşkınlığa düşüren harikaları gördükten sonra Allah Azîmüşşan O'na ikinci defa dedi ki, ey Mûsâ! Elini koynuna sok ve derhal geri çıkar. O zaman Elini bembeyaz, gözleri kamaştıran bir beyazlıkla

çıktığını göreceksin. Bu beyazlık; dert olarak Eline gelmiş olan alaca hastalığı gibi bir hastalıktan ve kötülükten değil, aksine akılları şaşkınlığa düşüren bir Mucize olup Senin gerçekten Peygamber olduğunu gösteren bir alamet olduğundandır.Bu Sana verilen dokuz mucizeden sayılıp hesap edilen yeni bir Mucizedir. Bu büyük dokuz Mucize; Asa, aydınlık kaynağı olan Beyaz El, Tufan (sel sularının inkârcıları basması), çekirge, ekin kenesi, kurbağa sürüleri, kan (su yerine her yerden kan akıp kapları doldurması), inkârcıların şekillerinin maymunlara vs. dönüşmesi, kıtlık belası. Ey Mûsâ! Asan ve Elinden bu mucizeleri gördükten sonra endişe etme. Bunlar Senin iddianda ve Peygamber olduğun konusunda haklılığını gösterecek. Bu İki Mucizeden başka Senin çokça mucizen olacak. Tarafımdan gönderilmiş Peygamberim olarak Firavun'a ve Kavmine git. Onlara buyruklarımı ve uyarılarımı ulaştır. Eğer inkârlarında ısrar ederlerse yaptıkları kötülüklere karşılık korkunç intikamımı ve başlarına gelecek azabımı tehdidle haber ver. Gerçekten onlar; kendileri için tarafımdan konan hukümlerin gereği olan yollardan ve çizgilerden çıkan zalimler topluluğudur.

۞ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ۞

13.Ayet: Mûsâ (a.s.) Allah'ın vahyi ve izni ile derhal Firavuna gitti ve davetini O'na arz etti, belgeler sundu. Sonsuz kudretimizi, sağlam icraatlarımızı apaçık olarak ortaya koyan Ayetlerimiz onlara geldiğinde ve kendilerini eğitip irşâd etmesi ve olgun insanlar yapması için gönderdiğimiz Peygamberin doğruluğunu mucizelerimiz ortaya koyduğunda; son derece azgın ve inatçı olduklarından dolayı sihir ve büyü ile hiçbir alakası olmayan Ayet ve mucizelerimiz inkâr edip dediler ki, bunlar apaçık sihirdir ve bunlar çok bir hile ve aldatma ile yapılıyor.

۞ وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ۞

14.Ayet: Son derece büyüklük taslamak ve şımarıp sarhoş olmakla Büyük Mucize ve Ayetlerimizi inkâr ettiler ve ilgi duymadılar. Hal bu ki, içlerinden; onların hile ve aldatmayla ilgisi olmayan, Allah'ın emri ile meydana gelen harikalar ve Mucizeler olduğunu kesin olarak biliyorlardı. Onların sihir değil, Allah'ın Mucizeleri olduğunu bildikleri halde iğrenç çıkarlar uğruna inkâr etmekle büyük zalimlikler yaparak kendilerine yazık ettiler. Haktan sapıp bâtıla yönelerek Mûsâ'ya (a.s.) diklendiler ve O'na üstün gelmeğe kalkıştılar. Fakat ey bakıp gören ve dersler alan akıl sahibi! Bak gör; Hakkı tanımayan, hukuku çiğneyen bu bozguncu zalimlerin sonu nasıl oldu? Gaflet ve aldanış sahasında boğuldukları gibi Mûsâ'ya verdiğimiz Büyük bir Mucize ile denizde boğuldular ve kökleri kazınıp yok oldular. Yeryüzünde adlarını yaşatacak kimseleri kalmadı.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ۞

15.Ayet: Rahmetimizin genişliği, bağış ve ikramlarımızın devamlılığı gereği olarak Davud'a ve Oğlu Süleyman'a (a.s.); halkın eğitim, irşâd, sanat ve ticaretlerine, memleketin kontrol altına alınıp adalet ve düzen içerisinde yönetimine dair hukümleri, kanunları, sağlam icraatları içeren muazzam bir ilim verdik. Allah'ın kendilerine peş peşe gelen nimetlerini görüp bu büyük ve üstün nimetlerine layıkıyla şükretmek ve gereğini yerine getirmek isteyip dediler ki, lütuf ve rahmetinin sofralarından sayısız nimetlere eren bütün dillerden ve tüm organlardan yapılıp okunan hamd, övgü ve şükürler; Var ve Bir Olan, tüm hamd ve şükürleri hak eden Allah'a mahsustur ve bütün güzellikler O'nundur. O sonsuz bağış ve ikram Sahibi olan Rabbimiz Bizleri; Varlığına ve Birliğine Îman eden, peygamberlerini, kitaplarını, madde ve mana mertebelerine dair tüm hıkmet ve hukümlerini tasdik eden Müsliman kullarının çoğuna üstün kıldı. Daima Diri olup ölmekten Münezzeh Olan Rahman Azıîmüşşan; Madde ve mana makamlarına dair bizlere bağış ve ikramı olarak üstün nasipler verdi.

۞ وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ۞

16.Ayet: Süleyman (a.s.); Davud'a vâris olup O'ndan kalan her şeye Sahip oldu. Yani Davud (a.s.) vefat edince Oğlu Süleyman (a.s.) O'nun yerine geçti, peygamberlik ve hukümdarlık makamının, sağlam ilim ve icraatların Sahibi oldu. Babasının emrine verilen her şeye sahip olduktan sonra fazladan olarak rüzgâr, cinler ve tüm canlılar emrine verildi. Ayrıca kuşdili verildi. Kuşları ve hayvanları anlıyordu. Hukûmet ve peygamberlik makamına yerleştikten sonra beraberinde oturan erkânına; Allah'ın Adını zikredip üzerindeki nimetleri anlatmak için dedi ki, ey insanlar! Allah'ın vahyedip Bana söylemesi ve tercüman olmasıyla Bize kuşdili öğretildi. Allah'ın bağış ve ikramı olarak bize her şeyden nasipler ve büyük paylar verildi ki, böylesi âlemlerden hiçbir kimseye verilmedi. Gerçek şu ki, sonsuz ilim ve üstünlüğün Sahibi Olan Allah tarafından bu bağış ve ikramın yapılması apaçık bir üstülüktür. Geçmiş peygamberlerden hiçbirine böyle büyük bir idare ve mertebe verilmemişti. (Ben de bunun gereği olarak Sonsuz Büyüklük ve Üstünlüğün Gerçek ve Tek Sahibi Olan Allah'ın Varlığını ve Birliğini tüm kullarına duyurup O'na kulluk yapmalarına çalışacağım.)

۞ وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ۞

17.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Süleyman'ın (a.s.) huzurunda emri için ordusunun toplandığı gün anlat. Ordu; cinlerden, insanlardan ve kuş sürülerinden ibaretti. Değişik türlerden meydana gelmiş büyük bir ordu olmasına rağmen gayet tertipli tutuluyorlar ve düzenli bir hal almış olarak bulunuyorlardı.

۞ حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ

لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

18.Ayet: Rivayete göre askerin önü ile arkasının mesafesi yüz fersah (beş yüz veya sekiz yüz km.) idi. İnsanlardan müteşekkil asker yirmi beş fersah, cinler yirmi beş, kuşlar yirmi beş ve yabanî hayvanlar yirmi beş fersah mesafeyi dolduruyorlardı. Her bir tür ayrı hareket ediyordu. Birbirlerine karışacak olduklarında görevliler saflar haline sokup düzgün ve muntazam bir şekilde götürüyorlardı. Süleyman (a.s.) rüzgâra emir verince Allah'ın mükemmel bağış ve ikramıyla rüzgâr O'nu hoş ve huzurlu bir tarzda askerlerin başları üzerine yükseltir ve onları izleyerek yola devam ederdi. Askerlerden kim ne konuşsa rüzgâr derhal o sözü O'nun (a.s.) kulağına götürürdü. Bir çiftçi O'nu ve ordusunu görünce hayret etti ve bunun görülmemiş bir şey olduğunu söyleyerek dedi ki, Allah'a yemin ederim ki, Davud Peygamber Soyuna pek büyük bir devlet ve kudret verilmiştir. Süleyman (a.s.) ve yürüyerek ona vardı ve dedi ki, sana şunu tavsiye etmek için geldim: Elde edip de yönetimine güç yetiremeyeceğin malı isteme. (Sana verilen malın yönetimine gücün olsun ve o malı Allah'ın Razı olacağı tarzda kullanabilesin. Ben bu varlıkla Allah'a kulluk yapabiliyorum. Ola ki, böyle bir mala sahip olursun fakat o varlığa gücün yetmeyebilir, kulluğu terk edebilirsin. Öyle bir varlığın olmaması daha yararlı olur.) Sonra Süleyman (a.s.) adama dedi ki, Allah'a yemin ederim ki, bir defa " sübhanellah" demen ve Allah'ın da onu kabul etmesi Davud Peygamber soyuna verilen bu devlet ve kudret gibi olan ancak Allah'a kulluk yapmayan, tesbîh ve ibadetlerde bulunmayan devletten ve kudretten daha hayırlıdır.

Günlerden bir gün Süleyman (a.s.) ordusuyla birlikte anlatıldığı tertip ve düzen içinde yola çıkmışlardı. Nihayet karınca vadisine geldiler. Şam topraklarında bir vadi olup orada çokça karınca bulunuyordu. Bu sebeple karınca vadisi deniyordu. Kraliçe karınca asker topluluğunu görüp vadiden geçeceklerini hissedince karınca kardeşlerine çağırıp haykırdı: Ey zayıf ve nazik karıncalar! Çöllerde ve düz yerlerde durmayın. Sakınıp korunarak süratle yuvalarınıza girin. Süleyman ve ordusu atlarının ayakları ile sizleri çiğneyip ezmesinler. Her ne kadar O (a.s.) ve ordusu Allah'tan korkan iyi insanlar ve sizin gibi varlıkları dahi incitmek ve açık bir zulüm

yapmak istemeseler de küçük varlıklar olduğunuz için sizleri fark etmezler ve bilmeyerek çiğnerler.

۞ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ۞

19.Ayet: Süleyman (a.s.) karıncadan duyduğu konuşmalardan sonra gülümsedi, tedbir ve tecribe ifade eden konuşmasından, kardeşlerine dostluğundan ve hoş geçiminden, önceden hissedip tehlike olabilecek yer ve durumlardan sakındırmasından dolayı da onu çok beğenip açıktan güldü. Süleyman (a.s.); karıncanın konuşmasını duyup anladıktan ve maksadlarını idrak ettikten sonra Allah'a yöneldi ve Öz Varlığını O'nun yüce nimetlerine çevirerek dedi ki, ey, yarattığın hiçbir kimseye vermediğin değerleri, varlıkları ve nimetleri Bana vererek Beni yetiştirip Yöneten Rabbim! Bana, Babama ve Anama verdiğin nimetine şükretmemi Bana ilham edip kolaylaştırmanla layıkıyla yaptır. Yaşadığım müddetçe Senin için katında kabul ve beğeni gören, Razı olacağın kusursuz ve düzgün işler ve kulluklar yapmamı Bana kolay ve sevimli kıl. Bana verdiğin tüm nimetlerin haklarını layıkıyla ödememde Beni başarılı kıl. Yaptığım kulluk hizmetlerini Sana, Şanına ve verdiğin nimetlere yaraşır eyle. Bunlar ise ancak Senin yardım ve başarı vermenle olur. Rahmet ve üstün bağışınla Beni başarılı kıl. Ömrümü tamamlayıp Canımı almandan sonra Beni; katında kabul ve rızana eren, yakınlığına ulaşan salih kullarının topluluğuna kat, onlardan say ve onların ortamında topla ve onlarla beraber eyle. Sen dilediğin her şeye Kadirsin ve Mü'minlerin Senden rahmet isteyip iyilik ve ikramlarını ummalarına pek Layıksın.

۞ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ ۞

20.Ayet: Süleyman (a.s.) bazı savaşlara gittiğinde ibibik kuşu daima O'na yolda öncülük yapar, askerin postası ve habercisi olur, ihtiyaç duyulduğunda yer altındaki suyu keşfeder ve orası Süleyman'ın (a.s.) emriyle cinlerin hünerlilerine kazdırılarak su çıkarılırdı. Günlerden bir gün Süleyman (a.s.) suya ihtiyaç duydu. Fakat ibibik yanında yoktu. Kuşlara bakıp aralarında ibibiği iyice aradı fakat bulamayınca ona kızdı ve dedi ki, Bana ne oldu da ibibiği göremiyorum. O yanımda da üzeri örtülü olduğu için mi göremiyorum, yoksa Bana hizmet etmekten geri durup ortadan kaybolanlardan mı oldu?

۞ لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ أَوْ لَيَأْتِيَنِّي بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۞

21.Ayet: Allah'a yemin ederim ki, eğer onu bulursam ağır bir azap edeceğim.Şöyle ki, teleklerini yoldurup dar bir yerde Güneşin sıcağında hapsedeceğim. Hem yanına

kendisine muhalif olup sıkıntı veren bir yaratıkla beraber koyacağım. Ya da diğer hizmetçiler ders alsın diye onu keseceğim. Ya bunlara hazır olur veya özrünün geçerli kabul edilmesi için keskin görüş ve değerlendirme sahiplerinin kabul edeceği açık bir belge getirir.

۞ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ۞

22.Ayet: Süleyman'ın araştırıp soruşturmasından, sonra da tehdid0 etmesinin ardından ibibiğin yolculuğu uzun sürmedi, kısa zaman sonra Süleyman'a geldi ve hemen özür beyan edip bulunmayışının ve oyalanmasının sebebini açıkladı ve dedi ki, Sultanımın hizmetinden sırf şunun için ayrılıp kayboldum: Efendim! Sizin dahi bilmediğiniz bir şeyi öğrendim. Yani benim idrakim malum ve meşhur bir şeye ulaştı ki, onu daha önceden ben, Sen ve askerlerinden hiçbir kimse bilmiyordu. Onu öğrendiğimde acele olarak Sana geldim ve Batı taraflarından Sebe' Kavminin ve Onlara hukümdarlık yapanın kesin olan haberini getirdim. Bunu iyice araştırıp gerçeklerin ulaştıktan sonra Sana anlatıp açıklamağa geldim. Süleyman (a.s.) öfkesini yok edip sevinerek ve Yüzünde âdeta güller açarak haberi açıklamasını istedi ve dedi ki, arkadaş! Nedir bu kesin olan haber?

۞ إِنِّي وَجَدتُّ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِن كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ۞

23.Ayet: İbibik dedi ki, ben kısa bir müddet içerisinde onların yurtlarına ulaştım. Bir kadının onları idare ettiğini gördüm. Adı; Şerahiîl Kızı Belkıs. Kahtan Oğlu Ya'rub soyundan. Kadının makamının büyüklüğünden, çetin haşmetinden ve çokça süs eşyasından dolayı onlara hukmediyor. Sayılamayacak derecede Ona Dünyalık olan her değerli şeyden çokça verilmiş. Eşsiz varlıklardan ve değerli eşyadan olarak Muazzam bir tahtı (yönetim koltuğu) var.

۞ وَجَدتُّهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِن دُونِ اللَّهِ

وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ۞

24.Ayet: Dendi ki, 60 metrekare genişliğinde, Yüksekliği 20 metreden fazla idi. Altın ve gümüşten yapılmış, üzerine beyaz inci, yeşil zümrüt, zebercet ve kırmızı yakuttan taç konmuş, ayakları yine kırmızı yakut ve yeşil zümrütten idi. Üzerinde yedi tane oda ve her oda kapalı bulunuyordu.

İbibik dedi ki, O Kadını ve Toplumunu; sırf Kendisine halkın bükülüp ibadet etmelerine Tek hak Sahibi Olan Allah'tan başka ilâh olarak Güneşe secde ediyorlar olarak gördüm. Allah'ı hiç bilmediklerinden, O'nun pek Büyük Sıfatlarından, pek Güzel İsimlerinden habersiz olduklarından dolayı Allah'a değil de Güneşe secde edip tapıyorlar. Şeytan onların bu yaptıklarını ve Güneşe tapmalarını süsleyip hoş

bir davranış olarak göstererek onları; Allah'ın Varlığına ve Birliğine bükülüp ibadet etmek suretiyle erdirecek olan Yoldan saptırmış. Şeytanın onları kandırıp yoldan çıkarması ve yaptıklarının da kendilerine hoş ve gayet güzel gösterilmesi sebebiyle kendilerini Îman ve İslâm'a erdirecek Yolu bulamazlar. Hal bu ki, İslâm kolay bilinip bulunacak ve rahatça yaşanacak Yoldur, çünkü İslâm karakteri üzere yaratıldılar. Varlıkları İslâm'ı yaşamağa uygun. Onlar Doğru Yolla, sapıklığı birbirinden ayıracak akıl sahipleri oldukları için bunu çabuk kavrarlar. Yeter ki, onlara şefkat ve merhamet sahibi bir yol gösterici, gayet olgun bir mürşid, bir eğitimci olsun. Onlar gaflet ve aldanışa dalmışlar. Şeytan Güneşe tapmayı onlara hoş gösterip sevdirmiş. Hal bu ki, Güneş de Allah'ın yarattığı eserlerden bir eserdir. Görüş ve anlayışlarının eksikliğinden dolayı bu sapıklığa düşmüşler. Eğer iyi bir uyarıcı onları uyarırsa umarım ki, Allah onlara uyanma nasip eder.

۞ أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۞

25.Ayet: Akıl sahibi bir mürşid onlara seslenip Güneşe ve bir başka şeye secde etmemelerini söylemeli. Yani şöyle demeli: Ey, secde edeceğiniz Kıblenizi, Kendisine yöneleceğiniz Ma'bûdünüzü kaybeden şaşkınlar! Sizler bu davranışlarınızla Hak Ma'bûdünüzden ve gerçek secdeyi yapmaktan şaştınız. Uyanıp kendinize geliniz. Yaratılana değil, aksine her şeyi yoktan Yaratan ve tüm ihtiyaçlarını vererek Yaşatan, bütün yaratılmıştan tecellî edip Kendisini Gösteren Allah'a secde edin ve kulluk yapın. O Azîmüşşan; hiçbir yere girmez, hiçbir şeyle ilgisi olmaz, Varlığında geçmiş-gelecek, saat ve zaman olmaz. Yaptığı bir iş diğer bir işten alıkoymaz. Zamandan, mekândan ve herhangi bir şeye ihtiyacı olmaktan Münezzehtir. Sonsuz ilim ve kudretin Sahibi Olan Allah (c.c.); Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemlerde, Yerde ve Yerin tüm derinliklerinde gizli ve saklı bulunan her şeyi; her şeyi kuşatan ilmi ve sonsuz kudreti gereği Bilen ve açığa çıkarandır. Yine O (c.c.); içlerinizde sakladığınız her şeyi hatta kabiliyyet ve kapasitenizde bilmediğiniz tüm gizlilikleri, açığa koyduğunuz tüm söz ve icraatları Bilendir.

۞ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۞

26.Ayet: Nasıl olur da gizli işleri açığa koymaz ve göğüslerde saklı olanı meydana çıkarmaz? Elbette her şeyi bilip açığa koyar. Çünkü O (c.c.); bütün Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan Allah'tır. O'ndan başka hiçbir ilâh yok. Hak ve Gerçek Varlık sırf O'dur. O (c.c.); tüm varlıkları kuşatan O Büyük Arşın Rabbi ve İdarecisidir. Varlıklar; Öz Varlığına (c.c.) aid İsimlerine dayanan devamlı olarak parlayıp gelen tecellîlerinin şimşek misali parlamasıyla meydana gelir. Bunlar fiilî Sıfatlarından doğup açığa çıkmaları, saklı ve gizli varlıkların ve yüce olgunlukların

meydana gelmesini gerekli kılar. Bunların tamamı hakikatte sonsuz Varlık sahasında Bir Olan O Yüce varlıkta saklıdır. O Büyük Arş; bunların tamamını kuşatmaktadır.

۞ قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۞

27.Ayet: Süleyman (a.s.) ibibikten duyacaklarını duyduktan sonra azabı erteledi ve ona mühlet vererek dedi ki, bakacağız ve verdiğin haberlerde doğru mu söylüyorsun, yoksa azaptan kurtulmak için Bizi kandırmağa çalışan yalancılardan mısın? Bizce anlaşılıp açığa çıkıncaya kadar sabredip bekleyeceğiz.

۞ اذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ۞

28.Ayet: İbibiğin yalancı olmadığı ve verdiği haberlerin gerçek olduğu katında (a.s.) anlaşıldıktan sonra Süleyman (a.s.); ibibikle Hukümdar Belkıs'a mektup göndermek istedi. Kâtiplere emretti ve dedi ki, şunları yazın: BismillahirRahmanirRahıîm. Allah'ın Selâmı; hidâyete (Gerçek Doğru Yola) uyanlara olsun. Durum şu: Bana başkaldırmayın. Tam bir teslimiyyetle topyekûn beraberimde Müslimanlar olmak için Bana gelin.

Mektubu misk kokusuyla kapattı ve aynı zamanda mühür olan yüzüğüyle mühürledi. Sonra ibibiğe dedi ki, Bu Mektubumu al, kendini hiç belli etmeden onlara bırak. Seni ve yaptığın görevi anlamayacakları tarzda dikkat et. Sonra onlardan ayrıl ve uygun bir yere dön git. Yakınlarında bir yere gizlen ve bak gör ne işlere başvuracaklar. Birbirlerine dönüp ne yaptıklarını ve ne konuştuklarını izle.

۞ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ ۞

29.Ayet: İbibik mektubu aldı ve Belkıs'a götürdü. Köşkünde uyuyordu. Mektubu göğsüne koydu. Uyanıp göğsündeki Mektubu görünce ürperdi ve korkudan sızlanıp kıvrandı. Sonra ileri gelen adamlarıyla toplanıp oturdu ve Mektupla ilgili danışıp konuştu ve görüşlerini almak üzere dedi ki, ey efendiler! Bugün Bana çok değerli ve harika bir Mektup bırakıldı. Mektubu böyle niteledi, çünkü sarayın kapıları kapalı ve hiç açılmamış olduğu halde göğsüne bırakılmıştı. Getiren biri olmadan bu nasıl gelmişti.

۞ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ۞

30.Ayet: Kavmin ileri gelenleri bunları duyduktan sonra saygıyla bakındılar ama sanki kimden ve içeriği nedir diye soruyorlardı. Dedi ki, O Mektup Süleyman'dan ve içeriği; Rahman ve Rahıîm Olan Allah'ın Adıyla.

۞ أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ۞

31.Ayet: Yapmanız lazım gelen Bana başkaldırmamanızdır. Asla varlığınıza, imkânlarınıza ve harpçiliğinize kulak asmayın. Büyüklük ve gösterişlere kapılmadan bükülerek gelmenizden başka yapacak bir şeyiniz yok. Bana gelmekten başka çareniz olmayınca Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden Müslimanlar olarak geliniz. Allah'ın ve O'nun Peygamberinin hukümlerine ve buyruklarına boyun eğin. Asla karşı koymağa, kaçınmağa, savaşmağa ve karşılık vermeğe kalkışmayın.

۞ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ۞

32.Ayet: Mektubu onlara okudu ve açıklamasını da yaptıktan sonra endişe edip rahatsızlanarak bu korkunç konu üzerinde düşünüp çözüm aramak için seslendi ve ikinci kez dedi ki, ey efendiler! Görevim ve bu işim konusunda Bana açıklamalar yapın, sorularıma cevap verin. En uygun ve en tedbirli olan ne ise söyleyin, doğru bir yol gösterin. Eğer Bana doğru bir yol ve haklı bir görüş arz ederseniz Ben onu tercih eder, kesin karar vererek icra ederim. Çünkü Ben; sizler yanımda olmadan, yapılacak işin uygunluğunu sizler onaylamadan hiçbir işi kendi başıma kesip atmadım, kendi başıma karar verip yapmadım. Öyle ki, işleri hep sizlere arz ettim. Şimdi bu konuda doğru olarak neyi öngörüyorsanız ve görüşleriniz nede kararlaştı ise gereğini icra edeyim.

۞ قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ۞

33.Ayet: Dayanışma ve kaynaşma sağlamak için ne yapacağını onlara havale edince servet, makam ve güç sahiplerinin yaptıkları gibi büyüklük taslayıp rakipsizliklerini dile getirerek dediler ki, bizler sayı ve hazırlık bakımından çetin kuvvet sahibi bir toplumuz. Korkunç savaşlar yapmağa sahibiz. Bizim kahramanlık, cesaret, egemenlik, türlü atılganlık, düşmanlarımıza üstün gelmek gibi şan ve anılarımız etrafa hayli yayılmıştır. Biz buyuz. Ne Mektubu gönderenlerden ve nede başkalarından korkmayız. Ama yetki Senindir. Bizler emirlerine uymağa hazırız. Bak, gör, savaş veya barış yapmak; bizlere neyi emredersen onu yaparız.

۞ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ۞

34.Ayet: Ne yapacağına dair derince düşünmesinden sonra adamlarına cevap olarak dedi ki, evet, bizler güçlü, kalabalık, hazırlıklı ve harpçi bir topluluğuz. Nasıl hücumlar yapabildiğimiz herkesçe malum. Etrafımızdaki toplumlar şiddet ve şânımızı bilirler. Ancak harp hileden ibarettir. Savaş top gibidir; yani zaferin kimin olacağı belli olmaz. Dolayısıyla harbin sonucunun ne olacağı belli olmaz. Kaderde

bozguna uğramak kararı varsa atılganlığa ve cesarete dayanmak yanlıştır. Önceden geçen acı örnekler var ki, herkesçe kabul görür. Şöyle ki, kudret ve egemenlik sahibi hukümdarlar şiddet kullanıp kahretmek için bir memlekete girdikleri zaman orasını bozup tahrip ederler. Siyasî, ahlakî ve ekonomik durumlarını değiştirip alt üst ederler. Oraya egemen olmak yoluyla toplumun önde gelen değerli insanlarını rezil ve değersiz ederler. Eğer bu Mektubu yazanlar bizlere üstün gelerek yurtlarımıza girerlerse bu gibi tahribatlar yaparlar ve türlü zararlar verirler.

۞ وَإِنّى مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ۞

35.Ayet: Hulasa bugün bizlere; kılıçlarımızı harekete geçirip savaş kapılarını çalmak veya boyun eğip binlerce altın vs. vererek sulha kalkışmak yaraşmaz. Bunların aksine Ben; beraberinde hediyeler olan bir elçiyi onlara göndereceğim. Onları deneyip anlamamız için hediyelerimiz şânımıza ve onların şânına yaraşır biçimde çok ve değerli olmalı. Sonrasında Ben bakacağım; elçilerimiz ne ile dönecekler? Onlar döndüğünde; elçilerimize nasıl davrandıklarından, nasıl bir karşılama yaptıklarından, hassas elçilerimizin onlarla ilgili nasıl bilgiler elde ettiğinden hareketle ne yapacağımıza karar veririz ve gereğini ona göre yaparız.

۞ فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ۞

36.Ayet: Elbette bu fikir ve uygulamalar Belkıs'ın çok olgun aklına, muhteşem görüşüne, memleket yönetmesinde ve korumasında idare kurallarına, üstün liderliğine ve her şeyi sağlam bilgi ve hesap altında tuttuğuna alamet ve delildir.

Rivayet olunur ki, Amr oğlu Münzir adında bir şahsı bir topluluğun başında elçi olarak gönderdi. Yanında çokça erkek gençleri kız elbiseleri içerisinde, çokça kızı da erkek elbiseleri içinde gönderdi. Bir kutu içerisine kullanılmamış ve delinmemiş büyük bir inci koydu, bir de küçük değerli taş koydu. Gayet eğri ve zikzaklı şekilde (kimsenin fark edemeyeceği tarzda) delinmişti. Belkıs dedi ki, eğer Bu etkin söz Sahibi Olan Zat ne yaptığını ve ne yapabileceğini idrak eden bir kimse ise O Bir Peygamberdir. Peygamberse oğlanları kızlardan seçer, sert inciye kolayca düzgün bir delik açar ve bu zikzaklı taştan ipliği geçirir. Ayrıca çokça değerli mallar gönderdi. Altın ve gümüş külçeler, misk ve amber kokuları, ezilerek yemeklere katkı olarak kullanılmak üzere hoş kokulu ağaç ve bitki dalları, değerli mücevherler gibi pek çok şeyler de gönderdi.

Elçiler Süleyman'ın (a.s.) ordugâhına (askerlerinin toplandığı alana) varınca gayet büyük gördüler. Böylesini hiç görmedikleri gibi kimseden de duymamışlardı. Elçiler Süleyman'a (a.s.) geldiler ve usulünce huzuruna girdiler. Süleyman (a.s.) onlara doğru Güzel Bir Yüzle ve tebessümle baktı. Yumuşak sözlerle konuştu ve tek üzüntüsünün yaratılmışın Yaratanlarını tanımamaları ve Asıl Rableri (Gerçek

Yöneticileri) Olan Allah'ı inkâr etmeleri olduğunu arz etti. Sonra Kraliçelerinin ve memleketlerinin durumunu haber vermelerini istedi ve ne maksatla geldiklerini sordu. Onlar da Belkıs'ın mektubunu verdiler. Mektuba baktı ki, Kendisini nelerle imtihan edecekse tüm konuları etraflıca anlatıyordu. Süleyman (a.s.) elçilere dedi ki, hokka (inci kutusu) nerede? Derhal getirildi. Süleyman (a.s.) dedi ki, bu kutuda gayet büyük ve değerli bir inci var, henüz delinmemiş. Bir de kıymetli küçücük taş var eğri ve zikzaklı olarak delinmiş. Süleyman (a.s.) toprak kurduna emretti. Derhal kurtçuk hem inciyi gayet düzgünce deldi ve bir kılı alıp bir tarafından öbür tarafına kadar geçirdi. Bir başka kurda emretti. O da ince bir ipliğin katlarından kıldan ince bir parçasını alıp küçük değerli taşın içerisinden geçirdi. Oğlanlarla kızları da kolayca seçip bir birlerinden ayırdı. Şöyle yaptı; yemekten önce ellerini ve yüzlerini yıkamaları için su uzatılınca erkek görünüm ve kıyafetindeki kızlar; suyu bir eline alıp öbür eline döküyorlar, sonra da yüzlerini yıkıyorlardı. Kız görünümünde olan erkekler se suyu aldıkları gibi yüzlerine vuruyorlardı.

Elçiler kalan hediyeleri getirince Süleyman (a.s.); hiçbirini kabul etmedi. Tehdid ederek dedi ki, bunları geri götürün.(Bilesiniz ki, Benim sizden isteğim asla Dünya malı değil. Sadece sizlerin Rabbinize Îman etmenizdir.) Sizler güya Bana bir mikdar mal uzatarak varlığıma katkı sağlamak ve Benim dostluğumu mu kazanmak istiyorsunuz? Buna ancak Ahiret lezzetlerinden mahrum olup alçak Dünyanın köleleri olanlar eğilip ilgi duyarlar. Artık şunu anlamışsınızdır: Allah'ın Bana verdikleri; sadece sizlerin Bana getirdiği hediyelerden değil; sizlere verdiği her şeyden çok daha hayırlı ve değerlidir. Rabbim ve tüm âlemlerin Rabbi ve sonsuz kudret Sahibi Olan Allah Azîmüşşan Bana; Dünya ve Ahirete dair pek fazla ve çok üstün nimetler verdi. Bunlar; Yüce Bir Peygamberlik, insanların, cinlerin, rüzgârın, kuşların, havada ve karada bulunan tüm canlıların emrime verilmesi ve daha neler, neler. Sizlere verilenlerse Dünyanın kırıntıları ve geçici parıltılarıdır. Bunlarla ilgi görüş ve anlayışlarınızın eksikliğinden dolayı tıpkı Dünyanın diğer köleleri gibi bu geçici varlıklarla ve hatta Bana getirdiğiniz hediyelerle gururlanıp (aldanıp) şımarıyorsunuz. Önemli olan Ahiret ve ebedî nimetlerdir. Sizlerse ondan habersiz yaşıyorsunuz.

۞ ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ۞

37.Ayet: Ey elçi! Adamlarını al ve Kraliçenize ve Kavmine dön. Onlara isteğimi bildir. Ben onlardan sırf Allah'a Îman edip hüküm ve buyruklarına tam olarak bağlanmaları suretiyle teslim olup kulluk yapmalarından başka bir şey istemiyorum. Bunun için buraya gelecekler ve itaatlerini ispatlayacaklar. Yoksa Ben onlara; insanlardan, cinlerden, yabanî hayvan türlerinden, kuşlardan, her tür yırtıcı hayvanlardan, yılanlar ve akrepler gibi tüm zehirlilerden, onları boğmaya yetecek

olan haşerelerden oluşmuş son derece çok sayıda korkunç olan ve karşı konulamayan bir orduyla gelirim. Onların; ordumun karşısına çıkma güç ve imkânları olmaz. Direnç gösterip savaşmaları mümkin olabilir mi? Bunun sonrasında onları alışıp ayrılmak istemedikleri yurtlarından zayıf ve bitkin düşmüş vaziyette perişanlık içerisinde ve korkunç kuvvet sahibi cinler ve diğer dehşet saçan askerleri elinde perişan esirler olarak sürer çıkarırız.

۞ قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ۞

38.Ayet: Elçi beraberindekilerle verilen hediyeleri geri götürünce ve bütün imtihan ve denemeler de mükemmel bir tarzda çözülünce Belkıs dedi ki, Bu Zat sadece hukümdar olamaz, aksine Allah'ın peygamberlerinden bir peygamber. O'na Yüce Âlemden (Allah tarafından) destek veriliyor. Onunla karşı karşıya gelip savaşmamız mümkin değil. Artık bize gereken O'nunla barış yapıp emrine eğilip O'nun yanında olmaktır.

Sonra Belkıs O'na (a.s.) ikinci bir elçi gönderdi ve şunları anlatmasını söyledi: Yakın zaman içerisinde hizmetinizle şereflenip yanınızda olmak için geliyorum. Çıkacağı ana kadar kusursuz bir yolculuk için tüm sebepleri hazırlamağa başladı. Koltuğunu sarayının yedi kapı içerisine (en korunaklı iç odaya) koydu. Zaten sarayı yedi sarayla çevrili idi. Bütün kapıları kapattı. Her bir kapının karşısına çok sayıda güvenlik görevlisi koydu. Sonra da Süleyman'a (a.s.) doğru yola çıktı. Süleyman'a (a.s.) yaklaştığında; o an koltuğunda oturan Süleyman (a.s.) gelmekte olan büyük bir insan topluluğu gördü. Sıralar halinde gelen topluluğun ön sırası ile son sırası mesafesi beş-sekiz bin metre kadardı. (On binlerce kişi gelmekteydi.) Süleyman (a.s.) onların kimler olabileceğini sorunca (istihbaratçılar) dediler ki, Belkıs, adamları ve ordusu; emrinize uyarak huzurunuzda Îman ve İslâm ehli olmak üzere geliyorlar. Süleyman (a.s.) çevresinde bulunan insanlara ve cinlere dedi ki, ey efendiler! Sizlerden hanginiz; onlar Bana gelmeden ve Huzuruma İslâm'la şereflenen Müslimanlar olarak girmeden O Hanımın tahtını Bana getirebilir?

۞ قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ۞

39.Ayet: Çünkü onlar geldikten sonra tahtını Belkıs'tan izin almadan getirmek caiz olmaz. Zira gelince İslâm'a girecek. Müslimanın malı kendisinin izni olmadan alınıp taşınmaz.

Süleyman'ın (a.s.) isteğine cinlerden bir ifrit yani; iri yapılı, pis ahlaklı, azgın ve adı Zekvan veya Sahr olan dedi ki, onu Sana; yapmakta olduğun işini tamamlayıp kalmandan önce getiririm. Âdeti üzere öğle vakti yakınına kadar hukûmet işleri için otururdu. Hulasa O Kadın buraya gelmeden tahtı Sana getirebilirim. Gerçekten ben bu tahtı taşımada çok güçlüyüm. Onu sarsmadan, ayaklarını ve parçalarını

dökmeden getiririm. Hem de güvenilir biriyim. Onun hiçbir parçasına ve süslerine dokunmam.

۞ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ

قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ۞

40.Ayet: İstenen vakti uzun ve ifriti bu iş için hareketçe ağır buldu ve bundan daha süratlisini istedi. Kendisinde Allah'ın Kitabından muazzam bir bilgi olan bir deha sahibi dedi ki, Senin gözünün bakışı tekrar Kendine dönmeden yani; gözünü kıpırdatmadan önce onu Sana getiririm. Bu ifade son derece çabuk getireceğini anlatmaktadır. Bu Kitaptan maksad; Allah'ın her şeyi kuşatan ilmidir. Buna kader, Allah'ı İsimlerinin Âlemi, Levh-ı Mahfuz ve A'yan-ı Sabite (değişmez olan belirli varlıklar) dahi denir. Bu Zata Allah'ın İsimlerinin özel sırları verilmiş ve bu ilimle bir şeyi bir anda getirip bir anda yok etmeğe güç yetiriyordu. İsmi; Berhıya Oğlu Asaf idi. Hulasa tahtı o anda getirdi. Süleyman (a.s.); tahtı Belkıs'ın gelmesi vaktinden önce, hem de derhal o anda yanında konmuş ve güzelce yerleşmiş olarak görünce Rabbine yönelip Kendisine akıp gelen nimetlerine tekrar-tekrar şükretti ve dedi ki, uzak bir mesafeden pek büyük bir tahtın, çok ağır ve çok büyük olmasına rağmen bir anda getirilmesi Rabbimin Bana pek üstün bağış ve ikramıdır. Pek büyük nimetlerinden olan bu ikramı Beni imtihan etmek için yaptı ki, Kendisine şükredecek miyim, Bana devamlı gelmekte olan nimetlerine şükretmekte aciz kaldığımı bilerek O'nun sayısız nimetlerine devamlı şükretmeğe çalışacak mıyım? Bana olan nimetlerini tam olarak bilemiyorum. Onların hakkını nasıl öderim? Elbette bu konuda aczimi kabullenmekteyim. Tüm bunlara rağmen şükreden bir kul olmağa çalışacak mıyım, yoksa nankörlük mü yapacağım? Hem şükretmek de Allah'ın verdiği bir başarı ve bir başka nimettir. Zira Allah'ın; kimsenin şükretmesine ihtiyacı yok. O (c.c.) bundan Münezzeh. Kim Allah'ın nimetlerine şükrederse kendisi için şükretmiş olur. Zaten bunun için yaratıldı. Hem şükretmekle nimeti artırılacaktır. Kimde Allah'ı inkâr eder ve nimetlerine nankörlükte bulunursa kendi zararınadır. Çünkü nimeti noksan olur ve çetin azaba uğrar. Bilesiniz ki, Rabbim; sonsuz zenginliğin Sahibi olup hiçbir şeye muhtaç değil. O (c.c.) her türlü fayda ve gelirlerden Münezzehtir. O öyle bir Cömert ki, yaptığı hiçbir işi bir sebep ve gaye için yapmaz, verdiği nimetleri karşılık için vermez.

۞ قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ۞

41.Ayet: Belkıs adamlarıyla beraber Süleyman'a (a.s.) yaklaşınca Süleyman (a.s.) çevresinde bulunan görevlilere dedi ki, Belkıs'ın tahtında bir takım süslerde ve üzerine konmuş süs eşyalarında değişiklik yaparak O'nun bilemeyeceği hale getirin.

Bakalım üzerine oturduğunda bu tahtın Kendi tahtı olduğunu idrak edecek mi, yoksa normal olarak bu tahtın Kendi tahtı olması mümkin olamaz diye şaşkınlık mı gösterecek? Böylece hem Belkıs'ın aklını ölçmek ve hem de gözün göremeyeceği harika hallere ve aklın imkânsız gördüğü mucize ve kerametlere inanıp inanmadığını denemek istemiş. Derhal değişiklik yapmışlar.

۞ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ۞

42.Ayet: Süleyman (a.s.) billurdan (değerli camlardan) bir köşk yaptırmış. Çevresine suyu doldurup içerisine balıklar ve kurbağalar gibi suda yaşayan canlılar doldurup üzerini yine mükemmel camlarla kaplatmış. Tahtı da bu suyun üzerine koymuştu. Cam o kadar berraktı ki, bakınca sudan başka bir şey gözükmüyordu.

Belkıs gelince Süleyman (a.s.) o köşkte koltuğunun üzerinde oturuyordu. Önce Belkıs'a dendi ki, Senin tahtın bunun gibi midir? Tahta göz atıp inceledikten sonra dedi ki, aynen onun gibidir. Kendi tahtı olduğunu kesin olarak anlamıştı, ancak yalan söylemiş olmaktan korunmak, bir de soruya cevabın uygunluğu için benzetme yaptı ve bu Benim tahtım demek yerine tahtım gibidir dedi. Belkıs Süleyman'ın; Kendisini kabul edip konuşmalarını güzel ve yerinde bulduğunu sezdikten sonra O'nu (a.s.) tasdik için hareket etti ve dedi ki, Sana Îman etmemiz için bu gibi mucizeler ve harika hallerle Bizi imtihan etmene gerek yok. Çünkü Senin; sözlerinde doğru ve Hak Peygamber olduğuna dair ve Sana Îman etmemiz için Bizlere önceden bilgi verildi. Biz buraya gelmeden önce Seni denedik ve Allah'ın verdiği akılla Senin Peygamber olduğunu ve Allah tarafından desteklendiğini idrak ederek topyekûn Müsliman olmak üzere Sana geldik ve tam bir teslimiyyetle Sana uyuyoruz.

۞ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ۞

43.Ayet: Allah'ın Belkıs'a bağış ve ikramı olarak Süleyman'ın Peygamber olduğunu anlamasından sonra Belkıs'ı; Allah'tan başka taptıklarından vazgeçirdi. Yani Allah Teâlâ: O'nu Güneşe tapmaktan vazgeçirdi. O atalarını taklid ederek Güneşe tapıyordu ve Allah'ı inkâr eden kâfir toplum içerisinden yetişmişti.

۞ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ

قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

44.Ayet: Sonra Belkıs'a Süleyman (a.s.) tarafından emredilerek dendi ki, saraya gir. Derhal deneni yerine getirmek için hareket etti. Kapı açılıp sarayı gördüğünde sarayın etrafını büyük bir su kitlesiyle çevrili sandı. Anlatıldığı gibi su üzeri muazzam berrak camlarla kaplı ve su içerisinde canlılar dolaşıyordu. Eteklerini

suya girmek için dizkapakları altına doğru çekmeğe başlayınca Süleyman (a.s.) dedi ki, bu saray sanat eseri olan parlak ve değerli camdan kaplı olan bir yapıdır. Eteklerini indir. Su camla kaplı. Süleyman'a (a.s.) yanlış haber ulaştırmışlar ve Belkıs'ın ayaklarının hayvan ayağı gibi olduğunu söylemişlerdi. Belkıs dizkapaklarının altına doğru biraz açınca güzel bir hanımın organlarından farkı olmadığını görünce derhal kapatmasını emretti ve Allah'tan mağfiret diledi. O da derhal eteklerini indirdi. Zannetmişti ki, Süleyman bu derin suda Kendisini boğacak. Onun üzerinin billurlarla kaplı olduğunu anladı ve saraya girdi. Kötü zanda bulunduğundan dolayı dedi ki, ey Rabbim! Allah'ın Peygamberine kötü zanda bulunduğum için Kendime zulmettim.(Burada Belkıs'ın üzüldüğü zulmü; bir ömür Allah'ı tanımadan yaşamasıdır.) artık Allah'ın Sevgili bir Peygamberi Olan Süleyman yanında ve her konuda O'na (a.s.) teslim olduğum halde âlemlerin Yegâne Rabbi, Tek Ma'bûd'ü Olan Allah'a teslim oldum ve İslâm'la şereflendim. O'ndan başka ilâh yok ve Rabbim de sırf O'dur.

﴿ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴾

45.Ayet: Onunla evlendiği konusunda değişik görüşler olsa da en doğru olan görüşe göre evlendi. Her ikisi de bu Dünyadan göçtüler. Allah'ın selâmı üzerlerine olsun. Çünkü Allah Azıîmüşşan her an yeni iş ve icraatlar yapmaktadır. Bu âlem üzerinde bulunan her şey yok olacak. Lütuf ve kahrın Tek Sahibi Olan Allah'ın Varlığı kalacak. O (c.c.) hep vardı ve hiç yok olmayacak. Sübhaneh ve Teâlâ.

Rahmet ve cömertliğimizin, iyilik ve ikramlarımızın kullarımızın seçkinlerine bol olması sebebiyle Kardeşleri Salih'i (a.s.) Semud Kavmine; her türlü başkaldırma, bozukluk ve azgınlık belirtileri ortaya çıktığı bir anda davette bulunması için gönderdik ve onlara şöyle demesini emrettik: Allah'a tam bir teslimiyyetle eğilip hakkıyla kulluk yapın. O'nun koyduğu sınırların ve buyrukların gereği olan kulluk çerçevesinden çıkmayın ve asla O'na karşı diklenmeyin. Onlara daveti açıklaması ardından derhal ayrılığa düşüp birbirleriyle uğraşıp kavga eden iki gurup oldular. Bir gurup O'na (a.s.) İman edip tasdik ederek her konuda O'nun yanında yer aldı. Diğer gurup inkâr edip düşmanlıklarını sürdürdü.

﴿ قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾

46.Ayet: Salih (a.s.) inkâr edip yüz çevirenlere dedi ki, ey Kavmim! Sizin göreviniz Rabbinize İman ederek O'nun kahrından gazap ve azabından korunmakken niçin türlü iyiliklerin olmasını gerektiren güzelliklerden önce kötü olanı; Allah'ın kahrını ve türlü azaplarını üzerlerinize gerekli kılan kötülükleri yapmak suretiyle zarar ve kötülüğünüze olanı acele olarak istiyorsunuz? (Bana diyorsunuz ki, eğer Peygamber olduğun iddianda doğru isen Allah'ın azabını hadi getir. Azabın

gelmesini değil de kurtuluşu isteyin.)Rahmet ve mutluluklara ermeniz için O sonsuz af ve mağfiret Sahibi Olan Allah'tan sizlerden meydana gelen günah ve inkârınızın silinip affedilmesini isteseniz olmaz mı? Bilesiniz ki, acele olarak istediğiniz azap geldiğinde pişman olup tevbe ederek af dilemeniz hiçbir fayda sağlamaz.

۞ قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ۞

47.Ayet: İnkârda ısrarları sebebiyle başlarına gelecek olan Allah'ın kahrı ve azabının belirtileri gözükmeğe başlayınca ve kıtlık baş gösterince Salih'e (a.s.) öfkelenerek dediler ki, Senin ve Sana uyanların yanlış tutumlarınız sebebiyle uğursuzluklara battık. Çünkü tüm bu uğursuzluklar sizlerin yeni bir Dîn ortaya koymanızdan sonra oldu. Salih (a.s.) onlardan bu azgınca saçmalıkları duyduktan sonra onların Îman edip düzelmek isteyecek insanlar olmadıklarını idrak etti ve onlardan tamamen umudunu kesti ve cevap olarak dedi ki, sizin uğursuzluğunuz ve iyi-kötü tüm gelirlerin sebepleri Allah katında ve Levh-ı Mahfuzda sabittir. Sizlerin yaptığı işlere göre bütün karşılıklar hakkınızda yazılıdır. Uğursuzluğunuzu bizden bilmenizin bir anlamı yok. Eğer sizler Allah'ın sevdiği insanlar olarak iyi işler yaparsanız başınıza iyilikler gelir. Eğer Allah'ın gazab ettiği kötülerseniz; o zaman bilesiniz ki, başınıza gelecek büyük-küçük azabı sizler hak etmişsinizdir. İş sizlerin bildiği ve iddia ettiğinin aksine olarak sizler; içinde bulunduğunuz kâfirlik ve kötülüklerden vazgeçmeniz için türlü sıkıntılarla zorda kalmak ve bela dalgalarıyla boğuşmak suretiyle imtihan olmakta olan toplumsunuz. Eğer aklınızı başınıza alıp Allah'a dönüş yapmazsanız sizleri uyarmak için gelen bu sıkıntıların ardından Allah'ın tehdidle haber verdiği azabı gelir ve kesin olarak kökünüzü kazıyarak sizleri yok eder.

۞ وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ۞

48.Ayet: Salih Peygamberin (a.s.) sözünü duyduktan sonra daha da azgınlık göstererek O'nu öldürmeyi istediler. Şehirde dokuz çete yani; dokuz kişi vardı. İttifak ederek bir çete oldular. Raht kelimesi çete demek olup çoğuldur ve tekili yoktur. On kişiden aşağı olan guruba denir. Bunlar birlikte Salih Peygamberi (a.s.) öldürmeğe karar verdiler. Bunların işleri; bozgunculuk ve tahribat yapmaktı. Türlü bozukluk ve kötülüklerle Yeryüzünde zulüm ve tahribat yapıyorlardı. Asla yararlı bir şey yapmazlardı.

۞ قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۞

49.Ayet: Kendilerini kahredecek olan Allah'ın azabının geleceği kesin olarak anlaşılınca Salih Peygamberi ve beraberindeki Mü'minleri öldürmeğe kasdettiler ve aralarında dediler ki, kesin olarak Salih'e ve Ailesine gece baskın yapıp

öldüreceğimize dair Allah'a yeminler ediniz. Azap bizim işimizi bitirmeden önce böylece biz O'nun işini bitiririz, sonra da O'nun intikamını almak isteyen yakınına da yemin ederek deriz ki, Salih'in ve Ailesinin öldürüldüğü yeri biz hiç görmedik ve orasını bilmiyoruz. O'nu bizler nasıl öldürmüş olabiliriz? Bizler gerçekten doğru söylüyoruz.

❁ وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ❁

50.Ayet: Hulasa böyle bir muazzam hile ile Peygamberimizi öldürmeğe plan yaptılar. Biz de onları helâk edip yok etmek için çetin bir plan yaptık. Elbette bizim planımız onlarınkinden çok muazzamdı. Çünkü o hilebaz hainler Salih'i arayıp O'nu taşlarla öldürmeğe kasdettiklerinde ve planlarını icra etmekle meşgulken meleklerimize; o zalimlere şiddetle haykırarak taşlar yağdırın diye emrettik. Melekler derhal korkunç bir gürültü ile onlara haykırıp taşlar yağdırdılar. Kendilerine gelen azap çığlığının dehşetinden ve son derece korktuklarından dolayı öyle bir hale düştüler ki, Salih'i de (a.s.), çığlığı çıkaranı da ve başlarına taşlar yağdıran korkunç düşmanların kim olduğunu da anlayamaz oldular ve maksadlarına ulaşmadan kahredilerek yok edildiler.

❁ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ❁

51.Ayet: Ey bakıp gören ve dersler alan! Bak gör ki, o fitne ve fesad ehli tahribatçıların plan ve tuzaklarının sonu ne oldu? Kendilerine dönüp başlarına geçti. Kahır ve hışmımız gereği; korkunç cinayetler işlemeğe yeminleşen o dokuzlu çeteyi ve kendilerine destek veren kavimlerinin tamamını helâk edip yere geçirdik ve arkalarında kimseleri kalmadı.

❁ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ❁

52.Ayet: Bakınız işte yıkılmış yurtları, yerlere geçmiş suretleri, yıkık harabeleri ve tavanları üzerine uçmuş olan duvarları. Yaşarlarken bu yapılara türlü sıvalar ve boyalar yaparak ne süslemeler yapıp nasıl nesneler kullanarak sağlamlaştırmışlardı. Onların başlarına gelen korkunç azap onların; Allah'ın hüküm ve buyruklarına uymayan, kâfirlikte ısrar edip zulüm ve tahribattan vazgeçmemeleri sebebiyle oldu. Bilesiniz ki, onlara uygulanan bu plan ve helâk etmede; akıl sahibi olup Yaratanlarını bilen ve O'na hakkıyla kulluk yapan toplum için sonsuz kudretimize ve buyruklarımızı tanımayanlardan intikam aldığımıza delil ve belgeler var.

۞ وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۞

53.Ayet: O zalimleri helâk etmemizden sonra Rablerine Îman edip Gönderdiği peygamberini tasdik ederek her konuda O'nun yanında olan Mü'minleri gelen o musibetten koruyup kurtardık ve onlardan kalan nice mal ve ganimetlerin de sahipleri oldular. Bu Mü'minler; Îman ve İslâm'da ihlâs sahipleri olarak İslâm'a aykırı olan zulüm ve taşkınlıktan sakınıyorlar, kahır ve gazabımızdan korkuyorlar, Bize ve Peygamberimize saygısızlık yapmıyorlardı.

۞ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ۞

54.Ayet: Yine sağlam hıkmetimizin ve kusursuz bilgimizin gereklerinden olarak Lût'u (a.s.) insanlık için koyduğumuz üreme tarzını hiçe sayarak aklen ve Dînen gayet iğrenç olan erkeklere ilişmeyi icra ederek kurallarımızı çiğneyen hukümlerimizin gerekli kıldığı çizgilerden çıkan topluma Peygamber olarak gönderdik. Ey peygamberlerin En Kâmili! Lût'un (a.s.); insanlık mertebesinden düşmüş olan Kavmine yaptıklarının iğrençliğini anlatmak için ağır bir soru sorarak kabul edilmez olan sapıklıklarından onları vazgeçirmek için onlara şu konuşmasını insanlığa anlat: Sizler; o iğrenç işi yaparken ne kadar iğrenç olduğunu görüp bilerek bu iğrenç işi yapmağa devam edecek misiniz?

۞ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ۞

55.Ayet: Ey zalimler! Sizler eşekler gibi şehvetlerinize kul köle oluyorsunuz öyle mi? Sizler kadınlarınıza değil de şehvetinizin sapıkları olarak sizin gibi erkeklere ilişiyorsunuz. Hal bu ki, Allah Azıîmüşşan; çoğalıp türünüzün devam etmesi için hıkmetinin gereği olarak kadınlarınıza ilişmenizi helal kılmıştır. Sizler canlılar arasında akıl sahipleri olup kötülükleri ve ahlakî güzellikleri seçecek olan akla sahipsiniz. Sizler akıl sahipleri değilsiniz, aksine cehalete dalmış olan gafil ve cahil bir toplumsunuz. İnsanın ayırıcı özelliği olan akıl ve idrakin gereği olan insanlıktan çıkmışsınız ve yabanî hayvanlar gibi yapıyorsunuz. Hatta her hayvan bunu yapmaz ancak eşekler gibi şehvetinin esiri olan en rezil hayvanlar yapar. Ey zalimler! Bakınız ve görünüz ki, hayvanlar içerisinden sizlerle bu işte ortak olanlar hangisidir?

۞ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ۞

56.Ayet: O'ndan her türlü ağır suçlamaları ve yaptıklarının iğrençliğini duymalarından sonra Kavminin cevabı şunu demelerinden başka bir şey olmadı: Lût Hanedanını (Ehl-i Beytini yani; Lût'u, Ailesini ve O'na inananları)

memleketinizden çıkarın. Çünkü Onlar; bizim yaptığımızı yapmaktan gayet uzak kalan ve temiz olduklarını iddia eden insanlardır.

Onlar; şehvetlerinin kölesi olmakta akıllarını kaybedip cehalet ve sapıklığa batan, hayvanlar gibi yaşamaktan zevk alan zalimler olduklarından aralarında konuşup danışarak bu iğrenç cevabı verdiler ve dediler ki, madem bizlerle olmuyorlar, yaptığımız işi pis ve iğrenç buluyorlar o halde memleketimizden çıkaralım da kirlenmesinler. Tabi bunu dalga geçtikleri ve sırf onların takva ehli Mü'minler olmasından rahatsız oldukları için söylüyorlardı.

۞ فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ۞

57.Ayet: O iğrenç toplum azabın gelerek kendilerini helâk etmesini hak ettiklerinde; azabın ve helâkin gelmesi öncesinde Lût'u, Ailesini ve inananları O memleketten çıkarıp kurtardık. Çünkü Biz Onları; daima koruyup kollamaktaydık. Ancak Lût'un Karısını kurtarmadık. O Kocasına (a.s.) Îman etmeyen, daima O'na zıt düşen, kâfirlerin yaptıkları iğrençlikleri hoş görerek destek veren ve böylece Efendisine hainlik yapan birisiydi. Bundan dolayı onun önceden; geride kalanlardan ve helâk olanlardan olmasını takdir edip böyle karar verdik.

۞ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ۞

58.Ayet: Lût'u ve inananları oradan çıkartıp kurtardıktan sonra zalimlerin üzerine korkunç bir yağmur yağdırdık ki, o yağmur öldürücü taşlardı. Uyarılanların (ve uyarı dinlemeyen zalimlerin) yağmuru ne kötü yağmurdur. Onların başlarına yağan o korkunç yağmur, onları; hayvanları ve barınaklarıyla beraber taş yığınına gömdü ve hiçbir canlı kalmadı.

۞ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى آللّٰهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

59.Ayet: Allah Azıîmüşşan Sevgili Peygamberi Hz. Muhammed Efendimize (s.a.v.); üstün değerlere, katından bağışlanmış yüce ikramlara sahip olan bazı peygamberlerin hayat hikâyelerini ve yüce mertebelerini anlattıktan sonra onlara verdiği büyük nimetlerden ve yüce ikramlardan dolayı Rabbine devamlı şükretmesini ve sürekli övgüde bulunmasını emretme konusunu icra etmeğe yöneldi. Zira her bir peygamberin diğer peygamberlere verilen nimetlerden dolayı Allah'a şükretmesi kardeşlik hakkıdır. En Sevgili Peygamber de (s.a.v.) bunu yaparak kardeşlik hukuku ebediyyen yaşasın, gerçek birlik ortaya çıksın, Dünyalık elbiselerden, geçici niteliklerden ve her türlü sonradan olma ilgi, alaka ve akrabalıklardan soyunularak manevî giysiler ve yüce nitelikler giyinilip kuşanılarak yüksek şereflere ulaşılsın. Bu sebeple Yüce Mevlâ buyurdu:

Ey peygamberlerin En Kâmili! Senin Kardeşlerin olan Peygamberlerin üstün niteliklerinden bir kısmını Sana okumamızdan sonra Bize hamd etmen ve Bizden onlara selâm okuman için de ki, nimetlere ve ikramlara eren insanların, cinlerin ve Allah'ın varlık Denizinden üzerlerine hayat suyunun çisentilerinden serpintiler olarak Güzel İsimlerinden yansımak suretiyle varlık sahasına çıkan varlıkların tamamının dillerinden söylenip meydana gelen tüm hamd, övgü ve her türlü güzel nitelikler Var ve Bir Olan, her türlü hamd ve övgüyü hak eden Allah'adır. O'na sonsuz şükürler olsun ki, tüm varlıkları rahmetinin gereği olarak Yüce Sıfatlarının gölgelerinin uzanıp yardım etmesiyle meydana getirmiştir. Yine O'ndan (c.c.) devamlı ve peş peşe olarak inen selâm, selamet ve rahmetler; seçip peygamberlikler verdiği sevgili kullarına olsun. Onları (a.s.) yarattığı kulları arasından seçti ki, gaflet ve sapıklık çöllerinde kaybolanları Hak Yola erdirsinler, Yaratanlarına halife olmak makamından düşen noksan ve kusurlu insanları olgunlaştırıp o yüce mertebeye erdirsinler. Onlar; halife olma makamına ulaşmaktan alı koyan Dünyanın kırıntılarına gönül vererek o mertebeden düşmüşlerdi. Halife olma makamı; Allah'ın Birliğine kavuşma makamıdır ki, kuruntu ve hayalden ibaret olan her türlü varlık bağlarını ve alakalarını varlık sahasından düşürüp yok eder. Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana; Hak Varlık hakkıyla bilinip göründükten sonra bilgisizlik ve körlüklerinde sırf inad ettiklerinden dolayı Allah'tan başka varlıkları ilâh edinen müşriklere ağır bir soru sorarak de ki, Ezel-Ebed Var ve Bir Olan, sonsuz kudretin, iktidar ve yönetimin Tek Sahibi olup kullarının tüm yararlarını, her türlü ihtiyaçlarını temin Eden, kullarının içlerini ve dışlarını her türlü kir ve engellerden arındırarak onları;yoktan var edildikleri gaye ile ilgili bilgilere Erdiren Allah mı daha Hayırlı ve Yararlı, daha Güzel ve onlara daima daha yakın, yoksa o şirk koştukları zavallı tanrıları mı? Bilirler ki, Hakka karşı inad edip diklenerek Allah'a şirk koştukları o tanrıları da; Allah tarafından yaratılan ve Allah'ın kahrı altında yok olmağa mahkûm olan gölgeden ibaret varlıklardır.

۞ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ

مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ۞

60.Ayet: Allah Azıîmüşşan; müşrikleri şirk ve inadlarından vazgeçirmek için tam bir hakaret ve azarlama ile dedi ki, yo, elbette etkin sebeplere sahip olan Gök ve ötesindeki Yüce Âlemleri ve O Yüce Âlemlerin etkilerini kabul ederek tabiatların ve nice varlıklarla bitkilerin var edilmesine sahne olan Yeryüzünü yoktan Vareden Allah pek Hayırlı, pek Yararlı ve her şeyinize çok Yakındır. O sizlere Gökten su

indiriyor. O su ile her türlü tabiat, oluşum, işlev ve karakterleri taşıyan kuru toprağın ölülüklerini diriltip canlandırıyor ve yeşertiyor. Böylece Gökten indirmemiz sonrasında o su ile sizler için göz alıcı, pek parlak bitkiler, bağlar ve bahçeler var etmekteyiz. Eğer Allah'ın bitirip var etmesi olmasaydı sizler için o bahçelerin bir ağacını dahi yetiştirmek mümkin olmazdı. Şimdi sizler; Allah'la beraber bir başka ilâh'a eğilip kulluk yapıyorsunuz öyle mi? Hal bu ki, tam bir bağımsızlıkla dileyip seçimini yaparak sizlerin tüm yararlı ihtiyaçlarını sağlayan O'dur (c.c.). Tüm bu açıklama ve uyarılara rağmen Allah'tan başka ilâh edinen o beyinsizler yola gelmezler, aksine onlar; tek kurtuluş Yolu olan Tevhıîdin Hak Yolundan sapıp bâtıla giderler. Şaşkınlıklarında inad edip Tevhıîdi terk ederek yok olmağa mahkûm olan şirke saparak, Allah'tan başka varlıklara ilâhlık vererek sapıklığa yürürler.

۞ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ

بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

61.Ayet: Yo, o şirk ehli sapkınların inanıp icra ettikleri gibi değil. Elbette Yeryüzünü karargâh Yapan, suyun tabiat ve karakterinin kuşatıcılık olmasına ve Yeryüzünü kuşatıp Yerküresinden görünebilecek ve yaşanabilecek bir yer bırakmayacak halde olmasına rağmen suyu belli yerlerde tutup Orasını (Yeryüzünü); yerleşip yaşayacağınız muazzam bir yer haline Getiren Allah Azıîmüşşan; elbette pek Hayırlı, pek Güzel Bir Sahip ve her ihtiyacınız için çok Yararlıdır. Yeryüzünden bir kısmını sizler için suyun dışında karargâh yaptıktan sonra (bu kara ve toprak parçası denen) su dışında görünen kısmın aralarında nehirler yaratmış ve böylece sizlerin bolluk ve hoşnutluk içerisinde yaşamanızı sağlamıştır. Birde Yeryüzünün sağlamlığı ve istikrarı için yüksek dağlar var etmiştir. O dağlar arasında dereler, içerisinde madenler, sayısız ham maddeler, su kaynakları ve hayvanlar için otlaklar yaratmıştır. Bütün bunlar sizlerin yararına olarak ihtiyaçlarınızı gidermek içindir. Biri tatlı ve biri tuzlu ve gayet acı su denizi olan iki deniz arasına öyle bir sağlam engel koymuş ki, bilemezsiniz. Bu sayede birbirlerine karışmazlar ve sizlerin bilemediğiniz sayıda ihtiyaçlarınız temin olunur ve Yeryüzündeki geçim düzenleriniz bozulmaz. Ey cahiller! Bütün kâinat Allah'ın memleketidir (Sahip olduğu idare sahasıdır). Sizler dâhil her şey O'nun tarafından yaratılmış olan varlıklardır. Gerçek Varlık Sadece Kendisi olup her şeyi yoktan var ettiği gibi tekrar yok edecek, Varlığında ve yönetiminde Tek Olan Allah'la beraber bir ilâh mı var! Bunca açıklamalara rağmen eşi ve benzeri olmayan, sonsuz kudret Sahibi Allah'tan başka asla ilâh olmadığını bilmezler. Akıllarını çalıştırıp ilim ve anlayış sahibi olmazlar, aksine cehalet ve gaflete dalarak Allah'ın Varlığından, Birliğinden ve

O'nun Yüce değerlerinden ve Tek İlâh olduğundan habersizce yaşarlar, bu konuda cahilliği ve hatta sapıklığı bırakmayı bilemezler, Allah'a karşı edepsizliklerini sürdürmeğe devam ederler. Bu sebeple cehaletlerinde inad ve ısrar ederek; Melekler Allah'ın kızlarıdır, İsa Allah'ın Oğludur gibi Allah'ın Şânına yakışmayan niteliklerden bahsederler. Allah Teâlâ; onların her türlü sapıklıklarından Münezzehtir.

۞ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۞

62.Ayet: Yo, gerçekler sizlerin cehalet ve sapıklık içerisinde boğularak bozuk görüşler peşinde sürüklenip pis arzularınız peşinde saçmalıklarda bulunmanıza göre değil. Elbette sonsuz kudrete Sahip olup her bir çaresizin, işinde, icraatında ve bulunduğu durumda her bir aciz kalan, çıkış ve kurtuluş yolu bulamayan her bir kimsenin isteğine karşılık verip imdadına Yetişen Allah pek Hayırlı, sonsuz güzelliklerin Sahibi ve pek Yararlıdır. Vurulup kalan, bayılıp düşen, zarardan dolayı çığlıklar atan her bir kimsenin dua edip yakarışta bulunduğunda imdadına Allah'tan başka kim yetişebilir ve çare olabilir? O'dur (c.c.) üzüntülerle boğuşma anında kazazedelere ve musibetlere uğrayanlara yardım yapıp tüm kötülükleri Gideren. Ayrıca sizleri; sizden öncekilerin yerlerine geçirip Yeryüzünde Yaşatan ve tüm ihtiyaçlarınızı temin Eden O'dur (c.c.). Ey cehalete batmış olan inatçı zalimler! Allah'la beraber bir başka ilâh olabilir mi? Sizler asılsız varlıklar peşinde koşarak karakterinize yerleşmiş olan cehalet ve Allah'ın Varlığından habersiz yaşamanız sebebiyle çok az düşünüyorsunuz. Ey inatçı ve nankör kâfirler! Her an sizlere türlü nimetler Veren Allah'ın peş peşe gelen nimetlerini anlayıp idrak edemiyorsunuz.

۞ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ

تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

63.Ayet: Yo, sizler kendinize gelmiyor ve sizleri yoktan var ettiği gibi sayısız nimetleriyle Yaşatan Allah'ı tanımıyorsunuz. Elbette sizleri yaratıp yaşattığı ve sayısız nimetler verdiği gibi Yeryüzünde; karada ve denizde parlayıp duran yıldızlar gibi nice alamet ve işaretlerle yollar göstererek hedeflerinize Erdiren, rahmeti ve yağışları müjdeci olarak hoş rüzgârlar Gönderen Allah (c.c.) pek Hayırlı ve çok Yararlıdır. İndirdiği o su ile kuru toprakları canlandırır. Her türlü bitkiyi, hububat ve ürünleri yaratarak canlıların diri kalmalarını sağlar. Allah'la beraber tüm bunlara kadir olan bir başka ilâh olabilir mi? Ey ahmak cahiller! Kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan, sizleri yarattığı gibi merhamet edip tüm ihtiyaçlarınızı Karşılayan Allah'tan başka zavallı varlıkları tanrı edinip tapıyorsunuz. Hal bu ki, bağımsız ve sonsuz kudretin, üstün hıkmetin (pek üstün ve sağlam ilim ve icraatın)

Sahibi Olan Allah; Kendisine herhangi bir şeyin benzetilip denk tutulmasından, müşriklerin putlara, eserler, icraatlara, resim ve cisimlere taparak şirk koşmasından, eş ve benzerden uzaktır, Münezzehtir ve pek Yücedir.

۞ أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞

64.Ayet: Yo, sizler insan olmanızın gereği olan aklınızı kullanmıyor nereden ve nasıl geldiğinizi, nereye ve nasıl gittiğinizi düşünüp dersler almıyorsunuz. Bilmeniz gerekir ki, tüm yaratılmışı lütuf ve rahmetinin eseri olarak her birini eşsiz suret ve karakterde ilk baştan yoktan var edip onların öldürülmeleri ve yok olmaları sonrasında tekrar muazzam tarzda diriltecek Olan Allah pek Hayırlı ve pek iktidarlıdır. Bütün iyiliklerin ve sonsuz nimetlerin Sahibi Olan Allah Azîîmüşşan; öyle Bir Zat (Varlık ve Kimlik Sahibi) ki, sizleri besliyor, türlü gıdalarla ve sayısız nimetlerle; sayısız karışımlardan meydana gelmiş ve bir o kadar gıda türüne muhtaç olan varlıklarınızı ayakta tutuyor. Bu rızıkların bir kısmı sizlere Gökten inip gelirken, bir kısmı da Yeryüzünden hasıl oluyor. Sonsuz kudrete Sahip olarak kuru ve cansız topraktan ve bomboş gördüğünüz Gökten sayısız güzellikler ve aklı şaşkına çeviren hallerdeki bunca rızıkları yoktan var edip türlü hallerden ve değişik yollardan geçirerek sizlere yiyecek ve içecek yapıp sonra da varlıklarınıza eritip Dokuyan Allah'tan başka ve O'nunla beraber bir ilâh daha mı var ey ahmak müşrikler? Sizler bunca delillere, sayısız belge ve açıklamalara rağmen şirk ve kâfirliğinizde tam bir inatla ısrar ediyorsunuz.

Ey peygamberlerin En Kâmili! O zalimlerin bunca yol gösterici belgeleri ve açıklamaları duymasından ve Kitabında devamlı anlatılan gayet açık ve kesin belgeleri ve sayısız şahidleri görmesinden sonra onları susturup azarlaman için de ki, ey ahmaklar! Eğer iddianızda doğru iseniz; taptıklarınızın (buyruklarına uyduklarınızın) ilâh olduklarına dair belge ve kanıtlar getirin.

۞ قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ۞

65.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O inkârcı müşriklere rezil edici ve aciz koyucu konuşmanı sunduktan sonra; eş, ortak ve sonradan olma tüm varlıklardan, onların kusurlu ve noksan niteliklerinden uzak ve Münezzeh olan Tevhîd'den (İlâhî Birlikten) doğup gelen yüce bir sözle de ki, Gök ve ötesinde bulunan Yüce Âlemlerde olan (melekler gibi) varlıklar, Yeryüzünde bulunup akıl ve idrake sahip olan (insanlar, cinler ve Şeytan gibi) varlıklar (ve hiçbir kimse); aklın, idrakin ve tüm duyu organlarının kavraması dışında olan gaybı(Allah'ın Kendisine sakladığı gizli ve bilinmez âlemi ve içindekileri bilemez ancak sırf Allah Kendisi bilir. O (c.c.)

tüm zamanlardan ve mekânlardan Münezzehtir.Öyle ki, bütün varlıklar Allah'ın Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının kuşatması ve idaresi altındadır. Herhangi bir varlık ve durum konusunda bir varlıkla ortaklığı olmaktan, bölünüp ayrılmaktan Münezzehtir (uzaktır). Her bakımdan Bir ve Tektir. O'nun beraberinde hiçbir şey yoktur. O'ndan başka gerçek hayat sahibi de yok. (Bütün canlar, hayat, güç ve kuvvet ancak O'nunla vardır.) Hiçbir şey; hiçbir konuda O'nunla ortak değildir ki, O'ndan bir şeyin ayrılması söz konusu olsun. Öyle ki, O'nun birliği ve Bir oluşu; hiçbir varlığın bir olduğu gibi değildir. İlmi de diğer ilimler gibi değil. İdraki ve tüm Sıfatları ve Nitelikleri de öyle. Hiçbir hususta hiçbir varlığa benzemez. Görünen-görünmeyen, gizli ve aşikâr her şeyi ilm-i huzurîsi (her şeyi kuşatan, ezel ve ebed var olan ve her şeye kendilerinden yakın olan ilmi)ile; karışıklık, zıtlık, öne alma, geri bırakma olmaksızın, sebep, neden, âlet, araç, zaman, mekân, şart ve gereklere ihtiyacı olma gibi tüm hallerden Münezzeh olarak bilir. Öyle ki, her şey tamamıyla O'nun Yüce Huzurundadır. (O her şeyin yanında, yakınında ve beraberindedir ama hiçbir şey O'nunla beraber değildir. Görmez misin ki, O'nun yarattığı ve idare ettiği Güneş her şeyle beraber ama hiçbir şey Güneşle beraber değil. Allah Azîmüşşan Güneşe de benzemez.)Allah'a göre; gizli ile açık, saklı ile aşikâr arasında hiçbir fark yok. Her şeyi tam olarak görür, bilir ve yönetir. Hulasa Göklerde, Yerdeve tüm âlemlerde olan bütün akıl sahipleri ne zaman ve nasıl diriltileceklerini de bilmezler ve idrak edemezler. Allah Teâlâ kullarına kolaylaştırıp başarılar vererek Ahiretin varlığını, kabirden kalkılarak hesap meydanında toplanılacağına, yapılanların karşılık bulup ceza ve azaba dair kullarına bilgiler vermiştir ancak varlık ve benliklerinin kabirlerinden ne zaman uyanıp diriltilerek çıkacaklarına dair bilgi verilmemiştir. Bunlar gayba dair bilgilerdir ki, gaybı Allah Teâlâ Kendisine özel kılmıştır. Kendisine özel kıldığı gaybî bilgileri ve hadiseleri kimseye; hatta peygamberlerine ve evliyasına dahi bildirmemiştir.

۞ بَلِ ادَّارَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ۞

66.Ayet: Ancak akıl ve şuur sahiplerinin bilgileri Ahiretin varlığını kabul edip olacağının kesin olduğuna ulaşmıştır. Bu da Allah'ın kendilerine ilham edip tarafından anlayışlara erdirilmeleri, kitaplarının ve peygamberlerinin açıklamaları ile sağlanmış, olacağının hakikati kesin olan öldükten sonra dirilişe, hesap için toplanılacağına, dünyada İlâhî buyrukları tutanların Cennete, inkârcı ısyankârların Cehenneme gireceklerine dair kullukla mükellef olan herkese bilgi verilmiş ve buna inanmakla sorumlu tutulmuşlardır. Ancak Kıyametin ne zaman kopacağına ve kabirden kalkışın ne zaman olacağını bilip idrak edemezler. Ahiretin varlığı kesin olarak ispatlanmasına rağmen insanların çoğu Ahiretin varlığı hususunda şüphe

içerisindedirler. Hatta Kıyametin kopacağına ve Ahirete dair bilgi ve sayısız belge bakımından kördürler. Bunun için inanmaz ve ısrarla inkâr ederler.

﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ ﴿

67.Ayet: Allah'ın Varlığına, Birliğine, Ahirete ve Orada olacak hesaba çekilme, ceza görme gibi Allah'ın haber verdiği tüm gerçeklere Îman etmeyip inkâr eden kâfirlerin aşırı inkârlarından dolayı olmasını imkânsız ve kabul edilmez görerek soruyorlar ve diyorlar ki, bizler ve babalarımız ölüp toprak olduğumuzda tekrar diriltilip aynen böyle canlılar olarak kabirlerden çıkarılacak mıyız? Böyle bir şey asla olamaz ve hiçbir sağlam akıl kabul etmez.

﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿

68.Ayet: Sadece bugün Peygamber olduğunu iddia eden Bu İddiacı tarafından bu Ahiret ve Ahirete dair haberle tehdid alıyoruz. Bir de babalarımız Bunun gibi önceki iddiacılar tarafından tehdidler duydular. Öldükten sonra dirilmeğe ve ceza görmeğe dair verilen bu tehdidli haber Bunun gibi geçmiş iddiacıların uydurduğu masallardır. Bu tip insanlardan geçmişten bu güne intikal edip devam ediyor. Cahil halkı kandırıp korkutmak için eski bir âdettir.

﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿

69.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Ahiret Gününü ve O Günde olacakları inkârda aşırı giden, bozuk görüşlerine, pis arzularına uymak ve kâfirlik içerisinde yaşamakta ısrar eden o zalimlere; münakaşa ve tartışma kusurlarından uzak ve gayet hıkmetli bir sözle uyanıp ders almalarını emrederek de ki, ey Ahireti inkâr edenler! İbretlerle dolu olan Yeryüzünde gezin ve suç işlemekte ısrar edenlerin sonlarının nasıl olduğuna bakın. İstediği her şeyi yapmağa Kadir Olan Allah'ın sonsuz kudretini inkâr ediyorlardı.

﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿

70.Ayet: O'nun makdurunun (belirli ölçüler ve sınırlar içerisinde yaratığı yaratılmışın) tamamının önü ve sonu, sayısı ve sınırı var ama kudretinin asla başlangıcı ve sonu yoktur. Bütün yaratılmışı ilkin yoktan var ettiği gibi tekrar diriltmek O'nun muradıdır ve bu muhakkak gerçekleşecek. Bütün yaratılmışı dirilttiğinde onların varlıklarını tam olarak tekrar meydana getirdiği gibi, yürüdüklerini, durduklarını, ömürlerinin başladığı andan sona erdiği ana kadar değişen hallerini ve tüm tavır ve davranışlarını, ne zaman ve nerede yaşadıklarına kadar onlarla ilgili her şeyi de getirip meydana koyacak. Çünkü yaratılmışın başlarına gelen ve onlar tarafından yapılıp ortaya çıkan her şey O'nun (c.c.)

Huzurunda olmaktaydı. Çünkü O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır. Yüce ilminde hiçbir eksilme olmaz, Levh-ı Mahfuzunda yazılı olan hiçbir şeyin hukmü geçmez ve silinip yok olmaz. Allah katında zaman ve mekân olmadığı için bitip tükenme ve yok olma diye bir şey olmaz. Ancak geçerliliği kalmamış, zaman ve mekân darlıklarına batmış olan çürümüş akıllar ve zayıf düşler ve hayaller bu nasıl mümkin olur diyebilir. Çünkü onlar gecelerin kelepçeleriyle bağlanıp esir alınmış, yönlerin muhkem zindanlarında tutsak edilmişlerdir. Bu sebeple zamandan, mekândan, sınırdan ve mikdârdan Münezzeh, sonsuz kudret ve bağımsız irade Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan'ı, O'nun İsimlerini ve Sıfatlarını idrak edemezler.

Kime de can gözü açılmış, perdeler altında kalma, bozulup başkalaşma külleri ile örtülü olma yolları ortadan kalkmış, uyanıp ibret almayı gözüne sürme çekerek ve gözünü açarak artık onun gözünün sürmesi (tek gayesi); sırların açılması ve hakikatlerin görünmesi olmuşsa o kimse için bitip tükenmeyi düşündürüp gerektiren zaman, mekân, yönler, gelme, gelişme, geçip gitme tamamen yok olmuş ve o kimsenin gözünde ve gönlünde her şeyi kahredip yok Eden Allah'tan başkası kalmamıştır. Artık tamamen O'na dönmüş, diliyle ve haliyle; Allah'tan geldik ve O'na dönüp gidiyoruz demeğe devam etmiştir.

Ey Rabbimi! Senin indirdiğine Îman ettik, Peygamberine uyduk. Rahmet ve ikramınla bizleri; varlık sahasında Senden gayriyi görmeyen gerçek ilim ve göz şâhidler eyle. Ey merhametlilerin En Merhametlisi!

Allah Azıîmüşşan; müjde ve tehdidlerini inkâr eden zalimleri tekrar azarlayıp tehdid ettikten sonra Sevgili Peygamberini; zalimlerden gördüğü sıkıntı ve zorluklardan dolayı şu buyruğuyla tesellî etti: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer o inkârcılar Seni yalanlayıp yüz çeviriyorlarsa asla üzülme ve onların yaptıkları hilelerden ve kurdukları tuzaklardan dolayı bir an sıkıntıda olma, hiç bıkıp usanma. Bil ki, Sana Allah yeter ve onların zarar ve sıkıntılarını Senden uzaklaştırır. Sen; göğsün geniş, yüzün güleç, kalbin sevinçli, için zinde olarak görevlerine devam et. Her hal ü kârda Allah Yardımcın ve Seni onların kötülüklerinden daima korumaktadır. Yakında da Seni onlara üstün getirecek ve Dînini tüm dînlerin, rejimlerin ve bütün hayat tarzlarının üstünde kılacak. Senin Eğitimciliğinin ve Önderliğinin eserlerini Dünyanın her tarafına yayacak. Her şeyi görüp gözetmek, hesapları yapmak, Senin kadr ü kıymetini bilmekte Allah yeter.

۞ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞

71.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlar son derece azgınlık yapıp inkârlarında aşırılık göstererek Sana duydukları kinden dolayı dalga geçerek diyorlar ki, tehdidle haber verdiğin bu azabın geliş vakti ne zaman? Eğer iddianızda doğru iseniz o vakti bizlere belirleyip bildirin.

۞ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ۞

72.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların ısrarları sonrasında de ki, gelmesini acele ile isteyip durduğunuz o azabın; peşinize yapıştığını ve sizi yakalamak üzere olduğunu bekleyin ve ümit edin. Arapçada bazı harf ve lafızlar (edatlar) zaid olarak gelir. (Yani fazladan gelen bu edatlar, sözü güzelleştirir ve manayı kuvvetlendirir.) Burada zamir önüne gelen "lam harfi" zaiddir. (Azabın o inkârcılara özel olduğunu anlatır.) Kısa bir müddet sonra o azap Bedir savaşında geldi ve o azgınların bellerini kırıp yok etti.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ۞

73.Ayet: Azabın tamamı da yakında gelecek ancak Allah'ın Yüce Âdeti olarak kullarına mühlet ve fırsatlar verir ki, içinde bulundukları zulüm ve kâfirlikten vazgeçip Rablerine İman ve ibadete yönelsinler. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbin tüm insanlara, özellikle de daima durumlarını düzeltip tüm işlerini Yürüten Rableri Olan Yüce Allah'a geçmişte verdikleri sözlerini unutanlara; üstün bağış, geniş rahmet ve sonsuz ikramlar sahibidir. Onlara ikramlarda bulunup tüm imkân ve fırsatları verir ki, uyansınlar ve asıl karakterlerinin (İslâm için yaratıldıklarının) gereğini anlasınlar ve kurtuluşlara ersinler. Fakat insanların çoğu Allah'ın nimetlerine şükretmezler ki, Allah'ın gazab ve azabından kurtulabilsinler. Bu nankörlükleri sebebiyle azap onları sarıp helâk etmektedir. O kâfirlerin; Allah'ın nimetlerine karşı türlü nankörlüklerinden olarak tam bir titizlikle Allah'ı ve peygamberleri kandırmağa çalışmalarıdır. Allah'ın peygamberler gönderip onları kurtuluş eğitimcileri ve önderler yapmasından dolayı hiç şükretmezler. (Bir şeye güçleri yetmediğinde) açıktan Mü'min olduklarını söylerler ama hakikatte İman etmedikleri için içlerinden inkâra devam ederler ve her fırsatta kâfirlere destek verirler. Bu kandırma ve aldatma tarzı onların münafıklıklarındandır.

۞ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ۞

74.Ayet: Hulasa onların bu tuzak ve hileleri kendilerine bir yarar sağlamayacak. Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin Allah (c.c.); her şeyi kuşatan ilmiyle onların göğüslerinin sakladığı kin ve münafıklık gibi her şeyi bilir. Mü'minlerin yanında Mü'min olduklarını söylemek, söz verip tutmamak, kâfirlere her fırsatta kâfirlik yaparak destek vermek ve tenhalarda bozgunculuk yapmak gibi açığa koydukları tüm alçaklıkları da bilmektedir. Çünkü kullarının gizli ve aşikâr tüm durumlarını ve onların başlarına gelen her şeyi bilir, hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz.

۞ وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۞

75.Ayet: Onların durumlarından herhangi bir şey O'na nasıl gizli kalabilir? Asla hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. Çünkü Göğün ve Yeryüzünün derinliklerinde bilinmeyen, görünmeyen ve gayet saklı olan herhangi bir şey, ister meyve çekirdekleri üzerindeki iplikçik veya gözcük gibi gayet küçük bir şey olsun, ister işaret olunan veya üstü kapalı anlatılan ya da yorumlanan ve açıklanan yani; Allah'ın dilediği kadar büyük küçük her şey muhakkak O Muazzam Kitapta yani Levh-ı Mahfuzda yazılıp kayıt altına alınmış olarak mevcuttur. Olmuş ve olacak her şey Allah'ın her şeyi kuşatan yüce ilminde kayıtlıdır. Öyle ki, Allah'ın ilminin kuşatması dışında var olan hiçbir şey yok. Dolayısıyla katından indirilen tüm İlâhî kitaplar Levh-ı Mahfuzda kayıtlıdır ve Allah'ın ilminden alınıp gelmiştir. (O kitaplarda bulunan her şey Allah'ın bilgileridir.) Bilhassa Kur'an Allah'ın en yüksek makamda ilminin yansımasıdır.

۞ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۞

76.Ayet: Bilesiniz ki, Bu Kur'an;bütün varlıkları, tüm mertebeleri ve umum konuları kapsadığı için İsraîloğullarının başta alîmleri olmak üzere tamamına; özellikle Dînleri, ilgi duydukları ve hakkında ayrılığa düşüp tartışma yaptıkları konuların çoğunu anlatıp açıklıyor.

۞ وَإِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ۞

77.Ayet: Bilesiniz ki, O Yüce Kitab; hidayet kaynağıdır ve Allah'ın Kendisine götüren En Doğru Yola erdirir. Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, Allah tarafından gönderilen ve kendilerini Allah'a ve yaratıldıkları Yüce Gaye Olan İslâm'a erdiren Hz. Muhammed'i tasdik edip O'na hakkıyla uyan Mü'minlere yüce bir rahmet ve sonsuz gelir kaynağıdır.

۞ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۞

78.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bilesin ki, Rabbin; farklı görüşler içerisinde boğulup ayrılığa düşen İsraîloğulları arasında; sağlam hıkmetinden yansıyan âdil ve açık hukmüyle onlar arasında herkesi razı edecek hukmünü verecek. Allah'ın; bunu yapacağına nasıl şaşarlar? Bu ve bunun dışındaki her şey O'nun için çok kolaydır. Zira O (c.c.); tüm işve icraatlarında sonsuz üstünlüğün Sahibi Olan Azîz'dir. Gerçek olan adaletine ve onun icraatlarına dair her şeyi gayet sağlam olarak uygulamakta sonsuz bilgi ve beceri Sahibi Olan Alîm'dir.

۞ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ۞

79.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer Seni yalanlayıp Kitabını inkâr ediyorlar, inad edip diklenerek Seninle tartışıyorlarsa Allah'a tevekkül et (Vekîl'im; herkese ve her şeye karşı Avukatım Allah'tır de.)O Seni ve tüm görevlerini koruyup kollamayı üstlenmiş Olan Kefîlindir. Ben biliyorum ve herkes bilecek ki, Sen Hak üzeresin. Dînin, Kitabın, Peygamberliğin, Önderliğin ve Rabbinden getirdiğin her şey konusunda haklısın ve doğruluğunda hiçbir şüphe olmayan En Kâmil Peygambersin. Sen öyle bir Hakkın ve haklılığın Sahibisin ki, Ona önünden veya arkasından; asla bâtıl, yalan, yanlış olan hiçbir şey karışmadı, karışamayacak. O kadar bir açık Hak ki, can gözü açık olan ve kafalarında işe yarar beyinleri bulunan; işlerin özüne inebilen, kabuklarda ve dış görünümlerde kalmayan akıl sahipleri Onun Hak olduğunu bir görüşte idrak ederler ve bir duyuşta anlarlar.

۞ إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ۞

80.Ayet: Eğer Senden yüz çeviriyorlar, Eğitimciliğini ve Önderliğini kabul etmiyorlarsa onlara hiç kulak asma. Çünkü onlar hakikatte canları olmayan ölülerdir. Sen eğitip erdirmek için ne kadar çabalasan da ölülere; Allah'ın emirlerini ve yasaklarını duyuramazsın. O buyruklarla memur olup onları tutacak olanlar dirilerdir. Rabbiniz Olan Allah (c.c.); o buyruklarla diri olan kullarını Kendisine Îman Yoluna yürütecek. Nasıl olur demeyin. Onlar duygudan uzaklaştırılıp mahrum bırakılmışlardır. Sen davetini sağırlara da duyuramazsın. Bir de duyma niteliklerini kaybedenler Sana arka dönüp gider ve duymak istemezlerse nasıl duyuracaksın?

۞ وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ۞

81.Ayet: Ve Sen; ey halkı eğitip erdirmek için Gönderilen Peygamber! Görme ve yol bulma nitelik ve imkânlarını kaybeden körleri; karakterlerine yerleşmiş olan sapıklıklarından kurtarıp onlara Kurtuluş Yolunu gösteremezsin. Ey Bizim vahyimizle ve katımızdan verilen başarılarla halka yol gösterip Önderlik Yapan! Sen söz ve buyruklarını; Ayetlerimize Îman edecek karakterde olanlardan başkasına duyuramazsın. Onlar; Bizim Bir olduğumuzu, Güzel İsimlerimizin ve Yüce Sıfatlarımızın tam ve kusursuz varlığını gösteren Ayetlerimize Îman ederler. Hulasa ancak Sen; Bizden kendilerine getirdiğin hakikatlerin tamamını tasdik eden ve tarafımızdan başarıya erdirilen kimselere Yol gösterir ve onları erdirirsin. İşte onlar Müslimanlar olup hukûm ve buyruklarımıza uyarak haramlarımızdan sakınanlardır. Senin eğitim ve yetiştirmeni kabul edip faydalanacak olanlar onlardır. O sağırlara ve körlere gelince görme duyularını perdeleyen körlük perdelerinin kalınlığından ve uğursuzluklarının fazlalığından dolayı Sana Îman

etmezler. İçlerinde de İslâm'ı kabul edecek kabiliyyetleri yok. Çünkü uğursuzluk ve sapıklık onlara asıl karakter olmuş. Senin için duyurmak ve yol göstermek nasıl mümkin olabilir?

۞ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ۞

82.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sabret ve onlara dehşetiyle haber verilen Kıyametin yaklaştığının belirtilerini ve geleceği öncesindeki vakitte onlar için yerden büyük bir varlık çıkaracağımızı anlat. Bu onlara Kıyametin yaklaştığını ve kemikleri çürüyüp toprak olan ölüleri diriltmeğe Kadir olduğumuzu gösterecek. Uzunluğu yetmiş arşın (elli metre). Ayakları var. Yavru kuş tüyüne benzer deriye sıfır tüyleri ve iki kanadı var. O kadar hızlı ki, kovalayan tutamaz, kaçan da kurtulamaz. Onun cessâse (haber alıp vermekte güçlü araç ve radar.) olduğu da rivayet edilmektedir. Peygamber (s.a.v.) Efendimize nereden çıkacağı soruldu da; " Allah'a saygı sebebiyle mescidlerin En Büyüğünden dedi." Yani Mescid-i Haramdan. İnsanların huzuruna çıktığında onların yaptıkları kötülükleri ve güzellikleri onlara söyleyecek. Mü'minleri; kâfirlerden seçip ayıracak. O zaman insanların niçin; peygamberlerimizin dillerinden kendilerine okunan Ayetlerimizi kesin olarak tanımadıkları, teslim olup onlardaki buyruklara uymadıkları ve tam bir inatla Hakka karşı diklenerek onları inkâr ettikleri açığa çıkıp anlaşılacak.

۞ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ۞

83.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara; Kıyamet koptuğunda her ümmetten; irşâd ve hidayetleri için gelen peygamberlerini inkâr ve kâfirlikte önde gelen başkanlarından ibaret bir gurubu sevk ettiğimiz Günü anlat. Sonra öncüler tutulup bekletilerek arkadaki ayak takımları da gelir ve onlara karışırlar. Tam bir kalabalık halinde Mahşere (büyük hesap Meydanına) sevk olunurlar.

۞ حَتَّى إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

84.Ayet: Ağır suç sahibi inkârcılar; Mahşere geldiklerinde ve Allah'ın Huzuruna tam bir perişanlık içerisinde ve aşağılanmış durumda dizleri üzerine çökerek hesap için arz olunduklarında Allah'ın Büyüklüğünün ve Hışmının perdeleri tarafından korkunç sözün Sahibi Olan (Allah Azîmüşşan);onların rezil edilmeleri ve nasıl bir yanlış yaptıklarını anlatmak için der ki, ey zalim inkârcılar! Ayetlerim geldiğinde hiç düşünmeden ve incelemeden derhal inkâr edenler sizler misiniz?Hal bu ki, sizler onları kavramamış ve anlamamıştınız. Hatta bir göz atmadınız, aklınızı bir an kullanıp ne manalar taşıdıklarını incelemediniz. Onlar reddedilmesi gereken sözler miydi, yoksa kabul edilip dersler almağa layık sözler miydi? Bunu yapmadınız

aksine duyup dinlemeden derhal inkâr ettiniz. Ya da sizler ey cahiller! Ne iğrenç davranışlarda bulunduğunuzu, nasıl bir yanlış yaptığınızı da idrak etmiyordunuz.

۞ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ۞

85.Ayet: Allah tarafından her türlü azarlayıp aşağılama yapıldıktan sonra boyunları bükülmüş, rezil ve aşağılanmışlar olarak susup kalırlar. O an; Dünyada yaptıkları zulüm ve inkârları sebebiyle Cehenneme sokulup ebedî azap olunacaklarına dair söz haklarında gerçekleşir. Artık özür dilemek, yakarışta bulunmak için dahi konuşamazlar. Çünkü dehşetle yüzleri üzere Cehenneme sürüklenirler ve konuşup yalvarmağa imkân ve güçleri olmaz.

۞ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

86.Ayet: Şimdi şu Dünya hayatlarında fırsatları varken bu ahmaklar; bunca yarattıklarımıza, kahır ve buyruklarımız altında değişip duran sayısız eserlerimize bakıp görerek Ahiretin varlığına ve orada olacaklara alametler görüp dersler almazlar mı? Ahiretin olacağına dair Îman etmeğe yol bulsalar da inkâra kalkışmasalar ve kötü sonuç başlarına gelmese. İçerisinde dinlenip kafaları kurcalanmaksızın, organları hareket etmeksizin huzur bulmaları için geceyi nasıl yarattığımızı, maaş kazanıp geçim temini için tam bir hareketle gezip dolaşacakları gündüzü nasıl var edip düzene koyduğumuzu görseler de Îman ve ibadet ederek kurtuluşa yönelseler. Bilesiniz ki, karanlığın ve aydınlığın yaratılıp düzene konmasında; Allah'ın Varlığına, Birliğine, Güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına Îman edip tam bir teslimiyyetle kulluk yapanlara; her şeye Gücü Yeten Rablerinin sağlam bilgi ve icraatla var edilen bunca yaratılmışa ve sınırsız idareye Kadir olduğu gibi, dilediği her şeye Kadir olduğuna pek büyük Ayetler ve kesin belgeler var.

۞ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ۞

87.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gaflet ve cehalet çöllerinde akıllarını kaybedenlere anlat: O Gün Sura üflenir. Sur; içerisine üflenerek bazı talimatlar için yüksek ses çıkaran borazandır. O Gün muazzam bir çağrı yapılarak ölüler mezarlarından kalkarak Mahşere koşarlar. O dehşetli sesten dolayı Semâvât ve Arzda (Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemlerde ve Yeryüzünde) olanların tamamı korkudan sarsılırlar ve titrerler. Ancak Allah'ın; kalplerinin her türlü sarsıntı ve huzursuzluktan uzaklaşarak karar ve istikrara ulaşmasıyla tahammül ve sağlamlık sahibi olmalarını diledikleri ve bu mertebeye ermekte başarılı kıldıkları müstesna... Onlar; tam olarak Allah'ın Valığında yok olmakta başarıya eren ve O'nun Ebedîliğinde ebedîleşerek O'na kavuşan Allah dostlarıdır. Onlar bu mertebeye; fâni âlemin elbiselerinden soyunarak, bocalama, tereddüd ve telvîn

(bazen iyi ve bazen kötü olmak üzere değişik haller) yaşamayarak tam bir kararlılıkla yürümekle ermişlerdir. Sonunda öyle olmuşlardır ki, hiçbir korkuları olmaz ve asla üzülmezler. Hulasa bu seçkin kulların dışında kalıp duydukları o sesin dehşetinden baygınlık geçirenler topyekûn Sura üfürerek Seslenen Meleğe (İsrafîl'e a.s.) perişanlık içerisinde küçülerek gelirler ve haklarında verilecek olan İlâhî hüküm ve karar için mecbur toplanırlar. Artık Allah'ın adalet ve kahrına tabi tutulup Cehenneme mi, yoksa üstün bağış ve rahmetine ererek Cennete mi sevk olunacaklar görülecek.

۞ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ۞

88.Ayet: Ey göz sahibi olup gören! Sen yüksek dağları yürümüyor ve gitmiyor, sabit ve kaskatı olarak duruyor görürsün. Hal bu ki onlar; bulutların süratle yürüyüp gittiği gibi yürür giderler. Gözler büyük varlıkları tüm yönleriyle kavrayamaz. Onların hareket ettikleri ve hareket halindeki süratle pek fark edilir. Bu sebeple büyük varlıklar duruyor zannedilir. (Misal Gökyüzünde Güneş; duruyor zannedilir.) Nitekim his âleminde bilinip görülen dağlar, ağaçlar gibi gölgelikler ve tepeler Kıyamet öncesinde (kanatlarını dürüp hızlıca giden kuşlar gibi) her an geçip giderler. Ey akıl ve anlayış sahibi! Eğer anladınsa bunu idrak edeceksin. Çünkü sonradan olan her şey durmaz ve bir an karar kılmaz. Yansımalar, karartılar hep böyledir. Daima hareket ederler. Allah Teâlâ; her gün ve her an yeni bir iş ve icraat yapar ama O'nun bir an boş durmaması; sonradan olanların hareketine ve geçip gitmesine benzemez. Bu âlemde olan her şey yok olacak ama O kahır ve rahmet Sahibi Allah Azıîmüşşan'ın Varlığı Ebed kalacak.

Hulasa dağların anlatılan tarzda hareket etmesi; sonsuz kudret ve kuvvet Sahibi Olan Allah'ın sağlam bilgi ve kurallar çerçevesinde yapmasıdır. O Allah; öyle bir ilim ve kudret Sahibi ki, her şeyi gayet sağlam, hoş ve eşsiz tarz ve biçimlerde yapar. Yaptığı her şeye akla ve hayale gelmedik ve kullarından kimsenin bilemeyeceği incelikler, sağlamlıklar ve yararlar koyar. Zira Allah'ın yaptıklarına kullarının akıllarının yetmesi mümkin olmaz. Bilesiniz ki, Allah Varlığıyla, tüm İsimleri ve Sıfatlarıyla yaptıklarınız her şeyden Haberdardır. Gizli-aşikâr tüm sözlerinizi ve yaptıklarınızı bilir. İyilik yapana; iyi karşılık, kötülük yapana; kötü karşılık verir.

۞ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ۞

89.Ayet: Bunun için kullukla mükellef olanlardan her kim imtihan yurdu olan Dünyada; Allah'ın ve Mü'minlerin beğendiği iyilikle ve güzel ahlak sahibi olarak Ahirete gelirse o kimseye Ahirette getirdiği iyilikten çok daha hayırlısı ve değerlisi

var. Çünkü iyiliğine yedi yüz kat sevap var. Dolayısıyla önemsiz olan bir iyilik çok değerli bir iyilikle, geçici olan kalıcı olanla değiştirilecek. Üstelik kat-kat iyilikler verilecek. Ayrıca bu sevaplara ermesinden sonra bu iyilik sahibi olan kullar; Sura üfürülen O Günde korku ve dehşetten güvende olacaklar ve hiç sarsılmayacaklar.

۞ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

90.Ayet: Kim de Dünyada Allah'ın haram kıldığı, insanlığın aklın ve Dînin kabul etmediği kötülükleri yapıp onlarla ve kötülük kaynağı olan kâfirlikle gelirse bu gibi kimselerin yüzleri Cehennem içerisine sürüklenir. Yani tam bir perişanlık çekerek ve aşağılanarak Cehenneme sürüklenirler. O an azarlanıp lanetlenerek onlara denir ki, yaptıklarınız dışında bir ceza görüyor musunuz? Asla zulme uğramıyorsunuz, sadece yaptıklarınız karşılığında ceza görüyorsunuz. Yani Dünyada yaptığınız kötülükler sebebiyle bu aşağılayıcı ceza ve azabı görmektesiniz.

۞ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۞

91.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberine; Kendisine vahyedilen, uyarı ve müjdeleri, kullarını hem Dünyada ve hem Ahirette dürüst ve iyi kullar yapacak emirleri ve yasakları, yaratılışlarını ve öldükten sonra tekrar dirilişlerini, imtihan yurdu olan Bu Dünyadan ölüp gittikten sonra işlerinin nereye varacağını yani Cehennem çukurlarına mı, yoksa Cennetin yüksek makamlarına mı gideceklerini ulaştırıp anlatmasını emrettikten sonra; kullarına Tevhiîdin Merkezine ulaşmayı ve Allah'tan gayriden arınarak Birliğe erme makamında karar kılmayı açıkladı. Yani ki, Sevgili Peygamberine; Kendi (s.a.v.) biliş ve görüşüne kayma kusurundan uzak, sırf İlâhîn hıkmetten meydana gelen ve insanlığa nasihat yapmaktan ibaret olan şu sözleri söylemesini emretti: Ben ancak ve ancak Bu Şerefli Mekke Şehrinin Rabbine; her türlü riyadan, sahtekârlıktan, ahmaklıktan, O'ndan gayriye boyun eğmekten uzak ve tertemiz olarak kulluk yapmakla emrolundum. Allah Azîmüşşan; Bu Şehir derken Mekke'yi kasdetti. Orasının şerefine şerefler katsın. Her şeyin ve herkesin rabbi olduğu halde, Bu Şehrin Rabbi diye burada Kendisini; (bu isim tamlamasına) Tamlayan yaptı ki, Mekke'nin farkı idrak olunsun, Büyüklüğü bilinsin. O öyle Rab ki, başka şehirlerde ve başka yerlerde helal olan birçok şeyleri Mekke'de haram kıldı ve böylece O'na saygınlık verdi. O'nundur (c.c.) her şey. Yaratılmışın tamamı, her şeyin idaresi ve onlarla ilgili yönetim tamamen O'nundur. (Babalar-bebeler, analar-kızlar, maddeler-manalar, memleketler ve idareler, her şey her zaman gerçekten O'nundur. O yoktan var etti ve O yaşatıyor.) dolayısıyla O'nun katından sırf O'na teslim olup daima sırf O'nun için yaşamakla emrolundum. O'nun emirlerini tutmak ve yasaklarından kaçınmakla yükümlüyüm. Ben asla bir başkasının İman veya küfür, doğru yol veya sapıklık demesine dönüp bakmam. (Hak ve Tek Ölçü Allah'ın

Ölçüsüdür. O da muazzam bir mecmua olarak sergilenen İslâm Dînidir. Rabbim ve Âmirim Allah Azıîmüşşan, görevim sırf O'na memur olmak, Kitabım Kur'an ve Kıblem; Mekke'yi şereflendirip saygın kılan Ka'be'dir.)

۞ وَأَنْ أَتْلُوَ الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِينَ ۞

92.Ayet: Rabbim katından indirilen Kur'an'ı da devamlı okumakla emrolundum. O'nu yaratılmış arasında devamlı olarak okuyup anlatacağım. Çünkü Kur'an tüm kullar için hidayet, irşâd ve ders kaynağıdır. O bunun için vahyolunup geldi. Her kim O'nu duyup anlar ve gereğini yaparak O'nunla İman ve İslâm'a ererse kendisi için ermiş olur. Zira ermişliğinin yararı kendisinedir. Kim de O'nu duyduktan sonra yalanlamağa kalkışır, kibirlenerek O'ndan yüz çevirirse vahyimiz ve emrimiz gereği onlara de ki, Ben ancak uyarıcılardan bir uyarıcıyım. Görevim tıpkı önceki peygamberler gibi, uyarmak ve gelecekteki korkunç sonuçları haber vermektir. Kulların hidayet ve dalâlet meseleleri sonsuz Büyüklüğün ve Yüceliğin Sahibi Olan Allah'a kalmıştır.

۞ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۞

93.Ayet: Bu anlatılan görevleri yapmamı Bana emrettikten sonra Rabbim; Bana vahyettiği Kur'an ve Sünnetten dolayı da devamlı hamd edip şükretmemi Bana emretti ve şöyle dedi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana okuduğumuzu onlara okumandan sonra de ki, Hamd; bütün ilimleri, hakikatleri ve Varlığıyla ilgili tüm bilgileri Bana öğreten Rabbim ve âlemlerin Rabbi Olan Allah'a mahsustur. Beni türlü keşif ve anlayışlarla, Hak ve hakikatleri görüp tanımakla şereflendirdi. Bana vahyolunan her şeyi halka kolayca ulaştırmamı sağladı. Tüm vahyedilenleri yaratılmışın tamamına tebliğ etmemi emredip Beni âlemlere Rahmet ve Uyarıcı kıldı. Allah'ın kulları Benden yüz çevirip uzaklaşsalar bile Ben onlara; Dünya ve Ahiret için yararlı ve gerekli olan her şeyi tebliğ ettim ve ulaştırdım. Onlara tehdid tarzında deki, kıyamet kopup tekrar diriltildiğinizde Rabbiniz sizlere; Kendisinin Büyüklüğünü, müjde ve uyarılarının gerçekliğini gösteren Ayetlerinin doğruluğunu gösterecek. Sizlerde Ayetleri O Gün anlayacaksınız, duyup kabul ederek her şeye razı olacaksınız ama bu sizlere hiçbir fayda sağlamayacak. Çünkü irşâd ve itaat zamanı Dünyada idi. Artık her şeyin vakti geçmiştir. Ey peygamberlerin En Kâmili! Sen onlara emanetleri ulaştırdıktan sonra onların Senden yüz çevirip inkâr etmelerine aldırış etme. Çünkü bütün gizliliklere ve saklı olan her şeye Muttalî Olan (her şeyi Bilen) Rabbin; onların yaptıklarının hiçbirinden habersiz değil. Onların Seni duyup söylediklerinin anlamını anladıktan sonra kabul edip etmediklerini hakkıyla bilmektedir. Bildiği gibi de onlara hak ettikleri karşılıkları verecek.

Ey Rabbimiz! Göğüslerimizi Katından indirdiğin Ayetleri hakkıyla düşünmeğe aç. Ayetlerin gereklerine sarılıp icra etmekte iş ve icraatlarımızı üstün bağışların, yüce rahmet ve yardımlarınla kolaylaştır.

NEML SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey, can gözünü; nûruyla nûrlandırıp Hak ve hakikatleri görmek, rüşd ve kemâliyle olgunlaşıp kâmil insan mertebesine ermek için tam bir şuurla Kur'an okumağa devam eden Muhammedî! İlk önce sana gereken Kur'an'ın kelime anlamlarını düşünüp inceleyerek ders yapmandır. Sonra bu kelimelerin bir araya gelmesiyle meydana gelmiş olan cümlelerin manalarını derin bir çalışma yaparak kavramağa devam etmelisin. Sonra inen bu cümlelerin (Ayetlerin) hangi haller ve hadiseler için indiğine bakarak; anladığın anlam o hallerle ve hadiselerle ilgili hususlara uyuyor mu iyice düşünüp incelemelisin. Ayetlerin üslubu, sözün kullanılış tarzı hakkında ve ne gaye ve maksad için kullanıldığı hususunda derin-derin düşünmelisin. İnen sözlerin (Ayetlerin) içerisinde bulunan gizli işaretleri, misallerle anlatımı, ders alınacak olan ibretlik hadiseleri, emirleri ve yasakları düşünüp ders yapmalısın. Sözü en güzel tarzda söylemek için ortaya konan hıkmetler, (her türlü sağlamlıklar), yarar, düzen ve yüce maksadlar üzerinde araştırmalar yapmalısın. Bütün zamanlarda ve mekânlarda daima okunan Bu Muazzam Söz Dizisinden (Kur'an'dan) hakkıyla uyanıp tam bir anlayışa ererek ma'rifetlere (İlâhî bilgilere), hakikatlere, tecellîlere (İlâhî görünmelere), yüce anlayış ve Hakkı görmelere ulaşmalısın. Bunlar; Kur'an'ın doğup gelmesi için yüce gayelerin nedenleridir, O Muazzam Sözün harflerinin ve kelimelerinin eşsiz üslupta dizilip ortaya çıkmasına sebep olan incelikler ve sırlarla dolu maksadlardır. Ey akıllı ve gayet zekî insan! Kur'an'ı; yüzü ve özü ile idrak etmelisin. (Senin nasıl bedenin olduğu gibi ruhun da varsa; Kur'an'ın da görünen ve bilinen tarafı olduğu gibi, görünmeyen ve bilinmeyen yanı da var.) Hatta özünün ve ruhunun yedi kat özü ve ruhu var. Nitekim Hadîs-i Şerifte bu söylenmiştir. Onu Söyleyene (Sevgili Peygamberimize) Allah'ın salâtları ve selâmı olsun. Sıradan Arapların anladığı söz ve konuşma kısmını anlamakla yetinmekten ve doydum tamam demekten kesinlikle sakın. Hatta Arapların dil bilgisi üzerinde çalışma yapan seçkin edebiyatçılarının anladıkları anlamla da yetinme. Onların aksine anlatılan tarzda düşünüp ders yapmağa öyle çalışmalısın ki, Kur'an'la ilgili ilmin ledünnî (Allah katından verilmiş) ilme dönüşsün. Dil ilminden hal ilmine, duyup nakledilenden, kavuşup görme ilmine, huzur ve zevkten ibaret iç âlemde bulunan ilme dönüşsün. Öyle ki, artık o ilmi kalbinden duymalısın, artık sözler ve harfler aracılığıyla değil Kur'an'ı kalbinle anlamalısın. Çünkü harfler ve kelimeler; İlâhî bilgilere sahip olup

Kur'an'ın özüne bakan öz sahiplerine göre kalın kabuklardan ve kaba perdelerden ibarettir. Hulasa tavsiye olunan bu tarz çalışmayı yaptığın zaman karakter, kabiliyyet ve kapasitene göre Kur'an'dan nasibine ve O'nun eğitim ve önderliğinden payına kavuşursun.

Ey Rabbim! Üstün bağış ve ikramınla; sonsuz değerlere sahip olan En Yüce Kitabın Olan Kur'an'ın içine sakladığın hazinelerinden Bana bağışlar ve ikramlar ver. Sen sonsuz bağışların Sahibisin. İyilikleri ve doğru olanları ilham edip söyleyensin.

KASAS SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Hz. Musa'nın, sevdiklerinin ve Allah c.c. düşmanlarının hayat hikayeleri anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 88 Ayettir.

KASAS SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Allah'ın Birliğine eren, O'nun Varlığında ve her hususta Bağımsız olduğunda Tek ve Gerçek Varlık olduğunu daima açığa koyduğunu anlayıp idrak eden, bütün varlıklarda ve tüm âlemlerde Hazır ve her şeye kendilerinden yakın olduğunu gören, Allah'ın eşten, ortaktan, muhaliften, herhangi biri tarafından desteklenmekten Münezzeh olduğunu bilip bütün varlığıyla Îman eden kimseye; Allah'ın Varlığının Bir; sayıdan ve çokluktan Münezzeh olduğu asla gizli kalmaz. Bunun için herkes bilmelidir ki, varlık sahasında her ne var olup meydana gelmişse Allah'ın Güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına göre merhametinden kaynaklanan tecellîlerinin (görünmelerinin) şimşekleri var olacak olan o varlık üzerine parlamışta öyle meydana gelmiştir. (Çünkü Yaratan sadece Allah'tır ve her şey O'nun yaratmasıyla meydana gelir.) Her kime bu muazzam sahne (bütün varlıkların var edildikleri uçsuz meydan ve nasıl var olduklarının incelikleri) açılıp anlaşılırsa; varlığının kendiliğinden olduğunu ve kendiliğinden ayakta durduğunu iddia eden akıl sahibi bir kimseyi duyamaz. Sonradan var olan hiçbir kimsenin kendi başına var olması, hiçbir şeye muhtaç olmaksızın ayakta durması mümkin olmayınca nasıl olur da ilâh ve rab olduğunu, bilinen ve bilinmeyen âlemlerde bağımsız olarak eserler meydana getirip yönetimde bulunduğunu iddia eder? Kim her şeyi Yaratan, Yaşatan tüm ihtiyaçları temin Eden, Hak ve Tek Olan Allah'a karşı çıkar, cahillik yapıp inad ederek ve azgınlık yaparak diklenir ve işi daha da ileri götürerek (Firavunun dediği) şöyle derse: Ey insanlar! Ben sizin en yüce rabbinizim. Allah Azîmüşşan; önce o azgın kâfiri lanetleyip Yüce Huzurundan uzaklaştırır. Dünyada onu cezanın en ağırıyla cezalandırıp önce rezil eder, sonra da kahrıyla helâk edip iğrenç varlığını ortadan kaldırır. Onun cezası Ahirette daha çetin ve azabı ebedîdir. Bunun için Allah Azîmüşşan; Sevgili Peygamberine seslendi ve Bu Sûrede Kardeşi (Da'vadaşı) Mûsâ Peygamberin(a.s.); Yeryüzünde tüm yaratılmışa üstünlük taslayan ve Allah'ın Peygamberine karşı ve hatta kendisini yoktan Vareden Allah'a karşı diklenen Firavunla geçen hayat hikâyesini haber verip anlattı. Şöyle ki, kendisinin rab olduğunu iddia ederek Mısır Ülkesindeki insanları; kendi pis arzusuna göre koyduğu emirler ve yasaklarla köle edinip çalıştırıyordu. Bunun için Allah Azîmüşşan O Kâfiri; çokça anlatıldığı üzere Dünya ve Ahiretin ibretlik cezasıyla yakalayıp yok etti. Şüphesiz Mûsâ Peygamberin Allah'tan isteği üzerine O Kâfirin tam bir rezillik içerisinde denizde boğularak helâk olmasında; boğulurken Allah'tan başkasını unutarak feryad ve figan edip Allah'a tevbe etmesinde ve türlü yakarışlarda bulunmasında tüm akıl sahiplerine; akıllarını kullanıp Allah'ın kahrından, gazap ve azabından korkarak İslâm Dairesinde yaşayanlara büyük dersler ve alınacak öğütler vardır. Bu sebeplerle Allah Teâlâ; uğur ve bereketler getirmesi için En Yüce İsmiyle (Allah Adıyla) başlayarak şöyle dedi:

۞ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

Pek Güzel İsimlerinin ve Çok Yüce Sıfatlarının gereği üzere bütün yaratılmışta ve tüm varlık sahalarında her şeyi kuşatıcılığı ve toplayıcılığıyla tecellî Eden (Varlığını, Birliğini ve tüm Yüce Niteliklerini Gösteren) Allah Adıyla. O Allah (c.c.); ağyarın (Kendisinden başka her şeyin) tamamını yoktan var edip açığa koyması, bütün varlıklara; farklılıklarına bakmaksızın eşit bir tarzda rahmetiyle muamele ederek varlıklar Veren Rahman'dır. O Allah (c.c.);kullarının seçkinlerine türlü hidayet ve olgunluklar verip eğitim ve rehberlikler ikram ederek Kendi Birliğine Erdiren Rahıîm'dir.

۞ طسم ۞

1.Ayet: Ey, Tevhıîdin Kaynağının arınmışlığına aykırı olan türlü cehalet ve sapıklıkları doğuran tabiat ve kötü ahlak bulanıklıklarından Münezzeh olup son derece temiz ve kusursuz olan, kalbi ve kalbinde saklı bulunan her şey her kötülük ve yanlışlıktan uzak bulunan pek temiz karakterli, daima ebedî seadeti, sonsuz ve kalıcı mutluluğu arayıp İsteyen Sevgili Kul!

۞ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۞

2.Ayet: Senden önce gelen peygamber kardeşleriyin hayat hikâyelerinin Sana okunduğu Bu Sûredeki Ayetler; Kendisi ve içinde taşıdığı her şey çok açık olan Kitabın Ayetleridir. Yani bu Ayetler; Allah'ın her şeyi kuşatan, Hak Varlık Güneşinin üzerlerine doğmasıyla varlık sahasına çıkan tüm varlıkları kapsayan yüce ilminden ve o ilimden yansıyan Levh-ı Mahfuzda kayıtlı olan bilgilerden bir kısmının inip gelmesinden ibaret sözlerdir.

۞ نَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَإِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

3.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana; Kardeşin Mûsâ'nın ve kâfirlikte inad edip son derece taşkınlık yapan, büyüklük taslayarak aşırı zulmüyle halka egemen olan Firavun'un hayat hikâyelerini okuyoruz. Sen önceden bu ve benzeri bilgilerden habersizdin ve zihninde bunlar yoktu. Çünkü sen; Ümmî (okuma-yazma bilmeyen) idin. Tarih kitaplarını okumağa muktedir (gücü olan) değildin. Biz Bu Kur'ân'ı Sana Hak olarak ve tüm olup bitenleri olduğu gibi anlatarak indirdik ki, Senin için Ayet ve büyük bir alamet olsun ve Senin her konuda doğruluğunu ve Peygamber olduğunu iddia ettiğinde haklılığını göstersin, Sana Îman edip Peygamber olduğunu tasdik eden ve her şeyinle Seni onaylayan her bir toplum için hidayet kaynağı ve rehber olsun.

۞ إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ۞

4.Ayet: Bilesin ki, tahribatçı zalim Firavun; Mısır Topraklarında ululanıp taşkınlık yaptı ve o kadar ileri gitti ki, halka: Ben sizin En Yüce Rabbinizim dedi. Mısır ve çevresindeki halkı farklı guruplara ayırdı. Kimi guruplar gerektiğinde Ona yandaşlık yapıyor, her konuda Ona uyduklarını gösteriyorlar, kimi guruplar da O istedi diye gönüllü veya gönülsüz toplanıp etrafına yığılarak Onu savunuyorlardı. Firavun bir gece rüyasında; İsraîl (Ya'kub Peygamber) oğullarının(o günkü Müslimanların) evleri arasından bir ateşin çıkıp onların evlerine zarar vermeden gelerek Kendi sarayına düştüğünü, sarayını ve çevresinde bulunan tüm Kıptîlerin (Firavunun soydaşlarının) evlerini tamamen yaktığını gördükten sonra sabah uyandığında; gayet bilgili bir kâhinin (rüyaları yoran ve gaipten haber vermeğe yeltenen birinin) getirilmesini emretti. Ondan rüyasını yorumlayıp açıklamasını istedi. Kâhin Ona dedi ki, İsraîloğullarından bir adam çıkıp gelecek ve Seni alt edecek. Seni Kavminle beraber ortadan kaldıracak. Firavun o guruplardan bir gurubu yani; İsraîloğullarını zayıf düşürüp ezmeğe başladı ve ezmekte o kadar ileri gitti ki, artık oğlan çocuklarını kesip öldürüyordu ki, güç ve kuvvet bulup Firavunla savaşamasınlar ve aralarından biri meydana gelip de kâhinin verdiği haberi gerçekleştirmesin. Kız çocuklarını diri bırakarak Firavun ve adamları onları pis arzularına âlet ediyorlardı ve bu da İsraîloğullarına ayrı bir zulüm ve utanç meselesi oluyordu. Gerçekten Firavun Zalimi; Yeryüzünde büyük tahribatlar yapmakta ve düzeni bozmaktaydı. Allah'a karşı diklenip baş kaldırarak O'nun var ettiğini öldürüp yok ediyor ve İlâhî kuralları tanımıyordu.

۞ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ۞

5.Ayet: Uzun bir zaman bozgunculuk yapıp tahribatta bulunarak zulüm ve kâfirlikte inadına devam etmesinden sonra; Amalika (Firavun Kavmi) topraklarında zulüm görüp ezilen kullarımıza yani; Firavun ve Kavmi ellerinde esirler olarak ağır zulümler gören İsraîl Oğullarına merhametimizin genişliğinden bir iyilik ve ikram yapıp lütufta bulunmak istedik. İstedik ki, ezilip aşağılanarak yönetilenler olmaları sonrasında halkın büyükleri ve önderleri olsunlar. (İçlerinden peygamberler ve hukümdarlar gelerek) insanlığa hizmet eden değerli öncüler ve imamlar olsunlar. Bu sebeple ilk olarak onlara zulmeden Firavun ve Kavmini kahredip onların yurtlarına, topraklarına ve tüm mallarına vârisler (onlardan sonra sahipler) olmalarını murad ettik.

۞ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ۞

6.Ayet: Böylece İsraîloğullarına; bir hayli sıkıntı çekmelerinden, ezilip sürüklenmelerinden sonra Mısır ve Şam topraklarında iktidar vererek üstün imkânlara sahip kılmayı ve onları vatan sahibi yapmayı diledik, kahır ve intikamımızın gereği olarak Firavun'a, Firavun'un Başbakanı olmak ve yeri geldiğinde yerine geçip Onu temsil etmekle öğünen Hâmân'a ve ordularına; İsraîloğulları tarafından korktuklarını yani; içlerinden bir çocuğun çıkıp gelerek Onun yüzünden devletlerinin ve tüm varlıklarının yok edilişlerini gösterelim istedik.

۞ وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّ مُوسَى أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي

إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۞

7.Ayet: Mûsâ doğduktan yani Allah Azıîmüşşan'ın; Kendisiyle Firavunun idaresini ve Kavmiyle beraber bütün varlığını yok etmeyi murad ettiği Kahraman Kulu var olup meydana geldikten sonra Annesi; emniyet güçlerinin Onun doğduğunu öğrenip öldürmelerinden tedirgin olup endişelendi. Biz mümkin olduğu kadar emzirmeğe ve saklamağa devam etmesini Mûsâ'nın Annesine ilham ettik. Sonra dedik ki, onların Mûsâ'yı duyup öğrenmelerinden korktuğun zaman O'nu bir tabuta koy ve denize bırak. O'nun boğulup ölmesinden korkma, ayrı kaldığından dolayı da üzülme. Biz; O'na olan sevgi ve bol merhametimizden dolayı O'nu Sana tekrar getireceğiz. Sen O'nu büyümesi anına kadar koruyup kollayacaksın. O'nu bedenen ve ruhen varlığı yerine gelip güç ve kuvvet sahibi olunca vahye ve ilhama ererek tarafımızdan desteklenen peygamberler topluluğundan bir Peygamber yapacağız. Elinden harikalar ve mucizeler meydana gelecek.

۞ فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ۞

8.Ayet: Doğumundan üç gün sonra Annesi; emniyet güçlerinin gizlice araştırma yaparak O'nu öğrendiklerini anlayınca derhal bir tabuta koyup korumasını Üstlenen Allah'a ısmarlayarak denize bıraktı. Deniz tabutunu aldı ve Firavunun sarayının hizasına götürdü. Sarayda olanlar O'nu gördüler. Firavun'un ev halkı derhal tabutu alıp denizden çıkardılar. Tabutu açtıklarında gayet güzel ve pek parlak bir çocuk gördüler. O kadar güzeldi ki, Kendisine bakanların gözleri aşırı şaşkınlıktan dolayı yerlerinden çıkacak gibi oluyordu. O ise başparmağını emmeğe devam ediyordu. O'nu Firavun, Hanımı ve evde bulunan hizmetçiler görünce hayranlıkla sevdiler. Böylece O'nun sevgisini tamamının kalplerine koyduk. Kendilerine kurduğumuz plandan habersiz oldukları halde Mûsâ'yı koruyup

kollamakta uzlaştılar. Kendilerine gayet büyük bir düşman ve üzüntü kaynağı olması için O'nu alıp götürerek himayelerine aldılar. Gerçekten Firavun, baş destekçisi Hâmân ve orduları yanlış yapıyorlardı. Zaten daima yanlış yapıyorlardı. Yaptıkları yanlışlardan biri de; Dünyada ve Ahirette başlarına türlü ceza ve işkenceleri getirecek olan düşmanı koruyup kollamaları oldu.

۞ وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

9.Ayet: Firavun'un Hanımı Âsiye (r.a.) Mûsâ'yı çok sevdiği için Firavun'a O'nu göstererek dedi ki, Bu; Benim ve Senin göz nûru ve sevinç kaynağımız olan bir çocuktur. O'nu; İsraîloğullarından olabilir diye öldürme. Bunun aksine Onu koruyalım. Umarım ki, Bizlere faydası olur. Bakarsın O'nu çocuk ediniriz de akıl sahibi olgun ve şuur sahibi bir insan olması sebebiyle arkamızda veliy-yi ahdimiz (varlığımızı ve tüm sorumluluklarımızı üstlenen çocuğumuz) olur. Hulasa O'nun; devletlerini ve tüm varlıklarını ortadan kaldıracak olan ve Elinin işaretiyle helâk olup gidecekleri bir düşman olduğunu bilmiyorlardı.

۞ وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَى فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۞

10.Ayet: Annesi O Değerli Yavrusunu denize attıktan sonra gönlü bom boş olup aklı başından gitti. Gönlüne her şeyini kaybeden biri olarak kargaşa, korku, kendinden geçme, hasret, şaşkınlık ve tam bir zarar doldu. O'nun ölebileceği korkusu, O'na olan aşırı arzusu ve hasretinden dolayı yaşama umudu kalmadı. Bilhassa Firavunun O'nu bulup götürmesinden sonra O Zalimlerin ellerine düştü diye Anne; tamamen Kendisini kaybetti. Eğer Annenin kalbine huzur ve yatkınlık bırakarak kalbini güçlendirmeseydik, son derece korkup üzüldüğü için neredeyse O'nun Kendi Oğlu olduğunu açığa vuracak, Baş Düşmanı olan Firavun'un alıp götürmesinden dolayı tam bir korku ile haykırarak Mûsâ'yı belli edecekti. O'nun (a.s.); O Zalim Düşmandan hiçbir zarar görmeden Kendisine tekrar verileceği sözünü verdiğimize inanması ve güvende olması için bu yardımı yaparak kalbini güçlendirdik.

۞ وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

11.Ayet: Açığa vurmağa yönelmesi sonrasında İlâhî huzura erip sakinleştikten sonra Mûsâ'nın Meryem adındaki ablasına dedi ki, O'nu takip et ve zalimlerin ne yapmakta olduklarını gözet. Kendisini gizleyerek uzaktan O'nu görüp izlemeğe başladı. Öyle bir konumda duruyordu ki, Mûsâ'nın yakınında olduğunu fark etmiyorlardı.

۞ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ۞

12.Ayet: Firavun ve evinde bulunanlar O'nu öldürmeyip himayelerine alarak bakım ve gözetimine karar verdikten sonra O'nu emzirecek ve bakıcılık yapacak bir kadın aradılar. Bilgi, karar ve işlerimizin sağlamlığından dolayı O'nun daha denize atılmasından önce ve tekrar Sana verilecek diye Annesine söz verdiğimizde süt emzirecek kadınları ve onlardan süt emmesini O'na haram kıldık. Çokça sütanneler getirdiler fakat Mûsâ (a.s.) onlardan emmeğe yanaşmadı. Şaşırıp kaldılar.Fırsatı yakalaması sonrasında Ablası Meryem dedi ki, eğer o çocuğa sütannesi istiyorsanız size bir ev halkı ve iyi aile göstereyim mi? Onlar bu çocuğa büyüyünceye kadar bakıp korumakta gayet samimi davranırlar, onu gözetmekte bir an gaflete düşmezler ve ilgisiz kalmazlar.

۞ فَرَدَدْنَاهُ إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

13.Ayet: (Firavunun en büyük destekçisi olduğu gibi anlatıldığına göre münafık bir Dîn adamı olan) Hâmân; Meryem'in konuştuklarını duyduktan sonra dedi ki, bu kız; bu çocuğu ve ailesini, hem de buraya nereden geldiğini biliyor. Onu yakalayın da size onun kim olduğunu ve nereden geldiğini haber versin. Meryem dedi ki, ben onları önerdim çünkü o aile Kralımıza düşkün insanlardır. Firavun Meryem'e o kadını getirmesini buyurdu. O da derhal gidip Annesini getirdi. Annesi geldiğinde Mûsâ (a.s.) Firavunun elinde çığlık atıp ağlıyor. Mûsâ Annesini koklayınca Onu fark etti ve göğüslerini tam bir istekle emmeğe başladı. Firavun dedi ki, Sen bu çocuğun neyisin? Senin göğsün dışında bütün göğüsleri emmekten kaçındı. Anne dedi ki, Benim kokum ve sütüm gayet hoştur. Bana hangi çocuk verilse muhakkak göğsümden emer. Firavun çocuğu Ona verdi. Ayrıca emzirmesi ve bakımını yapması için ücret belirledi. Hulasa para karşılığında bakımını yapmak için Mûsâ'yı o gün alıp evine götürdü. Böylece Mûsâ'yı; Annesi tarafından denize bırakıldığı gün tekrar Annesine geri verdik. Çünkü Ona söz vermiştik ki, gözü aydın olsun ve gönlü sevinçle dolsun. Sonra da üzülmemesini ve bugünden sonra şüphesi kalmaksızın dediğimizi yapacağımıza güvenmesini Ona ilham ettik. Bir de kesin olarak bilsin ki, sonsuz kudret Sahibi Olan Allah'ın; verdiği sözlerin tamamının gerçek olduğuna ve gerçekleşeceğini tam olarak bilip anlasın. Ey Mûsâ'nın Annesi! O'nu Sana tekrar getireceğine dair Rabbin sözünü yerine getirdiği gibi O'nu peygamberlerden bir Peygamber yapacağına dair sözünü de; asla aksini yapmaksızın yerine getirecek. Sana gereken Allah'a sığınman ve O'nun (a.s.) her işini Allah'a ısmarlamandır. Allah Azîmüşşan; O'na yeter, tüm düşmanlarının sıkıntı ve kötülüklerini O'ndan uzak tutar. O'nu (a.s.) yaratıldığı gayenin zirvesine ulaştıracak. Çünkü Allah istediğini yapmağa ve dilediği her şeye Kadir ve Muktedir Olandır. Fakat insanların çoğu;

Allah'ın kudretinin sonsuzluğunu, ilim ve icraatlarının tam ve sağlam olduğunu bilmezler.

۞ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَى آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۞

14.Ayet: Annesi Firavunun bol desteğiyle O'nu güzelce yetiştirip geliştirince gücüne ulaştı, gelişip olgunlaşmasında mükemmel oldu. Aklı ve erginliği de kemal erip bütün niteliklerde üstün bir insan olunca peygamberlik yükünü taşımağa uygun hale geldi. O zaman sonsuz rahmetimizden dolayı tüm hukümlerimizin kayıtlı olduğu Levh-ı Mahfuzda ve ezelî ilmimizde bilindiği, Annesine de bildirdiğimiz gibi verdiğimiz sözü yerine getirdik ve O'na hâkimiyyet halini ve gerçek idareciliğin kaynağı ve dayanağı olan peygamberlik verdik ki, yaratılmışla ilgili tüm hukümleri kontrol edip elinde tutsun. Bir de muazzam bir ilim verdik ki, Kendini bilsin, bütün yüce Sıfatlara ve tüm Güzel İsimlere Sahip Olan Allah'ı bulup tanısın. Böylece Allah'ın Birliğini layıkıyla bilerek O'nun yaratılmışın hallerinden, sayı, çokluk, eş ve ortak gibi bütün kusur ve eksiklik alamet ve nişanlardan Münezzeh olduğunu kesin olarak idrak etsin. İşte bakın görün ki, Mûsâ'ya bu güzel karşılıkları verdiğimiz gibi ihsan makamına ulaşan ve Allah'ı görüyor gibi yaşayan kullarımızın seçkinlerine de bu gibi güzel karşılıkları veririz.

۞ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينِ غَفْلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ ۞

15.Ayet: Mûsâ'ya (a.s.) peygamberlik ve türlü mucizeler verilmesi; O'nun Mısır'dan çıkıp Medyen'e varmasından ve Şuayb Peygambere öğrenci olmasından sonra olduğu halde (peygamberlik vermeyi murad ettik yerine) geçmiş zamanı anlatan verdik fiili ile anlatılması bunun olacağının kesin olduğunu anlatmak içindir. Kur'ân ve Sünnette benzeri ifadeler çoktur.

(Mûsâ a.s. çocukken Kendisini firavun'un Oğlu biliyordu. Halk da öyle biliyordu. Gençliğinde kimsenin erişemeyeceği bolluk ve ihtişamın içerisinde yaşarken altın eğerli atlara zorla bindiriliyor ve lüks hayatın içerisinde baskı ile tutuluyordu. Çünkü neye baksa Allah'ın Varlığını ve Birliğini idrak ediyor, daima Allah'ı görüyor olarak yaşıyordu. Allah'ın Razı olmadığı hiçbir şeyden zevk almıyordu. Olgunlaştığında da hakikatleri öğrenerek Firavun ve adamlarına ters düştü. Gelecek olan Ayetlerde anlatılacağı üzere Mısır Ülkesinden çıkıp Şuayb Peygamberin Memleketine vararak O'nun a.s. değerini anlayan ve O'nun izinde Allah'a sadakatle kulluğa devam eden bir genç olarak kâmil insan olup Allah'a kulluğunda rıza ve

kabule ermeyi her şeye tercih etti. Allah Azıîmüşşan da O'na pek yüce karşılıklar verdi.)

Mûsâ (a.s.) olgunlaşması ve her şeyi öğrenmesi sonrasında kâfir ve zalim toplumdan uzaklaşmış ve Şehri terk etmişti. Günlerden bir gün halkın Kendisinden habersiz oldukları bir uyku vaktinde Şehre gizlice girdi ve gördü ki, iki adam birbirini ciddi şekilde öldürmeğe uğraşıyor. Onlardan biri Kendi Soyundan yani; Ya'kuboğullarından, diğeri ise Düşmanı olan Firavun Soyundan. Onların yanına vardığında Kendi Soyundan olan adam, Düşman tarafından olan adama karşı yardım istedi. Çünkü Firavun'un adamı; Mûsâ'nın Soyundan olan adama üstün gelmişti. (Onu öldürmeğe uğraşıyordu. Firavun'un adamı o adama zorla yük taşıtmak istemiş, adam direnince onu öldürmeğe kalkışmıştı. Bütün Dînlerde zulme uğrayana yardım etmek bir borç olup Mûsâ a.s. da yardım etmek isteyince Firavunun adamı O'na a.s. da diklenmiş.)Mûsâ (a.s.) da elinin parmaklarını birleştirip kâfirin göğsüne vurunca işini bitirdi. (Tarih boyunca en güçlü olan kahramanlardan Biri Olan Mûsâ a.s. anlatıldığına göre o kâfire vurduğunda parmakları kâfirin göğsüne girmiş ve derhal ölmüş.) Hulasa bir vurmada kâfiri öldürünce öfkeyle bunu hesap etmedim ve yanlış yaptım diyerek Rabbine yönelip der ki, ey Rabbim! Yaptığım bu iğrenç iş Şeytanın işinden kaynaklanan bir iştir. Çünkü Şeytan o kâfiri kışkırttığı gibi Bana türlü vesveseler vererek öfkelenmeme ve ölçüsüz hareket etmeme sebep oldu. Gerçekten Şeytan, Hak ehli ve hatta tüm insanlar için yanıltıp yoldan çıkaran apaçık düşmandır. Olgunluğa eren insanlara düşmanlığı aşikârdır ve onlar bunun farkında olurlar.

۞ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۞

16.Ayet: Mûsâ (a.s.) tam bir pişmanlık duyup Rabbinden utanarak, yaptığından tevbe edip yalvarıp yakararak dedi ki, ey Beni türlü lütuf ve ikramlarıyla Düşmanımın huzurunda ve yanında yetiştirip Yaşatan, sayısız belâlardan Kurtaran Rabbim! Biliyorsun ki, Ben bu kötü davranışa kalkışmakla Kendime yazık ettim. Çünkü senin koyduğun sınırlardan çıkarak ve Dînî bir izin olmadan bu şahsı öldürerek Kendimi azabına arz ettim. Ey Rabbim! Sana tevbe edip bu gibi yanlışlıkları yapmaktan vazgeçtiğim için bu yanılgımı sil ve Beni bunun kirinden arındır. Rahmetini umarak Sana sığındım. Tam bir ihlâs ve samimiyyetle tevbe edip Kendisine yöneldiği için Rabbi O'nu derhal afvedip yanılgısını silerek O'nu sıkıntıdan kurtardı. Çünkü O (c.c.); kulları samimiyyetle günahlarından ve yanılgılarından vazgeçip zarara girdiklerini O'na arz edip boyun bükerek dua edip O'na döndüklerinde onların günahlarını siler ve onlar adına gerekeni Yapan Ğafûr, tevbelerini kabul edip ikramlarda bulunmağa devam eden Rahıîm'dir.

۞ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ۞

17.Ayet: Mûsâ (a.s.) yemin ederek dedi ki, ey Rabbim! Beni türlü iyiliklerle ve sayısız nimetlerle yetiştirip yaşatman sebebiyle Sana söz veriyor ve yemin ediyorum ki, bugünden sonra kendilerine yardım etmem sebebiyle Beni büyük suçlara sürükleyen suçluların destekçisi ve yardımcısı olmayacağım.

۞ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ

قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ ۞

18.Ayet: Kendisinden meydana gelen korkunç işten sonra Mûsâ(a.s.); öldürülen kişinin yakınları tarafından kısas yapmak ve intikam almak isterler diye etrafına bakarak ve korkarak sabahladı. Bir de baktı ki, dün Kendisinden yardım isteyen adam yine bağırarak yardım etmesini istiyor ve bunu tekrarlayıp duruyor. Bu defa Firavun'un başka bir adamına karşı kavga yapıyor ve Mûsâ'dan yardım alarak alt etmek istiyor. Mûsâ bu defa onun isteğini kabul etmeyip geri çevirmek tarzında dedi ki, gerçekten sen zayıf ve güçsüz olmana rağmen kavga çıkarıp Benden de yardım istemenle apaçık cahil, sapık ve bozuk arzular peşinde koşan ve insanları yoldan çıkaran birisin.

۞ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ

تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ۞

19.Ayet: Kendi adamına yanılgı ve yanıltıp yoldan çıkarma nispet etse de düşmanı karşısında zayıf kalıp mağlup olduğunu görünce gayrete gelip duygusal davrandı ve her ikisinin de düşmanı olan Kıptiî'yi (Firavunun adamını) hışımla yakalamak istedi. Yakupoğulları ile Firavun Kavmi arasında süregelen düşmanlıktan dolayı o kâfir Mûsâ'nın da arkadaşının da düşmanı olmuş oluyordu. (Mûsâ'nın dehşetle geldiğini görünce) Firavun'un adamı dedi ki, ey Mûsâ! Dînî bir müsaade olmaksızın dün bir adamı öldürdüğün gibi zulüm ve taşkınlık yaparak beni öldürmek mi istiyorsun? Sen bu yaptıklarınla asla bir şey istemiyorsun yalnız zulüm ve taşkınlık yaparak, gücün ve kuvvetinle övünerek Yeryüzünde zorbalık yapmak ve çokça adam öldüren bir zorba olmak istiyorsun. Hulasa Sen bu saldırganlık ve suçlar işlemekle düzen ve adalete hizmet etmek istemiyorsun, ara bulucu, kavgacıların arasını düzeltmeğe çalışanlardan olmuyorsun. Sen son derece bozgunculuk yapan birisin. (Bu konuşmayı yapan aslında Mûsâ'nın adamı olmalı. Mûsâ kendisine ağır hakaretlerde bulunup hışımla gelirken düşmanı değil de kendisini tutup cezalandıracak zannederek Mûsâ'yı ifşa etti. Çünkü Firavun'un adamı; bir gün önce

öldürülen adamın Mûsâ (a.s.) tarafından öldürüldüğünü bilmiyordu. Mûsâ (a.s.) Kendi adamının nankörlüğü ve hainliği karşısında duraklayınca Firavun'un adamı kaçtı ve katili öğrenerek haber verdi.)

۞ وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَى

قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ۞

20.Ayet: Bu haber bütün insanların arasında yayılıp Firavun'a ve yardımcılarına da ulaşınca öldürülen şahsın yakınları Hukümdarın kapısına geldiler ve öldüren şahsın (Mûsâ'nın) kısas olarak öldürülmesini istediler. Firavun ve yardımcıları büyük bir toplantı ve uzun bir görüşmeden sonra Mûsâ'nın öldürülmesine karar verdiler. Mûsâ'ya Îman edenlerden bir adam Şehrin en uzak tarafından büyük adımlarla koşarak Mûsâ'ya doğru geldi. Amcasının oğluydu. (Firavun'un adamlarından olduğu da söylenir). Ağlayarak dedi ki, ey Mûsâ! Bilesin ki, Firavun ve yardımcıları Seninle ilgili ne yapacaklarını görüşüyorlar. Onların danışıp konuşmaları Seni kısasla öldürmeleri için karara bağlandı. Bu saatte derhal Şehirden çık ve uzaklaş. Bilesin ki, ben; kötülükleri ve zararları sana bulaşmasın diye samîmî olarak bunların arasından çıkıp kurtulman için nasihatte bulunanlardanım.

۞ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۞

21.Ayet: Mûsâ (a.s.); o Îman sahibi olan ve nasihatte bulunan şahsı duyduktan sonra arkasından gelip yakalarlar korkusuyla etrafına bakınarak derhal Şehirden çıktı. Şehirden Allah'a sığınıp O'na yakarışta bulunarak, O'nun yardım etmesini dileyerek dedi ki, ey türlü sıkıntı ve belâlardan Beni kurtarıp yakınlığına kabul ederek himaye ve koruması altında türlü nimetlerle Beni yetiştirip Yaşatan Rabbim! Bugün lütuf ve yardımınla Beni; arkamdan yetişip ezmek ve öldürmek isteyen zalimlerden kurtar.

۞ وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ۞

22.Ayet: Medyen tarafına yani; Şuayb Peygamberin (a.s.) Memleketine yönelince Allah'a tam olarak umudu bağlayıp geçmişteki büyük ve değerli nimetlerini anıp dillendirerek dedi ki, kapsamlı rahmetine göre Rabbimin Beni; yolların en doğrusuna, düşmanlarımdan kurtarıp Beni Allah'ın pek Doğru Olan Yoluna ulaştıracak olan Yüce Önder ve Büyük Öğretmene erdirmesini umuyorum. Allah'ın pek Doğru ve pek Âdil Yolu; Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman ve İslâm Yolu ki, taklidin ve şaşkınlığın tüm vesveselerinden kurtararak Gerçek ve Ebedî Murada erdirir.

O gün Mûsâ'ya üç yol sunuldu.(Yolu üçe ayrılan bir kavşağa vardı ve önüne çıkan bu kavşak üç yola ayrılmaktaydı. Allah'ın (c.c.) Mûsâ'ya ilhamı (can kulağına söyleyip can gözüne göstermesi) ile Mûsâ (a.s.) bunlardan ortadakini seçti. Peşinden gelip O'nu yakalamak isteyenler; sağa ve sola ayrılan diğer iki yola gittiler. Böylece onların kötülüklerinden kurtuldu.

۞ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ

قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ۞

23.Ayet: Otlar yiyerek sekiz gün yol yürüdükten sonra Medyen Şehrinin suyuna (insanların ihtiyaçları için su aldıkları ve hayvanları suladıkları yere) vardığında o su kuyusu yanında kovalarla su çekip hayvanlarını sulamakta olan büyük bir topluluk buldu. Onların öte yanlarında da çokça koyunları olan iki kadın gördü. Koyunlarını sudan ve insanların koyunlarına karışmaktan uzak tutmak için sakındırıp engel oluyorlardı. Onları bu halde görünce Mûsâ (a.s.) dedi ki, koyunlarınız gayet susuz ve siz onları engelleyip duruyorsunuz. Bu zor işinizin sebebi nedir? Utanarak ve O'na cevap vermek için konuşmaktan korunup sakınarak dediler ki, Bizler koyunlarımızı bu insanlarla karışık halde sulayamayız. Çünkü bizler; peygamberliğin geldiği evin çocuklarıyız. Erkeklerle bir arada olamayız. Çobanlar hayvanlarını döndürüp uzaklaştırıncaya ve kuyunun ağzından alıp otlağa götürünceye kadar sabredip bekliyoruz. Zira bizler yabancı erkeklerle bulunamayız. Bizler çaresizliğimizden gelip sulama yapıyoruz. Babamız gözlerini kaybetmiş yaşlı bir ihtiyardır. Kardeşimiz ve amcamız da yok. Babamız gözleri görmeyen kuvvetten düşmüş bir ihtiyardır. Mûsâ onlardan bunları duyup son derece iffetli ve her zarardan sakınan Dîndar olduklarını gördükten sonra açlık, susuzluk ve yorgunluktan dolayı gayet güçsüz düşmesine rağmen kalktı çobanların gitmesinden sonra kuyunun başına vardı. Büyük bir gurubun çevirip kuyunun ağzını kapattıkları pek büyük bir kayayı tek başına çevirip kuyuyu açtı. Onlar için koyunların tamamını suladı. Onlar da koyunları ile beraber dönüp evlerine gittiler.

۞ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ۞

24.Ayet: Sonra Mûsâ (a.s.) dönüp gölgeye gitti. Aşırı hareketinden ve kayayı zorlamasında dolayı yorgunluğu, su da içince açlığı arttı. Derhal Rabbine sığınıp dedi ki, ey Rabbim! Ben son derece aç ve bitkin olduğum için Bana bağış ve ikram sofralarından indirim vereceğin hayır ve yiyeceklere muhtacım ve bunu Senden istiyorum. Sen durumumu pekiyi biliyorsun. İsteğimi Bana ulaştır.

۞ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا
فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۞

25.Ayet: Burada kıraetin (okunuşun); fiilin if'aal babından geldiği ve okunduğu gibi, üçlü olarak birinci babdan okunuşu da var. Isdar; geri çevirip götürmek, sadr; dönüp gitmek demektir. Riaaün; çoban anlamındaki raaiî kelimesinin çoğuludur. Tacir kelimesinin bir çoğulu olan ticâr gibi.

Mûsâ (a.s.) ihtiyacını Rabbine arz edip dua ve yakarışlarını tamamlamıştı ki, iki kızdan bir tanesi sakınıp korunarak ve tam bir utanma hali sergileyerek derhal O'na geldi. Utancından başını yere eğerek ve sesini kısarak Mûsâ'ya selam verdi ve dedi ki, Babam; bizim için hayvanları sulamana karşılık ücret ödemek için Seni çağırıyor. Her ne kadar Sen karşılık ummazsın ve bunu Allah için yaptın ama Babam da Senin gibi birine elbette teberruda bulunur ve karşılıksız iyilikler yapar. (Umarım Babamı üzmezsin.) Mûsâ (a.s.) bir karşılık umarak değil ancak Bir Peygamberi görmek, O'nun fazilet ve bereketine ermek için kabul etti. Rivayet olundu ki, Mûsâ (a.s.); Şuayb Peygamberin (a.s.) huzuruna girince önce yemek ikram olunur. Mûsâ yemekten kaçınır ve yemez. Der ki, Biz manevî değerlere sahip olan bir evin (Ya'kub Peygamber soyundan gelen şerefli bir ailenin) çocuklarıyız. Biz Dînimizi; Dünya karşılığında satmayız. (Allah için yaptığımız iş karşılığında bir şey kabul etmeyiz.) Şuayb (a.s.) dedi ki, huzurumuza kim müsafir olarak gelirse Bizim âdetimiz budur. O'na iyilik ve ikramlarda bulunuruz. Allah'ın indirip tesis ettiği tüm Dînlerde; kime iyilik yapılır ve hediye verilirse onun alıp yemesi haram olmaz. Mûsâ (a.s.) söylediklerini kabul etti ve yemeği yedi. Hulasa Mûsâ (a.s.) varıp Şuayb Peygamberle şereflenip bereket ve faziletine erince Mûsâ'nın tüm durumları ve insanlık mertebesi; Allah'ın Şuayb Peygambere yüce ikramı olan peygamberlik nûruyla tamamen aşikâr olup göründü. (Gözleri görmeyen Şuayb a.s. gözleri gören insanların farkına varamadığı Mûsâ'yı hakkıyla keşfedip anladı. Bunu Mûsâ'ya arz ederek huzur ve güven verdi.) Mûsâ (a.s.) O Zata durumunun anlaşılmış olduğunu görünce başından geçen her şeyi başından sonuna kadar genişçe anlattı. Şuayb (a.s.) O'nu duyup dinledikten sonra dedi ki, bugünden sonra hiç korkma. Zalimler topluluğu olan O Firavun ve adamlarından kurtuldun.

۞ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ۞

26.Ayet: İki kız kardeşten biri olup yemek ikram etmek için Mûsâ'yı Babasının yanına götüren; O'nun (a.s.) oturup başından geçen yanılgılar, bela ve sıkıntılar, bıkıp usanmalar, korku ve kederler, türlü haller ve darmadağın olmuş durumlar gibi dayanılmaz hayat hikâyesini duyduktan sonra dedi ki, ey Babacığım! Sen işçi

arıyordun. O'nu ücretli olarak; koyunlarımızı otlatması için çoban tut. Bil Bu Genç tuttuğun işçilerin en güçlü olanıdır. Her işe gücü yetebilecek derecede çetin kuvvet sahibidir. Bilhassa Dîndar ve güvenilir biridir.

۞ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ فَإِنْ أَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۞

27.Ayet: Babası kıskançlık göstererek dedi ki, Sen O'nun kuvvetli ve güvenilir olduğunu ne biliyorsun? Gördüklerini Babasına anlattı ve dedi ki, kuyunun ağzındaki taşı kalabalık bir insan topluluğunun kaldırabildiğini, o taşı Bu Şahsın tek başına kolayca kaldırışı kuvvetli olduğuna delildir. Güvenilir olduğuna gelince; izninle Ben O'nu çağırdığımda kalktı ve önümden yürüdü. Bana da arkasından gelmemi emretti ve dedi ki, sadece yanlış yöne gittiğimde bana yolu tarif et. Beni böylece Kendi bakışlarından korudu. Şuayb (a.s.) O'nu peygamberlik nûruyla keşfedip gayet temiz soy ve sağlam karakter sahibi olduğunu anlaması sonrasında Kızından da güvenirliğini ve Allah katında yiğitliğini duyduktan sonra Mûsâ (a.s.) ile kaynaşıp samîmî olmağa değer verdi ve O'na talib oldu ve şöyle dedi: Bil ki, Ben Seni; dürüst ve düzgün bir genç, soyu ve ırkı temiz, olgunluk sahibi ve güvenilir buldum. Ben Seni; işte bu iki kızımdan biriyle belirli bir mehir karşılığında nikâhlayıp evlendirmek istiyorum. Belirlediğim mehir; Bana sekiz sene çalışmandır. Eğer on seneye tamamlarsan bu da Senin tarafından karşılıksız bir ikram ve iyilik olacaktır. Sana bundan fazlasını yüklemek gibi bir zorluk çıkarmayacağım. İnşâAllah Beni; hizmetinde, arkadaşlıkta, kardeşlik ve merhamette, verilen sözleri yerine getirmekte ve hakları gözetip sahibine vermekte gayet düzgün, yararlı ve dürüst insanlardan bulacaksın. (Eğer Allah böyle olmamı dilediyse aynen böyle bulursun.)

۞ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ۞

28.Ayet: Mûsâ (a.s.) O'nun ortaya attığı fikri ve sözü kabul ettiği için cevap olarak dedi ki, Bana ilkin gerekli görev vakti olarak belirlediğin bu sekiz sene; Seninle Benim aramda bilinen, sabit ve kararlaşmış olan emriniz ve kararınızdır ve Benim de kabulümdür. İkinci için; benim ikramım olacağını söylediniz. Eğer Allah'ın başarılar vermesiyle onu da yapmağa gücüm yeterse ve aynen siz de buna karar verirseniz o da olur. Hulasa boynuma yüklenen sekiz sene veya ikramda bulunacağımla beraber toplam on seneden herhangi birini yerine getirirsem ki, verilen sözler tereddütsüz yerine getirilir. O zaman Bana bir düşmanlık olmaz, bu iki müddetten birini yerine getirdiğim de Bana haksızlık yapılmaz değil mi? (Şuayb (a.s.) elbette diyerek tasdik etti.) Mûsâ (a.s.) dedi ki, kullarının tüm durumlarını

bilip Gören Allah (c.c.); türlü şartlarla yaptığımız sözleşme için tüm konuşmalarımıza Vekîl olup her şeyi koruyup kollayacak Olan Avukatımdır.

۞ فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا

قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ۞

29.Ayet: Mûsâ vaktini tamamladıktan sonra yani o iki mikdârdan yükseği olan on seneyi tamamladıktan sonra nikâhlanıp evlendi. Sonra eğitim görüp olgunlaşma üstün ahlak kazanım yüksek tavır ve hareketlere sahip olmak için bir on sene daha kaldı. O Kâmil Önderin eğitimiyle olgunlaştı ve O'nun şerefiyle nice şereflere erdi. Sonra Kavmine dönmek istedi. Hatta Allah Azıîmüşşan O'ndan; yaratılış gayesini açığa koyup gerçekleştirmek istedi. O Yüce Gaye; O Topraklarda kanlar dökeni canlar yakan ve türlü bozgunculuklarla tahribatta bulunan Büyük bir Alçağın Varlığının yani, Firavun'un hukümdarlığının, tüm yandaşları ile beraber bütün zalimlerin ve zulmün Mûsâ sebebiyle yok edilmesidir. Hulasa Şuayb Peygamberin (a.s.) izni ve uğurlamasıyla yanından ayrılıp yola çıktı. Ailesiyle beraber Mısır'a doğru yürüdü. Hanımı hamile idi ve yolculuk esnasında doğum sancısı başladı. Karanlık bir kış gecesinde yollarını da kaybettiler. Mûsâ (a.s.) Tur Dağı tarafından bir ateş fark etti. Onu görünce sevindi ve av halkına dedi ki, bir müddet burada durup bekleyin. Gerçekten Ben bir ateş gördüm.

Bu ifadeden anlaşılıyor ki, ailesi o ateşi görmüyorlardı.
Sonra dedi ki, Ben o ateşe doğru gidiyorum. Ola ki, ateş çevresinde bulunanlardan yol hakkında bir haber getiririm. Ya da o ateşten bir köz yani; yanmakta olup bir kısmı ateş olan kalın ve kuru bir ağaç dalı alıp getiririm de burada ateş tutuştururuz. Böylece ısınır ve soğuktan kurtulmuş olursunuz.

۞ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى

إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۞

30.Ayet: Mûsâ (a.s.) ateşe doğru süratle gitti. O ateşe gelip yaklaştığında mübarek sahada sağ tarafta bulunan bereket ve bolluklarla dolu vadide olan ve üzerinde uzaktan ateş yanıyor olarak gözüken ağaçtan; ey Mûsâ! Bilesin ki, Ben; âlemlerin Rabbi Olan Allah (c.c.) diye çağırıldı.Akılları başlardan uçuracak derecedeki bu hoş ses; tam bir perişanlık içerisinde boğulan, yorgunluk sahasında, arzu ve istek çöllerinde çareler arayan Mûsâ'ya; Mûsâ diye adını açıktan söyleyerek sesleniyordu ve diyordu ki, Sonsuz ve Sınırsız olmama rağmen; sonradan olan belirli varlıklardan, tüm şekil ve suretlerden Münezzeh Olan Makamımdan gelip sınırlı varlık olan ateşle bağ kurup ondan göründüm. Sen Beni iste ki, Muhtaç olduğun her

şeyi bulasın. Ben; Güzel İsimlerimin ve Yüce Sıfatlarımın meydana gelen eserlerinden, bütün maddî ve manevî varlıklardan tecellî edip yüz gösteren, Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan ve tüm Yüce niteliklerin tamamını Kendisinde toplayan Allah (c.c.);bütün varlıkların üzerine Nûrumun çisentilerini (damlacıklarını) serperek ve gölgemi üzerlerine uzatarak onları yoktan var ettiğim gibi her şeyin ve herkesin Rabbi, Yaşatanı ve hepsinin İdarecisiyim.

۞ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ

يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ۞

31.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbinin söylediklerini duyduktan sonra dehşetler içerisinde ürperip Kendinden geçti. Çünkü ilk inkişafı ve müşahedesinin başlangıcı idi. (İnkişaf; can gözünden perdelerin kalkması suretiyle Allah'ın sırlarını idrak edip anlamak, müşahede ise; Allah'ın tecellîlerini görmek ve Kendisini arz etmesine ermektir.) Mûsâ'dan bu kadar korku ve Kendini kaybetme meydana geldikten sonra Yüce Rabbi O'na emrederek dedi ki,elindeki Asanı bırak. Bıraktığında eşsiz hıkmetlerimizi, herkesi şaşırtacak icraatlarımızı göreceksin. Böylece ateş suretinde görünmemizin imkânsız olmadığını göreceksin. Mûsâ elindeki Asasını derhal bıraktı. Onu bıraktığı an bir de baktı ki, süratle hareket eden büyük bir yılan. Onu görünce hayret etti. Koşmak tarzında hareket ediyor, kendisi son derece büyük olmasına rağmen küçük yılanlar gibi hareketliydi. Mûsâ (a.s.) korktuğu için arkasını dönüp kaçtı. Çünkü önceden böyle bir şey görmemişti. Korkup kaçtıktan sonra da geriye dönüp bakmadı ve Asasını almaktan vazgeçti. O zaman korkusunu gidermek için seslendik ve dedik ki, dön ve onun bu şeklinden korkma onu tut. Bilesin ki, Sen; sonradan olan tüm suretlerden ve bütün varlıklardan güvende olacaksın. (Her şey Sana hizmet edecek. Elbette Asa; Senin elinde bu hali aldı ki, Sana yardımcı olsun. Sen Ondan korkma. Onu tuttuğunda önceki haline dönüp tekrar aynı Asa olacak.)

۞ اسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ

فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۞

32.Ayet: Hak Teâlâ; O'nu (a.s.) harika hallere ve mucizelere alıştırmak için ikinci olarak emretti ve dedi ki, sağ elini koynuna sok ve çıkar. Pek beyaz bir el olarak çıksın. (Ey Muhammed Ümmeti! Beyaz el deyince yanlış anlamayın.) Bir özürden, bir zarardan dolayı deride meydana gelen beyazlık ve alaca hastalığından değil, mucize olarak Gayet parlak ve aydınlık veren Güneş gibi gözleri kamaştıran bir el. Mûsâ (a.s.) derhal elini koynuna sokup çıkardı ve muazzam bir hal gördü. Ürperdi ve korktu. Allah Teâlâ yine korkusunu giderip alıştırmak için üçüncü kez emretti:

Kanadını topla, elini koynuna sok ki, korkunu gidereyim. Burada korku ve korkmak ifadeleri; Mûsâ'nın (a.s.) ağır, metanetli ve kararlı olmasını anlatmak içindir. (Elinin korkunç hali; Asasından meydana gelen korkunç yılanı unutturmuştu. Elini tekrar koynuna sokunca eski haline gelmekle hiçbir korkusu kalmadı ve böylece Allah'ın mucizesi olan bambaşka bir güce erişti.)

Allah Azıîmüşşan dedi ki, ey Mûsâ! Sana karşı çıkıp inkâr edecek olan herkese iddia edeceğin her konuda işte Sana Muazzam İki Kanıt ve Delil. Dillere destan olacak olan Asa ve Yed-i Beyzaa (Nûrlu Ak El). Pek Büyük Bu İki Mucize Rabbinden var olup geldi. Bunlar; Firavuna ve Kavmine varıp buyruklarımı ulaştırarak Onları Varlığıma ve Birliğime Îman etmeğe, En Doğru Hayat Metodu Olan Dînimi yaşamakta Sana uymağa çağırdığında Sana destek olacak ve davanı güçlendirecek. Git onları uyar ve üzerinde bulundukları her türlü gevşeklik ve taşkınlıktan vazgeçirmeğe çalış. Gerçekten onlar; son derece aldanış ve gaflete battıklarından dolayı Tek Rableri ve Hak Ma'bûdlarının koyduğu ve geçmiş peygamberler tarafından tesis olunmuş olan sınırlardan çıkan bozuk ve sapık bir toplumdur.

۞ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۞

33.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbinden buyruklarını duyunca özür dileyip destek isteyerek dedi ki, ey Beni pek büyük nimetlerin öncülüğünü yapan yüce niteliklerle ve ağır icraatlarla yetiştirip Geliştiren Rabbim! Benim durumumu Benden çok iyi Bilensin. Ben Şeytanın kışkırtması ve kandırmasıyla yanlışlık yapıp Firavun'un Kavminden birini öldürdüm. Beni öldürmelerinden endişe ediyorum. Eğer yardımcım olmaksızın tek başıma onlara gidersem; Ben onları Senin Dînine davet etmeden önce Beni öldürmek için harekete geçerler.

۞ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۞

34.Ayet: Kardeşim Hârun; söz konuşmak, dili daha geniş kullanmak ve Bu Davayı açıklamakta Benden daha başarılıdır. O'nu görevimde ortak yaparak Bana destek veren bir yardımcı olmak üzere benimle gönder ve O'na da peygamberlik ver. Böylece gerektiğinde Beni tasdik edip onaylayarak destek versin. Biliyorsun ki, onların aşırı düşmanlıklarından, Bana kin duyan azgınlar olduklarından dolayı anında Beni yalanlamalarından korkuyorum. Dilimdeki düğüm ve kekemelik sebebiyle onlarla tartışıp savunma yapamam ve böylece peygamberlik görevimi sağlam yapmak, gayeme ermek fırsatımı kaçırabilirim.

۞ قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا

أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ۞

35.Ayet: Allah Azıîmüşşan; O'nun (a.s.) düşüncesini desteklemek ve yardımcı vereceğini açıklamak tarzında O'na (a.s.) dedi ki, kolunu kuvvetlendireceğim, Kardeşini Sana arka çıkması için görevlendirerek Senin görevini güçlendireceğim. Bununla beraber Seni Tek başına dahi destekleyip başarılı kılacağımı bil ve umutsuz olma. Bilesiniz ki, sizleri Firavuna ve Kavmine buyruklarımı ulaştırmanız için göndermem sonrasında sizlere üstün ve açık bir sultan (yetki ve tartışma gücü) vereceğiz. Bununla siz onlara üstün geleceksiniz. Sizlere herhangi bir kötülükle ulaşamadıkları gibi ezmek ve üstün gelmek gibi bir niyetle bakmağa dahi güçleri olmayacak. Özellikle de sizleri desteklemek için verdiğimiz O Mucizelerle gönderilmenizden sonra... Hulasa onların kalabalık ve güçlü bir toplum olmalarından dolayı sizlere üstün gelmelerinden korkmayın. Sizler ve Sizlere uyan Mü'minler üstün geleceksiniz. Üstünlük ve zafer elde etmek sizlere özeldir. Onlar sadece yenilip perişan olacaklar, yenilip rezil olmaktan kurtulamayacaklar. Çünkü kaderleri budur.

۞ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ۞

36.Ayet: Mûsâ (a.s.) onlara; peygamberlik iddiasında doğru ve haklı olduğunu gösteren kesin ve gayet açık olan ve şüphe bulunmayan belgelerimiz ve Mucizelerimizle tarafımızdan desteklenerek geldiğinde dediler ki, mucize diye getirdiği kendi kendine düzüp tasarladığı, sonra da Rabbine aid olduğunu iddia ettiği sihir ve büyüden başka bir şey değildir. Güya bunlar hak diyerek kendi bâtıl ve asılsız davasını geçerli kılacak.Hiç araştırmadan ve düşünmeden böylece inkâr ettiler. Zira onlar sapıklığa fazlaca batmış ve kalpleri çok katılaşmış olan insanlardı. Hulasa o zalimler dediler ki, Mûsâ; bu sahte ve düzmece eserlerini geçerli ve kabul edilir yapmak için bunlara Dîn diyor, Doğru Yol diyor ve yaptığı çalışmalara irşâd ve eğitim diyor, kuruntu ve hayalinin netîcesinde Varlığını ve Birliğini iddia ettiği O İlâh tarafından indirilen vahye dayandırıyor. Bizler; peygamberler gönderip kitaplar İndiren Bir İlâh olduğunu ve halk arasında bunun bilinip kabul gördüğünü önceki atalarımızdan da duymadık. Bu ancak ve ancak yalan ve iftiradır. Sadece halkı kandırmak ve yoldan çıkarmak için işin içyüzünü gizliyor.

۞ وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ۞

37.Ayet: O zalimler Allah'ın kesin olan Mucizelerini, apaçık ve üstün belgelerini gördükten sonra son derece cahil ve sapık olduklarından onlara sihir ve büyü

dediler, hakikatleri anlamak ve gerçekleri konuşmakta çok uzak mesafelerde kaldılar. Bunların düzelmelerinden ve Îman etmelerinden tamamen umudunu kesen Mûsâ (a.s.) dedi ki, Beni türlü değerlerle ve üstün ikramlarla yaşatıp Yöneten Rabbim; Kendi katından hidayeti, doğruluk ve olgunluğu, indirilen Doğru Yolu ve Hak Dîni kimin getirdiğini çok iyi biliyor. Çünkü bunları O (c.c.) Bana vahyedip öğretti. Kullarından Gerçek Dîni arayıp olgun kul olmayı isteyenleri de biliyor. Dolayısıyla Dünyada Bu İmtihan Yurdunun güzel ve övgülü sonucunun, yapılanların karşılığının verileceği Ahiret Yurdunun güzel bağış ve ikramlarının, hayırlı netîcelerinin kimlerin olacağını ve kimlere ağır ve acı cezalar verileceğini de yine O (c.c.) hakkıyla biliyor. Bilesiniz ki, durum ve gerçek şudur: Allah'ın adaleti, sağlam irade ve idaresi gereği İlâhî hukümleri tanımayan ve Hak Teâlâ'nın koyduğu çizgi ve sınırlardan çıkan zalimler iflah olmayacaklar ve kurtuluş yüzü görmeyecekler. Allah'a ve Rasûlüne ters düşmekten korunarak tam bir hassasiyetle kulluk yapanların erdikleri büyük mertebelerden ve yüce derecelerden ebediyyen mahrum olacaklar.

۞ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي

فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۞

38.Ayet: Mûsâ (a.s.) Rabbinden öğrendiği hıkmetten (sağlam ve kusursuz ilimden) başka bir şey olmayan eşsiz sözlerini tamamladıktan sonra Firavun çevresindeki insanların; aciz kaldı, kapkara oldu ve bir şey yapamadı demelerinden utanarak büyüklenmeyi sürdürdü ve daha da diklenerek ve büyük olduğunu arz ederek haykırdı: Ey Kavmim! Ben sizler için kendimden başka tapılacak tanrı tanımıyorum. İbadet olunmağa hak sahibi olan ilâhınız ve Rabbiniz benim. (Halkı yanıltmak için Mûsâ'nın (a.s.) demediği ve iddia etmediği saçmalıkları etti. Zira biliyor ve öğretiyor ki, Allah; bütün âlemlerin İlâhı, sadece Göklerin değil ve O c.c. her şeyi Kuşatandır. Gök veya bir başka âlem asla O'nu kuşatamaz.)Dedi ki, Gökte İlâh olduğunu iddia eden Bu yalancı Mûsâ'nın yalan söylediğini sizlere göstereceğim. Bu iddiayı nereden yapıyor? Hal bu ki, benden başka ilâh yok. Bu saçmalıklarından sonra Firavun dedi ki, ey Hâmân! Benim için (büyük ve sağlam tuğlalar yapmak ve kuleler kurmak için kalıplara dökülmüş) çamur üzerinde ateş yak. Yani; işçilere ve ustalara emret. Derhal kalıplara dökülmüş çamurlar üzerinde ateşler yaksınlar, o çamurlar iyice pişip taş gibi oluncaya kadar ateşi söndürmesinler. Onlarla öyle yüksek ve gayet sağlam kuleler (piramitler) yapsınlar ki, ucu Göğe ulaşsın. Eğer iddiasında doğru ise kule üzerinde Göğe çıkayım. O'nun İlâhı bizimle savaşmağa gelirse O'nu yenerek perişan bir halde alaşağı edeyim. Zannediyorum ki, iddiasında yalancılardandır.

۞ وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ۞

39.Ayet: Denildi ki, bir taraftan bunlarla halkı kandırmağa çalışırken diğer taraftan da yıldızları gözetletip yıldızların bakış açılarından geleceğe dair bilgi almalarını ve Mûsâ sebebiyle Devletinin yok edilip edilmeyeceğini öğrenmek için gözlem evi de kurdurmuştur.

Hulasa geçici lezzetlerin verdiği serhoşluk sebebiyle Allah'ı ve Ahireti unutup kalbi son derece katılaştığından ve can gözünün aşırı körlüğünden dolayı O Firavun, Ordusu ve onların arkalarında sürüklenen zavallılar Yeryüzünde haksız olarak büyüklük tasladılar. İnat ve azgınlıklarında o kadar ileri gittiler ki, Allah Azıîmüşşan'a başkaldırdılar ve sonsuz kahır ve intikam Sahibini yenmekten bahsettiler. Bu iğrenç saçmalıkların içerisinde boğulurlarken zannettiler ki, Bize (c.c.) dönüp gelmeyecekler. Öyle ki, daima bu gibi bozuk söz ve hareketleriyle Peygamberimizi inkâr ettikleri gibi, Bize (c.c.) karşı saldırganlıkta bulundular. Hal bu ki, herkes ve her şey; denizden ayrılan dalgaların tekrar denize, Güneşin ışınlarının yansımasıyla oluşan gölgelerin asıllarına döndüğü gibi Bize dönecek.

۞ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ۞

40.Ayet: Hulasa Firavun, orduları ve onlara uyanlar; inad edip emirlerimizi tanımamakta aşırı gidip Yeryüzünde bulunanlara zulüm ve tahribat artırmaları sonrasında Onu ve ordusunu arkalarındakilerle beraber tutup denize attık. Asılsız ve pis olan azıcık varlıklarıyla Bizim Hak ve Sonsuz Varlığımızı örtmeğe çalışıp yok dedikleri için denizin suyunu üzerlerine kapatarak Biz onları yok ettik. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bak ve iyice düşün. Zalimlerin sonu nasıl oldu ve işleri sonunda nereye vardı?

۞ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ ۞

41.Ayet: Onları mükemmel bir tarzda imtihan etmek hile ve tuzaklarına karşılık plan ve programlar sergilediğimiz için onları; bir takım imkânlara sahip kılarak türlü ağır zararları ve korkunç helâki doğuracak sapıklık ve azgınlıklara önderler yaptık. Kendilerine uyanları ve izlerince yürüyenleri Cehennem ateşine davet edip durdular. Yani; Cehenneme sürükleyen işleri yaptılar ve yaptırdılar. (Bu uğurda yandaşlarından çokça yardımlar da gördüler.) O Korkunç Kıyamet Gününde kimseden yardım göremeyecekler. Hatta ceza ve azaplarının hafifletilmesi için kimsenin şefaati ve desteği olmayacak.

۞ وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ۞

42.Ayet: Sapıklık çöllerinde kaybolup giden bu zalimlere nasıl yardım olabilir? Asla yardım olunmaz. Çünkü Bu Dünyada peşlerine lanet taktık. Yeryüzünde bulunanlar onlara lanet okudular. Allah'ın laneti, meleklerin laneti ve insanların laneti onlara oldu ve her bir lanet zararlarını ve rahmetimizden biraz daha uzaklaşmalarını sağladı. Bütün yapılanların karşılık bulması için hazırlanan Kıyamet Gününde onlar kabahatli bulunup lanetlenerek Yüce Huzurdan kovulup korkunç azap ve rezillik yeri olan Cehenneme çetin kamçılarla ve zor kullanılarak sürülecekler ve Dünyada büyüklenmelerine karşılık olarak daima aşağılanacaklar.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ

وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۞

43.Ayet: Firavun'u, ordusunu ve arkalarında gidenleri tamamen denize atıp boğduktan sonra yüksek mertebede konuşmamıza eren Mûsâ'ya; önce yaşamış ve geçmiş ümmetlerin helâk edilmelerinden, inen İlâhî hukümlerden ve tesis olunan Dînlerden eserlerin kalmamasından sonra Yüce Dînin görünen yüzünün tüm hukümlerini kapsayan Tevrat Kitabın verdik. Öyle ki, halk arasında Dînî hukümler ve kurallar kalmamıştı. Nûh, Hûd, Salih ve İbrahîm (s.a.v.) gibi Allah'ın izni ile Dîn kurucular olan tüm Peygamberlerin izleri silinmiş, Allah'a nasıl kulluk yaptıkları bilinmez olmuştu. Mûsâ'ya Kitabımızı indirdik ki, Ayetlerimiz insanlara can gözleri olsun, Kitabımıza Îman edip içindeki hukümleri ve emirleri tutmakla gözleri ve özleri nûrlansın. Can gözlerine sahip olarak cehalet ve gaflet uykusundan uyanarak Hak Varlık Olan Rablerini ve O'nun sonsuz nimetlerini istemekle meşgul olsunlar. Kitabımız onlara hidayet kaynağı olarak Tevhıîdin Yollarına yürümeyi gösterip seadetlere erdirsin. Öyle bir rahmet ve öyle bir gelir kaynağı olsun ki, onları geçici varlıklarının elbiselerinden ve tüm fâni hallerinden soyunup çıktıktan sonra Mevlâ'ları Olan Allah'a kavuşmakla ebedîliğe ermekle müjdelesin ve bunları düşünüp ders yapmalarına, içinde bulunan hukümleri icra etmelerine kaynak olsun. Erişmek ve sahip olmak için yaratıldıkları Îman ve İslâm'ı; idrak edip yaşamalarını, perdelerden kurtulup yüce anlayışlara, Hakkı ve hakikatleri görmeğe türlü uyarı ve işaretlerle bildirsin ve buldursun. Tüm bunlara rağmen insanlık; pek az kimseler müstesna bu Yüce Ayetlerle ve büyük Mucizelerle uyanıp ders almadılar.

۞ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۞

44.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberi Hz. Muhammed'e (s.a.v.) Mûsâ Peygamberin hayat hikâyesini, anlatılan O Ağaç üzerinde yanan ateşi görüp gerçeği anlamasını, o hadiseden sonra Mûsâ'nın (a.s.); Yüce Rabbi bilme makamından görme makamına sonra da kavuşma makamına nasıl yükseldiğini iyice anlattıktan sonra En Sevgili Peygamberi Olan Hz. Muhammed'e (s.a.v.); bütün yaratılmış arasından seçip herkese ve her şeye Peygamber kılınmasını ikram etmeyi murad etti. O'na vahyedip söyleyerek gaybın bilinmeyen haberlerini ve kimsenin bilmediği hadiselerini haber verip anlattı. Eğer Rabbi O'na vahyedip anlatmasaydı bilmeğe imkânı yoktu. Hulasa Yüce Rabbi şöyle dedi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kardeşin Mûsâ (a.s.) O Mukaddes Vadide; Allah'ın Kendisine (a.s.) üstün bağış ve ikramlarda bulunarak arz ettiği hakikatlere ulaşıp bakarken Mûsâ'ya emri vahyedip ulaştırdığımızda ve O da Dünyalık muradını ararken muradına erdiğinde Sen batı tarafta yani; vadinin ağız ve uç kısmında o malum ağaç üzerinde meydana gelen hakikatleri gördüğünde; Mûsâ'nın bulunduğu yer olan batı taraftaki yolda (O Manzarayı görmeğe en uygun yerde) değildin. O an O'nun durumuna ve hakikatleri görüp yüce sırlara erdiğine de şahid olanlardan ve orada bulunanlardan değildin.

۞ وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ

وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۞

45.Ayet: Fakat Biz; Sana olan lütuf ve rahmetimizden dolayı o gece O'nunla Bizim aramızda geçen her şeyi Sana haber verdik. Nitekim Mûsâ'dan sonra ve Senden önce yaratıp meydana getirdiğimiz ve üzerlerinden uzun zamanlar geçen pek çok kavimlerin hallerini ve hayat hikâyelerini de Sana haber verdik. Dünyada pek çok toplumlar hayat sürdü. Başlarına değişik haller, devrim ve dönüşümler geldi. Yeryüzünde fitneler, baskılar ve sıkıntılar meydana geldi. Geçmiş Dînlerde tamamen değişiklikler ve tahribatlar yapıldı. Hidayet ve irşad kaynağı olan Allah'ın Dîninin bilgi ve irşâd kaynakları olan hukümleri yok oldu. İnsanlar arasında tartışmalar, kavgalar ve azgınlıklar yayıldı. Hulasa geçmiş zamanlarda ve asırlarda yaşayan halka bâtıl ve asılsız görüşler ve bozuk arzular egemen oldu. Ey peygamberlerin En Kâmili! Biz Senin Bu Kitabın Kur'an'da o geçmiş insanların tüm olaylarını, durumlarını, alış-verişlerini, Allah'ın peygamberlerine ve seçkin kullarına neler konuştuklarını etraflıca haber verdik ki, Senin uyarılarda bulunup öğütler vererek irşâd etmene ve Mü'minlerin de ders almalarına kaynak olsun. Yine Sen; Medyen Şehri Sakinleri arasında kalmıyor ve onlarla yaşamıyordun. Bizim kusursuz ve sağlam adaletimizi gösteren Ayetlerimizi o insanlara Peygamberimiz

Şuayb dilinden Sen Okumuyordun. Onlar dürüstlük ve âdil alış-veriş caddesinden saptıklarında, insanların haklarını ölçüp tartarlarken eksik ve noksan vererek onlara zarar verdiklerinde Ayetlerimizi onlara Peygamberimiz Şuayb (a.s.) okuyordu ama Sen orada bu görevi yapmış ve o halleri yaşamış gibi bilip anlatıyorsun. Bunları bilmeğe Senin gücün yetmez ve asla imkânın olmazdı ancak Biz peygamberler göndeririz ve görevler yaptırırız. (Kullarımıza tarih boyunca bunları yaptık. Şimdi umumun Son Peygamberi olarak da Sanaen mükemmel tarzda Bu Görevi yaptırıyoruz.)Onların aralarında geçen ve kimse tarafından bilinmeyen halleri Sana gösterip bilgi Sahibi ediyoruz.

۞ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ

إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۞

46.Ayet: Yine Tevrat'ı alması için tarafımızdan söz verilip belirlenen yere gelmesi ve Mûsâ'ya vahyedip seslenerek konuştuğumuzda Tur Dağının Yan tarafı olan o yerde değildin. Fakat Rabbinden Sana rahmet ve pek üstün bir nimet olarak tarafımızdan Sana bildirilip gösterildi. Tüm bunlar Seni desteklemek, bunların tamamını Sana vahyedip öğreterek Senden önce kendilerine uyarıda bulunacak bir peygamber gelmeyen ve bu peygambersiz geçen ara dönemde sapıklık içerisinde zalimler olarak kalan toplumu uyarman içindir.

Peygambersiz geçen ara dönem Hz. Îsa Zamanından o ana kadar geçen zaman ki, (yaklaşık) beş yüz elli senedir. Ya da Peygamber Efendimizin Dedesi İsmaîl (a.s.) ile Kendi (s.a.v.) arasında geçen zaman ki, beş yüz ellinin defalarca kat fazlasıdır.

Peygambersiz geçen ara dönemin (fetret devrinin) İsmaîl Peygamber (a.s.) zamanından beri sayılması şu görüşe dayanır ve şöyle söylenir:Îsa Peygamber (a.s.)Yahûdî'lerin Peygamberidir. Onları Allah'a kulluğa davet etmek için gelen peygamberlerin peygamberlikleri onlarla sınırlıdır.

Hulasa (ey Allah'ın Sevgili Rasûlü! Seni; her şeyi içinde bulunduran Bu Kur'an'la ve Üstün Sünnet-i Seniyye ile) bütün kulları uyarman ve irşâd etmen için gönderdik ki, düşünüp anlasınlar, Kur'an'da bulunan hıkmetler ve yüce ilimlerle nereden geldiklerini ve nereye gideceklerini idrak ederek İslâm'a ve yüce hakikatlere ererek yapmak için yaratıldıkları kulluğa ersinler.

۞ وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ

فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۞

47.Ayet: Allah Azîîmüşşan inkârcıları ağır bir tarzda kınayıp kötülemek için dedi ki, o inkârcılara; işledikleri kâfirlik ve zalimlikleri gibi kötülükleri sebebiyle türlü ceza

ve azapları başlarına getirecek bir musibet dokunduğunda; ey Rabbimiz! Bize bir peygamber göndersen de bizler katından Ayetlerle desteklediğin o peygambere ve onun getirdiği Ayetlerine uyarak Varlığına ve Birliğine kesin olarak uyan Mü'minlerden ve İmanımız sebebiyle kurtulanlardan olsaydık diyecek olmasalardı Seni onlara Peygamber olarak göndermezdik.

۞ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَى أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ

قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلٍّ كَافِرُونَ ۞

48.Ayet: Bu yüzden önceden de peygamberler gönderdik ve kitaplar indirdik. Ancak katımızdan kesin mucizelerle ve açık belgelerle desteklenen peygamberler hak ve haklı olarak ne zaman bu tür zalimlere geldi ise; karakterlerinin pisliğinden ve son derece azgın olduklarından dediler ki, eğer bu hak peygamberse Mûsâ Peygambere (a.s.) verilen mucizeler ve O'nun Peygamber olduğunu gösteren deliller bize gönderilen bu peygambere de verilseydi de İman edip tasdik etseydik. Eğer Mûsâ'ya verilenler peygamberlerine verilseydi yine de inkâr ederlerdi. Çünkü pek cahil ve son derece sapık olduklarından can gözlerine kapanmış olan perdeleri hiçbir zaman Hakkı göremeyecekleri kadar kalın, kalpleri İman edemeyecekleri kadar katıdır. Önceki kâfirler aynı karakteri taşıdıkları için Mûsâ'ya verilenleri inkâr edip kâfirlik yapmadılar mı? Şöyle ki, Mûsâ zamanındaki kâfirler açık ve büyük Mucizelerle gelen Mûsâ'yı inkâr ettiler ve Mûsâ ve Hârun birbirlerine destek veren iki sihirbazdırlar. (Sizler ey Mekke Müşrikleri; karakterlerinizin bozukluğundan ve ruhen kör olan sapıklar olduğunuz için Muhammed'e ne verilse inkâr edersiniz, tıpkı o zalimlerin Mûsâ'yı inkâr ettikleri gibi.) Mekke müşrikleri inen Ayetler karşısında aciz kalınca dediler ki, Tevrat ve Kur'an birbirini destekleyen iki büyük sihirdir. Kur'an karşısında tartışmağa güçleri olmadı. Nitekim firavun ve Kavmi Mûsâ'nın Mucizeleri karşısında aciz kalmışlardı. Sadece inatlarından ve bazı çıkarları uğruna inkâra devam ettiler. Dolayısıyla ey müşrikler! Mûsâ'ya (a.s.) verilen mucizeler; Muhammed'e (s.a.v.) verilse sizler de tıpkı o zalimler gibi inkârınızı tam bir inatla sürdürürsünüz. Hem Kur'an tüm mucizelerden ve Tevrat'tan daha faziletli ve her konuda daha kapsamlıdır. Yine de İman etmiyorsunuz. Karakterlerinin pisliğini gösteren delilleri ve Ayetleri duyduktan sonra dediler ki, hepsini inkâr ediyor, kesinlikle inanmıyoruz. Bizler; bizim gibi bir insanın peygamber olduğunu iddia etmesini, inanmadığımız ve olmayan varlıktan bahsedip O'nun Hak Ma'bûd, Tek İlâh, Samed Rab, eşten ve çocuktan Münezzeh olduğunu söylemesini kabul etmiyoruz.

۞ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَّبِعْهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞

49.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların kâfirlikte ısrarlarını gördükten sonra onları güçlü bir tarzda kınayıp aciz koymak için de ki, ey zalim bozguncular! Eğer sizler; Kur'an ve Tevrat sihirdir diyor ve bu iddianızda doğru olduğunuzda ısrar ediyorsanız; kullarını irşâd edip Hak Yola erdirmek için kitaplar indiren Allah Azıîmüşşan'dan sizler; Tevrat ve Kur'an'dan daha hidayetli ve yol göstermeğe daha uygun bir kitap getirin de Biz ona uyalım.

۞ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۞

50.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer o zalimler aciz kaldıkları için Sana cevap veremeyeceklerse kesin olarak bil ki, onlar tüm bu saçmalıkları bozuk arzularına uyarak yapıyorlar. Elbette geçmiş dinlerden herhangi bir dîne uydukları için konuşmuyorlar. Allah'tan bir hidayete ermeksizin sırf kendi görüşüne uyan ve buna göre hareket eden sapkından daha sapık, cehalet ve yanılgıya düşüp Hak Yoldan sapmakta durumca daha kötü kim olabilir? Böyle bir sapkından Allah Azıîmüşşan başarısını keser ve asla hidayete ve yüce gayeye erdirmez. Bilesiniz ki, bütün iş ve icraatlarında sağlamlık Sahibi Olan Allah (c.c.); emirlerinin ve yasaklarının gerektirdiği tarzda yaşamak dairesinden çıkan zalimleri asla apaçık Doğru Yoluna erdirmez. Çünkü onlar; Yaratanlarından ve insanlıklarından gafil ve habersiz olarak yaşamak ve sapıklıkta kalmak denizine batmışlar ve oradan hiçbir kurtuluş umutları kalmamıştır.

۞ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۞

51.Ayet: Biz onlara sözü tekrar-tekrar ve açık-açık söyledik. O kadar ki, hukümleri anlattık, peşinden hıkmetleri ve gayelerini açıkladık. Emirleri arz ettik peşinden sevdirmek için öğütler verdik. Yasaklar koyduk, dersler alarak o yasaklara dikkatle uymalarını sağlamak için o yasakların yapılması peşinden yasaklara uymayan toplumların başlarına gelenleri anlattık. Daha nice hayat hikâyeleri, temsiller, verdikleri sözleri unutan ve gafletten kurtulmayanlara tehdidler, kâfirlik içerisinde yaşayanlara türlü ceza ve azabın ineceğini açıkladık. Bütün bunları; düşünüp dersler alarak Ayetlerimize Îman etsinler, Kitabımızda bulunan her şeyi kabul ederek icra etsinler diye yaptık. Ama hiç etkilenmediler, buyruklarımızı kabul etmediler ve Îman'a gelmediler.

۞ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ۞

52.Ayet: Kur'an inmeden önce kendilerine Tevrat Kitabını verdiğimiz, Ona Îman edip Onda bulunan emirlere ve yasaklara uyarak, Dînin tüm inanç meselelerine bağlı kalarak yaşayan ve gayeleri sırf Allah'a kulluk yapmak olan Yahûdî'ler; Bu Kur'an'a ve Son Peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kesinlikle Îman ederler. Çünkü o sadık insanlar Kitaplarında bulunan her şeye Îman ederler. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Peygamber olarak gönderileceği ve Kur'an'ın indirileceği de Tevrat'ta var olan esaslardandı. Dolayısıyla Kur'an inmeden uzun zaman önce onlar inanıp teslim olmuşlardı.

۞ وَإِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ۞

53.Ayet: Kur'an'ın inmesinden sonra O'nu tasdik eden Müslimanlar olarak dediler ki, Bu Kur'an Rabbimiz tarafından gelen Haktır ve bütün gerçeklere uygundur. Daha O inmeden biz O'na ve O'nun indirildiği Yüce Şahsa Îman edip teslim olduk. Çünkü Kur'an'a Îman; Kitabımız Tevrat'ta bulunan Îman esaslarındandır. Şimdi O'na neden ve nasıl Îman etmeyelim? Kitabımızda öğrenip ezberlediğimiz ve tekrar-tekrar tarifini okuduğumuz gibi bulduk ve kuşkusuz Îman edip uyduk.

۞ أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۞

54.Ayet: Hulasa Allah katında kabul gören bu Îman ehli seadetli kullar; mükâfaatlarını iki defa alacaklar. Bir Tevrat'a Îman ettikleri gibi Tevrat'ta haber verilen Kur'an'ı önceden haber alıp tasdik ettikleri için. Bir de Kur'an gelip Kur'an'ı Kitaplarında anlatıldığı gibi gördüklerinde Allah için Îmanlarında ve önce inen Tevrat'ta ve sonra inen Kur'an'da var olan hukümlere sarılıp sabrederek karar değiştirmedikleri için mükâfaatları kat-kat oldu. Hem o sadık kullar; Kitaplarında emredilen görevleri yerine getirmekte sabrederek Allah'ın türlü nimetlerini ve çeşitli ikramlarını kazanmağa vesile olan iyilikleri ve yüce kulluk görevlerini yaparak türlü ceza ve azabı doğuran kötülük ve yanlışlıkları kendilerinden uzaklaştırarak ortadan kaldırırlar. (Bir takım çıkarlar uğruna gelen Son Peygambere ve inen Kur'an'a inanamayan, sonra da bozulup azgınlaşan sapıkların sataşmalarına ve yaptıkları kötülüklere güzel söz ve davranışlarla ortaya konmak istenen iğrenç hadiseleri kendilerinden uzaklaştırırlar.) O sadık ve salih insanlar; olgun Mü'minler olup Dînî ve Dünyevî tüm işlerinde üstün başarı ve beceri sahibi olarak ihsan mertebesine erip Allah'ı görüyor gibi yaşamak suretiyle büyük bir coşku içerisine kendilerine verdiğimiz rızıklardan ve çalışıp kazanmağa güç ve imkânlar verdiğimiz mallarından Bizim rızamızı kazanmak için Yolumuzda harcarlar, dediğimiz yerlere yardımlar yaparlar.

۞ وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ۞

55.Ayet: Bizim koyduğumuz yasaklardan son derece sakınıp korundukları için lağviyyat(Dînî faydalardan uzak ve lüzumsuz sözler) duydukları zaman oradan uzaklaşırlar. O tür sözleri konuşanlar her kim olursa olsun yağcılık yapmak ve onların hoşnutluğunu kazanmak gibi seviyesizlik göstererek orada oyalanmazlar. Zira bundan Allah Razı olmaz. O tür insanları bu gibi yaramaz sözlerden vazgeçirmeğe güçleri yetmediğinde yüksek ilim sahibi ve o gibi kusurlardan uzak kalan temiz insanlar olmakla derler ki, bizim çalışıp kazandıklarımız ve onlara karşılık olarak alacağımız bize, sizlerin ısrarla üzerinde bulunduğunuz çalışmalarınız ve karşılığında alacağınız sizedir. Onların; aralarına çağırmalarını kabul etmeyip ayrılırlarken de derler ki, selâm sizlere. Yani; Sonsuz rahmet Sahibi Olan Allah Teâlâ sizleri afvetsin, yaptıklarınızdan dolayı dönüp sizlere gelecek olan kötülüklerle sizleri cezalandırmasın. Bunlardan vazgeçip Kendisine yönelmeyi nasip eylesin. Biz sizlerle tartışmayız, sizi cezalandırmak istemeyiz ancak; cahillerle beraber olmayı da istemeyiz. Sizinle olmamızı bizden istemeyin. Çünkü kötü ahlakın neticelerini bilmeyenlerin yanlarında bulunmaktan Allah Azîmüşşan Razı olmaz. Sizlerle beraber olmamızı Allah'ın seçkin kulları da istemez.

۞ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۞

56.Ayet: Peygamberimizin (s.a.v.) Amcası Ebu Talib ölmeğe ve Dünyadan çıkıp gitmeğe yakın olduğunda Allah Rasûlü Ona geldi ve İman ederek Tevhıîde ermesini önemle arzu ederek dedi ki, ey Amcam! "Lâ ilâhe illallah" de. Bu Kelime ile Senin İman ettiğini delil göstererek Rabbim katında sana şefaat edeyim ve müşrikler topluluğundan Seni çıkarayım. Dedi ki ey Kardeşimin Oğlu! Kesin olarak biliyorum ki, bütün getirdiklerinde Sen pek doğrusun. Fakat Ben; Ebu Talib ölürken ağlayıp sızlandı ve korktuğu için Kardeşinin Oğluna İman etti denmesini istemiyorum. Allah Azîmüşşan; Sevgili Peygamberine bir ahlak kuralı daha öğretmek ve olmayacak bir şeyi istemekten vazgeçirmek için Bu Ayeti indirdi ve şöyle dedi: Ey Peygamberlerin En Kâmili! Sen aşırı düşkünlüğünden ve önem verdiğinden dolayı sevdiklerinin tamamının İman etmesini istediğin için onları eğitip irşâd ederek İman ve İslâm'a erdiremezsin. Fakat kullarının kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Allah (c.c.); İman ve İslâm'a ermesini dilediği, Levh-ı Mahfuzda İman ve İslâm ehli diye yazıp kaydettiği kulunu İslâm Dîni çerçevesinde İmana ve kulluk yapmağa erdirir. (İman ve İslâm ehli olan kul; Rabbinden razı olarak O'nun Hak ve hayırlı dediği Yolu (İslâm'ı) tercih etmiş. Rabbi de ezel ve ebed bunu bildiği için o kuluna bu Yolun tüm imkânlarını sağlamıştır.) Hulasa O Allah (c.c.); tüm zamanları, mekânları ve her şeyi kuşatan ilmiyle; Sana ulaştırmanı emrettiği buyrukları

kendilerine ulaştırdığın kullardan hidayete ermeye hak kazananları pekiyi Bilendir. Sana düşen görev; Rabbinden aldıklarını kullara ulaştırmandır. Doğru Yola erdirmek, olgun Îman sahibi yapmak; ancak Allah'ın seçimini yapıp dilemesiyle ve erdirmesiyledir.

۞ وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ أَرْضِنَا

أَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَى إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

57.Ayet: Araplardan bir topluluk Allah Rasûlüne geldiler ve dediler ki, kesin olarak biliyoruz ki, Sen; Hak, hidayet, kusursuz ve Doğru Yol üzerindesin. Ancak bizler Sana Îman edip Dînini yaşayarak, Rabbin katından getirdiğin tüm hukümlere ve buyruklara sarılarak Bu Hak Yola uyarsak; müşrik Araplara ters düştüğümüz için üzerinde huzur ve istikrarla yaşadığımız topraklarımızdan hışımla yakalanıp çıkarılırız. Biz Araplar; başın parçaları gibiyiz. Önemli işlerde ittifak halinde birlikte hareket ederiz. Ne zaman her hangi bir konuda müşriklere ters düşersek buna razı olmazlar ve aralarından bizleri ezerek ve perişan ederek derhal çıkarırlar. Allah Teâlâ onların bu mazeretlerini (bahanelerini) kabul etmedi ve geri çevirerek şöyle buyurdu: Bu korkaklar; korkuyorlar öyle mi? Onların; içerisinde huzur, güven ve istikrarla yaşadıkları Şehirlerini (Mekke'yi)geçmişten bugüne kadar herkesçe Haram (Saygın), her türlü kötülüklerden ve istenmedik hallerden Âmin (Güvende ve Güvenli Olan), Dünyanın her bir yanından güzel gelirleri ve türlü bereketleri çekip getiren Mübarek bir Yer kılmadık mı? Derin vadilerden, uzun mesafelerden meşakkatli yollardan her şeyin ürünleri, bütün nimetlerin kıymetlileri Oraya çekilip geliyor. Bütün bunlar (Arapların gayret ve ittifaklarından, kudret ve haşmetlerinden değil.) Sırf Bizim kusursuz lütuf ve bol rahmetimizden onlara rızık ve türlü ikramlar olarak geliyor ve tüm ihtiyaçları tarafımızdan karşılanıp kendilerine güven ve huzur Bizden sağlanıyor. Fakat unutkanlık ve cahillik kendilerine karakter olup yerleşmiş olan insanların çoğu; bu gafletten kurtulamazlar ve ikramda bulunduğumuz bu nimetlerimizi bilmezler.

۞ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا

فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ۞

58.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Benim Adıma onlara de ki, Dünya hayatı sizleri aldatmasın. (Kâfirlik ve zalimliklerinize rağmen) sizlere vakit tanıyıp bolluklar ve lüks hayat içerisinde yaşamanızı sağladığımıza ve bunlara izin verdiğimize de aldanmayın. Dünyalığına ve sahip oldukları bol nimetlere şımararak halka karşı burun diken ve kendisini beğenen nice toplumları zulüm ve kâfirlikleri

sebebiyle helâk edip köklerini kazıdık. Bak gör; o şımarık tahribatçı zalimlerin sonu nasıl oldu? İşte onların harap olmuş evlerinden ve vatanlarından yıkık ve hüzün dolu kalıntılar. Onlar da bir zamanlar oralarda şımarıklık, bolluk ve istikrar içerisinde kalıyorlardı. Nasıl yerle bir olmuş, yıkılıp parçalanmış.Şimdi onların yurtlarında oturulmaz oldu sadece yolculuk yapanlardan ve gelip geçenlerden az bir kimse birazcık kalıyor. İnsanlar yerleşmiyor, buralar atalarımızdan mirastır diyen bir kimse bulunmuyor. Dünyanın durumu, yerleşip kalmak, kazançlarıyla hayat sürmek böylece geçicidir. Hak ve hakikatlere eren gerçek bilgi sahipleri (en sağlıklı anlarında ve tam bir hurriyyet içerisinde türlü zenginlikler arasında bulunsalar dahi asılsızlığını ve ne olduğunu hakkıyla bilirler (ve asla Rablerinden gayriye dönüp bakmazlar). Hulasa ey kullarım! Onları helâk edip evlerini ve yurtlarını yıktıktan sonra mirasçıları Biz (c.c.) olduk. Suç ve günahlarının iğrençliğinden, kendilerine gönderdiğimiz peygamberlere ve indirdiğimiz kitaplara rağmen üzerinde bulundukları iğrenç gidişatları içerisinde kalmakta ısrarlarından dolayı kendilerinin çocuklarından arkalarında mirasçılar bırakmadık. Her şeyin Sahibi Biz olduğumuz gibi onlardan kalanların Sahibi de Biziz.

۞ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا

وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ۞

59.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Olan Rabbine; kendilerine uyarıcı ve yol gösterici göndermeden hiçbir toplumu helâk etmesi yaraşmaz. Öyle ki, Rabbin; toplumların yaşadıkları şehirlerin en büyüğünde; çevredekilerin tüm önemli işlerde o büyük şehirde yaşayanlara uyduklarından ve olup bitenlerin çevreye oradan yayıldığından dolayı topluma Ayetlerimizi okuyan ve katımızdan desteklenen bir peygamber göndermedikçe memleketlerin sakinlerini zulüm ve taşkınlıkları sebebiyle helâk etmez. Yani bütün memleketlerin büyük merkezlerini Rabbin peygamber gönderdi. Onlar (a.s.) halka Varlığımızın Büyüklüğünü ve kudretimizin sonsuzluğunu gösteren kullarımıza nimetler verdiğimizi, hak edenlerden türlü intikamlar aldığımız şekilleri anlattılar. Onları; Varlığımıza ve Birliğimize İman etmeğe, tarafımızdan konarak tesis edilen Dînimizi,Dîn ve hayat tarzı yapmağa davet ettiler. Bunları kabul etmeyip inkâr ettiklerinde ve içinde bulundukları kâfirlik ve zulümde kalmakta ısrar edince helâk edilmeyi hak ettiler. Biz de tutup helâk ettik. Özetle memleketlerin sakinleri zalimler olmadıkça Biz onları helâk etmedik. Onlar kendilerine ulaşan hüküm ve buyrukların gereği olan kulluk dairesinden çıkarak kendilerine zulmettiler. Verdiğimiz geçici Dünya parıltılarına aldanıp şımararak Hakka yönelmediler. Geçici

lezzetler onları; Ahiretin ebedî lezzetlerinden alıkoydu. Peygamberlerimizi duymamak ve Ayetlerimize uymamak sebebiyle helâk edildiler.

۞ وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۞

60.Ayet: Hal bu ki, Dünyada sizlere verilen her şey değersiz Dünyanın geçici geçimliğidir. Dünya hayatı, uçurum bitiminde bulunan uç noktada, dürülüp uçmağa yönelik, düşüp yıkılmak üzere kurulmuş ve yok olmağa mahkûmdur. Süs ve parıltıları kalıcılığı olmayıp gidicidir. Allah katında yüksek mertebe sahipleri için müjdelenip hazırlanan ma'rifetler, hakikatler ve ebedî nimetler pek hayırlı ve ebediyyen kalıcıdır. Bu hayırlı ve kalıcı nimetleri tercih eden yüce mertebe sahipleri; Ahiretin ruhanî lezzetlerini tatmaktan alıkoyan fâni insanlık kimliklerinden ve onların gereği olan eksiklik ve aksaklılardan soyunup çıkarak her şeyden ayrılıp Allah'a yönelenlerdir. Ey ahmaklar! Sizler geçici ve değersiz olanları; pek hayırlı ve kalıcı olanlar karşılığında alıp fâni cisimlerinizle ilgili geçici lezzetleri ruhanî ve ebedî olan nimetlere tercih mi ediyorsunuz? Sizlerin durumuna en uygun olanı seçmeniz için sizlere bahşedilen aklınızı kullanmıyor musunuz? Sizler sonunuzu düşünmüyorsunuz.

۞ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ۞

61.Ayet: Her şey Bizim katımızda ve kudretimiz altında olmakla beraber sizler; geç gelecek olan ama çok hayırlı ve ebedî olanla; peşinen gelecek fakat geçici ve değersiz olanı eşit ve denk mi tutuyorsunuz? Kime katımızdan güzel bir nimet vereceğimiz sözünü vermişsek o kimse o nimete muhakkak kavuşur ve onu elde eder. Çünkü Biz; güzel bir mükâfaat vereceğimiz sözünü vermişsek bunda asla yalan olmaz ve kararımızı bozup değiştirmeyiz. Ey cahiller! Tarafımızdan seadete ermeğe başarılı kılınıp ebedî seadetlere ve gerçek mutluluklara eren kimse; karanlıklar âlemi olan alçak Dünya hayatının geçici nimetleriyle barındırdığımız uğursuz kâfir gibi midir? Türlü bulanıklıklarla bulanmış, her çeşit acı ve üzüntülerle yoğrulmuş, bütün pisliklere batmış olan Dünya... (buradaki az bir ömür, biraz geçici meta ve parıltılı eşya; hiç ebedî nimetlerle ve sonsuz Cennetle kıyaslanır mı?) Dünyayı ve Dünyadakileri tercih eden o cahil kimse burada öldükten sonra Kıyamet Gününde tekrar diriltilince tüm yaptıklarından hesaba arz olunup cezasını görmek, tattığı tüm nimetlerden sorgulanmak üzere Yüce Huzura getirilenlerden olacak.

۞ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ۞

62.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'a şirk koşan ve O'ndan başka hak varlık olduğunu iddia eden kimseye şunu anlat: Allah Azıîmüşşan; sonsuz Büyüklüğünün ve Yüceliğinin üstün tecellîleri ile sınırsız üstünlüklerini Gösteren Allah Teâlâ; Kendi Varlığı dışında kalan ve gölgeden ibaret tüm varlıkları Kahhâr İsmiyle görünerek yok ettiği anda müşriklere sorar ve seslenir: Sırf kuruntularınıza dayandırarak Bana ortak koştuklarınız nerede? Ey müşrikler! Onları Bana ortak koşup denk tutuyor ve Bana kulluk yapıldığı gibi onlara kul ve köle oluyordunuz.

۞ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ

رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ۞

63.Ayet: Kahır ve hışmıyla kahrolup varlık sahnesinden silinen müşriklere tekrar varlıklarını iade ederek kendilerine uyulan önderleri ve onlara uyan ayak takımlarını toplayıp sorduktan sonra, Allah tarafından ilk olarak kendilerine soru sorulup konuşmaları gerekli olan tanrı edindikleri öncüleri Allah'a yönelip yakarışta bulunarak derler ki, ey bizleri Îman ve İslâm karakteri üzere Yaratan ve türlü nimetlerle Yetiştiren Rabbimiz! Sana karşı her hangi bir varlığı ortak koşmağa kalkışmak nasıl olur da bizden meydana gelir? Cehalet, sapıklık ve azgınlık çöllerinde kaybolan bu kahrolası azgınlar; türlü bükülme ve bizlere itaat etmekle Senin Doğru yolundan saptılar ve bizler böylece onları saptırmış olduk. Güya onları; pis arzularına ve aşırı isteklerine ermelerinde imkân ve başarılar sağlayacağımızı ve bu kuruntularını gerçekleştirmeğe kadir olduklarımızı umarak bunları yaptılar. Onların bizlere eğilip itaat etmelerine aldanmakla yoldan çıktığımız gibi bizler de onlara umutlar vererek ve aldatarak yoldan çıkardık. Böylece birbirlerimizi karşılıklı olarak saptırmış olduk. Her şey ortaya çıkıp gerçek anlaşılınca her iki tarafın yaptıkları geçersiz olup ortadan kalktı. Şimdi onlardan ve bizlere tapmalarından uzaklaşıp tam bir yönelişle Sana sığınıyoruz. Aslında onlar bizlere değil kendi görüş ve arzularına tapıyorlar ve bizlere tapmıyorlar, sadece aracı ediniyorlardı. Hulasa O Gün onlara tapan ayak takımı olanlar da onlardan uzaklaşırlar ve Dünyadayken taptıkları baş ve başkanlarını türlü kınama ve suçlamalarla lanetlerler.

۞ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ۞

64.Ayet: O an Allah'a şirk koşan zalimlere; Allah tarafından denir ki, Bana ortak koştuklarınıza çağırın. Sizlere şefaat edeceklerine inanıp ümit ediyordunuz. Derhal çağırırlar ama onlara bir cevap vermezler. Çünkü onlar son derece aciz ve

şaşkındırlar, kendileri için dahi ne yapacaklarını bilemezler. Hulasa büyük-küçük bütün kâfirler ve müşrikler; hak edenler için ortaya gelen azabı gördükten sonra üzülüp acılar duyarak arzularlar ki, keşke Dünyadayken Îman ve İslâm'a eren kullar olsaydılar da bugün kendilerini azaptan kurtarsaydılar. Zira taptığımız bu zalimler kendilerini kurtaramayınca bizi nasıl kurtaracaklar.

۞ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ۞

65.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O korkunç Kıyamet Gününde Allah Teâlâ'nın müşriklere şirk ve kâfirliklerinin nasıl bir suç olduğunu ve peygamberleri inkâr edip yalanladıklarının hesabını sorduktan sonra şu sorusunu da anlat: O Gün onlara çağırır ve kınayıp rezil etmek için der ki, peygamberler Benim Adıma sizleri Îman ve İslâm'a, İslâm'ın gereği olan haramlardan ve Dînin kabul etmediği çirkin işlerden vazgeçip düzgün ve yararlı işler olan İlâhî buyruklara davet ettiklerinde onlara ne cevap verdiniz ve nasıl bir karşılıkta bulundunuz?

۞ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ۞

66.Ayet: O Gün onlara bütün haberler kör olmuştur. Yani akıllarına hiçbir haber ve bir tek cevap gelmez. Çünkü son derece şaşkınlık ve korku içerisine girmekle konuşma yollarını şaşırıp kalırlar ve asla hallerinden haber veremezler. O an aşırı korku ve şaşkınlıktan dolayı birbirlerine bir şey de soramazlar. Bilmedikleri bir şeyi öğrenmek için söz alış-verişinde de bulunamazlar. Öyle ki, o an tamamı tam bir korku ve şaşkınlık içerisinde olup akılları başlarından gitmiş vaziyettedirler. Birinin diğerine dönüp bakmasına ve bir şey sorup bir bilgi almasına güç ve imkânları kalmamıştır.

۞ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَى أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ۞

67.Ayet: Ama Dünyadayken tüm karşılaştıkları kötülük ve günahlardan tevbe edip (vazgeçerek Allah'a dönüp) peygamberlerinin dillerinden Allah'ın emretmesi ile Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, Allah'ın kitaplarının ve peygamberlerinin söyleyip buyurduğu tarzda düzgün ve yararlı işler yapan her bir dürüst ve mutlu kul; büyük bir mükâfaata ve yüksek derecelere erenlerden, Allah'ı görmekle, Sidret ül- Müntehâ'ya ve ebediyyete ermekle müjdelenenlerden olmayı umacaktır.

۞ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

68.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin; sevgi ve rahmetinin tecellîlerine göre dilediği varlıkları yaratıp meydana koyar ve onların içinden dilediğini seçip ona üstün bağış ve ikramlarda bulunur. Her şey O'nun (c.c.) hukmü, istemesi ve kudreti altında mecbur ve mahkûmdur. Yaratılmış olanlar için Allah'ın hukmü

karşısında kendileri için dahi seçme ve dileme yoktur ve mümkin olmaz. (Hâkimiyyet, karar ve yetki daima Allah'ındır.) Bütün yaratılmışın işleri, tavır ve hareketleri ilk önce Allah'a bırakılmış olup O'nun izni olmadıkça kimse bir şey yapamaz. Çünkü her şey Allah'ın İsimlerinin ve Sıfatlarının yansıma ve gölgelerinden ibarettir. Bu sebeple kendi başlarına bağımsız ve gerçek bir varlıkları yoktur. Dolayısıyla kendi başlarına asla bir şeye güçleri ve imkânları olmaz. Allah Azîmüşşan; Hak ve Bağımsız Varlık olmakta eş, ortak ve benzerden Münezzehtir. O'nu bu tarz Tesbîh ve tenzîh edin. Şirk ehli kâfirlerin var olduğunu iddia ettikleri ortaklardan ve tüm yanlış saçmalık ve bozuk fikirlerden Pek Uzaktır ve Çok Yücedir.

۞ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ۞

69.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbin; onların göğüslerinin, kalp ve kafalarının sakladığı, duyu organlarının ve diğer uzuvlarının açığa vurduğu her şeyi; her an var olup hiç değişmeyen ve her şeyi her an kuşatmış olan ilmiyle bilir.

۞ وَهُوَ اللّٰهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولٰى وَالْاٰخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۞

70.Ayet: Hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. Çünkü O Allah (c.c.); Varlığı Ezel-Ebed Vacib ve Zorunlu Olandır. Varlığında ve icraatlar yapmasında hiçbir şeye bağımlı değildir. Yaptığı ve yarattığı her şeyin arşları (idare makamları) üzerinde onlara Sahib ve Tek Kendisi tam bir egemenlikle Egemen Olandır. Kendisinden başka ilâh yok. Gerçek Varlık olarak sırf O (c.c.) var. Daima ibadet Olunan Varlık Sadece O'dur. Gizli-aşikâr her şeyi bilen sırf O'dur. İşte bunun için rahmetinin çisentilerinden ve Varlığının Nûrlarından nasiplenerek var olan her şeyin, zerre-küre bütün varlıkların dillerinden ve hallerinden yapılan ve meydana gelen tüm övgüler, bütün hamd ve şükürler; görünme-gizlenme, doğup batma, var olma ve yok olma, dürülüp açılma, tekrar dirilme ve ceza görme âlemleri olan Dünyada ve Ahirette sırf O'nadır (c.c.). Varlıkların iniş ve çıkışlarında, yükseliş ve alçalışlarında, hal, hareket ve tavırlarında karar ve yetki Sırf O'nundur (c.c.).Hulasa sırf O'na döndürülüp varacaksınız ve Huzurunda toplanacaksınız. Tıpkı ilkin O'ndan var olup geldiğiniz gibi. Çünkü gerçek olarak O'nun beraberinde bir varlık daha yok.

۞ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ

أَفَلَا تَسْمَعُونَ ۞

71.Ayet: Sonsuz rahmet ve nimetlerin Sahibi Olan Allah; kullarına verdiği Dünyalık nimetlerin en büyüklerinden olan gece ve gündüzün her gün yenilenerek sürekli dönüp durduğunu, bunun onlara büyük bir lütuf olduğunu hatırlatmak, buna

karşılık olarak Kendisine (c.c.) şükretmeğe ve devamlı zikretmeğe, Rablerinin kendilerine devamlı iyilik ve ikramlarda bulunduğunu düşünüp anlamağa onları teşvik etmek için işaret edip gözler önüne serdi ve nankör şirk ehline de söz dokundurarak Sevgili Peygamberine buyurup şöyle dedi: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kendilerine peş peşe ve aralıksız olarak devam edip gelen nimetlerimizin gelişini unutan insanlara uyarıda bulunman ve hatırlatman için sor ve de ki, ey sayısız nimetlerimin türlü sofralarıyla sarılıp çevrelenmiş olanlar! Görüp idrak ettiniz mi? Bana haber verin. Tüm tavır ve hareketleri ve bütün icraatları Yöneten, durum ve kuvvetleri tasarruf edip Yürüten Allah; sırf yokluğu ve karanlık geceyi Kıyamete kadar sizlere devamlı ve aralıksız yapsaydı, varlık nûru sızmasaydı; Allah'tan başka ilâh olan kim vardı ki, sizlere aydınlığı getirebilsin? Sizlere; işlerinizi görmek ve geçiminizi sağlamak için aydınlık getirmeğe kudret sahibi biri olabilir miydi? Bu gibi hatırlatmaları ve bu Ayetlerin anlamlarını hâlâ duymayacak mısınız? Ey anlayış ve idrak karakteri üzere yaratılanlar? Bu Ayetlerde bulunan sayısız hıkmetleri ve yararları kavramak ve şükretmek istemez misiniz?

۞ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلٰى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۞

72.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara de ki, sizler aklınızı kullanarak görmeniz gereken her şeyi gördünüz mü? Eğer akıl ve idrak sahipleri iseniz Bana söyleyin ve haber verin: Eğer sizlerin hallerini Düzelten ve yararınıza olan her şeyi sağlayan Allah (c.c.); aydınlık sebebi olan gündüzü; zıddı olan karanlık bir an gelmeksizin Kıyamete kadar devamlı yapsaydı Tek Rab ve Yegâne Ma'bûd Olan Allah'tan başka kim ve hangi ilâh; içerisinde huzur ve sükûn bulup dinlenerek yorgunluğunuzu gidereceğiniz ve lezzetler alarak yenileneceğiniz geceyi getirebilirdi? Sizlerin tadacağınız yenilenme ve türlü tavır ve hareketlere erme gibi Allah'ın sayısız nimetlerinden olarak peş peşe, gece-gündüz sizlere gelip duran nimetlerini görmüyor musunuz? Görün bunları da verdiği nimetlerin haklarını ödemek için Rabbinize devamlı, gizli ve aşikâr şükredin.

۞ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞

73.Ayet: Sonsuz rahmeti ve bol merhameti sebebiyle peş-peşe ve yenilenip duran tarzlar çerçevesinde dönüp duran gece ve gündüzü sizler için yarattı ki, gece boyunca; günden gelen yorgunluk ve sıkıntıları atmak için dinlenesiniz ve muazzam bir sığınak içerisinde sizlere olan sevgi ve dostluk, zikir, tesbîh, namaz ve niyaz gibi zevklar yaşayasınız. Gündüz boyunca da Dînî ve Dünyevî kazançlarınızı temin için Allah'ın rahmetinden, üstün bağış ve ikramından nasipler arayasınız. Hulasa tüm bu

nimetleri sizlere bol-bol veriyor ki, nimetlerinden dolayı Allah'a şükredesiniz ve bu suretle O'nun ebedî ikram sofralarına ve sayısız nimetlerine eresiniz. Bilhassa O'na;yaptığı ve yarattığı hiçbir şeyi ve hiçbir kimseyi ortak koşmayın. Âdi sebeplere ve araçlara göz dikmeyin, etrafınızda olup biten olayları ondan gayriye dayandırmayın. Öyle ki, O'nu benzer, eş ve ortaktan Münezzeh ve Şânına yakışmayan durum ve niteliklerden Mukaddes bilin.

۞ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ۞

74.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Müşriklere şunu da anlat: O Korkunç Günde öfke ile çağırıp onları kınayıp azarlayarak müşriklere diyecek ki, ey ahmaklar! Bana ortak koştuklarınız nerede? Onların Bana ortak olduklarını iddia edip türlü kuruntularda bulunuyordunuz. Onları getirin. Hulasa Hak Zahir olur, yok olup gitmeğe mahkûm olan bâtıla çarpar ve tamamen yok eder. (Kıyamet Gününde Hak ve Gerçek Varlık Olan Allah Azıîmüşşan görününce ne düzmece tanrılar kalır ve ne de onlarla ilgili iddia ve dava... Yaratan ve Yaşatanın, sonsuz kudret ve Hâkimiyyet Sahibinin sırf Allah olduğu herkesçe anlaşılır.

۞ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ۞

75.Ayet: Bu soru karşısında tamamen susup şaşırmaları sonrasında her toplumdan bir şehîd (her şeyi hakkıyla bilen ve gören), kusursuz, âdil ve o toplumun kimler olup ne yaptıklarına şâhid olan yani, insanlar Allah'ın Yolundan çıktıklarında Dünyada kendilerine gönderilen, Allah'ın hukümlerini ulaştırıp kurtuluşları için çalışan peygamberlerini çıkarıp getiririz. İmtihan sahası olan Dünyada onlardan meydana gelen ve başlarından geçen her şeye şâhidlik yapar. Her bir toplumu peygamberlerinin huzurunda toplar ve deriz ki, ey hukuk ve kural tanımayan zalim sapıklar! Dünyada türlü yollara saptınız ve sayısız zalimlikler yaptınız. Sonra da hep haklı olduğunuzu iddia ettiniz. Sapıklık yapıp gösterdiğim Yoldan ayrılmanızda, türlü tanrılar edinip Bana şirk koşmanızda, kurtuluşunuz için açtığım Yolumdan ayrılarak pis arzularınıza uymanızda haklı olduğunuzu gösteren kanıt ve belgenizi getirin de kusursuz bilgi Sahibi Olan Şâhidiniz hakemlik yapsın. Tam bir pişmanlık ve çaresizlik içerisinde bilip anlayacaklar ki, Hak Varlık, yaratmak, yaşatmak, her şeyin Tek Sahibi olmakla Kendisine kulluk yapılmağa hak Sahibi olmak ve tüm Yüce Niteliklere Layık olmak Allah'a aiddir ve her şey O'nundur. O'nun benzeri gibi bir şey olamaz, O'na kulluk yapılacak ve her şey O'na dönüp varır ve sırf O'nun huzurunda toplanıp hesap verir. Hak ve gerçek açığa çıkınca asılsız olan bâtıl ve tüm boş iddialar yok olur. Düzmece tanrılar da kaybolup gider. Sadece Dünyada birtakım çıkarlar ve umutlar için yaptıkları yanlışlıkları, Allah'a eş koşup âdi

varlıklara tapmaları ve Hak Yoldan saparak yaptıkları zulüm ve kâfirlikleri o zalimlerin başlarına korkunç bela ve ebedî azap olarak kalır.

۞ إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ

إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ۞

76.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Kendisine ve konuşmasında özel bir makama erdirdiği Yüce Peygamberi Mûsâ'ya karşı; büyüklük taslayan, Allah'ın; kendisine bolluklar bahşederek çetin bir imtihan için Dünyalık ve geçici parıltılar vermesiyle azgınlık yaparak Îman ve teslîmiyyet halkasından çıkıp Allah'a kulluğun kurtuluş tokasını bırakan zalimi rezil ve perişan ederek Yerin dibine geçirdiğini Mü'minlere hatırlatmak ve ibretle ders almalarını sağlamak için dedi ki, bilesiniz ki, malı ve yüksek konumu ile büyüklenen, pis arzu ve bozuk görüşlerine uyarak buyruk tanımayan, Allah'a ve Rasûlüne başkaldıran Karun; Mûsâ'nın Kavmindendi.

Dendi ki, Mûsâ'nın amcası veya halası (bugünkü yanlış ifadeye göre teyzesi)oğluydu. Firavun Karun'u İsraîloğullarına yönetici yapmış ve Firavun adına kendi kavmini yönetiyordu. Mûsâ ve Hârun (a.s.) Allah'ın Peygamberleri olarak ortaya çıkınca Mûsâ'ya Îman edip Onlarla beraber oldu. Tevrat'ı ezberledi. Ezberini geliştirip güzelleştirdi. Tevrat'ı ezbere okuyordu. Mûsâ ve Kardeşi; Firavun ve Kavminin suda boğulup yok olmalarından sonra Amalika Memleketine (Firavun ve Kavminin Memleketine)egemen olunca Karun Onlara (a.s.) hasedlendi. Elinde bulunan imkân ve varlıklara dayanarak Onların (a.s.) mertebelerini inkâr etti. Bilinen-bilinmeyen çokça hazineleri vardı. Bir gün Mûsâ'ya dedik Senin peygamberliğin var, Kardeşin de Senin vekîlin ve yardımcın olmak gibi bir efendiliğe sahip. Ben; bana aid olan herhangi bir makamda değilim. Ne zamana kadar sabredip bekleyeceğim? Hulasa Onlara (a.s.) ve Kavmine karşı azgınlık yapıp başkaldırdı ve onları alt etmeğe kalkıştı. Tüm bunları sadece imtihan için kendisine verdiğimiz hazinelerden ve maddî imkânlardan dolayı yapıyordu. Onun; elde ederek biriktirip depoladığı malların, altın ve gümüşlerin çokluk mikdârı öyle aşırı ölçülere ulaştı ki, hazine saklı odaların kapılarının ve içleri kıymetli hazinelerle doldurulduktan sonra mühürlenen ve kilitlenen sandıkların anahtarlarını; Anahtarları vb. eşyayı taşımakta gayet kuvvetli ve bu işte usta olan kalabalık bir güvenlik işçi ve ustalar topluluğuna ağır ve zor geliyordu. Yeryüzünde gezerken bu varlık sebebiyle kibirle ve şımarıklıkla kasılarak gezerdi. Kavminin içerisinden akraba ve arkadaşlarından bazılarının; şımarıklık içerisinde büyüklük taslayarak gezdiğini görünce bu yaptığının iğrençliğini ve kabul edilmez olduğunu söyleyip hayır yollarında harcamalar yapmağa, hayır binaları kurmağa teşvik (ve Allah'ın Razı olacağı halde yaşamasını tavsiye) için Ona şu uyarıyı yaptığı vakti kullarıma

anlat. O vakit şöyle demişlerdi: Ey Karun! Sendeki Dünyalıklara, geçici parıltı ve yok olmağa mahkûm varlıklara kırışma, şımarıp böbürlenme. Bunların tamamı yakında yok olacak. Seni azgınlığa sevk eden bu zenginliğin sevgisini kalbinden çıkar. Bilesin ki, her şeyi Bilen, hukukunu ve kurallarını korumakta gayet kıskanç olan Allah (c.c.); kullarından kırışanları; zenginlik ve lüks varlık sebebiyle sevinçlere boğulup azgınlık yapanları sevmez. Zira bu varlıklar insanları ruhanî lezzetlerden ve ebedî nimetlerden alıkoyar.

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللّٰهُ إِلَيْكَ
وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

77.Ayet: Sonsuz nimetler ve üstün bağışlar Veren Allah'ın Sana verdiği bu kalıcı olmayan, yok olup gidecek maddî rızık ve varlıklar içerisinde ebedî olan Ahiret Yurdunu ara; bir kısmını Allah yolunda vermekle kalıcı olmayanı kalıcı ve devamlı yap. Allah'ın Razı olmasını dileyerek Allah'ın fakir kullarına ver ve yardımlar yap. Verirken de başa kakma, kimseyi incitme. İnsanlara hizmet için yıkıkları ve delikleri tamir et. Mescidler, köprüler, hanlar, umum insanların yararına olan hayır yerleri vs. Böylece insanlığa kolaylıklar sağla, onlardan zorlukları kaldır. Hem dünyada ve hem Ahiretten zenginlik ve makam sahibi olmak istiyorsan Dünyadan da nasibini unutma. Bilesin ki, bu (Dünyada ve Ahirette servet ve makam sahibi olmak) Allah'ın halifesi olman için çalışmandır. Hadîd Sûresi 7. Ayet –i Kerîmenin gereği olarak kul zengin olur ve o malı Allah'ın bilerek tasarruf ederse bu nasibin sahibi olur. Orada mealen buyrulur: " Üzerinde halife kılındığınız mallardan ası Sahibi Olan Allah için yardımlar ve harcamalar yapın." Çünkü kul ve elinde bulunan her şey Mevlâ'sı (Efendisi) Olan Allah'a aiddir. Kesin olarak bil ki, sonradan olan ve içerisinde her şeyin olup bittiği kâinattaki (tüm varlıklar âlemindeki) meydana gelen bütün idare ve yönetimler ilk ve esas olarak Allah'a dayanmaktadır. (Canlı- cansız, Mü'min kâfir herkeste ve her şeydeki güç ve imkân Allah'ındır. Allah Teâlâ dilemedikçe ve izin vermedikçe hiçbir şey olmaz. İnsana akıl ve irade verdikten sonra ona Cennetin ve Cehennemin yollarını göstermiş, dilediğini seçmekte serbest bırakmıştır. Kim hangi yolu seçerse Allah Azîmüşşan o kimseye seçtiği yolun malzemelerini ve imkânlarını verir ve istedikleri iyilik ve kötülükleri yaratır ve yönetir. Cennete götüren Îman ve itaatten Razıdır ama Cehennem götüren kâfirlik ve kötülüklerden Razı değildir.) Hulasa Karun'a dediler ki, Allah'ın sana ikramda bulunup bu mal üzerinde seni Kendisinin temsilcisi yaptığı gibi o mallardan Allah'ın kullarına ikramlarda bulun. Elinde bulunan mallara ve imkâna dayanarak hiçbir durumda asla Yeryüzünde bozgunculuk yapma. Mal ve imkân iyiliklere sebep olduğu gibi bozukluk, bozgunculuk ve kötülüklere de sebeptir. (Cahil ve azgın insanları) türlü

bozukluklara, Dînin kabul etmediği iğrenç işlere ve haramlara götürür. Bilesin ki, kullarının durumlarını Bilen Allah (c.c.); kullarından bozguncu olanları ve bilhassa Dünyanın kırıntılarına (geçici zenginliklerine) dayanarak düzen bozup tahribat yapanları asla sevmez ve yaptıklarını yanlarına bırakmaz.

۞ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ۞

78.Ayet: Karun o insanlardan; Dünyada ve Ahirette yararına olacak ve durumunu düzeltecek olan bu vaaz ve nasihatleri duyduktan onlardan yüz çevirdi, kibir ve azgınlık göstererek onlarla konuşmayı bırakıp ayrıldı. Durum ve konumun büyüklüğünü ileri sürerek ve görüşünden sapmayarak dedi ki, Bana verilen bu maddî varlıklar; bendeki ilme karşılık verildi. Yani bu malların var olup bende birikmesi kusursuz bir ilimle nitelenmem, bunların bende toplanmasını sağlayan üstün bir ilme sahip olmam sebebiyledir. Tabii ki, bunu; şımarıklığı, ululanması ve azgınlığı sebebiyle dedi. Dendi ki, kimya ilimlerini bilirdi. Allah Teâlâ ağır bir tarzda onu kınayıp ayıplayarak iddiasını reddetti ve dedi ki (c.c.), bu ve benzeri bozuk lafları söyleyen, sapıklık ve azgınlık çöllerinde kaybolan o azgın ve sapkın bilmeli değil miydi ki, Büyüklük ve Üstünlüğün sırf Kendisine aid olduğunu daima Gösteren Allah Azıîmüşşan; kendisinden önce kendisi gibi azgınlık yapan nice kavimleri helâk etti. O zalim (Karun); Tevrat Kitabında var olan hayat hikâyelerini, tarih kitaplarını okuyup öğrendi ve kendisine tevatürle (yalan söylemeleri mümkin olmayan büyük toplulukların aralıksız olarak birbirlerinden naklederek anlata geldikleri haberlerle) ulaşan helâk olan pek çok zalim ve azgın toplumların helâkini çok iyi bilir. Allah Azıîmüşşan o kavimlerden öylesini helâk etti ki, kuvvetçe bundan çok daha çetin, evladı ve yardımcıları bakımından bu azgından çok daha kalabalıktı. Dünyalık biriktirme bakımından da çok daha fazlasına sahipti. O bilgilerine rağmen bu azgın zalim; Allah'tan utanmaz mı ve O'nun kahır pençesiyle ansızın tutup intikam almasından korkmaz mı ki, Allah'a karşı çıkıyor? Allah Azıîmüşşan düşmanlarına gazaplanıp hukmünü icra etmeyi dilediği an; hukmünün çok süratli icra olunmasından dolayı iğrenç suç sahibi olan zalimlere ne günah işledikleri sorulmaz. Çünkü onların durumlarının ve sapıklıklarının ne olduğuna ve neden onlardan intikam aldığına Allah'ın bilgisi yeter. Dolayısıyla sorgulanmalarına ihtiyaç olmaz.

۞ فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ۞

79.Ayet: İrşâd ehli o uyarıcı insanlar; Karun yanında azgınlıktan vazgeçirici sert sözleri, ibret ve dersler alması için misallerle arz edilen hayat hikâyelerini anlattıktan sonra ibret almadığı ve azgınlığından vazgeçmediği gibi daha da fazla şımardı ve büyüklenmeğe başladı. Günlerden bir gün evinden; şımararak, öğünerek, kavminin huzuruna çıktı. Tam bir ziynet ve ihtişamı içerisine gömülmüş, haline aldanıyor ve onlara büyüklük taslıyordu. Çünkü Karun; beyazı siyahından fazla olan ala ve görkemli bir katır üzerinde, tamamen kırmızı renkte gayet pahalı elbiseler içerisinde idi. Elbisenin rengi o kadar kusursuz ve hoş ki, bakanlara sevinç ve ferahlık veriyordu. Katırın üstündeki eğer altından idi. Berberinde dört bin veya doksan bin koruması bulunuyordu. Hepsi aynı kıyafette ve aynı binite binmişlerdi. Onunla beraber insanlar da çıkıp gelmişler, saflar halinde ona bakıyorlar, hayran kalıyorlar ve Allah Teâlâ'dan Onun makamı ve ziyneti gibisini istiyorlardı. Çünkü içleri bozuk olup etrafında bozgunculuk yapan ve Dünya hayatının süs ve zenginliklerini isteyen, dertleri ve gayretleri sırf Dünya benzeri varlığı arzulayan zalimler o an ah ederek dediler ki, keşke Karun'a verilen nasipler gibi nasipler bizim de olaydı. Hakikaten O; büyük bir nasip sahibidir. Karun o asırda makam ve mal bakımından bir tane idi.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ۞

80.Ayet: Allah'ın Varlığı, Birliği ve Ahiretle ilgili kendilerine manevî ilimler verilen alîmler, o insanları yanlış arzularından dolayı azarlayarak ve öyle bir varlıkları olmadığı için üzüntü duymalarına kızarak dediler ki, yazıklar olsun sizlere ey Allah'ı tanımakta ve O'nu tanımaya dayalı olarak anlayış ve görgülerde kusurlu ve Allah'a erme ve O'nu görme mertebesinden mahrum olanlar! Sizler bu mertebenin; hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı ve hiçbir insanın aklına gelmediği pek yüce bir mertebe olduğunu bilmezsiniz.Bunlar; Allah'ın Varlığında yok olmak ve O'na kavuşup ebedîliğe ermekle şereflenmek için Yüce İlâh'ın sonsuzluğunda kendilerini kaybeden aşk ve sadakat ehli Allah dostları için hazırlanmıştır. Ey cahiller! Arzu edilecek olan Karun'da gördüğünüz varlıklar değil aksine, üstün bağışlar ve güzellikler Veren Allah'ın sevabı ve rızası her hal ü kârda Allah'a saygılı olup asla edepsizlik yapmayan, itaat ve çalışmalarında başarıya ermiş olan hayırlı ve değerli kulları için Dünyadan ve Dünyada bulunanların tamamından ve binlerce kat fazlasından çok daha hayırlı ve değerlidir. Elbette bu değerlendirme Allah'ın sevabının ne olduğuna İman eden, olgun İmanlarıyla beraber düzgün ve yararlı

işleri olan, kendisini hesaba çekerek Îman ve güzel işlerin kendisine Allah'tan bir ikram olduğunu bilerek her şeyi Allah'a aid görerek O'nun rızasını arayanlar içindir. Allah Azıîmüşşan'ın; seçkin kullarına hazırladığı bu yüce mertebeye ve büyük sevaba sabredenlerden başkaları kavuşamaz. Sabırlı olan o seçkin kullar; başlarına gelen tüm belalara, Allah'a kulluk ve itaatin zorluklarına hakkıyla sabrederler. Bir de Allah Teâlâ rızık olarak kendilerine ne verdi ise ve nasipleri ne kadarsa razı olurlar. Bir şey arzulamazlar ve kimsenin zenginliğine ve makamına göz dikmezler. Allah Teâlâ kendilerine ne verdi ise razı olurlar. Ezelî taksimatta haklarında ne kararlaştı ise onunla mutlu ve huzurludurlar. Bilesiniz ki, gerçek Îman sahipleri ve kurtuluşa erenler bunlardır.

۞ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ ۞

81.Ayet: Ey Rabbimiz! Büyük ikramın ve değerli rahmetinle bizleri gerçek Mü'minlerin topluluğundan eyle.

Karun'a bir müddet mühlet vererek bolluklar ve lüks hayat içerisinde sevinçli ve şımarık olarak yaşamasına izin verdikten sonra kahır ve gazabımızla tutup kendisini ve yurdunu yerin dibine geçirdik. Rezil ve perişan edilerek (korku ve dehşet içerisinde çığlıklar atıp ağlayarak) zenginliği ile beraber üzerini toprak kapladı ve kaybolup gitti. Bu musibet; Peygamberimiz Mûsâ'nın Bizden izin alarak (a.s.) yere emretmesiyle oldu. Yer O'nun emrini tutarak Karun'u bütün varlığıyla yuttu. Zira Karun; hasedinden dolayı Mûsâ'ya eziyet ediyor ve halka kötü örnek oluyordu. Başlangıçta Mûsâ (a.s.); Karun'un akraba olmasından dolayı akrabalık bağını koruduğundan dolayı Ona müdara ediyordu (hoş davranıyordu). Sonra zekât hukmü inince her türlü maldan binde birini zekât vermesini istedi ve buna sulh oldu. Sonra Karun bir hesap yaptı. Verilecek mikdarı çok buldu. Zekâtı vermedi. Derhal Mûsâ'ya karşı taşkınlık ve azgınlık yaparak İsraîloğulları arasında O'nu (a.s.) rezil etmeğe kalkıştı. Geçimini zinâ yaparak sürdüren bir fahişeye rüşvet verdi. Mûsâ'nın kendisiyle zinâ yaptığını söyleyip iftira etmesini emretti.

Bir bayram günü Mûsâ (a.s.). hutbe okurken dedi ki, kim hırsızlık yaparsa elini keseriz. Zinâ eden bekâra yüz değnek vururuz. Zinâ eden evli kimseyi recm ederiz (taşlarla öldürürüz). Karun (O'nun a.s. konuşmasını keserek) dedi ki, ey Mûsâ! Sen olsan da mı? Mûsâ (a.s.); evet Ben de olsam deyince. (Orada hazırladığı yalancı şahidlere bakındı ve onların hazır olduklarını gördü.)Dedi ki, İsraîloğulları Senin falan kadınla kötü işler yaptığını iddia ediyorlar. Mûsâ (a.s.) dedi ki, o kadını getirin. Derhal getirdiler. Mûsâ (a.s.) kadına dedi ki, ey kadın! Denizi sizleri kurtarmak için yollar halinde Bölen ve Tevrat'ı İndiren Allah'a yemin et ve doğru söyle. Kadın; Mûsâ'nın mucizesi olarak Allah'ın onun kalbine ilham edip gerçeği söylemesini emretmesiyle dedi ki, Mûsâ'yı tenzih ederim. (Mûsâ a.s. Allah'la özel

makamda konuşma şerefine eren bir Peygamber olarak tüm iğrençliklerden ve eksikliklerden Münezzeh ve uzaktır.) O'nun şânına bu gibi rezillikler asla yakışmaz. Orada Karun'u daha da rezil etti ve dedi ki, ey Allah'ın Peygamberi! Karun bana; bunları Sana iftira etmem için şu karşılıkları verdi. Mûsâ (a.s.) derhal şükrederek Allah'a secdeye kapandı. Secdesinde dedi ki, ey İlâhım, Yüce Ma'bûdüm! Eğer Ben; Senin Peygamberinsem Bana yardım et ve düşmanımı perişan eyle. Allah Teâlâ O'na derhal secdesinde vahyetti ve buyurdu ki, toprağa emret, dediğini yapsın. Mûsâ (a.s.) ürpererek başını secdeden kaldırdı. Öfkelenip gayrete gelerek dedi ki, ey toprak! Bu zalimi derhal tut ve bütün varlığıyla beraber yut.

Bir hikâyeye göre: " Hz. Mûsâ (a.s.) toprağa dedi ki, Karun'u dizlerine kadar yut. Karun dizlerine kadar gömülünce dedi ki, ey Mûsâ! Ben Senin dostun ve yakının olan biriyim, bana acı. Mûsâ (a.s.) öfkelenerek dedi ki, ey toprak! Onu göbeğine kadar yut. Göbeğine kadar gömülünce daha da korktu ve ağlayarak yalvardı. Sonra gırtlağına kadar gömülünce korkudan korkunç sesler çıkararak ağladı ve yalvardı. Hulasa yer onu yutmağa başladığından itibaren tamamen yutarak toprağa batıp kayboluncaya dek yetmiş defa Mûsâ'ya (a.s.) yalvardı ama merhamet etmedi. Sonra toprağa emretti ve dedi ki, Onu tut ve tamamen yut. Toprak Onu yuttu ve üstünü kapladı. Allah Teâlâ Mûsâ'ya dokunaklı bir nasihat yaptı ve dedi ki, ey Mûsâ! Çok sert ve çok öfkelisin. Karun Sana yetmiş defa yalvardı ve istirham etti (merhamet diledi)ama Sen merhamet etmedin ve dönüp bakmadın. Kahrım ve hışmıma yemin ederim ki, eğer Benden bir defa merhamet dilese idi muhakkak Ona karşılık verir ve isteğini yerine getirirdim. İsraîloğulları (Mûsâ'nın a.s. Kavmi) dediler ki, Mûsâ; Karun'un mallarına konmak için Onu öldürüp yok etti. Mûsâ (a.s.) onların kötü zanlarını sezince derhal emretti ve yer mallarını, evlerini ve hazinelerini tamamen yuttu. Yeryüzünde Karun'a aid hiçbir şey kalmadı."

Hulasa Karun'u ve sahip olduğu her şeyi çevreleyen yurdunu tamamen yere geçirdik. O an Karun'a yardım etmek için (selametteyken etrafında guruplar halinde koşuşturanlardan) hiçbir topluluk bulunmadı, Allah'ın kahır ve azabını Ondan uzaklaştıracak kimse çıkmadı. Zaten bu ve benzeri kahır ve azab geldiğinde Allah'tan başka onu durdurup yok edecek kimse bulunmaz. Karun da Allah'tan uzaklaşmış ve O'na sığınmamıştı. Toprak Onu yutarken Allah'a yakarmamış ve dua etmemişti. Hulasa O Nankör; azabımdan kurtulanlardan olmadı. Ne kendi kendine ve ne de bir başkası tarafından yardım göremedi ve kurtulamadı.

۞ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيْكَأَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ۞

82.Ayet: Karun yere battıktan ve Mûsâ (a.s.) Onun her türlü sıkıntısından kurtulduktan sonra; dün yani Onun yere batması öncesindeki gün ve Karun'un bir yanında kurtuluş sebebi olan Tevrat'ın, bir yanında da helâk edilip yere batmasına sebep olan zenginliğinin (Îmanla küfrün, hayatla- ölümün vs.) birbirine yakın olduğu gibi pek yakın zamanda Onun yerinde olmayı arzulayan bilhassa Dünya sevdalısı olan fakirler; bu defa aksini yani böyle bir maldan ve sonucundaki kahır ve helâkten Allah'a sığınmayı temennî ederek birbirlerine şöyle demeğe başladılar: Dün devam edip durduğun arzu ve isteğinden dolayı sana yazıklar olsun.Bil ki, sonsuz ilim ve sağlam icraatlar Sahibi olan Allah (c.c.); hıkmetinin gereği olarak kullarının kabiliyyet ve kapasitesine göre dilediği kimseye rızkında genişlikler ve dilediğine de darlıklar veriyor. O'nun ilminin neleri kuşattığını, hıkmetinin sağlamlığını ve muradının gayelerini bizler bilemeyiz. Bütün bozuklukları düzelten Allah (c.c.); bizlere iyilik yapmasa ve eğer arzuladığımız şeylerden bizleri mahrum bırakmasa ve bize istediklerimizi verseydi gerçekten bizleri de yerin dibine geçirirdi. Çünkü bizler O Azgının yerin dibine geçmesine sebep olan varlıklar gibisini arzu etmiştik. (Bizler cahillik yapıp yanlış isteklerde bulunsak da) Kendisine samîmî olarak Îman ettiğimiz için bizlere lütuf ve ikramlarda bulundu ve bizleri yerin dibine geçirmedi. Kahrolasın (anlayamamışız). Hakikaten durum şu: Kâfirler; asla iflah olacak değiller, Allah'ın azabından kurtuluşa eremezler. Onlara bolluklar verse de çetin imtihan için verir ama (kâfirliklerinden vazgeçip Îman etmedikleri müddetçe) azabının içine sokarak onlardan intikamını alır.

۞ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ۞

83.Ayet: Allah Teâlâ; Mü'min kardeşlerine şefkat kanatlarını seren ve onlara merhametli olan Mü'minleri müjdelemek, kesin bilgi sahibi olarak Allah'a ve Rasûlüne ters düşmekten korunanları zinde ve hareketli kılmak için dedi ki, ey kesin bir samîmiyyetle Îman eden Mü'minler! Niteliklerini ve anlatılan güzelliklerini duyduğunuz şu Cennetler: Sizler haberini Allah'ın Kitabından, peygamberlerin ve evliyanın anlatımlarından duyup öğreniyorsunuz. (Sizin tarife ve tanıtımla öğrendiğiniz o Cennetleri) Allah'ın peygamberleri ve evliyası keşfedip kavrarlar. Ve öyle nimetlere (ölmeden) ererler ki, hiçbir göz görmemiş, hiçbir kulak duymamış ve hiçbir insanın aklına gelmemiştir. Orası Allah'ın âşık ve sadık dostlarının karargâhıdır. Onlar ebediyet yurduna ermek için canlarını yok olma yolunda harcadılar. İşte bu anlatılıp tanıtılan Ahiret Yurdudur ki, Biz Onu ebedî

olarak kalma yurdu (Dar ul-Karar) diye adlandırdık. Çünkü Hak ehli (Allah adamları) için Dünyada da Ondan başka kalınacak yer yoktur. İşte Bu Ahiret Yurdunu tüm Tevhiîd ehli olan (Allah'ın Varlığına, Birliğine ve bütün Îman esaslarına inanan) Mü'minler için yaratmış olup hazırlamaktayız. O Mü'minler; cahil olmayıp ilim sahibi, ağırbaşlı ve olgun insanlar oldukları için hangi makamda ve ne tür zenginliklere sahip olurlarsa olsunlar Yeryüzünde bulunan Allah'ın kullarına karşı asla büyüklük ve üstünlük taslamazlar, taşkınlık yapmazlar. Ahiret için azık hazırlamaktan habersiz cahiller gibi şımarıp havalanmazlar. Asla bozukluk ve tahribat yapmak istemezler. Allah'ın yasaklarını, namus perdelerini yırtmak ve çiğnemek, O'nun koyduğu sınırların gereği olan kulluk çizgilerinden çıkmak gibi tehlikelere götürecek olan her şeyden sakınırlar. Hulasa pek güzel övgülere ve değerlere layık olan güzel son ki, Cennet, Ahiret Yurdu, Selâm Yurdu, ebedîlik Yurdu diye ifadelerle anlatılan Mükemmel Son; Allah'ın tüm haramlarından, yasaklarından, insanlıktan düşüren her kötülükten kaçınıp korunan, Allah'ın peygamberleri ve kitapları aracılığıyla gelen Yüce Buyruklara sarılan Mü'minler içindir. Bu huzurlu ve mutlu kullar; Allah'a yakınlık derecelerine ve O'na kavuşmağa eren, O Yüce Yaratıcının, Seven, Sevilen ve sonsuz sevgilerin Sahibi Olan Allah'ın Cemâline bakarak kendilerin kaybedenlerdir.

۞ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ

فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

84.Ayet: Allah Teâlâ; bütün kullarıyla ilgili tüm vaazları ve uyarıları içinde bulunduran özetli bir cümleye işaret edip yol göstererek dedi ki, kim Dünyada Allah'ın rızasını aramak; bütün kulların ve hatta tüm yaratılmışın haklarını ödemek için Allah'ın kabul edeceği, kullarının da beğenip güzel göreceği iyilikleri yapar ve Yüce Huzura güzel olanla gelirse Ahirette onun için Allah katında üstün bağış ve sonsuz ikramlar olarak yaptığına karşılık çok daha güzel olan ve kat-kat fazlası var. Kim de Dînce ve insan aklına göre kötü ve iğrenç olan işler yapar, Allah katında ve insanlar yanında çirkin kabul edilen davranışlarda bulunur ve Ahirete kötülükler yapan kimse olarak gelirse o günahkâr kimseye yaptığı kötülüklerin aynısı var. Zira kötülük yapanlar sadece yaptıkları kötülüklerle cezalanırlar. Bu da Allah'ın adaletinin gereğidir. (Yani Îman ehlinin sevabı yaptığından kat-kat fazla verilirken, kâfirlere kötülüklerinin cezası katlanmaz, sadece yaptıklarıyla cezalanırlar.)

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ

قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

85.Ayet: Allah'ın Rasûlü (s.a.v.); müşrikler sebebiyle Mekke'den hicret ettiğinde çok üzüldü. Mîkat noktalarından biri olan ve Mekke'ye 185 km. uzaklıkta bulunan Cuhfe'ye vardığında Babasının Vatanı ve Kendisinin doğup büyüdüğü Yurdu olan Mekke'ye özlemi ve hasreti o kadar arttı ki, tekrar dönmek istedi. Allah Azıîmüşşan O'nu tesellî edip üzüntüsünü gidermek için şu Ayeti indirdi: Bilesin ki, eğitip irşâd ederek mükemmel bir tarzda En Kâmil Peygamber yapmak için Sana Kur'an'ı farz kılan (O'nu özel olarak Sana takdir edip Veren), içerdiği tüm emirlere sarılıp yasaklardan kaçınmağa güçlü ve dirayetli kılan, Tevhiîdin kaynağının kusursuzluğu paklığı ile ilgili hakikatleri, yüce bilgileri, remiz ve işaretleri Sana açıp Kavratan, hayat hikâyelerini ve ders alınacak önemli olayları ve örnekleri Sana anlatıp ders Yapan, bütün iktidarın ve sonsuz kudretin Sahibi Olan Allah (c.c.); elbette dönüp varacağın O Yere, Babanın Vatanı ve doğup büyüdüğün Mekke'ye tekrar döndürecek. Çünkü Orası Senin Asıl İkametgâhın, Babalarının ve Dedelerinin en güzel tarz ve gelenekler içerisinde kaldıkları Vatanınızdır. Hicretinden sonra dönüp vardığında eğer Sana suçlamalarda bulunup Seni babalarının yolundan ayrılmandan dolayı Şânına yakışmayan kötü söz ve davranışlarda bulunurlarsa deki, Rabbim; kimin Hak Yolu getirip Doğru yolda olduğunu ve kimin de sapıklık içerisinde bulunduğunu çok iyi bilmektedir.

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ

86.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana gereken tüm işlerini Bana ısmarlaman, hiçbir durumda onlardan çekinmemendir. Bana güven ve asla o müşriklere ve Îman etmelerine itibar etme. Îman etsinler diye onlara yumuşaklık gösterme ve zarar verebilirler diye de korkma. Onlara karşı Sana Biz yeteriz. Onların kötülüklerinin sıkıntılarını elbette Senden uzaklaştırırız. Çünkü Sen hiçbir an ve hiçbir durumda Sana Kitab verileceğini ve Peygamber olacağını ummuyordun. Her şeyi ihtiva edip bütün konuları Kapsayan Bu Yüce Kitabı Sana sırf Büyük bir Rahmet ve sonsuz hayırların Kaynağı olarak indirdik. Senin tarafından Bunu istemek ve Peygamber olmayı arzulamak olmadığı halde Bu Sonsuz İkramı yapınca elbette Sen istemesen de Biz Senin Sahibin olarak Seni koruyacağız. Senin önem verdiğin her işte ve tüm işlerinin üstesinden gelmende Rabbin en uygun tarzda Sana yeter. Rabbini her konuda ve herkese karşı Vekîl (Avukat) tut. Tüm işlerini O'na (c.c.) ısmarla, daima her şeye yetecek Olan Kefîlin bil. Nasıl bir şan ve yüksek mertebede olduğunu bilip öğrenmenden sonra asla

Rabbini tanımayan kâfirlere yardımcı olma ve onlardan yardım göreceğim diye asla onlarla dayanışma içerisine girme. Şöyle ki, o kâfirlere hiç boyun bükmeksizin ve aldırış etmeksizin Sana emredileni en yeterli tarzda insanlara ulaştırman gerekir.

۞ وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللّٰهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۞

87.Ayet: Onlara yumuşak davranman ve hoşgörülü olman Seni asla Allah'ın onlarla ilgili türlü uyarıları ve sayısız korkunç tehdidleri içeren ayetlerini tebliğ ve icra etmenden vazgeçirmesin. Özellikle de bu Ayetler Sana indikten ve teblîğ etmen emredildikten sonra Yüce Merteben ne gerektiriyorsa onu yapmalısın. Sen tüm yaratılmışa Peygamber olarak gönderildikten sonra; Allah'ın insan olarak yarattığı, Îman ve İslâm karakteri ve kapasitesi verdiği herkesi Rabbinin Varlığına ve Birliğine Îman etmeğe davet. Hulasa Sen hiçbir durumda, her hangi bir iş ve davranışta, ne maddeten ve ne de manen, ne özünle ve ne de yüzünle, ne gerçekte ve ne de geçici bir halde asla müşriklerden olma.

۞ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللّٰهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۞

88.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sen Öz Varlığımın Tevhıîdini (Ayet-el Kürsî ve İhlâs Sûresinde açıklanıp anlatıldığı tarzda Benliğimi, Kimliğimi ve Eşsiz Birliğimi) yaratılmışa açıklayıp onları Buna Îmana davet etmen üzere ortaya çıkman, Benden ikram olunan bir başarıyla her şeyi açık ve kusursuz olan Yüce Dînin resmiyet kazanmış kurallarını tamamen tesis ettikten ve (yaratılmışın en şereflisi olan insan türünün sahip olması gereken) ahlakın yüce değer ve güzelliklerini eksiksiz olarak ortaya koymandan (sınırsız gerçek bilgi ve gerçek sevgiden kaynaklanan inanç, söz ve icraatların tamamını en güzel ve en üstün mertebede sergilemenden) sonra hiçbir iş ve hiçbir durumda Bir ve Tek, her şeyin Kendisine muhtaç olduğu ve fakat Kendisinin hiçbir şeye muhtaç olmadığı Samed Olan, baba ve bebe olmayan, eş ve çocuk edinmeyen, dengi ve benzeri olmayan Allah'la beraber bir başka ilâha yakarışta bulunma ve kulluk yapma. O'nun İlâh olmakta benzeri olmadığı gibi Varlığında da benzeri yok. Yarattığı varlıkları idare etmesinde ve her türlü tasarruf ve yönetiminde hiçbir ortağı yok.Çünkü O'ndan başka hiçbir ilâh olmadığı gibi Varlığı açığa çıkıp göründüğünde O (c.c.) Gerçek Varlıktan başka varlık da yok. Hak varlık ve İlâh sadece O'dur. İlâhî bilgilere sahip olan kulun O'na kavuştuğunda söyleyeceği son söz budur. Sonrasında sarsılıp tam bir dehşete düşerek tamamen yok olur. Çünkü bu görünen kâinat arsasında ve varlık meydanlarında Allah'ın Güzel İsimlerinden ve Yüce Sıfatlarından yansıyıp ortaya çıkan gölgelerden ibaret canlı-cansız tüm varlıklar yok olacak, zaten gerçekte de yok hukmündedirler. Ezelde olduğu gibi Ebed olarak da sırf O'nun (c.c.) Varlığı kalacak. Allah'ın Varlığı öyle bir Varlık ki, (Îman, İslâm ve tüm manevî

bilgiler gibi) nûrlar Bu Yüce Varlığın tecellîlerinden (Kendisini daima göstermesinden) iktibas edilip alınmakta, gölgeden ibaret olan fâni varlıklar O'nun İsimlerinin ve Sıfatlarının şimşeklerinin parlamasından yansıyıp var olmaktadır. Yine O Yüce Varlığın farklı tavır ve görünümlerinin nûrlarının görünmesiyle can gözlerinden perdeler kalkmış olan gerçek göz sahiplerinin gözleri (her şeyden koparılıp alınarak) Allah'a doğru çevrilmiş, tamamen O'nun tarafına çekilenler olarak tam bir hayranlıkla O'nun Cemâline (rahmet ve güzelliğine) ve Celâline (kahır ve hışmının büyüklüğüne) bakmayı düşünürler. Her şeyin aslında yokken sonradan Allah'ın İsimlerinden ve Sıfatlarından yansıyıp var oldukları gibi tekrar yok olmalarından sonra huküm, tüm karar, yetki, idare ve yönetimin ezel ve ebed sırf O'na (c.c.) aid, olmuş ve olacak her şeyin O'nun dilemesiyle ve seçimiyle meydana gelip her konuda Tek, Bağımsız ve her şeye Kadir olduğu kesin olarak ortaya çıkacak. Hulasa ey bütün yaratıklar! Tamamınız bir başkasına değil sırf O Yüce Allah'a dönüp varacaksınız, tıpkı dalgaların denize dönüp yok oldukları, gölgelerin Güneş vs. aydınlıklara dönüp kayboldukları gibi...

Bütün varlıklardan tecellî eden ve her şeyde Kendi Varlığını ve Birliğini Gösterdikten sonra onları yok eden, yarattığı her şeyde gizlenerek onları açığa koyup Vareden, her şeyden Evvel ve Önce olarak onları ilkin Vareden, her şeyle beraber olduğu halde onları yok edip Kendisi Ebedî Kalan, beraberliğine erdirdiği varlıkları Ebedîleştiren Allah'ı tesbîh ederim. (Daima O'nun Bambaşka olduğunu söylerim.) İlk O (c.c.), Son O. Her şeyden Aşikâr olup daima Görünen O (c.c.). Fanî ve maddî varlıklara Görünmeyen, hakikati ve Varlığı hakkıyla kuşatılamayan son derece Gizli Olan O. O (c.c.) her şeyi Bilendir. O'nun benzeri gibi bir şey yok. O her şeyi Duyan ve Görendir. Bilesiniz ki, bütün işler O'na döndürülüp varacak. Yaratılmışın ve yetkinin tamamı O'nundur. Âlemlerin Rabbi (yaratıp Yaşatanı ve Yöneticisi Olan Allah) pek Yücedir, bütün hayırların ve bereketlerin Sahibi ve sonsuz Varedicisidir.

KASAS SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Hak Teâlâ'nın sende zahir olup yüz gösteren Varlığıyla Güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına göre O'nun Zatının (Öz Varlığının) tecellîlerinin nûrlarının parıltısından yine O'nun Varlığının rehberliğiyle iktibas etmen (yararlar elde etmen ve o nûrlardan yolunu görecek nûru alıp nûrlanman) suretiyle Hak Teâlâ'ya Yönelip yolculuğa çıkan mürîd! Sayıya ve hesaba gelmeyecek kadar çokça varlıkların Bir Ve Tek Olan Allah tarafından nasıl yaratılıp meydana geldiğini ve her biri ayrı suret ve değişik tarzlarda kâinat sahasına dağılıp varlığını sürdürdüğünü düşünmen lazım. Allah'ın Yüce ilminden sana ayrılıp gelen aklın gereğini (niçin verildiğini) derin-

derin düşünmen gerekir. Bu sana emanet olarak verildi ki, nereden geldiğini ve dönüp nereye gideceğini iyice düşünüp öğrenmelisin. Karakterin ve kapasitene göre sana verilen bu akıl sebebiyle Allah'ın yarattığı diğer varlıklardan seçilip üstün kılındın. Bu akıl sebebiyle Allah'ın halifesi olabilmeye hak kazandın. Bu eşsiz emaneti vasıtasıyla Allah Teâlâ sana öyle görevler yükledi ki, o görevleri yapman suretiyle O'nun sana hazırladığı katında çok yüce makamlara ve yüksek mertebelere ereceksin. Eğer sen tüm bunlarda samimi olursan İlâhî bilgiler ve hakikatlerden aldığın nasip ve yerine getirdiğin görevlerin ulaştırabileceği kadar yüce derecelere ulaşacaksın. Yükümlülükler,tüm görevler ve yüce makamlara yükselme basamakları olan yaptığın kulluk mevkilerine bağlı kaldığın (imtihan yeri olan Dünyada bulunduğun) müddetçe ağır görevleri üstlenmelisin ve en zor diyetleri uygulamalısın. Sonra da bu yoğun çalışmana; Allah Azıîmüşşan seni senden çekip alarak, fâni âlemde var olan insanlık kısmını yok ederek huzuruna götürsün. Seni O'ndan uzak düşüren bu fâni varlığındır. Böylece seni; maneviyattaki payına göre Kendi Ebedîliğiyle ebedî kılacak. Dolayısıyla sana müjde olarak haber verilen ve bilinen pek övgülü makamına şerefle yerleştirilirsin. O makam Hakkı anlayış ve O'nu (c.c.) görüş makamıdır. O zaman bulunduğun makamda Vücûb ve imkân daireleri bir olur (Allah'ın Ezel-Ebed Varlığında sonradan olma âlemi olan imkân dairesi yok olmakla Bir O Bakıî Teâlâ kalır.) Sonradan olma varlık, benlik ve kimliklerin, denizin hareketleriyle meydana gelen fazlalıklardan ibaret dalgaların ve köpüklerin tekrar denize dönerek yok olduğu gibi sonradan yaratılıp meydana gelen varlıkların Gerçek Deniz Olan Allah'ın Varlığına dönüp yok olmasıyla sırf Allah'ın Varlığı kalır. O zaman sen; Allah'ın lütuf ve ikram sofralarından erdiğine erersin. İşte o zaman sana; Bu Sûrenin son Ayeti olan şu İlâhî sözün anlamı açığa çıkıp anlaşılmış olur mealen:O Allah'tan başka hiçbir ilâh yok. Her şey yok olacak sırf O'nun Varlığı kalacak. Hukûm, karar ve yetki sadece O'nundur. Tamamınız O'na (c.c.) döndürüleceksiniz.

ANKEBUT SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Allah Azıîmüşşan'dan başkasını dost ve ilâh edinenlerin da'valarının boş ve çürük olduğu; örümceğin evine benzetildiği için bu ad verilmiştir.
Mekke'de inmiş olup 69 Ayettir.

ANKEBUT SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Olgunlaşma derecelerinde basamak-basamak ilerleyen, cehalet, kuruntu ve hayal zindanlarından kurtularak Îman ve İslâm'ın zirvesinin genişliğine ve Allah'a kavuşmanın sonsuzluğuna yükselerek Birliğin merkezine yerleşip düşüp kalkma, kaybedip bulma gibi farklı durumlara ve tereddüdlere düşmeksizin görevlerine devam ederken kendisine; kabiliyyet ve kapasitesinde Allah tarafından emanet olarak verilen nitelik ve yetenekler açılan ve bunlar vasıtasıyla Allah'ın kahır ve lütuf sahalarına gizlilik makamından yollar açılan kimseye; Allah'ın kullarını imtihan etme sırrı gizli kalmaz. Artık bilir ve anlar ki, kullarını imtihan etmekle adaletini ortaya koyar. Kulların İlâhî adalete riayet edip Allah'ın Doğru Yolunda başarı ile yürümeleri de Allah'ın halifesi olup O'nun adına icraatlarda bulunmayı neticelendirir. Bu da muazzam bir ahlakla ahlaklanmayı ve Sırat-ı Müstekıîmde (Allah'ın koyup tesisi ettiği kusursuz Hayat Tarzı Olan İslâmî kurallar içerisinde) bulunmayı gerekli kılar. Bunun için Allah'ın Yüce Âdeti; insanların Îman ve İslâm'ını ihlâs terazisinde tartmak suretiyle kulluklarını görsünler, duysunlar diyerek ve kendisini beğenerek bozuk görüşlere ve pis arzulara kapılarak her türlü kir ve günahlarla kirlenip sahtekâr olanları; her türlü kirden, hayvanî güçlerin şerlerinden, şeytanın aldatmalarından ve daima kötülüğü emreden varlıklarının kazandıracağı cehalet ve sapıklıklardan arınmış ve ihlâsla kulluk yapmış olanlardan seçmektir. İşte bu sebeple Allah Azîmüşşan; Sevgili Peygamberine seslendi, bu seslenişinde kullarını kınayıp ayıpladığı hususları; yani ihlâsı terk edip türlü aldanışlara kapılarak kalplerindeki inançlara sözlerinin uymadığını, sırf konuşmakla bir şey kazanamayacaklarını bir-bir açıkladı, uğur ve bereketlere sebep olması için İsimlerinin En Yücesi Olan Allah Adıyla başlayarak şöyle dedi:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

Kullarına görevler ve sorumluluklar Yükleyen Allah Adıyla... Kendisine kulluk yapmaları hususunda koyduğu kurallara uymaları için onlara görevler yükledi. Zira o görevleri yapmaları sebebiyle Rablerinin Rab oluşunun eserlerinin (ve bunlara dayalı nimetlerin) kendilerine bol-bol gelmesine kendilerini hazırlayıp uygun hale gelmiş olacaklar. Allah onlara;öyle rahmet ve ikramlarda bulunan Rahman'dır ki, onları içerisinde bulundukları türlü bozukluklardan, insanlık icabı her türlü eksikliklerden kurtarıp dürüst ve düzgün kullar olmalarını sağlayacak her türlü yararlı sebepleri onlara bol-bol vermiştir. Allah onlara; özel rahmet ve ikramlarda bulunmak suretiyle onları; emirlere sarılıp yasaklardan kaçınmaları sonrasında kendilerine hazırlanmış olan yüce derecelere ve yüksek makamlara ulaştıracak Olan Rahıîm'dir.

1.Ayet: Ey En Kâmil, yaratılmışın En Alîmi ve Hak Varlığın nûrlarının parıltılarının daima gelip varlığına dolmasına, bağış ve ikramlarının eserlerinin yüz gösterip açığa çıkmasıyla yardım görmek suretiyle yüce idrak Sahibi olup bütün yaratılmışın gizli hakikatlerinin açığa çıkmasını isteyip öğrenmeğe En layık Olan En Mükemmel İnsan! Yani ki, tüm varlıklarda saklı bulunan sayısız hakikatler ve sınırsız incelikler Yüce İlâh'ın muazzam eserleri ve Rab Teâlâ'nın nûrlarının değerli ikramlarıdır. (Allah'ın Varlığının ve Birliğinin alametleri olan) Bu nûrlu eserler; gizli-aşikâr, bilinen-bilinmeyen bütün varlıkların alınlarında aralıksız olarak parlayıp durmaktadır. Bu devamlılık unutma ve dalgınlıktan Münezzeh Olan Allah tarafından sağlanmaktadır. Çünkü O'nun her şeyi kuşatan ilminden hiçbir şey; hatta varlık zerrelerinden gizli-aşikâr bir zerre dahi gizli kalmaz. Nasıl ki, var olan her şey O Gerçek Güneşin yüz göstermesiyle (dileyip var etmesiyle) var olmuş, yine O'nun ilim, kudret ve idaresinin kuşatıp tutması altında varlığını sürdürmektedir.

❁ أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ❁

2.Ayet: Gaflet ve unutkanlık içerisine dalmış olan insanlar; sırf Îman ettik demekle bırakılıp kurtulacaklarını, çetin imtihanlara tabi tutulmayacaklarını mı zannediyorlar? Bilsinler ki, onlar dilleriyle söylediklerini kalpleriyle ve tüm organlarıyla tasdik etmedikçe, kâmil bir ihlâsla ve tam bir teslimiyyetle Mü'min olmanın gereğini tamamıyla yapmadıkça onları kendi hallerine bırakmayız, aksine açlık, korku, malların, ürünlerin ve canların zarar görüp telef olmasıyla noksanlaşması suretiyle türlü belalarla onları imtihan edip deneriz. Bu çetin imtihanlar sonrasında sabredip tüm Îman konularında kararlılık göstermeleri sonrasında gerçek Mü'minlerin tam ve kusursuz Îman sahipleri oldukları açığa çıkıp anlaşılır.

❁ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ❁

3.Ayet: Bunları çetin imtihanlara tabi tutmamız tarafımızdan ilk kez olan ve şaşılacak bir şey değil, aksine bunlardan önceki ümmetleri de çetin ve ağır imtihanlara tabi tutup denedik. Önceki toplumlar da bunlar gibi Îman ettiklerini iddia ediyorlar, Mü'min olduklarını dillendiriyorlardı. Onları da boşa yaratmadık ve imtihansız bir halde başıboş bırakmadık. Tamamını ağır imtihanlarla denedik. İnsanları imtihan etmemizin sebebi sırf onlara ulaşan sevgimizi ve Bize bağlılıklarını açığa koyup herkese göstermek içindir. Yoksa Rableri Olan Allah (c.c.); insanlardan iddialarında doğru olanları da yalancıları da elbette bilir. Çünkü O (c.c.); kullarının saklı ve gizli her şeylerini, yüzleri gibi özlerini de bilir ancak; her

şeyi kuşatan ilminin gereğini açığa koyarak doğruları yalancılardan seçerek kimseye bahane ve itiraz sebebi bırakmaz.

İddialarında yalancı olanlar; hiçbir durumda Allah'a kullukta samimi olmazlar. Peygamberlerin dillerinden kendilerine anlatılan Allah'ın (c.c.) emirlerini ve yasaklarını duyup kabul etmezler. Kâfir olarak kalmanın gereği olarak öldürülüp kanlarının dökülmesine, çocuklarının esir, mallarının ganimet edilmesine engel olmak için istemeyerek dilleriyle Îman ettik derler ama Îman ve İslâm'ın kurallarına kalplerinden teslim olmazlar. Zannederler ki, Allah içlerinde sakladıkları inkâr ve bozuk niyetlerinden habersizdir.

۞ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۞

4.Ayet: Yoksa kötülükleri işleyip duran ve kötülüklerine devam etmekte aşırı giden zalimler; Bizim elimizden kurtulacaklarını ve yaptıklarının karşılıksız mı kalacağını zannediyorlar? Kesin olarak bilsinler ki, Bizimle başa çıkamayacaklar ve huzurumuzda hesaba çekilip yaptıklarının cezasını çekecekler. Onlar Bizi tanımamakta, Bize yakışmayan nitelikler isnad etmek konusunda ve yaptıkları iğrençlikler hususunda ne kötü kararlar veriyorlar.

۞ مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللّٰهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللّٰهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۞

5.Ayet: Allah Teâlâ bizleri ve tüm kullarını bu gibi yanlış zan ve itikadlardan korusun. O zalimlerin Allah Azîmüşşan hakkında yanlış zan ve itikadlarda bulunmaları, kötü işler yapıp yanlış ve iğrenç kararlar almaları Allah'ı bilemediklerinden, O'nun Şanının Yüceliğinden ve kudretinin sonsuzluğundan habersiz olduklarından, Ahirete ve Ahiret Gününde Allah'ın (c.c.) huzurunda durup hesap vereceklerine Îman etmediklerinden olmaktadır. Yoksa kendilerini korkunç zarara atmazlar.

Kim bütün âlemlerde Yüce İsimleri ve Sıfatları gereği tecellî edip Kendisini Gösteren Allah'a kavuşacağını tam bir umutla bekler, Allah katından peygamberler vasıtasıyla indirilen yüce kurallarla üstün vasıflar kazanıp kulluk görevlerini yüklenerek, Dînde farz kılınan ağır itaatleri üstlenerek sadakatle kulluk yapmakla Rabbi katından müjdelenen nimetlerin ve zaferlerin doğup geleceğini bekleyen, Hak Teâlâ kendisine başarılar vererek huzuruna doğru çektikten sonra hiçbir umutsuzluğa ve şüpheye düşmeksizin Rabbine kavuşacağını uman kimse aradığı muradına erer. Çünkü Allah'ın; seçkin kullarına müjdelediği o vakit muhakkak gelecek ve Rablerine kavuşma şerefiyle şereflenecekleridir. Nasıl olur da Rableri onları; sonsuz değer ve güzellikler Sahibi Olan Cemâline bakmakla şereflendirmez. Özellikle de söz verdikten sonra onları bununla şereflendirecektir. Çünkü Rableri onların yaptıkları dua ve yakarışları Duyan, eda ettikleri kulluğu ve tüm

ihtiyaçlarını Bilendir. Onların tek ihtiyaçları ise Rablerine kavuşma şerefine ermek, Sidre-i Münteha'da (Allah'tan başka her şeyin, hak bilgi ve görgülerin dahi son bulduğu Makamda; Yüce Huzurda) bulunup durmaktır. O Huzura eren kul Rabbine daha da yaklaşmak için çok daha yakın bir makama fırlayıp gider. O kadar yaklaşır ki, mesafe artık Rablik ve kulluk daireleri kadardır. (Her şey aradan kalkarak Rab ve kul kalır.) Dahası Rabbinden yüce bir ikramla kulluk kısmı da ortadan kalkmakla daha da bir yakınlık meydana gelir ki, Allah'ın Varlığından başka bir varlık kalmaz.

۞ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۞

6.Ayet: Kim cihad eder, anlatılan Makam-ı Mahmud'a (Allah'a kavuşmakta en Övgülü Makama) yani müjde ile haber verilen Allah'ı görme ve O'na kavuşma makamına ulaşmak için çalışıp gayret eder ve bu müjdenin gerçekleşmesi için uğraşırsa kendisi için çalışıp uğraşmış olur. Çünkü çalışmasının faydası kendisine olacak, bu gayeyi istemesi ve olgunlaşmak için çalışması sonrasında muradının zirvesine kavuşacaktır. Bilesiniz ki, her türlü ihtiyaçtan ve menfaat beklentilerinden Münezzeh Olan Allah Azîmüşşan; sonsuz zenginliğin Sahibi olup âlemlere ve hiçbir şeye asla muhtaç değildir. Kulların kulluk ve itaat yapmalarına, dönüp dua ve yakarışta bulunmalarına hiçbir ihtiyacı yok.

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

7.Ayet: Allah Teâlâ bütün kullarının; müjdelerle haber verilen nimetlere ermeleri, kendileri için hazırlanan bütün güzelliklere ve yüksek mertebelere ulaşmaları için Kendi kapısına yönelerek Sadık ve düzgün kullar olmalarını teşvik etmek üzere dedi ki, Allah'a İman edenlerin ve İmanlarında ihlâslı olarak, her türlü sahtekârlıktan, gösteriş ve pis arzu kirlerinden uzak olarak samimiyyetle pekişmiş yararlı işler ve kusursuz kulluklar yapanların tüm kötülüklerini, bilmeyerek ve yanılarak yaptıkları günahlarını sileriz. Sonra da yaptıkları kulluk görevlerinin en güzel olanlarıyla mükâfaatlandırırız. Yani İman edip yaptıkları kulluk görevlerini ve güzel işlerini hak ettikleri sevabın kat-kat fazlasıyla karşılıklandırırız. Katımızdan bağış ve ikram olarak hak ettikleri sevabın binlerce kat fazlasını veririz.

۞ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا

إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

8.Ayet: Allah Azîmüşşan kullarını; İman etmeğe ve İmanlarının gereği yararlı ve faydalı işler yapmağa teşvik ettikten sonra baba ve anaya iyilikte bulunup itaatte beceri ve güzellikler sergilemeyi, onlarla hoş geçinip aşırı sevgi ve saygı göstermeyi tavsiye edip emreyledi. Çünkü baba ve ana Allah'ın Sünneti (koyduğu kuralı ve yüce

âdeti) olarak bilinen bu âleme doğup gelmekte en yakın ve en güçlü sebeptir. Buyurdu ki, Biz insanlardan her bir kimseye; Îman etmesini ve salih amel işlemesini emredip yükümlü tuttuktan sonra baba ve anasına güzelliği tavsiye ve emir buyurduk. Yani Dînin ve insan aklının güzel görüp beğeneceği, Allah'ın Razı olacağı güzel davranışı emrettik. Öyle güzel davranış ki, gerçek yiğitlik ve vefakârlıkla ortaya konur, başa kakma, üzme ve sıkıntı verme gibi yaramazlıklardan uzak bir davranış... Evlat baba ve anasını hafife alamaz, küçük göremez ve asla üzecek bir şey yapamaz. Aksine karşılarında küçülüp tam bir yumuşaklıkla hizmetlerini yapar. Ey baba ve anaya itaat etmekle yükümlü olanlar! Sizlere gereken; baba ve analarınız Allah'a şirk koşmayı, O'na ters düşmeyi, O'nun (c.c.) buyruklarını terk etmeyi, Allah'ın peygamberlerinin buyruklarını terk etmeyi ve Allah dostlarına ters düşmeyi emretmedikleri müddetçe ebeveyninizin (baba ve ananızın emirlerini tutun, yasaklarından kaçının. Ey baba ve anaya iyilik yapmakla memur ve yükümlü olan Mü'min! Eğer baban ve anan yarattığım varlıklardan bir şeyi Bana şirk koşmanı emrederler ve özellikle de Allah'tan gayri ilâh olmadığını, bir başkasının rab edilemeyeceğini, işlerinin halledilmesi için dönüp Allah'tan başkasına dua ve yakarışta bulunulamayacağını bildiğin,. her hangi bir varlığın O'na ortak koşulmasını tanımadığın ve kabul etmediğin halde bunda da tam bir ısrarla seni şirk koşmağa zorlarlarsa asla onlara itaat etme, bu münkeri (Dînin ve aklın tanımadığı ve iğrenç gördüğü) kabul etme, onların bu gibi buyruklarını tutma. Onların bu gibi sapıklıklarından ve bu buyruklarından uzak dur. Asla bâtıl dînlerine ve yanlış işlerine onay verme. Çünkü tamamınızın dönüşü Banadır. İmtihan yurdu olan Dünyada yaptıklarınızın tamamını sizlere tam olarak haber verip hepsinden hesaba çekeceğim. (Haktan sapmamağa ve yanlış yapmamağa a'zamî dikkat edin.) Herkes iyi veya kötü her ne yaptıysa karşılığını alacak, kimse haksızlığa uğramayacak.

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ۞

9.Ayet: İmtihan yeri olan Dünyada Îman edip ihlâsla yararlı işler yaparak dürüst kulluk yapanları Ahirette dönüp Huzurumuza geldiklerinde; müjdelerimize ve gerçek mutluluklara eren, güvende olan, hiçbir korkuları olmayan ve hiç üzülmeyecek olan salih kullarımızın aralarına koyacağız. Dünyadayken kâfir olanlar ve kâfirlikte ısrar edip peygamberlerin gönderilmesine, kitapların indirilmesine, pek çok uyarıcı belgelerin ve hadiselerin gelmesine rağmen zalimliklerinden vazgeçmeyenlere ise çetin azap edeceğiz. O kâfirleri de tüm uğursuz kâfirlerin ve zalimlerin arasına sokarak gazap ve lanetimize uğramış oldukları halde Cehenneme sokacağız ve asla kurtuluşları olmayacak, kurtuluş umutları dahi kalmayacak.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ

وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ

10.Ayet: Münafıklık derdine tutularak şüphe, bocalama ve kararsızlık kendilerine karakter olmuş insanlardan öylesi var ki, Allah'ın azabından korktuğu için Îman ettik der ama kalbi Îmana yatışmadığı için huzura eremez, Îmanda kararlılık gösteremez. Allah Yolunda ve Allah için düşmanlar tarafından bir eziyet gördüğünde derhal eski kâfirliğine dönüverir. Çünkü insanların zarar, sıkıntı ve işkencelerini; sonsuz kudret ve korkunç intikam Sahibi Olán Allah'ın azabı gibi zanneder. Dolayısıyla insanlardan korkmayı Allah'tan korkmakla bir tutar. Hatta insanlardan korkmayı Allah korkusundan ileri tuttuğu için kâfirliği Îmana tercih eder. Çünkü gerçeği bilme konusunda oldukça zayıf, Îman etmek ve Mü'min olarak yaşamakta kararsız. Bunun sebebi cehalet ve taklid zindanlarından çıkıp Îman ve İslâm zirvesine yükselemeyişidir. (Kesin bilgi ile kâmil Îmana erse idi görür ve anlardı ki, her şeyi yaratan Allah Azıîmüşşan ile hiçbir yaratılmış kıyaslanamayacağı gibi Allah'ın sınırsız ve korkunç azabıyla kimsenin işkencesi kıyaslanamaz.) Bu zavallılar son derece kararsızlık ve bocalama içerisinde olduklarından yemin olsun ki, eğer; canlarını Allah Yolunda feda eden Mü'minlere Rabbin tarafından ey peygamberlerin En Kâmili! Bir yardım gelse de zafere, ganimetlere ve türlü gelirlere erseler bu kararsız ahmaklar; Mü'minlerle beraber ve her konuda uyum içerisinde olduklarını iddia ederek muhakkak derler ki, kesin olarak bilesiniz ki, bizler daima sizlerle beraberiz. Gizli-aşikâr, tenhada ve huzurlarınızda İslâm Dîninde sizlerle beraber ve tam bir kararlılıkla sizlerin yandaşlarıyız. Bu sebeple ulaştığınız tüm nimetlere bizleri de ortak ediniz, paylarımızı veriniz. Onlar bu ve benzeri sözleriyle sadece Mü'minleri kandırmağa çalışıyorlar ve ne durumda olduklarını Allah'ın bilmediğini sanıyorlar. Bunun için Allah Teâlâ onlara iğrenç zan ve itikadlarının asla kabul edilmeyeceğini anlatmak için sordu ve dedi ki, ey Bizim Şânımızı ve nelere Kadir olduğumuzu bilmeyen ahmaklar! Sizler olup bitenleri Bize gizleyeceğinizi ve Bizi kandıracağınızı mı zannediyorsunuz! Kâinatta bulunan gizli-aşikâr, maddî-manevî tüm varlıklarda tecellî eden Allah, ezel-ebed her şeyi kuşatan ilmi ile tüm âlemlerin ve bütün kulların göğüslerinde olanları hakkıyla bilmez mi? Elbette her şeyi bilir. Hatta insanlar henüz yokken ve adları anılmazken onların karakter ve kabiliyetlerinde neler bulunacağını ezelî ilmimizle biliyorduk ve hepsi Levh-ı Mahfuzda kayıtlı idi.

۞ وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ۞

11.Ayet: İlâhî bilgi, kesin görüş ve anlayıştan bir parça nasibi olan her bir kimseye göre insanların durumları, ne oldukları ve ne olacakları Allah katında bellidir. O'ndan hiçbir şeyi saklayamazlar ve asla kurtuluşları olmaz. Dolayısıyla Îman ve İslâm ehli olan akıl sahipleri bilirler ki, kullarının içlerinde saklı bulunan her şeyi Bilen Allah Azıîmüşşan; Allah'a Îman eden, O'nun Yolunda çaba sarf eden, samimiyetlerini açığa koyup Dîninde kararlılık gösteren, Allah kendilerine cihadı, maddî ve manevî savaşı emrettikten sonra tam bir teslimiyyet ve yatkınlıkla Allah'a yakınlık mertebelerinde yatkınlık ve kararlılık gösteren Mü'minleri bilir ve seçer. Yine münafıkların her türlü hile ve oyunlarını, Allah Yolunda savaşmaktan nasıl geri kaldıklarını ve pis gayeleri için Mü'minleri nasıl kandırmağa çalıştıklarını da bilir ve açığa koyar.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ

وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۞

12.Ayet: Onların hile ve oyunlarından biri de şudur: Münafıklıkları anlaşılıp kâfirlikleri açığa çıkan azgınlar; ihtiyaç sahibi oldukları için yanlarında çalışan fakir Mü'minlere dediler ki, ey ellerimizde perişan olan akılsızlar! Bizim yolumuza uyun, bizim yolumuz olan putperestliği seçin ve önce yaşamış olan atalarımızın yolunda bizlerle beraber olun. (Sizleri zengin yapalım.) Eğer Dîninizden vazgeçtiğiniz için günaha gireceğinizi ve Büyük Hesap Gününde üzerlerinize suçlar yükleneceğini zannediyorsanız. Bizler; sizlerin hata ve günahlarınızı yüklenelim.(Eğer dediğiniz gibi Ahiret varsa) Huzura günahsız olarak çıkarsınız. Özetle şunu bilin ki, o kâfirler Ahirete Îman etmezler, o korkunç uyarılara kulak vermezler. Günahlarınızı yüklenme konusunda dalga geçiyorlar ve sizleri kandırmağa çalışıyorlar. Eğer onlar Ahirete Îman etseler kimsenin günahından küçük bir şey yüklenmek istemezler. Dolayısıyla kandırdıkları o insanların bütün günahlarını nasıl yüklenecekler? Kesin olarak bilesiniz ki, onlar verdikleri sözlerin tamamında ve yaptıkları bütün anlaşmalarda yalancılardır. Çünkü onların yalan sözleri; bozuk inançlarına asla uymaz. Gerçek şu ki, orada kimse kimsenin suçunu yüklenmez. (Sapan sapıklığının, saptıran da hem sapıklığının ve hem de saptırdığının cezasını çekecek. Zavallı sapıklar; beni başkası saptırdı diye cezadan kurtulamayacak.) Allah'ın adaleti olarak herkes yaptığının cezasını çekecek.

۞ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ۞

13.Ayet: Allah Azîmüşşan; kâfirlikte öncülük yapanların cezasını yemin ederek açıkladı ve dedi ki, Allah'a yemin olsun ki, o zalimler kendi kâfirliklerinin ve yanlışlıklarının günahlarını yüklenirler, kendi günahlarına ek olarak da Allah'ın kullarını saptırdıklarından dolayı başka günahlar da yüklenirler. Bu cezalarla beraber ayrıca; şirk koşmak, akıllarına geldiği gibi konuşmalar yapmak suretiyle Allah'a karşı yaptıkları iftiralardan dolayı ağır bir tarzda sorgulanacaklar.

۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ۞

14.Ayet: Allah Teâlâ; türlü iftiralarla halkı İslâm'dan saptırma ve azgınların sapıklıkta ısrarlarına karşı Sevgili Peygamberini tesellî edip üzüntüsünü gidermek için geçmiş zamandaki iftiracı kâfirlerin bu konudaki hallerinden bir parça anlatmak üzere dedi ki, Hakikaten Biz Nûh'u (a.s.); Kavmine Peygamber olarak gönderdik. O vakit Kavmi tamamen cehalet ve sapıklığa dalarak tamamen bozulmuşlar ve her türlü kötülük ve kavga yayılmağa başlamıştı. Onların türlü eziyetlerine ve davetlerinin zorluğuna katlanarak aralarında dokuz yüz elli (950) sene kalmıştı. O'na saldırılar yapıp dövüyorlar, küfürler yağdırıp delilikle, asılsız iddialarda bulunmakla türlü hakaretler ediyorlardı. Onlar vazgeçirmek için ne yapsalar vazgeçmiyor, aralıksız olarak Allah'ın buyruklarını onlara ulaştırmağa devam ediyor, Allah'ın ilhamlarını ve belgelerini onlara sunmaktan bir an geri kalmıyordu. Aşırı azgınlıklarından ve karakterlerinin son derece bozuk olduğundan varlıklarına aldanarak kâfirliklerinde ve ısyanlarında ısrar ediyorlardı. Sonunda Tufan onları yakaladı. Su ilkin ekmek tandırından çıkmış. Vaktin geldiğini, yerden çıkan ve gökten inen suların her tarafı kuşatacağını fark eden Nûh (a.s.) Rabbinin idaresi altında inananlarıyla ve her çanlıdan bir çiftle Gemiye binmiş, kâfirlerin tamamını Tufan (azgın büyük su) boğup yok etmişti. Nûh (a.s.) Kavmi; kâfirlikte azgınlık yapıp zulme dalmışlardı. Gaflet ve aldanış denizlerinde boğulurcasına Allah'ın hukümlerini terk etmişler, koyduğu sınırlardan çıkmışlardı. Cehalet ve sapıklık çöllerinde kendilerini kaybetmekle Allah'ın kahrını hak ettiler ve kahır ve intikam Sahibi Olan Allah (c.c.) onları Tufanla yakalayıp köklerini kazıdı ve o zalimlerden Yeryüzünde hiçbir kimse kalmadı.

۞ فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ۞

15.Ayet:Kâfirlerin tamamını boğup helâk ettikten sonra O'nu; yani Peygamberimiz Nûh'u (a.s.) ve gemide bulunanları kurtardık. Gemide bulunan Mü'minlerin sayısı seksen (80) veya yetmiş (70) idi. Sadece on (10) tane olduğu da söylendi. Yarısı erkek, yarısı kadındı. Nûh'u inkâr edip buyruklarımızı tutmayan ve insanlığın

gereği olan kulluk çizgilerinden çıkanların boğulup helâk edilmelerini; insanlık âlemi için Varlığımıza, Birliğimize, her şeye Kadir olduğumuza ve zalimlerden intikam aldığımıza delil ve alamet kıldık. Her şeyi paramparça eyleyerek yok eden Tufandan salih kullarımızı O Gemiyle kurtararak da İman edenleri rahmetimizle koruyup kolladığımızı gösterdik ve O Gemiyi model yapıp insanlığa armağan eyledik.

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

16.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Şu gerçeği de bil ki, En Yüce Atan Olan ve Rahman'ın Dostu olarak şöhret bulan İbrahîm'i; gaflete batıp aldanış içerisinde hayatlarına devam eden Kavmine Peygamber olarak gönderdik ki, onların yanlışlık ve bozukluklarını düzeltsin, onları Varlığımıza ve Birliğimize İmana erdirsin. Kavmine buyruklarımızı ulaştırıp onları Hak Yola erdirmek için gönderdiğimizde onlara neler dediği o vakti anlat: Var ve Bir Olan, Kendisine kulluk yapılmağa hak Sahibi Tek İlâh, Samed(her şeyin ve herkesin Kendisine muhtaç olduğu ama Kendisinin hiçbir şeye ve hiçbir kimseye muhtaç olmadığı) Rabbiniz Olan Allah'a kullar olunuz. O'nun emirlerini emir ve yasaklarını yasak bilerek buyruklarına sarılarak doğru ve düzgün yaşayın. Sonsuz Güzel İsimlerin ve Yüce Sıfatların Sahibi Olan O Yüce Zata (Yüce Varlığa)her konuda bağlı kalın. O'nun koyduğu yasak ve haramlarından, herhangi bir konuda O'na ters düşmekten sakının, kahrından ve azabından hakkıyla korunun. O'nun Razı olmadığı her şeyden kaçınmakta kararlı olmakla tüm zararlardan korunun, gazap ve azabını üzerinize çekmeyin. Sizlere emrettiğim kulluk görevlerini yapmanız, İman ve İslâm üzere kararlılıkla yaşamanız ve haramlardan kaçınıp korunmanız; eğer aklınız var ve her şeyi bilip anlıyorsanız sizler için ellerinizle yaptığınız putlara, kendi kendinize isimler takıp ilâh edindiğiniz suretlere tapmaktan elbette çok hayırlı ve ebedî rahmet sebebidir. Dünya ve Ahirette sizlerin sonsuz iyiliğinedir. Bu akıl sizlere Allah'ın Yüce ilminden yansıyıp gelmiş ve bununla sizleri diğer hayvanlardan seçip farklı kılmıştır.Yine bu akıl sebebiyle; aklın gerektirdiği mertebelere ulaştığınızda Allah sizleri Kendisine halife yapacağı sözünü verir.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا

عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

17.Ayet: Allah'tan başkasına kulluk yapma gibi yanlışlıklarına karşı uyarıda bulunarak dedi ki, eş ve ortaktan Münezzeh Olan Allah'tan başkasına kulluk yapıyorsunuz ve gerçekten hiçbir yararı olmayan putlara tapıyorsunuz. Sonra da iftiralar ederek ortaya koyduğunuz düzmece tanrılarınızı Allah'a denk tutup

azgınlık ve sapkınlık yaparak Allah'a kulluk yapar gibi onlara kulluk yapıyorsunuz. Fayda ve zarar vermeğe güçleri olmayan Allah'tan başka taptıklarınız bu asılsız tanrılarınızın canlısı veya cansızı sizlere bir parça rızık vermeğe muktedir olamazlar. Çünkü rızık verme işi sırf Allah'a mahsustur. Allah'tan başkasının hiçbir kimseye maddî veya manevî bir parça rızık verme gücü yok. Allah Teâlâ burada rızıktan bahsetti çünkü insanlara en çok lazım olan rızıktır ve öncelikli olarak rızka muhtaçtırlar. Yoksa yaratılmışın hiçbir şeye gücü yetmez ve ellerinden hiçbir şey gelmez. Her şey Allah ile ve Allah'ın sebep kılmasıyladır.

Hulasa bedeniniz veya ruhunuz için bir rızık isteyeceğiniz an o rızkı Allah katında arayın ve sırf O'ndan isteyin. Beden ve tabiatınızın eksilip ihtiyaç duyduğu maddî rızıkları; sizleri geldiğiniz makama ve Yüce Huzura kavuşturacak olan manevî rızıkları O'ndan isteyiniz. Duyup öğrendiniz ki, Allah'tan başka sizlere rızık veren yok. O halde sırf O'na hakkıyla kulluk yapınız ve Rabbinizi hakkıyla tanıyınız. O'nun bağış ve ikramlarının sofralarından yiyip içerken rızkının hakkını ödemek için O'na layıkıyla şükredin. Bilesiniz ki, sizler; gölgenin sahibine, dalgaların suya dönüp kavuştuğu gibi O'na döneceksiniz.

۞ وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۞

18.Ayet: Eğer Benim dediklerimi yalanlayıp Peygamber olduğumu kabul etmezseniz ve nasihatimden faydalanıp irşâdımdan yararlanmazsanız bilesiniz ki, sizlerden önce pek çok ümmetler de tıpkı sizler gibi peygamberlerini inkâr ettiler. Ama onların inkârları onlara ağır bir günah yükü oldu ve helâk edilmelerine sebep oldu. O peygamberler; o azgınların inkârlarına aldırış etmeksizin Allah'ın buyruklarını açıkça ulaştırdılar. Ben de sizlerin inkârına aldırmaksızın görevimi sürdüreceğim ve Allah'ın hükümlerini açıkça sizlere ulaştıracağım. Peygambere düşen ve görev olarak gereken açık olarak teblîğdir. Yani Allah'tan aldığı hükümleri, mucizeleri ve tüm buyrukları ekleme ve eksiltme yapmaksızın, saklı ve gizli bir şey bırakmaksızın insanlara ulaştırmaktır. Söylenenleri kabul etmek, emirleri tutup kulluk yapmak işi Allah'ın dilemesine bırakılmıştır. Kulları ile ilgili tasarruf, idare ve yetki Allah'ındır. Bakarsın kâfir bir insan; itaatkâr ve güzel bir Mü'min olur. Mü'min ve itaatkâr bir insan da Allah'ı yok sayan bir kâfir olur. Kahrından ve gazabından Allah'a sığınırız. Her şey kaderde belli, Levh-ı Mahfuzda kayıtlı, sonsuz ilminin kuşatması altındadır. Dilediğini yapar, istediğine karar verir ve asla yaptığından sorumlu olmaz.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۞

19.Ayet: Görüp anlamadılar mı? Sonsuz kudretin ve iktidarın Sahibi Olan Allah (c.c.) tüm yaratılmışı hiçbir madde ve müddet yokken eşsiz suretlerde nasıl yoktan

var ediyor? Sonra da Dünyada tüm mevcûdatı ilkin yoktan var ettiği gibi ölüp yok olan tüm varlıkları tekrar diriltecek ve Ahirette huzura getirecek. Kâinatta olup biten inmeler-çıkmalar, düşüşler-yükselişler, açığa çıkmalar-yok olup gizlenmeler, bolluklar-darlıklar, açıp yaymalar-dürüp kapatmalar, ikramlar-kahırlar, hışımlar ve güzellikler tamamen Allah Azıîmüşşan tarafındandır. Bilesiniz ki, tüm bu idare, evirip çevirme, var edip yok etme daima bütün âlemlerde ve tüm varlıklarda tecellî eden, her an Kendisini Gösteren Allah'a gayet kolaydır. Çünkü O'na zorluk, gevşeklik, yorulma ve aciz kalma diye bir şey olmaz. Ayların ve zamanın gelip geçmesi, geçmiş ve gelecek gibi haller ve hadiseler O'na karşı işlemez. Her şey O'nun huzurunda hazırdır.

۞ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ النَّشْأَةَ الْاٰخِرَةَ

إِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞

20.Ayet: Ey en büyük hıkmetin ve Allah'a en yakın dostluğun Sahibi ve peygamberlerin En Kâmili! Eğer onlar Senin getirdiğin nûr gibi kusursuz açıklamalarını, hıkmetli sözleri kabul etmiyorlarsa haber sormasını ve ibret almasını bilen insan gibi Yeryüzünde gezin, görüp anlama ve ders alıp faydalara erme bakışıyla bakınız. Sonsuz ilim ve hıkmetlerin Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan; uzak-yakın tüm çevrelerinizde bunca yaratıkları nasıl ilkin yoktan var etti? İsim ve Sıfatlarını varlıklar üzerinde uzatıp icra etmesiyle her şeyi nasıl yayıp döşedi? Sonra dileyip seçimini yaptığı her şeyi yaratmağa Kadir Olan Allah (c.c.) ikinci kez son var edişi vücuda getirecek, Ahiret Âlemini ve orada olacak her şeyi var edecek. İkinci yaratma; her şeyin yoktan var edilip açığa çıkma Âlemi olan Dünya hayatına karşılık her şeyin tekrar yok olup gizlenmesiyle başlayan, varlıkların yok olduğu oluşumdur. Lütuf ve rahmetinin gereği İsim ve Sıfatlarının gölgelerin açmasıyla varlıkları var edip her tarafa yaydığı gibi kahrı ile tekrar dürüp yok ederek Ahiret Hayatını başlatacak. Bilesiniz ki, Büyüklük ve Yücelik sıfatları ile Kendisini daima Gösteren Allah Azıîmüşşan; takdir edip yarattığı her şeye Kadirdir ve hatta kudreti yarattığı ile sınırlı değildir. Kudreti sonsuzdur. Ezel ve Ebed dilediğini yapmağa, sonsuz tasarruf ve icraatlarda bulunmağa Kadirdir.

۞ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ۞

21.Ayet: O'nun kudretinin sonsuzluğundan dolayıdır ki, kullarından dilediğine kahır ve hışmı gereği azab eder ve dilediğine lütuf ve rahmeti gereği merhamet edip ikramlarda bulunur. Kullarına nasıl merhamet etmez? Elbette merhamet edip tüm ihtiyaçlarını temin eder. Çünkü kullarının O'ndan başka dönüp varacakları ve sığınacakları bir başkası yok. Herkes bir başkasına değil sırf O'na dönüp varacaklar,

tıpkı su üzerinde meydana gelen köpük ve kabarcıkların havaya, dalgaların da suya dönüp yok oldukları gibi...

۞ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۞

22.Ayet: Ey insanlar! Kesin olarak dönüp O'na (c.c.) varacağınız anlaşıldıktan sonra Allah'a ve O'nun Birliğine Îman edip hiçbir gevşeklik ve tereddüd göstermeksizin itaat etmeniz gerekir. Çünkü sizler Dünyada olduğunuzda veya Gökyüzüne tırmandığınızda; Allah'ın sizleri tutup intikam almasından asla kurtulamazsınız. Zira Yerler ve Gökler; Allah'ın Elindedir ve kudreti altındadır. Yerlerde ve Göklerde hiçbir şey O'na gizli kalmaz. Hulasa sizler için yoktan Vareden, tekrar diriltecek Olan, Öldüren ve Dirilten Allah'tan başka işlerinizi yürüten ve her şeyinizi yöneten bir velî ve sahibiniz, düşmanlarınıza ve tüm zararlara karşı sizlere yardım edecek ve zararlarını sizden uzaklaştıracak bir yardımcınız yok.

۞ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۞

23.Ayet: Sonsuz merhamet sahibi Olan Allah Teâlâ; kullarını Îman edip İslâm üzere yaşamağa teşvik için dedi ki, kâfirlikte ısrar ederek Allah'ın Büyüklüğünü, İsim ve Sıfatlarının Yüceliğini gösteren Ayetlerini ve kesin anlayış ve idrak sahiplerinin bilip tasdik ettiği Ahireti ve Allah'a kavuşup hesap vermeyi yalanlayıp inkâr edenler; kulluğa ve dostluğa kabul sahamdan lanetleyip uzaklaştırmamla rahmetimden tamamen umut kesenlerdir. Rahmetimin sonsuz genişliğine rağmen o uğursuzlar tamamen mahrum olacaklar. Onun eseri ve belirtisi olarak onlar burada tüm hakikatlerden habersizlik ve geçici varlıklara aldanış içerisinde bocalayıp durmaktadırlar. Onlara Dünyada ve Ahirette pek acıklı bir azap var ve ondan asla kurtuluşları olmayacak.

۞ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

24.Ayet: Rahman'ın (c.c.) pek Değerli Dostu İbrahîm (a.s.) Kavmini Îman ve İslâm'a davetinde aşırı gidip eğitip öğretmek suretiyle onlara çokça vaaz ve nasihatlerde bulunduktan, uyanırlar ve kendilerine gelerek Hak Sahibi Olan Allah'a itaate yönelirler umuduyla Allah'ın kahır ve azabıyla biraz ağır uyarılarda bulunup türlü işaret ve üstü kapalı sözlerle faydalı olmağa çalıştıktan sonra; Kavminin cevabı O'nun o geniş açıklamaları yapmasının ardından ittifak içerisinde şunu demelerinden başka bir şey olmadı: İbrahîm sizin hayat tarzınızdan yüz çevirdiği, sizlere daima şefaat edip destek verecek olan tanrılarınızdan vazgeçip onları inkâr ettiği için ceza olarak O'nu öldürün. Ya da günahının büyüklüğünden dolayı

yakılmağa daha layık olduğu için O'nu yakın. O'nu yakmakta ittifak ettikten sonra büyük bir ateş yaktılar. O ateşe yaklaşmak mümkin değildi. O'nu (a.s.) yakmak için uzun bir mesafeden atmak gerekiyordu. Bir mancınık yaparak içerisine İbrahîm'i (a.s.) koyup attılar. O'nun ihlâs ve samimiyetini Bilip daima O'nu Gözeten Allah Azîmüşşan O'nu ateşten korudu. Hiçbir zarar görmedi hatta o korkunç ateş sahasını O'na serinlik ve huzur sahası yaptı. Akıl ve iz'an sahipleri kesin olarak bilirler ki, tabiatı yakmak olan ateşten İbrahîm'i bu kurtarışında; Allah'ın Varlığına, Birliğine, Güzel İsimlerine ve bütün Yüce Sıfatlarına Îman eden her bir toplum için Allah'ın sonsuz kudretine, güç ve kuvvetinin sağlamlığına yüce Ayetler ve büyük alametler vardır. Çünkü o kâmil Îman sahipleri hakikati gösteren bu belgelerden ve üstün delillerden faydalanan kimselerdir.

۞ وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ۞

25.Ayet: İbrahîm (a.s.); Allah'ın kendisini kurtarması sonrasında Kavminin Îman etmesinden umudunu kesince onlara dedi ki, sizler Dünya hayatında aralarınızda geçici sevgi bağları oluşturmak için etraflarında toplanıp kendilerinizce adlar koyarak Hak ve Tek Ma'bûd Olan, eşi ve ortağı olmayan Allah'tan başka tanrılar edindiniz ve kendilerine taptığınız putlar yaptınız, yanlarında türlü hediyeler arz edip kurbanlar keserek ibadetlerde bulundunuz. Ey Allah'ın Varlığından, Birliğinden, gücünün, kudretinin ve kuvvetinin ne olduğundan habersiz olan cahiller, sapıklık ve gaflet denizine batmış olan sapıklar! Sizler tam bir birlik ve dayanışma içerisinde ölü nesneler olan putlara ve bir takım canlılara inanıp onları tanrılar edinerek bu sebeple aralarınızda sevgi ve saygı bağları ile Dünya hayatında Allah'tan başka bir kısım âdi varlıklara tapmanız sonrasında Kıyamet Gününde; yaptıklarınızın hesabını verip cezanızı görmeniz için hazırlanan O Büyük Gün Huzura arz olunduğunuzda birbirinizi inkâr edeceksiniz. (Bu dostluk bağları kopup yok olacak.) Aranızda bir kavga ve düşmanlık başlayacak. Birbirlerinizi lanetleyip duracaksınız. Tapanlar ve tapılanlar birbirinden kurtulmak için lanetleşecek ve birbirlerini suçlayacaklar, birbirlerine karşı iğrenç düşmanlıklar sergilenecek. Sonra da tamamınız Cehenneme sevk olunacak ve orası sizlere ebedî karargâh olacak. Öncü kâfirler ve arkalarından gidenler bu kavganın ardından ebedî olarak kalmak üzere Oraya girecekler ve asla kurtuluşlarınız olmayacak. Dünyadayken yaptığınız bir takım iyi işlerin ve güzel niyyetlerin de faydasını göremeyeceksiniz. (Allah'ı tanımadığınız için her şey boşa gidecek.)Peygamberler ve tüm Allah dostlarından şefaat etme ve yardımcı olma hakkına sahip olanlardan sizlere şefaat edecek (destek verip sahip çıkacak) ve yardım edecek hiçbir yardımcı olmayacak.

(Allah Azıîmüşşan'ı inkâr ettiğiniz ve O'ndan başkalarına taptığınız için Allah buna izin vermeyecek.)

۞ فَآمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

26.Ayet: Allah Teâlâ Dostu İbrahîm'i (a.s.) Nemrud'un ateşinden hiçbir zarar ilişmeksizin tam bir selamette olarak kurtardıktan sonra kız kardeşinin Oğlu Olan Lut (a.s.) İbrahîm'e İman etti. O'na İman edenlerin ilki idi. Diğerleri O'nu inkâr etti. O'nun Gerçek Bir Peygamber olduğunu gösteren herkesi aciz koyan tartışmaları ve ateşin yakmaması gibi büyük mucizelerine sihir büyü ve hurafe diye seviyesizce saçmalıklarda bulunarak zulüm ve kâfirliklerinde ısrar ettiler. Kavminin İman etmelerinden ve düzelmelerinden tamamen umudunu kesince İbrahîm Lut'a ve amcasının kızı olan Eşi Sâra'ya dedi ki, buralardan göçüp Rabbime; vahyederek Bana gitmemi emrettiği yere gidiyorum. Benim görevim Rabbimin emrine sarılmaktır. Bilesiniz ki, Rabbim; tüm Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile Azîz'dir, sonsuz ızzetin, üstünlüğün ve yetkinin Sahibidir. Karar verip yapmak istediği her şeye gücü yeter ve dediğini yapar. Dileyip yapmak istediği her şeyi sağlam yapar ve tarafından meydana gelen her şeyde sonsuz hıkmet ve sağlamlığın Sahibidir.

۞ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا

وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ۞

27.Ayet: İbrahîm (a.s.) Eşini ve Lut'u (a.s.) alarak Kûfe topraklarından çıktı. Önce Harran'a vardı. Sonra Oradan Şam'a vardı. Şam'dan sonra Kendisi Filistin'e yerleşti. Lut (a.s.) da Sedom Şehrine yerleşti. Filistin'e yerleşip Orasının Vatan edinince sırf rahmet ve ikramımızdan ibaret olarak O'na İshak'ı ve fazla bir ikram olarak da Ya'kub'u bahşedip olağan üstü ikramlarda bulunduk. Gençliğinde kısır olan Hanımına tamamen kadınlık hallerinden kesildiği son derece ihtiyar olduğu bir halinde ve Kendisinin de gayet ihtiyar olduğu ve iktidardan düştüğü bir durumda her şeye Kadir olduğumuzu göstererek çocuklar verdik. Böylece üzerindeki sürgün edilme ve gurbette olma sıkıntılarını yok ettik.(Sonra İbrahîm'in neslinden bereketli torunlar soylar ve toplumlar meydana getirerek Yeryüzüne yaydık.) Hulasa İbrahîm'e olan lütuf ve ikramlarımızın sonsuzluğundan olarak Kıyamete kadar sürecek olan peygamberlik görevini O'nun çocuklarıyla yaptık. Onların (a.s.) bazısına kitap verdik. Dolayısıyla İbrahîm'e olan ikramlarımız Dünyanın yok olmasına kadar aralıksız devam edecek. Bize hicretinin mükâfaatını Dünyada verdik. Dünya hayatından tamamen göçüp Bize hicret etmesinden sonra O'na verdiğimiz nimetleri her tarafta devam ettirdiğimiz gibi, Ahirette de Yüce

Huzurumuza kabul ettiğimiz salih (her türlü kir ve kusurdan arınarak rızamıza eren)kullarımızdandır.

۞ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۞

28.Ayet: Yine lütuf ve rahmetimizin mükemmelliğinden olarak Lut'u (a.s.) Kavmine Peygamber olarak gönderdik. Adalet Caddesinden ve insanlık Nizamı Olan İlâhî Ölçüden çıkmışlar ve iğrenç işler yapıyorlardı. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bir vakti anlat ki, o vakit Lut Peygamber Kavmine Allah'ın vahyi ile şöyle demişti: Ey düzen bozucu zalimler! Sizler çok iğrenç bir iş yapıyorsunuz. Öyle iğrenç ve öyle pis bir iş ki, bunu sizden önce insanlık âleminden kimse yapmadı. Varlıklarınızın pisliğinden ve isteklerinizin iğrençliğinden dolayı bunu ilk olarak siz ortaya koydunuz.

۞ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۞

29.Ayet: Allah Azîmüşşan onları çok iğrenç olan bu işlerinden dolayı azarlayıp hakaret ederek dedi ki, ey nefislerinin istek ve arzusuna uymakta haddi aşan zalimler! Sizler; kendileriniz gibi olan erkeklerin arkalarına varıp onlara ilişiyorsunuz öyle mi? Böylece sizler yol kesiyor, Allah'ın hıkmetini tanımıyorsunuz, üreme ve çoğalma kuralını ortadan kaldırıyorsunuz. Hulasa meclis ve derneklerinizde sizlerden önce duyulup bilinmeyen bu çok iğrenç yasağı işliyorsunuz. Yani toplumun önde gelenlerinin gözleri önünde halkın huzurunda utanmadan ve hiçbir şeye aldırmadan, hatta övünerek bu alçakça günahı açıktan yapıyorsunuz. Hal bu ki, herhangi bir günahı açıktan yapmak Allah'a ve Îman edenlere göre suçların en büyüklerindendir. Özellikle de sizler ağır pislikten ibaret olan bu günahı açıktan yapıyorsunuz. Lut'un (a.s.) bu ağır suçlamalarını duyduktan sonra Kavminin O'na cevabı sadece şunu demeleri oldu: Ey bu işe bulaşmaktan son derece kaçınan Temiz Lut! Bize geleceğini iddia ettiğin Allah'ın azabını derhal getir. Eğer iddianda doğru söyleyenlerdensen durma. Biz Senin nasihatlerini kabul etmiyor ve yaptığımız bu işten vazgeçmiyoruz.

۞ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ۞

30.Ayet: Onların tevbe edip düzelmelerinden umudunu kesince Lut (a.s.) Rabbine şikâyetini arz etti, O'na sığınıp yardım isteyerek dedi ki, ey Beni tam bir temizlik ve kusursuzlukla yaşatıp Yöneten Rabbim! Bu düzen bozucu zalimler ve hukümlerini tanımayıp insanlık kurallarından çıkan azgınlar topluluğuna güç ve kudretinle azabını indirmen suretiyle Bana ve Dînime yardım et.

۞ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُو أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ۞

31.Ayet: O azgınlar yaptıkları iğrenç işlerinden vazgeçmedikleri için kahredilip yok edilmeyi hak ettikten sonra ansızın onları yakaladık ve köklerini kazıdık. (Memleketlerini başlarına ters çevirerek o pisliklerin üstlerini örttük.) Bu şöyle oldu: Melekler İbrahîm'e (a.s.) gelip Allah'tan yüce bir bağış olarak Çocuğunun ve sonradan da Torununun olacağını müjdeleyince melekler; Allah'tan aldıkları vahyin gereği olarak O'na (a.s.) görevlerini haber vererek dediler ki, Bizler Lut Kavminin Memleketi olan Sedom Şehrinin altını üstüne getirerek orada yaşayan zalimlerin tamamını helâk edeceğiz. Gerçekten Bu Şehrin ahalisi zalimlerdir. Onlar Allah'ın sınırlarından çıktılar, neslin çoğalması için konan sağlam ve hoş kuralları; görülmedik iğrenç bir işle alt-üst ettiler.

۞ قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ۞

32.Ayet: İbrahîm (a.s.) meleklerden olacakları duyunca son derece huzursuzluk duyarak dedi ki, Orada Allah'ın seçkin kullarından Lut Peygamber var. Dediler ki, Orada kimin olduğunu bizlere Allah'ın bildirmesiyle Biz Senden de iyi biliyoruz. Biz O'nu, Ailesini ve Mü'minleri; O Kavme gelecek olan musibetten kurtaracağız. Ancak Lut Peygamberin karısı müstesna. O orada kalıp helâk olanlardan olacak. Allah'ın kararı böyle gerçekleşecek. Çünkü o kadın o kâfirler toplumundan olan hainlerdendir.

۞ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا

وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ۞

33.Ayet: Melekler İbrahîm'e müjdeyi getirdikten ve olacakların haberini verdikten sonra Lut'un kentlerine yöneldiler. Elçilerimiz Lut'a (a.s.) geldiklerinde onlar sebebiyle kötülenip rahatsızlandı. Melekler genç ve gayet güzel erkek gençler suretinde gelmişlerdi. Onların gelişiyle zalimlere karşı onları nasıl koruyabileceği konusunda endişelenerek göğsü daraldı, gücü ve kuvveti azaldı ve bir hayli rahatsızlandı. O zalimler bu gençleri gördüklerinde şehvetleri akıllarını başlarından alacak ve her ne pahasına olursa olsun bunları isteyeceklerdi. Zira bunlar gibisini hiç görmemişlerdi. Bunları onlardan kurtarmak için alacağı tedbirde çaresiz kalacaktı. Allah'ın elçileri Lut'un korku ve üzüntüsünü, kendilerini Lut'tan ısrarla istediklerinde O'nun (a.s.) nasıl bir üzüntü ve çaresizlik yaşayacağını sezdiler. (Hulasa korkulan oldu. Zalimler bu olağanüstü gençlerin Lut'a (a.s.) geldiklerini öğrendiler. Çılgınca gelerek onları istediler. Onların korkunç azabı getiren melekler olduklarını kimse bilmiyordu. Onları isteyince vermemek için Lut (a.s.) her yolu

denedi. Sonunda çaresi tükenmişti.) O zaman melekler O'nu sevindirip rahatlatmak için dediler ki, ya Lut! Kahrolası bu sapıkların zarar vermesinden korkma! Bizlerin yüzünden Sana utanacak bir hal gelecek diye de üzülme. Zira bizler; bu zalimlerin dokunabilecekleri gençler değiliz. Aksine Allah'ın gönderdiği melekleriz. Sana yardım etmemiz ve Senin intikamını almak için Rabbinin azabını bunlara indirmemiz için Allah'ın görevlileriyiz. Getirdiğimiz bu azaptan da korkup üzülme. Çünkü Seni ve Sana İman eden ev halkı ile beraber Mü'minleri kurtaracağız. İman etmeyen eşin müstesna. O elbette geride kalıp helâk edilenlerden olacak. Suçu sebebiyle ezelde böyle takdir ettik ve onun hainlerden olacağını her şeyi kuşatan ilmimizle ezelde biliyorduk.

إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

34.Ayet: Sonra kahır ve azabın nasıl olacağını genişçe anlatarak dediler ki, Bu Memleket ahalisine ilâhî kurallardan ve insanlıktan çıkarak iğrenç işlere ve pisliklere battıkları için Gökten murdar ve son derece rahatsız edici bir azabı indireceğiz. O azap onlara geldiğinde son derece huzursuz ve rahatsız olacaklar. Sonra da Yurtlarını yerin derinliklerinden alıp Göğe kaldırarak ters çevireceğiz. Böylece en iğrenç günahı açıktan övünerek yapmalarının cezasını rezil ve perişan olarak çekecekler.

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

35.Ayet: Hakikaten Biz; alt-üst ettiğimiz O Memleketten akıl sahibi olup ders alacak olan toplumlara ders ve öğüt kaynağı olan apaçık ve pek büyük bir Ayet ve alamet bıraktık. Ey göz sahipleri! İbretle bakın ve dersler alın. Bilesiniz ki, hayırlı insanlar ve tüm iyi kullar; Hadiselere bakıp dersler çıkararak kötülerden seçilirler.

وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

36.Ayet: Allah Teâlâ kendi kusur ve eksiklerimizi göstersin ve başkalarının eksik ve kusurlarına bakarak ders alıp olgun insanlar olanların topluluğuna bizleri de lütuf ve ikramlarıyla katsın.

Yine hıkmetimizin gereklerinden olarak Medyen Toplumuna Kardeşleri Şuayb'ı(a.s.) Peygamber olarak gönderdik. O vakit halkın arasında ölçü ve tartıda hainlikler, eksik vererek insanları zarara uğratmalar yüz göstermişti. Aralarındaki bozukluk ve aksaklıkları düzeltmek için onlara vardı ve Kendisini kabul edip buyruğunu tutmaları için seslendi ve samimi nasihatte bulunup şefkat ve merhamet göstererek Kendi kavmi olduklarını ifade etti ve dedi ki, ey Kavmim! Bir ve Tek, ibadet ve itaat olunmağa hak Sahibi Olan Allah'a kulluk yapın. Kusursuz bir İman ile umudunuzu Son Gün Olan Ahirete bağlayın. Hayatınızı Ona göre düzenleyerek

Allah'ın güzel ve kusursuz buyruklarını tutarak Ahiretin muazzam sevabını Allah'tan umun ve isteyin. Yeryüzünde Allah'ın kullarının düzen ve yararlarını bozmak için dolaşmayın, onların Dünya ve Ahiret rızıklarını tahrip etmeyin.

۞ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ۞

37.Ayet: Onun değerli konuşmalarını duyduktan sonra O'nun Mertebesini ve sözünün değerini idrak etmeksizin ve neticesine aldırışta bulunmaksızın şuursuzca inkâr ettiler ve yalan söylüyorsun diyerek kâfirlik ve hainliklerinde ısrar ettiler. Böylece Allah'ın büyük bir kahrını ve korkunç gazabını hak ettiler. Onları korkunç bir çığlık ve ardından derhal büyük bir deprem yakaladı. Huzur ve rahat içerisinde yaşamak için yaptıkları barınaklarında dizleri ve yüzleri üzerine çökerek helâk olup gittiler.

۞ وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِنِهِمْ

وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ۞

38.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Zulüm ve taşkınlıkta aşırı giden Ad Kavmini de anlat. Allah'ın huküm ve sınırlarını tanımamakta ve kuralları çiğnemekte azgınlık ve taşkınlık gösteren Semud Kavmini de anlat. Ey bakıp ders alan akıl sahipleri! O azgınların evlerinden, yüksek binalarından ve sağlam kalelerinden pek çok kalıntı sizlere alamet ve ibret belgeleri olarak açıkça görülüp anlaşılmaktadır. Allah'ın koyduğu kusursuz Hayat Tarzı Olan adalet Caddesinden saptıkları için her biri korkunç bir musibetle helâk olup gittiler. Şeytan onların; kâfirlik ve zalimlikten ibaret tüm yaptıklarını onlara süsleyip güzel göstermişti. Bu sebeple kendilerinden başkasını gözleri görmedi. Hulasa Şeytan onları her şeyi görüp bildikleri halde Allah'ın Doğru ve Kusursuz Yolundan saptırdı. İbret alıp Gerçek yolu bulacak karakterde yaratıldıkları halde akıllarını başlarına alıp Doğru Yolu bulamadılar.

۞ وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ۞

39.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Zamanında yaşayan insanlara; malı ve asaletiyle övünüp üstünlük taslayan Karun'u, Allah'ın verdiği güç ve iktidara şükredecekken nankörlük yapan ve halka egemen olunca bu nankörlükle yetinmeyip tanrı olduğunu saçmalayan Firavun'u, Firavun'a yardımcı olmak, çokça mal edinip servet ve mertebesiyle insanlara üstünlük taslayan Haman'ı insanlara ders almaları için anlat. Bu azgın tahribatçı zalimlerin inkâr ve ısyanlarında aşırı gittiklerinden ve egemen oldukları halka çokça zulmettiklerinden dolayı Mûsâ (a.s.) onlara o nispette açık ve kuvvetli mucizelerle, belgelerle ve tarafımızdan vahyimizle desteklenerek geldi. Kusursuz olan Doğru Yolumuza onları erdirmek için tüm

bunlarla onları Îman ve İslâm'a davet ettiğinde ululuk taslayarak O'nu (a.s.) yalanladılar, inkâr ettiler, Mûsâ'yı ve değerli sözlerini idrak edemediler. Yeryüzünde Allah'a ve Peygamberine başkaldırdılar. Ancak Bizimle (c.c.) başa çıkamadılar. Korkunç azap ve intikamımızla tutup helâk etmemizden kendilerini koruyamadılar.

۞ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۞

40.Ayet: Onlardan her birini; adaletimizin gereği işlediği günahıyla ve intikam almamızı gerektiren suçuna göre tutup helâk ettik.

Allah Azıîmüşşan önce özetle anlattı. Sonra da her birini nasıl kahrettiğini açıkladı:

Onlardan kimilerinin üzerine kasırga; çakıl taşlarını alıp uçurarak başlarına yağdıran korkunç rüzgârları gönderdik ve böylece onları taşlarla helâk ettik. Hûd ve Lut (a.s.) Kavmini böyle helâk ettik. Onlardan kimilerini korkunç bir musibet çığlığı yakaladı. Salih ve Şuayb Peygamberleri (a.s.) inkâr edenleri böyle helâk ettik. Onlardan kimilerini yerin dibine geçirdik. Azgınlığı ve büyüklük taslaması sebebiyle Karun'u parlak zenginliğiyle beraber yere batırdığımız gibi. Onlardan kimilerini suda boğduk. Nuh Kavmini, Firavun'u ve ordularını boğduğumuz gibi. Hulasa zalim toplumların her birini ancak ve ancak büyük günahları sebebiyle tutup helâk ettik. Şeytanın aldatması ve kendilerinin de Dünyalıklarına aldanmaları ve kâfirliklerinde ısrarları sebebiyle kâfirlik durumlarına göre cezalar verdik. Bilesiniz ki, adalet ve kusursuz tarz üzerinde bulunup asla kimseye zulmetmeyen Allah (c.c.) asla onlara zulmetmedi. Fakat onlar o korkunç sonuçları doğuran günahları işlemekle kendilerine zulmettiler ve kendi canlarına zalimce kıydılar. Çünkü onlar Allah'ın emir ve yasaklarının gerektirdiği çizgilerden çıktılar, sonsuz nimetlere ve ebedî mutluluklara götüren Kusursuz Yolu bırakıp Allah'ın gazabına uğrayarak sonsuz azaba götüren sebeplere sarıldılar. Bu korkunç sonuç onların (gerçek insanlığı bırakarak) tahminlere, taklidlere, alışageldikleri âdet ve gösterişlere, atalarından kalan seviyesizce hayat sürmeye kapılarak insanlığın muhafazasını, Dünya ve Ahirette mutluluklarını sağlayan Kusursuz ve Düzgün Yoldan saparak kendilerine kurtuluş yollarını gösteren peygamberleri yalanlayıp onlara başkaldırarak inkâr ettiler, Yaratandan ve yaratılış gayelerinden habersizce yaşamayı sürdürerek korkunç zararlara girip helâk oldular.

۞ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا
وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۞

41.Ayet: Allah Teâlâ; maddiyatla, kuruntu ve hayal kirlerine batmakla kirlenen seviyesiz akıllara uymak yoluyla maddeten ve manen kirlenen insanların taklid ve tahminlere dayalı hayat sürmelerinin değersizliğine işaret edip tüm insanların Hak Yolu anlamalarını, Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman ederek Müsliman olarak yaşamanın eşsiz ve pek Sağlam Hayat Tarzı olduğunu idraklerine temsil ve benzetmelerle açıklamalarda bulunarak sunmak suretiyle dedi ki, ortak ve benzerden Münezzeh Olan Allah'tan başka ilâhlar edinen, elleri ve imkânlarıyla ortaya koydukları putları ve bazı şahısları tanrı edinip Allah'ın kudret ve yetkilerini onlarda görerek onları idare ve yönetim sahibi görerek Allah'a tapar gibi onlara tapan ve onların buyruklarınca yaşayan kimselerin durumu bu davranışları sebebiyle örümceğin durumuna benzer. Örümcek tükürüğü ve salyaları ile bir ev yaparak güya barınak edinir. O kadar hafif ve değersiz ki, ne soğuktan ve ne de sıcaktan korunmağa faydası olmaz. Sonra onu bırakır bir daha ve bir daha derken çokça evler yapar. Hiçbiri kendisini düşmandan ve kötülüklerden korumadığı gibi saklanacağı bir perde dahi olmaz. Bu taklid ehli sapıklar da dîn ve metod bakımından geçmiş sapıkları taklid ederler. Sağlam bir tecribe yapmaksızın kararsızlık içinde bocalar dururlar. Tuttukları yollar, plan ve programları onları hayal ve kuruntuların karanlıklarından çıkaramaz, kurtuluşa erdirmez, kendilerine bir yarar sağlamaz ki, Hak Yol kendilerine açılsın, Tevhiîdin kaynağına erebilsinler. Bunlar mümkin olmadığı için tabiatın zindanlarından fâni kimlik ve benliklerin esaretinden kurtulamazlar.

Allah Azîimüşşan; bu açıklamasını son derece kuvvetlendirmek ve unutulmayacak nasihatte bulunmak ve o sapkınların asılsız yollarından dönüp vazgeçmelerini tavsiye için örümceğin evinin ve sapıklığın hiçbir şeye yaramadığını iyice anlatmak için dedi ki, bilesiniz ki, evlerin en kalitesizi ve yapıların en zayıfı örümceğin yuvasıdır. Çünkü zarar ve kötülüklere karşı koruması olmayan ve yıkılıp yok olmağa yönelik olan bir yuvadır. Eğer o şirk ehli olan kâfirler akıl ve gerçek bilgi sahibi olsalardı örümcek kafalılık yapmazlar, asılsız davalar peşinde koşmazlar ve Allah'ı bırakıp âdi varlıkları ilâh (âmir ve hâkim) edinmezlerdi. Onlar yaptıklarının vebâlini ve âdi varlıklara taptıklarının sonucunu bilip anlayacaklar.

۞ إِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

42.Ayet: Allah Teâlâ Sevgili Peygamberine; o müşriklere tehdid tarzında şu açılamayı yapmasını emrederek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara şöyle

de: bilesiniz ki, kullarının saklı ve gizli her şeylerini Bilen Allah (c.c.); Kendisinden başka kimlere taptığınızı ve boyun büküp kulluklar yaptığınız her şeyi biliyor. Çünkü O'nun ezel ve ebed her şeyi kuşatan ilminden gizli-açık, görünen-görünmeyen hiçbir şey gizli kalmaz. Ancak O (c.c.); zulümlerine devam eden kâfirlere bir zaman mühlet verip onları cezalandırmakta acele etmeyişinin önemli sebepleri var. Bundaki gayesini sırf Kendisi bilir. Ey azgınlar bir an gelecek tutup cezanızı verecek. O sonsuz ızzet, üstünlük, türlü intikam ve sınırsız kuvvet Sahibi Olan Azîz, yaptığı tüm iş ve icraatlarında hıkmet ve sağlamlık sahibi Olan Hakîm elbette hışmıyla sizleri tutup cezalandıracak.

۞ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ۞

43.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer o inkârcılar; kitabın Kur'an'da adı geçen basit ve önemsiz varlıklar olan sivrisinek, örümcek, karınca gibi varlıklarla misaller verilerek anlatımlar yapılması sebebiyle Seninle dalga geçiyorlarsa hiç kulak asma. Zira Biz bu misalleri; gaflet ve unutkanlığa dalmış insanlara yapıyoruz ki, Îman ve İslâm'ın Yolunu açıkça göstermiş olalım. Bunları anlayıp faydalanmak ise ancak İslâm karakteri ve insanlık kabiliyeti taşıyanlar için mümkin olur. Cehalet vadilerinde ve hayal inlerinde olmayacak gayeler peşinde bocalayıp boğulan gafil sapıklar bu misalleri ve eşsiz açıklamaları anlamazlar. Hulasa bunların anlamlarını ve taşıdıkları yüce gayeleri ancak; maddî ve manevî tüm kirlerden arınmış salim akıl sahibi olan gerçek alîmler anlarlar. Zira onların ilimleri; Allah'ın her şeyi kuşatan ve asla kusuru olmayan, Yüce varlığının Birlik Denizinden ibaret olan ilminden yansıyıp gelmiştir. O Mübarek Deniz; özlerde, yüzlerde, kâinatın sahnelerinde ve tüm âlemlerde açığa çıkan bütün olgunlukların, güzelliklerin bağımsız ve sınırsız kaynağıdır.

۞ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ۞

44.Ayet: Elbette tüm kemâlâtın, olgunlukların ve bütün güzelliklerin Tek Sahibi; Varlığı Mübarek Denizden ibaret Olan Allah'tır. Allah Azîmüşşan; bütün olgunluk, kusursuzluk ve güzellik tarz ve suretleriyle tecellî edip Kendisini göstererek Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemleri ve tüm yüceliklerin yansımalarını almağa kabiliyetli olan aşağılık âlemi olan Yeryüzünü tüm Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gereği olarak yoktan var edip açığa koydu. Her şeyi lütuf ve kahrının, zuhur ve bütununun (aşikâr ve gizli oluşunun) yansıyan eserleri olarak var etti. Yarattığı her şeyi hak ve gerçek olarak, şeksiz ve tereddüdsüz olarak yarattı. Bilesiniz ki, her şeyi eşsiz suretlerde ve muazzam bir düzen içerisinde yaratmasında; beyinleri ve kalpleri sağlam, karakterleri bozulmamış ve insanlıkları kaybolmamış olan Mü'minler için; sayısız İsimlerinin ve Sıfatlarının, farklı nitelik ve

icraatlarının olmasına rağmen ezel-ebed Var Olan Allah'ın Birliğine büyük bir Ayet ve muazzam bir alamet vardır. Mü'minler bilirler ve inanırlar ki, sonsuz kudretin, sayısız İsimlerin ve Sıfatların sahibi Olan Allah'ın farklı icraatları ve nitelikleri ile sayısız türde varlıklar meydana gelir. O'nun tecellîleri, Kendisini göstererek varlıklar açığa koyması ezel-ebed yenilikler içerisinde devam eder, her şey tekrarlanmaksızın yepyeni ve biri diğerine benzemeksizin meydana gelir. Her şeyi modelsiz ve tek olarak var eder.

۞ اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ۞

45.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana vahyedilen, Dünya ve Ahirette olan, ezel ve ebed her şeyi ihtiva edip kapsayan Kitab-ı Mübîni ve Kur'an-ı Hakîmi devamlı oku ve Namazı kusursuz bir tarzda kılmağa devam et. Böylece Dünyadaki fâni nasiplerinden sıyrılıp çıkarak Ahiretteki işlerini, ebedî makamını düşünerek tüm Varlığınla Rabbine yönelip her an O'na yakınlığını korumağa çalış. Daima Gerçek Kıblen olan Allah'ın Varlığına, Birliğine, İsimlerinin ve Sıfatlarının faziletçe En Yüksek Olanlarına (Zatî Sıfatlarına ve İsimlerine) yönel. Hiç şüphe yok ki, anlatılan tarzda namaz kılmak; hayvanî niteliklerden ibaret olan gazap, öfke ve şehvet gibi pis arzu ve davranışlardan, insanın maddeye bağımlılığı ve bedenî kuvvetlerine dayalı olarak meydana gelen Dînin tanımadığı ve kabul etmediği yanlış inanç, söz ve davranışlardan sahibini alıkoyup uzak tutar. Bilhassa Varlığı; sonradan olan tüm varlıklardan, kusur, yanılgı, acizlik ve eksiklik gibi tüm kötü nitelik ve durumlardan Münezzeh Olan Allah'ı zikretmek, Mübarek Adını anarak, Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını söyleyip ders yaparak O'nun Yaratan ve Yaşatan, O'ndan gayri her şeyin O'nun tarafından yaratılan ve daima O'na muhtaç olduğunu hatırda tutmak, sevmekte ve korkmakta hiçbir şeyi O'na denk tutmamak; inanç, söz, icraat, kulluk, itaat, tüm güzellikleri kapsama, gayelere erme, Allah'a ulaşma ve her bakımdan en büyüktür ve en üstündür. Bir de Allah tarafından bu konuda Huzuruna çekilip başarılara erme oldu ise bundan daha değerli bir mertebe olmaz. Ey peygamberlerin En Kâmili! Sen; Kendi Varlığında (tam bir hâkimiyyet ve teslimiyyet kurarak) Rabbine yönel, emrolunduğun tarzda O'na daima yakın ol. Asla bozuk görüş sahiplerinin ve Allah'ın Yolundan ayrılıp türlü sapıklıklar ortaya koyanların saçmalıklarına itibar etme, hiç kulak asma. Çünkü sizleri Yaratan, tüm durumlarınızı bilerek Yaşatan Allah; her şeyi kuşatan ve her şeye kendilerinden yakın olan ilmiyle tüm yaptıklarınızı biliyor. Allah Azîmüşşan Kendisine Îman edip Allah diyerek kendilerinden geçenleri de, Allah'a Îman'a, ebedî kurtuluşa davet eden Peygamberle, Dînin hukümleri ve Tevhîdin apaçık esaslarıyla dalga geçen

sapıkları da çok iyi biliyor ve bu bilgisi gereği herkesi yaptığıyla elbet karşı karşıya getirecek ve kim neyi hak ettiyse onu verecek.

۞ وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ

وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ۞

46.Ayet: Ey Mü'minler! Rabbinizin; Peygamberinize buyruklarını duyduktan sonra Yahûdîlerden; kendilerine Allah tarafından inen Allah'ın Kitabı Tevrat'a saygı ile sahip olup muhafaza eden, Allah'ın rızası doğrultusunda Ondan hukümler çıkarıp emirlere sarılan, yasaklardan kaçınan ilim sahipleri ile tartışmayın. Ancak en güzel tarzda, saygısızlık yapmaksızın, onlara karşı diklenmeksizin, lüzumsuz sözler söylemeksizin, huzursuzluk çıkarmaksızın tam bir yumuşaklıkla yararlı tartışmalar yaparsınız. (Allah'ın Son Peygamberi Hz. Muhammed'e, Son Kitabı Kur'an'a ve Son Dîni İslâm'a uymalarına vesile olmağa üstün ve kusursuz bir üslupla çalışırsınız.) Fakat Onlardan zalim olanlara, hased, cehalet ve inatta ısrar ederek doğru yoldan ve dürüstlükten çıkanlara ise asla taviz vermeyin. Onları aciz koyup susturmak ve etkisiz hale getirmek için Kitabınızda sizlere emredildiği gibi deyiniz ki, Biz Müslimanlar; Allah tarafından vahiy yoluyla Bizim Peygamberimize indirilen Kur'an'a ve sizin Peygamberinize indirilen Tevrat'a Îman ettik.Nasıl Îman etmeyiz? Bizim İlâh'ımız, sizin İlâh'ınız ve her iki Kitabı İndiren Birdir. O İlâh; eşi, benzeri, dengi olmayan Allah'tır. Bizler tüm varlığımızla O'na teslim olduk ve itaat edip kulluk yapmaktayız. O'nun Kitaplarındaki tüm hukümlere, peygamberleri dilinden bizlere söylenen bütün buyruklara Îman edip tasdik etmekteyiz.

۞ وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَٰؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ

بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ۞

47.Ayet: Elbette gerçek Îman sahipleri böyle söylerler ve tarafımızdan inen tüm kitaplara Îman ederler. Çünkü aynen bu esaslar üzere Sana; önceden indirdiğimiz tüm kitaplarda olanları Kapsayan Kitabı indirdik ki, Sen ve Senin beraberinde bulunan, peygamberlerin ve kitapların tamamını tasdik eden Mü'minlerle önceki seçkin kullarım arasında bir ayrılık ve gayrilik olmasın. Bu sebeple Senin Kitabından önce kendilerine kitab indirdiğimiz peygamberler ve onların (a.s.) Yolundan ayrılmayan ve gerçek Îman sahibi olan ümmetleri Sana ve Bu Kur'an'a Îman ederler. Çünkü Biz; onların kitaplarında bu müjdeli haberi verdik ve dedik ki, (insanlık tarihi sonunda Îman ve İslâm Da'vasını tamamlaması, insanların yapmaları gereken tüm kulluk görevlerini icra etmesi ve bütün güzel ahlakı tamamen sergilemesi için) En Büyük Peygamberi göndereceğim, önceden

indirdiğim kitaplarda olan ve olmayan bütün ilimleri ihtiva eden, geçmişteki bazı hukümleri değiştirip neshederek yürürlükten kaldırmakla beraber peygamberlerimin ve kitaplarımın tamamını tasdik eden en Faziletli kitabımı O'na indireceğim. Geçmiş ümmetlerin dürüst fertleri bunu bilir ve tasdik ederler. Mûsâ'ya ve Îsâ'ya inen Kitaplardan gafil olan Araplardan ilim ve irfan sahibi olanlar; Kur'an'ın söz ve mana bakımından eşsizliğini idrak ederek O'nun insan sözü olamayacağını anlayıp Allah'ın Sözü olduğuna ve vahiy yoluyla Peygamberine indiğine Îman ederler. Hulasa her biri muazzam bir mucize olan Ayetlerimizi ancak zulüm ve cehaletin karanlığına batmış olan ve bu iğrenç karanlıklarıyla onları örtmeğe çalışan inat kâfirler inkâr ederler.

❁ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ❁

48.Ayet: Kur'an; Allah'ın dilemesi ve seçim yapması ile Peygamberine vahyettiği Kitabından başka bir şey olabilir mi? O'nun Allah'ın Sözü olduğunda asla şüphe yok. Çünkü Sen ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Kur'an'ın inmesi öncesinde hiçbir kitap okuyamaz ve sağ elinle bir kitap ve hatta bir söz yazamazdın. Yani Sen önceden okuma-yazma bilmeyen bir ümmî (okuma-yazma bilmeyen bir ananın dili ve kültürü ile kalmış, tahsil görmemiş bir kimse) idin. Bu sebeple Kur'an'ın Allah'ın Sözü olduğunda şüphe yok. Eğer Sen okuma-yazma bilseydin bu bâtıl dava peşinde koşan, işleri daima yalancılık olan ve iftiralar yapan kâfir soysuzlar gelen vahyin Senin sözün olduğunda şüphe ederlerdi. Aslında ve hakikatinde Sen okur-yazar olsan dahi Kur'an'ın erişilmez eşsiz üslubu, geçmiş ve geleceği kuşatan sonsuz manası ile Senin sözün olmadığında, ancak ve ancak Allah'ın Sözü olabileceğinde asla şüpheye yer yoktur. Dolayısıyla aklında özrü olmayan, tabiat ve vicdanı sağlam, istikamet sahibi bir kimsenin ve seviyeli bir insanın; Kur'an'ın Mucize (Allah'tan başkasının bir benzerini ortaya koymakta aciz bırakan Allah'ın sözü) olduğunda şüphe etmez. Ancak son derece ahmak ve aptal olan, insanlığı bozulmuş, aklı pisliklere karışmış kimseler Kur'an'ı anlayamaz ve O'nunla ilgili sapıkça saçmalıklarda bulunur.

❁ بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ❁

49.Ayet: Yo, iftiracı kâfirlerin saçmalıklarının aksine O Kur'an; kâmil Îman sahibi olan, daima hakkı ortaya koyan ve Allah katından kendilerine sonsuz lütuf ve ikram olarak İlâhî Yüce ilimden ilim verilen, İlâhî buyrukları kusursuz olarak eda eden kâmil insanların göğüslerinde ezberlenip muhafaza edilerek yüksek derslere ve üstün hizmetlere kaynak olarak her biri bir mucize olan apaçık Ayetlerden ibarettir. Gerçek ilim sahibi olan bu seçkin kişiler kabiliyetlerine göre İlâhî yüce ilimden nasiplenirler.(Kur'an'dan faziletler yüklenerek erişilmez faydalara ererler ve

yaratılmışa faydalar sağlarlar.)Kesin karar sahibi, zor işleri başaran zorlu insanlar bilirler ki, her biri Allah'ın Varlığını, Birliğini, O'nun hüküm ve buyruklarını anlatan apaçık üstün belgelerdir. Hulasa inkârı mümkin olmayan Bu Kur'an'ı; kimse inkâr edemez ancak ilim ve aklın gereği olan ölçülerden çıkarak insanlık seviyesinden düşen, varlığını bozan, Yeryüzünde tahribat yapan, yakıp yıkan ve böylece en büyük zararı kendilerine veren, kâfirlikte inad eden zalimler inkâr eder.

۞ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۞

50.Ayet: O zalimler; Allah'ın gönderdiği Peygamberine aşırı kinlerinden ve azgınca düşmanlıklarından dolayı inkârda ısrar edip dediler ki, O'na (a.s.) Rabbinden Ayetler, bugüne kadar görülmedik ve duyulmadık mucizeler indirilseydi ya. Eğer iddiasında doğru ise bunu ispatlasın. Geçmişte Mûsâ'ya Asa, Salih Peygambere Deve, Îsâ'ya Sofra vs. mucizeler verildi. Ey peygamberlerin En Kâmili! Hıkmetten kaynaklanan ve şüpheden uzak olan sağlam bir sözle onlara de ki, Ayetler ve Mucizeler Allah katında ve O'nun idaresindedir. Dilediğinde Ayet ve mucizeleri O (c.c.) indirir. Ayet ve mucizelerin inmesinde Bende ve Benden önceki peygamberlerin hiçbirinde güç ve yetki olmaz. Nasıl ki, önceki peygamberler (a.s.); kavimlerinin istedikleri mucizeleri kendiliklerinden getiremedi iseler, Ben de sizlerin istediği Ayet ve mucizeyi getiremem. Ben ancak Rabbim tarafından sizlere gönderilen Açık Bir Uyarıcıyım. Önceki peygamberler de öyle. Biz peygamberlerin görevi Allah'tan aldıklarımızı Allah'ın kullarına ulaştırmaktır. Allah'ın vahyinin gereği ne ise onu yaparız. Asla ekleyemeyiz, eksiltemeyiz ve değiştiremeyiz. Ayetlerin indirilmesi Allah tarafından olduğu gibi sizlerin kabul edip hidayete erdirilmeniz de O'na kalmıştır. Eğer O sonsuz kudret ve hıkmet Sahibi sizlere başarı, güç ve imkân verirse Îman nimetine erersiniz.

۞ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

51.Ayet: Allah Azıîmüşşan; inkârcı zalimleri azarlayıp rezillikleriyle niteleyerek dedi ki, onlara Ayet ve mucize olarak Sana indirdiğimiz Kitab ve daima kendilerine okunmakta olduğun Kur'an yetmez mi? Bütün geçmiş kitapları içine alan, Dünya ve Ahireti, ilk ve ikinci yaratmayı ve bunlarla ilgili her şeyi kapsayıp anlatan, her şeye açık şahid ve diğer mucizeler gibi gizli olmayıp her şeyiyle aşikâr olan Kur'an bir başka mucizeye ihtiyaç bırakmaz. Kesin olarak bilesiniz ki, pek yüce Ayetleri, sonsuz faydaları ve sayısız eserleri içinde bulunduran Bu Kitab-ı Mübînde (Kur'an-ı Hakîmde) Îman etmiş olan her bir toplum için pek büyük rahmet, sonsuz nimet, Kıyamete kadar tüm yaratılmış için mükemmel öğüt, ders ve nasihat var. Allah'ın Varlığına, Birliğine, O'nun kâmil ve kusursuz İsimlerine ve Sıfatlarına Îman eden, yoktan var edilişi, öldükten sonra diriltilmeyi, Mahşerde hesaba arz olunacağını,

herkesin yaptığının cezasız kalmayacağını, Allah'a kavuşma ile şereflenileceğini ve Allah'ın Dünyada kullarına söz verdiği her şeyi yerine getireceğini tasdik eden Müslimanlar için sonsuz yararlar ve gelirler var.

۞ قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۞

52.Ayet: Müslimanlardan Îmanları zayıf olan bir topluluk Peygamber Efendimize (s.a.v.) bir kürek kemiği ile geldiler. Kemikte Yahûdîlerin İslâm'a zarar vermek için yazdıkları yalan ve hurafeleri yazılıydı. (Ama bu zavallı insanlar kemik üzerine yazılan bu yazıyı Allah tarafından yazılmış diye algılamışlardı.) Uğur ve bereket getireceğine inanıyorlardı. Peygamber Efendimiz onlara kızarak dedi ki, bir kavmin Allah'ın Yolundan saptıklarını göstermeğe şu yaptıkları yeter: Onların Peygamberi Allah'tan onlara hakkı ve gerçekleri getirir. Onlar Allah'tan getirileni bırakırlar, Peygamberlerinden başkasının (şeytanlık yapan bir kâfirin) getirdiğini tasdik ederler. Böylece Peygamberlerinin getirdiği gerçeği inkâr etmiş oldukları için sapıklığa düşerler. Allah Teâlâ; Sevgili Rasûlünü teselli için şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Seni ve getirdiklerini inkâr edip düşmanlarını ve onların yalanlarını tasdik edenlere de ki, ey inatçılar! Benimle sizler arasında olup biten her şeye Şahid olarak Allah yeter. Daima Hazır olarak Benim niyyetimi ve sizlerin de niyyetini, gizli-açık her şeyi görür ve bilir. Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemlerde ve yerde olan gizli-açık her şeyi; ezel-ebed her şeyi kuşatan ilmiyle bilir. Benim yaptığımın karşılığını, sizlerin yaptığının karşılığını bilgisinin gereği olarak hakkıyla verecek. Hiç şüphesiz kullarının tüm asilerinin cezasını verecek. Özellikle gerçekle hiçbir alakası olmayan bâtıl ve asılsız şeylere inanıp itaatte bulunan, Allah'ı inkâr eden ve O'nun Doğru ve Kusursuz Yolundan inad edip diklenerek sapan uğursuz kâfirleri ağır cezalarla cezalandıracak. Böylece o uğursuz kâfirler Yüce Huzurdan sürülüp Allah'ın rahmetinden mahrum bırakılarak korkunç Cehennem azabına atılacaklar. Orada ebediyyen kalmakla ve kurtuluş umudu kalmamakla sonsuz zarara uğramış olacaklar.

۞ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

53.Ayet: Son derece cahil, sapık ahmaklar olarak gaflete battıklarından Seninle dalga geçerek; tarafımızdan aldığın vahyile Îman etmezlerse kendilerine geleceğini tehdidle haber verdiğin azabı acele ederek istiyorlar. Bu onların inkâr ve kâfirlikte aşırı olduklarını göstermektedir. Eğer Levh-ı Mahfuzda var olan bir vakit belirlenmiş olmasaydı onlara istedikleri azabımız gelirdi. Çünkü onlar inkârda aşırı gittikleri için azabın inmesini hak ettiler. Fakat Bizim ezelden beri devam edip

gelen âdetimiz gereği iş ve icraatlarımız belirli vakitlere bağlıdır. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bizim Adımıza Vekîlimiz olarak onlara de ki, size mühlet ve fırsat verilip azabın hemen gelmeyişine aldanmayın. Allah'a yemin ederim ki, haber verilen o azabı Allah onlara ansızın getirecek, azabın geliş sebepleri ve belirtileri konusunda son derece cahil körler olduklarından azabımız onlara ansızın gelinceye kadar bilemeyecekler ve farkında olamayacaklar.

۞ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۞

54.Ayet: O zalimler; zannediyorlar ki, içerisinde bulundukları parıltılı hayatları, görüş ve icraatları Dünyada kendilerine bol kazançlar, hurriyyet ve huzur içerisinde hayat sağladığı gibi Ahirette de sevabı, kurtuluşu ve Cenneti sağlayacak. Bunun için büyük azap Günü Olan Ahireti acele olarak istiyorlar. Ya da bunun aksine olarak Allah'ın Rasûlüyle dalga geçiyorlar ve diyorlar ki, bizleri koparmak istediğin hayat; bizim tek hayatımızdır. Ahiret ve tekrar dirilme diye bir şey yok. Sana inanmıyor ve Dînine uymuyoruz. İddianda doğruysan acele olarak azabı getir ve bizleri helâk et. Çünkü onlar Ahirete, tekrar dirilmeğe ve Ahirette olacaklara inanmıyorlar. Burada başka bir mana aramağa gerek yok. Zira burada geçen azap sözü; önce geçen iki azap sözünün aynısıdır. Hal bu ki, onlar Ahirette Cehenneme girerek ebedî olarak azap görecekler. Çünkü Cehennem; yapılanların karşılık bulması için hazırlanan Ahirette onları kuşatıp yutacağı gibi Dünyada da sebepleriyle onları kuşatmıştır. Dünyadayken Cehenneme götüren sebepler; zalimleri içlerinden ve dışlarından kuşatmış olan Dünyalık fâni varlıklarla ilgili pis arzular, bâtıl inanç ve sapıklıklarla tüm haramlardır.

۞ يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

55.Ayet: Bugün Dünyada Cehenneme götüren sebeplerin sardığı gibi O Ahiret Gününde burada inkâr ettikleri o korkunç azap onları ayaklarının altından yani; altlarından, üstlerinden ve her yanlarından sarar ve yutar. O zaman kahır ve intikam Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan şöyle der: Ey Hakka ve Hak ehline karşı diklenerek zulüm, kâfirlik ve inkârda ısrar eden azgınlar! Yaptıklarınızı tadın, hak ettiğiniz cezayı çekin.

۞ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ۞

56.Ayet: Allah Azıîmüşşan; yaptıkları önemli işlerinin büyük kısmında ihlâs sahibi olan seçkin kullarına seslenerek uyarıda bulundu ve dedi ki, ey Îman etmiş olan kullarım! Arzım (yaratıp yönettiğim ve Benim milkim olan Yeryüzü) geniştir. Yalnız Bana kulluk yapınız. Allah Teâlâ Mü'minlerin üstün ve değerli olduklarını, Kendisinin de üstün tutup değer verdiğini anlatmak için Mü'minleri Kendisine izafe

etti (kullarım diye Kendisine aid kıldı). Ey kullarım! Sizlere gereken; her durumda, her yer ve zamanda kalplerinizi her şeyden arındırarak Bana yönelip Huzurumda olduğunuzu bilerek kulluk yapmanızdır. Eğer her hangi bir yerde bu tadı bulamazsanız ve Tevhîdin her şeyden arınmış olan kaynağından yansıyan birliğe ulaşmak ve Allah'tan gayriden kurtulup arınmanızı sağlayacak olan Allah'ın sır ve gizlilik Âleminden yansıyıp gelen birlik haline ermeniz size mümkin olmazsa o yerden derhal çıkıp uzaklaşarak İslâm'ın hurriyyetini size sağlayacak bir yere hicret edin. Her an ve her mekânda Bana kulluk yapınız. Tüm işlerinizi Bana ısmarlayarak ve her şeyden geçerek sırf Benim buyruklarımı icra edin. Önceki vatanlarınızdan ve alışmış olduğunuz yurt ve yuvalarınızdan çıktığınıza ve çıkarıldığınıza da üzülmeyin. Bu sizin huy ve tabiatlarınızın ölmesine sebep olur. Eğer Allah'ın Varlığında yok olup O'na kavuşmakla O'nun Ebedîliğine ermek şerefiyle şereflenmek istiyorsanız o işe yaramaz durumlarınızın ölmesine razı olun.

۞ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ۞

57.Ayet: Bedenin var edilmesiyle sonradan meydana gelen her bir nefis (her can) ölümü tadacak ve ölüm kâsesinden içecektir. (Maneviyat yolunda ölmeden evvel irade ve arzularınızı öldürme ve isteyerek yok olma zevkını tattığınızda da; sonsuz hakikatlere ulaşmağa engel olan fâni kimlik ve benlik bağlarından ve esaretinden kurtulursunuz. O zaman bir başkasına değil sırf Bize; ısın ve ışınların Güneşe, dalgaların suya döndürüldüğü gibi döndürülüp kavuşursunuz. Zira gerçek Varlığın sonsuz sahasında Bizden başkası yoktur.

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ۞

58.Ayet: Rableri ve Mevlâları Olan Allah'a kesin bilgi ve şuurla Îman eden, Îmanlarına uygun işler yapıp Allah'ın buyruklarını ihlâsla eda eden Tevhîd ehli kullar Bize döndükten sonra tarafımızdan üstün ikramlar olarak onları Birliğimizin sonsuzluk sahası olan Cennetlerimizden her birine has salonlara ve muazzam köşklere yerleştirip ikramlarda bulunuruz. O köşklerin altlarından türlü nimetlerimizi ve hoş içecekleri taşıyan nehirler akar. Oralardan onlara İlâhî bilgiler, bilmedikleri ve duymadıkları hakikatler sunulur. Her biri farklı karakter ve kabiliyetlerine göre farklı ikramlara ve faziletlere nail olurlar. Oralarda ebediyyen kalacaklar ve asla zor ve sıkıntılı bir duruma düşmeyecekler. Hulasa Allah için çalışıp iş yapanların ücret ve mükâfaatları ne güzeldir. Onlara ikram edilen Cennet ve Cennet hayatında sunulan sonsuz ikram ve nimetler ne hoştur. Öyle nimetler ve

ücretler ki, hiçbir göz görmemiş, hiçbir kulak duymamış ve böylesi kimsenin hatırına gelmemişti.

۞ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۞

59.Ayet: Bilesiniz ki, bu seçkin kullar; Allah için zor işleri yapan sağlam karar sahibi olan, düşmanların eziyetlerine, Allah için itaat ve yükümlülüklerin zorluk ve yoruculuklarına, dostlardan ve vatanlarından Allah için uzaklaşmağa, gece-gündüz ve ömürleri boyunca başlarına gelen her şeye sabredenlerdir. Tüm bunlarla beraber başlarına gelen türlü sıkıntılar, zorluklar, çaresizlikler ve üzüntülerde daima Rablerine tevekkül ederler, tüm işlerini O'na ısmarlayıp herkese ve her şeye karşı O'nu Avukat tutarlar. Her şeyi O'nun ve sırf O'ndan bilirler. Hiçbir şeyi âdi ve geçici sebeplere dayandırmazlar. Çünkü her şey Allah'tan var olup geldi ve tekrar O'na dönecek. Öyle ki, tüm sebepler Allah katında yok olur. Dolayısıyla onlar sebeplere değil; sebepleri Yaratan Allah'a dayanır ve her şeyi O'na dayandırırlar. Sırf O'na bakarlar. O (c.c.) Birdir, Samed ve Kayyum'dur. O (c.c.) baba ve bebe değil, O'nun dengi yoktur.

۞ وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۞

60.Ayet: Allah Teâlâ Mü'minlere; kalb huzuruna ve manevî birliğe ermeleri için vatanlarından ayrılıp uzaklara gitmelerini emredince gurbette fakirlik ve çaresizlikten korkarak ne yapar ve nasıl yaşarız dediklerinde Allah Azîmüşşan korkularını giderip tesellî etmek için dedi ki, nice canlı var ki, sayılarına ve hesaplarına gücünüz yetmez. Onlar varlıklarını ayakta tutacak türlü gıdalara muhtaçtırlar. Son derece zayıf ve güçsüz olduklarından rızıklarını taşıyamazlar, kazanıp depolayamazlar. Hatta öylesi var ki, bir lokma rızkı ağzına götüremez. Yarattığı her şeyin rızkını üstlenen Allah Azîmüşşan onları hiç umulmadık ve hesap edilmedik yollardan ve yerlerden besliyor, rızıklandırıp tüm ihtiyaçlarını görüyor ve temin ediyor. Aynen sizleri de O (c.c.) rızıklandırıyor. O canlılardan bir tür olmanız sebebiyle sizin de rızkınızı üstlenen O'dur. Sizler ey Îman edenler! Canlıların ve yaratılmışın en önemlileri olunca korkmayın ve kederlenmeyin. Maddi rızıklar sebebiyle; sizleri yoktan var edip Besleyen Rabbinizden sapmanıza ve uzaklaşmanıza sebep olacak sözler söylemeyin. Hatırlarınıza dahi yanlışlıklar getirmeyin çünkü Rabbiniz; konuştuklarınızı duyar, niyyetlerinizi ve tüm durumlarınızı bilir. Her hal ü kârda (tüm durum ve işlerinizde) tüm işlerinizi yürütüp Yöneten Rabbinizden korkmanız ve hiçbir tereddüde düşmeksizin O'na bağlılığınızda kararlı olmanız lazımdır.

۞ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَأَنّٰى يُؤْفَكُونَ ۞

61.Ayet: Allah Azıîmüşşan inkârcıları susturup aciz koymak tarzında dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Yemin olsun ki, eğer şirk ehli kâfirler olmalarına rağmen Mekkelilere sorsan: Gökleri ve Yeri; hiçbir madde ve müddet olmaksızın yoktan var eden, Güneşi ve Ayı yaratıp düzenli bir şekilde ve muazzam ölçüler içerisinde devamlı hizmetçi kılan kimdir? Muhakkak derler ki, yaratmak ve yönetmekte Tek Olan Allah dileyip var etti, her birine türlü hizmetler gördürüp O (c.c.) yönetiyor. Her şeyi; Var ve Bir Olan Hak Teâlâ'nın yaratıp idare ettiğini ve sonunda bütün varlıkların O'na dönüp son bulacağını kabul etmelerinden sonra Allah'ın Varlığına ve Birliğine İman etmekten vazgeçip nereye gidiyorlar.Allah'ın emirlerine sarılıp yasaklarından kaçınarak peygamberlerin dillerinden duyurulan İlâhî buyruklara niçin uymuyorlar?

۞ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۞

62.Ayet: Eğer onları İmandan vazgeçiren ailelerinin ihtiyacı ve kendilerinin fakirlikleri ise Bizim Adımıza onlara de ki, kullarının kabiliyyet ve kapasitelerini Bilen Allah (c.c.); kullarından dilediğinin rızkını onun kabiliyyet ve kapasitesine göre genişletir ve aynı tarzda dilediğininkini daraltır. Her şey O'nun dilemesiyle olur. Tüm iş ve icraatlarında kesinlik ve sağlamlığın Sahibi Olan Allah (c.c.); dileyip yarattığı her şeyi bilir. O'nun ilminin kuşatmasından hiçbir şey gizli kalmaz.

۞ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ

قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۞

63.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer onlara kesin olarak sorsan: Gökten suyu indiren ve kuruyup adeta ölmesinden sonra Yeryüzünü diriltip yeşerterek hayatınızı devam ettirecek rızıkları var eden kimdir?Yemin olsun, kesinlikle ve tam bir istekle derler ki, sonsuz kudret ve iktidar Sahibi olup her şeye hayat Veren Allah (c.c.)... Allah'ın Varlığını ve Birliğini kabul etmelerinden, kâinatın büyük kısmını ve sonsuz kudret ve kuvveti Allah'a nispet edip O'nun Tek yaratıcılığını tasdikten sonra hala basit çıkarlar uğruna cehalet ve sapıklıklarında inad ederek Allah'a ortak koşuyorlar, O'ndan başka rabler ediniyorlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah yüce ilminden yansıyıp gelen mübarek aklınla Seni şirkten ve her türlü cahilliklerden koruduktan, tam bir olgunlukla Tevhiîdine erdirdikten ve hakkı bâtıldan, iyiyi kötüden, dostu düşmandan, yararı zarardan seçme kabiliyetinin en yükseğini Sana verdikten sonra bütün yaratılmışın diliyle de ki, sonsuz hamd, şükür, övgü ve tüm güzel nitelikler Allah'a aiddir. Zira bütün dilleri ve dil

sahiplerini yoktan Vareden O'dur. Can u gönülden daima O'na hamd ederiz. Çünkü bütün varlıkları O (c.c.) yoktan var edip açığa koydu ve O (c.c.) yaşatıyor. O'ndan başka varedici olmadığı gibi gerçek manada O'ndan başka var olan yok. Ezel-Ebed Hak ve Tek Varlık O'dur. İddialarının aksine insanların çoğu akılsızdır, gaflet ve sapıklık içerisinde bulunmaktadırlar. Bu sebeple kâinatta ve kâinattaki sayısız eserlerde Allah'ın Varlığını, Birliğini, her şeyi Tek olarak idare edip yönettiğini anlamıyorlar ve kendilerine verilen aklı çalıştırıp insanlığın pek değerli maksadı(Allah'a uymak) hususunda araştırma yapıp düşünmüyorlar ki, kendilerine Tevhiîdin hayat suyu ulaşarak kurtuluşa ersinler, cehalet uçurumlarındaki bocalamalardan, hayal ve kuruntu derelerinden Dünyanın süs, parıltı ve rezillikleri gibi tüm engellerden kurtularak İlâhî Huzura ersinler.

۞ وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۞

64.Ayet: Nitekim Allah Teâlâ; Dünyanın altın, gümüş ve lüks hayat gibi parıltılarının yok olup gideceğine, sonradan olan her şeyin kararlı ve kalıcı olmadığına, diğer bir yaratılış âlemi olan Ahiretin ebedîliğine ve oraya dayalı ruhanî lezzetlerin, nûranî yüksek derecelere, bu ebedî nimetlere erenlerin karakter ve kabiliyetleri faklı olmakla mertebelerinin de farklılığına ve her şeyin önceden İlâhî bilgilere göre Levh-ı Mahfuzda kayıtlı olduğuna işaret ederek şu açıklamayı yaptı: Gerçekte kararı ve dayanağı olmayan, sadece rahmet Denizinde (c.c.) meydana gelen dalgalardan, hakikat Güneşinin yansımasından oluşan seraptan ibaret fâni (yok olmağa mahkûm) bir varlık olan Dünya hayatı oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Yani serap susuz kimseyi oynatır ve aldatır. Susuz kimse onu uzaktan görünce su zanneder ve gider, gelir. Bu arada kendisini yormaktan başka bir şey kazanamaz ve hatta onu susuz olarak öldürür. Dünya hayatı da öyledir. Yok olmağa mahkûm olan parıltı, süs, lüks hayat ve geçici lezzetler insanı ömür boyu peşinden koşturur ama onun kazanmağa ve mal sahibi olmağa zaafından ibaret olan susuzluğunu gidermez. Sonunda türlü ah-vah ve can sıkıntısıyla onu öldürür. Ama kesin olarak bilesiniz ki, Ahiret Hayatı canlıdır ve canlara ebedî mutluluk ve lezzet kaynağıdır. Orada yüce anlayışlar, İlâhî güzelliklere bakışlar, ebedî nimetlere ve Yüce Huzura kavuşma, Îman ve İslâm ehli kullara sonsuz ikramlar ve yüce değerler var. O Hayat ebedîdir. Asla üzerine yokluk gelmez, nimetleri devamlıdır, bitip tükenmez. Eğer o cahiller bilselerdi Dünya hayatını Ahirete tercih etmezler, kuruntu ve hayalden ibaret olan fâni varlıkları, öldürücü yiyecek ve içecekleri isteyip ebedî nimetlerden, hayat veren yiyecek ve içeceklerden vazgeçmezlerdi.

۞ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ۞

65.Ayet: Cehalet ehli müşriklerin şaşılacak hallerinden birisi de şudur: Allah tarafından gelen davetçilerden ve uyarıcılardan, akıllara durgunluk veren Mucizelerden asla etkilenmedikleri için Îman etmezler fakat bir gemiye ve benzeri bir araca bindiklerinde (öldürücü bir dalga, sarsıntı ve musibetle karşılaştıklarında) tıpkı samîmî Mü'minler gibi tam bir ihlâsla Allah'a yakarışta bulunup dua ederler. Sonsuz lütuf ve ikramlarımızdan olarak onları o ortamdan kurtarıp karaya ulaştırdığımızda selamete erdiklerinde derhal şirk koşmağa başlarlar. Yani tehlikeden kurtulmaları sonrasında derhal şirk, azgınlığa, türlüisyan ve günahlara dalıverirler.

۞ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۞

66.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bizim Adımıza onlara tehdid yaparak icraatlarda bulun ve şunu i'lân et: İnkârlarında inad ederek nankörlüklerine devam etsinler ve denizin dalgalarından, türlü tehlikelerden kurtarmamız sonrasında kendilerine verdiğimiz sayısız nimetlerimizle hayvanlar gibi yaşasınlar. Dünyanın kırıntıları ve fâni nimetleriyle hayvanlar gibi yaşayanlar; zulüm, kâfirlik, şirk ve nankörlüklerine dayalı olarak nelerle karşılaşacaklarını pek yakında bilip anlayacaklar.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ۞

67.Ayet: Bâtıl ve asılsız dava peşinde koşan kâfirler; her şeyin Bizim nimetlerimiz olduğunu ve kendilerini sürekli olarak nimetlerimizle yaşattığımızı inkâr mı ediyorlar? Bilhassa Mekke kâfirleri; Şehirleri Mekke'yi ve civarını nasıl haram (her türlü kötülüğün, aksaklığın, sıkıntının daima Orada haram ve yasak olmasıyla son derece saygın ve pek değerli) ve pek emniyyetli Mübarek Bir Yer yaptığımızı bilmiyorlar mı? Pek uzak diyarlardan Oraya sığınan insanlar; yağmalanmaktan, esir edilmekten, işkence yapılmaktan ve her türlü çaresizlikten kurtulmuş olur.(Ka'be civarında pek çok insan gördüm ki, bir parça para ve herhangi bir bedel ödemeksizin O Mübarek Yerde bir ömür huzurla yaşıyorlar.) Orada yaşayan insanların çevrelerinde (Haram Toprakları dışında) yaşayan insanlar tutup kaçırılıyorlar ve korkunç işkencelerle yok ediliyorlar. O Mübarek Yerde yaşayan insanlar; Allah'ın bu özel himayesine, sayısız nimetlerine, verdiği huzur ve güvene, her sıkıntıdan korunmuşluklarına karşılık Allah'a şükredip saygıyla kulluk yapmazlar mı? Acaba bu tahribatçı zalimler; hiç utanmazlar mı ve Allah'ın kahır pençesiyle yakalayıp helâk etmesinden korkmazlar mı da; aslı olmayan, yok olup gidecek olan putlara ve putperestlere Îman edip sonsuz kudret ve iktidarın, gazap

ve intikamın Sahibi Olan Allah'ın nimetlerini inkâr ediyorlar? Cehaletten kurtulamayan bu zalimler; nasıl bir yere ve hangi bir sonuca dönüp gittiklerini pek yakında bilecekler ve anlayacaklar.

۞ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ ۞

68.Ayet: Allah Azıîmüşşan; ağır bir tehdidde bulunarak sordu: Allah'ın ortağı olduğunu iddia ederek Kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a iftirada bulunan veya hakkı inkâr edip Allah Adına konuşan Peygamberin Hak Davasına yalan diyen ve böylece kendisini Allah'ın gazabına ve kahır pençesiyle tutup azap etmesine arz eden zalimden daha zalim ve daha azgın kim olabilir? Allah'ın hukümlerini tanımayarak kulluk dairesinden çıkan ve bu korkunç iftirayı yapan, hak kendisine geldiğinde hiçbir araştırma yapmadan, düşünüp incelemeden, sırf inadından dolayı inkâr eden beyinsizden elbette daha zalimi olamaz. Bu kâfirler için Cehennem içerisinde ebedî olarak türlü azaplar görecekleri korkunç karargâh yok mudur ki, bu kâfirler bu kadar cesaretler içerisinde inkârda bulunup azgınlık ve zalimlik yapıyorlar. Onlar yanlış zan ve itikadlarının aksine olarak bilsinler ki, Allah'ın rahmetinden kovulup her şeyden mahrum olarak korkunç azap görecekleri Cehenneme girecekler, hor, hakir ve iğrenç reziller olarak ebediyyen orada kalacaklar.

۞ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ۞

69.Ayet: Allah Teâlâ Yüce Âdeti gereği zulüm ehli kâfirlere tehdidde bulunmasının ardından Mü'min kullarına yapacağı ikramlarını müjdeleyerek şöyle dedi: Uğrumuzda cihad eden, Varlığımızı ve Birliğimizi i'lân ederek Dînimizi yaymağa çalışan Mü'minleri tarafımızdan iyilik ve ikram olarak tutup çekerek elbette yollarımıza ve bu uğurda tam bir olgunluğa ve yüce gayelere erdireceğiz. O Mü'minler kesin bilgi ve tam bir şuurla Rablerini bilmek ve görmek makamlarına kabiliyetlerine göre sahip olanlardır. Onlar tüm güç ve gayretleriyle varlıklarını Bizim Varlığımızda yok edip ölümsüzlüğe ererek varlık ve kimliklerini ve kendi varlıklarının tüm gereklerini tamamen terk ederek (kusursuz ayna misali) temsilcilerimiz olmuşlardır. Elbette o Mü'minleri Allah Azıîmüşşan; tutup çekerek olgunluğa ve başarılara erdirecektir. Çünkü Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gereği olarak kullarının seçkinlerine tecellî edip Cemâlini Gösteren Allah Teâlâ; ihsan sahibi olan kullarıyla beraberdir. Bilesiniz ki, ihsan sahibi olan kullar; hakikatleri idrak ederek görmeğe ermelerinden sonra Allah'tan başka ilâh olmadığını, Hak ve Tek Varlık Allah olduğunu anladıktan sonra fâni varlıklarını Allah'ın Varlığında yok etmeğe gayret eden, Allah'a karşı gayet edepli ve saygılı olan kullardır. O kadar ki, gölgeden ibaret olan fâni benlik ve işe yaramaz kimliklerini

varlık defterinden silerler. Adlarının, resim ve eserlerinin kalmamasına gayret ederler. Sonunda varlık ve benliklerinden hiçbir şey kalmayınca (tüm varlık perdeleri ortadan kalkınca) Ezel-Ebed Hak Varlık Olan Allah Teâlâ Zahir olur (sonsuz güzellikleriyle görünür). Zaten her şey yok olacak, yine O'nun Varlığı kalacak. Daima huküm, yetki ve karar O'nundur. Sırf O'na döndürüleceksiniz.

Hulasa eğer sen; işaret ve uyarıcı hareketlerden hakikatleri okuyabilen üstün anlayış sahibi isen kelimelerin ve cümlelerin ilk bakışta anlaşılan anlamlarına takılıp kalma. (Sözlerin yüzünü idrak ettiğin gibi özlerine de ulaş.) Allah Azıîmüşşan daima gerçeği söyler ve gerçeklere de sırf O (c.c.) erdirir.

Allah Azıîmüşşan bizlere yeter. O ne Güzel Vekîl (her konuda, herkese ve her şeye karşı Avukat) , ne Güzel Efendi ve ne Güzel Yardımcıdır.

ANKEBUT SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey tam bir çalışma yaparak Allah'a yönelen, Şeytanın dürtüklemelerinden, her türlü vesveselerinden, zulüm ve kâfirliğin her türlüsünü içine alan bâtıl davadan daima uzak durarak Tevhıîdin hayat suyuna susuzluk duyan değerli insan! Sana gereken ilk olarak varlığını Dünya ehli insan olman gereği dünyalık arzulardan kurtarmandır. Özellikle de türlü kâfirlik, sapıklık ve cehaletle Allah'a karşı azgınlık göstererek türlü bozukluklar ve kötülüklere eğilimli olan, daima kötülüğü emredip şerre sevk eden nefsinin öz varlığından tamamen kopup uzaklaşmalısın. Çünkü bunlardan arınmadıkça Îlâhî Birliğin gereği olan dersleri, Tevhıîd ehli üstazların uyarı ve işaretlerini anlayamazsın. Seni olgunlaştırıp muradına erdirecek olan bu yüce uyarılar ve dersler Tevhıîdin Yolunda İlâhî bilgilerin, hakikatlerin, sırların ve manevî anlayışların kaynağından (Allah katından) bağışlanıp gelir. Bunun için açlık, susuzluk, uykusuzluk ve bedenen çalışma gibi zorluklarla ve kulluk görevlerinin ağırlıklarıyla nefsini (kötülüklere eğilimli olan fâni varlığını) terbiye edip eğitmelisin ki, Allah'ın hukümlerinden başına gelen her şeye razı ve yatkın olsun. (Emmare olan nefsin; levvame, mülheme, mutmeinne ve razıye makamlarına yükselsin.) Nefsin mutmeinne ve razıye olduktan sonra; Allah tarafından tutulup çekilmenle arzu ve isteğin canlanıp kuvvetlenerek nefsini Allah'ın Varlığında yok edesin. Böylece tamamen Allah Teâlâ'nın Zatında, Güzel İsimlerinde ve Yüce Sıfatlarında yok olasın. İşte o zaman sen; ihsan sahibi olan seçkin kullar topluluğundan, Hak Yola, Gerçek Murada erdirilerek kabule erer ve Allah tarafından Razı olunan kullardan olursun. O zaman nefsinden ne bir hüviyet (varlık) ve ne de bir eser kalır. (Tamamen yok olur.) O seçkin kullar daima Allah'la beraberdirler. Bu beraberlik; bir varlığın diğerinin yanında olması, bitişmesi, karışması gibi değil. Sakın kelimeler ve cümleler seni hayallere sevk etmesin.

Aksine dönüp Allah'a kavuşarak O'nun Varlığında yok olmak, O'nun Ebedîliğine ermekledir.

Allah Azıîmüşşan lütuf ve ikramıyla bizleri; Tevhıîdin Yolunda çalışanlardan, yok olma yollarında kendisini zorlayarak Allah Yolunda canını feda edip uğraşı göstermek suretiyle varlığını Allah'ın Varlığında yok edenler eylesin.

RUM
SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Kitap Ehli Rumların Ateşperest İranlılara önce yenilip sonra yenecekleri anlatıldığı için bu ad erilmiştir. Mekke'de inmiş olup 60 Ayettir.

RUM SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Allah'ın kahır ve lütuf, genişlikler ve darlıklar verme tecellîlerinin yenilik ve farklılık arz ederek devamlılığını idrak eden, tavır ve icraatlarının sürekli olarak değiştiğini ve aralıksız devam ettiğini kavrayan kimseye zorluğun kolaylıkla, azabın nimet ve ikramla, kıtlığın bollukla, üzüntünün sevinçle, üstün yenilmenin üstün gelme ile beraber olduğu sırrı gizli kalmaz. Sonradan olma âlemin ve meydana gelen olayların zindanlarında (sıkıntılı Dünyada) yaşayan insanlar arasında meydana gelen ilgi ve alakalardan dolayı zaman içerisinde kâinattaki farklı ve birbirine zıt olaylar ve tüm nitelikler Allah Teâlâ'nın farklı İsimlerinin ve Sıfatlarının tecellîlerinden meydana gelmektedir. Kâinattaki varlıklar ve olup biten her şey sürekli değişim içerisindedir. Çünkü her şey sonradan olan ve devamlı değişiklik gösteren varlıklardır. Varlıkların üzerine gece ve gündüz, zıt varlıklar ve haller, benzer nitelikler ve hadiseler devamlı olarak yenilenip gelince değişim ve başkalaşım kaçınılmaz olmaktadır. (Karanlıkta kaybolma, aydınlıkta yol bulma, sıcakta yanma, soğukta donma, bollukta doyup mutlu olma ve darlıkta çaresiz kalıp sıkıntı çekme vs.) Bunlar görünen ve bilinen gerçeklerdir. Bolluk ve üstünlük gibi sonradan meydana gelen haller hiçbir toplum için zamanlarca uzayıp gitmez ve uzun ömürlü olmaz. İşte bu yüzden Allah Azıîmüşşan; Mekke müşriklerinin Mü'minlere karşı dedikodularını, sevinip övünmelerini ağır bir tarzda cevaplandırıp başlarına çaldı ve onları perişan etti. Şöyle ki, o gün putperest olan İranlıların; Ehl-i Kitab olan Rumları yendiklerini haber almışlardı. Allah'a (c.c.); Îsâ'ya ve İncil'e inanan Hıristiyan Rumları Mü'minlere benzeterek yenilmelerinden dolayı seviniyorlar, bunu kendileri için uğur sayıyorlar ve övünerek diyorlardı ki, İranlı kardeşlerimiz nasıl onları yendi ise bizler de sizleri yeneriz. Mü'minler Rumların bu korkunç yenilgilerinden dolayı kederlenmişlerdi. Mü'minlerin Mevlâ'sı (Efendisi, Sahibi, Âmiri) ve daima Yardımcısı Olan Allah (c.c.) onların üzüntüsünü giderip tesellî etmek için Sevgili Peygamberine önemli haberler verdi. Sonsuz değer ve kerametlerin Kaynağı Olan En Yüce İsmi ile uğurlar getirsin diye başladı:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ۞

Dileyip seçimini yaparak Celâl ve Cemalinin, kahır ve rahmetinin gereği olarak farklı nitelikleriyle tecellî Eden Allah Adıyla. O Allah (c.c.); rahmeti gazabını geçmekle ve tüm kullarına geniş rahmetiyle nasipler vermekle Rahman'dır.O Allah (c.c.); seçkin kullarına rahmet ve nimetlerini devamlı kılmak, onlardan daima Razı olmak, onlara hiçbir an gazap etmeksizin ve darlık göstermeksizin bolluk ve bereketini devamlı sunmakla Rahıîm'dir.

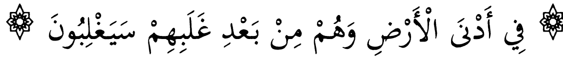
21.Cüz

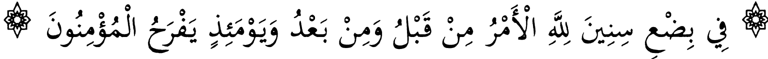
1.Ayet: Ey En Üstün ve En Olgun, En Akıllı ve Rabbinin Varlığına ve sonsuz nimetlerine Layık Olan, Hak Varlığın gizli sırlarının açılması, Seven, Sevilen ve sevgiler ikram eyleyen Yüce Yaratıcıdan yaratılmışın seçkinlerine, fâni Dünyanın zindanlarında esaret içerisinde olanların sıyrılıp çıkanlara gelen nimet ve ikramların eserlerinin inceliklerinin anlaşılması için devamlı ve yoğun çalışmalar Yapan, bütün kulları Allah'ın uçsuz Huzuruna ve ebedî nimetlerine ulaştırmak, her türlü esarete sebep olan hayal ve kuruntulardan kurtarmak için gayret eden İnsan!

2.Ayet: Kesin olarak bil ki, Rum Kavmi; İranlılar tarafından yenilgiye uğratıldılar.

3.Ayet: Bu yenilgi Arap ve Rum topraklarına yakın bir yerde oldu. Ey Mü'minler! Puta tapmayan Ehl-i Kitabın yenilmelerine üzülüp kederlenmeyin. Onlar ateşe tapan ve putperestlik İranlılara yenilmelerinden sonra galibiyet elde ederek onları yenecekler ve daha kuvvetli bir biçimde intikamlarını alacaklar.

4.Ayet: Onları yenip üstün gelmeleri uzamayacak ve uzun zaman geçmeyecek aksine birkaç sene içerisinde olacak.

Araplar birkaç ifadesini; üç ila dokuz sayısı arasındaki mikdar için kullanırlar. Tarihçilerin naklettiklerine Persliler (eski İranlılar); Romalıların (Rum Toplumunun) üzerine yürüdüler. Şam civarında onlarla buluştular. İki Ordu birbirlerine saldırdı. İranlılar Rumlara üstün geldi. Bu haber Mekke'ye ulaşınca müşrikler sevinip şımarmağa başladılar. Müslimanlara sataşıp onları uğursuzluk sebebi görerek laflar attılar. Kendileri gibi Putperest olan Perslilerin Kitab Ehli olan Rumları yendiklerini, bir gün kendilerinin de Müslimanları yeneceklerini söyleyip durdular. Bu Sûre indi ve Allah Rasûlü Sûreyi Ebubekr'e (r.a.) okudu. O da derhal çıkıp müşriklerin yanlarına vardı ve dedi ki, ey hukuk tanımayan zalim müşrikler! Allah gözlerinizin aydınlığını söndürecek ve fazla sevinemeyeceksiniz. Allah'a yemin ederim ki, birkaç sene sonra Rumlar İranlılara üstün gelecekler. Müşriklerin arasından Übey Bin Halef kalktı ve Ebubekr Efendimize dedi ki, yalan söyledin. Eğer iddianda doğruysan bir vakit belirle, bir şey karşılığında seninle bahse gireyim. Ebubekr Efendimiz üç sene içerisinde olacak diye vakit belirledi ve rehin olarak genç on dişi deve olsun (Kaybeden kazanana bu değerli on deveyi versin)dedi. Sonra Ebubekr Efendimiz aralarında geçeni Peygamber Efendimize (s.a.v.) anlattı.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) dedi ki, birkaç kelimesi üçten dokuza kadar olan mikdârlar arasında kullanılır. Ebubekr Efendimiz dönüp vardı. Bahse konu olan müddeti ve malın sayısını artırdı. Dokuz yıl içerisinde dediğim olursa sen bana yüz deve ver. Yok,eğer bu dediğim olmazsa ben sana yüz deve vereyim. Übey Uhud Savaşında Peygamberimizin vurduğu mızrakla öldü. Rum Toplumu İranlıları Hudeybiye Anlaşması yapıldığı günde yendiler. Ebubekr Efendimiz yüz deveyi Übey'in mirasçılarından aldı. Bir rivayete göre Peygamberimizin (s.a.v.) Ashabıyla beraber; Ebucehl ve beraberindeki şirk ordusunu kahrettiği ve yendiği Bedir Savaşı Gününde Rumlar da İranlıları yendi. O zaman Ebubekr Efendimiz Yüz deveyi Übey'in kendisinden aldı ve Peygamberimize (s.a.v.) getirdi. Peygamberimizin (s.a.v.) emri ile fukaraya dağıttı. Bu tür bahislere girmek kumarı yasaklayan Ayetin inmesiyle haram kılındı. İslâm'a uymayan sözleşme, anlaşma ve icraatlar doğru değildir. Ayrıca Bu Ayet; Peygamberimizin Peygamberliğini gösteren pek çok belgeden biridir. Çünkü Allah'ın Vahyi ile gaipten haber vermiştir. (Allah'ın dediği olacak.) Çünkü öncesinde ve sonrasında, ezelde ve ebedde emir, yetki, hüküm ve icraat Allah'ındır. Allah'ın buyruğunu ve kararını geri çevirecek ve verdiği kararı takip edip davacı olacak bir varlık ve bir güç yoktur. Neyi diledi ve seçimini yaptıysa onu yapar. Dilediğine karar verir. Birkaç sene içerisinde Allah'ın va'di gerçekleşip önceden İranlıların yendiğinde müşriklerin sevindiği gibi Rumlar yendiğinde de Mü'minler sevinecekler.

بِنَصْرِ اللّٰهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

5.Ayet: Allah'ın; kendilerine Kitab indirip Dîn sahibi yaptığı Rumlara yardım edip destek vermesiyle pis arzu ve asılsız görüşlerine uyarak sapıklık içerisinde yaşayan putperest Perslilere karşı üstün getirip muzaffer edecek. Hulasa Mü'minlerin sevindirilmeleri ve sevinmeleri; cehalet ehli sapıkların tutuculuk ve ırkçılık yaptıkları gibi değil aksine Allah'ın Dînine ve O Dîne sahip çıkanlara yapılan destekten dolayıdır. (O gün Ka'be'den sonra Allah'a inananların ikinci Kıblesi olan Kudüs yürürlükte olduğu gibi Îsâ Peygamberin (a.s.) Dîni Hıristiyanlık da yürürlükte idi. Peygamberimizin zamanla onları; Allah'ın Son ve En Kapsamlı Dîni Olan İslâm'a davet etmesinden sonra Kudüs'ün Kıble oluşu ve tüm dînler yürürlükten kalktı. Rabbimiz son sözünü söyledi ve İslâm'dan başka dîn arayanların melun olup ebedî Cehennemlik olacaklarını açıkladı. Dünyada Doğru Yolu bulmayı (İslâm'a uygun olarak yaşamayı) Ahirette de Cennete girebilmeyi; Hz. Muhammed'e (s.a.v.) tam olarak Îman ederek uymağa bağladı. Kim Son Peygamber Hz. Muhammed'i tanımazsa Allah Azîmüşşan da o alçağı tanımaz ve ebedî azaba tabi tutar.)

Allah Teâlâ dilediğine yardım eder. İmanlı veya İmansız her kim yenmiş ve üstün gelmişse Allah'ın yardım edip güç vermesiyle olmuştur. Her bir şeyde Allah'ın hıkmeti (yüce bilgisi ve kusursuz bir muradı) vardır. Allah Azıîmüşşan dilediğini yapar ve asla sorgulanmaz. Kimse O'na (c.c.) asla soru soramaz. Çünkü O (c.c.); sonsuz ızzet, kahır ve üstünlüğün Sahibidir. Dilediği her şeye güce yeter ve her şeye Kadirdir. Rahmeti sonsuz olduğu için kullarına daima rahmet edip ikramlarda bulunur.

۞ وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۞

6.Ayet: Bu yardım ve destek sözü Allah'ın va'didir ve Mü'minlere verdiği müjdeli sözüdür. Onlar; Allah'ın Dînine düşkünlüklerinden dolayı Rumlar yenilince son derece üzülmüşlerdi. Allah yaptığı va'dinde ve seçkin kullarına müjde ile verdiği sözünde asla yalan çıkmaz. Fakat karakterlerine gaflet ve unutkanlık yerleşmiş olan çoğu insanlar; Allah'ın va'dini ve onu yalan çıkmaksızın gerçekleştireceğini bilip anlamazlar ve asla tasdik etmezler.

۞ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ۞

7.Ayet: O gafiller sadece Dünya hayatından açığa çıkan bir kısım malumatı ve dilsiz hayvanların dahi görüp fark ettiklerinden bir şeyleri bilirler. İlim ve anlayışları duyu organlarının duyup hissettiklerinden öteye geçmez. Hatta bunların seviye durumu hayvanlarınkinden aşağıdır. Çünkü bunlara hayvanların aksine; insan olduklarından ve Allah'ın Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile irtibatlı olarak eşsiz bir surette ve muazzam bir düzende yüce gayeler için yaratıldıklarından dolayı akıl ve düşünce verildi ve bunların gereği ile (Allah'a kulluk görevleri ile) yükümlü kılındılar ama bunlar zayi ettiler. Hulasa bunlar; bütün perdelerin kalkıp hakikatlerin açığa çıkması, kulların Hak Varlık Olan Rableri ile karşılaşıp yaptıklarının karşılığını görmeleri için hazırlanan Ahiretten son derece gafil ve habersizdirler. O kadar ki, artık bunlardan hakikatleri görüp anlamak beklenmez. Kuruntu ve hayaller peşinde koşup hayvanlar gibi yaşadıkları için sonradan olan bu fâni âlemin karanlıklarından ve dar sahalarından manevî âleme, Yüce İlâh'ın sonsuz Huzuruna, katından bağışlayıp ikram ettiği sayısız nimetlerine ve ebedî mutluluklara çıkıp yükselemezler, İlâhî bilgilere ulaşıp hakikatleri göremezler.

۞ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى

وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ۞

8.Ayet: Bu gafil sapıklar; Dünyanın geçici parıltılarına ve lüks eşyasına razı olup kuruntular içerisinde hayvanlar gibi geçici zevk ve tatlarla nasiplenmekle asıl

gayelerine ermiş olarak mutlu mu oluyorlar? Allah tarafından sürekli olarak gelip duran nimetleri, etraflarında bulunan şaşılacak suret ve biçimlerdeki varlıkları ve kümeler halindeki tuhaf sistemleri ve bilhassa bütün varlıklardan kendilerine daha yakın olan ve eşsiz bir surette yaratılan varlıklarını düşünüp inceleyerek kendileri için hazırlanan ebedî nimetlere erme yollarını aramazlar mı? Bilsinler ki, insanların varlıkları en hoş surette açığa konmuş, en kapsamlı kudret ve yetkilere sahip, ilim ve anlayış bakımından en mükemmel yaratık, şan ve makamı en yüksek, Yaratanın Varlığını ve Birliğini kanıtlamakta en mükemmel açıklamayı yapacak karakterdedir. Bunun için Allah'ın Varlığı tarafından ihata olunur. Allah'ın Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ancak ve ancak insan varlığından yansır. Dolayısıyla tüm yaratılmış içerisinde; Allah'ın halifesi olmağa insan hak kazanmıştır. Şimdi bu insanlar; Dünyanın geçici süs ve parıltılarına aldanıp o şeylerle hoşnud olarak takılıp kalıyorlar da yoktan var edilişlerine sebep ve dayanak Allah'ın İsimlerine, Sıfatlarına ve sonsuz nimetlerine geçip gidemiyorlar mı? Hal bu ki, onlar; asıl karakterlerine göre her şeyden geçip Yüce Huzura ermek için yaratılmışlardır. Onlar bilip anlamıyorlar mı ki, Allah Azîmüşşan; Gökleri, Yeri, tüm yüce âlemleri ve aşağıları ve bunların arasında bulunan, bunların karışımlarından meydana gelen engelleri, eserleri, bütünleri ve parçaları sırf hak olarak, hakkı ve adaleti ortaya koymak için yarattı ve hiçbir şeyi boşa yaratmadı. Yaratılmışın tamamı Allah tarafından yaratılıp O'ndan geldiği gibi her şey O'na dönüp O'nda son bulacaktır. Her şeyin yaratılıp açığa çıkmasını bir takdir ve ölçü içerisinde, belli bir vakitte yaptığı gibi yok oluşlarına da bir vakit belirlemiştir. Dolayısıyla her şey ecelinde (belirlenen vaktinde) yok olup gidecek. Yüce Varlığın tecellî etmesiyle (Allah Teâlâ'nın yüz göstermesiyle) var olan tüm varlıklar tekrar O'na (c.c.) dönüp yok olmakla varlık sahasında sırf O Yüce Varlık kalacak. Unutkanlık ve nankörlük kendilerine karakter olmuş olan çoğu insanlar ikinci yaratılış âlemi olan Ahirette Rableriyle karşılaşıp Huzurunda hesap vereceklerine İman etmiyorlar ve Ahireti inkâr ediyorlar. Ellerinde bulunan kırık dökük Dünyalıklara aldanarak günah ve azgınlıklar içerisinde yaşıyorlar.

۞ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۞

9.Ayet: Bu azgın zalimler; Yeryüzünün değişik bölgelerinde gezip dolaşmıyorlar mı ki, ibretle bakıp can gözüyle görseler de yanlışlarını telafi etseler. Kendilerinden önceki Ad ve Semud Kavimleri gibi zalimlerin sonları nasıl olmuş? Onlar güç ve kuvvet bakımından bunlardan çok daha üstün idiler. Türlü madenler ve su pınarları

çıkarmak, ekinler ekip bağlar ve bahçeler ortaya koymak ve türlü kazançlar elde etmek için toprağı bunlardan fazla evirip çeviriyorlardı. Hulasa Yeryüzünü bunlardan çok daha fazla mamur yapıyorlardı. (Kendilerine verdiğimiz bu geniş imkânlardan dolayı Bize şükredecekken nankörlük yapıp azdılar.) Bu üstün kudret, yüksek makam ve geniş imkânlarla halka karşı övünüp üstünlük tasladılar. Zulmederek bozgunculuk ve türlü tahribatlar yaptılar. Biz de tüm faaliyetlerini başlarına geçirdik. Şöyle ki, tarafımızdan türlü mucizeler ve belgelerle desteklenerek gönderilen peygamberleri (a.s.) kendilerine geldiklerinde (Varlığımızı, Birliğimizi, sonsuz kudretimizi, kendilerinin buyruklarımızla yükümlü olduklarını, bunları tanımadıklarında gazap ve azabımıza uğrayacaklarını) her şeyi açıkça anlatan kesin belgelerimizi kendilerine arz ettiklerinde düşünüp araştırmaksızın derhal inkâr ettiler ve peygamberlerini yalancılıkla suçladılar. Biz de sonsuz kudret ve üstünlüğün, ezel-ebed iktidarın Tek Sahibi Olana yakışır tarzda onları tutup köklerini kazıdık. Yurt ve yuvalarını başlarına yıkarak sanat, ziraat vs. mesleklerle ilgili tüm eserlerini yıkıp yok ettik. Bu gazap ve azapla Allah onlara suçsuz yere zulmetmiş değildir. Fakat onlar kendilerinin kahredilmesini gerektiren yasak ve tehlikelere azgınca atılmakla kendilerine zulmettiler, varlıklarını yıkıp yok ettiler. Önce adalet ve düzenin tesisi için tesis edilen Allah'ın hukümlerini terk ettiler. Sonra Allah'ın zayıf ve çaresiz kullarını ezdiler ve onlara türlü zalimlikler yaptılar. Daha sonra da kendilerini uyaran peygamberlere saygısızlık gösterip onları (a.s.) yalancılıkla suçladılar.

۞ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاءُوا السُّوأَى أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ۞

10.Ayet: Gaflet ve sapıklıkta devam ederek, halka zulmedip Allah'ın seçkin kulları olan peygamberleri inkâr edip onlara (a.s.) türlü sıkıntılar vererek her türlü kötülüğü yapan zalimlerin sonu kötülerin en kötüsü olan Cehennem ateşi olmuştur. Dünyadaki kötülüklerine dayalı olarak hak ettikleri yerleri Ahirette ebedî olarak kalacakları Cehennem ateşidir. Çünkü onlar Dünyadayken Allah'ın Ayetlerini inkâr ettiler, Yüce Ayetleri, mucizeleri ve kendilerine Ayetler indirilip mucizeler verilen peygamberleri (a.s.) alay ederek hafife aldılar. Allah'a ve peygamberlerine karşı gelip diklenmekte taşkınlık yapıp Yüce Ayetleri eğlenceye aldılar. İftiralar yapıp yakışıksız nitelemelerde bulundular.

۞ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۞

11.Ayet: Bu azgın zalimler; Allah'la, Rasûlüyle ve katından inen Ayetleriyle nasıl dalga geçebiliyorlar. (Azıcık aklı olan asla böyle bir çılgınlık yapmaz.) Çünkü Varlığında, var etmesinde tüm varlıkları idaresinde Tek Olan Allah Azîmüşşan; bütün yaratılmışı yoktan var etti ve gözler önüne serdi. Sonra her şeyi öldürüp yok

edecek. Dünyada her şeyin yok oluşu sonrasında Ahirette tekrar diriltecek, herkes bir-bir hesap için Yüce Huzura arz edilecekler. Daha sonra bütün kullar olarak yaptıklarınızın karşılığını alarak topyekûn O'na döndürüleceksiniz.(Dünyada Allah'a tam bir saygı ile Îman edip Peygamberini tasdik ederek kulluk görevlerini layıkıyla yerine getirenler Allah'ın lütuf ve ikramlarına, Allah'a Îman etmeyen ve Peygamberini yalanlayarak zulüm ve kâfirliklere dalanlar da Allah'ın kahır ve azabına erecekler. Allah'tan gayriden tamamen arınmakla Allah'a kavuşulur.) Tıpkı dalgaların denize, ısın ve ışınların Güneşe dönüp aslına kavuştuğu gibi.

۞ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ۞

12.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara anlat: O Gün Kıyamet koptuğunda ve kullar tekrar diriltilip hesap vermeleri için Yüce Huzura arz edildiklerinde; Dünyada kâfirlikte ısrar ederek türlü suçlar işleyen zalimler tam bir şaşkınlık içerisine düşerek susup kalacaklar. Kurtuluş umutları kalmayıp kahrolacaklar.

۞ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ۞

13.Ayet: O zaman Dünyada Allah'a ortak koşarak taptıkları tanrıları kurtuluşları için çalışamayacaklar ve asla onlara şefaat edemeyecekler (destek veremeyecekler. Onlardan yardım edecek kimse bulunmayacak. O zaman o tanrılarını inkâr edecekler ve tamamen umutlarını kesecekler.

۞ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ ۞

14.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O korkunç Günü anlat: Kıyamet koptuğunda tüm ölüler diriltilip Mahşere (toplanma yerine) hesap vermeleri için sevk edilecekler. İyiler iyilikleriyle, kötüler de kötülükleriyle Yüce Huzura varacaklar. O Gün halk guruplar halinde ayrılacaklar. Herkes kendi tür ve taraftarıyla bir gurupta olacak. Mü'minler arasında farklı nitelikler sebebiyle farklı guruplar, kâfirlerin; kendi halince yaşayanlarıyla, halkı kâfirliğe zorlayan, zulüm ve tahribatta taşkınlık yapanlarına göre farklı guruplar halinde ayrı-ayrı toplanmalar olacak.

۞ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ۞

15.Ayet: İmtihan yurdu olan Dünyada Allah'a, Allah'ın meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine (a.s.) ve tüm Îman esaslarına Îman edenler ve Îmanlarını kuvvetlendiren yararlı ve düzgün işler yapanlar Ahirette; hoş çiçeklere, İlâhî nûrlara ve muazzam içeceklerle dolu olan nehirlere sahip olan bağlar ve bahçelerde türlü ikramlarla ve sayısız nimetlerle sınırsız sevinçlerle neşelendirilirler.

﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿

16.Ayet: Varlığımıza ve Birliğimize Îman etmeyenler, katımızdan peygamberlerimize inen Ayetleri yalanlayanlar ve peygamberlerimiz dillerinden kendilerine geleceğini haber verip gerçekleştireceğimize dair söz verdiğimiz Ahirette Bizimle karşılaşacaklarını inkâr eden ve Yüce Huzurumuzdan kovulan o uğursuz kâfirler ise ebedî azabımız içerisinde hazır bulundurulacaklar ve asla oradan kurtuluşları olmayacak.

﴾ فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿

17.Ayet: Bu korkunç azaptan Allah Teâlâ bizleri himayesine alsın.

Allah Azıîmüşşan bu açıklamalarından sonra tehdidle haber verdiği Ahiretteki korkunç ceza ve azaptan kurtuluş sebeplerine ve Ahiretteki manevî lezzetlere, uçsuz ve çok hoş gezinti sahalarına ve değerli nimetlere ulaşmağa işaret edip yol göstererek şöyle buyurdu: Ey gizli-aşikâr, her an ve her yerde Allah'a yönelen ve Allah'tan gayriyi terk ederek gerçek kurtuluşa erenler! Tek ve Samed Olan Allah'ı tesbîh edin. O'nu bütün noksanlıklardan, sonradan olan tüm hallerden, eş ve ortaktan uzak, Bir ve Bambaşka bilin. Bilhassa akşam vaktine girdiğinizde ve sabah vaktine kavuştuğunuzda daima tesbîh edin. Akşam vakti tüm iş ve uğraşılardan kurtulup yalnız kaldığınız ve Allah'tan gayriden uzaklaşarak Allah'ın Huzurda bulunmanıza kapıların açıldığı vakittir. Sabah vakti ise Yüce huzura erip o fırsattan faydalanarak Rahman tarafından yapılan türlü ikramları taşıyan esintilere coşkuyla talip olduğunuz mübarek vaktin son bulduğu ve ruhanî lezzetler ve manevî nimetlerle cismanî olan maddî nasipler arasında perde ve geçiş makamı olan vakittir. (Özellikle akşam ve sabah vakitlerinde Allah'ı çok tesbîh edin ki, varlığınız kurulmuş saat gibi her an ve her vakit tesbîh etmeğe devam etsin.) Sabah vakti sonrasında bedeninizi ayakta tutacak olan maddî gelirleri kazanmak için çalışın.

﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿

18.Ayet: Ey Allah'a yönelerek yaşayanlar! Sizlerin daima Allah'a hamd edip nimetlerine şükretmeniz lazım. Gecelerin ve gündüzlerin aralarında (her vakit) Allah'ın sizlere ikram ettiği nimetlerin haklarını ödeyin. Çünkü Semâvât ve Arzda (tüm yüce, engin, maddî ve manevî âlemlerde)bulunan, Allah'ın Nûrunun üzerlerine doğmasıyla var olan tüm varlıkların yaptıkları hamd, şükür, sena ve övgülerin tamamı O'nadır. Sizler de daima hamd edin. Özellikle akşam vakti... Çünkü akşam vakti çoğu zaman Allah'tan başkalarının olmadığı vakittir. Bir de öğle vaktine ulaştığınızda çokça hamd edin. Çünkü o vakitte geçim için yaptığınız işlerden ayrılıp istirahat edersiniz.

۞ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ۞

19.Ayet: Yaşadığınız müddetçe nasıl olur da Allah'a devamlı yönelip eğilmezsiniz? Çünkü O (c.c.); lütuf ve güzelliğinin gereği olarak ölü bir madde olan meniden hareket, irade, idare, duygu ve idrak sahibi olan diri varlığı çıkarıp var ediyor. Yine kahrı ve hışmı gereği diriden ölü çıkarıyor. Yani (Allah'ın kudreti, dilemesi ve idaresiyle) ölüm hayatı, hayat ölümü takip ediyor. Sonsuz kudretinin eseri olarak tamamen ölüp kuruduktan sonra Yeryüzünü diriltiyor, her türlü yeşillik, parlaklık ve kıymeti ortaya koyuyor. Ey yokların var edilmesi, öldükten sonra dirilip hesap için toplanmayı inkâr edenler! Aynen toprağın ölümünden sonra dirilmesi, kuruduktan sonra yeşerip güzelleşmesi gibi sizler de kabirlerinizden diriltilip çıkarılacaksınız.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ۞

20.Ayet: O'nun her şeyi yoktan var etmesine ve ölüp yok olmalarından sonra tekrar diriltmesine Kadir olduğuna ve kudretinin sonsuzluğuna sizlerin bedenlerini kuru topraktan yaratıp yoktan var etmesi apaçık delillerdendir. Sizleri olgun ve şerefli varlık olmanız için pek çok tavırlardan, devrelerden ve hallerden geçirerek en güzel biçimde ve muazzam bir dengede güzel bir varlık olarak açığa koyuyor. Beden ve suretlerinizin tamamlanmasından ve mükemmel insanlar olmanızdan sonra da Yeryüzüne dağılıp (ihtiyacınız olan her şeyi elde etmek için gezip dolaşıyor) üreyip türüyorsunuz. Hulasa sizleri yoktan var etmeğe Kadir Olan; sizlerin ölümünden sonra tekrar diriltmeğe de Kadirdir. (Sizlerin hesabına göre) Allah'ın sizleri öldükten sonra tekrar diriltip Huzurunda toplaması; yoktan var etmesinden daha kolaydır.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۞

21.Ayet: Yine sizlere kendi cinsinizden ve türünüzden eşler yaratması Allah'ın Varlığına, birliğine, irade ve kudretinin mükemmelliğine Ayetler ve alametler var. Şöyle ki, onlarla ilgi ve alakalar kurarak ilişkiye girip huzur bulmanız ve soyunuzu devam ettirmeniz için onları yarattı. Bu eşsiz gaye için aralarınızda bir sevgi var etti ki, Allah'ın bu hıkmetinin neden ve nasıl olduğunu asla kimse anlayamaz. Allah'ın kudretinin ve hıkmetinin (sağlam işi ve yüce gayesinin) mükemmelliğinden dolayı aranızda var ettiği bu sevgi sebebiyle yüce rahmeti, bağış ve ikramı olarak sizlere çocuk yarattı. O çocuklarınız sizlerin adını, eser ve hatıralarınızı yaşatır. Bilesiniz ki, Allah'ın yaratmasında, geliştirip olgunlaştırmasında, yurt ve yuvalara

yerleştirmesinde, darlık ve sıkıntılarda, ayrılıp hicret etmekte, tüm bunların yürütülüp yönetilmesinde keskin zekâ sahibi insanların akıllarını dahi hayret ve şaşkınlığa düşüren İlâhî hıkmetlerde; sonsuz ilim, hıkmet ve kudret Sahibi Olan Allah'ın yarattıkları ve yaptıkları üzerinde düşünenler içim pek büyük Ayetler; Allah'ın Varlığına, Birliğine ve sonsuz yüceliklerine delil olup yol gösteren belgeler var.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ۞

22.Ayet: Yine Semâvât ve Arzı yoktan var etmesi Allah'ın akılları şaşkına çeviren ve üstün kanıtlar sunan Ayetlerinden ve şânı yüce belgelerindendir. Gök ve ötesinde olan Gökle beraber yedi kat Yüce Âlemleri birbirlerine uygun katlar halinde, muazzam düzen ve irtibat içerisinde var etmiştir. Semâvâtın beden gözüyle görünen kısmında yıldızlar var. Öylesi var ki, ısın ve ışın verir. Öylesi de var ki, sadece aydınlık verir.(Yani bir kısmı Güneş gibi, bir kısmı Ay ve Dünya gibi. Semâvâtın beden gözüyle görünmeyen kısımlarında, yani Manevî Âlemlerde melekler, onların türlü halleri ve makamları, yüce ruhlar ve yüce makamlar var.) Güneşin, Ayın ve tüm yıldızların kendilerine has yörüngelerinde; bilmek ve anlamak için yaratılan üstün akıl sahibi olan insanların dahi inceliklerine eremeyeceği, sadece şaşırıp kalacağı muazzam hesap ve ölçüler içerisinde kurulmuş düzen halinde idare ve yönetim var.

Yeryüzünü yoktan var ederek yayıp döşemiş, sarsılmaması için dağlar var etmiş, canlıların ihtiyacı olan buharlar, sular, ekinler, ağaçlar, türlü ürünler, hayvanlar, madenler ve tüm ihtiyaç maddelerini yaratmıştır. Rahman Azîîmüşşan insanı; Kendi Suretinde yaratmış ki, insan; tüm hakikatleri idrak edip her şeyi ve tüm anladıklarını en güzel şekilde açıklamağa, Rabbinin Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının tüm güzellikleriyle niteliklere sahip olarak Allah'ın kusursuz aynası olup kâmil halifesi ve sadık temsilcisi olsun. Böylece Allah'ın Güzel İsimleri, Yüce Sıfatları, tavır ve icraatları kendisinde yansısın. Yine ey Allah'ın halifesi olmak karakteriyle yaratılan insanlar! (Babanız ve Ananızın bir olmasına rağmen) dillerinizin ve lehçelerinizin farklı-farklı oluşunda pek büyük alametler ve deliller var. Yine renklerinizin siyah, beyaz ve bunların karışımından meydana gelen çokça farklılıklarda olmasında, suretlerinizin ve ruhlarınızın türlü-türlü olmasında Allah'ın Güzel İsimlerinin, Yüce Sıfatlarının ve bunlardan meydana gelen eserlerinin sonsuzluğuna Ayetler ve deliller var. Bütün bunlar Allah'ın İsimlerinin ve Sıfatlarının gölgelerinin kimlik ve varlıklarınızın üzerine uzanıp yayılmasıyla olmuştur. Bilesiniz ki, tüm bu varlık tabakalarında, varlıkların arasındaki düzen, irtibat, uyum, kaynaşma ve canlardaki bağlılık ve münasebetlerde her şeyin muazzam tarzda ve eşsiz düzende olmasında; ilim, iz'an, Îman ve İslâm sahipleri

için Allah'ın Varlığına, Birliğine, kudretinin, Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının sonsuzluğuna Yüce Ayetler ve açık kanıtlar ve pek büyük deliller var. Allah tarafından yoktan var ediliş, yine öldükten sonra O'nun tarafından tekrar diriliş ve tüm âlemlerin muazzam bir düzen içerisinde Allah tarafından yönetilişi ancak gerçek ilim sahibi olan kâmil Mü'minler tarafından araştırılıp anlaşılır. Onlar yaratılanlara ve eserlere bakıp deliller arayarak dileyip eserler var eden Yaratıcıyı idrak ederler.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ۞

23.Ayet: Gece ve gündüz gevşeklik ve yorgunluk meydana geldiğinde gücünüzün toparlanması ve karakterlerinizin düzelip dengelenmesi için uyku uyumanızda, rahmetinin genişliğinden ve nimetlerinin bolluğundan dolayı gündüz ve gece sizler için sergilediği ve yaratıp ikram ettiği rızıkları arayıp elde etmenizde Allah'ın Varlığına, Birliğine, sonsuz kudretine ve geniş rahmetine pek büyük Ayetler, apaçık deliller var. Ya da Ayette leff ü neşr (önce sözleri toplayıp özetle zikrederek, sonra da ayrı-ayrı açıklayarak anlatım yapma) sanatı kullanılmakla anlam şudur: Uyumanız için gece vaktini, fazl u kereminden rızık ve nasipler aramanız için gündüzü takdir edip ayarlamasında Ayetler var. Bilesiniz ki, lütuf ve ikramının, sevgi ve rahmetinin mükemmelliğine dayalı olarak tam bir düzenleme ile her şeyi yönetip idare etmesinde duyup dinleyerek kabul edip razı olan her bir toplum için Ayetler ve ders alınacak alamet ve belgeler var. Onlar; bu anlatılan varlıklar üzerinde kullarının yararlarını icra eden Allah'ın hıkmetlerini duyup inceleyerek ve kendilerine uygun olanları alarak fayda elde ederler.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

24.Ayet: Şu da Allah'ın Büyüklüğünü gösteren Ayetler ve delillerdir: Sizlere bulutlar arasından şimşeği gösterir. Bu sizlere bir taraftan belaların geleceğini haber verirken, diğer taraftan katından rahmet olarak yağmurun ineceğini haber verir. Yani Allah Azîmüşşan bunu; gazap ve azabının inebileceğinden korkmanız, rahmet ve ikramının inebileceğini ummanız için gösteriyor ki, her an ve her yerde Rabbinizin kahrından korkup rahmetini umasınız.Sizlere korku ve umut veren şimşeğini göstermesinden sonra gökten yağmuru indirir. O yağmurla; kuruyup ölü hale gelmesinden sonra Yeryüzünü diriltir, yeşertir, türlü bitkilere sahip eder. Şüphesiz bu anlatılanlarda akıl sahibi olup hoş yaratıklar ve harika hadiseler üzerinde düşünüp ders alan her bir toplum için Yüce Ayetler, Allah'ın sonsuz kudretine ve mükemmel idaresine delil ve kanıtlar var.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ۞

25.Ayet: Göğün ve Yerin var olmaları ve varlıklarının direksiz, dayanaksız ve çivisiz olduğu halde sırf Allah'ın emri, kurduğu düzen ve yönetimiyle durması, hiçbir aksaklık ve değişim olmaksızın muazzam bir hareket içerisinde olmaları Allah'ın muhteşem Ayetlerinden ve Büyüklüğünü gösteren delillerindendir. Bir an Allah'ın emrinden çıkmaları mümkin değil, her şey daima O'nun irade ve idaresiyledir. Yarattığı sayısız varlıklar içerisinde Gök ve Yeryüzü gibi büyük varlıklarla ilgili emir ve kararının geçerliliğini ve buyruğunun kesin olarak yerine geldiğini düşünüp anlamanızdan sonra kesin olarak bilin ve anlayın ki, ölüp toprak olmanız sonrasında sizlerin tekrar dirilmenizi isteyip sizlere kalkın diye korkunç bir çağırmada bulunduğunda derhal dirilip topraktan çıkacaksınız. Allah'ın kararının derhal yerine geleceğinden dolayı bir an gecikme olmayacak.

۞ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ۞

26.Ayet: Allah'ın; sizlerin diriltilip derhal topraktan çıkmanızı dilemesinden sonra nasıl bunu duymaz ve derhal çıkmazsınız? Elbette emri duyulacak, kararına uyulacak ve derhal çıkıp Huzurunda hesap vermek için toplantı yerine koşacaksınız. Çünkü Gök ve ötesinde bulunan Yüce Âlemlerdeki Allah'ın sayısız nimetleri içerisinde bulunan ve Yüce Cemâline bakan melekler ve Yeryüzünde bulunan aşk sahibi olup Allah'ın İlâhlığı sahasında kendinden geçen, Rabliğinin sonsuzluğunda varlıklarını yok eden, Hak Varlığın uçsuz meydanında kaybolan gerçek dostlar ve her şey kullar olarak, O'nun yönetim ve idaresinde bulunarak sırf O'na (Allah'a) aiddir. (Her şey Allah tarafından yaratıldı.) Yarattığı varlıkların tamamı isteyerek veya istemeyerek O'na boyun büküp teslimiyyet göstermektedir.

۞ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

27.Ayet: Nasıl olur da Allah'ın emri ve kahrı altında bulunan varlıklar O'na boyun eğip itaat etmezler. Her şey ve herkes Allah'ın kaza ve kader sopası altında toplar gibi yuvarlanıp gitmeğe mecburdurlar. Hem O Sonsuz kudret ve iktidar Sahibi lütuf ve rahmetinin gereği olarak yaratılmışı yoktan var edip varlık sahasına çıkarmakta olduğu gibi sonra her şeyi kahır ve hışmının gereği olarak öldürüp yok edecek. Daha sonra da ikinci bir defa var oluş olarak tekrar diriltecek. Bütün bunlar Allah'ın sonsuz kudretini gösterdiği gibi tekrar dirilip Huzura vardıklarında her şeyi yaratıp açığa koymaktaki maksadı iyice anlaşılacak, hesap için Huzura arz olunup yapılanların karşılık göreceği Kıyamet Gününde (seçkin kullar için) Dünyanın

yararları tam olarak görülecek. Pis arzu ve bozuk görüş sahibi olanlar öldükten sonra tekrar dirilmeyi inkâr ediyorlar. Hal bu ki, her şeyin yok olduktan sonra tekrar açığa konması Allah için kendi bozuk ve işe yaramaz akıllarına göre dahi; hiçbir madde ve müddet, model ve örnek olmaksızın her şeyi eşsiz suretlerde ilkin yoktan var etmekten daha kolaydır.Her ne kadar ahmaklar bilmese de Allah kudretinde her şey birdir. Zira büyük-küçük, zor-kolay, madde ve mana herhangi bir şeyi istediğinde ona sadece ol der o şey derhal oluverir.

Ey insan! Sen Rahmanın yarattığı hiçbir şeyde asla düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir ve tekrar-tekrar bak. Hiçbir yarılma, gevşeklik, kırılma ve eksiklik görebilir misin? Allah'ın yarattıklarında asla böyle bir şey göremezsin. O'nun kudretinde ve yarattıklarında bunlar nasıl olabilir? O'nun işinde, icraatında ve yaptıklarında asla kusur olmaz. Çünkü En Güzel Durum, En Yüce nitelikler, sonsuz güç ve yetkilere uzanan el, bütün yaratılmışı kuşatıp idare eden sonsuz ve sınırsız iktidar O Yüce Allah'ındır. Varlıklar ister Allah'ın İsimlerinin ve Sıfatlarının yansıma sahası olan Semâvâtta (Yüce Âlemlerde) olsun, isterse Yüce Âlemlerden yansımaları kabul eden alçak tabiatlar âlemi olan Yeryüzünde olsun aynıdır, fark etmez. Kâinatta ve kâinatın bir parçası olan Yeryüzünde var olan varlıkların farklılıkları ve birbirine benzemeyişleri; Allah'ın Sonsuz Varlığının sonsuz kemallere, mükemmelliklere ve kusursuz zenginliklere sahip olası sebebiyle rahmetinin tecellîlerinin sonsuz olmasına rağmen bir tecellîsinin diğerine benzememesi, Sıfatlarının ve İsimlerinin hem çok ve hem birbirinden farklı olması nedeniyledir. Çünkü her şey O Yüce Sıfatların ve Güzel İsimlerin yansımalarından meydana gelmektedir. En Yüce Durum ve tüm Güzel Nitelikler elbette Allah'ındır. Çünkü O (c.c.) Azîz'dir; sonsuz üstünlükler, eşsiz Varlık, daima Var olmak, erişilmez ve karşı konulamaz olmak, Üstün Vasıflarının eş, ortak, benzer, kusur, eksiklik velhasıl sonradan olan her şeyden münezzeh oluşu O'na mahsustur. Hakîmdir; ilminde, icraatında sınırsızlığın, kâinatın bütün zerrelerine uygun olan tüm olgunlukları kuşatıcılığın, sağlamlığın ve yüce gayelerin Sahibidir.

۞ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ

فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

28.Ayet: Ey Allah'ın yarattıkları kullardan ve varlıklardan Allah'a eş ve ortaklar koşan müşrikler! Eş ve ortaktan Münezzeh Olan Allah Teâlâ; sizin varlıklarınızdan hoş bir örnek vererek sizlere önemli bir açıklama yapıyor. Bu Kendi varlıklarınız sizlere her şeyden yakın, daha açık ve seçik olduğu için sizlere sizin durumlarınızdan bir örnek vererek açıklama yapıyor: Ey hurriyyet sahibi olup sahip olduklarını istedikleri gibi kullanan ve kimseyi ortak etmeyenler! Sizlerin

para verip satın alarak kazançlarınıza ve size aid olan şeylere kattığınız köle ve cariyelerden sizlere ortak çıkıp mallarınızda ve yetkilerinizde tasarrufa kalkışan kimseler var mı? Sizlere rızık olarak verdiğimiz ve sizleri sahip kıldığımız mallarınızda sizlerin izni olmadan tasarrufta bulunup harcama vs. yapabilirler mi? Hem sizler ve köleleriniz rızıklar konusunda eşitsiniz. Çünkü hepiniz yarattığım insanlarsınız ve o rızka muhtaçsınız. Buna rağmen sahip olduklarınıza kimseyi ortak etmezsiniz. Onların sizlere ortak olmasından ve mallarınızı sizden izinsiz harcamalarından korkarsınız. Tıpkı sizin türünüzden olan diğer hurriyyet sahibi insanların mallarınıza el koymalarından korktuğunuz gibi bunların mallarınızın bir kısmına el koymasından korkarsınız. Bu sebeple onları mallarınızdan ve haklarınızdan men edip uzaklaştırırsınız, mallarınıza ve yetkilerinize el katmalarına, Dünyanın kırıntıları olan varlıklarınıza ortak olmalarına razı olmazsınız. O halde nasıl oluyor da yarattığım varlıkların ve kullarımın Bana ortak olmalarına razı oluyorsunuz? Hem de ey nelere Kadir olduğumu ve Makamımı bilmeyen çılgın zalimler! Yaratılmışın en rezil ve en aşağı olanlarını; Sıfatlarımın En Özel olanları Olan İlâhlık ve Rablik Sıfatlarımda, idareciliğim ve tasarrufumda Bana ortak görüyor ve iddia ediyorsunuz. İşte böylece Varlığıma, Birliğime, sapık zalimlerin lakırdılarından Münezzeh olduğumu açıkça gösteren Ayetlerimi; akıl sahibi olup düşünen ve ibretle dersler alan her bir topluma genişçe ve tekrarlarla açıklıyorum. Ey göz ve anlayış sahipleri bunlardan düşünüp dersler alın.

۞ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللّٰهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ۞

29.Ayet: Apaçık Ayetlerin ve üstün kanıtların gereği olan insanca anlayış seviyesinden çıkarak kendilerine zulmeden cahiller; Ayetlerimize uymanın aksine; kendilerini yoktan Vareden ve akıllar ikram eden Allah Teâlâ'dan kendilerine bir ilim gelmeksizin, büyük bir cahillikle sapık görüşlerine ve iğrenç arzularına uydular. Öyle ki, cahillik onların huy ve tabiatlarıyla birleşip karakterlerine yerleşmiş. Onların eşkıyalıkları ve ahmaklıkları onların ezelî karakterlerine yerleşmiş olmasındandır. Bir kimse ki, Allah Azîmüşşan onun sapıklıkta kalmasını istemiş, ezelî ilminde ve Levh-ı Mahfuzda bu kimse cahil sapıklar gurubundandır diye kaydetmiş; artık bu kimseyi kim Îman ve İslâm'a erdirebilir? Onların eşkıyalar ve sapık kâfirler olduklarına Allah tarafından karar verildikten sonra onlar için asla yardım edip hidayete erdirecek yardımcılar olmaz.

۞ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ

ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۞

30.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! İnsanların hidayete erdirilmesinin ve dalalette bırakılmasının; sonsuz büyüklük ve yüceliğin Sahibi Olan Allah'a aid olduğunu duyduktan sonra yüzünü, özünü ve tüm varlığını Rabbinden Sana inen Dînine dosdoğru çevir. Bu Sana Rabbinden; Seni olgunlaştırmak, Seni insan olmanın ve Dünyalık huyların esaretinden kurtarılman ve Senin Makamına; yani Allah'ın Zatının Tevhiîdine (Sıfatlarından ve İsimlerinden sonra Kendisinin Birliğine) ulaşman için gelmiştir. Çünkü Sen Bu Tevhiîd için yaratıldın. Sen ve Sana uyan Mü'minler; Dîn olarak Bu Dîni Dîn edineceksiniz, bütün bâtıl dînlerden, bozuk görüşlerden yanlış hayat tarzlarından vazgeçip Bu Dîn üzerinde bulunarak bütün varlıklarınızla Rabbinize yönelip kulluk yapacaksınız. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bil ki, Bu Yüce Dîn (İslâm Allah'ın ahlakını yansıtan) Allah tarafından tesis edilmiş bir karakterdir. Ak ve pak bir boyadır ki, Allah Teâlâ; Kendisinin ak ve pak boyası olan kusursuz İslâm'la insanları boyayıp Bu Yüce Dîni yaşamaları için yarattı ve onlara Bunu asıl karakter yaptı. (İnsanlar kendilerini bozmadıkça bu Karakter onlardan ayrılıp gitmez.) Sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi Olan Allah'ın yaratmasında ve takdir etmesinde değişme olmaz. Nitekim Kendisinin Yüce Durumunu ve Üstün Niteliğini anlatmak için Kaf Sûresi 29. Ayette mealen şöyle buyurur: Benim Makamımda söz değişmez, karar bozulmaz. (Ne dedim ve neye karar verdimse odur. Sizler de karakterlerinizi ve bilhassa yarattığım varlıkların karakterini, şekil ve suretlerini bozmayın.) Ey peygamberlerin En Kâmili! Rabbinden Sana inen Bu Dîn; anlatılan Asıl Karakteri korumak ve O Karakterin ayrılmaz gerekleri olan İlâhî buyrukları, kusursuz işleri, üstün ahlakı ve yararlı davranışları sergilemek içindir. Bu En Mükemmel Dîn ve En adaletli Hayat Tarzı; asla şaşmadan ve sapmadan dosdoğru olarak Allah'ın Birliğine kavuşturur. Fakat gaflet ve unutkanlık kendilerine karakter olmuş olan çoğu insanlar; Bunun gerçekliğini bilemezler, düzgünlüğünü anlayamazlar ve Allah'ın Birliğine nasıl ulaştırdığını kavrayamazlar.

۞ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۞

31.Ayet: Ey Muhammedîler! (Ey Allah'ın En Sevgili Rasûlü Muhammed'e s.a.v. İman edip O'nu canlarından fazla severek, kimselerle kıyaslamayarak, bundan dolayı Allah'a hamd ederek sonsuz sevgi ve coşkuyla izinde gidenler!) İslâm Dînin hayat tarzı edinip, O'nun tüm emirlerine ve yasaklarına uyarak, tüm varlıklarınızla Allah'a yönelerek ve her şeyi Allah'ın bilerek kulluk yapmalısınız. Allah'ı hukümlerinin ve koyduğu sınırların gereği olan kulluk dairesinden çıkıldığında Allah'ın

intikamından korkun, Dînî ve Dünyevî işlerinizde Allah'a ters düşmekten korunun. Hiçbir zaman Allah'ın rahmetinin genişliğinden ve ikramının yüceliğinden umudunuzu kesmeyin. Hulasa Namazlarınızı kılarak Rabbinize yönelmeğe devam ediniz. Özellikle farz Namazlarınıza ve Namazlarınızın vakitlerine dikkatle sahip olun. Ey Allah'a yönelip İslâm Dînini hayat tarzı edinip layıkıyla Allah'a teslimiyyet içerisinde yaşayanlar! Hiçbir zaman, hiçbir durum ve davranışlarınızda; Allah'ın yarattıklarını Allah'a şirk koşan müşriklerden olmayın. Allah'ın idaresinde olup biten hiçbir hadiseyi ve hiçbir şeyi gölgeden ibaret fâni varlıklara ve sebeplere dayandırmayın. Allah Azıîmüşşan Var olmakta Tek olduğu gibi, var etmekte ve varlıklarda meydana gelen iş, icraat ve durumları yaratıp yönetmekte de Tek'dir.

۞ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ۞

32.Ayet: Ey Allah'ın Kendi Tevhıîdinden ibaret olan asıl karakterinizi korumak için Allah katından inen Dîni yaşayan Muhammedîler! Birliğin kaynağı ve dayanağı olan Dînlerini bölüp parçaladılar. Hal bu ki, onların birliğini Dînleri koruyacaktı. Dînin içine kendi farklı görüşlerini ve bozuk anlayışlarını sokunca farklı mezhebler ve yollar meydana geldi. Dolayısıyla muhalif guruplara ayrıldılar. Her bir gurup(ve parti mensupları) kendi yolları ve görüşleriyle sevinip övünürler. Dînî ve aklî bir dayanakları olmaksızın herkes kendilerinin haklılığını ve da'valarının üstünlüğünü iddia edip dururlar.

۞ وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ۞

33.Ayet: Allah Teâlâ; bu zalimlerin sapıklığa sevk edilmesinin sebebini karakterlerine yerleşmiş olan iğrenç ahlak olduğuna işaret ederek dedi ki, unutkanlık ve nankörlük karakterlerine yerleşmiş olan insanlara bir zarar, bir bela ve sıkıntı dokunduğunda onları Allah'a yönelip dualar etmeğe sevk eder. Derhal Rablerine yönelerek tam bir tevbe ve samimiyyetle yakarışta bulunurlar, her şeyden vazgeçip O'na (c.c.) dönerler. Allah Azıîmüşşan; onları bu yönelişe sevk eden bela ve sıkıntılardan kurtardıktan sonra lütuf ve ikramının gereği olarak katından onlara bir rahmet, bir kurtuluş, bir güven ve bol imkânlar verdiğinde o kurtulup rahmete erenlerden bir gurup derhal Allah'a şirk koşmağa başlarlar. Kurtuluşu, güven ve bol imkânları âdi sebeplere, kendi akıl, görüş, bilgi ve becerileri başta olmak üzere bir kısım zavallı varlıkları kurtarıcı bilirler ve böylece azgınlık ve zalimlik yaparak Allah'tan başka aslı olmayan düzmece tanrılar edinirler.

۞ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۞

34.Ayet: Kendilerine verilen nimetleri Allah'tan gayriden bilip Allah Azıîmüşşan'a değil de Allah'tan başkasına kul ve köle olurlar. Çünkü kendilerine verdiğimiz yüce

nimetleri inkâr edip nankörlük yapıyorlar ve nimetlerimize şükretmiyorlar. Karakterlerine yerleşen cahillikleri mayalarının pisliği sebebiyle sapıklık ve kâfirliklerine devam ediyorlar. Ey peygamberlerin En Kâmili! Benim Adıma onlara de ki, ey değerli nimetlerimi, üstün bağış ve ikramlarımı tanımayıp kâfirliklerine devam edenler! İkram ettiğim huzur, afiyet ve bolluklar içerisinde faydalanıp şımararak yaşayın. Azgınca yaşayıp nankörlük yapmanızın sonunu ve bunlara dayalı olarak karşılaşacağınız ağır ceza ve azabı yakında görüp anlayacaksınız. Çünkü onlar için bir zaman gelecek ki, başlarından geçen nankörlükler ve Allah'a karşı gelmeler yüzlerinden okunacak ve kâfirlerin korkunç durumları, Cehennem içerisinde ateşte dehşetli ceza görecekleri görülüp anlaşıldığında Allah'ı ve O'nun nimetlerini tanımamanın ne olduğunu tam olarak bilip anlayacaklar. (Fakat pişmanlık hiçbir fayda vermeyecek.)

أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ

35.Ayet: Yoksa o şirk ehli kâfirlere yetki sahibi bir melek indirdik ve o melek onlara belge verip şirk koşabileceklerini mi söylüyor? Eğer Biz melek vasıtasıyla onlara şirk koşmalarını, türlü günahlar işleyip sapıklıklar yapmalarını ve nankörlükte bulunmalarını söylemişsek ve onlar da söylenenleri eksiksiz yapmışlarsa o zaman onların kabul edip söylediklerine göre karşılık veririz. (Buyruklarımızı tuttukları için güzel sevaplar vererek ikramlarda bulunuruz. Yok, eğer tüm bunlar onların iftiralarıysa korkunç intikamımıza ve ağır azabımıza hazır olsunlar.)

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ

36.Ayet: İnsanlara tarafımızdan bir rahmet, bolluk, bereket, huzur ve afiyet tattırdığımızda sevinirler, huzurlanırlar, sevinç ve mutlulukta taşkınlık yapmağa başlayıp ellerinde bulunan imkânlarla övünür üstünlük taslarlar. (Verdiğimiz nimetlere şükredip o nimetlerin gerektirdiği hakları; Yaratana ve yaratılanlara karşı yerine getirmezler.) Ellerinin işlediği zulüm ve kötülükler sebebiyle kahır Pençemizle tutup intikam aldığımız için kendilerine zaman-zaman eğer kıtlık, yokluk, halsizlik, bela ve musibet gibi kötülükler dokunursa derhal her şeyden ümitlerini kesiverirler. O zor durumda Bizden umutlarını tamamen kesmekle o sıkıntıların kaldırılması için Bize yönelmezler. O kadar ki, o sıkıntıyı kaldırmağa Kadir olduğumuza inanmazlar. Hal bu ki, defalarca kendilerinden benzeri sıkıntıları kaldırdığımızı görüp tecribe ettiler.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

37.Ayet: Bu azgın inkârcılar her şeye Kadir olduğumuzu inkâr mı ediyorlar? Bilip görmezler mi ki, her türlü lütuf ve ikramlara Kadir Olan Allah; genişliğe ermesini dilediği kimseye maddî ve manevî rızıkları nasıl bolca verip yaygınlaştırıyor? Sağlam ve şaşmaz hıkmeti; yüce bilgisi ve kesin kararı gereği dilediği kimseye rızkı nasıl daraltıyor? Şüphesiz tüm bu anlatılanlarda; Allah'ın Varlığına, Birliğine, İsimlerinin ve Sıfatlarının tam ve sonsuzluğuna Îman eden her bir toplum için pek büyük Ayetler, deliller ve kanıtlar var. Allah Azıîmüşşan'ın İsimlerinin ve Sıfatlarının eserleri; O'nun kusursuz adaleti ve hıkmeti (sağlam ilim ve icraatı)üzerinde devam etmektedir. Allah'ın bu yüce adaletine ve üstün nizamına; Sırat-ı Müstekıîm (Gerçek Doğru Yol), Kusursuz Ölçü ve Düzgün terazi de denmektedir.

۞ فَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ

وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞

38.Ayet: Allah Teâlâ; dilediği kimseye bol rızık verip dilediğinin rızkını daraltacağına işaret ettikten sonra verdiği rızıkların nerelere verileceğini göstermek için Kendisini (c.c.) duyup buyruklarına uymağa En Uygun Olan Sevgili Peygamberine hıtab edip seslendi ve şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana rızık olarak verilenlerin en değerlilerinden Baban ve Annen tarafından olan yakınlarından her birine hakkını ver; yiyecek, içecek, giyecek, korunup gözetilme gibi muhtaç oldukları her şeyi onlara sağla. Çünkü bu yakınlarına bakman ve gözetmen için herkesten önemlidir. Her bir miskine de ver. Miskin; fakirlik ve muhtaçlığın kendisini çökertmesi sebebiyle horlanma uçurumlarına, mahrumiyet köşelerine (son derece çaresizliğe) düşmüş olan kimse demektir. Yolda kalmışa da ver. Çünkü onlar; vatanlarından, mallarından, akraba ve dostlarından ayrı düşmüş kimselerdir. Tabii ki, bu yolculuk Yüce Dînin mübah görüp olağan kabul ettiği yolculuk olmalı. (Günaha götüren yollar olmamalı.) Bu emredilen zekât ve sadakalar; Allah'ın Cemâlini arzulayıp rızasına ermek ve şükrüne dalmak isteyenler için Dünyada ve Ahirette çok hayırlı ve sonsuz kazanç kaynağıdır. Hakkı ödemek ve kulluk görevini yerine getirmek zaten Allah'ın nimetlerinin en büyüklerinden ve en üstünlerindendir. Allah'ın kendilerine emrettiği tarzda mallarını Allah'ın yolunda bol-bol harcayan o değerli kullar; Allah katından kurtuluşa ve sonsuz nimetlere özel olarak erenlerdir.

۞ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رِبًا لِيَرْبُوَ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ۞

39.Ayet: Allah Azıîmüşşan; her türlü imkân ve mallarını görsünler ve duysunlar diye servet, makam ve mevki sahibi olmak, yandaşlarının malının çoğalmasını temin için harcayan, mal ve imkânlarıyla Allah'ın Cemâlini arzulamayan, rızasını istemeyen, Allah'tan sevap dilemeyen aksine kibir ve ululanmak için mal tüketen cahillerin durumlarını göstermek için şöyle dedi: Allah'ın emir ve rızasını gözetmeksizin sırf insanlardan ücret almak ve başka bozuk gayeler peşinde koşmak suretiyle insanların malları içerisinde nasip elde etmek ve mallarınızı artırmak için faiz olarak verdiğiniz her şey; Allah katında artmaz ve kazancınızı çoğaltmaz. (İnsanlara iyilik yapıyoruz demeniz size bir yarar sağlamaz.) Allah katında sevabı olmaz. Maksadınızın aslında bozuk olduğundan dolayı bu kullandıklarınızı kabul etmez. Geçim yollarını kaybetmiş olan fakirlere; Allah'ın emrine sarılıp Dînine uymanız için emrolunduğunuz tarzda Zekât olarak verdiklerinize gelince siz onu Allah'ın Cemâlini arzulayıp rızasına ermek için veriyorsunuz, asla sizlere kötülük emreden nefsin kandırarak yanlış yola sevk etmesi gibi bir iş yapmıyor ve yanlış arzular peşinde koşmuyorsunuz. (Sizler Allah'ı sever ve O'nu arzulayarak O'nun için mallarınızı ve canlarınızı feda ederseniz, Allah da muhakkak sizleri sever, sizleri bambaşka nimetlerle mükâfaatlandırır.) Hulasa Allah'ın beğenip Razı olduğu tarzda Zekât veren o kimseler; Allah katında kazançlarını kat-kat artırırlar, bire yetmiş ve hatta bire yedi yüz alırlar. Belki de Allah'ın dilediği kadar artırırlar. Allah Teâlâ onlara katından bağış ve ikram önemli yardım olarak sayıya ve hesaba gelmeyen tarzda ikramlarda ve kat-kat lütuflarda bulunur.

۞ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۞

40.Ayet: Nasıl olur da verdiğiniz sadakalar ve yaptığınız iyiliklerle sırf Allah'ın Cemâlini arzulayıp rızasını istemez? Elbette Muradınız ve Maksudunuz sırf Allah'tır ve O'nun (c.c.) rızasıdır. Sırf O'na kulluk yapar ve O'nun için Zekât verip iyilikler yaparsınız. Asla gölgeden ibaret fâni varlıkları, işe yaramaz heykelleri Allah'a ortak koşmazsınız. Çünkü (akıl sahipleri olarak kesin olarak bilirsiniz ki,) Ezel-Ebed Var ve Bir olarak sonsuz ilim, hıkmet, kudret ve iktidar Sahibi Olan Allah; sizler yokken, beden, ruh, kudret ve hareket diye bir eseriniz bulunmazken sizleri yoktan var etti. Sizleri varlık sahasına çıkardıktan sonra sizlere rızıklar verdi ve türlü nimetlerle tüm ihtiyaçlarınızı sağladı ki, bu sayısız lütuf ve ikramın gereği olan kulluk ve itaati

yapıp yapmayacağınızı görüp göstersin ve ortaya koysun. Sonra katında belirlenmiş olan ecelinizin Dünyada kalacağınız müddet sonrasında son bulmasıyla kahrının tecellîsiyle kudretinin tamlığını açığa koyarak sizleri öldürecek. Büyük bir gaye ile alakalı olarak türlü İlâhî imtihanlarla imtihan olunmak, Ahiret hayatınız için İlâhî ilimlere ve hakikatlere sahip olup tam bir adaletle kulluk yaparak hazırlık yapmanız için hazırlanan Dünya hayatının son bulması sonrasında ölüp yok olmanız sonrasında sizleri tekrar diriltecek. Orada hesap verip iyi-kötü tüm yaptıklarınızın karşılığını hakkıyla almanız için Yüce huzura arz edileceksiniz. Ey müşrikler! Bütün bunları duyduktan sonra Varlığını ve Birliğini daima açığa Koyan Allah hakkında adalet ve insafla düşünüp araştırın. Bilin ve anlayın ki, idare ve yönetiminde Tek'dir, hiçbir ortağı ve yardımcısı yoktur. Yüce Varlığı her türlü noksandan, eş ve ortaktan Münezzeh olduğu için Ezel-Ebed Bir olduğunu, idare ve yönetiminde Tek olduğunu sahiplenerek eşsizliğini, benzersizliğini her şeyden ve herkesten kıskanır, Yüce Varlığına has niteliklerine (İlâh olmak, yaratmak gibi) kimsenin sahip çıkmasına asla izin vermez. Allah'ın kahır ve üstünlük sırlarının perdelerinin çevresinde asla eksiklik, açıklık ve gevşeklikten bir eser olmaz. (Birlik ve üstünlük dairesine kimse giremez.) Ey müşrikler! Eğer Allah'a özel olan Sıfatlar (Yüce Nitelikler) konusunda biraz açıklamalar duyup anladınızsa düşünün ve karar verin; kendilerini Allah'a ortak koşarak üstün nitelikler verdiğiniz ve itaat ettiğiniz putlar ve benzeri duygusuz fâni varlıklardan; bu anlatılan yaratma, rızıklar verip yaşatma, öldürüp diriltme gibi iş ve icraatları yapabilen biri var mı? Elbette olamaz değil mi? Öyle ki, sizler ömür boyu kendi varlıklarınızda ve tüm âlemlerde görüp şâhid oldunuz ki, Allah'tan başka hiçbir şey ve hiçbir kimse bunları yapamaz. Allah Teâlâ; nasıl ki, Varlığında Tek ise; yaratma, yaşatma, her şeyi yönetip idare etmesinde de Tek'dir. Dolayısıyla Allah Azîmüşşan; zalim müşriklerin dedikodu ve şirk koşmalarından pek Yücedir, çok Büyüktür ve Münezzehtir.

۞ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۞

41.Ayet: İnsanların Allah Azîmüşşan'ı hiç bilmediklerinden, O'nun Kimliğinden ve Makamının yüceliğinden gafil olarak (türlü sapıklık ve zalimlik içerisinde) yaşadıkları için karada ve denizde bozukluk, düzensizlik, bela ve musibetler ortaya çıktı. Dünyanın pek çok yerlerinde ve denizlerde akıp giden gemilerde her türlü sapıklık meydana geldiği, haramlar işlenip zalimlikler yapıldığı için kıtlıklar, sıkıntılar, zelzele, boğulma, yangın ve pek çok musibetler meydana gelmektedir. Hulasa Allah'ın gerçek adaleti üzerinde yaşamak, Allah'ın buyruklarını tutmak için yaratılan insanların sapıklığa düşerek ellerinin işlediği zulüm ve kötülükler, Allah'ın hukümlerinin gereği olan çizgilerden çıkmaları, kâfirlik, nankörlük ve isyankârlık yaparak bozulmaları sebebiyle her tarafı uğursuzluklar kapladı. Onlar Haktan sapıp

bu kötülükleri yapmayı istedikleri için bu fırsat ve imkânları verdi (Kötülükleri yapmalarının ardından da türlü sıkıntılar ve belalarla cezalandırdı) ki, bu yaptıklarının bir kısmının cezasını Dünyada tattırsın. Ola ki, Allah'ın bu belaları kendilerine; yaptıkları kötülüklerden dolayı verdiğini idrak ederler de tevbe edip O'na itaat etmeğe yönelirler.

۞ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ۞

42.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer müşrikler; kendilerine ve kendileri gibi olanlara azaplar tattıracağımızı inkâr ederlerse Bizim Adımıza onlara de ki, olup biten hadiseler için yaratılıp hazırlanmış olan Yeryüzünde gezin ve insafla ders almak maksadıyla bakın ve görün ki, insanların sonu nasıl olmuş? Onların çoğu müşriklerdi. Tıpkı sizler gibi Allah'a şirk koşarlar, İlâhî çizgilerden çıkarak türlü ısyanlarda bulunup kötülükler yaparlardı.

۞ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يَصَّدَّعُونَ ۞

43.Ayet: Allah Teâlâ; bâtıl görüşlerine ve bozuk arzularına uyarak Kurtuluş Yolundan ve Kusursuz Doğruluk Caddesi Olan İslâm'dan sapıp uzaklaşanların sonlarının korkunç olduğunu gösterip açıkladıktan sonra Sevgili Peygamberine; adalet Caddesi Olan, tüm bâtıl dînleri ve bozuk görüşlerin ürünü olan kahrolmağa mahkûm olan düzenleri ortadan kaldıran İslâm Dîni içerisinde tam bir kararlılıkla bulunmayı emretti ve buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Yüzünü ve daima Allah'a yakın olan Özünü bütün Varlığınla; Sana yüce bir bağış ve ikram olarak Rabbin tarafından İnen En Sağlam ve En Doğru Dîne çevir. Kendisinde verilen kararın asla geri çevrilmesi mümkin olmayan korkunç bir gün (Kıyamet Günü) gelmeden önce İslâm'ı hakkıyla yaşa. Çünkü O Günün gelişi ve kararın verilişi sonsuz ilim, hıkmet ve kesin karar Sahibi Olan Allah tarafındandır. O Gün artık geriye dönüp eksiği tamamlamak, ibadet ve itaate bulunmak imkânı yok. O Gün insanlar ve tüm kullar; Dünyadaki farklı işlerine göre farklı guruplar halinde bir hayli ayrılırlar.

۞ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِأَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ ۞

44.Ayet: Kim Dünyada kâfirlik yaptı ise kâfirliği kendisinin zararınadır. Yaptığı kâfirlik kendisine sarılarak Cehenneme sokar ve orada hor ve rezil olarak ebedî kalır. Kim de dürüst bir Mü'min olarak yararlı işlerden ibaret olan İlâhî buyrukları yaptı ise bilesiniz ki, Dünyada İman edip düzgün işler yapanlar kendileri için Cennette köşkler yayıp döşemekte ve pek güzel hazırlıklar yapmaktadırlar. Onlar da o güzel makamlarda ebedî olarak huzur ve sonsuz nimetler içinde kalacaklar.

۞ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ۞

45.Ayet: Kıyametin kopmasının, ardından ikinci yaratılışın (öldükten sonra dirilme) ve sonrasındaki hadiselerin sırrı; Allah'ın Îman eden, Varlığına, Birliğine ve katından peygamberler vasıtasıyla gelen her şeye kesin bilgilerle inanan, yararlı iş ve icraatlardan ibaret olan Îlâhî buyrukları tutup icra eden Mü'minleri fazl u kereminden mükâfaatlandırmaktır. Dünyada kazandıkları Îman ve salih amellerle hak ettikleri nimetleri kat-kat fazlasıyla onlara adaletinin üstünde fazlaca ikramlar yapacak. Kâfirleri ise adaleti ile hesaba çekip yaptıkları kâfirlik, sapıklık, bozgunculuk ve şirkleri karşılığında ceza verecek. Allah'ın sonsuz kudretini inkâr ettikleri için ebedî olarak Cehennemde kalacaklar. Onlara adaletinin gereği olarak hak ettikleri ceza dışında ceza vermeyecek. Cehennemde ebedî olarak azap görürlerken asla hiçbir isteklerini kabul etmeyecek. Çünkü Allah Azîmüşşan kâfirleri asla sevmez. Çünkü onlar kâfirlik ve azgınlıkta ısrar ettiler. Kendilerinin durumlarını düzeltmek, Allah'ın Doğru Yoluna erdirerek kurtarmak isteyen Allah tarafından gönderilen peygamberleri inad edip diklenerek inkâr ettiler.

۞ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞

46.Ayet: Kusursuz bir Îman ve Îmana uygun görevler yaparak Allah'ın Varlığına ve Birliğine kavuşan siz Mü'minlere; rahmetinin, bağış ve ikramlarının ineceği müjdelerini sunan rüzgârlarını göndermesi; Allah'ın şefkat ve merhamette bulunarak daima mutluluk içerisinde olmanızı istemesinin Ayetlerinden ve apaçık alametlerindendir. Rahman tarafından gelen nefeslerin esintilerinden hâsıl olan bu rüzgârlar her türlü rahmeti, rahatı ve bereketi içerip sizlere taşımaktadır. Bunları istekle karşılayıp kuvvetle içinize çekerek Allah'ın lütuf ve güzelliklerinin, nimet ve bereketlerinin sizlere bol-bol gelmesini arzulayacaksınız. Zira sizler geniş rahmetini tattıracak, maneviyatınızı kuvvetlendirerek insan olmanın gerektirdiği hoş olmayan niteliklerden sizleri kurtaracak. Yine sizler için bu rüzgârların Allah'ın emriyle gemileri yürütmesi O'nun (c.c.) sizleri sevip rahmet ve ikramlarda bulunmasının alametlerindendir. Ayrıca gemiler misali varlıklarınızın O'nun Varlığında yüzüp durması ve idaresinde türlü nimetleriyle hayatını sürdürmesi Allah'ın sizlere olan rahmet ve ikramlarının alametlerindendir. O'nu bağış ve ikramlarından bolca nasipler arayıp elde etmeniz için sizlere her türlü yolları, sebep ve imkânları yaratmıştır. Toprağı, ateşi, havayı, suyu ve her şeyi sizlerin emrine vermiş ve ihtiyaçlarınızı elde etmek ve gayelerinize ermek için sebepler kılmıştır. Rüzgârı ve suyu diğer nimetleriyle beraber emrinize vererek denizlerde

dahi rızıklar elde etmenize yollar gösterip imkânlar verdi ki, O'nu her şeye ve herkese karşı Vekîl edindikten sonra tüm işlerinizi O'na ısmarlayıp O'nun Razı olduğu ölçüler içerisinde hareket ederek bağış ve ikramının sofralarından, değerli lütuflarının mükâfaatlarından rızıklar arayın. Rabbiniz ve âlemlerin Rabbi Olan Allah Teâlâ sizlere tüm bu ikramları yapıyor ki, nimetlerinden dolayı O'na şükredesiniz. Eğer layıkıyla şükrederseniz nimetlerini size artırmasına hak kazanırsınız. O zaman İlâhî bilgilere ve O'nun Birliğine erme makamına kavuşursunuz.

۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا

وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ۞

47.Ayet: Sevgili Rasûlünü âlemlere Rahmet olarak Gönderen Allah Azîîmüşşan; cehalet ve kâfirliklerinde ısrar ederek Rasûlüyle dalga geçen, Allah'a şirk koşmağa inad edip zulümlerine devam eden kâfirlerin inkârlarından dolayı üzülüp kederlenen Peygamberini tesellî edip O'nun tüm üzüntülerini gidermek için yemin ederek dedi ki, ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'a yemin ederim ki, Senden önce kâfirlik, azgınlık, zulüm ve taşkınlık belirtileri ortaya çıkan toplumlarını rahmet ve nimetimle müjdelemek, kahır ve azabımla uyarmak için peygamberler gönderdim. Peygamberler (a.s.) katımdan desteklenerek kavimlerine her şeyi açıklayıp anlatan mucizelerimi ve üstün belgelerimi onlara getirdiler. Fakat kavimleri peygamberlerinin getirdikleri Ayetler ve Mucizeler üzerinde düşünüp incelemeksizin kâfirliklerinde inad edip peygamberlerine diklenerek derhal inkâr ettiler. O değerli peygamberlerimizi inkâr etmeleri Bizi inkâr ve onlara diklenmeleri Bize diklenme olmakla kahır ve hışmımız gereği o büyük suç işleyen (elçilerimi inkâr eden) zalimlerden intikam aldık. Zalimlerden nasıl olur da intikam almayız? Elbette elçilerimizi inkâr etmeleri sebebiyle onlardan intikam aldık. Çünkü gönderdiğimiz peygamberlere ve Varlığımıza ve Birliğimize İman edenlere; tüm emirlerimize sarılmalarından ve yasaklarımızdan kaçınmalarından sonra yardım etmek ve onları kâfirlere üstün getirmek üzerimize bir haktır diye ezelî ilmimizde ve Levh-ı Mahfuzda yazılıp kaydedilmiştir.

۞ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا

فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ۞

48.Ayet: Tüm peygamberler (a.s.); peygamber olarak gönderdiğimiz toplumlara kendilerine (a.s.) vahyederek söyleyip anlattığımız her hususu layıkıyla ulaştırdılar. Toplumlarsa vahyettiğimiz ve söylediğimiz tüm buyruklarımızı inkâr ettiler, kabul

etmediler. Hal bu ki, Allah (c.c.); diğer yaratılmışlarla ilgi âdeti üzere, herhangi bir sebep olmaksızın sırf lütuf ve rahmetinin gereği olarak rüzgârları yoktan var ederek (Gökle Yer arasında) sevk eder. Rüzgârlar su buharlarını denizlerden ve rutubetli yerlerden, toz ve dumanları da Yeryüzünden alarak türlü hareketlerle hareket ettirerek kaldırır ve birbirine karıştırır. Sonra onları yoğunlaştırır ve sonunda bulut meydana gelir. Sonra o bulutu dilediği şekillerde enine-boyuna yayar, değişik parçalar yaparak Gökyüzünü doldurur. Ey akıl ve göz sahibi olan kimse yağmuru o bulutun aralarından çıkarken görürsün. Allah'ın sonsuz kudreti ve yüce icraatı ile duman ve buhar parçalarının birleşip yükselerek bulut olması, sonra da yoğunlaşıp yağmurun damlalar halinde yağması aşağı akarken kullarından dilediğine dokundurduğu ve onların yağmura olan ihtiyaçlarını giderdiği zaman o kimseler o parlak güzellikleri gördüklerinde derhal rahmetimizle müjdelenip sevinç ve huzura ererler. Zira kendilerine gelen bu yağmuru hayra ve bereketlere yorarlar. Bollukların, bağ ve bahçelerin zengin güzelliklerinin ve her türlü huzurun meydana geleceği beklentisine girerler.

❁ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ ❁

49.Ayet: Hal bu ki, bu insanlar; buhar ve dumanların yükselmesinden ve bulutların meydana gelmesinden önce yağmurun yağmasından tamamen umutlarını iyice kesmişlerdi. Çünkü uzun zamandan beri yağmur yağmamıştı.

❁ فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَى
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ❁

50.Ayet: Ey Allah'ın nûruyla bakıp ibretle gören Mü'min kul! Allah'ın rahmetinin eserlerine, bağış ve ikramının mükemmelliğine bak ve gör ki, kuru toprağı tamamen ölü bir hal almasından sonra nasıl diriltip canlandırarak yemyeşil hale getiriyor. Kullarına önemli bir yardımı olarak türlü parlak bitkileri ve bol çeşit ürünleri, sebze, tahıl ve meyveleri onlara sunuyor. Bunlarla azıklanıp rızıklansınlar, şükrederek Îman ve İslâm Yoluna yürüsünler. Bilesiniz ki, Bu sonsuz kudret, irade ve seçim Sahibi Olan Allah Azîmüşşan; tüm ölüleri dilediği anda diriltecek, onların hesabını görüp yaptıklarının cezasını (karşılığını) vermek için Mahşere (Huzurunda toplanma yerine) sevk edecek. O (c.c.) dilediği her şeyi yaptı ve bunları da yapacak, çünkü O'nun ilmi her şeyi kuşatmış olup Gücü yarattığı her şeye Kadir. Dilediği her şeyi eksiklik ve gevşeklik olmaksızın en mükemmel tarzda yapar.

۞ وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ۞

51.Ayet: İnsanlar; kendilerine ikram olunan Sağlam Dînde kararlılık göstermediklerinde ve İslâm'ı hakkıyla yaşamadıklarında yemin olsun ki eğer onlara korkunç bir rüzgâr gönderirsek ve o rüzgâr zararlı bir biçimde eserse umut bağladıkları o yemyeşil bitkilerini tamamen sapsarı (adeta yanmış ve bir fayda gelmez halde) görürler.Yani o rüzgâr bitkilerini geliştirmez, aksine zayıflatır ve helâk eder.Bitkilerinin soğuk veya sıcak ama kavurucu ve zarar verici olan rüzgâr tarafından zarar görerek sararıp telef olmasından sonra eski kâfirliklerine dönüp nankörlük yapmağa başlarlar. Hal bu ki, bu zarar onların kendi yaptıkları kötülükleri sebebiyle oldu. (Tevbe edip Rablerinden mağfiret dileyecekleri yerde günahlara dalarlar.) Nankörlük yapıp (beden ve ruhları, sağlık ve hurriyyetleri başta olmak üzere) Allah'ın tüm nimetlerini inkâr ederler. Hal bu ki, onların sıkıntı ve zorluklara tabi tutulmalarının sebebi; sırf Rablerine yönelip yakarışta bulunarak sıkıntı ve darlıkların üzerlerinden kaldırılması için dua edip kulluğa yönelmeleridir. Çünkü bu ve daha büyük sıkıntıları üzerlerinden kaldırıp kurtaracak bir başkası değil sırf Allah'tır.

۞ فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ۞

52.Ayet: Hulasa onlar; suretleri ve görünüşleri itibariyle diri iseler de karakterlerinin pisliğinden ve insanlık tabiatlarının donup heykelleşmesinden dolayı hakikaten ve ruhen ölüdürler. Bu sebeple ey peygamberlerin En Kâmili! Sana gereken onlara değer vermemen, İman ve İslâm'a girmeleri ve olgun insanlar olmaları için uğraşmamandır. Çünkü Sen (a.s.) ölülere bir şey duyuramazsın. Ölülere duyurmak gücün dışındadır. Sen ancak umuma tebliğ yapar buyruklarımı iletirsin. Asıl sağırlara özellikle Seni inkâr edip arkalarını dönüp giderlerken çağrını asla duyuramazsın.

۞ وَمَا أَنْتَ بِهَادِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ۞

53.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gücün ve takatin dışında olan bir konuda nasıl çaba gösterirsin? Sen; katımdan böyle bir şeyle asla emrolunmadın. Çünkü Sen; Kendi Başına; körlük ve kâfirlik karakterlerine yerleşmiş olanları sapıklık ve şaşkınlıklarından kurtarıp yola getirecek ve İman sahibi edecek olamazsın. Çünkü onlar hakikatleri, Allah'ın Varlığını ve Birliğini idrak edecek olan kalb gözlerini kaybetmişler. Sen ancak ve ancak çaba ve çalışmalarınla Ayetlerimize İman edenlere, ezelî ilmimizde ve Levh-Mahfuzda İman edecekleri yazılı olan ve İman etmeğe kabiliyetleri olan kimselere da'vetini duyurup İman ve İslâm sahibi edersin. İşte o kimseler; kendilerine tarafımızdan özel bir yardım erişmekle Sana teslim

olup kendilerine tebliğ ettiğin Dînin tüm hukümlerini, Tevhıîdin bütün delillerini kabul ederek Senin da'vetinle gerçek Müsliman(Allah'ın Peygamberi gibi her şeyleri ile Allah'a teslim olan kimse) olurlar.

۞ اَللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۚ وَهُوَ الْعَل۪يمُ الْقَد۪يرُ ۞

54.Ayet: Allah Azıîmüşşan; tüm varlıkları ve insanları ilk olarak yoktan var ettiği Dünya hayatında zamanın geçmesiyle kulların üzerinde değişik tavırlar ve hareketler, türlü işler ve nitelikleri var edip açığa koymaktaki kudretinin mükemmelliğini göstermek ve kulları üzerinde lütuf ve nimetlerini anlatıp hatırlatmak, öldükten sonra Kıyamette halkı ikinci kez diriltip var edeceğinin muhakkak olacağını haber verip bunun asla inkâr edilemeyeceğini, çünkü tekrar diriltmenin insanların hesabına gere yoktan var etmekten çok daha kolay olacağını, hem kendi kudreti yanında her şeyin bir ve kolay olduğunu anlatmak için şöyle bir açıklama yaptı: Sonsuz kudret, ilminde, iş ve icraatlarında kesinlik ve sağlamlık Sahibi Olan Allah (c.c.); öyle bir iktidar ve hıkmet Sahibi ki, Yüce Niteliklerinin gereği olarak sizleri; pek zayıf ve değersiz bir maddeden yarattı. Sizler hiç yokken sizleri; farklı tabiatlar âlemi olan Yeryüzünde yaratıp açığa koymayı diledi ve bedeninizin temelini babanızla ananızın zayıf ve değersiz bir madde olan menilerinden (kokuşmuş ve koyulaşmış iğrenç su zerreciklerinden) kurdu. Meni dönemindeki bu zayıflıktan sonra bedenî kuvvet var etti. Sonra günbegün güçlü bir gelişme ile kuvveti tamamlayıp gençlik ve olgunluk çağına ulaştırdı. Gençliğin ve olgunluğun düşüşe geçmesiyle kuvvet çağından sonra zayıflık verdi. Ardından da tamamen ihtiyarlık verdi. Gelen ihtiyarlık kuvveti ve organları zayıflatıp azaltır ve nihayet kötürüm bir ihtiyar haline getirir. Öyle ki, Allah Teâlâ; Nahl Sûresi 70. Ayette ve Hac Sûresi 5. Ayette Geçtiği üzere bu ihtiyarlık anına; ömrün en rezil ve en düşkün ve değersiz olduğu hal diyor. Bu hale gelen ihtiyar akıl ve bilgi sahibi olduktan sonra hiçbir şey bilmez hale gelir. Hulasa Allah Azıîmüşşan; dilediği her şeyi yaratıp açığa koyar ve istediği kararı verir. Elbette her istediğini yapar, çünkü O (c.c.) her şeyi kuşatan ve sonsuz olan bilgiye ve ezel-ebed sonsuz kudrete Sahiptir. Dilediğini yoktan var eder ve dilediğini anında yok eder. Kudretinde kusur olmaz, yaptığında yanlış, gevşeklik, yarık ve çatlaklık bulunmaz.

۞ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍۜ كَذٰلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ۞

55.Ayet: Âlemlerde sürekli olarak olup biten bunca tavırlar, hareketler ve aralıksız oluşumlardan sonra hiçbir inkârcı; Kıyametle başlayacak olan ölülerin diriltilmesini, (topraktan çıkıp Yeryüzüne dağılan çekirgeler gibi) kabirlerinden

çıkıp Mahşere (hesap vermek için toplanacakları yere) süratle yürümelerini, Ahireti ve Ahirette olacakları asla inkâr edemez. Eğer inkâr etmeğe çalışırsa rezil ve perişan olur. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara anlat. İnkârcıların inkâr etmeğe çalıştıkları Kıyamet Koptuğu Gün herkes dirilip Mahşere tarifi mümkin olmayan zorluklar içerisinde varıp büyük sıkıntılar çekerek çokça bekleyip hesabın ve cezanın korkunçluğunu idrak ettiklerinden dolayı inkâr ve zulüm başta olmak üzere büyük suç işleyen günahkârlar yemin ederek; Dünyada bir saatten başka kalmadıklarını söyleyecekler. Hatta bazıları daha az kaldıklarını zannedecek. Aynen bunun gibi; yani Kıyamet Gününde tereddüd edip bocalayarak Dünyada fazlaca kaldıkları fikrinden vazgeçip sadece bir saat kaldık dedikleri gibi o inkârcılar şimdi burada (Dünyada) tereddüd ve şüpheye düşerek Îman ve İslâm Yolundan sapıyorlar, Ahirete vardıklarında Dünyada yaşadıklarını inkâr ettikleri gibi Dünyada da Ahiretteki yaşayacaklarını inkâr ediyorlar. Çünkü kalpleri katı, son derece gafil ve cahiller. Bu sebeple gerçekleri idrak edemiyorlar.

۞ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَىٰ يَوْمِ الْبَعْثِ

فَهَٰذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَٰكِنَّكُمْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۞

56.Ayet: Peygamberlerin dillerinden kendilerine haber verilen ve tasdik etmeleri emredilen öldükten sonra dirilme, Mahşere varıp hesap görme gibi gaybî ve manevî hakikatlere, hulasa Allah'a ve Allah'tan gelen her şeye Îman eden ve böylece Îman ehli olanlarla yine Îman sahibi alîmler Kıyamet Gününde inkârcı zalimlerin gerçeklerden ayrılarak Dünyada kalma müddetlerinin çok kısa olduğunu söylemelerini duyduktan sonra onların dediklerini kabul etmeyip yanıldıklarını söyleyerek dediler ki, sizler; Allah'ın Kitabı Olan Levh-ı Mahfuzda yazılı olarak bulunduğu gibi Dünyada bir hayli kaldınız. Yine ölülerin tekrar dirilme Günü olan Kıyamet Gününe kadar da mezarlarınızda bir hayli kaldınız ki, hepsi ve her şey Allah'ın Kitabında kayıtlıdır. İşte tekrar dirilme Günü. Şimdi sizler Bugün azap görüyorsunuz. (İnkârınız sebebiyle kabirlerinizden kalkınca sizlere azab başladı. Kademe-kademe Cehennemin korkunç azabına girecek ve ebedî olarak kalacaksınız.)Peygamberler Bugünü korkunç olarak haber vermişti ancak sizler karakterinizin pisliği ve cahilliğini yüzünden bilmiyor, anlamıyor ve inkâr ediyordunuz. Bu Korkunç Günü haber veren o büyük insanları; Yüce peygamberleri yalanlıyordunuz. Hal bu ki, onlar (a.s.) Allah katından kesin delillerle ve parlak kanıtlarla desteklenmiş ve haklı olduklarını gösteren üstün Mucizelerle bütün gerçekleri ortaya koymuşlardı.

❁ فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ❁

57.Ayet: Hulasa imtihan yeri olan Dünyada ibretle bakıp ders almadıkları ve tüm fırsatları kaçırdıkları için kaybedilenleri kazanma yeri ve zamanı olan Dünya son bularak Kıyametin koptuğu O Günde Allah'ın hukümlerini tanımayıp koyduğu sınırlardan çıkarak kendilerini Allah'ın azabına sunan zalimlere; türlü özürler sunup kötülük yaptıklarına ve gevşeklik yapıp kusurlar islediklerine pişman olduklarını ve tevbe ettiklerini arz ederek türlü mazeretler göstermeleri hiçbir fayda vermeyecek. Îman ve İslâm'ı neden kabul etmedikleri sorulmayacak ve mazeret göstermeleri istenmeyecek. Tevbe edip Bize yönelmekle Bizden (Bizim ceza vermemizden) kurtulamayacaklar. Çünkü imtihan için (Dünyada) var oluş son bulmuştur. Artık onlara tevbe edip kulluk yapmağa kalkışmaları asla fayda vermez.

❁ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ❁

58.Ayet: Allah Teâlâ; kalpleri eğri olan sapık insanların inatçı ve katı insanlar olduklarını göstermek ve kâfirlikteki ısrarlarını kuvvetle anlatmak için şu açıklamayı yaptı: Varlığımıza ve Birliğimize ulaştıracak olan Yolu terk eden insanlara; katımızdan İnen, dürüstlük, doğruluk ve olgunluk Yolunu açıkça Gösteren Bu Kur'an'da onlara uyanıp gerçek anlayış sahibi olmayı haber veren, tam olarak eğitip irşâd eden bütün durumları ve nitelikleri misallerle güzelce anlattık. Fakat insanların pek azı müstesna asla uyanıp anlamadılar. Yemin olsun ki, eğer onlara; Kur'an'dan Îman etmeğe mecbur eden bir Ayet getirsen ve ey En Kâmil Rasûl! Bu inatçı kâfirler o Ayetin anlamını ve ne dediğini anlasalar dahi Allah'a Îmandan ve teslim olup itaat etmekten sapıp giden o kâfirler; Sana ve Sana inen Ayetlere önem vermeksizin, bir de bâtılı özellikle Sizlere mal ederek muhakkak derler ki, ey Muhammed (s.a.v.) ve ey O'na Îman edenler! Sizler başka değil sadece bâtılla; boş ve asılsız şeylerle uğraşıyorsunuz. Bunları kendinizden uydurup değerini yükseltmek için iftira ederek Allah'ın sözleridir diyorsunuz.

❁ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ❁

59.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Aynen böyle; bu inkârda ısrar eden cahillerin kalplerinin mühürlenmiş olduğunu gördüğün gibi Allah Azîmüşşan; Hakkı bilmeyen, karakterlerine cahillik yerleşmiş olan ve Hakka teslim olmayan tüm inatçı cahillerin kalplerini de mühürler. Gelen belgeler ve kanıtlar kalp ve kafalara yerleşmiş olan yoğun cahilliği gideremez. Allah Teâlâ; kime nûr vermemişse o kimse nûrsuzdur. Hakikatleri göremez.

﴿ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴾

60.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu cahillerin durumlarından ve tavırlarından; Îman ve İslâm'ı kabul etmeğe dair kabiliyetleri, kapasiteleri ve uygun durumları olmadığına dair duyduğun tüm saçmalıklarına ve tüm eziyetlerine sabret, Allah'a güven ve Allah'ın va'dini bekle. Senin Dînini açığa koyup bütün dînlere üstün getireceğini Sana va'dettiğini biliyorsun. Biliyorsun ki, Allah'ın va'di haktır, dediğini gerçekleştireceğinde asla şüphe ve tereddüd yok. Hiçbir konuda ve yaptıkları işlerde kesin bilgiye ve sağlam karara sahip olmayan cahil ve inkârcı toplum Seni asla hafifliğe, sabırsızlığa, bocalamaya ve bilhassa Allah'a Olan güvenini kaybetmene sevk etmesin. O inkârcı cahiller olağan işlerde kesin bilgi sahibi olamayınca İlâhî hakikatleri ve bu konudaki yüce bilgileri nasıl idrak edecekler. (Bu onlar için asla mümkin olmaz.) Çünkü sapıklık onların karakterlerine yerleşmiş. Kuruntu ve hayal çöllerinde bocalayıp dururlar. Hiçbir durumda bu inkâr ve sapıklıktan kurtulmaları mümkin olmaz.

Ey Rabbimiz! Katından bizlere bir cezbe (Sana alıp götürecek çekici kuvvet) ver ve ikram eyle de bizleri; cehaletin ve sapıklığın zindan ve esaretlerinden kurtarıp gerçek ilmin genişliğine ve Sana kavuşma sonsuzluğuna ulaştırsın. Ey Mevlâ'mız! Sana her durumda, her an ve her yerde hamd ederiz. Senden Sana sığınırız ve tüm kötü durumlardan ve korkunç hadiselerden bizleri hımayene almanı ve korumanı dileriz.

RUM SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey ilmel-yekıîn, aynel-yekıîn ve hakkal-yekıîn makamlarına eren Muhammedî-Allah seni manevî makamında daim tutsun ve maddî âlemindeki fâni niteliklerinden seni uzaklaştırıp arındırsın-taklid ve tahmincilikten kurtulamayan cahillerin özellikle dedikodularıyla yaptıkları eziyetlere devamlı sabretmelisin. Hayal ve kuruntularına uymakla cehalet ve sapıklık çöllerinde bocalayan su-i zan ehlinin (insanlar hakkında her türlü kötü zanda bulunanların) iğrenç suçlamalarda bulunmalarına da dayanmalısın. Aklını ve kalbini onlarla karşı karşıya gelip uğraşmaktan, onlara buğuz etmekten ve herhangi bir ilgi duymaktan arındırmalısın. Çünkü onlar; Allah'ın perişan edip insanlık rütbesinden düşürdüğü topluluktur. Bilinmelidir ki, insanlık rütbesi; kesin bilgi ve yüce anlayış makamına erişmektir, daima Kendisine sığınılıp yardım istenen Rahman Azıîmüşşan'a halife olup O'nun Adına huküm verip iş ve icraatlar yapmaktır. Dahası sonsuz sevgi, şefkat ve nimetler Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan'ın ahlakıyla ahlaklanmaktır. Halka eziyetler verip hakaretlerde bulunan cahil ve zalimleri kahır ve intikam Sahibi Olan

Allah; sonradan olan âlemin zindanlarına (kalpleri karartıp içleri daraltan yerlere ve yurtlara yerleştirmiştir. Onların ruhları zan tasmalarına ve taklid zincirlerine vurularak manevî esarete alınmıştır. Asla kurtuluşları yoktur. Sana gereken kalbinin yüzüyle ve içtenlikle Rabbine yönelmen tüm işlerini O'na ısmarlaman ve O'nu Vekîl edinip bana Rabbim yeter demendir. Bilesin ki, O sübhaneh (O'nu tenzih ederim ve O Bambaşkadır.) Sana yeter ve düşmanlarıyın ve sana hased edenlerin tamamının sıkıntılarını senden uzaklaştırır. Her şeyden koparak ve tüm varlığınla daima Allah'a yönelmelisin. Tüm önemli işlerde ve bütün musibetlerde O'na sığınmalısın. Çünkü Allah'tan başkasından sana gelerek huzur verip sevindirecek hiçbir hayır ve iyilik, sana acı ve zarar verecek hiçbir kötülük yok. Her şey O'nun bilgisinin ve dilemesinin gereği olarak kudretiyle yoktan var olup açığa çıkar. Olup biten her şey O'nun takdir etmesi ile hıkmetinin eseri olarak meydana gelir. O'na yönel; Senden geldim ve Sana dönüyorum de. O'na sığınarak yakarışta bulun ve sırf O'ndan iste. Çünkü her şey O'nun katından ve O'nun kararını geri çevirecek, hukmünün peşine düşüp O'nu da'va edecek hiçbir kimse ve hiçbir şey yok. İstediğini yapar ve dilediği kararı verir. Hiçbir güç, kudret ve kuvvet yok ancak ve ancak sonsuz büyüklüğün ve yüceliğin Sahibi Olan Allah'la var her şey...

LOKMAN (A.S.) SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîlede Lokman a.s. ve değerli nasihatleri anlatıldığı için bu ad verilmiştir. Mekke'de inmiş olup 34 Ayettir.

LOKMAN (A.S.) SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Tevhıîdin yollarının makamlarından bir önemli makam olan yüce hıkmet mertebesine eren, razı, hoşnud ve yatkın olarak o mertebeye yerleşen, bütün organları ve tüm varlığıyla manevî ve mükemmel bir yönelişle daima Allah'a yönelmiş bulunan, var oluşunun gerçek makamına ve varlığının Aslı ve Asıl Sahibi Olan Allah'a (c.c.) bu yönelişinden kendisini alıkoyacak olan kişisel meselelerini en mükemmel tarzda ortadan kaldıran kimseye; Tevhıîdin Mertebesine ve Gerçek Hidayete ulaşmanın ancak tüm engelleri ortadan kaldırmakla mümkin olacağı gizli kalmaz.Bu makam huzur ve kararlılık makamıdır, kesin bilgi ve Allah'ın Varlığında fâni olmakla O'nun ebedîliğine erme makamıdır. Bunun için ruha ve can gözüne kirli perdeler olan tüm resimleri, suretleri, âdetleri hulasa gerçek seadetleri idrak etmeğe ve muratlara ermeğe engel olan her şeyi terk etmeli. Bu da ancak maddî elbiseleri ve üniformaları çıkarıp atmak, beşerî güçlerin gereği olan (büyü, sihir, kin, düşmanlık, hased, fesad, başkalarını kötüleme, araları bozma, gizli durumları araştırıp kusur arama, şehevî arzular peşinde koşup haklara tecavüz etme gibi) kötü nitelikleri terk etmeden olmaz. Tüm bu kötülükleri ve kötü nitelikleri terk etmek ise ancak ve ancak ağır kulluk görevlerini ve zor yükümlülükleri yapmakla olur. Allah'a kulluk yolunda ağır görevler yapmak insanın kuvvet ve kudretine yerleşmiş olan her türlü zararlı bağların damarını koparıp yok eder. Hayvanlaşan varlıkların, sonradan olan âlemin kirlerine batmış tabiattan hâsıl olan bedenî huy ve yanlış gidişatın, hayal ve kuruntu gibi zevklerin köklerini kazıyarak imha eder. Yoksa tüm bu kötülükler ve yanlışlıklar alçaklığa, kusur ve hatalara, büyük zarara ve ebedî husrana götürür. (Ey bu Yolda yürümeğe karar veren samîmî kul!) Tüm bu zararlılardan ve zor engellerden kurtulmak senin için ancak Allah'ın başarılar vermesiyle ve katından tutup çekmesiyle kolay ve mümkin olur. Buna ermen ise Allah tarafından desteklenip her konuda yardım gören can gözü açık olan olgun bir mürşidin irşâdı ile olur. Allah Azıîmüşşan Bu Yolda peygamberlerini yüce delillerle, türlü uyarı ve Mucizelerle, âdet ve kuralları geçersiz kılıp yok eden (Kur'an Ayetleri başta olmakla) harika açıklamalarla kullarına önder kılıp irşâd ettirmiştir. (Peygamberlerin halleriyle hallenen gerçek mürşidler de bu görevi devam ettireceklerdir.) Hulasa bu yüce maksad ve üstün hıkmet için Allah Teâlâ; uğur ve bereket sebebi olan En Yüce İsmini okuyup hatırlattıktan sonra Bu Sûrede Sevgili Rasûlüne seslenip çokça açıklamalar yaptı:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ۞

Enbiyasının (a.s.) (peygamberlerinin) ve evliyasının (kulluk görevlerini yüksek şuurla yaparak yüce kerametlere ve üstün ahlaka eren dostlarının) kalplerinde

hıkmet kaynakları Vareden, tüm kullarını irşâd edip yüce mertebelere erdirmek için o kalplerden doğup meydana gelen hakikatleri ve İlâhî bilgileri enbiya ve evliyasının dillerinden akıtarak, ölmüş kalpleri sulayarak canlandırıp Îman ve İslâm'a ravza (her türlü güzellikleri, bolluk ve bereketleri daima içinde bulunduran gayet hoş ve pek zengin bahçe) yapan Allah'ın Adıyla...Allah Azıîmüşşan; kullarının ahlakını, tavır, hareket ve huylarını tam olarak güzelleştirip olgunlaştırmak onlara katından peygamberler göndermek, yüce kitaplar ve harika sahifeler indirmekle Rahman'dır; sonsuz ve her türlü rahmetin Sahibidir. Allah Teâlâ; kullarının fâni varlık ve kimliklerini yok ederek onları var olup geldikleri asıl makama; Yüce Huzura erdirmekle Rahıîm'dir; özel rahmet Sahibidir.

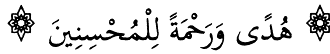

1.Ayet: Ey Allah'ın Nûrunun pek hoş sırlarının ve inceliklerinin (irşâd edici) parıltılarının bol-bol verilip ikram edilmesine ve rahmetinin eserlerinin açılıp arz edilmesine En Layık Olan, O'nun lütuf ve ikramlarının pek fazlasına ve rahmetinin sonsuzluğuna ermekle katından önemle Desteklenen, yaratılmışın tamamının yüce mertebelerini kapsayan en yüksek mertebeye erdirilmekle yaratılmış arasından eşsiz bir makamda Seçilen En Kâmil İnsan!

2.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Şânına ve makamına özel, Rabbinden eşsiz bir lütuf olarak Sana okunan bu Ayetler; O En Yüce ve Hakîm (daima kusursuz ve en sağlam sözü söyler) Olan Kitabın (Kur'an'ın) bir kısım Ayetlerdir. Bu Kitab; Allah'ın sonsuz ilmine dayalı olan pak irade ve sonsuz kudretin beraberliğinden doğup gelen sonsuz hıkmetleri Kapsayan Bir Kitab... Allah'ın Ezel-Ebed her şeyi kuşatan ilminden hiçbir şey ve hatta tüm varlıkların zerrelerinden bir şey dahi gizli kalmaz.

Allah Teâlâ burada Kur'an'a Kendi Adını vererek " Hakîm " dedi. Böylece O'nun Kendi Sözü olduğunu (tam ve sağlam olup Kendisine uymayan tüm sözleri geçersiz kılacağını ve Kıyamete kadar Kur'an'ın ebedî kalacağını) hissettirerek Kur'an'ı ve bütün insanlığa Peygamber olarak Gönderilen En Kâmil Peygamberi desteklemiş oldu.

3.Ayet: Bu Kur'an tam bir hidayet ve muazzam bir eğitim kaynağı olarak gelmiştir. İçinde bulundurduğu emirlere, yasaklara, hukümlere ve kararlara, hayat hikâyelerine, öğüt ve derslere, uyarı ve işaretlere sarılıp sahip olanlara eğitim, irşâd ve hayat Kaynağıdır. Bilhassa muhsinlere (Allah'ı görüyor gibi yaşayanlara) Allah katından inen Yüce bir rahmettir.(Topraklara inen su misali onlara sonsuz ilim,

icraat, her türlü gelir, bolluk, bereket ve sonsuz seadet Kaynağıdır.) Muhsin (Allah'ı görüyor gibi yaşamakla ihsan ve beceri sahibi olan, Dînî ve Dünyevî her işi güzel yapan) kullar; varlık olarak Allah'tan başkasını tanımazlar, O'ndan(c.c.) başkasına kulluk yapmazlar, kendilerinde ve çevrelerinde meydana gelen her hadiseyi sırf Allah'tan bilirler, Allah Teâlâ onlardan Razı, çünkü Allah tarafından başlarına gelen her şeye razı olurlar.

۞ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞

4.Ayet: Namazlarını hakkıyla kılarlar, her durumda Namazlarına devam ederler. Özellikle farz namazlarını vaktinde dikkatle eda ederler. Allah Azıîmüşşan'ın kendilerine gönderdiği maddî-manevî rızıklardan Allah'ın rızasını kazanmak için Allah Yolunda Allah'ın kullarına verirler. Özellikle kendilerine farz kılınan Zekâtlarını Allah'ın buyruğuna uyarak ve varlıklarını; Allah'tan alıkoyacak olan her şeyden temizlemek ve arındırmak şuuruyla verirler. Bu mutlu ve makbul kişiler; varlıklarının bilinen ve bilinmeyen taraflarını temizleyip güzelleştirmekle yetinmeyerek, Dünyada yapılanların; iyilerinin kötülerinden seçilip ayıklanması ve yapılanların karşılıksız kalmaması için hazırlanan Ahirete kesin bilgi, can gözüyle görme ve hakikatine erme şuuruyla İman ederler (ve bunu her an hayatlarına yansıtırlar).

۞ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞

5.Ayet: Hulasa güzel niteliklerle nitelenen ve Allah katında beğeniye eren bu seadetli kullar; kendilerine Rablerinden bağış ve ikram olarak inen apaçık bir hidayet (İmanda, İslâm'da ve her hususta doğrulukta kararlılık) üzerindedirler. Allah'ın kabulüne ve beğenisine eren, O'nun hımayesine girmekle güvende olan bu seçkin kullar özel olarak kurtuluşa ve yüce nimetlere erenlerdir. Onlara hiçkorku yok ve asla üzüntü duymazlar.

۞ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا
أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۞

6.Ayet: Allah bizleri bu dostlarının hizmetkârları ve ayaklarının toprakları etsin. Allah'ın nimetlerine nankörlük yapmak, rahmet ve ikramlarının haklarını unutmak kendilerine karakter olan insanlardan öylesi var ki, Allah'ın Sözünü, her türlü üstünlükleri, olgunlukları, doğruluk ve Doğru Yolda olmayı, tüm kerametleri (Allah'ın ikramlarını ve bütün değerleri kazandıracak kaynakları) ve her türlü ilmi ihtiva edip içinde bulunduran Bu Kitabın Ayetlerini (kendisinden hiçbir ücret istenmediği halde) bırakır, sözün eğlence olanını, her yarardan ve insanlığın önemli

görevlerinden alıkoyanını satın alır. Yani Allah'ın Ayetleri yerine yalan masalları, oyun ve eğlence eserlerini satın alıp getirerek insanlara satar. Onları (iğrenç oyunlar ve eğlencelerle) lüzumsuz ve zararlı işlere yaklaştırarak önemli görevlerinden alı kor. Dahası onlara zarar verip helâk eder. (İnsanlıklarını öldürür.)Bu alçakça alış-veriş vebâlini yüklenen sapık ve Allah'ın kullarını saptıran hain bu işi; Allah'a yönelip Dînini hayat tarzı edinerek O'na itaatte bulunan ve asıl karakterinin (Allah'a kulluk tarzı olan İslâm Dînini yaşayacak surette yaratılışının) gereği olarak Peygamberine uyan kimseleri Allah'ın Yolundan saptırmak için yapar. Ondan meydana gelen bu; insanları alıkoyma ve Yoldan çıkarma sırf kendisinin arzusu ve beğenisiyle bilgisizce ve akılsızca olur. Çünkü cehalet karakterine yerleşmiş, pis mayasında ve alçak tabiatında tutku olmuş. Bu seviyesizliği ve cahilliği sebebiyle Allah'ın Ayetlerini eğlenceye alır. [İnsanlara der ki, Muhammed'in okuyup anlattıklarını bırakın. Ben sizlere Acem (İran vs.) krallarının saraylarında yaşanan ilginç hikâyeleri satayım.] Cahil ve gafil olduğu için Ayetlerde saklı olan yüce sırları, her türlü ilmin ve kazancın kaynağı olan hıkmetleri, içeriğinde saklı bulunan manevî hazineleri idrak edemez. (Dahası kime düşmanlık yaptığını ve nasıl korkunç bir intikamla karşılaşıp nasıl bir cezaya çarptırılacağını bilmez.) Bu alçaklıkları yapan hainlere; sonunu düşünmeden türlü yalan ve haksızlıklarla Allah'ın Ayetleriyle dalga geçip onlara değer vermedikleri için alçaltıcı ve rezil edici korkunç bir azap var.

۞ وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۞

7.Ayet: Allah'ın Ayetleriyle dalga geçerek Allah'ın kullarını Yoldan çıkaran bu cahil sapık; inadında ve inkârında aşırı gidip Allah'a, Rasûlüne ve Allah'ın Kitabına çılgınca kin ve düşmanlığından dolayı; Varlığımızı, Birliğimizi, İsim ve Sıfatlarımızın Mükemmelliğini gösteren Ayetlerimiz (tevbe edip kurtuluşa ermesi için) kendisine okunduğunda Ayetlerimizden ve onları duymaktan yanını dönüp uzaklaşıverir, sanki hiç duymamış gibi hiç dönüp bakmaz. Zannedersiniz ki, kulağında ağır bir sağırlık var ve onun duymasına engel oluyor. Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ın Kitabını hafife alıp önemsiz görerek O'ndan yüz çeviren ve duymamak için yan çizip giden o hainin acısı çok çetin olan acıklı bir azapla müjdele.

۞ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۞

8.Ayet: Allah Azıîmüşşan; cehalet ve sapıklık bataklarında boğulan kâfirlere tehdidini yapıp pek acı bir azaba uğrayacaklarını haber verdikten sonra, devamlı yaptığı âdeti gereği o tehdid peşinden Mü'minlere müjdeler vermek üzere şu sevinçli haberi verdi: Allah'a Îman edip O'nun peygamberlerini tasdik eden, kendilerinin içlerini ve dışlarını, madde ve manalarını temizleyip arındırmak için

Rableri tarafından gelen Ayetlerin gereği olarak yapılması farz kılınan güzel, yararlı, Allah'ın Razı olmasına sebep olan ve Allah katında kabul gören Dîni görevleri hakkıyla eda eden Mü'minler için Ahirette sonsuz nimetlerin bulunduğu Cennetler var. Dünyada Îman edip salih amelleri (o yararlı işleri) yapmalarına karşılık olarak her türlü nimetin, rahmet ve ikramın bulunduğu O Cennetlerde ebedî olarak yaşarlar, pek hoş hayat sahası, güzel gezinti ve manzara yerleri olan Cennetlerde son derece güzel olan durumları asla kötü bir duruma dönüşmez aksine her gelen nimet bir öncekinden güzel, her yeni bir durum bir öncekinden daha hoş olarak hayat sürmekle görüş, duygu, anlayış ve ilimleri artmak suretiyle sürekli olgunlaşırlar.

۞ خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞

9.Ayet: O Cennetlerde sonsuz olarak değerli ve bol nimetlerle tarifi mümkin olmayan üstün bir hayat yaşarlar. Onlara yorgunluk, hastalık ve rahatsızlık gibi haller dokunmaz. Allah Azîmüşşan; sonsuz ilmi ve iradesi gereği seçkin kullarına katından yaptığı va'dini ve verdiği her türlü müjdesini hiçbir tereddüd olmaksızın ve dediğinin aksini yapmaksızın muhakkak gerçekleştirecek. Allah Teâlâ; verdiği sözde asla yalan çıkmaz. Çünkü O (c.c.); Azîz'dir; sonsuz üstünlüğün, değer ve kıymetin Sahibi olup her türlü yanlışlık, eksiklik ve haksızlıktan Münezzehtir. Bütün varlıklar O'nun sonsuz ve kusursuz iradesinin ve her şeyi kuşatan ilminin kuşatması altında olup tüm dilek, istek, iş ve icraatlarına gücü yeter, hiçbir an ve hiçbir hususta aciz kalmaz. Hakîm'dir; Dilemek ve yaratıp açığa koymakta sağlam bilgi, karar ve icraatlar Sahibidir. Her şey O'nun her şeyi kuşatan ilmine, sonsuz kudretine ve her şeyi kapsayan iradesine dayanır.

۞ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ۞

10.Ayet: Bundan dolayıdır ki, (Yeryüzündeki olaylara) sebepler âlemi olan Semâvâtı (Gök ve ötesinde bulunan yüce âlemleri) yoktan var etti, sizlerin görebileceğiniz tarzdaki hiçbir direk, sütun, destek, herhangi bir yere bağlantı ve dayanaklar olmaksızın düzenledi ve idare ediyor. Sebeplere sahne olan Yeryüzüne sağlam ve sabit büyük dağlar bırakıp yerleştirerek sabitledi ki, gezip dolaşırken sizleri sarsmasın. Yeryüzünde her canlıdan hareket edip dolaşan, yüz yüze gelip nasıl uyum sağlarsa ona göre yardımlaşan çeşitli varlıklar var edip yaydı. (ve onlardan sizler için pek çok faydalar arz etti). Yeryüzü daima hareket halinde olduğu ve sarsıntıya yönelik bir tarzda bulunduğu halde içerisinde dağlar yaratarak sabit karargâh yaptı. Zira Yeryüzünün karakteri çalkantı ve sarsıntıya uygundur.

Çünkü etrafı sularla kaplı, su ise akıcı, hareket edici havanın etkisiyle dalgalanıcı, ateşin tesiriyle de kaynayıcıdır. Ayrıca varlığında bulundurduğu çeşitli tabakalarla yörüngede süratle dönüyor. (Hulasa Rabbiniz Allah c.c. Yeryüzünün değişik yerlerine dağlar yerleştirmekle orasını sizlere huzurlu karargâh yaptı.) Bunlardan sonra da sizlerin huzurunu tam olarak sağlamak için Gökten su indirdik. Yağmur suyunun meydana gelişi; Yeryüzünden yükselen buharlarla dumanların Göğe yükselip Dünyayı saran hava tabakasının soğuk kısmına yaklaşmasıyla suya dönüşmesinden ibarettir. Bu suyu Yeryüzüne indirdikten sonra ölü toprağı canlandırarak orada birbiriyle cinsleşip eşleşen her türlü değerli ve verimli bitkiyi var ettik. Bu ikramlarımız sizleri her türlü faydayı sağlar, vücudunuzun her parçasına destek vererek uzun yaşamanıza sebep olur. Tüm bu nimetlerimizle bolluk ve huzur içerisinde nimetlerimize şükrederek yaşayın. Rahmet ve ikramımızın gereği olarak verdiğimiz bunca nimetlere nankörlük yapmayın.

۞ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۞

11.Ayet: Allah Azîmüşşan; büyüklüğünün, yüceliğinin, değerliliğinin ve sonsuz şerefinin makamından; Kendisine çoğu adî ve zavallı varlıkları ortak koşan, şirk ve kâfirlikte inatla ısrar eden müşrikleri aciz koyup susturmak için dedi ki, ey duymak ve yararlı sözlere kulak vermek karakteri üzere yaratılanlar! Nasıl yaratıldıklarını Benden duyduğunuz tüm bu varlıklar; pek büyük rahmetin, üstün güç ve kuvvetin, sonsuz kudret ve iktidarın Sahibi Olan Allah'ın yarattıklarıdır. Ey, sonsuz kudret Sahibi ve Tek Yaratıcı Olan Allah'a yarattıklarını ortak koşarak taşkınlık ve zalimlik yapan müşrikler! Haydi, Bana gösteriniz: Sizin ortak koşarak Allah'tan başka taptıklarınız neyi yaratıp açığa koydu? Mademki, onların ilâhlık ve Rablik niteliklerine sahip icraatlarına kadir olduklarını iddia edip işlerinizi görmeleri ve ihtiyaçlarınızı karşılamaları için onlara dönüp yakarışlarda bulunuyorsunuz. O halde ilâh olarak ne yapıp sizlere ne sağladıklarını ispatlayın. (Allah'ın En Sevgili Rasûlü Hz. Muhammed s.a.v. Allah Teâlâ Adına Bu Ayetleri Mekke Müşriklerine okudu.) O zaman bunları duyduktan sonra susup kaldılar. Büyük bir şaşkınlık içerisinde küçülüp alçalarak uzaklaştılar. O zalimler; herhangi bir bilgi, belge ve sebepten dolayı şirk ve inkârda bulunmuyorlar, aksine pek açık bir sapıklık ve şaşkınlık içerisindedirler. Allah'ın hükümlerinin ve koyduğu sınırlarının gereği olan kulluk dairesinden çıktıkları ve özellikle Allah'tan başkasını O'na (c.c.) ortak koştukları için onların sapıklığı ve azgınlığı pek büyüktür.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ۞

12.Ayet: Allah Teâlâ bizleri ve tüm kullarını onlar gibi olmaktan korusun ve hımayesine alsın.

Allah Azıîmüşşan; sonsuz bağış, lütuf ve ikram Sahibi, İlâh ve Rab olmakta Tek olduğunu anlatıp açığa koymak için şöyle buyurdu: Hakikaten Biz Lokman'a (a.s.); lütuf ve rahmetimizin pek büyük olduğu makamdan (sonsuz lütuf ve rahmetin bulunduğu Yüce Hazinemizden) hıkmeti verdik.

Lokman (a.s.); Azer'in Oğlu Nahuur'un (İbrahîm Peygamberin a.s. Kardeşinin) Oğlu olan Bâuuraa'nın Oğludur. Eyyûb Peygamberin (a.s.) Kız kardeşinin veya halasının Oğlu diye de anlatılır. Davud Peygamberin (a.s.) zamanına erişinceye kadar yaşadı. Davud'dan da (a.s.) ilim ve ders aldı.

Hıkmet; insan varlığının özüne konmuş olan adaletli, dengeli ve daima haklı olup hakkı savunmak, asıl fıtratın (İslâm ölçü ve kurallarının yazılı olduğu asıl karakterin) gereği olarak Allah'ın Varlığına has olan Yüce Sıfatlardan meydana gelen Yüce Ahlakla ahlaklı olmaktan ibarettir.

Biz (c.c.) O'na (a.s.) Hıkmeti verip her türlü lütuf ve ikramlarımızın kendisine verilişine kabiliyetli ve elverişli hale gelmesini sağladıktan ve O'nu bunlara hazırladıktan sonra şöyle buyurduk: Allah'a şükret, tarafımızdan Sana bahşedilip verilen hıkmetin gereği olarak ikram ettiğimiz büyük (küçük) nimetlerin tamamını yaratıldıkları gayeler için kullan ki, Bize şükredenler, rahmet ve ikramlarımızın haklarını ödeyenler, hıkmetimizin ve hukümlerimizin gerekli kıldığı tüm buyruklara uyanlar topluluğundan olasın. Ey insan karakterinin gereği olan hıkmet üzere yaratılan kul! Bil ki, kim; rahmet ve ikramımızdan kendisine doğup gelen yarar ve iyilikleri sayarak nimetlerimize şükrederse sırf kendisi için şükretmiş olur. Çünkü yaptığı şükrün faydası kendine döner, kendisine nimetlerimizin gelmesi fazlalaşır, iyilik ve güzelliklere ulaşmayı hak eder. Kim de karakterinin pisliğinden dolayı nimetlerimizi inkâr eder, yaptığımız iyiliklerin haklarını ödemekten yan çizerse onun da yaptığı azgınlık ve nankörlüğünün günahı kendisine aiddir. Çünkü Bize göre bir şey yok. (İnsanların yaptıkları kulluk, iyilik ve şükürlerden Bize bir yarar ulaşmaz, inkâr ve kötülüklerden bir zarar gelmez.) Bizim bunlardan uzak olmamız bakımından her ikisi aynıdır. Biz kulların kazanmasından ve kaybetmesinden Münezzeh ve uzağız. Bilesiniz ki, insanların canlarında ve çevrelerinde bulunan tüm varlıklarda tecellî ederek Kendisini Gösteren Allah (c.c.); sonsuz zenginliğin Sahibi olup insanların Kendisine yapacakları iyilik ve ikramlara asla ihtiyacı yoktur. Kendisine Has Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları ile pek Övgülüdür. O'nun Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının eserleri varlıklar sahasına çıkmış ve çıkmaktadır. Mükevvenat (yaratılıp var olan tüm varlıklar) bilerek veya bilmeyerek, isteyerek veya istemeyerek, gizli ve açıktan, dil ile ve hal ile O Yüce Yaratıcıya dönüp gitmekte ve her şey daima O'nu övmektedir.

۞ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ۞

13.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana Îman edip uyan Mü'minlere öğüt ve nasihat olarak bir vakti anlat ki, o vakit Lokman (a.s.); Kendisine Allah'tan üstün bir ikram olarak bahşedilen sırf yüce ve sağlam hıkmetten doğup gelen söz ile Oğlu En'am'a; O'nu kötü ve seviyesiz ahlaktan, tüm yanlış ve hoşa gitmeyen davranışlardan kurtarıp bedenen ve ruhen temiz ve güzel bir insan yapmak için vaaz edip öğüt vererek dedi ki, ey Oğulcuğum! Allah'a şirk koşma! Allah Azıîmüşşan eşten, ortaktan, benzerden ve denkten Münezzehtir.

Oğlu küçük olduğu için son derece yumuşak ve merhametli davrandı, çok sevdiğini açığa koydu ve böyle seslendi ki, oğlu ilgi duyup Babasının buyruklarını kabul etsin. (Yaptığı vaaz ve nasihat pek önemli idi.) Bil ki, senin erişip elde edeceğin en büyük ahlak; Allah'ın Varlığına, Birliğine Îman etmen, Hak Varlık ve Tek İlâh Olan Allah'ı eş ve benzerden tenzih edip (uzak bilip) bir başka ilâh daha yoktur demendir. Senin için en kötü, en rezil, ahlak ve içinde bulundurduğun en iğrenç zan ve inanç da; Allah'a şirk koşman ve Allah'tan başka ilâh edinmendir. Bilesin ki, Ezel-Ebed Duran, Devamlı Hak Varlık olup Eşsizlik ve Benzersizlik sırf Kendisinin hakkı Olan, Rab ve İlâh olmağa sırf Kendisi hak Sahibi ve Tek Ma'bûd Olan Allah'a şirk koşmak pek büyük bir zulüm, korkunç zalimlik ve en büyük haksızlıktır. Bundan daha büyük ve daha çirkin zalimlik yoktur.

۞ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ

إِلَيَّ الْمَصِيرُ ۞

14.Ayet: Allah Teâlâ bizleri ve tüm kullarını bundan koruyup hımayesine alsın. Allah Azıîmüşşan; hem kullarına pek önemli bir tavsıyede bulunmak ve hem de Lokman'ın (a.s.); Oğluna şirkten uzak kalmasını emretmekte gerçek bir görev yaptığını tasdik edip o nasihati desteklemek tarzında (konuları birbirine bağlayarak) şöyle dedi: İnsana baba ve annesini tavsıye ettik, onu mükemmel yükümlülükleri yüklenmeyi kabul edip üstün görevleri yapmağa uygun, rahmet ve ikram hazinelerimizde kendisine hazırlanan değer ve olgunluklara elverişli olarak yaratıp açığa koyduktan sonra (tüm peygamberler ve hıkmet Sahibi Lokman a.s. gibi sağlam ve doğru temsilciler dilinden Yaratan ve Yaşatan Allah'a c.c. Îman edip itaatte bulunmayı emrettikten, Allah'a şirk koşmayı yasakladıktan sonra) babasına ve annesine itaat etmesini, hoş geçim kurallarını koruyup saygısızlık yapmamasını, yanlarında bulunup yabana atmamasını, haklarını layıkıyla ve tam olarak gözetmesini başına sardık ve önemle emrettik. Özellikle annesi… Çünkü çocuğu için aşır yükler taşıdı ve pek zor anlar yaşadı. Çünkü annesi (karnında çocuğun) var

olmağa başlaması anında onu taşımağa başladı. Çocuk karnında gelişip güçlendikçe anne zayıflar. Gün be gün zayıflayarak aylarca (yaklaşık dokuz ay) onu taşır. Sonra anneden doğup ayrılır ama anne onu gözetim ve koruması altında tutarak emzirir, sarar, her türlü bakımını yapar. (Onu sağlıklı kılmak için sağlığını feda eder, onu rahatlatmak için huzur ve rahatını terk eder...) Sonra onu sütten keser. Çocuğun sütten kesilmesi iki sene zarfında olur. Bunun sonrasında çocuğu erginlik çağına ulaşıncaya kadar yine onu koruyup kollar. (Aklen olgunlaşıp) teklif yaşına; yani kullukla mükellef ve yükümlü olma durumuna gelince her bir insana şöyle demekteyiz: Ey Benim tarafımdan ve türlü sebepler vasıtasıyla çeşit-çeşit nimetlerle hayat sürerek, akıl ve mükemmel bir varlığa sahip kılınmanla yükümlü tutulan insan! Bana şükret. Çünkü sen; hiçbir şey değilken seni yoktan var edip (en güzel bir surette) açığa koydum. Babana ve annene de şükrünü eda et, haklarını öde. Onlara karşı gayet tevazulu, merhametli ve hayırlı ol, hiçbir an onlara karşı büyüklenme. Çünkü onlar varlığına sebep olup daima koruyup kolladılar. Büyüyüp olgunlaşıncaya, akıl ve idrak sahibi oluncaya dek her türlü bakımını yaptılar. Bil ki, onlara yaptığın itaat ve her türlü davranış Bana döner ve Bana yapılmış sayılır. Çünkü Biz; onları sana bakıp korumaya güç ve imkân sahibi yaptık, sana olan sevgilerini kalplerine Biz bıraktık. Hulasa her şeyin ve bütün kullar tarafından yapılan işlerin dönüşü Banadır. Zira her şey Bize dayanmaktadır. Her şeyin varlığı Bizim Varlığımızdan damlalar halinde yansımalardır. Bizim tarafımızdan yaratıldılar ve Bize dönecekler.

۞ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا
وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

15.Ayet: Ey kullukla yükümlü olan her bir insan! Onların senin üzerindeki haklarını gözetmeni kuvvetle emrettikten sonra (onlardan görebileceğin önemli bir davranış olarak şuna dikkat et.) Eğer baban ve annen; hakkında bilgin olmayan (aklın almadığı ve ilmin tanımadığı) bir şeyi Bana ortak koşman için uğraşırlar, Benden başkasına Bana kulluk yaptığın gibi kulluk yapmana çaba gösterirler ve hatta sana savaş açarlarsa asla onlara itaat etme, buyruklarını hiçbir an tutma (Îman ve İslâm'ına) sahip ol. Çünkü senin asıl varlığın ve esas karakterin Allah tarafından Îman edip Allah'a kulluk yapacak tarzda (İslâm ahlâkı üzere) yaratıldı. Bilsen de bilmesen de gerçek budur. Buna (bu zalimliklerine) rağmen Dünya işlerinde; Dînin ve aklın bilip kabul ettiği ve güzel gördüğü her hususta onların yanında ve hizmetlerinde ol. Zira sende hakları var. Onların şirk koşup kâfirlik yapmalarına hiçbir an ve hiçbir konuda asla katılma, sakın uyma. (Çünkü kulluk sırf Hak ve Tek İlâh Olan Yaratana yapılır.)

(Ey insan! Yaratılış gayene uygun yaşaman ve insanlık mertebeni koruman için yanlış yapma.) Şirkten ve tüm yanlışlıklardan uzaklaşarak bütün varlığıyla bana yönelen bir rehbere uy ve Dînini onun gibi yaşa. Hulasa imtihan yurdu olan Dünyada bulunduğun müddetçe Îman ve İslâm'ın gereklerini icra et. Bilesiniz ki, Dünya hayatı sona erdikten sonra; rehberler ve izlerince gidenler, ebeveynler ve çocukları, inananlar-inkâr edenler, liderler ve toplumları olmak üzere tamamınızın dönüşü Banadır. O zaman Dünyada yapmış olduklarınızı bütün inceliklerine varıncaya kadar etraflıca sizlere haber verip anlatacağım. Yaptıklarınızın gereği ne ise karşılığı da o olacak; iyiliğe iyi karşılık, kötülüğe kötü karşılık.

۞ يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۞

16.Ayet: Lokman (a.s.) Oğluna; Allah'ın Varlığını, Birliğini, O'nun eşi, benzeri, muhalifi ve ortağı olmadığını muazzam bir tarzda tekrar-tekrar anlatarak hiçbir an şirk koşmamasını kafasına koyduktan sonra; Allah'a karşı daima edebini muhafaza etmesi konusunda Onu uyarmak istedi. O kadar uyarıda bulundu ki, zerre kadar da olsa hiçbir an Ondan; Îmana uygun olmayan bir durum ve davranış meydana gelmesin. Çünkü yapacağı hiçbir şey Allah'ın bilgisinden gizli kalmaz. (Büyük-küçük, zerre-küre, madde-mana, hayal-hatır, rüya-gerçek, inilti-uğultu, hareket-duraklama, akıl-fikir, gizli-aşikâr, yükseliş-düşüş, toprak, su, hava, ateş ve görünebilen-görünemeyen tüm parçacıklar) her şey Allah'ın ilminin kuşatımında ve daima O'nun idare ve gözetimindedir. Bu sebeple Ona seslendi ve aynı şefkatle dedi ki, ey Oğulcuğum! Bilesin ki, Îmana aykırı olan kötü bir davranış veya Îmana uygun iyi bir hareket Allah'ın bilgisinden asla gizli kalmaz. Zira Allah'ın ilmi; olup biten bütün varlıklar âleminde, ister canlarda olsun, isterse etrafta olsun her ne varsa tamamını kuşatmaktadır. Hulasa yaptığın kötü veya iyi bir şey yapısının küçüklüğü ve ağırlığının azlığı bakımından; yaratıkların en küçüklerinden olan hardal tanesi kadar olup sonra bir kayanın içerisinde veya Gök ve en uzak galaksi ve yörüngesinin ötesindeki yüce âlemlerde, ya da Yerin içinin merkezinde saklı ve özetle en gizli ve en korunaklı yerde olsa dahi Allah Azıîmüşşan o şeyi huzura getirir ve hesabını görüp karşılığını verir. Çünkü Allah Teâlâ Letıîf'tir; öyle ki, (ışıklara, ısı ve elektrik akımlarına perde ve engel olabilir.) O'nun (c.c.) Varlığını perdeleyecek bir perde, engelleyecek bir engel asla yok. (Her şeye kendisinden yakın ve her şey O'nun yaratmasıyla ve tutup yaşatmasıyladır.) Dolayısıyla tüm saklıları ve gizlileri bilir. Habîr'dir; yarattığı ve yaptığı bütün varlıklardan Haberdardır. Açığa çıkıp görünen bütün varlıklar O'nun görünmesinden

yansımalardır. (Var olduklarında da, yok olduklarında da daima O'nun huzurunda, korumasında, idare ve yönetimindedirler.)

۞ يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۞

17.Ayet: Ey Oğulcuğum! Rabbiyin Yüce Niteliklerini, ilminin her şeyi kuşattığını, kudretinin sonsuz kapasiteye sahip olduğunu, bilmesi ve Haberdar olmasının gayet ince ve kuvvetli olduğunu duyduktan sonra Namazı hakkıyla kıl, tüm organlarınla ve bütün varlığınla Allah'a yönelip O'nun Huzurunda olduğunu düşünmeğe devam et. Rabbinden alıkoyup O'nu unutturacak her şeyi kendine haram eyle. Arzu ve istek sahibi bir insan olman gereği sana ait olan her şeyden kalbini arındır. Rabbinin Varlığına ulaşmak yolunda kendi kimliğini ve kimliğinle ilgili her şeyden kurtul. İnsanların eğitim ve olgunlaştırılması ile Tevhiîdin gayesine ulaşmalarını istediğinde onlara; maruf olan (Yüce Dîn İslâm'ın bilip kabul ettiği ve aklın güzel bulup beğendiği) her şeyi emret. Onlara akılları kadar konuş. Onların (hayalî hallere ve asılsız gayelere yönelmelerine sebep olacak) söz ve teşviklerden sakın, şımarıklığa ve şaşkınlığa sevk etme. Bilgileri az, görüşleri kısa ve kabiliyetleri dar insanlara (Îman ve İslâm'ın kurallarını, farz, vacib, nafile, haram ve mekruh gibi hususları anlat.) Bu kimselere Tevhiîdin inceliklerini anlamayı hak etmedikçe, bu sırra sahip olup korumadıkça ve kabul edip kavrayacak seviyeye gelmedikçe anlatma. İnsanları münkerden nehyet; Yüce Dînin kabul etmediği ve çirkin bulduğu inanç, söz ve davranışlardan insanları uzak tut ve vazgeçir. Dînin kabul etmediği ve haram saydığı her şeyin çirkin ve iğrenç olduğunu insanlara yumuşak bir tavırla güzelce anlat ve onları uyar ki, onun kötü ve iğrenç olduğunu anlayıp idrak etsinler. Çünkü yaratılışlarının ve asıl karakterlerinin gereği İlâhî emri tutmak, yasaktan kaçınmaktır. Yaratan insanları yarattıktan sonra onlara ilk emrettiğinde karakterleri bu idi. Tevhiîdin Yoluna gitmek ve O Yola destek vermek esnasında sana dokunacak olan zarar ve belalara sabret. İtaatin zorluklarına ve kulluk görevlerinin yorucu ağırlıklarına dayanıklı ol. Rabbinin ilminde ve Levh-ı Mahfuzda sana dair ne hukümleri varsa ve başına ne geldi ise hepsine teslimiyyet göster ve daima Rabbinden razı ol. Bilesin ki, bu anlatılan görevlerden her biri; kulluk görevlerinin en önemlilerinden ağır farzlardır. Bunları Allah Teâlâ; kesin karar ve halis niyet sahibi olan seçkin kullarına farz kılmış, bu görevleri; her türlü cehalet ve sapıklıklardan arı ve uzak olan Îman ve İslâm'ın hayat suyuna ve Cemâline erdirilmeleri için şart koşmuştur.

۞ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۞

18.Ayet: Ey Oğulcuğum! İnsanlara medeniyetini sergilerken (şehircilik ve bir arada yaşama kurallarını ve bu konudaki kültürünü arz ederken), onlarla ilgilenip alış-

verişlerde bulunurken gayet yumuşak, güler yüzlü ve hoş geçimli ol. Kendisiyle insanlara dönüp konuşacağın ve muhatab olacağın yüzünü; büyüklük ve üstünlük taslayarak, insanları küçük ve önemsiz görerek asla yanağını ve yüzünü insanlardan başka tarafa çevirme. Nitekim ellerinde bulunan mal ve makama dayanıp büyüklenerek kudret ve varlık sahibi olan bir şeylerden efendilik ve başkanlık elde etmiş bazı imseler, özellikle resmi makamlarda bilim sahibi olanlar, bir karara dayalı olarak geçici üstünlük ve mevki elde edenler, anlaşılması zor olan felsefede bir şeyler bilenler, Dînin ince ilmi olan fıkıhta hile ve çözüm üreten güya çare ehli hocalar; fakir ve saf insanlara karşı büyüklenip çalım satarlar. Hal bu ki, o fakir insanlar onların itibar ettikleri karanlık ve kirli hallerden ve mertebelerden arınmış olan gayet temiz kalpli insanlardır. Onların kalpleri; ellerinde bulunan mal ve imkânlarla efendilik taslayan kimselerin kalplerinden hem daha temiz ve daha güçlüdür. (Allah Teâlâ da kullarını; kalplerine göre değerlendirir.) Hulasa ey Oğulcuğum! Haddi bilip küçülmek, kibir ve gurur (aldanış) bakımından kırılmak (böylece Yüce Yaratıcıya kulluk ederek yaşamak) için yaratılıp ayaklar altına serilen Yeryüzünde şımararak dolaşma. Elinde bulunan Dünyanın fâni kırıntılarına, resmî bilgi ve rütbelere, nispî riyasete (şunun veya bunun başkanı ve başkanlığı gibi) makamlara aldanıp sevinip coşarak övünme. Bilesin ki, Allah Azîmüşşan; Yeryüzünde kibirlenmek suretiyle kafasını kasarak dolaşanları ve sahip olduğu mala ve makama aldanarak övünenlerin, kendisini üstün görüp halkı küçümseyenlerin hiçbirini asla sevmez.

۞ وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ۞

19.Ayet: Ey Oğulcuğum! Yürüyüşünde ölçülü ve orta halli ol. Hızlı yürümek Mü'minin kıymetini yok eder. Yavaş yürümek kendini beğenip büyüklük taslamayı ortaya koyar. İkisi arasında huzurlu ve hoş bir tarzda yürü. Sesinden bir kısmını kıs. Yüksek sesle konuşma. Böyle yaparsan duyanlar sesini güzel bulur. Eğer sesini yükseltmeğe kalkışırsan eşek sesine benzetmiş olursun. Çünkü yüksek ses hayvanlar arasında eşeğe mahsus olan bir sestir. Bir kimse sesi ne kadar güzel olursa olsun; sesini aşırı yükseltirse kendisini ona benzetmiş olur. Akıl sahibi olanların çoğuna göre eşeğin sesi çirkindir. Hatta hayvanlarca da öyle... O kadar ki, köpek eşeğin sesini duyduğunda ondan etkilenip rahatsız olduğu için korkar ve sığınacak yer arar. Hulasa seslerin en çirkini ve kulakları en fazla rahatsız edeni eşeklerin sesidir. O halde ey şeref ve üstünlük makamında yaratılanlar! Nasıl olur da sizler; yaratılmışın en şereflisi olduğunuz halde kendilerinizi yaratılmışın en çirkin ve en aşağı olanına benzetirsiniz?

۞ أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۞

20.Ayet: Allah Azîmüşşan; insanın şerefini, (yaratılmış arasında) mertebesinin yüceliğini, yetki ve imkân bakımından üstünlüğünü göstermek ve anlatmak için dedi ki, ey ilim ve idrak sahibi olarak yaratılan insanlar! Görmediniz mi ve bilip anlamaz mısınız ki, bütün iş ve icraatlarında kesin karar ve sağlamlık Sahibi Olan Allah (c.c.); Semâvâtta (Gök ve ötesinde bulunan tüm yüce âlemlerde) olanların tamamını ve Yerde olan her şeyi sizlerin hizmetine verdi. Semâvât kendi varlığı bakımından (Allah tarafından arz edilen) sebeplere bağlıdır ama Yeryüzündeki olup bitenlere sebepler ve etkenler âlemidir. Yeryüzü ise o sebeplerin ve etkenlerin etkisine sahne olan bir âlemdir. (Her şeyin Sahibi ve Yaratıcısı Olan Allah Teâlâ; Semâvâta (Gök ve ötesinde bulunan yüce âlemlere bereketler verirse Yeryüzü bereketlenir. Orasını kurutursa Yeryüzü kıtlık ve kuraklık olur.) Allah'ın koyduğu kanunlar ve yüce âdetler sebebiyle Yeryüzü; Göğün ve ötesinin bolluğundan etkilenmekle bol-bol inen türlü nimetleri ve Allah'ın bağışlarını alarak her türlü maddeyle karışıp insanların yaşayabileceği nimetlerle dolar. İnsanlar vücutlarının ihtiyacı olan tüm gıdaları alarak huzur nimet bolluğu içerisinde yaşarlar. Hulasa ey üstün değer ve olgunluklar üzerinde yaratılan insanlar! Allah Azîmüşşan sizlere gizli açık tüm nimetlerini bol-bol veriyor. Açıktan olan nimetlerini sizler; gözlerinizin göreceği, kulaklarınızın duyacağı, ellerinizin dokunacağı, dillerinizin tadacağı ve burunlarınızın koklayacağı alametler, eserler ve nimetler olarak idrak ediyorsunuz. Gizli olan nimetleri ise aklınızla ve kalbinizle; bilinen varlıkların gizlilikleri, manevî sırlar, İlâhî bilgiler ve hakikatler olarak idrak ediyorsunuz. Bu yüce idrak ve anlayışları kalbinize koymuş ki, gizli-aşikâr bütün varlıkları ezel ve ebed kuşatıp her şeye kendilerinden Yakın Olan Allah Azîmüşşan'ın idaresi o kalbe sığsın. Semâvât ve tüm bu nimetlerin sahası ve son derece geniş olmalarına rağmen, bunları yüzlerce ve binlerce kat genişliğinde âlemler olsa dahi Allah Azîmüşşan oralara sığmaz ancak; İlâhî bilgilere, kesin idrake ve gizli-aşikâr tüm varlıklarda tecellî eden ve her şeye Şahid Olan Allah Teâlâ hakkında yüce anlayışlara ermiş olan Mü'min kulun kalbine sığar. (Çünkü her bakımdan olgunluğa ermiş olan Mü'min kulun kalbi sonsuzluğa ve sınırsızlığa ermiştir.) Allah'ın (c.c.) daima tecellî edip görünüp bilinmesine, ezel-ebed her şey yaratıp açığa koymasın Tek olup eşinin, ortağının ve yardımcısının bulunmamasına rağmen, insanlardan öyle azgınlık ve inad denizine batmış olan, nankörlük, itiraz ve tartışma karakterlerine yerleşmiş olan var ki, Allah'ın Varlığı ve Birliği hakkında tartışır durur. Hal bu ki, Allah Azîmüşşan Varlığını, yarattığı tüm varlıkları yaratıp yaşatmasında ve her şeyi

idare etmesinde Bir olduğunu, Kendisinden baka ilâh ve rab olmadığını daima göstermektedir. Buna rağmen azgın ve inatçı olan Allah'a ortak koşar ve Allah'a kulluk yapıldığı gibi ona kulluk yapar. Onun tartışmasında ve şirk iddiasında dayanacağı hiçbir dayanak yok. Öyle ki,bir ilim olmaksızın, elde edeceği bir delil ve rehber bulunmaksızın bu tartışmayı yapıyor ve cahilce iddialarda bulunuyor. Elbette (bu taş kalplinin) kalbinde manevî bir anlayış doğmuş değil. Allah tarafından kalbe ikram edilen manevî anlayış ve sağlıklı bir rehber; arzu ve isteklere kaynak olan bayağı sebeplerin öncüleri olan şahıslara ve adî nesnelere ihtiyaç bırakmaz. (Kalın kafalı ve taş kalpli bu inatçı azgınlar; azgınlıkları sebebiyle Allah'ın ilhamlarından ve yüce anlayışlardan mahrum oldukları için nimetleri Allah tarafından değil de adî varlıklardan ve bir kısım maddelerden zannederek zavallı varlıklara tapıyorlar.)Bu inatçı sapkının özünü aydınlatacak bir kitab ve kendisine ulaşan bir delil de yok ki, kendisini yoktan var edip her şeyi bol-bol Veren Allah tarafından ikram olunan İlâhî bilgileri ve hakikatleri almağa hazır hale getirsin. İnadı yüzünden her türlü yol göstericiden mahrum olduğu halde tartışıp bir takım iddialarda bulunuyor. Bu da onun sırf taklitçilik yapıp tahminde bulunduğundan oluyor. Çünkü hayal ve kuruntu güçlerine kapılmış, bu durum; onun Rahman Suretinde yaratılan insan olarak yaratılmasından dolayı kendisine emanet olarak verilen eşsiz bir nimet olan aklını esir almıştır.

۞ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ

قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ۞

21.Ayet: İşte bu yüzden bu tür sapık kimselere; sizlerin durumlarını düzeltip yararlar Sağlayan Allah'ın indirdiği Kitab'a ve tesis ettiği Dîne, kurtuluşunuz, eğitim ve irşâdınız için katından desteklenerek Gönderilen Peygamberine uyun dendiğinde cevap olarak derler ki, bizler; kendi kendinize uydurup açığa koyduğunuz, sonra da değerini yükseltmek ve bizleri kandırmak için Allah'a dayandırdığınız iftira ve düzmece sözlere uymayız aksine babalarımızı üzerinde bulunduğumuz düzene uyuyoruz. Çünkü o düzen eski ve devam edip gelen düzendir. Bu yüzden bizler içtenlikle atalarımıza uymaktayız. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bizim Adımıza onlara söyle. O sapık zalimler; onları ve onlar gibisini azdırıp yoldan çıkaran Şeytan; babalarını ve kendilerini Hak Yoldan vazgeçirmek için boş ve asılsız olan düzene davet ederek çılgın Cehennem azabına götürse de mi? Bilsinler ki, Şeytan; davetini duyup vesvesesini dinleyerek peşine takılanları kendisi ve kendisine uyanlar için hazırlanan çılgın Cehennem azabına sürükleyip götürür.

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

22.Ayet: Kim Îman ve İslâm'ını güzelce eda ederek ve Allah'ı görüyor gibi yaşayarak varlığını tam bir samimiyyetle Allah'a teslim eder,her şeyini Allah'a güzelce verirse o kimse kesinlikle kurtuluş için kopması mümkin olmayan en sağlam kulpa sarılıp tutunmuştur. Bilesiniz ki, o sağlam kulp; Allah'ın Varlığının ezelinden, İsim ve Sıfatlarının ebedine uzatılmış olan ipidir. O ipe tutunan muhakkak Allah'ın yakınlığına ulaşıp hımayesine ermiştir. Artık şeytanın tüm kötülüklerinden, vesvese verip azdırmasından Allah'ın Kusursuz ve Doğru Yolu Olan Hak Yoldan saptırmasından güvende olmuştur. Böyle bir kimse elbette kurtuluşa erer ve güvende olur. Çünkü (huküm ve yetki sırf Allah'ındır), bütün işlerin sonucu; yaratılmış olan varlıkların tamamını açığa koyup düzenleyen ve yöneten İsimlerin ve Sıfatların Sahibi Olan Allah'adır. Her şey muhakkak Allah'a dönüp varacak, asla Allah'tan başkasına, adî sebeplere ve gölgeden ibaret fâni varlıklara değil. Kim ihlâs ve samimiyyetle Allah'ın ipine sarılırsa muhakkak Allah'ın seçkin evliyasına; kendilerine hiçbir korku olmayan ve asla üzülmeyecek olan (gerçek dostlarına) katılmış olur.

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

23.Ayet: Kim kâfirlik yaparak Allah'ın ipine sarılmaz, Varlığının ve yarattığı her konu ve eserlerde Birliğinin şahidlerine ve her şeyi gören ve gösteren delillerine tutunmazsa ey peygamberlerin En Kâmili! O nankörün Bizden uzaklaşıp Rab ve İlâh olduğumuzun gereğini kabul etmeksizin kâfirlik yapması Seni asla üzmesin. Yoktan var edilip Dünyaya gelmeleri Bizden olduğu gibi dönüşleri de Bize olacak. O zaman yaptıkları her şeyi bütün genişliği ve tüm inceliği ile onlara haber vereceğiz. Sonra da yaptıklarının cezasını tam olarak keseceğiz. Elbette hesaba çekilip ceza görecekler, çünkü bütün varlıklardan gizli-aşikâr meydana gelen her şeyi Bilen Allah Teâlâ; göğüslere sahip olup meşgul eden en ince sırları ve düşünceleri her şeyi kuşatan ilmiyle Bilendir. Hiçbir şey O'nun (c.c.) bilgisinden gizli kalmaz.

نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِيظٍ

24.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bizim Adımıza onlara de; kendilerinin ihtiyaçlarını temin edip yaşattığımızla aldanmasınlar, dönüp onlardan intikam almadığımızı yararlarına zannetmesinler. Kendilerine fırsat verip azap etmekte acele etmediğimizi onları bıraktığımıza yormasınlar. Çünkü onları az bir zaman barındırıp türlü nimetlerimizle yaşatırız, azabı onlar için kararlaştırdıktan sonra kahır pençemizle tutup ağır bir azabın içerisine sokarız. Onların Ayetlerimizi

görmelerine engel olan perdelerin kabalığından ve kalplerinin katılığından dolayı hak ettikleri bu azaptan daha ağır bir azap yok.

۞ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞

25.Ayet: Bize karşı kafa tutup kâfirliklerinde inkâr edenleri nasıl yakalayıp ceza vermeyiz? İnkârlarında bile-bile inad etmelerine rağmen onları cezasız bırakacak değiliz. Yemin olsun ki, eğer onlara sorsan; içerisinde türlü burçlar, sayısız yıldızlar, muazzam yollar, maddî-manevî, canlı-cansız sınırsız varlıklar olan Gök ve ötesinden bulunan Yüce Âlemleri, Yeryüzünü ve taşıdığı canlı-cansız, akıllı ve akılsız hesaba sığmaz varlıkları kim yarattı? Hiç şüphesiz mecbur kalarak kesinlikle Allah yarattı derler. Çünkü bunların yaratılıp açığa konmasını Allah'tan başkasına dayandırmaları onlar için asla mümkin olmaz. Zira bunların yaratılıp açığa konmasının kesin olarak Allah Azîmüşşan tarafından olduğuna kesin deliller ve sayısız tanıklık yapan belgeler var. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların; Yüce Âlemleri ve Süflî (düşük, engin ve seviyesiz) olan her şeyi Allah'tan başkasının var etmediğini, tüm bunları asıl olarak Allah'ın Tek Kendisinin yaratıp var ettiğini kabullenmelerinden sonra de ki, elhamdü lillah. (Hamd ve şükürler Allah'a olsun.) Mademki, aksi inançta olmanıza rağmen Yaratıcının Tek Allah olduğunu kabul ediyorsunuz, o halde Allah'a Îman ettik demeniz gerekir. Yo, insanların çoğu bunun gereğini bilmeyen cahillerdir. Bunun için inkârlarında ısrar ederler, inada devam ederek Allah'a şirk koşmayı sürdürürler. Allah Azîmüşşan zalimlerin dedikodularından ve tüm saçmalıklarından Münezzehtir ve pek Yücedir.

۞ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۞

26.Ayet: Bu zalimler nasıl olur da bilip anlamazlar? Hal bu ki, Semâvât ve Arzda olan her şeyin varlığı, bilgisi, beslenip yaşatılması, idare ve yönetimi İlâhlık, Rablik ve Birlik sırf Kendisine aid olan Allah'ındır. İnsanların; Allah'ın Varlığını, Birliğini, yaratıp yaşatmakta ve idare etmekte Tek olduğunu bilip kabul ederek Îman etseler de etmeseler de birdir. Çünkü Îman etmelerinin yararına asla muhtaç değil, inkârlarından da zarar görmez. Sadece onların Îman edip inançlı olmaları kendilerine fayda verir, inkârları ve şirk koşmaları yine kendilerine zarar verir. Çünkü Allah'ın Varlığı; kâfirin kâfirliğinden ve Mü'minin Îmanından Münezzehtir. Yine itaatkâr kulların sırf Allah için güzel işler yapmaları ve ısyan edip günah işleyenlerin kötülükleri de sırf kendilerinedir. Bilesiniz ki, gizli açık hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'ın Kendisi Ğanî'dir (Zengindir) ve bütün zenginliklerin Sahibidir, asla ihtiyacı olmayandır. Hamîd'dir; Kendisine has Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatlarıyla övülmektedir. O Güzel İsimler ve Yüce Sıfatlarla gizli-açık, maddî-manevî her şey var olup açığa çıkıyor. Allah'ın yaratıp açığa koyduğu ve Kendisinin

gölgelerinden ibaret olan varlıklar; Kendisine has İsim ve Sıfatların O'nu hamd etmesine katılsa veya katılmasa hiçbir şey değişmez. Çünkü Allah Azîmüşşan; eksiklikten, noksanlıktan ve tamamlanmaya ihtiyaç duymaktan, yarar devşirmekten ve zarar gibi herhangi bir şeyi uzaklaştırıp korunmaktan Münezzehtir. (O'nun Makamına yarar ve zarar yaklaşamaz.)

﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

27.Ayet: Yahudîler; Kureyş'ten bir guruba görev vererek dediler ki, gidin ve Allah'ın Peygamberine (s.a.v.) sorun. Allah bizler için mealen; "sizlere (ey Ehl-i Kitab) çok az bilgi verildi" diye nasıl hıtab eder. Bize Tevrat'ı Allah indirdi. Gizli-aşikâr her şeyin bilgisi ise Tevrat'tadır. (İsra Sûresi 85. Ayette olan) Bu sözü Allah (c.c.) söylemiş olabilir mi? Allah Azîmüşşan onların iddialarını reddetti. Âlemlerin Rabbi Allah'ın ilmini Tevrat'ta olanla sınırlandırmalarını kabul etmedi. Hatta kendilerine kitaplar ve sahifeler indirilen rasûllere ve tüm peygamberlere indirilen bilgilerle sınırlandırmak doğru olmaz. Çünkü bütününün bilgileri sınırlı ama Allah'ın ilmi asla sınırlı değil. Sınırsız olan sınırlı olana aid kılınamaz. Hatta Allah Azîmüşşan'ın kimliği ve varlığı bilinen bir tek şahıs hakkında ve o varlığın durumu, tavır ve hareketleri hakkında bilgisi sınırsızdır. Böyle olunca bütün varlıklarla ilgili bilgisi elbette sonsuz ve sınırsızdır. Bu sebeple Allah Teâlâ; Yeryüzünde bulunup akıl ve kabiliyyet sahibi olanlara ilminin sonsuzluğunu ve sınırsızlığını açıkça anlatmak için şöyle dedi: Eğer Yeryüzünde ağaç ve çalı türünden bütün bitkiler kalem olsa, Yeryüzünü kuşatan tüm denizler ve su olan her şey mürekkeb olsa ve Yeryüzünü saran denizlerin tamamı gibi yedi deniz daha olsa ve bunlar da mürekkeb olarak Sonsuz ilim Sahibi Olan Allah'ın sözlerini yazmak için kullanılsa tamamı tükenir, Allah'ın sözleri tükenmez. Çünkü Allah'ın sözleri, işleri ve icraatları sonsuzdur, asla ölçülemez ve tartılamaz. Çünkü sonsuz üstünlüğün Sahibi Olan, büyüklük ve üstünlük Sureti ve Tecellîsiyle devamlı ve sonsuz olarak Kendisini arz eden Allah (c.c.) Azîz'dir; her şeyi kuşatan ilmi dairesinde olup biten, geçmiş ve gelecek olan her şeye Kadirdir. Yarattığının, yaratacağının ve onlarla ilgili bildiklerinin sonu ve sınırı yok ama O'nun ilmi ve kudreti sonsuz olan her şeyi kuşatır. Hakîm'dir; sağlam bilgi ve sağlam icraatının sınırı ve sonu yok. Takdir edip yarattığı varlıklar sürekli devam eder. Sayısı tükenmeyen ve sonu gelmeyen yarattıkları ile ilgili kudreti, idaresi ve yönetimi de sonsuzdur. Hatta her bir yarattığı ile ilgili idare ve yönetimi sonsuz olarak ezel-ebed devam edecektir. Allah'ın ilminin, hıkmetinin, isteme ve seçiminin tavrının, nasıl ve nice olduğunun hakikatine ulaşılamaz.

۞ مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۞

28.Ayet: Allah'ın hıkmetinin gereği olarak dileyip isteyerek yarattığı sonsuz varlıklardan ve icraatlarından birisi de birinci olarak sizleri yoktan var edip açığa koymasıdır. Bu var edişi O'nun lütuf ve rahmetinin eseridir. Var ederken de hiçbir madde, malzeme ve model olmaksızın yoktan var eder ve her bir varlığı eşsiz bir surette yaratır. Kahır ve hışmının eseri olarak da ikinci icraatı olarak sizleri yok eder. Üçüncü olarak da sizleri tekrar diriltecek. Çünkü beden ve ruhlarınıza emanet olarak konmuş olan kararını ve yoktan var edilişinizde saklı bulunan maksadını açığa koyacak. (Tekrar diriltildiğinde herkes niçin yaratıldığını anlayacak.) Zaman, saat ve anların zincirlerine bağlı olmakla can gözleri perdeli ve kalpleri katı olanlar; yoktan var ediliş, ölüm ve tekrar dirilişten ibaret olan bu üç tavrı ve evreyi çok uzun bir zaman zannedecekler. Fakat Allah'a göre iradesi, hukmünü icra etmesi ve "kün (ol)" emrini söylemesiyle hiçbir gecikme olmaksızın her şey derhal olmuştur. Hiçbir iş; başka bir işten Allah'ı alıkoyamaz, O'nun iş ve icraatlarını zaman ve mekân kuşatamaz. Bu sebeple Allah Teâlâ şöyle dedi: Dünyada varlık sahasında tamamınızın yoktan var edilip açığa konuşu, Ahirette de Mahşerde toplanıp hesap vermeniz için tekrar diriltilmeniz sırf bir insanın yaratılması ve tekrar diriltilmesi gibi olmaktan başka değildir. (Farklı zamanlarda ve farklı yerlerde tamamınızın yaratılışı kesin olarak bilesiniz ki, sırf bir insanın bir anda yaratılışı gibidir.)Çünkü ne zaman Bizim tarafımızdan tamamınızın yaratılması için "ol" demişsek; bir insanın var oluşu ve dirilişi gibi Bizim katımızda derhal olmuştur. Bilesiniz ki, gizli-aşikâr saklı ve gizli her şeyi Bilen Allah Teâlâ; yaratılmışın beden dillerinden konuşulanları duyduğu gibi, kabiliyyet ve karakterlerinin dillerinden konuşulanların tamamını da Duyandır. Varlığının Nûrunun üzerlerine yüz göstermesiyle var olup açığa çıkan her şeyi (tüm yarattıklarını) Görendir.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۞

29.Ayet: Hiç şüphesiz olup biten her şeyi bilir. Ey gören ve düşünen insan! Görüp anlamadın mı ki, Allah Azıîmüşşan; geceyi yani geceden birazını gündüze sokuyor. Bahar ve yazda gündüzü iyice uzatmasıyla azık ve rızıklarınızı yetiştirip olgunlaştırıyor. Sonbaharda gündüzü geceye sokarak geceyi uzatıyor. Böylece toprağı dinlendirip kuvvetlendirerek geliştiriyor ve kendisinden meydana gelecek bitki ve ürünlere elverişli hale geliyor. Yine Rabbiniz Güneşi ve Ayı geçiminize lazım olan maddelerin yararına ve varlıklarınızın yetişip gelişmesine sebep ve destek olmaları için hizmetlerinize verdi. Bunlardan her biri Rabbinin emri ve kararıyla

belirli bir vakte kadar dönerek akıp gider. O vakti Rabbin hıkmetinin gereği kesin olarak belirlemiştir. Hulasa bu anlatılan her şey insanların varlığındaki tüm karışımları tamamlayıp düzene koymak ve gelişimlerini sağlamak içindir. Çünkü onlar yaratıldıkları gaye (Allah'a kulluk) için uğraşacaklar. Ey Îman ve İslâm karakteri üzere yaratılanlar! Bilesiniz ki, tüm durumlarınızı Gözeten Allah (c.c.); tüm yaptıklarınızı ve sizlerden meydana gelen her şeyi bilmektedir ve her şeyinizden Haberdardır. Varlığının Nûru üzerinde parlayan (yarattığı) zerrelerden hiçbir zerre O'nun ilminden ve Haberdar oluşundan asla gizli kalmaz.

۞ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۞

30.Ayet: Ey bilgi ve anlayış karakteri üzere yaratılan, Allah'a Îmanın sırlarının açılıp anlaşılmasını gözetleyen, Allah'ın ilminin ve iradesinin eşsiz güzelliklerinden, kudretinin benzersiz ve örneksiz olarak devamlı farklı eserler ortaya koymasından nasiplenerek kesin bilgi ve iz'ana eren, Bir ve Tek Olan Yüce Varlık Güneşinin yüz göstermesinden meydana gelen parıltıların açığa çıkmasından dolayı meydana gelen nûrlu tavırların, hareketlerin, iş ve icraatların; akılların idrakinden uzak manzaralarından nasiplenerek kusursuz Îmana eren! Duyduğun bu açıklamaların tamamı; esas itibariyle her türlü hak ve hukukun Sahibi olarak canlarda ve çevrede bulunan tüm varlıklarda tecellî edip daima Varlığını ispatlayan Allah (c.c.) Hak, Ezel-Ebed Var olduğundandır. Varlığı devamlı olarak durmakta olup yıpranmaktan ve yok olmaktan Münezzehtir. Bir de Allah'tan başka taptıkları her şey bâtıl, asılsız, işe yaramaz ve daima yok olmağa mahkûm olmasındandır. Hak Varlık Olan Gerçek Güneş doğduğunda; gölge ve yansımalardan ibaret her şey sonradan olma âlemin zindanlarında türlü mahrumiyet ve perişanlıklarla yok olurlar. Hulasa ey Allah'ın eserleri hakkında düşünerek O Yüce Varlığın Birliğini, İsimlerinin ve Sıfatlarının çok olması sebebiyle tavır, işve icraatlarının çokluğunu idrak edenler! Bilesiniz ki, Eşsiz ve Tek İlâh olup yarattığı kulların sırf Kendisine kulluk yapmalarına hak Sahibi ve âlemlerin Rabbi Olan Allah Alî'dir; herhangi bir varlıkla alaka ve kıyas olmaksızın Kendisi sonsuz yüceliğin Sahibidir. (Yani her şeyden Yücedir denmez, O pek Yücedir denir. Zira O'nunla hiçbir şey kıyaslanmaz. Çünkü O'nun karşısında büyük-küçük tüm varlıklar yok hukmündedir.) Kebîr'dir; yine O (c.c.) sonsuz büyüklüğün Sahibidir. Lütuf ve kahrından tecellîlerde bulunmakla sınırsız tavır, iş ve icraatlarında pek Büyüktür.

۞ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۞

31.Ayet: Allah Azıîmüşşan muhakkak yarattığı varlıklarda, onları idare edip yönetmesinde tam bir istiklal Sahibidir. Asla eşi, ortağı ve yardımcısı yok. Ey göz ve anlayış sahibi olan kul! Görmez misin ki, (Allah Teâlâ'nın kurduğu düzen ve verdiği izinle) gemiler denizlerde Allah'ın büyük bir nimeti olarak akıp gidiyor. Verdiği sayısız nimetleri kullarına taşıyor. Lütuf ve rahmetinin genişliği gereği tüm bu nimetleri ve muazzam araçları ve imkânları; Varlığını, Birliğini ve var ettiklerini nasıl yaratıp yönettiğini gösteren Ayetlerini ve muazzam delillerini sizlere göstermek için arz edip bol-bol veriyor. Elbette tüm bu nimetlerinde; gemileri yüzdürmesinde, onların yüzmesi için (kurduğu düzen ve kanunlar başta olmak üzere) rüzgârla ve diğer tüm imkânlarla sizlere yardım etmesinde, batmaktan ve diğer tehlikelerden korumasında; başlarına gelen her şeye ve görevlerini eda etme konusunda her bir üstün tahammül ve sabır sahibi kullara ve Allah'ın türlü nimetlerine şükrederek gereğini eda edenlere kesin Ayetler, güçlü tanıklar ve kuvvetli kanıtlar var.

۞ وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ
وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ۞

32.Ayet: Bu insanlar son derece sabırlı ve layıkıyla şükreden kullar olduklarından bazı anlarda onları kara bulutlar ve karanlık dağlar gibi korkunç ve üzerlerini örtecek derecede yüksek dalgalar kuşattığında; bu gibi durumlarda daima kendilerini Kurtaran Var ve Bir, daima Tek Sahib Olan Allah'a; Dîni (hayatın tamamını) ve her şeyi O'na dayandırıp O'ndan bilerek ihlâs ve teslimiyyetle dualar edip yakarışlarda bulunurlar. Asıl karakterin (Îman ve İslâm üzere yaratılmanın) gereğince herkesi ve her şeyi bırakıp Allah'la aralarında bulunan tüm varlıkları terk ederek sırf O'na yönelirler. Allah Azıîmüşşan ikramının genişliğinden dolayı onları; denizin korkunç durumlarından, baskı ve sıkıntılarından kurtarıp hiçbir zarar görmedikleri, türlü başarı ve kazançlara sahip oldukları halde karaya ulaştırdığında onlardan kimi var ki, Allah'a yönelmesinde (darda ve tehlike anında olduğu gibi) tam bir karar ve dürüstlük sahibidir. Onlardan kimi de var ki, istikametten sapmış, darda iken Allah'a ihlâsla dua yaptığı samimiyetine ters düşmüş ve nankörlük yaparak yanlış işlere yönelmiştir. Hulasa Varlığımızı, Birliğimizi, İsimlerimizin ve Sıfatlarımızın kusursuzluğunu gösteren Ayetlerimizi; her bir hain zalim, son derece nankör kâfirden başkası inkâr etmez. Onlar fıtratlarında (asıl ve öz karakterlerinde)

bulunan andlaşarak verdikleri sözleri bozan, Allah'ın nimetlerini lüzumsuz yerlere ve Allah'ın emretmediği sahalara kullanan haksızlardır.

۞ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا

إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ ۞

33.Ayet: Ey nankörlük ve unutmak kendilerine karakter olan insanlar! Sizleri yoktan var eden Rabbinizden ve O'na ters düşmekten korunun, O'nun kahrıyla tutup intikam almasından sakının. Bilesiniz ki, asi ve günahkâr kullar için kahır pençesiyle tutup intikam alması ve azab etmesi çok acı ve pek fazladır. Bir Günden korkun ki, O Gün bambaşka bir gündür. Babalar çocuklarına son derece şefkatli ve candan bağlı olmalarına rağmen hiçbir baba çocuğunun en küçük bir vebâlini, ufak bir cezasını üstlenemeyecek, az bir cezasını onun üzerinden alıp suçunu düşüremeyecek. Hiçbir çocuk da babasının cezasından ufak bir şey üstlenemeyecek ve cezasından bir parça olsun çocuğunun üzerinden alıp kendisi çekmeyecek. Aksine herkes kendi yaptığı ile rehin alınıp tutuklanmıştır. Çünkü Allah Azîmüşşan; peygamberlerine indirdiği tüm kitaplarında bunu va'd edip böyle haber verdi. Elbette Allah'ın kullarına va'd ettiği haktır ve hiç şüphe olmaksızın gerçekleşecektir. Şu halde ey gaflet ve aldanış kendilerine karakter olan insanlar! Hayat-ı Dünya (içerisinde bulunduğunuz değersiz hayat) ve Dünyanın malı, makam ve mevkileri, kalıcı olmayıp geçici olan lezzetleri türlü yanıltma ve aldatmalarıyla sizleri aldatmasın. Bilhassa aldatmayı çok ustaca yapan, Allah af ve mağfiret Sahibidir diyerek sizlerin yanlış umutlara ve asılsız bilgilere dayanmanızla sizleri hukümlere karşı gelmeğe ve günah işlemeğe sevk eden Şeytan Allah'la, Allah'ın affı ve merhametiyle sizleri aldatmasın.

۞ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۞

34.Ayet: Amr Oğlu Hars adındaki kişi gelip Peygamber Efendimize (s.a.v.); Kıyamet ne zaman kopacak, toprağa tohum ektim, ne zaman yağmur yağacak, eşim hamile, onun taşıdığı çocuk erkek mi, kız mı, yarın ne yapacağım ve ne zaman ölüp nereye defnolunacağım? Sorularını sorunca şu Ayet indi ve Allah Azîmüşşan şöyle dedi: Bilesiniz ki, Kıyametin meydana geliş vaktinin belirlenmesi ve o vaktin ne zaman olacağı bilgisi; gaib olanları ve tüm manevî varlıkları bilmekte Tek Olan Allah'ın katındadır. O vakti kimseye bildirmedi. Fakat bütün peygamberlere indirdiği kitaplarda ve verdiği bilgilerde Kıyametin kopacağını haber verdi. Yine O'nun bilgisi altında yağmuru (karı) yağdırır. Tam olarak ne zaman yağacağını kimseye

bildirmez, yağmuru ve yağmurun sonucunu layıkıyla kimse bilemez. Annelerin karınlarında ve rahimlerde olanı ancak Allah bilir. Onun ne olduğunu, nasıl doğacağını, nereye erişebileceğini ve sonunun ne olacağını kimseye bildirmedi. Îmanlı-Îmansız, iyi ve kötü hiçbir kimse yarın ne yapacağını ve başına ne geleceğini kesin olarak bilemez. Ne kadar düşünüp tedbir alsa, çalışıp hazırlansa ve tüm gayretini tüketse yarın durumlarının ne olacağını, hatta bugünü, bir saat ve bir an sonrasını bilemez. Hatta insanın kendisi bilinmeyen, sır ve gizliliklerle dopdolu bir varlıktır. Allah'tan başka kimse bilemez, O'nun ilmi herkesi ve her şeyi kuşatmıştır. Ne kadar çaba sarf ederse etsin hiçbir kimse hangi yerde öleceğini bilemez. Yine bu da gizli ve manevî bir bilgidir ki, kimse bilemez ve Allah Teâlâ bunu da Kendisine saklamıştır. Bilesiniz ki, bütün kusursuz ve sonsuz Yüce nitelikleri kapsayıp Kendinde Bulunduran, Kendisinden başka ilâh olmayan, bütün varlıkların Tek Rabbi Olan Allah Azıîmüşşan; Alîm'dir, her şeyi bilir. O'nun ilminin ihatasından (kuşatmasından) en küçük bir zerre dahi gizli kalmaz. Habîr'dir; her şeyden her an Haberdardır. Allah'ın her şeyi bilişinin ve her şeyden haberi oluşunun nasıllılığı, nedeni ve niceliği hakkıyla bilinmez ama şunu biliriz ki, Allah Teâlâ; Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının hakikatlerini, tarafından bilinen her şeyin ve yarattığı eserlerin tamamının tüm inceliklerini, bilir. Güzel İsimlerine ve Yüce Sıfatlarına dayalı olarak yaratılan tüm yaratılmışı Allah Teâlâ hakkıyla bilir ve daima her şeyden Haberdardır.

Ey Rabbimiz! Katından bağışlanan rahmet ve ikramınla ilmimizi artır. Seni, tüm Güzel İsimleriyin ve Yüce Sıfatlarıyın tamamını bilmemek gibi cahillikten ikramın olan o ilim bizleri kurtarsın. Dilediğin her şeye Kadirsin. Bu istediklerimizde bizlere başarı vermek Sana yaraşır.

LOKMAN (A.S.) SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Tevhıîdin Makamına kavuşan, taklid ve tahmin belge ve ilgilerinden arınarak sıdkın yüksek mertebesinde yer tutan Tevhıîd ehli! Sana gereken gücün ve kapasiten dışındaki meselelerle ilgili düşünmemen, arzu etmemen ve hatta tahminde dahi bulunmamandır. O meseleler senin kabiliyyet ve kapasitende bulunmayan, kendilerine aklıyın eremeyeceği ve idrakiyin kavrayamayacağı meselelerdir. Çünkü insan; Allah Teâlâ kendisini Huzuruna çekip başarılar verdikten sonra her şeye ulaşamaz. Artık o insan; kabiliyyet ve kapasitesi kadar geçici olan insanlık hallerinden sıyrılıp çıkarak Allah'ın Varlığında yok olup Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmaktan başka bir şeye ulaşamaz. (İnsan bunun için yaratılmış olup bu yüce ahlakla Rabbine kulluk yapacaktır.) Allah'ın Kendi sır ve gizliliğinde; kendisine özel kıldığı bütün bildiklerini bilmek, tüm gizliliklerden ve gaib ve gizli

olan tüm manevî varlıkları ve bilgileri idrak etmek öyle bir imkânsız iştir ki, buna peygamberlerden ve Allah'ın aşk sahibi evliyasının seçkinlerinden bir kimsenin dahi idraki yaklaşamaz ve hiçbir peygamber ve Allah dostu bunları bilmeğe kalkışmaz. Öyle ki, Allah'ın seçkin kullarından hiçbirine; Allah'ın Kendisine sakladığı sırlardan söz etmesi asla yakışmaz ve o seçkin kullar hurafeler peşinde koşmazlar. Çünkü onların kabiliyyet ve kapasitelerinden tamamen hariç ve uzaktır. Allah'ın özel kulları olan peygamberlerinden ve evliyasından meydana gelen mucizelere, kerametlere ve olağanüstü hallere gelince; bu haller (kendilerinden değil) ancak ve ancak Allah'ın onlara bu konuda bilgi ve başarılar vermesiyledir. (Allah Teâlâ dilediği için) bu gibi kerametlerin kendilerinden meydana gelmesi hususunda mecburdurlar. Nitekim Allah'ın Cemâline ve Celâline bakmakla kendilerinden geçen aşk ve yakınlık sahibi olan Allah dostları kendilerinden kerametlerin meydana gelmesinden dolayı üzülüp kederlenmişlerdir.(Allah'ın evliyasından üstün olgunluklara erenler; Allah'ın ikramı olan kerametlerin kendilerinden bilinmesinden dolayı korkarlar ve kerametin insanlar tarafından gözükmesini bu yüzden istemezler.)Zamanımızda tecellîlere eren meczuplardan birinin de (kerameti fark edilip kendisine iltifat edildiğinden dolayı)üzülüp kederlendiği görülmektedir.

Allah Teâlâ; onun himmet ve bereketini tüm Îman ve İslâm ehlinin çalışmaları ve erdikleri ma'rifetler (İlâhî bilgiler) üzerinde devamlı olarak bulundursun.

Hulasa; Allah'ın Birliğine ermek isteyen kimsenin her durum ve her zamanında kaza ve kader sopasından başına gelen nasibe razı olarak Allah'ın rıza ve teslim ipine sımsıkı sarılması gerekir. Rabbinden hiçbir şey beklemez ve gelene daima razı olur.

Allah Azıîmüşşan bizleri; rıza makamına eren, hakkında yazılı olan her şeye razı olan, bir şey ummayan ve kendisine verilmeyen herhangi bir şeyi beklemeyen, aksine daima Allah'tan razı olma caddesini gözetleyen, Allah'ın; kendisi için verdiği ve Levh-ı Mahfuzda yazılı olan huküm ve kararı razı olarak bekleyen kullar eylesin.

SECDE SÛRESİ

Bu Sûre-i Celîle Mekke'de inmiş olup 30 Ayettir. İçerisinde secde Ayeti geçtiği ve secde etmenin önemi anlatıldığı için Secde Sûresi denmiştir.

SECDE SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Allah'ın Kitabı içerisindeki Tevhîdin incelikleri ile ilgili hakikatleri ve yüce bilgileri açığa çıkarıp anlamak hususunda Allah katından yardıma ehil ve layık olmakla başarılı kılınanlara, Allah'ın Kitabından eğitim ve idrakler elde etmek isteyerek; Allah'ın kendilerine kolaylık ihsan edip emanet olarak verdiği kadar İlâhî ahlaktan nasiplenenlere; Kur'an'daki bu gibi yüce sırların, işaret ve remizlerin ancak ve ancak sonsuz hıkmet Sahibi Allah tarafından olacağı gizli kalmaz. Sonsuz hibe ve bağışların Sahibi Allah Azîmüşşan; Yüce Varlığının Dünyada ve Ahirette gizli-aşikâr, maddî ve manevî tüm eserlerini ancak Kendisi bilir. Bu sebeple Kur'an'daki hıkmetleri (her şeyin önünü ve sonunu, geçmişini ve geleceğini sağlam bir tarzda anlatan sözleri) ve hukümleri (sağlam, âdil ve sonsuz seadet sebebi olan kararları) bu muazzam ve mükemmel tarzda hiçbir insanın bilip konuşması mümkin olmaz. İnsanların karakter ve kapasitelerinde; Allah Teâlâ'nın Kendisine has kıldığı gaib varlıkları ve manevî hadiseleri bilecek kudret ve nasip yok. Yine Allah'ın (c.c.) ilk yaratmasından ve öldükten sonra diriltmesinden ibaret olan o iki ana ve makama dair bilgileri de olamaz. (Hulasa Kur'an; geçmişi-geleceği, ezel ve ebedi, Dünya ve Ahireti, madde ve manayı, Yaratanı ve yaratılan her şeyi, yaratılanların özlerinde ve yüzlerinde, karakter ve kabiliyetlerinde var olan her şeyi bazen açık, bazen işaretle, bazen hakikat bazen mecazla, bazen dolaylı ve bazen direk olarak erişilmez söz sanatları ve en mükemmel içeriklerle anlatıyor. Hangi açıdan bakılırsa bakılsın O'nun yani Bu Yüce Kur'an'ın bir benzeri söylenemez. Tüm bunlar gösteriyor ki, O; Yüce Yaratıcı Allah'ın Sözü olup Hz. Muhammed'e (s.a.v.) O'nun Tarafından indirilmiştir.)

Sözlerin söylenme üslupları, söylenişi, kelimelerin dizilişi, uygun anlamlı kelimelerin bir araya getirilmesi, kelime ve cümle yapılarının düzenli olarak yerleştirilmesi konularında azıcık bilgi ve anlayışı olan (aklı olup güzel sözden anlayan) kesin olarak bilir ki, Bu Kur'an kesinlikle; insanın tavrı, gücü ve bildikleri dışında bir Sözdür. Çünkü insanların akıllarıyla Kur'an arasında bir ilgi ve bir yakınlık olmaz, işaret ve remizlerle (gizli işaret ve uyarılarla anlatma tarzı ile) yapılan ifadelerin insan gücü ve kapasitesi dışında olduğu için insanların sözlerine ve ifade tarzlarına bir benzerlik bulunmaz. Bu sebeple kâfirler Kur'an karşısında aciz kalmalarına rağmen inad edip kâfirliklerinde ısrarlarından ve tartışmaya girip O uydurulup Allah'a dayandırılan bir sözdür demelerinden sonra Allah Azîmüşşan; o rezillere ağır bir cevap vermek üzere En değerli İsmiyle başlayıp O'nu uğur ve bereketlere vesile kılarak Sevgili Peygamberine şöyle seslendi:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

İman ve İslâm Yoluna gitmekte doğruluk ve dürüstlüğü kullarına gösterip öğretmesi için En Sevgili Kulu Muhammed'e (s.a.v.)En Yüce Kitabı Kur'an'ı İndiren Allah Adıyla... Allah Teâlâ kullarına sonsuz rahmet ve her türlü nimetleri Bağışlayan Rahmandır. (Rahamutu; yani akla ve hayale gelmeyen her çeşit rahmeti ve sonsuz nimetleri Bağışlayandır.) Çünkü onları yaratıp tüm ihtiyaçlarını temin ederek ve onlara eğitip irşadlarda bulunarak Hak Yolu Gösteren, huzur ve esenlik Yurdu olan Cennetlerin ebedî yeşilliklerine, tarifi mümkin olmayan köşk ve manzaralarına, sonsuz rahmet ve nimetlerine Erdiren Peygamberi (s.a.v.) göndermiştir. Mü'minlerin Mevlâ'sı Olan Allah Azîimüşşan; onlara Rahıîm'dir; onları her türlü rahmet ve ikramı Bağışlayan Rahman'a (Yüce Varlığına)kavuşma şerefine erdirmekle özel rahmet Sahibidir.

الم

1.Ayet: Ey, sonsuz kemal, derece ve olgunlukların Sahibi ve yaratılmışın En Alîmi Olan, Hak Varlığın Nûrlarının doğup gelmesinin gerekçeleri olarak (sağlam inanç, söz ve icraatlar gibi) kazanımı zorunlu olan her vesileyi en iyi Bilen, Vedûd (Seven, Sevilen Sevgiler Bahşeden) ve Melik; ezel-ebed hukümdarlığın Sahibi ve her şeyin yönetimi Elinde Olan Allah'ın tevfîkı ve başarılar vermesiyle Hak Varlığın tüm âlemlerin üzerlerinde, her saha ve sahnede tecellîsine Bakan, rahmet ve ikramı ile tüm bu yücelikleri idrak eden İnsan (s.a.v.)!

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

2.Ayet: Önceki kitapların tamamında olanı ve Yüce İslâm Dîninin hukümlerini içine alan ve açıklayan Bu Muazzam Kitabın; tüm Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları Kendisinde Toplayan Allah tarafından indirildiğinde asla şüphe yok. Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu Muazzam Kitabı; Seni desteklemek, Dînini bütün dînlerin üstünde tutmak için indirdik.Nitekim Senin Merteben de tüm peygamberlerin ve bütün ilim sahiplerin mertebelerini kapsamaktadır. Bu sebeple Sen bütün yaratılmışa gönderildin. İşte Bu Kitabın Kur'an da; bu gibi eşsiz bir tarzda âlemlerin Rabbi Olan Allah tarafından indi.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

3.Ayet: Bu azgın sapıklar; Allah tarafından indirildiğinde tereddüd edip şüpheye mi düşüyorlar? Yoksa; Onu Muhammed (a.s.) kendi uydurdu da Allah'a dayandırıyor ve bu iftirasıyla bizleri kandırıyor mu diyorlar? Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlardan dolayı asla üzülme ve dedikodularına da kulak asma. Onların (Seni ve

Kur'an'ı durdurmak için) inkâr edip düşmanlıklarını sürdürmelerinin ve pis arzularının aksine O Kur'an Rabbin tarafından Hak ve Gerçek olup hakkı üstün getirmek için gerçekleşecek ve Hâkim olacaktır. Rabbin Seni; türlü ikramlarla yüceltip yaratılmış arasından seçerek insanlığın geçmiş ve gelecek bütün üstün niteliklerini, huy ve karakterin tüm yüceliklerini ve ahlakın güzelliklerinin tamamını Kendinde toplamış olduğun halde umuma Peygamber yaptı. Bütün güçlü uyarıları içinde bulunduran Kur'an'ı Sana indirdi ki, kendilerine Îsâ'dan sonra vahiy kesilerek hiçbir peygamber ve uyarıcı gelmeyen toplumu Kur'an'ın içerdiği uyarılar ve ağır tehdidlerle uyarasın. Bu uyarılarla bâtıldan aslı olmayan kâfirlik davasından vazgeçirip Hakka erdiresin. Ey peygamberlerin En Kâmili! Senden önce onlara peygamber gelmedi, peygambersiz geçen boş ve bir ara dönem yaşadılar. Hak Teâlâ; Seni onlara gönderdi ki, Senin sevk ve irşadınla Allah'ın Varlığına, Birliğine, kusursuz ve sonsuz Yüce Sıfatların Sahibi olduğuna İman edip İslâm'la şereflensinler.

۞ اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۞

4.Ayet: Allah'ın Varlığına, Birliğine, kusursuz Yüce Sıfatlarla Sıfatlı olduğuna nasıl olur da İman etmezler? Var ve Bir olup Samed Olan (sonsuz yüceliğin Sahibi, yaratılmışın tüm ihtiyaçlarını karşılayıp sonsuz nimetlerle Yaşatan, daime her şey Kendisine yönelen, herkes ve her şey Kendisine muhtaç olup Kendisi hiçbir kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şeyin ve herkesin Efendisi ve Sahibi Olan) Allah (c.c.) Semâvâtı ve Arzı (tüm yüce âlemleri ve süflî olup yüce âlemlerin altında ve etkisinde olan Yeryüzünü) ve her ikisinin aralarında bulunan türlü karışımlardan ibaret varlıkları altı günde, her tarafa yayılmış olan vakitlerde ve altı yönde (üst-alt, sağ-sol- ön-arka) yoktan var etti. Tamamının yaratılıp düzenlenmesinden sonra da Arşa istiva edip sınırsız yönetimini bütün yaratılmışın çatıları durumunda olup gizli-aşikâr, can ve beden, madde ve mana her şeyi kuşatan Arşın üzerinde yürürlüğe koydu, sonsuz ve sınırsız Hâkimiyyetini, saltanat ve idaresini; eş ve ortağı olmaksızın iktidarın Sahibi sırf Kendisi olarak arz etti. Ey Hak Varlık Güneşinden yansıyan gölgeler! Sizler için O Allah'tan başka; varlıklarınızı yöneten ve işlerinizi yürüten bir sahip ve bir yönetici yok. Sizlere O'ndan başka destek verip yardım edecek kimse de bulunmaz. Ey gaflet ve sapıklık denizine batmış olan gafiller! O'nun Tek Sahip ve Tek İdareci olduğu hususunda tereddüd edip şübhe mi ediyorsunuz? Tekrar-tekrar vaaz ve öğütler vererek uyarmasına rağmen düşünüp dersler almayacak mısınız?

۞ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ۞

5.Ayet: Elbette O'dur (c.c.) yaratıp Yöneten. Zira O (c.c.); yoktan var edip açığa koyma demek olan emri; yani emir ve icraat âlemini; melekleri türlü görevlerle Yeryüzüne indirerek Semadan Arza (Gökten Yere) kadar (zerreden küreye, maddeden manaya, gizli aşikâr) tüm varlıkları ve varlıklarla ilgili her şeyi yönetir, icra eder. Melekler; Allah'ın İsimlerini ve Sıfatlarını yansıtan varlıklar ve yüce eserlerdir. Semanın (Gök ve ötesinde bulunan Yüce Âlemlerin) hakikati; Allah'ın İsimlerinin meydanıdır ki, O Yüce Âlem; yönden ve cihetten münezzehtir. Arz (Yeryüzü) ise;tabiatlar, karakterler ve olaylar âlemi olup O Yüce Âlemin eserlerini, hallerini ve etkilerini kabul edip alarak Allah'ın izni ve idaresi ile türlü varlıkların ve hallerin meydana gelmesini sağlar. Melekleri türlü görevlerle indirir ki, yarattığı tüm varlıkları; hıkmetinin gereği olarak Kendisine has olan idare ve icraatlara onları hazırlasınlar ve Allah'ın sunduğu her şeyi alacak hale gelsinler. Görevin en düzenli ve en hoş tarzda yerine getirilmesinden ve Dünya hayatı son bulduktan sonra İlâhî bilgilerin, hakikatlerin, tüm idare inceliklerinin ve Allah'ın kuşatımının kendisine dayalı olduğu emir âlemi (İlâhî yetki ve yönetim) bir günde dönüp Allah'a yükselir ki, o gün sizin sayıp hesabını yaptığınız günlerin bin senesidir.

۞ ذَلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۞

6.Ayet: Tüm bu anlatılanları Allah Azîmüşşan murad edip icra etti ve her şeyi Kendisinin yönettiğini anlattı; zira size anlatmak istedi ki, Varlığı ve Yüce Huzuru; sonradan olan varlıkların ulaşıp idrak etmelerinden pek uzak Olan O Yüce İlâh (c.c.); kimsenin bilgi ve idrakinin ulaşıp alakası olamayacak olan gaybın (Kendisine özel kıldığı manevî varlıkların, Yüce Niteliklerin ve durumların) Âlimidir,O muazzam gaybı bilendir. Kahır ve Lütuf Sıfatlarından yansıyıp gelen bu görünen âlemi ve içindekilerin tamamını da O (c.c.) bilir. Her şeyi O yarattı ve yarattığının tamamını bilir ve bildiği gibi de hepsine ve her şeye Galib, Hâkim ve daima Üstündür. Bu sebeple yarattığında dileyip seçimini yaparak istediği şeyi yapar ve uygular. Tüm bu anlatılanların Sahibi ve Yöneteni Olan Allah Teâlâ, Rahıîm'dir.O'nun rahmeti; üzerine tecellîlerinin şimşekleri çakan, nûru yansıyan (yarattığı) her şeyi kuşatmıştır.

۞ الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ۞

7.Ayet: Bu sebeple O sonsuz rahmet Sahibi (c.c.); yaratmayı takdir edip var ettiği her şeyi yerli yerince gayet güzel yapmış, yarattıklarına her türlü iyiliklerde bulunmuştur ve türlü ikramlarda bulunmağa devam etmektedir. Sonra tüm yarattıkları arasında insanın yaratılışını; ilk insan Âdem'in bedenini meleklere

çamurdan yaptırarak Âdem'in (a.s.) varlığını başlatmıştır. Çünkü toprak; tabiatlar âleminde temel unsurdur, dilediğini Yapan Yüce Yaratıcının; bol-bol gelen eser ve etkilerini almağa elverişlidir, kabiliyyet ve kapasite bakımından hazırlıklıdır.

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ

8.Ayet: İnsan türünün devamını dilemesi sonrasında da Âdem'in çocuklarının çokça olmasını, peş peşe yaratarak birbirinin yerine geçmesini kararlaştırdı. Âdem'in çocuklarının meydana gelişini; insandan ayrılan iğrenç ve rezil bir suyun özünden başlattı. İğrenç su; çünkü vücudun iğrenç atıklarının çıkıp döküldüğü yerden çıkar ve dökülür.

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ

9.Ayet: Önce topraktan, sonra iğrenç sudan kararlaştırıp var ettikten sonra ona muazzam bir düzen verir, sonsuz kudretini ve muazzam sanatını göstererek gayet dengeli bir halde en güzel bir biçime koyar. Onu düzenli ve dengeli bir bedene sahip ettikten sonra ona Kendi Ruhundan ve Varlığından üfleyerek bütün Güzel İsimleri ve Yüce Sıfatları Kendisinde Toplayan Yüce Varlığına bağlı bir varlık yapar. Ona yaptığı bu ikramından dolayı onu; Kendisine (c.c.) halife olarak her konuda Kendisini (c.c.) temsil edip Adına icraatlar yapmasını sağlar, böylece insan Hak Teâlâ'ya ayna olup O'nun iş ve icraatlarının yansımasına hak kazanır. Tüm bunların sonunda da Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmış olur. (Allah'ın bilgilerine ererek Hakka; Hak, batıla; batıl, iyiye; iyi, kötüye; kötü diyerek Allah'ın emrini emreder, yasaklarını yasaklar, Dînî ve Dünyevî her konuda Allah'ı temsil eder.) Hulasa ey Îman ve İslâm karakteri üzere yaratılan insanlar! İşte bu gayeler için Rabbiniz sizlere; kulaklar ve duygular verdi ki, Allah'ın Varlığını ve Birliğini anlatan Ayetlerini, kesin bilgi ve yüce anlayışları dillendiren delilleri duyasınız.Gözler ve görüşler verdi ki, bütün varlıkları ve kâinatın tüm zerrelerini kuşatan iradesinin ve sonsuz kudretinin eserlerini görüp izleyesiniz.Tüm bunlarla beraber gönüller, sevgi, hoş geçim ve anlayışlar var edip varlığınıza emanet olarak koyarak sizlere ikram etti ki, Allah'ın Varlığının kalıp ve ruhlardan ibaret olarak olup biten her şeye kendilerinden yakın olarak onları nasıl kuşatıp yaşattığını düşünüp anlayasınız, nimetlerini ve ikramlarını inceleyip idrak ederek peş peşe gelen bu sayısız nimetlerin kıymetini bilip şükredesiniz. Bu muazzam nimetlere, pek büyük bağış ve ikramlara rağmen pek az şükrediyorsunuz, haklarını ödemekte ve yaratılış gayelerine göre gerekli yerlere kullanmakta gayet yetersiz kalıyorsunuz.

وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ

10.Ayet: Allah'ın nimetlerine nankörlük etmede, Hakka karşı körlük ve sarhoşluklarında aşırı olduklarından Mekke'nin meşhur inkârcılarından Übey ve beraberindeki münafıklar gibi sapkınlar; öldükten sonra dirilme, Yüce Huzura arz olunup hesap verme ve ceza görmeye dair açıklamaları duyunca bunların olacağını imkânsız görerek ve dalga geçerek dediler ki, bizler ölüp toprakta yok olduktan, darmadağın toz haline gelip toprağa karışarak onun ayrılmaz parçaları olduktan sonra ey akıl sahipleri ve anlayış karakterleri taşıyanlar! Gerçekten bizler; ölmeden evvel olduğumuz gibi yeni bir yaratılış ve var oluş içinde mi olacağız? Yo, asla böyle bir şey olmayacak. Ölüp kemiklerimiz çürüyerek toprak olduktan sonra bizlerden Dünyaya dönüş olmadığı gibi Ahiret ve tekrar diriliş diye bir şey olmayacak. O inkârcılar sırf bu dedikleriyle kalmıyor aksine; kendilerine lütuf ve ikram kovalarını dopdolu nimetleriyle aktararak türlü ikramlarda bulunan Rablerinin Huzuruna çıkmayı ve Ahirette O'na hesap vereceklerini de inkâr edip kâfirliklerini sürdürüyorlar.Dünya hayatı sonunda ölüm Meleğinin Allah'ın emriyle canlarını aldığına da inanmıyorlar.

قُلْ يَتَوَفَّاكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

11.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların şuursuzca söyledikleri sözlerini ve inkârlarını duyduktan sonra Bizim Adımıza onlara de ki, ey gaflet ve sapıklığa batmış olan cahiller! Allah tarafından sizlerin canlarını almak için görevlendirilen ölüm Meleği önce sizlerin ruhlarını alıp işlerinizi bitirecek. Dünyada öldürülüp kabirlerinize konduktan sonra Ahirette tekrar diriltilerek Huzuruna arz edilip hesap vermeniz ve yaptıklarınızın cezasını görmeniz için Rabbiniz ve tüm âlemlerin Rabbi Olan Allah'a döndürüleceksiniz.

وَلَوْ تَرَى إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ

12.Ayet: Ey ibretle bakıp gördüklerinden dersler alan insan! Ahirette tüm yaratılmışın diriltilmelerinden ve dehşetten akılları başlarından gitmiş sarhoşlar ve şaşkınlar olarak Yüce Huzura hesap vermeleri için arz olunduklarında; öldükten sonra diriltilmeyi, hesap verip ceza görmek için Huzura arz olunacaklarını ve Allah'a kavuşup Huzurunda bütün nimetlerden ve tüm yaptıklarından sorguya çekileceklerini inkâr eden o büyük suç sahibi olan zalimleri bir görsen... Rableri Huzurunda aşırı utanma ve tam bir rezillik içerisinde başlarını aşağı eğmiş olacaklar ve tam bir çaresizlik içerisinde şöyle diyecekler: Ey bizleri yoktan var

edip sayısız nimetlerle Yaşatan ve Yöneten Rabbimiz! Bizler Senin nimetlerine nankörlük yapıp bizlerin kurtuluşu için gönderdiğin peygamberlerini inad edip onlara kafa tutarak inkâr ettik. Bugün hak ve gerçeği gördük, Senin ve peygamberleriyin hakkı söylediğini ve onların iddia ettikleri her şeyde doğru olduklarını duyup kabul ettik. Bu sebeple bizleri Dünyaya tekrar geri götür. O zaman kesinlikle Senin beğenip Razı olacağın işler yapar kusursuz görevler icra ederiz. Bizlere gösterip duyurduğun tüm bu gerçeklerin gereği olarak artık bizler; peygamberleriyin getirdiğinin ve Kitabıyın söylediklerinin tamamı hakkında kesin bilgi ve sağlam Îman sahipleriyiz. Evet, ey ibretle (ders almak üzere) bakıp gören! Eğer o vakit onları bir görsen; korkunç bir durum ve dehşetli manzaralar görürsün. (O Gün gelince elbette göreceksiniz.)

۞ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۞

13.Ayet: Allah Azîmüşşan'ın yücelik ve kahır perdeleri arkasından onlara seslenilir ve denir ki, Şimdi kullukla imtihan vakti geçti. Yanlışları düzeltme ve elden kaçırılanları elde etme fırsatları kalmadı. Eğer Biz Dünya hayatında sizlerin Îman ve İslâm'a ermenizi dileseydik(ve sizlere baskı yaparak buna mecbur etseydik); sizlerden her bir kimsenin hidayetini verir; Îman ve İslâm sahibi kılar ve bunda başarılar verirdik. (Fakat Biz kullarımızı kendi isteklerine bıraktık. Sizler Îman ve İslâm'ı dileseydiniz; Biz de türlü kolaylıklar verir, Îman ve İslâm'a ermenizde başarılı kılardık.)Nitekim seçkin Îman ehli kullarımıza kolaylıklar bahşederek Îman ve hidayetler verdik. Fakat sizler ey inkârcılar! Kâfirlik ve nankörlükte ısrar edince Benim tarafımdan söz kesinleşti ve karar gerçekleşti. Şöyle ki, sağlam ilim, icraat ve adil kararım gereği; cinlerden inkâr ederek Şeytanın ordusundan olanları ve kötülüğü emreden benlik ve şeytanlıklarının vesvese ve aldatmalarına kapılarak karakterlerine uygun olarak ezelde verdikleri sözlerini ve sağlam andlaşmalarını unutan insanları (böylece Îman ve İslâm'dan nasip almayan kâfirleri) top yekûn; uğursuz Kâfirler için hazırlanan Cehenneme dolduracağım.

۞ فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۞

14.Ayet: Hulasa ey azgın ve sapkın inkârcılar! Tarafımdan söylenen sözde ve verilen hukmüm ve kararımda asla değişiklik olmaz. Dünyadayken verdiğiniz sözleri unutmanız, zulüm ve sapkınlıklara dalarak Ahiret Günüyle karşılaşacağınızı ve gereğini hazırlamayı unutup terk etmeniz sebebiyle Bugün unutmanızı ve unutup kulluğu terk etmenizin uğursuzluğu olan korkunç azabı tadınız. Hal bu ki, peygamberlerim (a.s.) Bugünü sizlere haber verdiler, kitaplarım konuşup anlatmakta fazlaca ve kuvvetlice uyarı ve açıklamalar yaptı. Fakat sizler; onlara karşı diklenmekte ve unutkanlığı sürdürmekte ısrar ettiniz. Dünyadayken sizlerin

buyruklarımızı unutup bıraktığınız gibi Bugün de Biz; sizleri türlü korkunç cezaların ve azapların içerisine bıraktık. Hulasa sizler Dünyada yaptığınız sürekli nankörlükler, kulluğu terk ve azgınlıklar sebebiyle ebedîlik azabını tadın ve orada ebediyyen kalın. Allah Azîmüşşan bu duruma düşmekten biz kullarını korusun.

۞ إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۞

15.Ayet: Allah Teâlâ; devamlı olagelen âdeti gereği (inkârcılar hakkında açıklamalarının peşinden Îman ehli ile ilgili) şöyle buyurdu: Bizim Ayetlerimize; ancak ve ancak Ayetlerimiz okunduğunda secde etmek üzere kendilerini yüzleri üzere yere atanlar Îman ederler. O Rablerine gayet saygılı olan Mü'minler; Varlığımızı, Birliğimizi, kusursuz ve sonsuz İsimlerimizi ve Sıfatlarımızı gösteren, uyarıcı ve müjdeleyici Ayetlerimize tam bir bükülüşle teslim olurlar. Süratle Ayetlerimizi kabul ederek içerdikleri buyruklarımıza sarılırlar, vaaz ve öğütlerin işaret ve açıklamalarının gereğini yaparlar. Dînin ve aklın kabul etmediği büyüklük taslama ve çalım satarak dolaşmayı ortadan kaldıran tevazu ile Rablerini tesbîh ederler, O'nu tüm noksanlıklardan ve Şânına yakışmayan niteliklerden uzak bilir ve i'lân ederler. Dolayısıyla onlar; Allah'ın (c.c.) Kitabında bulunan hukümlere ve tüm buyruklara karşı saygısızlık göstermezler ve yan çizmezler.

۞ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۞

16.Ayet: Rablerine teslimiyyet ve itaate son derece gayretli oldukları için yataklardan, döşeklerden ve hatta yastıklardan kalkıp uyku ve istirahat yerlerinden uzaklaşarak Rablerine yakarışta bulunup ibadet ederler. Çünkü Rablerinin kahrıyla tutup azab etmesinden korkarlar ve Rablerinin lütuf ve güzelliklerinin gereği olarak affını, rızasını, arındırıp Cennetine koymasını ve sonsuz rahmetini umarlar. Bu sadık kullar; geceleri ibadetle geçirip namazlar kılmakla kalmazlar, kendilerine rızık ve gelir kaynağı olarak verdiğimiz maddî ve manevî mal ve varlıklarından; Bizim Yolumuzda Bize yönelerek cihad edenler başta olmak üzere ihtiyaç sahibi olan Mü'minlere Zekât ve sadakalar verip harcamalar yaparlar. Bu seçkin kullar; tüm zorlukları göğüsleyerek ibadetlerde bulunmayı ve vücutlarını örtecek elbise, açlıklarını giderecek gıda ve zaruri ihtiyaçları dışındaki mallarını vermeyi; tam bir samîmiyyetle sırf Allah'a (c.c.) ermek, O'nu Razı etmek ve kendilerine O'nun rızasını bırakmak için yaparlar.

۞ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

17.Ayet: Bu seçkin kullardan hiçbir kimse; Hak Mevlâ'ları tarafından kendileri için hazırlanıp saklananları; yani gördüklerinde gözlerinin aşırı sevinç nûrlarıyla aydınlanacağı ve gönüllerinin huzurla dolup doyacağı ikramı bilemez. Bilesiniz ki,

bu yüce ikram; Rablerine kavuşup sonsuz kerem ve güzellik Sahibi Olan Yüzünü görmeleridir.

Ey âlemlerin Rabbi Olan Allah! Bizleri; Senden gayriden uzaklaştır ve Sana kavuşup O Kerîm ve pek Yüce Cemâlini görmekle nasiplendir.

Hulasa Allah Azıîmüşşan; onlar için hazırladığı sonsuz nimetlerini; onların yaptıkları kulluklar ve kendilerine Hak tarafında olmayı kazandırdıkları için hazırladı.

۞ أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ۞

18.Ayet: Ey zandan kurtulamayan zalim inkârcılar! Sizler; Allah'a kesin bilgi ve samîmiyyetle Îman eden ve kusursuz iş ve davranışlar olan İlâhî buyrukları icra ederek Îmanını kuvvetlendiren ve gerçek Mü'min olan kimsenin; Îman halkasından ve Îmanı korumak için Dînde bulunan Allah'ın hüküm ve sınırlarından çıkan kâfir gibi olacağını ve onla bir tutulacağını mı zannediyorsunuz? Yo, asla. Gerçek Mü'minlerle, Îman ve İslâm dairesinden çıkan kâfirler eşit olamazlar. Mü'minler sahip oldukları şeref ve olgunluk, erdikleri mertebe ve nimetler bakımından elbette çok farklıdırlar.

۞ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞

19.Ayet: Şöyle ki, Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman eden, tam bir saygı ve bükülme ile kendilerine emredilen salih amelleri (kulluk görevlerini) layıkıyla eda eyleyen Mü'minlere Dünyadaki hayatları son bulduktan sonra Ahirette Me'vâ Cennetleri var. Yani Allah Teâlâ'ya aşkla yakınlık kazananlara tam bir beğeni ve arzu ile sığınıp girecekleri hoş hayat ve güzel gezinti sahaları ile dolu ebedî yurtlar var. Dünyada Îman ve İslâm uğrunda taşıdıkları görevler, çektikleri sıkıntı ve yorgunluklar karşılığında konup istirahat edecekleri ikram konakları ve karargâhları olsun diye...

۞ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا
وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۞

20.Ayet: Allah Azıîmüşşan'a Îmanı terk ederek İlâhî emirlerin ve yasakların gereği olan icraatlardan çıkıp uzaklaşan kâfirlere gelince onların Ahirette dönüp varacakları sığınakları; uğursuz inkârcılar için hazırlanmış olan Cehennem ateşidir. Cehennem içinde ebedî olarak kalacaklar ve asla kurtuluşları olmayacak. Oradan çıkmayı istediklerinde güvenlik görevlileri (acıları artsın diye) onlara mühlet verecekler ve Cehenneme girdikleri kenara ulaşmaları sonrasında baskı ve sıkıştırma ile tam bir aşağılanıp perişan edilerek tekrar ateşe sokulacaklar. O

zaman Allah'ın ilham edip konuşturmasıyla güvenlik görevlileri olan o zebaniler (Cehennemde görevli melekler) tarafından onlara şöyle denecek: Ey inkârda ısrar eden kâfirler! İnkârınız sebebiyle karşılaşacağınızı; peygamberler ve kitaplar uyarıp haber verdiklerinde Îman etmeyip inkârda ısrar ettiğinizin bu ateşin azabını tadınız.

۞ وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۞

21.Ayet: Allah Azîmüşşan; sapıklık içerisinde yaşayan kâfirlerin anlayışlarının bozukluğuna ve karakterlerinin pisliğine kuvvetle işaret ederek şöyle dedi: Yemin olsun ki, onlara Ahiretteki pek büyük azaptan önce Dünyada; kıtlık, zelzele, yakınlarının öldürülmesi, bulaşıcı hastalıklar, savaşta esir edilmeler ve çeşitli sıkıntılar gibi Dünyalık olup çok acı ve pek şiddetli olan Ahiret azabına göre hafif olan azapla azab ederiz ki, ayrılıkçı kâfirliklerinden ve sapıklıklarından vazgeçip, Bizim kudretimizin ve Ahirette vereceğimiz azabın; gördükleri azap ve sıkıntılarla kıyaslanamayacak kadar büyük olduğunu anlayarak küfür ve şirkten kurtularak Îmana yönelip İslâm'a ersinler. Fakat seviyesizlikleri sebebiyle hiçbir şey anlamadılar, tevbe ederek Îmana dönmediler. Aksine içinde bulundukları zulüm ve sapıklıklarında inad edip taşkınlık göstererek ısrar ettiler.

۞ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ۞

22.Ayet: Kendisine; kâfilikten kurtarılıp Îman ve İslâm'a erdirilmesi için Rabbinin Ayetleri okunup da onları duyduktan sonra yan çizip uzaklaşan azgından Allah'a karşı daha zalim ve daha terbiyesiz kim olabilir? Bundan daha zalimi olamaz; çünkü Ayetleri duyduktan sonra onlar hakkında düşünüp manası üzerinde fikir yürütmeden derhal inkâr edip Onları okuyan Peygambere; yalan söylüyorsun diyerek Allah'ın indirdiğine karşı diklenmiş, şânına yakışmayan saçmalıklarda bulunmuş ve inatla uzaklaşıp sapıklığına devam etmiştir. Bilesiniz ki, Biz; bu gibi günah ve suçlarında ısrar eden ağır suç sahibi kâfirlerden intikam alacağız. Bu ve bu gibi zalimler; nasıl ki, daima suç işleyen ve kâfirlikte ısrar ederek ceza ve intikamımıza uğrayanların en zalimleri olunca elbette bunlara vereceğimiz ceza ve görecekleri intikam çok daha korkunç olacak. Onları daha sonra Cehennem ateşine sokup hor ve hakir edilerek orada ebedî olarak bırakacağız. Çünkü bu azaptan daha kötüsü ve daha dehşetlisi olmaz. Zulümleri fazla olduğu için azapları da korkunç ve fazla olacak.Allah Azîmüşşan bizleri ve tüm kullarını o ateşten korusun.

۞ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ۞

23.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sana indirdiğimiz Kitabın Kur'an'da inkârlarında ısrar eden şirk ehli kâfirlerden intikam alacağımıza dair tehdidle

haber verdiğimizi gerçekleştirmeyeceğimizi ve bundan vazgeçeceğimizi zannetme.Kesin olarak bil ki, Kardeşin Mûsâ Peygambere düşmanlarından intikam alacağıma dair verdiğim sözü yerine getirdiğim gibi en kuvvetli şekilde Sana verdiğim sözü de yerine getirerek o ısrarcı kâfirlerden intikam alacağım. Çünkü Kardeşin Mûsâ Kelîm'e (Allah'la konuşmasıyla Meşhur olan Mûsâ'ya a.s.); Sana Kur'an'ı verdiğimiz gibi Tevrat Kitabını verdik. Senin Kitabında Sana; kâfirlerden intikam alacağımıza dair söz verdiğimiz gibi Onda da ve hatta kitap ve sahifeler verdiğimiz peygamberlere de kitap ve sahifelerinde azgın kâfirlerden intikam alacağımıza dair sözler verdik. Hulasa Mûsâ (a.s.) ve peygamberlerden herhangi biri sözümüzü gerçekleştireceğimize dair asla şüphe ve tereddüd etmedi. Bu sebeple sözümüzü yerine getireceğimiz hususunda Sen de asla şüphe etme. Onlar şüphe etmeyince; Sen şüphe etmemeğe daha Layıksın. Kesin olarak bil ki, tehdidle haber verdiğim ne ise onunla muhakkak karşılaşılacak. Bizimle özel bir konumda konuşmağa erdirdiğimiz Mûsâ elbette hiç şüphe etmedi. Sen Sevgili Kulumuz da aynen öyle şüphe etmezsin. Bu tehdidleri ihtiva etmesine rağmen (fazlaca müjdeleri ve buyrukları da ihtiva etmesiyle) O Tevrat'ı İsraîl Oğullarına hidayet kaynağı kıldık. Onları kesin bilgilere, yüksek hakikatlere ve yüce anlayışlara erdiriyordu. Aynen Onun gibi Kitabın Kur'an'ı da hidayet Kaynağı yaptık. Hatta Bu Kur'an elbette daha kapsamlıdır.

۞ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ۞

24.Ayet: O gün İsraîloğulları nasıl öyle olmazlar? (Her konuda Mûsâ'ya destek veren) o insanlar elbette seçkin kullarımızdandı. Onlardan biz önderler var ettik. Onlar Îman ve İslâm'da olgunluğa eren insanlar olarak halkı Îman ve İslâm'a erdiriyorlardı. (İçlerinden seçip peygamber yaptıklarımız) vahyimiz ve emrimizle insanları Hak Yola erdirip irşada erdiriyorlardı. O seçkin kullar; Yeryüzünün her bir yanında Hak Da'vayı yüceltmek, Dînin kurallarını yaymak, Tevhıîdin esaslarını ve kesin bilgileri insanlara açıklamak hususunda ölmeyi ve öldürülmeyi dahi göze alarak her türlü görevleri üstlenmek ve türlü sıkıntılara katlanmak suretiyle tam bir kararlılıkla kendilerine bu görevleri yükleyip sabredince onlara sayısız ikramlarda bulunduk. Hem onlar;ne diledikse onu var edip açığa koyma hususunda gelen ve sonsuz kudretimizi gösteren Ayetlerimize kendileri kesin olarak Îman edip teslimiyyet gösterirler. Asla tereddüd ve bocalama yaşamazlar.

۞ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۞

25.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Sen; Rabbiyin Ayetlerine kesin bilgi ile Îman edip onları tam olarak kabullenmeğe o seçkin kullardan daha uygun ve daha liyakatlisin. Çünkü Rabbin Seni; türlü kerametlerle, tabiat kurallarını ve inkârcıların

bilgi ve belgelerini alt-üst eden her çeşit üstün Mucizelerle yetiştirip yönetmektedir. O Yüce Rabbin; kesin hukümlerin verilmesi, her şeyi gayet açık olarak ortaya konması, haklı-haksız, suçlu ve suçsuz herkesle ilgili kararların verilmesi için hazırlanan Kıyamet Gününde Hak ehli olan Mü'minlerle, bâtıl ve boş dava peşinde koşan kâfirler arasında Kendi sağlam hukümleri ile hıkmeti gereği en güzel kararları verecek, Dînî konularla ve kesin yüce bilgilerle ilgili tartıştıkları hususlar hakkında kesin ve açık hukümleri vererek her şeyi çözecek. Böylece hak ve gerçek tam olarak açığa çıkacak. Mekke ehli olan kâfirlere (ve onlar gibi inkârcılara) geçmiş kavimlerden pek çoğunu inkârları sebebiyle helâk ettiğimize dair haberler gelmedi mi ki, gaflet ve inad uykusundan uyanmadılar. O zalim inkârcılar da tıpkı bunlar gibi sahip oldukları mala, servete ve makamlara aldanarak büyüklük taslayıp kafalarını kasarak yürüyorlardı. Hal bu ki, bu inatçılar; ticarete gidip gelirlerken ve göçleri esnasında onların; kahır ve musibetlerimizle yıkılıp dağılmış olan evlerini, yurt ve yuvaları üzerinde gezip dolaşıyorlar.

۞ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ۞

26.Ayet: Hiç şüphesiz onların gelip geçmelerinde, kahrımıza uğrayıp yıkılan o harabelerde ve gelen belalar sebebiyle terk edilmiş olan o memleketlerde; istediğimizi yapmağa gücümüzün olduğuna, bu güç ve kudretimizin sonsuzluğuna, kahır ve intikamımızın şiddetine apaçık Ayetler ve kesin deliller var. Bu kadar Ayetlere, delil ve belgelere rağmen uyarıları duyup açıklamalar üzerinde düşünerek cehalet çukurlarından ve sapıklık derelerinden kurtulmak için iyice araştırma yapmayacaklar mı? Eğer bu denenleri yapsalar elbette İman ve İslâm ehli olmak, yüce keramet ve değerlere ermek nitelikleriyle nitelenirler.

۞ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ

27.Ayet: Bu inatçı inkârcılar Bizim kusursuz ve sonsuz hıkmetimizi, kudretimizin mükemmelliğini ve neler dileyeceğimizi görüp anlamadılar mı?Bakınız Biz Azıîmüşşan; lütuf ve rahmetimiz makamından suyu nasıl sevk ediyoruz? Eşsiz kararlar ve pek hoş icraat ve yönetimlerle yerden bulut ve buhar dumanlarını yükseltiyoruz. Kümeler halinde bulutlar var ederek o bulutların aralarından ve içerisinden damlalar halinde sular meydana getirerek yağmur sularını kuru toprağa gönderiyoruz.Kuruyup ölmesi sebebiyle bitkileri kırılıp yok olmuş olan o topraktan su sebebiyle türlü ekinler ve tahıllar çıkarırız. Çıkan o ürünlerden insanların evcil hayvanları samanlar ve yemler yerler. Kendileri ekinlerin tanelerinden unlar ve türlü yiyecekler elde edip yerler. Bu inkârlarında ısrar eden nankörler bunları

görüp idrak etmiyorlar mı ki, sonsuz kudretimize, eşsiz hıkmetlerimize ulaşmak ve anlamak için bu eserlerden yol bulsalar. (Akıllarını işletip Îman ve İslâm sahibi olsalar.)

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

28.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O inkârcılar Senden Bizim (Mealen): Hiç şüphesiz Senin Rabbin; insanların ayrılığa düştükleri her şeyle ilgili açık ve net hukmünü vererek hakkı ve tüm gerçekleri ortaya koyacaktır. Sözümüzü duyduktan sonra dalga geçerek diyorlar ki, Senin iddia ederek bizlere haber verdiğin; her şeyi açıp ortaya koyacak olan Rabbiyin Hâkimliği ne zaman olacak? Ey Muhammed (s.a.v.) ve Arkadaşları! Eğer iddianızda doğru iseniz ispatlayın da bizler de sizin gibi Îman edip ona hazırlık yapalım.

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ

29.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara cevap olarak de ki, iyilerin ve kötülerin, iyilik ve kötülüklerin birbirinden ayıklanıp seçilmesi ve herkesin hesabı görülüp yaptığının karşılığını alması için hazırlanan Kıyamet Gününde; fatihler Fatih'i ve hâkimler Hâkimi Allah Azîmüşşan'ın hukümleri ve kararları pek açık bir tarzda ortaya koyduğunda; Dünyadayken Allah Teâlâ'ya ve O'ndan gelen haberlere inanmayan kâfirler Kıyamette elbette büyük küçük her şeye Îman edecekler ama O Gün o kâfirlere Îman etmeleri hiçbir fayda vermeyecek. Onlara göz açtırılmayacak, Allah'a Îman ettik, tüm emirlere sarılıp yasaklardan kaçınarak peygamberleri, kitapları ve Dînin bütün hukümlerini tasdik edeceğiz demelerine bakılmayacak ve asla bırakılmayacaklar. (Derhal cezaları verilip Cehenneme sevk olunacaklar.)

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ إِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ

30.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Tüm bu uyarılara rağmen gaflet ve sapıklıklarına devam edip taşkınlıklarında inad eden o kâfirlerin saçmalıklarından yüz çevir, dönüp bakma ve onları irşad edip Îmana erdirme kararından vazgeç.Onların sapıklık ve gaflet çöllerinde kaybolmalarından ve kâfirliklerinde ısrarlarından sonra Sana yardımımızı, onlara üstün gelerek zafer elde edeceğini bekle. Tabii ki, onlar da aynen Seni yenip zafer kazanacaklarını bekliyorlar.

Ey Rabbimiz! Üzerlerimize sabırlar yağdır. Yolunda ayaklarımızı sağlam tut ve bizlere; kâfirler toplumuna karşı yardım et ve üstün getir.

SECDE SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey Tevhıîdin Yoluna yürümeğe yönelerek yolculukyapan, iki yanın arasında bulunan ve düşmanların en büyüğü olan düşmanla (kendi varlığın ve benliğinle) savaşan sofî! Sana gereken; Dînî emirler ve farzlar olarak gelen görevleri üstlenmekte ve tüm kulluk icra ederken karşılaştığın zorluk ve yorgunluklarda son derece sabırlı ve tahammülü olmalısın. Tabii alışkanlıkları da terk etmelisin. Özellikle uğraşıp üzerinden atman zor olan hususu yani; nefs-i emmareni (ruhunda ve karakterinde Dünyevî kötülüklerin etkisiyle meydana gelip gelişen ve daima kötülüğü emreden benliğinin) alt ederek ezilip sinmesini başarmalısın. Bu ise ancak işlerini Allah'a ısmarlayıp O'ndan yardım beklemen suretiyle Hakkın açığa çıkıp onu yenmesiyle mümkin olur. Bu uğurda Rabbiyin Sana müjdeleyip haber verdiği gerçekleştikten sonra; (Allah yolunda onunla savaşman neticesinde artık sana teslim olur.) tüm iktidarıyla emrine girer ve kararlarına boyun eğer. Allah tarafından başa gelen tüm hukümlere, kaza ve kadere razı olur, kaçınıp yan çizmeksizin itaatte bulunur. Artık sana gereken Rabbine teslim olup daima razı olmakta kararlılığa ulaşmandır. Böylece bu nefsin;mutmeinne (her hususta Rabbine ve O'nun Dînine yatkın)olur ve kötülükleri bakımından tamamen yok olarak kendisinde Dünyalık bir şey kalmaz. Öyle ki, tamamen Hak Ma'bûd Olan Rabbinin varlığında yok olur. O zaman öyle bir ebedîliğe erer ki, kendisine bir daha yok olma ve son bulma adına bir şey ilişmez.

Ya Erham er rahımîn (ey merhametlilerin En Merhametlisi)! Katından bizlere öyle bir cebe (tutup çekme) ikram eyle ki, bizleri maddî ve Dünyalık kimliğimizden kurtarsın, varlıklarımızı Senin Manevî Varlığında yok etsin.

AHZAB SÛRESİ

Bu Sûre Medîne-i Münevvere'de inmiştir. Müttefik kâfir guruplarından (ahzabdan) bir araya gelmiş olan, İslâm'ı, Müslimanları ve İslâm Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizi yok etmeğe gelen korkunç bir ordunun durumu, onlar karşısında Mü'minlerin ve münafıkların tutumu, Allah Azıîmüşşan'ın; Sevgili Rasûlüne ve tüm Müslimanlara yardımı anlatıldığı için bu ad verilmiştir.

AHZAB SÛRESİNİN TEFSÎRİNE GİRİŞ

Pis arzuların ve bâtıl görüşlerin tehlikelerle dolu sahalarından kurtularak takvâ (Dînî ve Dünyevî her konuda Allah Azıîmüşşan'a ve O'nun Rasûlüne ters düşmekten varlığını ve kendisine aid olan herkesi ve her şeyi koruma) makamına eren, Dünya arzularına kapılmaksızın, Dünyalık hiçbir şeye değer vermeksizin ve hiçbir şeyine aldanmaksızın Yüce Mevlâ'sına dönerek sadakatle kulluk yapan kimseye şu husus asla gizli kalmaz: Hak Yolda kararlı, Allah'tan gelen her şeye mutlaka razı olma makamına eren kimsenin sırf Allah'a yönelmesi, bollukta, darlıkta, nimetler içerisinde bulunduğunda, bela ve sıkıntılara girdiğinde daima işlerinin tamamını Allah Teâlâ'ya ısmarlayarak O'nun ezelî hukmünün kudret ve yönetiminden başına gelen her şeye razı olup O'na teslim ve buyruklarına yatkın olmalı.Allah Azıîmüşşan'ın manevî ilhamlarını, uyarı ve öğütlerini gözetleyip beklemeli. Çünkü maddî elbise ve niteliklerden soyunup çıkan manevî elbise ve niteliklere bürünecektir. Artık bu çalışmayı yapan kimsenin ücreti Yüce Rahman tarafından ödenecek, yaptığı işler O'na yapılmış olacak, durumu; ilk baştaki durumuna (yani ilk yaratıldığında onun için Allah'tan başkası yoktu ve yine sırf O'na) dönmüş olacaktır.Böylece Allah'ın korumasına ve hımayesine erişmiş ve daima korunmuş olacak. Bu sebeple bu kimse için muhakkak Allah Azıîmüşşan'ı Vekîl (her konuda ve her hususta Avukat) edinmesi gerekir. Her konuda Allah Teâlâ Kefîlim ve O (c.c.) bana yeter demesi lazım. Böylece tüm işlerini O'na ısmarlayıp (sırf O'nun buyruklarını yapıp) O'nun ilhamlarını (emir ve buyruklarını) ve ardından da lütuf, nimet ve bahşedeceği ikram sofralarını beklemeli. Çünkü Allah Azıîmüşşan O'nun her halini ve bütün ihtiyaçlarını Bilen, yetiştirilip geliştirilmesinde sonsuz hıkmetlere, sağlam ilim ve icraatlara Sahip Olandır. Artık böyle bir insan için; sonsuz ilim, huzur ve seadet kaynağı olan hukûm ve hıkmet Sahibi Olan Allah Teâlâ tarafından kendisine ilham edilip söylenenlere uyup teslim olmaktan ve sadakatle itaat etmekten başka bir yol yoktur. Zira Allah'tan başkasına yönelmeyi kalbinden silip yok edecek olan İlâhî ilham ve uyarılar olacaktır. Nitekim Allah Teâlâ; Sevgili Rasûlünü (s.a.v.) ve tam bir ihlâsla O'na (s.a.v.) İman edip uyarak O'nun (a.s.) ahlakıyla ahlaklanan kimseleri yetiştirip geliştirmek, eğitip öğretmek ve en güzel niteliklere sahip etmek için uğur ve bereket vesilesi olmasını dileyerek Yüce Adıyla başlayarak seslendi:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Sevgili Kulunu En Büyük Ahlakla tüm yaratılmış arasından seçerek O'nu Peygamber Yapan Allah Adıyla... Allah (c.c.) O'nu değerlilerin En Değerlisi kılmak, büyütüp yüceltmek tarzında Dünyada O'na türlü olgunluklar vesayısız üstünlükler ikram

edip sonsuz rahmetini Bağışlayan Rahman'dır. Allah (c.c.) Ahirette; Rabbinden her konuda razı olup kusursuz teslimiyette bulunmasıyla O'nu Razı etme makamı olan Makam-ı Mahmud'a ve doğruluk makamı olan sıdk makamına erdirmekle pek büyük rahmet ve ikramlarda bulunan Rahıîm'dir.

۞ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۞

1.Ayet: Ey Allah'ın Sevgilisi olmakla şöhret bulan, O sonsuz ilim ve hıkmet Sahibi tarafından desteklenen Peygamber! Peygamberlik dairesi içerisinde nebî ve rasûl tüm peygamberlerin Sonuncusu, bu yüce görevi Sonlandırıcı, İnsanlığın tamamından beklenen üstün nitelikleri ve ahlakın tüm güzelliklerini Tamamlayıcı, Allah Azîmüşşan'ın Dînini tesis edip kurumsallaştırarak kusursuz bir tarzda İcraatçı En Büyük ve En Yetkili Peygamber olarak Senin Bu peygamberliğinin gereği; takvâ (Varlığını, tüm emanetlerini, insanlığı ve tüm yaratılmışı bozuk görüşlerden ve pis arzulardan korumak) ve korunmaktır. Böylece O'na (c.c.) sığınıp hımayesine alınmış olacaksın. Düşmanların Sana saldırdığında ve herhangi bir anda bela ve musibetlerin indiğinde daima O'na güvenerek hakkıyla O'na sığın, razı olmadığı her şeyden, tüm yasaklarından ve haramlarından kaçın. Böylece her zarardan ve zararlıdan, bilhassa O'na ters düşmekten, gazap ve azabından korun. Hiçbir an ve hiçbir durumda kâfirlere ve münafıklara bükülme ve onlara asla kulak asma. Onlar açıkta oldukları meydanlarında, saklı ve gizli bulundukları her yerde Sana olan düşmanlıklarını sürdürüyorlar. Onların pis arzularına, bozuk ve boş görüşlerine asla takılıp kalma. Allah'ın Sana verdiği kabiliyetinde ve o kabiliyetin gerektirdiği üstün kulluk hizmetlerinde, iş, icraat mal mevki ve her türlü imkânlarında, özellikle lütuf ve rahmeti olarak Sana bağışladığı sonsuz nimetlerde ve tamamının tasarrufunda; Senin Yegâne Refîkın Olan Allah'ın rızasını ve O'na kavuşma şerefine ermeyi ara ve daima bunları iste. Bilesin ki, kullarının durumlarını Düzelten Allah (c.c.); Senin kabiliyetini ve onun neler gerektirdiğini her şeyi kuşatan yüce ilmiyle Bilen, Sana lazım olup Sana yaraşan her konuda sonsuz hıkmet ve kesin kararlar Sahibi Olandır.

۞ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۞

2.Ayet: Seni desteklemek, iş, icraat, durum ve yetkilerini yönetip yürütmek için Rabbinden Sana vahyedilip okunan ve anlatılan Kur'an'a uy. Asla Sana düşmanlıklarını sürdüren o hainlerin saçmalıklarına uyma, Sana zarar vermek için tuzaklar kurup hilelere kalkışmalarına aldırma. Bilesin ki, Seni ve onları gözetip Gören Allah (c.c.); yaptıklarınızın tamamından Haberdardır. Onların Sana öfkelenip öldürülmen için işe yaramayacak olan gizli faaliyetlerini, bozuk zan ve düşüncelerini bütünüyle bilmektedir. Allah (c.c.) Sana yeter, onların şerlerini daima

üstünden atar ve hilelerini geçersiz kılıp Seni onlara üstün getirir. Herkes bilsin ki, Senin Dînini bütün dînlere ve tüm rejimlere üstün getirecektir.

﴾وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكٖيلًا﴿

3.Ayet: Ey Allah'ın himayesine sığınıp daima O'nun (c.c.) korumasında olan! Allah Azıîmüşşan'a tevekkül et (O'nu her şeye ve herkese karşı Avukat edin), Sana farklı lütuf ve ikramlarda bulunacağına güven. Sana Vekîl olarak; Senin tüm durumlarını ve bütün Varlığını gözetip korumakta Allah yeter. Sana zarar vermeğe yönelen ve saldırılarda bulunan tüm hainlere karşı Sana sahip çıkarak Seni onların kötülüklerinden ve her türlü planlarından korur. Sen Kendin tam bir ihlâsla Rabbine yönel, kalbiyin yüzüyle Gerçek Kıble'den ibaret Olan O'nun pek değerli Yüzüne yönel. Asla bir başkasına yönelme, O'ndan gayrisini aklına dahi getirme. Çünkü bir kalbin ancak ve ancak sadece bir varlığa yönelmesi mümkin olur. (Bu sebeple Tek O'na yönel.)

﴾مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فٖي جَوْفِهٖ وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمُ اللَّائٖي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ اُمَّهَاتِكُمْ
وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَاۤءَكُمْ اَبْنَاۤءَكُمْ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْ وَاللّٰهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبٖيلَ﴿

4.Ayet: Bu yüce hıkmetten (ezelî sağlam bilgi ve ebedî kesin gayeden) dolayı; tüm iş ve icraatlarında sağlam bilgi ve faaliyet Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan her ne kadar her bir kimse için iki göz, iki kulak, iki el vs. yarattı ise de hiçbir kimsenin içine duyu ve idrak sağlayan iki kalb yaratıp koymadı ki, bir insan birden fazla maksada yönelsin, bir anda ayrı kıblelere dönsün. (Allah Teâlâ her bir kimsenin içinde bir kalb yarattı. Mademki, her bir insan içinde bir kalb var o halde bir varlığa yönelebilir. Kişinin yönelmesi gereken Varlık ise; kimseden yardım almadan ve hiçbir şeyden bir parçaya ihtiyaç duymadan kendisini yoktan Var eden Tek Yaratıcı ve Tek Ma'bûd Olan Allah'tır. Sizlerin hanımlarınıza zıhar yaparak; yani arkan annemin arkasına benziyor, sen bana haramsın diyerek)onlara sırt dönüp kendilerinden uzaklaştığınız eşlerinizi de (siz böyle dediniz diye) Allah (c.c.) anneniz yapmadı ve bu maksadlarınızı geçerli saymadı. Zira annelerinize yaklaşmak ve o maksadla yataklarına girmek ağır haram olduğu gibi eşleriniz bu gibi saçmalıklarla sizlere haram olmaz.

(Cahiliyye döneminde müşrikler eşlerine bu tarz sözlerde bulunup onları kendilerine haram sayarlar ve evlerinde baskı altında tutarlardı. İslâm'ın ilk zamanlarında bazı Müslimanlar buna devam edince Allah Teâlâ o hanımların yine helal eşleri olduğunu, ancak bunu yapanların aralıksız iki ay keffaret orucu tuttuktan veya ona karşılık fidye verdikten sonra dönmelerini gerekli kıldı. Bu konu inşâAllah Mücadele Sûresinde gelecek.) Yine aşırı sevgi duyup oğlum diye

çağırdığınız ve evlad edindiğiniz yabancıları da Allah (c.c.) asla çocuklarınız saymadı ve çocuklarınızın hukukunu onlara uygulamanızı sizlere yasakladı. Zira çocuk kendi babasının varisidir ama yabancı bir kimse ona varis olamaz, malından miras alamaz. Yine bir kimse yabancı birine oğlum demekle onu ailesi içerisine sokamaz. Bu konuda da asla öz çocuk gibi olamaz. (İslâm'da yardımlaşma ve dayanışma var.) Yabancıyı evlad edinme yok. Anlatılan bu üç husus ağzınızdan çıkıp yayılan, sadece sevgi ve dostluğa dayanan, aslı olmayan boş sözlerdir. Sizlerin işlerinizi yönetip durumlarınızı Düzelten Allah Azıîmüşşan; sizleri eğitip irşad etmek, durumlarınızı düzeltip düzenlemek için Katında hak ve gerçek olan hüküm ve kuralları konuşuyor. Elbette sizlere hakkı söyleyip gerçeklere erdirir. Zira O (c.c.); Rabbiniz ve Ma'bûdunuz olmakla sizleri ve kurtuluş Yolundan sapan tüm kullarını her türlü olaylarda ve alınacak kararlarda Düzgün ve Sağlam Yol olan İslâm'ın Hayat Tarzına erdirmeğe muktedir Olandır.

۞ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ

وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا۞

5.Ayet: Rabbinizin oğulluk ve evlatlık edinilenler hakkında hüküm ve buyruklarını duyduktan sonra artık onlara gerçek babalarının adlarıyla ve kendi adlarıyla çağırın. Herkesi babasına nispet etmek ve babasının adıyla çağırmak Allah katından en adaletli ve en doğru olandır. Mü'minler arasında doğru olan da budur. Yalan ve iftiraya mahal kalmaz. Çünkü çokça görülmektedir ki, bazı kimseler kendilerini oğul edinenlere nispet ediliyor, o da öz oğlu gibi mirastan pay almak istiyor. Bu sebeple ey Mü'minler! Sizlere gereken, herkesi kendi öz babasıyla çağırmanızdır. Hiçbir kimseyi; babasından başkasına aid görmeyin. Eğer babalarını bilmiyorsanız, o zaman Dîn kardeşim diye çağırın. Çünkü onlar da diğer Mü'minler gibi kardeşleriniz ve dostlarınızdır. Hulasa onlara; arkadaşım, kardeşim, dostum diye seslenin. Yanılmanızda ve dalgınlıkla yaptığınız hatalarda bu yasak hukmü öncesi ve sonrasında sizlere günah yok. Fakat kalpleriniz kasden yaptığında ve içinizden tasarlayarak konuştuğunda sorgulanıp cezalanırsınız.Çünkü kasıtlı olarak başkalarını veya kendilerinizi o kimselere baba olarak dillendirmeniz iftiralara ve hakların çiğnenip yok olmasına sebep olur. Allah Azıîmüşşan; yanılan ve dalgınlık yapan ama sonradan hatırlayıp tevbe ederek yanlışını düzelten kulları için Ğafûrdur (kusurları örtüp günahlardan Arındırandır) ve Rahıîmdir (tevbeleri kabul edip kullarının yanlışlıklarını yok eden ve ihtiyaçlarını temin edendir).

۞النَّبِيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَى أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا۞

6.Ayet: Sonsuz rahmet ve ikramlar Sahibi Olan Allah Azîmüşşan; tüm ümmetlerin peygamberlerine edepli, terbiyeli ve son derece saygılı davrandığına işaret etti. (Ümmetlerin her türlü saygısına layık olan o yüce önderler a.s.) Allah (c.c.) tarafından türlü Mucizelerle ve olağanüstü hallerle onları eğitip yetiştirmek ve olgunlaştırmak için gönderilmişlerdir. Dolayısıyla onlara peygamberlerine (a.s.) karşı edepli, terbiyeli ve son derece saygılı olarak hizmet etmelerini emretti. İnsanlar; peygamberlerine elbette son derece saygılı olup güzel davranışlarda bulunacaklar. Çünkü her bir peygamber (a.s.) ümmeti için; çocuğuna karşı son derece şefkatli ve pek tutkun baba gibidir. Hatta peygamberler (a.s.); babaların en hayırlılarıdır. Çünkü insanları; kendileri için en yararlı olan yaşadıkları Dînin ebedî hakikatlerinden ibaret olan en yararlı görevlerine ve o görevleri yerine getirmek neticesinde ebedî seadetlere ve pek yüce mertebelere erdirirler. Bu sebeple her ümmetin bütün fertlerinin peygamberine (a.s.)karşı nesepçe babaları olan zatlara karşı yapmaları gereken haklarının kat-kat fazlasıyla son derece tevazulu ve teslimiyetli olmaları gerekir. Zira öz babalarının kendilerine bakım ve yetiştirme görevleri sonlu ve sınırlıdır. Ama peygamberlerin eğitim ve yetiştirmelerinin eserleri ve kazançları kalıcı ve ebedîdir. Ahirette ulaşacakları sonsuz mükâfaatlar da yine peygamberlere (a.s.) varıp dayanır.

Hiç şüphesiz ki, bizim Peygamberimiz (s.a.v.); peygamberlerin (a.s.) En Üstünü ve yetiştirme bakımından En Olgunu ve En Mükemmelidir. Bu sebeple O'nun manevî babalığı En Mükemmel, ümmetlerin en üstünü olan Ümmetine karşı şefkati ve merhameti en tam ve en bol olandır. İşte bu yüzden Allah Azîmüşşan buna işaret ederek şöyle dedi: Yaratılmışın tamamına ahlakın tüm güzelliklerini, Dînin bütün hukümlerini, Îman, İslâm ve kesin bilgilerin bütün açık kurallarını tamamlayıp insanlığın sergilemesi lazım gelen bütün üstün nitelikleri ve kulluk görevlerini tatbik etmek için Gönderilen Bu Sevgili Peygamber (s.a.v.); Mü'minlere canlarından daha yakındır, O'nun tarafında olmayı ve yanında bulunmayı canlarına tercih etmeleri onlara hak bir görevdir. O'nun huzur ve mutluluğunu her şeylerinden üstün tutmaları gerekir.Çünkü Peygamberin (s.a.v.) Ümmetinin şahıslarını ve varlıklarını yetiştirip eğitmesi ile ilgisi; şefkat sahibi ve çocuğunu (tüm zarar ve zararlılardan hatta) lüzumsuz olan her şeyden koruyan babanın ilgisi gibidir. (Babanın çocuk üzerinde hakkı pek büyüktür.) Allah'ın ona yardım edip güçlü kılması ve başarılar vermesiyle çocuğunu yetiştirir, çocuğunun yıkılıp yok olmaması, geçici de olsa Dünya hayatının (canının) çocuğu bırakıp gitmemesi için

koruyup kollar ancak tüm bu terbiye çocukların bedenlerine aid olan koruyup kollamaktır. Peygamber (a.s.) onları ebedî hayata (ve sonsuz mutluluklara ve yüce mertebelere) erdirmek içindir. Bu ikisi arasında ne kadar fark olduğu açıktır. (Bu sebeple Peygamberin hakkı hiçbir kimsenin hakkıyla kıyaslanamaz. Tıpkı Dînin Dünya ile kıyaslanamayacağı gibi.)

Peygamberin (s.a.v.) Hanımları (r.a.); ümmetin öz Anneleridirler. Yani Peygamberin (s.a.v.) terbiye ve eğitimi tüm hakları ihtiva ettiği, Ümmetin Babası olduğu da tam olarak anlaşıldıktan sonra bilinmelidir ki, O Sevgili Peygamber, En Merhametli Önderin evinde, koruması altında bulunan ve O Yüce Rasûle hizmet etmekle şereflenen Hanımları (r.a.) Ümmetin Dînde Anneleridirler. Onların (r.a.) haramlığı ve saygınlığı öz annelerin haramlığı ve saygınlığından çok daha büyüktür. Onlar (r.a.) Yüce Peygamberle beraber bulunma şerefine yaraşır ve yakışır hallerde bulunmakla kendileri çok değerli ve saygındırlar.

Bunun için ileride gelecek olan Ayetinde Allah Teâlâ mealen şöyle buyurmuştur: Ey Mü'minler! "O'nun (s.a.v.) ölümünden sonra Hanımlarını nikâhlamağa kalkışmamalısınız. Bu Allah katında (diğer günahlara benzemeyen) pek büyük bir günahtır". (Ahzab Suresi 53. Ayet.)

Ey kulak sahibi olup duyup dinleyen Mü'minler! Peygamberinizin En Hayırlı Baba, Hanımlarının En Değerli Anneler, Allah'a (c.c.), Rasûlüne (s.a.v.) ve Îman esaslarının tamamına inananların Dîn kardeşleriniz olduklarını duyup anladıktan sonra zannetmeyiniz ki, Efendimizin Baba oluşu, Hanımlarının Anne oluşları ve İnananların kardeş oluşları miras hukümleri, kişilerin ırkları ve kan bağı (ailevî bağlar) ile ilgili hukuklarına da karışırlar. (Dîn kardeşleri birbirlerine mirasçı olmazlar. Diğer pek çok konuda da öyledir.) Bunun aksine akrabalık ve soy yoluyla yakınlık sahibi olarak doğup meydana gelişleri birbirine dayananlar miras alma ve pek çok hukukî meselede birbirlerine; Dînde kardeş olan ama soy bakımından yabancı olan Medîneli Ensardan ve Mekke'den göç edip gelmiş Muhacirlerden (tüm Dîn kardeşlerinden) daha yakındırlar ve Dînen hak sahibi bunlardır. Bu yakınlar (baba-ana, ata, evlad, torun, kardeş...) içlerinden ölenlerin bıraktıkları malları miras yoluyla alırlar. Erkekler olsun, kadınlar olsun alacakları pay bakımından farklı konumdadırlar. Miras hakkına sahip olanların sehimleri (mirastan nasıl bir pay alacakları) içerisinde her şeyin bulunduğu Levh-ı Mahfuza ve Allah'ın her şeyi kuşatan ilmine uygun olarak (özetle bir ifade ile) Allah'ın Kitabı Kur'an'da belirlenmiştir. Ancak ey Mü'minler! Dostlarınız olan Mü'min kardeşlerinize vasıyet yoluyla vs. yapacağınız iyilikler müstesnadır. Yapılacak olan iyilik ve vasıyet mirasçıların haklarına tecavüz etmemeli, Dînen kabul edilir ve güzel bir tarzda olmalı. Öyle ki, ölecek olan şahıs soy bakımından yabancı olan ve akrabası olmayan fakir kişilere malının üçte birinden fazla vasıyet edemez, kendi mirasçılarını

maldan mahrum koyamaz. Vasıyeti Dînen belirlenmiş şekilde çıkarıp vermek sizlere okunan Kur'an'da yazılıp satırlara geçmiştir. Önceki peygamberlere inen tüm kitaplarda da yazılıydı. Kendisine; vasıyeti yerine ulaştırılması emanet edilen şahsın bırakılan maldan Allah'ın Kitabında ve Dîninin hukümlerinde yazılı olduğu gibi alıp ön görülen fakirlere vermesi gerekir. (Vasıyet edilen maldan mirasçılara verilmez. Çünkü Zekât gibidir. Ölecek olan şahıs; belirlediği bir mikdarı Cami, çeşme, yol vb. hayır müesseselerine ver diye emretmişse olur, yoksa tamamen fakîr Mü'minlere verilir. Miras konusunda geniş bilgi için KIRK DERSTE TASAVVUF adındaki Eserimizden 9. Dersi okumanızı tavsiye ederim.)

۞وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ۞

7.Ayet: Elbette geçmiş zamandaki Mü'minler; peygamberlerine gayet güzel davranışlarda bulunacaklardı. Gelen şu zamandaki Mü'minler de aynen Sana (Îman ve itaat bakımından) güzel davranışlarda bulunacaklar. Hem Biz peygamberleri (a.s.); ancak ve ancak ümmetlerini Tevhıîdimize (Varlığımıza ve Birliğimize Îmana) ve Birliğimizin hayat suyuna (onları sonsuzluğa ve ebedî nimetlere eğitip ulaştırmaları için gönderdik. Bu görevi yapacaklarına dair tüm peygamberlerden sağlam söz aldık. Ey peygamberlerin En Kâmili! Emrolundukları her şeye sahip olup buyrukları yerine getirmek için Sana Îman edip uyan Mü'minlere; bir vakti anlat: O vakit geçmiş ümmetlere gönderilen peygamberlerden kuvvetle akdedilmiş (bağlı kalacakları kesinlenip şartları tamamlanmış olan) sağlam söz aldık. Özellikle Senden Ey En Sevgili! O Kurtarıcı Nûh'tan, Bize Dost olmakla şöhret bulan İbrahîm'den, Bizimle konuşmakta özel makam Sahibi olan Mûsâ'dan ve babası olmamakla insan tabiatıyla ilgili her türlü kir ve yanlışlıklardan arı ve pak olan, Kendisine erkek ve erkeklik dokunmamış harika keramet ehli olarak babasız bir halde O'nu doğuran Meryem Hatun'un Oğlu ve Bu Mucizenin Sahibi Olan Îsâ'dan sözler aldık. Hulasa İsimleri okunan ve okunmayan tüm peygamberlerden uyulması zorunlu olan ağır sözler aldık ki, kulları irşad edip Îman ve İslâm'a erdirmekte gevşeklik göstermeyin, onları zulüm ve bozukluklardan koruyun, kendilerine hazırladığımız yüce mertebelere erdirin diye... Burada sırf Beş Peygamberin İsimlerinin okunmasıyla Onların şân ve mertebelerinin önemine işaret edilmiştir.

۞ لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۞

8.Ayet: Biz peygamberlere (a.s.); içerisinde hukümler, insanların uyanmaları için dersler, emirler ve onları her türlü yanlışlıklardan kâfirlik ve sapıklıktan uzak tutacak yasaklar bulunan, kulları Îmana erdirip Bize yaklaştıracak buyruklar olan

kitaplar ve sahifeler indirdik ki, bunların açıklanıp anlatılmasıyla ümmetlerini uyarsınlar. Böylece kullar ruhlar âleminde üzerinde yaratıldıkları asıl karakteri anlasınlar da uyulmağa layık olan Hak Dîni, aslı esası olmayan ve yok olup gidecek olan bâtıldan, (Dîn dışı hayat tarzından) seçip ayırsınlar. Tüm bu esasları Yüce Yaratıcınız ortaya koydu ve seçkin kullarına görev sorumluluklar yükledi ki, kulları irşad etsinler, sonra da kullarına sonsuz rahmet ve ikramlar Sahibi Olan Allah (c.c.); Ahirette peygamberlerine (a.s.); sadık kullar olup peygamberler (a.s.) vasıtasıyla Rablerinden gelen emirlere sarılan ve yasaklardan kaçınanları; doğrulukları, ihlâs ve samîmiyyetle inanları, dürüst halleri, Hakkı kabul edip alarak onlara candan sahip olmaları açısından sorsun(c.c.) ve bilgisinin (c.c.) hiçbir şâhidliğe ihtiyacı olmadığı halde peygamberler de onlar için şâhidler olarak orada bulunsunlar. Sonra da kendileri için hazırlanan yüce makamlara, türlü nimetlere ve ebedî seadetlere ersinler. Onlara (a.s.); zulüm ve bozuklukta ısrar eden, Allah'ın (c.c.) huküm ve buyruklarının gereği olarak koyduğu kulluk çizgilerinden çıkarak Allah'a ve O'nun haklarına saldıran zalimler tüm yaptıklarına da şâhidlik yapsınlar ve sonrasında da bu zalimler; rezil edilip alçaltılarak Allah Azıîmüşşan'ın onlar için hazırladığı Cehennem çukurlarına sevk olunsunlar. Bilesiniz ki, sonsuz kahır ve azamet Sahibi Olan Allah (c.c.); peygamberlerine kitaplarında indirilen emirleri ve yasakları tanımayan kâfirlere; çok acı bir azabını hazırladı.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا

وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۞

9.Ayet: Allah Azıîmüşşan; emirlere sarılmak ve yasaklardan kaçınmak suretiyle Rablerine (c.c.) ve Peygamberlerine (s.a.v.) itaat etmeğe devam eden kâmil Mü'minlere; Rableri tarafından kendileri için hazırlanan mükâfaatlara ve değerli ikramlara ermeleri için uyarıda bulunup seslenerek dedi ki, sizlere zamanlar boyunca peş peşe ve bol-bol inen Allah'ın nimetlerini daima hatırlayın ve bir an unutmayın. Özellikle sizleri düşmanlarınızdan kurtarıp onlara karşı yardım ederek üstün getirdiği anda olan nimetini. Sizler tamamen umutsuzluğa kapılmış, hiçbir yardım gelmez sanmıştınız. Ey Medîne'liler! Hanı o vakit korkunç bir sayıda müttefik düşman orduları, peş peşe ve birbirleriyle dayanışma içerisinde sizleri kahredip köklerinizi kazımak için gelmişlerdi. Onlar Kureyş Ordusu, Gatafan Ordusu, Yahûdîlerden Kurayza ve Nadıîroğullarından derlenmişti. Onlar on iki bin kadar, sizlerse gayet az idiniz. Üç bin kadar sayınızla Medîne civarına hendek kazarak düşmana karşı durmuştunuz.Onlara karşı orada dururken yaklaşık bir ay beklediniz. Aranızda harp yoktu ancak birbirlerinize oklar ve taşlar atıyordunuz. Tamamen çaresiz kaldınız. İçinizden gizliden gizliye düşmanlardan korkuyordunuz.

Sarsılıp bocalamaktaydınız. Düşmana karşı kararlı duruşla kaçmak arasında şaşmış kalmıştınız.Bu durumlarınızı sizlere gösterdikten ve kalplerinize aczinizi ve çaresizliğinizi bildirip her şeyi kavrattıktan sonra sizlere yardım yapıp desteklemek için rüzgârı gönderdik ve melekleri indirdik. Hulasa korkunç bir saba rüzgârı gönderdik. Şiddetle esen o fırtına çadırlarının kazıklarını söküyor, çadırlar başlarına geçiyordu. Isınmak ve yemek yapmak için yaktıkları ateşleri söndürüyor, kazanları deviriyordu. Atlarını sürüp götürüyordu. Meleklerden ordular da gönderdik. Düşman askerlerinin yanlarında peyda oluyorlar ve amansız korkular salıyorlardı. Sizler onlar gibisi bir ordu görmemiştiniz. Düşman askerlerin başlarında bulunan büyük komutanları; Muhammed sihrini gösterdi. (Bununla başa çıkamayız.) Kurtulmağa bakın. Diyorlar ve askerlerin önü sıra kaçıyorlardı. Hulasa savaşmaksızın mağlup olup dağıldılar. Ey Mü'minler! Allah'tan sizlere verdiği sözü gerçekleştirmesi ile bir yardım ve Rasûlünün Allah'tan aldığı Mucizesi olarak hiçbir zarar görmeden kurtuldunuz. Kullarının tüm durumlarını Bilen Allah Azıîmüşşan; hendek kazma, gizli korku ve bocalama gibi sizlerin tüm yaptıklarınızı, o zalimlerin sizlerin kökünü kazıyıp tamamen yok etmek için görüş birliğine vararak müttefik guruplar oluşturması gibi tüm faaliyetlerini bilip görmekteydi.

۞ إِذْ جَاءُوكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ

وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا ۞

10.Ayet: Nasıl korkup bocalamazdınız ki... O an Gatafan Topluluğu vadinin doğu yanı olan üst tarafınızdan, Kureyş Ordusu vadinin alt yanı olan batı tarafınızdan gelmişlerdi. Zorda kalmıştınız çünkü sizin yanınızda sadece birine karşı koyacak kimse yoktu. Her ikisiyle birden nasıl çarpışabilecektiniz? O vakit gözler hedefinden kaymış, tam bir şaşkınlık içerisinde herkes bocalıyordu. (Allah'a ve Rasûlüne sadakatle bağlı Mü'minlerse şöyle dediler; Allah Azıîmüşşan ve Rasûlü (s.a.v.) muhakkak doğru söyler. Muazzam bu ordulara karşı bize yardım edip bizleri onlara üstün getireceğini müjdeleyip haber verdi Bizlere ne mutlu. Bu değerli Mü'minlerin arasında bulunup Îmanın değerini bilmeyenler tam bir endişe içerisinde idiler.) Düşman görününce aşırı korkudan kalpler şişmiş, kabarıp yükselerek gırtlaklara çıkmıştı (yürekler ağızlara gelmişti). Ey zan ve tahminden kurtulamayan korkaklar! Sizlere yardım edeceğini müjdeleyip Dîninizi bütün dînlerin üzerine çıkaracağını haber Veren Allah Azıîmüşşan hakkında türlü zanlarda bulunuyordunuz. Zira ihlâsa sahip olmak ve olmamak bakımından kişiler farklı farklıydı. Bazı zanlar kusursuz idi. Zira kişilerin bir kısmı Allah Azıîmüşşan va'dini gerçekleştirecektir diye zannediyordu. Onlar inanıyorlardı ki, Allah Teâlâ Rasûlüne söz verdi: O'na (s.a.v.) yardım edecek ve Dînini yüceltecek. Çünkü Allah Teâlâ; verdiği sözü kesin olarak

yerine getirir, asla yalan çıkmaz. Sizden öylesi vardı ki, (ey Mü'minler!) iki durum arasında şaşıp kalmıştı: Şu olabilir diye bir tercih yapamıyordu. Îmanda kararlılığa eremediği ve Allah Azıîmüşşan'a güvenmediği için korkuyordu.

۞ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ۞

11.Ayet: Hulasa o kargaşa ortamında Mü'minler zor bir imtihana tabi tutuldular ve korkunç bir sarsıntı ile sarsıldılar. Öyle ki, aşırı korku sebebiyle neredeyse canları cesedlerinden çıkacaktı. (Ateşe konan altın ve gümüş gibi maddelerin kir ve pasından ayrıldığı gibi) ihlâs sahibi olan Mü'minler, ayrılıkçı münafıklardan seçildiler.

۞ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ۞

12.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Yâd eyle (hatırla ve hatırlat) o anı: Münafıklar ve kalplerinde ayrılığa düşme belirtileri, şüphe ve tereddüd gibi hastalığı olan, yeni Müsliman olduklarından dolayı Îmanda samîmî ve ittifak etmekte başarılı olamayan Mü'minler şöyle diyorlardı: Allah ve O'nun Peygamberi; gelecek olan düşmanlara karşı zafer elde edip onları bozguna uğratacağımıza dair ve Bu Dînin gelişip yeryüzünün her tarafına yayılacağı hususunda bizlere sadece ve sadece aldatılmayı va'd etmişler ve sadece yalan söylemişler. (Yani dediler ki, böyle bir düşmanla karşılaşacağımızı bilsek hiçbir şeye inanmaz ve burada olmazdık.) (Sonsuz kudret Sahibi Olan ve her şey Elinde bulunan Allah Azıîmüşşan'a ve O'nun sevgililer Sevgilisi Olan En Büyük Halifesi ve En Kudretli Temsilcisi Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize Îman ve bağlılıkta en ufak bir zaafa düşmekten Allah Azıîmüşşan'a sığınırız.)

۞ وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ

يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ۞

13.Ayet: Hulasa münafıklar çok ileri gittiler ve içlerinden Ma'kıb B. Kuşeyr şöyle diyordu: İçimizden bir kimse bu birliklerle savaşmak için ortaya çıkamazken Muhammed bizlere: (Dünyanın en büyük Devletleri olan) Bizans'ı ve Pers'i yeneceğiz diye müjdeler veriyor. Tabii ki, bu bizleri aslı olmayan, açık bir aldatmadır. Ey peygamberlerin En Kâmili! Onlara yâd eyle (anlat ve ders yap ki nimet ve ikramlarımızı unutmasınlar). O vakit münafıklardan ve kendilerini Mü'min saydıkları halde kalplerinde hastalık, kesin bilgi azlığı ve itikad zayıflığı olanlardan bir gurup şöyle demişti: Ey Medîne sakinleri! Sizler için burada Düşman karşısında duracak bir yer, karşı koyacak bir durum ve bekleyecek bir an yok. Sayı ve mühimmat bakımından gayet büyük olan düşman karşısında duramazsınız.

Dîninizden dönün, Muhammed'in çevresinden dağılın ve böylece guruplar halinde gelen düşmanların ellerinden kurtulun. Mü'minler; münafıkların Dîninizden dönün emrini duyduktan sonra sarsılıp bocalamağa başladılar ve öyle bir ortam oluştu ki, içlerinden bir gurup O Yüce Peygamberden izin istiyor ve Peygamberlerinin yanından dönüp gitmek için bahaneler göstererek şöyle diyorlardı: Gerçekten evlerimiz açık, korunaksız ve bakıp koruyacak kimse yok. Bizlere izin ver, dönüp evlerimize bakalım. Hal bu ki, evleri açık ve aralıklı değil aksine kilitli ve korunaklı idi. Bunlar bu sözleriyle kalabalık düşman ordusundan kaçmak ve Gayet Sağlam ve Kusursuz Dînden de uzaklaşmak istiyorlardı. Başka bir maksadları yoktu.

۞ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا ۞

14.Ayet: Dînlerinde son derece zayıf, inanç ve bilgilerinde kararsız olduklarından onlar Medîne'de iken yanlarına girilse ve tehdidle kâfir olmaları suretiyle Mü'minlerin arasına fitne düşürülmesi, Dînden çıkıp kaçmaları suretiyle bozguna sebep olmaları istense elbette bu kâfir hayranları olan zayıf cahiller; fazla durup düşünmeksizin derhal kâfir olup Dînden çıkarak kaçarlardı.Sonra da kâfirlerle beraber olup Müslimanlarla savaşırlardı.

۞ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْـُٔولًا ۞

15.Ayet: Mü'min olduklarını zanneden bu zavallılar elbette istenen fitneyi kabul ederler. Zira bunlar; yani Harise ve Selemeoğulları Hendek Savaşı öncesinde sırf çıkar sağlamak için Allah Azîmüşşan'a söz verip ağır yeminler ederek Allah Rasûlü (s.a.v.) ile antlaşma yapmışlardı. Şöyle ki, Bedir Savaşında Allah'ın Rasûlüne katılmamışlar, Uhud Savaşında da Allah Rasûlünün umudunu kırmak istemişlerdi. Sonra Uhud ve Bedir savaşlarına katılan Mü'minlerin Dünyalık ve Ahiretlik olarak elde edip aldıkları (maddî ve manevî) ikramları görünce dediler ki, yemin olsun ki, eğer Allah (c.c.) bizleri; (Senin yapacağın) bir savaşta bulundurursa kesinlikle savaşa katılıp savaşırız ve asla arka dönüp kaçmayız. Şimdi ise (Hendek Savaşı anında) bocalayıp bozulmağa, dağılıp kaçmağa kalkışıyorlar. Allah'a verdikleri sözden sorgulanacaklarını bilmiyorlar. Hiç şüphesiz; önceden verdikleri bu sözden vazgeçip ahdi bozdukları için sorguya çekilip cezalanacaklar.

۞ قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذًا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۞

16.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların bocalayıp Senden ayrılarak kaçmak istediklerini görüp anladıktan sonra onlara deki, inancınız zayıf olmakla eğer ecelinizle olacak olan ölümden kaçmağa kalkışırsanız bu kaçış sizlere bir fayda sağlamaz. Nitekim cahil halk kolera ve benzeri bulaşıcı hastalıklardan, zelzele vb. Allah'ın verdiği Belalardan; ölmemek için kaçarlar. Ya da savaştan kaçarsanız az bir

müddet yaşarsınız. Ama bilesiniz ki, herkesin bir eceli var ve o an geldiğinde ömür biter, ölürsünüz. Kimse devamlı olarak kalmayacak. (Sizler için hayırlı ve kazançlı olan Allah'ın Yolunda ve Rasûlünün izinde olarak ölmenizdir. Ölüm korkusuyla Allah'ın (c.c.) Yolunu terk edenler için sonsuz zarar ve ebedî azap var. Kimse burada ebedî kalmayacak.)Ebedî olarak kalacak Olan; ecelden, ölmek ve yok olmaktan, başlangıç ve bitimden, yoktan var edilip tekrar diriltilmekten, zaman saymak, mekânla sınırlanmaktan Münezzeh ve Pek Yüce Olan Allah'tır.

﴿قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللّٰهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً

وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾

17.Ayet: Ey peygamberlerin En Olgunu! Eğer Seninle tartışıp kaçarak ve saklanarak düşmandan ve düşman tarafından öldürülmekten kurtulmak hususunda ısrar ederlerde Bize teslim olarak itaatte bulunacak halleri ve kulluk yapacaklarına dair sözleşmeye uzatacak ve buyruğumuzu tutacak elleri olmaz (münafıklıklarından vazgeçip samîmî Mü'min olmağa niyyetleri bulunmaz), tartışmağa devam ederlerse; onları susturman ve aciz koyman için de ki, sizleri intikam ve gayret Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan'ın kahrından, azabından ve helâk etmesinden kim koruyup kurtarabilir? Eğer sizlere bir kötülük, sıkıntı ve azap dokundurmak isterse buna kim karşı durabilir? Ya da (sizler kesin olarak Îman eder ve başınıza gelecek olan her şeye Allah için rıza gösterip Îman ve İslâm'dan hiç dönmezseniz) Rabbiniz de sizlere sonsuz rahmet ve ebedî seadetler vermek istese buna kim mani olabilir? Hulasa bu bocalama ve dağılma yaşayanlar; asla her durumda kendilerini görüp Gözeten Allah'tan başka; işlerini yürütüp kendilerini koruyacak bir sahip, her türlü zarara ve düşmanlarına karşı kendilerine yardım edecek bir yardımcı bulamazlar.Dolayısıyla kulların tüm iş ve icraatları Allah Teâlâ'ya kalmıştır. Tamamı O'nun sonsuz kudreti ve ezici Hâkimiyyeti altında bulunmaktadır. Bu sebeple onlara gereken işlerini Allah'a ısmarlayıp O'nun (c.c.) emrine sarılmakla inad ve ısrarlarının rahatsız edici etkilerinden kurtulmaktır.

﴿قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا﴾

18.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Eğer üzeride bulundukları münafıklık ve zayıflık hallerinden kurtulup Senden özür dilerlerse onlara şöyle de: Bilesiniz ki, Allah Azıîmüşşan; her şeyi kuşatan ve daima hazır olan ilmiyle; sizlerden fitnelik yaparak Allah'ın Rasûlüne katılmaktan insanları alıkoyan münafıkları tam olarak bilmektedir. Yine bilmektedir ki, Medîne'li bir kısım münafık kalpleri hasta ve zayıf îman sahibi olan kardeşlerine şöyle diyorlar: O korku ve tehlike sahalarından bize gelin. Ey münafıklar! O zayıf zavallılar; sizlerden bu bozgunculuğu duyduktan sonra

savaşmıyorlar, sadece biraz savaşıyor gözüküyorlar. Hatta türlü bahanelerle oyalanıp geri kalıyorlar.

۝أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَ كَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا۝

19.Ayet: Hulasa ey Mü'minler! Münafıklar; sizlere karşı çok cimriler. Sizlere destek vermezler, yardım etmezler. Düşmana karşı zafer elde edip üstün gelmenizden korkarlar. Buna rağmen alınacak ganimetten mahrum olmaktan ve (yaptıklarından dolayı) kötü sonuçtan korkarlar. Hulasa kaza yüz gösterip ölüm kılıçları parladığında, harp olup fitne dalgalarını hareketlendirdiğinde ve o (beklenen) korku geldiğinde onlar Sana bakarken; kendisine ölüm belirtilerinden olan baygınlık gelmiş kimsenin baktığı gibi gözlerinin korkudan canı çekilmiş durumda sağa sola döndüğünü görürsün. Ama düşman bozguna uğrayıp dağıldığında ve ortaya çokça ganimet bırakıp gittiğinde, korku da gidip güven sağlandığında sizlere sataşarak keskin dillerini çıkararak sizleri incitip etkisiz hale getirmek için her şeyi yaparlar. Tüm güçleriyle ellerini ganimetlere uzatırlar. (Sizleri türlü beceriksizliklerle suçlarlar.) Sizler bu ganimetleri sırf kendinize ait görerek ne ile kendilerinizi bizlere üstün tutuyorsunuz? Hâlbuki buna bizlerden daha layık değilsiniz derler. Bol ve güzel ganimet mallarına aşırı düşkünlük göstermekten dolayı sizleri dilleriyle yaralayıp dururlar. Münafıklık bataklığında boğulan, ayrılıkçılık çöllerinde kaybolan bu lanetliler; Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îman etmediler, O'nun (c.c.) Peygamberini (s.a.v.) ve Kitabını tasdik etmekte samîmî olmadılar. Sırf canlarını ve mallarını korumak için dilleriyle yalandan inandık dediler. Bunların niyyetlerini Bilen Allah Azîmüşşan; yaptıkları kulluklarını ve hayırlı işlerini boşa çıkardı. Mü'minlere Dünyada yaptıkları kulluk ve yararlı işlerden dolayı Ahirette karşılık verip mükâfatlandırdığı gibi asla sevap vermeyecek. (Yaptıkları iyiliklerin silindiğini görecekler.) Bilesiniz ki, ey can gözleri inkârın yoğun perdeleri ile kaplanıp kör olan mahrumlar! Siz zor görseniz de bunu yapması Allah'a gayet kolaydır. O sonsuz kudret Sahibi olup Levh-ı Mahfuzda var olan her şey üzerinde iktidarın Tek Hâkimidir.

۞يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا۞

20.Ayet: O münafıklar son derece cahil ve şaşkın oldukları için müttefik düşman ordularından korktukları için zannediyorlar ki, ahzab (müttefik guruplar)gitmedi. Diyorlardı ki, o korkunç müttefik orduların bozguna uğramaları nasıl olabilir? (Onlar geri çekildiler ve gitmediler. Geri gelecekler.) Hâlbuki bozguna uğrayıp gittiler ve bir kimse bile kalmadı. Onlar hayranlık duyup sevgi beslemelerine rağmen eğer dönüp gelseler (onları bir daha görmek istemezler.) isterler ki, Müslimanların aralarından çıkıp gitmiş olmakla taşrada göçebe olarak yaşayan kâfir bedevî (taşralı) guruplara karışarak onların aralarında olsalar da Medîne'den gelen her bir kimseden sizlerin; ey Mü'minler haberlerinizi ve başlarınıza gelen korkunç musiîbetleri sorsalar.Kâfirlere olan aşırı sevgilerinden dolayı; sizler düşmanlarla savaşırken aralarınızda olsalar bile savaşmazlar sadece görsünler, duysunlar diye bir de biraz gelir elde etme ve gelecek zararı uzaklaştırma gereği azıcık savaşırlar. Yoksa Allah rızası için, Dînin yücelmesi ve Allah'ın Peygamberine (a.s.) yardım etmek maksadıyla asla savaşmazlar.

۞لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا۞

21.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Mü'minlerin gayretlerini harekete geçirmek için şöyle buyurdu: Ey Allah'ın Ahlakıyla ahlaklanmak ve Allah'ın düşmanının ahlakından uzaklaşıp arınmak için samîmî istekler ve arzularda bulunan Mü'minler! Kesinlikle Allah'ın Rasûlünde; sizleri eğitip irşad etmek için Gönderilen Peygamberinizde (s.a.v.) eşsiz güzel niteliklere sahip olmak Allah'a kullukta ve tüm hizmetlerinizde insanlığın gereğini en üstün bir tarzda sergilemekte pek güzel bir örnek var. O Yüce Örneği örnek edinip bu eşsiz niteliklere sahip olmak sizlere farzdır. Allah'ın pek Değerli Yüzüne kavuşmayı uman, Ahirete ve Ahirette O'nun karşısında hesap vereceğine İman edip pek büyük nimetleri arzulayan, bu umutla ve bu büyük arzuyu hatırında bulundurmakla Allah Azıîmüşşan'ı her vakit ve her an çokça zikreden her bir kimseye örnek... Çünkü bu insanlar Allah'ı zikretmekten tat alır. Dünyada sadakatle Allah'ı zikretmesi, Rasûlünü örnek alarak tam bir kararlılıklar izinden gitmesi sonunda müjdesini aldığı; Allah'a kavuşma ve O'nun sonsuz nimetlerine ermekle şereflenir. Her kimin durumu bu ve gayreti de böyleyse; artık o kimse bu övgülü niteliklerde ve pek hayırlı âdette Allah'ın Rasûlüne dayanmış, O'nun koyduğu esaslar üzerine yapısını kurarak Allah katında kabule ermiştir. İnsan için hedeflenen bu yüce mertebe Allah tarafından başına gelen her şeyden razı olmaktır. Kişinin rıza makamına ulaşmışlığının belirtileri ise; azîmet sahibi

(farz kılınan emirleri ve kulluk görevlerini tam olarak eda etmeğe, yapmayıp yerine fidye vermeğe izin verilse dahi terk etmemeğe gayretli) olmak hususunda kararlı, Allah'ın Dînini yüceltmekte tüm üzüntü ve sıkıntılara tahammüllü, Tevhiîd Da'vasını yaymakta bütün zorluklara dayanıklı, öfke ve yorgunluklar kendisine dalgalar halinde geldiğinde öfkesine hâkim olmak ve düşmanları ele geçirdiğinde eman dileyeni affetmek, bollukta ve darlıkta hizmet ederken daima Allah'a tevekkül etmektir. Hulasa Allah Teâlâ'nın Yüce Rasûlü ve En Sevgili Peygamberinin övgülü ve pek beğenili üstün niteliklerine sahip olup O Muazzam Ahlakıyla ahlaklanmaktır.

۞وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا۞

22.Ayet: İşte bu üstün nitelikler o seçkin Mü'minlerin kalplerinde iz bıraktığı ve O'nu (s.a.v.) Örnek alarak Ahlakıyla ahlaklandıkları için çevrelerini saran korkunç müttefik gurupları gördükleri zaman; Allah'ın kendilerine müjde ile haber verdiği zaferin ne kadar büyük bir nimet olduğunu düşündüler, O'nun Dînine daha da kararlılıkla bağlandılar, Kelime-i Tevhiîdi (Allah'ın Varlığına ve Birliğine Îmana erme ve erdirme Da'vasını) yüceltmek ve ne kadar yüce olduğunu herkese anlatmak için tam bir hazırlıkla yola koyulmağa azmederek şöyle diyorlardı: Bu zor ve zorlu an; Allah'ın ve Rasûlünün va'dettiği ve müjde ile haber verdiği zaferin, şu korkunç düşmana üstün getirileceğimiz; Dünyada ve Ahirette bunlar sebebiyle sayısız nimetlere ereceğimiz andır. (Allah'a tam bir ta'zıîm ile tekbirler okuyorlar ve Allah Rasûlünün etrafında bir vücud olup emir bekliyorlardı. O şerefli Mü'minlere ne mutlu. Onlardan ibret ve dersler alamayan münafıklara ve bir kısım zavallılara ne yazık. Tam bir şuurla her şeye hazır olarak beklemeğe başladılar.) Çünkü Allah Azıîmüşşan'ın şu uyarısını biliyorlardı mealen: Yoksa sizler ey Mü'minler! Sizden öncekilerin durumları sizlere gelmeden Cennete gireceğinizi mi zannediyorsunuz? Onlara çetin savaşlar ve ağır zorluklar ve çaresizlikler dokunmuştu... Bakara Suresi 214. Ayet. Yüce Peygamberin şu uyarısını da biliyorlardı: Müttefik düşman gurupları dokuz veya on gün sonra gelip karşınıza çıkacaklar. Fakat hayırlı ve güzel sonuç onlara karşı sizin olacak.

Hiç tereddüd etmiyorlar ve diyorlardı ki, bize gelen tüm haberlerde Allah (c.c.) ve Rasûlü (s.a.v.) daima doğru söyledi. Onlar son derece kararlı Mü'minler olup daima Allah'a sığındıkları ve her şeye karşı O'na tevekkül ettikleri için gördükleri korkunç düşman gurupları onların sadece Allah'ın Varlığına, Birliğine ve tüm Yüce Sıfatlarına Îmanlarını, işin önemini, zor işlerin olup büyük belaların gelebileceğine dair idraklerini ve Allah'ın hüküm ve takdirinden kahır sopaları yiyecek olsalar

dahi teslimiyetlerini artırdı. Allah'a Îman ve teslimiyetlerinde asla tereddüd ve bocalama göstermediler.

۞مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ۞

23.Ayet: Îman ve teslimiyetlerinde son derece samîmî olduklarından dolayı; tam bir kararlılıkla Allah'ın Dînini yüceltmek, Rasûlüne yardım etmek için paçaları ve kolları sığayıp tam bir hazırlıkla yol yürüyen Mü'minlerden öyle cesur ve yiğit erler var ki, Allah'a (c.c.) ve O'nun Rasûlüne verdikleri sözlerin tamamında doğruluklarını gösterip görevlerini hakkıyla eda ettiler. Onlar O Yüce Peygamberlerinin (s.a.v.) belirlediği yeri terk etmediler, savaş boyunca sabredip, sarsılmadan, safı bozmadan, korkmadan ve zayıflık göstermeden daima görevlerine tam bir bağlılık gösterdiler. Onlardan bazısı adadığı adağını ve verdiği sözünü yerine layıkıyla getirip ömrünü tamamlayarak şehid oldu, bu yüce muradına erdi. Hz. Hamza, Mus'ab, Enes B. Nadr (r.a.) gibi. Allah Teâlâ onlardan Razı olsun. Onlardan bazıları da şehîd olmayı bekliyorlar. Hz. Osman, Talha ve pek çokları... Düşmanla hep savaştılar ve onları katlettiler. Daima savaşmayı ve şehîd olmayı bekliyorlar. Îmanlarında kesin şuur ve kusursuz ihlâsları sebebiyle adadıkları hiçbir adaklarını ve verdikleri hiçbir sözlerini asla değiştirmediler. Hiçbir zaman münafıklar gibi yapmadılar, kararlarını bir an değiştirmeyi düşünmediler ve içlerinde küçük bir yanlışlık dahi saklamadılar. Elbette bu erlerin büyük yanlışlıklar yapması beklenmez. Daima kararlılıkla verdikleri sözler üzerinde durdular ve kararlılıklarını artırıp geliştirdiler ki, kullarının yaptıklarının karşılığını verecek Olan Allah Azıîmüşşan; sadık kullarını; sadakatleri sebebiyle mükâfatlandırsın, onların kusursuz ve dürüst kulluklarına uygun olarak pek güzel sevaplar versin. Münafıklara da dilerse (c.c.) kâfirlikleri ve münafıklıkları sebebiyle yaptıklarının karşılıklarını vererek ebedî olarak azap etsin. Ya da (uyanıp tevbe eder ve Rablerine dönüş yaparlarsa)onları ebedî azaptan kurtarmayı dileyerek af ve mağfiretiyle dönüp onların tevbelerini kabul etsin. Bilesiniz ki, bilip kuşattığı şeyleri (yani her şeyi) yapmağa ve her şeye Kadir ve Muktedir Olan Allah Azıîmüşşan; kullarının ısyankârlarından tevbe etme başarısına erenlerin günahlarını örtüp Arındıran Ğafûr'dur. Yaptıkları tevbede samîmî olanların tevbelerini kabul edip onlara rahmet ve ikramlar Bağışlayan Rahîm'dir.

۞لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا۞

24.Ayet: Îman edenlere son derece lütufkâr Olan ve onlara bol-bol rahmet ve ikramlar Bahşeden Allah (c.c.); onları kahredip yok etmek için gelen müttefik kâfirlerden oluşmuş düşman guruplarını içleri öfke ve acı dolu olarak büyük zararlara uğramış oldukları halde geri çevirip geldiklere yerlere perişan halde

sürüp götürdü. Hem de Mü'minlerden bir parça mal dahi elde edemeden ve onlara küçük bir zarar dahi veremeden. Hâlbuki Mü'minleri yenip köklerini kazımak ve tek bir canlı bırakmamak için gelmişlerdi. Gayelerinden bir parça bir şeye dahi ulaşamadılar. Rahmet ve yardımı ile daima Mü'minlerin yanında Olan Allah (c.c.); Mü'min adına savaşmağa yetmiş ve onlar için savaşmıştır. Yani onların müttefik küfür ordularıyla savaşma yükünü üzerlerinden düşürmüş, saba rüzgârını ve melekler ordusunu düşmanların üzerine göndererek savaş sıkıntısını onlardan uzaklaştırmıştır. Öyle bir perişan edildiler ki, Mü'minlerden kimse onlarla savaşmak için adım atmadan darmadağın oldular. Kimse arkasına dönüp bakamıyor, öz kardeşine dahi yardım edemiyordu.

﴿وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيزًا﴾

25.Ayet: Allah Azıîmüşşan'ın bu gibi ikramları daha önce olmadık ve ilk defa olan ikramlar değil. Mü'minlere özellikle de peygamberlerine ve evliyasına insanlık tarihi boyunca daima yapmaktadır. Çünkü kullarının durumlarını daima görüp Gözeten Allah Teâlâ; Kendisi sonsuz kuvvet Sahibidir ve dostlarına da destekler verip onları kuvvetli ve üstün kılmaktadır. Sonsuz ızzet ve üstünlüğün Sahibi olmakla dostlarına üstünlükler vererek onları düşmanlarına üstün kılar. Tam bir ihlâsla Îman eden dostlarına katından bağış ve ikramlarıdır.

﴿وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ

فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا﴾

26.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Ahzabın (müttefik kâfir kuvvetlerinin) şiddet ve kötülüklerini Tek Kendisi (c.c.) Kâfî gelerek Mü'minlerden uzaklaştırdıktan sonra o kâfirlere destek verip yardımcı olanların verdikleri şiddetli sıkıntılarını da uzaklaştırmak diledi ve Ahzaba yardım eden Yahûdîlerden Nadıîr Oğullarını ve Kurayza Oğullarını kalplerine korku düşürerek;sığınak, korunak ve kalelerinden indirdi (ve sizlere teslim etti).

Hadise şöyle oldu: Müttefik düşman birlikleri bozguna uğrayıp büyük zararlar görerek tam bir perişanlık içerisinde gittikten sonra Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz Ashabıyla (r.a.) Medîne'ye döndü ve Mübarek Başını yıkamağa başladı. Ashab-ı Kiram da silahlarını çıkardılar ve istirahat edeceklerdi ki, Cebraîl (a.s.) başına kalın ve hoş bir ipekten sarık sarmış olarak Hayzum Adındaki Atı ile geldi. Sarığının büklümlerinde bir hayli toz vardı. (Uzun zaman toz-duman içerisinde savaşmış olan Hz. Alî gibi kahramanları temsil ediyor ve bu halde Hz. Rasûlüllah'la (s.a.v.) beraberliğini anlatıyordu.) Dedi ki, (a.s.) sizler silahlarınızı bırakmışsınız. Hâlbuki melekler (a.s.) kırk geceden beri silahlarını bırakmadılar. Bilesiniz ki, Allah

Azıîmüşşan Kurayza'ya (hainlik yapan Yahudîlere) gitmenizi emretti. Ben sizlerden önce varıp kalelerini sarsacağım. (İçlerine korku düşüreceğim.) Başının (s.a.v.) yarısını yıkamıştı. Öylece bıraktı ve Başına sarığını sardı. Derhal hareket emri verdi ve şöyle buyurdu: Her kim Beni duydu ve itaat ettiyse ikindi Namazını asla kılmasın ancak bilsin ki, ikindi Namazı Kurayza Oğullarının topraklarında kılınacak. Sancağını Hz. Alî'ye (k.v.) verdi.İnsanları alıp götürdü. Kalelerini kuşattı. Kuşatma yirmi bir veya yirmi beş gece sürdü. Bu kuşatma onları sıkıntıya soktu ve zayıf düştüler. Sığınak ve korunaklarının kendilerini koruyacağını zannediyorlardı. (Kendilerini herkesten akıllı zanneden Yahudîler; Allah'ın peygamberleriyle ve bilhassa En Güçlü ve En Sevgili Peygamberi Olan Hz. Muhammed'le s.a.v. başa çıkamayacaklarını anlayamamışlardı.) Allah Azıîmüşşan; kalplerine korku bıraktı. Kalelerinden kendileri çıkıp geldiler. Sevgili Rasûl (s.a.v.) dedi ki, Benim hüküm verip yargılama yapmama razı olur musunuz? Kabul etmediler. (Vaktiyle sizlerin alîmlerinden olup şimdi Mûsâ'nın, İsraîl'in yani Ya'kûb'un ve hepimizin Rabbi Olan Allah Teâlâ'ya itaat ederek Benimle olan) Sa'd Bin Muaz'ın sizi yargılamasına razı olur musunuz? Deyince derhal kabul ettiler ve hepsi inip geldiler. Sa'd (r.a.) savaşacak güçte olup hainlik yapanların öldürülmelerine, diğerlerinin de esir edilmelerine karar verdi. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) tekbîr okudu ve Sa'd'i tebrik etti. Dedi ki, ya Sa'd! Allah'ın hukmüyle karar verdin. Senin bu hukmün yedi Semâvâtın (Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce âlemlerin) üzerindedir. Onlardan yedi yüz kadarı öldürüldü. Yedi yüz kadarı da esir edildi. Allah Teâlâ'nın şu açıklaması bunu teyid ediyor: Onlardan bir gurubu öldürüyor ve bir gurubu esir alıyordunuz.

۞وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطَئُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۞

27.Ayet: Onları bu halde yok ettikten sonra ey Mü'minler! Allah Azıîmüşşan sizlere onların topraklarını, yurtlarını ve mallarını miras bıraktı. Böylece sizlere bir ikram daha yaptı. Yine bunun gibi henüz hareket edip gitmediğiniz, görmediğiniz ve üzerine ayak basmadığınız nice toprakları da sizlere miras bırakacak. Bu topraklar Hayber oldu, Mekke oldu, Pers ve Bizans oldu. Dahası neler ve nereler oldu ve Allah'ın izniyle Kıyamete kadar neler ve nereler Allah tarafından feth olup Müslüman Ümmete açılarak hizmet sahası olacak. Allah'ın bu gibi ikramlarını duyup şaşırmayın. Çünkü sonsuz kudret niteliklerine bürünüp daima Kendisini arz etmekte Olan Allah Azıîmüşşan; takdir edip yarattığı ve dilediği her şeye Kadir'dir. O'nun katında takdir edip yarattığı varlıklar arasında yaratıp idare etme bakımından farklılık olmaz. Dolayısıyla biri zor değil ama diğeri zor olabilir zannolunmasın. Çünkü O'nun kudreti karşısında her şey aynı ölçüdedir. Dilediği herhangi bir şeye ol der ve o şey derhal oluverir. Gözünü çevir bak. Sonsuz kudret

ve sınırsız hıkmet Sahibi olan Allah'ın yarattığı hiçbir şeyde bir kusur ve bir düzensizlik var mı? Sonra tekrar-tekrar bak. Gözün bitkin, yorgun ve umduğunu bulamamış olmaktan perişan bir halde dönecektir.

۞ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۞

28.Ayet: Peygamber (s.a.v.) Efendimizin Hanımları (r.a.); yaratılmışın Efendisine yiyecek ve giyeceklerinin darlık ve sıkıntısından şikâyetlenip O'ndan (s.a.v.) yeni giyecekler, bol yiyecek ve içecekler istediler. Allah Rasûlü (eline geçen her şeyi anında çaresizlere dağıttığı için) yanında pek Dünyalık yoktu. Onların istedikleri eşya ve bol gıda sebebiyle üzüldü. (Allah Rasûlünü s.a.v. üzen Onların sabretmekteki eksikleriydi. Evet, Allah Rasûlü a.s. aynı zamanda İslâm Devletinin Başkanıydı ve hiçbir devlet başkanı O'nun erdiği iktidar ve hâkimiyet gibisine ermemişti. Sıradan devlet başkanlarının hanımları lüks içinde yaşıyorlar ve fakat Allah'ın En Güçlü Rasûlünün Hanımları halkın en fakîrlerinin hanımları gibi yaşıyorlardı. Hz. Muhammed s.a.v. Efendimizi Eşsiz kılan niteliklerden biri de bu idi. O tüm inananlara diyordu: " Komşusu açken, tok yatan Bizden değildir." Benden demiyor, Bizden diyor; çünkü Ebubekr, Umer, Osman ve Alî'ler her şeye sahip olabiliyorlar ama O'nun s.a.v. gibi yaşıyorlardı. Halktan tek bir ferd darda ve zorda oldukça ellerine geçen her şeyi Allah için harcıyorlardı.

Kardeşlerim! Allah Rasûlünün elinde yoktu, Hanımları karşısında aciz kaldı ve üzüldü diyenler cehalet ve gafletten kurtulamamışlar. Allah Teâlâ affetsin. Sevgili Peygamber s.a.v. ve En Yüce Efendi üzüldü ama onlara bir şeyler vermekten aciz kaldığı için değil aksine Hanımlarım Bana hâldaş olamazlarsa yoldaş olamazlar ve Hakka eremezler diye üzüldü... Daima diyorum Allah c.c. ve En Yüce Rasûlü anlaşılmayınca Kur'an ve Sünnet ne kadar anlaşılabilir? Kırk Derste Tasavvuf Kitabında 8. Derse bir bakınız.)

Allah Teâlâ Sevgili Peygamberine (her konuda olduğu gibi bu konuda da destek verdi ve O'na seslendi: Ey (türlü imkânlara rağmen en fakirleri düşünerek) fakirlik ve yokluk içerisinde yaşamayı şeref Bilen Peygamber! Senden bolluk ve geniş imkânlar içerisinde yaşatılmayı isteyen Hanımlarına seçim sunarak de ki, eğer Dünyalık hayatı ve bu hayatın çekici hoş yiyeceklerini ve pahalı giyeceklerini istiyorsanız; geliniz sizleri barındırayım ve istediğiniz bol Dünyalıkları vereyim sonra da İlâhî kurallar çerçevesinde güzelce boşayayım. Boşarken asla yanlış yapmam ve sizlere zarar vermem. (Bilesiniz ki, Allah'ın Razı olduğu hayat tarzıma hiçbir hayat tarzını tercih edemem. Ben Allah'tan Razıyım. O da Beni bu halimle sevip Razı oluyor.)

۞ وَإِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ۞

29.Ayet: Eğer Allah'ı ve O'nun rızasını, Rasûlünü ve hoşnutluğunu istiyorsanız, Ahiret Hayatını da Dünyaya tercih edip Cenneti ve orada hazırlanmış olan sevap ve sonsuz nimetleri istiyor ve umuyorsanız o zaman sabretmeniz gerekir. Dünya nimetlerinin çekiciliklerinden, her türlü lezzetlerinden, bol yiyeceklerinden, hoş ve pahalı giyeceklerinden layıkıyla sabrederek vazgeçeceksiniz ki, Îmanı, İslâm'ı, Dünyevî ve Uhrevî görevleri güzelce becererek Allah Teâlâ'ya ve Uhrevî yönelmekte güzel başarılar sergileyen hanımlar topluluğundan olasınız. Onlar; kendilerine sergilenen Dünyalık nimetlerden derhal uzaklaşırlar. Açlığı bastıracak kadar yerler, örtünecek kadar giyinirler. Bilesiniz ki, kullarının içlerinde sakladıkları her şeyi bilen Allah Azîîmüşşan sizlerden; Allah'tan ve Rasûlünden yana olmayı pis arzuların hedeflediği her şeye, Ahiret tatlarını ve nimetlerini de Dünyanın geçici arzu ve isteklerine tercih ederek güzel kulluklar sergileyen hanımlara pek büyük mükâfaatlar hazırladı.

۞ يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۞

30.Ayet: Allah Teâlâ Onlara (r.a.); güzel kulluk yapmayı anlatıp Cennetlere erme yolarını öğrettikten sonra Cehennemden ve ateş çukurlarından uzak kalmalarını sağlamak için şöyle buyurdu: Ey Peygamber (s.a.v.) Hanımları! Allah Azîîmüşşan Onların Rasûlüne aid olduklarını ifade etmekle Onların makamının büyüklüğünü, şân ve şereflerinin üstünlüğünü işaret ederek vakarlı ve ağır başlı olmalarını hatırlattıktan sonra şöyle buyurdu: Sizlerin durum ve mertebesi her türlü iğrençlik ve kötülükten korunmanız, tüm haramlardan ve hatta mekruhlardan sakınmanızdır. Sizden her kim; Dînce ve hatta insan aklınca apaçık çirkin ve iğrenç olan bir iş ve bir icraata bulunursa Allah'ın azabı ona iki kat uygulanır. Yani diğer hür kadınlara uygulanan azabın bir katı daha azap olarak uygulanır. Tıpkı sıradan hür bir kadının azabı hür olmayan cariyenin azabından bir kat fazla olduğu gibi. Allah'ın koyduğu adalet üzerinde fazla azap ve işkence zulümdür. Eğer bu iğrenç yasağı sizden biri işlerse ona iki kat azap edip şiddet uygulaması Allah'a kolaydır, asla zor değil.

۞ وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ۞

31.Ayet: Sizden her kim de tam bir saygı ile Allah'a yönelir, her şeyden vazgeçerek Allah'ın Rasûlüne uyar, tam bir teslimiyyetle Allah'ın buyruklarını yerine getirir ve yasaklardan da kaçınır ve Îmanına uygun yararlı işler yapmağa devam ederse AhiretteOna (r.a.) yaptığı kulluk görevlerinin karşılığını iki kat veririz. Bir kat sevap yaptığı kulluk görevlerinin karşılığı, bir katda Allah'ı ve Rasûlünü kendi arzu ve

isteklerine tercih ettiğinin karşılığı... Ayrıca Ona çok değerli ve pek hoş bir rızık veririz. Cennette gözlerin görebildiği bir rızık ki, canlar o rızkı arzular, gözler zevk alır. Manevî olan ise Allah'ın Cemâline ve O'nun (c.c.) nasıl bir kahır ve kudret Sahibi olduğuna bakarken başına konan pek değerli haller ve yüce huzurlardır.

۞يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ

وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۞

32.Ayet: Ey tüm peygamberlerin En Olgun ve En Değerlisi Olan Peygamberin Hanımları! Sizlerin Efendisi Olan O En Yüce Rasûl (s.a.v.) nasıl insanlardan ve hatta peygamberlerden birisi gibi değilse, O'na aid olmakla Sizler de kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Çünkü O'nun (s.a.v.) Üstünlüğü sizlere de karışmıştır. (Zira O En İyiye Sizler Eş oldunuz. Allah Azıîmüşşan bizleri de katında iyilere eş ve bilhassa O En İyiye hizmetkâr etsin.) Dolayısıyla bu üstünlükten habersiz yaşamayın. Bunun gereği olan görevlerinizi unutmayın. Bu üstünlüğün haklarını gözetip muhafaza edin. Öyle ki, Sizlerin şanına ve makamına uygun olan heva ve heveslerin eğlence ve oyunlarından sakınıp korunmanızdır. Eğer Allah'ın haramlarından ve pis arzulara uymaktan sakınan, takva ehli (Allah'a ve Rasûlüne ters düşmekten korkan ve korunan) Hanımlar olmak isterseniz (elbette Sizlere yaraşan budur); konuşurken yumuşaklık, incelik, eğilip bükülme sergilemeyin. Sizler; erkeklerden birileri ile mecbur kalır konuşursanız;onların sorularına yumuşak, içlere şüphe düşürecek tarzda nazik cevaplar vermeyin. Nitekim bozuk erkeklerle bozuk işler peşinde koşup fitne çıkaran kadınlar öyle yaparlar. Sizler yumuşak tarzda eğilip bükülerek konuştuğunuzda kalplerinde bozukluk hastalığı olan (yanlış yorumlar yapan) kimse sizlere karşı bozuk duygulara ve yanlış arzulara kapılır. Hulasa onlarla mecbur kalır konuşacak olursanız şehveti harekete geçirecek yumuşak tarzda konuşmaktan sakının, Dînce ve insanların aklınca belli ve iyi olan tarzda sözler konuşun.

۞وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا۞

33.Ayet: Bir de evleriniz de karar kılın. Yani ey Peygamber Hanımları! Sizlere yaraşan evlerinizde bulunup yalnız kalmanız, toplum huzuruna çıkmamanızdır. Sizlerin mertebesi kadınların mertebelerinin en yükseği olduğu için mertebenizi gözeterek ve en ıffetli Hanımlar olarak mecbur kalmadıkça evlerinizden çıkmaktan ve başkalarına görünmekten sakınacaksınız. Eğer çıkmak için zaman-zaman ihtiyacınız olursa (Allah'tan korkarak dikkat çekmeyecek giyimler içerisinde

ıffetlice çıkarsınız.) asla süslü elbiselerle, açılıp saçılarak ve çalımlı yürüyerek çıkmamalısınız. Sizlere yakışan; eski cahiliye dönemlerinde süslü elbiseler içerisinde açılıp kendilerini erkeklere arz eden, onların şehvetlerini harekete geçiren ve pis umutlar veren (Îmandan mahrum) kadınların meşhur yıldızlar misali açılıp ortaya çıkmamanızdır.

Allah Azıîmüşşan; kâfirlik döneminde olanından ilk cahiliye diye bahsetti. Sonraki cahiliye İslâm geldikten sonraki bozulmalar ve Allah'a karşı gelmelerdir. Her iki dönemde yapılan ahlaksızlık elbette kötü ve iğrençtir ama kâfirlik döneminde inkârcı kadınların utanmadan açıkça kendilerini teşhir ederek ve hatta soyunarak erkeklere arz etmeleri çirkinlik bakımından daha da kötü olur. Öyle ki, tam bir yumuşaklık, naz ve cilvelerle, erkeklerin arzu ve isteğini uyandıracak türlü davranışlarda kendilerini ortaya koyarlar. (Îmanı olan bir kadın ne kadar günaha yönelse de Îmansız gibi olamaz.)

(Kadınların burç; yani parlak yıldız kümesi gibi soyunup ilginç süslerle ortaya çıkmaları Nesefî, Kurtubî ve Mehasin gibi pek çok Tefsir kitaplarında anlatıldığı üzere İbrahîm Peygamber (a.s.), hatta İdrîs Peygamber (a.s.) ve hatta Nûh Peygamber (a.s.) zamanları öncesinde yaşayan cahiliye ve kâfirlik dönemlerine dayandığı anlatılmaktadır. Yani kadınların soyunup süslenerek " yıldız " unvanıyla kendilerini erkeklere arz etmeleri yenilik değil geriye gitmek oluyor. Her şeyi herkesten çok iyi Bilen Allah Teâlâ; bu nedenle yaratılmışın En Üstünü Olan Sevgili Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizin Hanımlarının O'na (s.a.v.)uygun olmaları için o yolları terk edip sadeflerinde saklı inciler misali evlerinde ihtişam ve ağır başlılıkla oturmalarını emrediyor, sonra da onlara;yapacakları, şanlarına uygun yüce görevleri sayıyor.)

Hulasa ey Sevgili Peygamberin ıffetli, her türlü kötülük ve haramlardan kaçınıp korunan Hanımları! Sizlerin hakkı ve şânınıza yakışan; Allah'a itaatle meşgul olmanızdır. İlâhî buyruklardan ibaret tüm güzel işleri yapın, farz ve nafile Namazları hakkıyla eda etmeğe özellikle devam edin. Sizlere farz olup Peygamber (s.a.v.) Efendinizden öğrendiğiniz tarzda kılmanız suretiyle sizleri Allah'a yaklaştıracak olan Namazlarınızı dikkatle kılın. Mallarınız İslâm'a göre Zekât verecek mikdara ulaştığında; Dünyayı sevip arzulamaktan doğan ve çaresi bulunmayan türlü (manevî) hastalıklardan ve kendisine boyun eğilip esir olunan cimrilikten sizleri kurtarıp arındıracak olan Zekâtı veriniz. Hulasa Allah Azıîmüşşan'a ve Şânı Yüce Olan Rasûlüne itaat ediniz. İtaatiniz emrolunduğunuz her şeyi yaparken ve yasaklandığınız her yasaktan uzak kalırken tam bir teslimiyyet ve kusursuz bir saygı ile gösterişten, ahmaklık ve kabalıktan arınmış tarzda ve tam bir kararlılıkla olsun. Kesin olarak şunu bilesiniz ki, seçkin kullarının tüm durumlarını görerek ve bilerek Düzelten Allah Azıîmüşşan; bu eşsiz ve pek hoş

vaaz ve öğütleri vermekle sizlerden ey Peygamber Evinin Ehli ve O'nun (s.a.v.); tüm değerli nitelikler, asalet ve ıffet kendilerine öz karakter olan Hanımları! Her türlü pisliği gidermek her kötülüğü sizlerden uzaklaştırarak sizleri; tertemiz kılmak ve böylece pak ve arı olan öz karakterlerinize aykırı tüm kötü huy ve bozuk tabiat kirlerinden büsbütün arındırmak istiyor ki, sizlerde kusur ve yanlışlıktan küçük bir iz kalmasın. Bu son cümlede müennes cemi' zamiri yerine müzekker cemi' zamiri kullanıldı. Zira bu yüce ikramlarına eren Ev Ehalisine Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, Hz. Alî ve Oğulları dâhildir. İnsanlık içerisinde en üstün şereflere sahip olan Bu Efendilerimiz Hz. Fatıma'ya ve Efendimizin Hanımlarına (r.a.) tağlîb edildi (üstün tutuldu).
Not: Arapçada zamirler müzekkerler (erkekler) ve müennesler (dişiler) için olmak üzere iki sınıfta gelir. Erkekler; hanımlarla beraber anlatılırken; erkekler için kullanılan zamir kullanılır ve buna tağlîb (ağırlık verme ve üstün tutma) denir. Ömereyn: İki Ömer Yani; Hz. Ömer ve Amr (Ebucehl). Ebeveyn (valideyn); iki baba yani; baba ve anne...

۞وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۞

34.Ayet: Ey Peygamber Hanımları! Şanınıza yakışan üstün nitelikleri duyduktan sonra; Dînde olgunluğa erdirilmeniz ve durumlarınızın düzeltilmesi için Evlerinizde okunan Ayetleri Kur'an-ı Kerîmi ve Sünnet-i Seniyyeyi düşünüp anlayarak ders yapın. Kur'an öğrenmek, inen vahyi ders yapmak için Evlerinizden çıkmanıza gerek olmaksızın çalışın. Zira vahyin indiği yer evlerinizdir. Bu sebeple O Yüce Peygamberin hizmetinden ayrılmayın ki, Îman ve kesin bilgilerinizin güçlenmesine sebep olacak olan vahyin O'nun (s.a.v.) üzerindeki ağırlığına şâhidler olup izleyesiniz. Hulasa Allah'ın Varlığını, Birliğini, noksanlıklardan Münezzeh Olan Yüce İsimlerini ve Niteliklerini gösteren Kur'an Ayetlerini, inen vahyi ve Allah'ın ilim ve icraatlarının sağlamlığını gösteren Hıkmetini takip etmeniz için Evlerinizden çıkmanıza ihtiyaç yoktur. Bilesiniz ki, saklı ve gizli her şeyi Bilen Allah Azîmüşşan Alîm'dir; kullarının içlerinde saklı bulunan tüm incelikleri bilir. Habîr'dir; kullarının kalplerinde ve göğüslerinde bulunan ve akıllarına gelen her şeyi bilip her an Haberdar olur. Bu sebeple kulların; yaptıkları her amelde ihlâslı olmaları, O'nun emirlerine sarılmakta ve yasaklarından kaçınmakta her türlü usangınlıktan ve gevşeklikten kaçınmaları, tüm işlerini O'na bırakarak ve tamamen teslim olarak O Yüce Âmirin (c.c.) memurları olmaları gerekir.

۞إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ

وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ

وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۞

35.Ayet: Bilesiniz ki, varlıklarını tamamen Allah'a teslim ederek ihlâsla kulluk yapan Müsliman erkekler ve kadınlar, Allah'a ve Allah'ın emrettiği her şeye Îman eden erkekler ve kadınlar, her an tüm itaatlerinde Rablerine tam bir teslimiyyetle yönelen erkekler ve kadınlar, Dînî ve Dünyevî tüm söz ve işlerinde doğru ve dürüst olan erkekler ve kadınlar, bollukta ve darlıkta Allah'ın hukmünden başlarına gelen her şeye sabreden, İlâhî buyrukları tutmakta ve yasakları terk edip uzak durmakta sabırlı ve kararlı olan erkekler ve kadınlar, tüm organlarıyla ve bütün varlıklarıyla Allah'a yakarışta bulunup gayet saygılı olan erkekler ve kadınlar, sahip oldukları mallardan Allah'ın rızasına ermek ve kahrından korunmak için Zekât ve sadakalar veren erkekler ve kadınlar, Oruç tutan ve kendilerini Allah'ın razı olmadığı her şeyden koruyan erkekler ve kadınlar, ırz ve namuslarını zinâya götürecek her sebep ve davranışlardan koruyan erkekler ve kadınlar, Allah'ın Bütün Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını kapsayan Allah Adıyla bütün durumlarda, her an ve her yerde bütün organları, hücreleri ve tüm varlıklarıyla Allah'ı zikreden erkekler ve kadınlar; Allah'ın kabulüne, rıza ve beğenisine ermişlerdir. Kullarının özlerinde ve yüzlerinde, gizli ve açık meydana gelen eğilip teslim olarak sergilenen ihlâslarını Bilen ve onların durumlarını, hal ve gidişatlarını Düzelten Allah Teâlâ; bu seçkin kullarına sonsuz mağfiret (kusurlarını örtme, günahlarını silme ve varlıklarının kötü olan her şeyden arındırma) ve pek büyük karşılıklar ve değerli sevaplar hazırladı. Hazırladığı bu karşılıklar; onların hak ettiklerinin kat-kat fazlası olacaktır.

۞وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ۞

36.Ayet: Sevgili Peygamber (s.a.v.) Efendimiz Hz. Zeyneb'e; Zeyd'le evlendirmek için dünür varmıştı. Zeyneb (r.a.); Abdül-Muttalib'in Kızı Ümeyme'nin Kızı idi. (Annecik manasına gelen) Ümeyme; Peygamberimizin Ammesi yani; Babasının Kız Kardeşi) idi. Hz. Zeyneb'in Babası Cahş idi. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz Azadlı kölesi ve Oğulluğu olan Zeyd için varınca Hz. Zeyneb, Kardeşi Abdullah ve Annesi Ümeyme bu evliliğe karşı geldiler. (Çünkü cahiliye döneminde hür bir kadının köle ile evlenmesi utanç sebebi idi.) Çok değerli bir Kız Olan Hz. Zeyneb'in bir köle ile evlenmesini kabul etmiyorlar ve utanç duyuyorlardı. O esnada bu Ayet indi: Samîmî

olarak Îman eden Mü'min erkeklerden hiçbir Mü'mine ve Îman eden hanımlardan hiçbir Îmanlı hanıma; sağlam ve kusursuz hüküm Veren Allah ve Rasûlü bir işe hukmedip kesin karar verdiğinde o iş konusunda kabul edip etmeme seçimi yapmağa kalkışmaları asla caiz ve uygun olmaz, asla o kararı bırakıp kendi iş ve kararlarını tercih edemezler. Allah'ın ve Rasûlünün hukmüne aykırı bir karar ortaya koyamazlar. Îman sahibi olan herkese Allah ve Rasûlünün kararına uyup itaat etmeleri zorunludur. Burada açıkça görülüyor ki, Peygamberin (a.s.) kararı; hakikatte Allah'ın kararıdır. Kim Allah'a yani Rasûlüne karşı gelir ve ters düşerse; özellikle Peygamberin kararını değiştirmekle ya da Peygamber tarafından emrolunan hususlar hakkında Ümmetin seçim hakkının olduğunu iddia etmekle ters ve aykırı bir karar verirse o kimse hak ve gerçeğe erme yolu olan İslâm'dan açık bir sapıklıkla sapmıştır.

۞وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللّٰهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولًا ۞

37.Ayet: Bu Ayet indikten sonra hepsi itaat etti ve razı oldular. (Allah Onlardan Razı olsun.) Bu evlilik gerçekleştikten hayli bir zaman sonra Hz. Zeyd ile Hz. Zeyneb arasında anlaşmazlık büyüdü ve Zeyd (r.a.) Peygamber Efendimize gelerek eşini boşayacağını arz etti. Sebebi sorulduğunda Zeyd (r.a.) dedi ki, Allah'a yemin ederim ki, Zeyneb'in iyilikten başka bir şeyini görmedim. Fakat gayet soylu ve şerefli olmakla Bana karşı dikleniyor.

Rasûlüllah'ın söylediklerini Allah Teâlâ Ayetinde anlatıyor: Ey peygamberlerin En Kâmili! Allah'ın; kendisine Îman ve İslâm nimeti başta olmak üzere Sana arkadaş yapması ve pek çok üstün nitelikler vermesi gibi ikramda bulunduğu, Senin de hürriyetine kavuşturup oğul edinmen ve evlendirmen gibi pek çok nimetler verdiğin Zeyd'e hanı şöyle diyordun: Ey Zeyd! Mademki Onda bir kötü durum görmedin o halde Hanımını Kendinde tut. Iffetli bir hanımı; hiçbir kusuru gözükmediği halde boşayıp Ondan ayrılmaktan dolayı intikam Sahibi Olan Allah'tan kork ve O'nun kahrıyla tutup cezalandırmasından sakın. Hâlbuki Sen o anda Zeyd'e bu baskıyı yaparken Allah'ın açığa koyacağı önemli bir hususu içinde gizliyordun.
(Bu önemli husus İslâm'la alakası olmayan bir haramın ortadan kaldırılacağı hususu idi. Şöyle ki, Cahiliyye döneminde Araplar; tıpkı diğer cahil toplumlar gibi işlerine geldiği ölçüce haramlar ve helaller tesis ederlerdi. Allah Teâlâ; Yüce Dîni İslâm'ı Peygamberine kurdururken hurafeleri, bozuk ve yanlış uygulamaları da ortadan kaldırıyordu. Misal: Baba öldüğünde; oğlu analığına nikâh kıyıyordu. Hâlbuki İslâm'da olduğu gibi bütün peygamberlerin Dîninde analık aynen öz ana

gibi ebediyyen haramdır. Öte yandan yabancı birini evlat ediniyor. Onu oğul, hanımını da öz gelin kabul ediyordu. Allah Teâlâ; analıkla evlenmeyi haram kıldığı gibi, bu Ayetlerde evlat edinilenlerin hanımlarının boşandığında veya kocası öldüğünde ıddeti bittikten sonra her hangi birine nikâhı helal olduğu gibi, o şahsa oğlum diyen kimseye de helal olduğunu tesisi ediyor. Zira lafla yabancı bir kimse oğul olmaz. Burada Sevgili Peygamber (s.a.v.) özünün nûruyla olacak hadiseleri idrak ediyor ve bu konuda da Zeyd (r.a.) Hz. Zeyneb'i boşarsa Allah Teâlâ'nın bir önemli hukmü tesis etmek için Onu Kendisiyle evlendireceğinden korkuyordu.)Allah Teâlâ Rasûlünü güçlü kılmak için uyarılara devam ederek şöyle buyurdu: Sen insanlardan korkuyorsun. Zira onlar Sana yakışmayan dedikodular yapacaklar. Oğlunun hanımını aldı vs. Hâlbuki Sen bilirsin ki, Allah Azîmüşşan; Kendisinden korkulmağa En Haklı ve En Layıktır. Sen bilirsin ki, Dîninde, huküm ve icraatlarında gayret ve kıskançlık Sahibidir. Dilediğinden tutup intikam alır.

Bu Ayet çetin bir uyarı içermektedir. Hz. Aişe (r.a.) dedi ki, eğer Allah'ın Sevgili Peygamberi Kur'an'dan bir şey gizlemeğe muktedir olsaydı Bu Ayeti gizlerdi. Hulasa Zeyd (r.a.) Zeyneb Annemizi boşadı. Iddeti bitince Allah'ın emrini bir aracı ile Peygamber Efendimiz O Anneye arz etti. O da emre itaat etti ve evlendiler. Nitekim Hak Teâlâ bunu şöyle açıklıyor: Zeyd Ondan alakasını kestikten ve layıkıyla boşadıktan sonra, ıddet müddeti bittikten sonra Ey peygamberlerin En Kâmili! Onu (Zeyneb'i) Sana nikâhladık. (Rivayete göre) Bu nikâhta İslâm hukuku cereyan etmedi. İki taraf için velî tayini olmadı, nikâh kıyma, şahidlik yapma, mehr verme vs. uygulanmadı. Allah'ın Mucizesi ile bir evlilik oldu. (Yine rivayete göre) Zeyneb Annemiz diğer Hanımlara karşı övünür ve şöyle derdi: Sizleri velîleriniz evlendirdi. Benim nikâhımda Bana Allah Teâlâ; Velî oldu.

(Kardeşlerim!Biliniz ki, İslâm'da evlat edinme yok. Bu yolla öz çocukların hukuku çiğnenemez, yabancı biri hareme sokulmaz, helal olan da haram olmaz. Konu gayet açıkken Medîne'li münafıklar Yahudîlerle işbirliği yaparak bir iftira düzmüş, küçük hatalardan dahi Münezzeh Olan En Yüce Rasûle (s.a.v.) sıradan bir Müslimanın dahi şânına yakışmayan bir durumu (gelinine göz koyma) rezilliğini yakıştırmağa çalışmışlar. O iğrenç iftirayı maalesef pek çok müfessirimiz eserine tefsir diye koymuş. Tercemesini yaptığım Bu Tefsirden o iftirayı çıkardım. Çünkü Nahcivanî Hz. Bu idraksizliğe düşmeyecek derecede Allah Teâlâ'yı ve Rasûlünü bilen biridir. Eseri matbaaya verenlerin işgüzarlığı olabilir diye düşündüm. Özetle diyorum ki, internete baktığınızda bu konunun Tefsirinde o rezillikleri Tefsir kitaplarında çokça görür ve duyarsınız. Bu sebeple biz bu konuyu; KIRK DERSTE TASAVVUF ADLI ESERİMİZDEKİ 2. DERSTE PEYGAMBERLERE ÎMAN KONUSUNDA NET OLARAK AÇIKLADIK. Okuyup inceleyin.)

Ayetin gelen kısmında Allah Azıîmüşşan açıklıyor (İlâhî açıklamaya dikkat edin): Bu önemli hukuku (Seni Onunla evlendirmekle) icra ettik ki, sevip dost olmakla evlat edinip oğlum diye çağırdıkları yabancıların hanımları konusunda Mü'minlere bir sıkıntı, bir darlık ve bir günah olmasın. O kimseler eşlerine karşı ihtiyaçlarını tamamlayıp alakalarını keserek onları (İslâmî kurallara göre) boşadıklarında herhangi bir Mü'min gibi o kimseler de o hanımlarla evlenebilirler. Dolaysısıyla Allah'ın ezelî emri ve hukmü (ey Sevgili Rasûl!) Senin Zeyneb'le evlenmenden sonra Kıyamete kadar gelip geçecek zamanlarda uygulanacaktır. Senin bu evliliğini Ben emrettim ve emrim elbette olacaktı...

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهُ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَقْدُورًا

38.Ayet: Allah Teâlâ Rasûlünü tesellî edip utanma ve halktan çekinme gibi yükünü ve sıkıntısını üzerinden almak için ezelî ilminde ve Levh-ı Mahfuzda var olan benzeri hükümlerinin uygulandığını ve uygulanacağını açıklayarak buyurdu: Allah katından desteklenen, Allah katında ve O'nun (c.c.) muradında neler olduğuna dair vahyi bekleyip tüm iş, icraat ve durumlarında vahiy ve ilhamlara göre hareket eden Peygambere (s.a.v.) Allah'ın farz kıldığı hiçbir hususta sıkıntı, günah ve dolayısıyla sakınılıp çekinilecek durum olmaz. (Çıkıp birileri insanların en akıllısından akıllı ve Allah'ın bilgi ve bildirmesiyle hareket eden Peygamberine deli diyorsa bu onların akıllarının işe yaramaz hale geldiğinden ve insanlık seviyesinden aşağı düştüğündendir. Yine eğer Allah Azıîmüşşan Peygamberine bir hukmü ve bir farzı icra ettiriyor da birileri çıkıp yanlış yaptı diyorlarsa bu sadece onların sapıklığındandır.) Zeynep Annemizle nikâhlanması da Allah'ın farzlarından ve hukmünü icra ettirmesindendir. Bu husus ilk defa olan ve bilinmeyen bir husus değildir. Aksine geçmiş peygamberler (a.s.) zamanından beri devam edip gelen Allah'ın sünneti, kanun ve âdetidir. Çoğu zaman halkın biliş ve anlayışlarına, karar ve uygulamalarına aykırı gelen hüküm ve emirlerini peygamberlerine icra ettirip uygulattırmıştır. Gerçek ve sağlam hükümleri Koyan ve hâkimler Hâkimi Olan Allah'tır. Hiçbir peygamber suç işlemedi, yanlış yapmadı. Daima Allah'ın hukmünü icra ettiler. (Nitekim Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz; Allah'ın ilhamıyla Hz. Zeyd'i; Hz. Zeyneb'le evlendirdi. Bu evlilik sürerken Hz. Zeyd Öz Oğlu gibi, Hz. Zeyneb Annemiz de öz gelini idi. Münafıkların dahi bunda şüphesi yoktu. Hz. Zeyd Zeyneb Annemizi boşamağa karar verinceye dek Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimizin Gözünde ve Gönlünde Zeyneb Annemiz sadece Manevî Kızıydı. Allah Azıîmüşşan yukarıda okuyup açıkladığımız Ayetleriyle bir yanlışı yani; yabancı birinin öz oğul yerine konma yanlışını ortadan kaldırdı. Cahil halka ağır gelen bu hukmünü Rasûlüne tatbik ettirdi ve alçaklara kulak asmaması konusunda uyarılarda bulundu. Her şey Ayetlerde gayet açıktır. Allah'ın Ayetleri indikten sonra

Yahudîlerle işbirliği yapan münafıklar bir iftira kampanyası başlattı. Hala devam ediyor. Allah'a inanıp Peygamberini tenzih edenlere ne mutlu... Şeytanın peşine takılanlara inanan ve onlara hizmet edenlere ne yazık...) Hulasa Allah'ın emri, iş ve icraatları takdir edilip kararlaştırılmış ve yerine gelecektir. Allah'ın kararına hiçbir an karşı konulamaz engel olunamaz. Her dediği gerçekleşecek olan sadece O'dur.

۞الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ۞

39.Ayet: Allah Azıîmüşşan peygamberlerine elbette hukûm ve kararlarını icra ettirdi ve onlar da daima Rablerinin buyruklarına hizmet ettiler. O seçkin kullar (a.s.) Allah tarafından kendilerine yapılan vahiy ve ilhamlarla yüklenen emanetleri; peygamber olarak gönderildikleri toplumlara eksiltmeden ve eklemeden ulaştırmaktaydılar. (İNSAN TÜRÜNDEN OLAN PEYGAMBERLER A.S. ALLAH'IN BUYRUKLARINI ÜSTLENİP İCRA ETMEKTE TIPKI MELEKLER GİBİDİRLER. ASLA YANLIŞ YAPMADILAR.)Onlar her an ve tüm durumlarında Allah'tan korkarlar, asla Allah'tan başka kimseden korkmazlar.Yani peygamberlerin yüce âdet ve niteliklerinden biri de insanlardan korkmamaları ve onlardan utanıp hesaba katmamaları idi. (Melekler Allah'a itaat ederken kimseyi hesaba katmazlar ve kimseden korkmazlar. Kınayanın kınaması, şunun ve bunun tehdidi, dövülmek, öldürülmek asla onları Da'valarından vazgeçirmedi ve Allah'tan başkasını dinlemediler. Sırf sonsuz intikam ve gayret Sahibi, her türlü ceza ve azabı vermeğe Muktedir Olan Allah'tan korktular ve sırf O'nu gözettiler. Her şeyi bilip hesap etmekte, kullarına Sahip çıkıp gözetmekte, Dost ve Yardımcı olmakta Allah yeter.Dostlarına düşman olanların sıkıntı ve kötülüklerine karşı Allah yeter ve onlara yönelttikleri eza, cefa, zarar ve tuzakları onlardan uzaklaştırır.

۞مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۞

40.Ayet: Allah'ın düşmanlarıyla işbirliği yapan münafıklar ve cahil insanlar; Allah'ın Rasûlünü ayıplayıp Oğulluğu Zeyd'in boşadığı Hanımı aldı dedikodusunu yapınca Allah Azıîmüşşan; onların iğrenç iftira ve dedikodularını reddetti ve gerçekleri açıklayarak en kapsamlı cevabı verdi: Ey (Allah'ın Rasûlüne ve tüm hakikatlere) yabancı olanlar! Muhammed (a.s.) Mü'minlerden kimsenin babası değil. Zeyd'in de babası değil. Öyleyse Zeyd Hanımından alakasını kesip boşadıktan sonra ve boşanmış olan Zeyneb'in de ıddeti bitince evlenmesi için bir yasak kalır mı? (Bilesiniz ki, O s.a.v. kendi başına hareket eden cahil birisi değil.) Lakin O Allah'ın Rasûlü ve hem de bütün peygamberler zincirinin En Son halkası ve her bakımdan En Büyüğü ve En Yetkilisidir. (O a.s. sizlerin dedikodu ve yaptı, icra etti gibi tüm iftiralarınızdan Münezzeh ve çok uzaktır. Hiçbir peygamber kendi başına bir şey yapmadı. O En sevgili de Kendi başına bir şey yapmaz. O a.s. Benim

Kusursuz Memurumdur. O'nu yaratılmışa Adıma En Yetkili Âmir kıldım. Daima buyruklarımı Adıma icra eder. Bilesiniz ki, Rabbiniz Allah O'nu En Yüce Makama erdirdi. En küçük bir yanlışı olsa Makam-ı Mahmud'a yani; En Övgülü ve En Yüce Makama asla eremezdi.)Peygamberlik dairesini o sonlandırdı. Rasûl ve Nebî olmak sahifeleri O'nunla kapandı. İnsanlığın icra edip açığa koyması gereken ahlakın tüm güzellikleri O'nunla tamamlandı. Nitekim bunu Kendisi açıkladı. Tevhiîdin hizmetinde gösterilen kahramanlıklar O'nunla zirveye ulaşıp kemale erdi. Allah Azıîmüşşan mealen şöyle buyurdu: Ey insanlar! Bugün sizlere Dîninizi tamamladım. Yani Muhammed (a.s.) Peygamber gönderilerek Bu Yüce Da'va yani; Allah'ın Dîni tamamlandı. Allah En iyi Bilendir. (O'nun ikram ettiği bilgi ve idrakle açıklamalar yapıyoruz.) Diyorum ki, bütün peygamberler (a.s.) Tevhiîde hizmette halkı Allah Teâlâ'nın Yüce Sıfatlarının ve Fiilî niteliklerinin Birliğine davet ettiler. O En Kâmil ve bütün Yüce Nitelikleri Kendisinde Toplayan (Kendisinde âlemlerin Rabbinin Varlığı tam olarak Yansıyan kâmil ve kusursuz Ayna) Hz. Muhammed (s.a.v.) Tevhiîde hizmette bütün peygamberlerin hizmetlerini tekrarlamakla beraber Allah Azıîmüşşan'ın Zatının yani; Öz Varlığının ve Kimliğinin Birliğine davet etti. Bundan dolayı tüm peygamberlerin (a.s.)görevlerini sonlandırıcı ve tamamlayıcı oldu. Gizli-aşikâr her şeyi Bilen Allah Teâlâ; her şeyi kuşatan ve daima var olan ilmiyle; üzerlerine Yüce Varlığının Nûru doğmakla var olan her şeyi bilir. Bu yüce bilgisiyle tüm peygamberleri seçip İman ve İslâm fıtratı ve karakteri üzere yaratılan kullarını uyarıp, eğiterek irşad etmeleri için görevlendirmiş, sonunda da En Seçkin Rasûlünü O Yüce Tevhiîd Da'vasını tamamlayıcı olarak göndermiştir.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ۞

41.Ayet: Ey Allah'a İman edip O'nun (c.c.) Varlığını, Birliğini, İsimlerinin ve Sıfatlarının sonsuzluğunu ve kusursuzluğunu hakkıyla bilenler! Sizlerin olgun Mü'minler olmanızın ve Allah'ı hakkıyla tanımanızın gereği; O'nu zikretmeğe devam etmenizdir. Vâhıd (Bir), Samed (Ezel-Ebed Var Olan, sonsuz ve sınırsız kudretin, rızıkların ve nimetlerin Sahibi olup bütün varlıkların ihtiyaçları devamlı olarak Kendisi tarafından karşılanan, hiçbir konuda hiçbir şeye muhtaç olmayan) ve tüm Güzel İsimlerin, bütün Yüce Sıfatların Sahibi olarak sizleri Yaşatan Allah'ı çokça zikredin. O'nu zikretmek tüm vakitlerinizi ve bütün hallerinizi kaplasın. O'nu çok zikretmeniz yoluyla kesin bilgi mertebesinden O'nu görme mertebesine ulaşacaksınız.

۞ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۞

42.Ayet: Sabah-akşam O'nu (c.c.) tesbîh etmek (sonradan olup yok olmağa mahkûm olan hallerden ve tüm noksanlıklardan uzak bilmek) suretiyle kalbinizi,

kafanızı ve ruhunuzu kurup alıştırmak suretiyle her an tesbîh etmekle meşgul olun.Bu suretle görme makamından O'na kavuşmaya isteklerde bulunun.

﴿ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴾

43.Ayet: Ey Mü'minler! Küçücük bir nimete aracılık yapan kullara teşekkür etmek Dînce ve akılca bir boyun borcu iken;yoktan var edip sonsuz nimetleri vererek Yaşatan Allah'ı nasıl devamlı zikredip O'na şükrederek Büyüklüğünü ve Eşsizliğini tesbîh ve takdis etmezsiniz? O sonsuz nimet Sahibi sizlere daima Kendi Varlığının, Güzel İsimlerinin ve Yüce Sıfatlarının gerekli gördüğü rahmetini ve nimetlerini aralıksız vererek tüm ihtiyaçlarınızı karşılıyor. O'nun izniyle melekleri de sizler için mağfiret ve bağışlanma diliyor. Tüm bu ikramları yapıyor ki, sizleri sonradan olma âlemin, tabiatların ve fâni benliklerin karanlıklarından çıkarıp kusursuz Varlığına kavuştursun. Hulasa O Yüce Rabbiniz Kendi Birliğini tasdik etmeğe başarılı kılınan Mü'minlere pek Merhametlidir. Rahmeti ile önce onları Îman ve İslâm'a ermekte başarılı kılar, sonra da sonradan olan âlemin dar zindanlarından olgun Müslimanlar yaparak katından önemli bağış ve ikramlarla sonsuz Huzuruna erdirir.

﴿ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴾

44.Ayet: Sonrasında Kendisine onları kavuşturma şerefiyle şereflendirir. Kulun Allah'a kavuşması; iki varlığın birbirine kavuşması gibi olmaz. Yan yana, karşı karşıya, her hangi bir yerde ve konumda olmaktan münezzeh olarak, kul tamamen sonradan olan maddî varlığından ve benliğinden soyunup arınarak manevî niteliklere erdikten sonra O Yüce Rabbe Kendisiyle ve Kendisine (c.c.) has bir kavuşma ile kavuşur. Kavuştukları anda Hak Teâlâ tarafından onlara hoş geldin denmesi; onları her türlü perişanlıklardan, cehalet, yanılgı,kimlik ve benlik gibi tüm fâni varlıklarından arındırıp selâmını sunması yani; tam bir esenliğe, zararsızlığa, huzur ve güvene almasıdır. Onlara artık rızasına ve kabulüne erdirdiği müsafirleri olarak pek değerli mükâfaatlar hazırlamış bulunmaktadır. Yani gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve hiçbir insan aklına gelmeyen nimetler ve ikramlar.

﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴾

45.Ayet: Ey türlü üstünlüklere, tam bir olgunluk, sayısız ikramlara ve eşsiz Mucizelere özel olarak Eren Peygamber! Muhakkak ki, Biz; rahmetimizin pek büyük olduğu bir makamdan Seni tüm yaratılmışa ve bütün insanlığa Şâhid olarak gönderdik. Sen onların erdikleri hakikatlere tanıklık edip İlâhî bilgilere erdireceksin. Onları alıp yüce anlayışlara, Hakkın tecellîlerini görmeğe ulaştıracaksın. Zira onlar Bizim tarafımızdan bunun için yani; Îman ve İslâm sahibi olup bu hakikatlere ulaşmak için yaratıldılar. Rablerinin Varlığına ve Birliğine Îman

etmekle kalplerini ve kafalarını karıştıran çokluğu (Allah'tan gayri her şeyi) ortadan kaldıran Tevhıîdin hakikatine ve kâmil Îmana sahip olanların sonsuz nimetlere ereceklerini Müjdeci olarak gönderildin. Aynı zamanda onların maddî varlıkları sebebiyle; hayvanî kuvvetlere, öfkeye ve şehevî arzulara kapıldıklarında bunun kendilerine her türlü rezilliği ve tüm nimetlerden mahrum olmayı doğuracağı konusunda onları uyarman için bir Uyarcı olarak gönderdik.

۞ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ۞

46.Ayet: Bir Mükemmel Davetçi olarak ki, onları; Allah'a ve O'nun Birliğine izni, vahyi ve emri ile verdiği başarı ölçüsünde Îmana çağıracaksın. Hulasa ey peygamberlerin En Kâmili! Biz Seni; davet ve irşadınla onları aydınlatıp varlık ve benliklerinin, hayal ve kuruntularının karanlıklarından kurtarıp aydınlığa erdirmen için ilim ve nûrlar yayan Muazzam bir Kandil olarak gönderdik.

۞ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ۞

47.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Gönderiliş sebebini ve inceliğini duyduktan sonra Allah'ın Varlığını ve Birliğini kesin bilgi ile tasdik makamından Hakkın tecellîlerini görme makamına eren ve O'na kavuşmayı arzulayan Mü'minlere; Allah Tarafından pek büyük bir bağış ve yüce bir ikramın onların olduğunu müjdele. Bundan daha büyük ve daha şerefli bir bağış ve ikram olmaz. Bilesiniz ki, bu bağış ve ikram Allah'a kavuşma şerefine erme ve O'nun hukmünden başına gelen her şeye razı olma makamıdır.(Kim Allah'tan hakkıyla razı ise Allah Azıîmüşşan da o kimseden Razıdır. Razı olduğu kuluna ise bağış ve ikramı bambaşkadır.)

۞ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۞

48.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Senden eğitim alarak muradlarına ermek ve Senin yanında olmak isteyen Mü'minlere karşı görevini duyduktan sonra kâfirliklerinde ısrar eden ve kâfirliklerini tamamen açığa vuran kâfirlere asla kulak asma ve dönüp bakma. Dünyalık çıkarlar için kâfirlik ve sapıklıklarını gizleyen, içlerinde olmayan sahte Müslimanlık gösterişinde bulunan münafıklara da dönüp bakma, meclislerine gitme, yanlarında bulunma.Bulundukları yerlerden geçerken ansızın karşılaştığında Sana sataşarak eziyet vermek isterlerse eziyetlerini bırak ve karşılık verme. Senin sabretmen onları öfkeden ölecek hale getirir, Sana duydukları kin ve düşmanlık ateşini söndürür. Allah'a tevekkül et. Onların hesabını Rabbine bırak. Sana Vekîl (her işinde ve herkese karşı Avukatın) olarak Allah yeter. Senin Şânına verdiği önemden ve yaptığı yardımdan dolayı tüm düşmanlarıyın şer ve sıkıntılarını Senden uzaklaştırır.

۞يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ

فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا۞

49.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberine (s.a.v.) helal olanları gösterdikten sonra Mü'minleri tamamına helal olanları ve onları yapmakta bir günah ve sıkıntı bulunmadığını göstermeyi diledi ve şöyle seslendi: Ey Allah'a ve O'ndan inip gelen emirlerin ve yasakların tamamına Îman eden Mü'minler! Îmanınızın gereği; sizlere denk ve uygun olan Îmanlı hanımları ve Ehl-i Kitab olan hanımları nikâhladığınız ve sonra da onlara dokunmadan (ilişkiye girmeden) boşadığınızda sizler için onlar hakkında sayıp bekleyeceğiniz bir ıddet yok.Yani bu gibi hanımların ıddet beklemeleri gerekmez ve bir başkasıyla derhal evlenebilirler. Bu durumdaki hanımlara mehir (nikâh karşılığı) belirlemedinizse Dînin ve aklın beğenip kabul edeceği bir mikdar para vs. ile onları barındırıp onlara imkân sağlayın, sözünü ettiğiniz mikdarı eksiltmeyin ve geciktirmeyin. Eğer mehir belirlenmiş ise belirlenen mehrin yarısını vermeniz gerekir. O belirlenen mikdarı verdikten sonra da güzel tavır ve hoş davranışlarla güzelce boşayın.

۞يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ

وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً

إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ

قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

50.Ayet: Allah Azîmüşşan; Sevgili Peygamberinin Şânını yüceltip Saygınlığını ve farklı konumda olduğunu bilip açığa koyarak O'nun çokça hanımlarla evlenmesini helal kıldı ve O'na şöyle seslendi: Ey Sevgili Peygamber ve bütün peygamberlere (a.s.) türlü ikramlar, pek yüce ve önemli yardımlarla Üstün Kılınan Rasûl (s.a.v.)! Sana rahmet ve ikramımızın pek büyük olduğu makamdan Sana; peşin olarak mehirlerini verdiğin hanımlarını Dîninde helal kıldık. Bir de Sana verilen ve Senin Uğurlu Elin ve imkânınla Sahip olduğun câriyeleri helal kıldık. Yani Allah'ın Sana ikram ettiği; esir olarak gelen ve Sana verilen câriyeleri... Hz. Safiyye (r.a.) Annemiz bunlardandı. Seni sevip hoşnud oldukları için herkesi ve her şeyi bırakarak Mekke'den göç edip Seninle gelen Babanın erkek ve kız kardeşlerinin kızları ile Annenin erkek ve kız kardeşlerinin kızlarını da helal kıldık. Yine Sana özel olarak kendisini Sana hibe eden Îmanlı herhangi bir kadını da helal kıldık. Tabii ki, Peygamber (s.a.v.) kendisiyle nikâh kıyıp evlenmek isterse. Bu ifadeye Îmanlı olması kaydı ve şartı kondu. Çünkü kâfirlikten kurtulamayan bir kadının Allah'ın

Rasûlüne haram olduğu kesindir. Bu sayılanların yani; dörtten yukarısıyla evlenmenin helal olması özel olarak Sanadır, Mü'minlere değil. (Burada Allah Rasûlüne değil de Mü'minlere sınır getirildi ama bundan sonra gelecek olan ikinci Ayette Allah Rasûlüne tam bir sınırlama konmuştur, fakat Mü'minlere genişlik sağlanmıştır. Dikkatle okuyun.)Ey peygamberlerin En Kâmili! Bu anlatılan kısmı Sana özel olarak helal kıldık, Ümmetine tamim etmedik (kapsamlı kılmadık). Çünkü Biz sonsuz hıkmetimizden (kesin ve sonsuz bilgi, sağlam icraat Sahibi olduğumuzdan) dolayı Mü'min kullarımızın kabiliyet ve kapasitelerini bilmekteyiz. Bunun için onlara (Mü'minlere); bunları (Sana a.s. helal kılınanları) helal kılmadık. Onlara hanımlarının hakkı olan mehri, kadının velisinin iznini, şahidleri ve kusursuz bir nikâh için gerekli olanları farz kıldık. Yine onların sağ ellerinin meşru ve uğurlu icraat ve bedel ödemeleriyle sahip oldukları câriyeleri sonsuz bilgimiz ve Dînî kurallar dâhilinde onlara helal kıldık. Yukarıda sayılanları onlara değil de Sana helal kıldık ki, bu görev ve sorumlulukların yüklenmesinde Sana bir darlık ve bir sıkıntı olmasın.Her durumda Senin görünen ve görünmeyen tüm yönlerini biliyoruz. Sen asla Allah'ın kullarının haklarını ihmal etmezsin ve Allah'ın yaratıklarından hiçbirine Senden zulüm meydana gelmez, kimseye haksızlık yapmazsın. Bu sebeple Diğer Mü'minlere getirdiğimiz sınırlama ve darlığı Sana getirmedik. Kullarının umum durumlarını Bilen ve bozukluklarını Düzelten Allah Azıîmüşşan; Ğafûr'dur; Mü'minlerin birbirlerinin haklarını gözetmekte bir takım zorluklarla karşılaşmaları sebebiyle zaaf ve acizliklerini bilmekle onları afvına mazhar edip kusurlarını örtüp günahlarını siler, Rahıîm'dir; onlara rahmet ve ikramlarda bulunarak güçlerine göre tüm hukuku gözetmeleri için yardım edip desteklerde bulunur.

۞تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ

ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا۞

51.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! Kimseye helal kılmadığımız derecedeki bir genişliği nikâh konusunda Sana helal kılıp genişlik verdikten sonra hanımların konusunda dilediğin gibi hareket etmene de izin verdik. Onlardan dilediğini geri bırakır, dilediğini yanına alırsın. Sana bir sıkıntı ve darlık olmasın. Hatta onlardan azledip yanından uzaklaştırdığını tekrar isteyip yanına aldığında Sana bir vebal yok. Hanımlarından herhangi birini boşadığında hulle ve tahlîl olmaksızın tekrar dönüp onu nikâhın altına alabilirsin. (Bir Mü'min hanımını üç talakla boşadığında o hanım o kimseye artık haramdır. Onu kendisini tekrar helal yapmak için boşanan o hanımın; ıddet bekledikten sonra başkasıyla olağan bir nikâhla evlenmesi, ikinci eşi öldüğünde veya geçimsizlik gibi bir nedenle ikinci eşinden de boşadığında yine

ıddet bekleyip ıddeti dolduktan sonra ilk kocasıyla dönüp evlenmeleri helal olur ki, buna hulle veya tahlîl; yani helal olmasının sağlanması denir ki,bunun Peygamber Efendimizin hanımları için olması söz konusu değildir.)Zira Peygamber'in (a.s.) Hanımlarının başkasıyla evlenmeleri haramdır. Çünkü Ümmet onların öz çocukları hukmündedir. Ey Sevgili Rasûl! Onların işlerinin ve tüm haklarının Sana bırakılması gözlerini aydın olup huzurlu ve mutlu olmalarına en yakın ve pek uygun olan bir karardır.Çünkü Sen pek büyük bir AHLAK üzere yaratıldın. Allah'ın adaleti ve Sırat-ı Müstekıîm'i üzerinde kimse Senin kadar dürüst, düzgün ve kararlı olamaz. Bu sebeple iş ve yetkinin Sana bırakılması konusunda onlara yaraşan üzülmemeleri, aksine sevinip razı olarak mutu olmalarıdır. Zira Senin onlara ilgin elbette tam bir eşitlikle olacaktır. (Tüm yetkinin Sana bırakılması Senin ahlakını daha iyi görmeleri ve Senin onları; kendilerinden daha iyi gözetip koruyacağındandır.) Sen onlara ne yapsan ve ne versen elbette beğenip rıza gösterecekler. Tamamına olan ilgin bir ve aynı ilgidir. Kullarının içlerinde saklı ve gizli olan her şeyi Bilen Allah (c.c.); sizlerin ey Mü'minler! Kalplerinizde gelip geçen ve olup her şeyi bilir. Misal: Birden fazla hanımı olanlarınızın kalbi birine kayar ve bu sebeple diğerini ihmal edersiniz. Allah'ın Sevgili Peygamberi (s.a.v.) bu gibi meyil ve yanlış eğilimlerden Münezzehtir. Hulasa tüm durumlarınızı bilip Gözeten Allah (c.c.); kalplerinizdeki yanlış eğilim ve kötü arzuları Bilen, Halîm olmakla; haksızlık yapanlar için acele etmeyen ama intikam alacak olandır.

۞لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ

وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا۞

52.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberini hanımlarının hakları ve yetkileri konusunda dilediği gibi davranmakta yetkili kılıp tamamen işlerini O'na bırakınca Sevgili Peygamberimizin değerli Hanımları olan Yüce Annelerimiz Allah Azîmüşşan'ın hukmüne can u gönülden razı oldular. Onların bu itaat ve teslimiyetlerine karşılık Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberine onları boşamasını, onlar üzerine fazladan bir başka hanım daha almasını yasakladı. Sayıları dokuza ulaşmıştı ve bundan sonra herhangi bir hanımla evlenmesini haram kıldı ve şöyle buyurdu: Ey peygamberlerin En Kâmili! Bundan sonra hanımların hiçbiri Sana helal değil, her hangi bir hanımla evlenmen artık haramdır. Onların tüm işleri ve hakları Sana bırakılıp onlarda Senin kararlarına dokuzu birlikte uyduktan sonra bunlardan herhangi birini boşayıp yerine yabancı (Bunların dışındaki) hanımlardan bir başkasını alman yasaklanmıştır. Karşılaştığın hanımların güzellikleri hoşuna gitse de artık evlenmen olmayacak. Fakat câriye alman müstesna. Bunda Sana günah ve yasak yok. Kullarının yaptıkları her şeyin ölçü ve mikdarlarını Bilen Allah (c.c.); tüm

âlemlerinde ve sonsuz idaresinde olup biten her şeyi görüp gözetmekte, bilip idare etmektedir. Her şeyi koruyup kollayarak olgunlaştırır ve tamamlar. Her şeye üstün gelen sağlam hıkmeti gereği dilediği an durdurur ve engel olur. (Burada ince bir husus şudur: Sevgili Peygamberine dörtten fazla hanımla evliliği helal Kılan Allah Azıîmüşşan; Mü'minlere kapatmadığı kapıyı Sevgili Rasûlüne kapattı. Şöyle ki, bir Müsliman erkek veya kadının eşi öldüğünde bir başkasıyla evlenebilir. Yine ölse, yine evlenebilir. Bu çokça tekrarlanabilir ve helaldir. Ama Efendimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) diyelim ki, Hanımları tüm ölselerdi. Ona (s.a.v.) bir daha evlenme kapısı kapanmıştı.)

۞يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ
وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ
فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ
ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا
إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا۞

53.Ayet: Allah Teâlâ; Mü'minlerin Peygamber Efendimize karşı edepleri ve güzel davranışları konusunda, O'ndan izin almak, Huzuruna varmak, yanında ve önünde sofraya oturup yemekler yemek ve Hanımlarından bir şey sorup istemek ve konuşmak hususunda ne yapacaklarını ve nasıl bir ahlak içerisinde olacaklarını işaret edip gösterdi ve şöyle buyurdu: Ey Allah'a ve O'nun (c.c.) Sevgili Peygamberine İman edenler! İmanınızın gereği; Peygamberinize (s.a.v.) karşı edebinizi, Müsliman insan olmanın gerektirdiği güzel kuralları gözetip onlara hakkıyla uymanızdır. Evleri, girilmesi yasak olan yerleri, meskenleri (içinde yerleşip kaldığı makamları) yönünden gözetip gerekli tarzda davranışta bulunacağınız makamlar ve hususlar var. Sakının Allah'ın sevgili Peygamberinin Evine ansızın ve izinsiz girmeyin. Hatta Müslimanların evlerine de izinsiz girilmez. Ancak Rasûlüllah'ın hazırlanmış bir yemeğine davet olunarak girmenize izin verilmiş olduğunda girersiniz. Fakat sizler; yemek vaktini takip etmeyeceksiniz, yemek vaktini bekler durumda olmayacaksınız. O (s.a.v.) davet ederse gideceksiniz.) Çağırıldığınızda derhal gidin, Huzuruna varın ve yiyin. Doyunca derhal dağılın. Yemekten Sonra O'nun (s.a.v.) yanında söz dinlemek merakıyla ya da sizce önemli bir meseleyi duymayı kasdederek yerleşip kalmayın. Tüm bu saygısızca halleriniz Peygamberinize (s.a.v.) eza ve sıkıntı verir. Yanlış durumlarınız sebebiyle sizleri evden çıkarmaya da utanır. İnsanların en utangacı, sıkıntı verdiğinizde sizlere karşı en Sabırlı ve en Ağırbaşlı olduğu için şiddet göstererek

sizleri çıkarmaktan çekinir. Daima O'nun Sahibi ve Mevlâ'sı, kullarının durumlarını daima düzeltip iyileştirerek onlara yararlarına olan her şeyi tam bir uyarı ile Öğreten Allah(c.c.); Mü'minlere ulaşması gerek her bir hakkı ve önemli bilgileri söyleyip anlatmaktan çekinmez. Çünkü onlar hak ve gerçekleri öğrenip uygulamak isterler ki, kalplerine bu nitelikler yerleşsin, bunları tekrar-tekrar uygulayarak o güzel nitelikleri kazansınlar. Ey Mü'minler! O Annelerinizden ihtiyacınız olan bir meta' (yiyecek, içecek vs.) istediğinizde (Peygamberinizin a.s. hukukuna saygı göstererek) perde arkasından isteyiniz. Onların karşısına dikilip bakmanız vaki olmasın. Peygamberinizin Hanımlarının iyice örtünüp yüzlerini dahi göstermemeleri sizlerin ve Onların kalplerini son derece temiz ve pak tutan bir davranıştır. Sizleri her türlü edepsizlikten, günah ve kötülüğü hayallemeğe götürecek kirli düşüncelerden uzak tutar. Şeytanı kovarak perişan eder, kalpleri Onun vesveselerinden korur.(Ahirette O ıffet timsali olan Annelere ulaşarak Cennet komşuları olmak isteyen Müsliman hanımlardan Allah Azıîmüşşan Razı olsun.)Hulasa ey Mü'minler! Allah'ın Rasûlünü (s.a.v.); sevmediği bir davranışınızla rahatsız etmeniz sizlere asla caiz olmaz, haramdır. Özellikle şunu bilesiniz ki, Peygamberinize nikâhlanıp Hanımları olanları; O'nun (s.a.v.) vefatı sonrasında nikâhlamağa kalkışmanız haramdır. Onlar ebedî olarak Annelerinizdir. Bu anlatılanlar; yani Peygamberinize rahatsızlık vermeniz ve vefat sonrasında Hanımlarıyla evlenmeğe kalkışmanız; her türlü intikamlara Sahip ve Kadir Olan Allah Azıîmüşşan katında pek büyük bir günahtır. Çok büyük bir cezayı ve pek acıklı bir azabı çeker getirir.

۞إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۞

54.Ayet: Bilesiniz ki, ey Mü'minler! Allah'ın Rasûlüne sıkıntı vermek ve O'nu (s.a.v.) rahatsız etmekle ilgili en küçük bir kötülüğü açıktan veya gizli olarak yaptığınızda, O (s.a.v.) hayattayken veya öldükten sonra Hanımları hususunda içinizden bir kötülük geçirdiğinizde, dillerinizden veya aklınızdan bir şey meydana geldiğinde göğüslerinizde saklı ve gizli her şeyi Bilen Allah Azıîmüşşan tamamını bilir (ve hesabınızı görür). Her şeyi kuşatan ilminden en ince ve en küçük bir şey gizli kalmaz.

۞لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ

وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَاتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ۞

55.Ayet: Yukarıda anlatılan tesettür ve perde ile ilgili Ayet inince dendi ki; ey Allah Rasûlü! Babaları, oğulları, akrabaları Onlarla konuştuklarında aynen perde arkasından mı konuşacaklar? O zaman şu Ayet indi: Peygamberin Hanımlarıyla

kendi babaları, oğulları, kardeşleri, kardeşlerinin oğulları ve kız kardeşlerinin oğulları bir araya gelip perdesiz olarak konuşmalarında onlara bir günah ve bir sakınca yok. Çünkü bunlarla bir arada bulunmalarında şüpheye suçlanmağa bir sebep yok. Îman ehli hanımlarla da bir arada bulunup konuşabilirler. Müsliman olmayan hanımlara kendilerini göstermezler. Hukmettikleri ve hizmetlerinde bulundurdukları köleleri ve câriyeleri ile de perdesiz olarak konuşabilirler. Dendi ki, sadece cariyeleriyle perdesiz konuşurlar. Nitekim Nûr Suresinde geçmişti. (Köleler hizmet edecekleri için onlardan sakınmak ve daima perde arkasından konuşmak zor olur.) Ey her türlü tabiat ve karakter kirlerinden korunup Allah'ın himayesinde Olan Peygamber'e eş olan Hanımlar (ve O Annelere Cennette komşu olmak isteyen Hatunlar)! Sizler de O'na (s.a.v.) uygun olarak tertemiz olup her kötülükten korunmak suretiyle Allah'tan ve O'nun gazap ve intikamından korunun. Allah Azıîmüşşan'ın tüm haramlarından ve yasaklarından kaçınıp korunun, emir ve buyruklarına sarılın ki, O Sevgili Rasûlün en önemli niteliklerine ortak olun. İçinizde saklı bulunan her şeyi Bilen Allah Teâlâ; akıllarınıza gelen büyük-küçük tüm günahlarınıza Şâhid ve her şeye daima yakın bulunmaktadır. Hiçbir saklı, gizli sır ne kadar küçük ve ince olsa da asla O'ndan gizli kalmaz.

۞إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا۞

56.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberine ta'zıîm olunup saygıda kusur edilmemesine, O'nun vakar ve heybetine yakışır tarzda davranılmasına, Şân, Şeref ve Mertebesinin dikkatle gözetilmesine işaret ederek şöyle buyurdu: Bilesiniz ki, sonsuz büyüklük ve yücelik Sıfatlarına bürünerek daima üstünlüğünü arz eden Allah ve O'na (c.c.) kavuşma şerefine ererek Mübarek Cemâline bakarak kendilerinden geçen sırf Mevlâ'larına âşık olan melekleri O Yüce Peygambere (s.a.v.) salevât ederler, Allah Teâlâ; daima rahmetini ve yüce nimetlerini O'na ulaştırarak yardımında bulunur. O'nun büyüklüğünü ve üstünlüğünü açığa koymak içinher türlü desteğini verir. Melekler daima O'na (s.a.v.) dua ederler, her türlü ikrama ve saygıya layık Olan Sevgili Peygamberin yücelerden Yüce olması ve Tevhiîdin hizmetinde her murada ermesi için O'nun Ümmetine mağfiretler (tüm kötülüklerden arınma ve güzelliklere erme dilerler. Ey O Sevgilinin sebeb olmasıyla Allah'a Îman edenler! O'nun Adını duyduğunuz ve hatırladığınız her an ve her yerde O'na salevât okuyunuz."Ellaahümme (Ya Allah)! Salli alâ Muhammed" deyiniz.O'na daima selam veriniz ve şunu okuyunuz: Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetüllahi ve berakâtühü. Bu Ayet gösteriyor ki, Mü'minler her ne zaman Sevgili Peygamber (s.a.v.) Efendimizin Adının anıldığında O'na salât okumaları ve Şânına uygun duada bulunmaları üzerlerine farzdır.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا﴾

57.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberinin (s.a.v.) Şânının ve mertebesinin yüksekliğini, bu konuda ortaya konan delil ve kanıtlarının üstünlüğünü gösterip Mü'minlere O'na (s.a.v.) tam bir saygı ile boyun eğerek teslim olmayı, tüm emirlerine sarılıp yasaklarından kaçınmalarını farz kıldıktan sonra O'na eziyet ve sıkıntı vermeğe kalkışan kimselerin rahmet ve nimetlerinden kovulup lanetleneceğini göstermeyi murad etti ve şu uyarıda bulundu: Kesinlikle bilesiniz ki, Allah'a ve O'nun Rasûlüne eziyet verenler, Allah'ın Rasûlünün huzurunda Dînin ve aklın kabul etmediği, iğrenç bulduğu davranışlarda ve konuşmalarda bulunarak edepsizlik yapıp O'nu (s.a.v.) üzenlere; Allah Azıîmüşşan Dünya ve Ahirette lanet eder, Cennetinden ve yakınlığından kovup rahmetinden mahrum ederek onlardan intikamını alır. Cehennem de onlara; hor ve hakir edip ağır sıkıntılar verecek olan, kendisinden daha kötü bir azap bulunmayan acı bir azabı hazırladı.

Allah Teâlâ; herhangi bir şeyden etkilenmekten Münezzeh olduğu halde; Sevgili Peygamberinin Şân ve Makamının büyüklüğünü ve O'na yapılanların Kendisine (c.c.) yapılmış sayılacağını anlatmak için "Allah'a sıkıntı verenler" diye ifade kullandı.

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا﴾

58.Ayet: Kendisine Îman edip samîmî kullukta bulunan Mü'minlere Sahip çıkıp destek veren Allah Azıîmüşşan; Sevgili Peygamberine eziyet edilmesinin ne olduğunu anlattıktan sonra Îman ehli olan erkek ve kadınlara iğrenç söz ve davranışlarda, iftira ve sataşmalarda bulunarak eziyet edenlerin uğrayacakları cezaları hatırlatıp uyararak dedi ki, Îman eden erkeklere ve hanımlara hak etmedikleri eziyeti yapan, yapmadıkları kötülüklerle suçlamada bulunan iftiracı ve eziyetçi kimseler çok ağır bir iftira ve pek büyük bir günah yüklenmiş olurlar ki, bu yaptıkları onların başlarına her türlü cezayı kesmemize ve azabımıza sebep olur. Çünkü ıffetli hanımlara çirkin günahların ve iğrenç hainliklerin iftira yoluyla dayandırılması; büyük günahların en büyüklerindendir.

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ
فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾

59.Ayet: Kullarını eğitip öğreterek daima olgunlaştıran Allah Azıîmüşşan; Müsliman hanımların güzel ahlak kurallarını gözetip erkeklerden korunmalarını, yanlış söz ve davranışlarda bulunmaktan utanmalarını, dolayısıyla her zarar ve zararlıdan, bilhassa iftiracıların iftira atmasına fırsat vermekten kaçınıp

korunmalarını işaret edip anlatarak Sevgili Rasûlüne seslendi, bunları Ümmetine, Kendi Hanımlarına, Kızlarına ve tüm Mü'minlerin hanımlarına ulaştırıp icra olunmasını emretti ve şöyle buyurdu: Ey katımızdan desteklenerek yaratılmışın tamamını Îman ve İslâm'a erdirmek için Gönderilen! Tatlılıkla nasihatte bulunarak Hanımlarına, Kızlarına ve tüm Mü'minlerin hanımlarına söyle; ihtiyaçları olduğu için evlerinden dışarı çıktıklarında örtü ve bürgülerini ellerine ve ayaklarına kadar indirsinler. Eklem yerleri dahi gözükmesin. Sadece iki gözleri ve hatta bir göz açık kalsın. Bu tarz örtünmelerle câriyelerden ve bozuk insanların içlerine türlü şüphe ve kötülükleri düşüren hizmetçilerden ayırt edilmek için bu emri icra etsinler. Bu mükemmel tarz örtünme ıffetli hur kadınların tanınarak câriyelerden ve bozuk insanların kalplerine şüphe ve fitne düşüren her bir kadından ayırt edilmelerine pek uygun olandır. Bu tanınma ve ayırt edilme ile eza, cefa ve sıkıntı görmezler, iftira ve sataşmağa uğramazlar. Îmanlı ve ıffetli hanımların kalplerini rahatsız edip vicdanlarını sızlatan her şeyi Bilen Allah Azıîmüşşan;Ğafûr'dur; tevbe edip Kendisine yöneldiklerinde onların tüm kusurlarını örter ve günahlarını siler. Rahıîm'dir; dönüşlerde ihlâslı olduklarında onların tevbelerini kabul eder, rahmet ve ikramlarda bulunarak tüm ihtiyaçlarını karşılar.

۞لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ
ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا۞

60.Ayet: Fitne ehli olan ve daima düzen bozucu, tahribatçılık yapıp huzuru kaçıranlara da yemin ederek ve ağır tehdidlerde bulunarak şöyle dedi: Yemin olsun ki, eğer evlenerek koruma altına alınmış hur, ıffetli ve şerefli hanımlara iftira atıp sataşmalarda bulunarak türlü sıkıntılar veren münafıklarla, kalplerinde hastalık ve Îman zaafı olan, türlü bozukluk ve sapıklıklara yönelenler ve bilhassa Medîne'de iğrenç arzuları peşinde sürüklenerek yaygara koparan, serserice dolaşıp yalan haberler, koğuculuk ve çığırtkanlık yapıp asılsız suçlamalarla ağır iftiralarda bulunan kimseler bu alçaklıklarına son vermezler ve iğrençliklerini sürdürürlerse ey peygamberlerin En Kâmili! Kesin olarak bilsinler ki, Sana emrederek üzerlerine gönderirim. Onlarla savaşır ve katledersin. Sağ kalanları da Medîne'den uzaklaştırırsın.Hulasa Seni onların başlarına öyle bir belâ yaparım ki, vereceğin cezalardan dolayı Medîne'de asla yakınında bulunamazlar ancak biraz kalmağa vakitleri olur. O vakitte de korku ve dehşetler içerisinde Mü'minlerin arasından çıkıp kaçmak ve bir sığınak bulup saklanmak için uğraşırlar ki, tutuklanmasınlar, öldürülmesinler ve esir alınmasınlar.

﴿مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا﴾

61.Ayet: Bu azgın hainler (iğrenç hainliklerinden vazgeçmeyince) Mü'minler arasında önce lanetlendiler, tamamen Allah'ın rahmetinden uzak kalarak Sevgili Peygamberin (s.a.v.) civarında ve hımayesinde olmaktan sürüldüler. (haklarında ölüm emri verilmekle) bulundukları yerlerde yakalanarak esir edildiler ve ağır bir şekilde öldürüldüler.

﴿سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا﴾

62.Ayet: Bu Allah tarafından daha önce görülmedik bir hukūm ve ilk verilen bir karar değil aksine, sağlam ilim ve icraat, kesin hüküm ve sınırsız kudret ve iktidar Sahibi Olan Allah Azıîmüşşan'ın geçmişte huzursuzluk çıkaran hakkında ezelî olan ve devamlı olarak icra edilen yüce Sünneti ve değişmez âdetidir. Allah'ın sağlam kararları ve kesin hukümlerinde asla değiştirme göremezsin. O'nun (c.c.) sağlam ilminde, icraatında ve verdiği kararda asla değişme ve değiştirme olmaz. Öyle ki, dilediğini yapar ve istediği kararı verir.

﴿يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا﴾

63.Ayet: Allah Teâlâ; Sevgili Peygamberini (s.a.v.); dalga geçmek için sorular soracak olan kâfirlere karşı uyardı, O'nu bu konuda eğiterek ne cevap vereceğini O'na öğretti ve şöyle dedi: İlk yaratılışlarında Allah'a verdikleri sözü unutan ve kulluk yapmayı terk eden insanlar Sana; vahye dayanarak kendilerine haber verdiğin Kıyameti ve ne zaman kopacağını soracaklar. Nitekim tüm peygamberler (a.s.) kendilerine yaptığımız vahy ile ve verdiğimiz bilgilerle kıyameti ve Ahireti haber vermişlerdi. Şimdi bunlar dalga geçerek soracaklar ve diyecekler ki, vakti yakın mı, yoksa uzak mıdır? Ey peygamberlerin En Kâmili! Onların dunda ısrar etmelerinden sonra de ki, Kıyametle ilgili bilgi ve Onun ne zaman kopacağı, vaktinin yaklaşması bilgisi sırf her şeyi Bilen ve sonsuz hıkmet Sahibi Olan Allah'ın katındadır. Bunu kimseye bildirmedi. Bu sırf Kendisine sakladığı gizli bilgilerdendir. Ancak tüm peygamberlerine Kıyametin kesin olarak kopacağını ve Ahiretin varlığını haber verdi fakat ne zaman olacağını gizli tuttu. Kıyamet Gününde o kadar korkunç haller, azap ve acılar olacak ki, Kıyametin kesin olacağı haberi ve bilgisi dahi insanları korku ve dehşete düşürmek için yeter. Ey muhatap! Allah Azıîmüşşan Kıyametin meydana geleceğini sana haber verdikten sonra onu inkâr etmeğe ve böyle bir şey olmaz demeğe çaren var mı? Ne bileceksin? Ola ki, Kıyamet çok yakındır.

۞ إِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ۞

64.Ayet: Kullarının azgınlık yaparak buyruklara karşı gelenlerinden intikam alacak Olan Allah (c.c.); kâfirliklerinde ısrar ederek Ahireti ve Ahirette olacakları inkâr eden kâfirleri yüce huzurundan sürüp uzaklaştırmış ve onları rahmetinden mahrum bırakmıştır. Sonra da onlara; azarlayıp ezerek çılgın ateşi hazırlamıştır.

۞ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۞

65.Ayet: Korkunç ateşle dolu olan Cehennemde ebedî olarak kalacaklar. O korkunç durumdan ne kendiliklerinden ve ne de destek umdukları tanrıları tarafından kurtarılarak alınıp bir başka tarafa götürülemeyecekler. İşlerini üstlenecek bir efendi bulamayacaklar, kendilerine yardım yapacak bir yardımcıları da olmayacak.

۞ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللّٰهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا ۞

66.Ayet: Ey peygamberlerin En Kâmili! O Günü yâd eyle (düşün ve anlat). O Gün yüzleri Cehennem ateşi içerisinde her yönden gelen ateş azabını iyi tatmaları için evrilip çevrilir. Tam bir pişmanlık duyup kurtuluş arzulayarak şöyle derler: Ah keşke tüm Güzelliklere Sahip Olan Allah'a itaat etseydik ve tüm peygamberlerin bizlere haber verdikleri her hususun gereğini kabul edip uygulasaydık. Bizleri bu gibi cezalara dair Uyaran O Değerli Peygambere itaat edip teslim olsaydık da Bugün başımıza gelen bu ebedî azaba uğramasaydık.

۞ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا ۞

67.Ayet: Allah Teâlâ'ya yakarışta bulunarak, neler bekleyip neler bulduklarını arz edip merhametler umarak şöyle dediler: Ey rabbimiz! Senin gönderdiğin peygamberleri (a.s.) ve indirdiğin kitapları inkâr ettik. Bizlerin kurtuluş kaynakları olan peygamberlerini ve kitaplarını inkâr yolunda servet ve idare sahibi olan efendilerimizi ve büyüklerimizi dinleyip onlara itaat ettik.Bütün işlerimizin kurallara bağlanması veya bozulması onların elinde idi. (Ey Gerçek Efendi ve Yüce Mevlâ! Seni ve Senin Dînini bıraktık onlara ve onların demokrasisine uyduk.) Ey Rabbimiz! Sen biliyorsun. Bizler sapmadık bu sapık ve lanetli büyüklerimiz bizleri saptırdılar ve Senin Varlığına, Birliğine, peygamberlerine ve kitaplarına İmana erdiren Kusursuz ve Dosdoğru Yolundan çıkardılar.

۞ رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ۞

68.Ayet: Ey Rabbimiz! Onlara, kendi sapıklıkları için bir kat ve bizleri saptırdıkları için de bir kat olmak üzere iki kat azap ver. Onlara lanet et, geniş rahmetiyin sahasından uzaklaştır. Onlara lanetin (kovup uzaklaştırman) büyük olsun. Rahmet

ve nimetlerinden öyle uzaklaştır ki, uzaklık ve mahrumiyetten kurtuluşları mümkin olmasın, öyle devamlı olsun ki, umutları kalmasın.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ۞

69.Ayet: Allah Azıîmüşşan; Peygamberlerine (s.a.v.) karşı Mü'minlerin son derece sadakatli, tam bir teslimiyyetle bağlı ve layıkıyla saygılı olmalarını, Yahudî'lerin; Peygamberleri Hz. Mûsâ'ya (a.s.) türlü eziyetler verip saygısız oldukları gibi eziyetler veren saygısızlar olmayın. Bilhassa; Yahudîlerin Hz. Mûsâ'ya iftira attıkları gibi Peygamberinize (s.a.v.) iftira atmayın, yakışmayan niteliklerle nitelemeyin. Çünkü peygamberler topluluğunun tamamı bütün büyük günahlardan korunmuşlardır. Hatta doğru ve isabetli bir görüşe göre küçük günahlardan da korunmuşlardır. Dolayısıyla peygamberlere Îman edenlerin; onların (a.s.) şân ve makamlarına yakışmayan konuşmalar yapması, istenmeyen ve hoş olmayan bir davranışı onlara, kusur ve eksikliği onlara dayandırması haram olan ve şiddetle kaçınılması gerek bir ahlaksızlıktır. Bilesiniz ki, Allah Azıîmüşşan onların (a.s.) masum ve suçsuz olduklarını ortaya koymuştur. Bu durumda sadece iftira günahı kalıyor (ve eğer biri çıkıp peygamber şu yanlışı yaptı diyorsa o iftiradır. Zira Yaratan, Yaşatan ve her şeyi iyi Bilen Allah Teâlâ peygamberim yapmadı diyor). Allah Azıîmüşşan iftira edenlerden daima intikamını aldı ve alacaktır. Hulasa Allah Teâlâ şöyle buyurdu: Ey Allah'ın Rasûlü Muhammed'e Îman edenler! Mü'minler olmanızın ve Îmanınızı korumanızın gereği; Peygamberinize haram ve mekruh olan davranışları yaptı diyerek eziyet verip sıkıntıya düşürmeğe kalkışanlar, kusur, hata ve kötülükleri O'na yakıştırma çabasında olanlar olmayınız. Sır ve inceliğini anlayamadığınız işler ve icraatlarda yanlış yorumlar yapmayınız. (Misal: Medîneli münafıklar; Sevgili Peygamberimizin yardım dağıtırken kendilerince önemli olmayan kişilere ikramda bulunmasına karşı çıkmışlar ve dedikodu yapmışlardı.) Hulasa Mûsâ'ya (a.s.) eziyet edip sıkıntı verenler gibi olmayınız. O (a.s.) Yahudîlerin dedikodularından üzülüp kederlenince Allah Teâlâ Mûsâ'yı temize çıkararak, O'nun soylulardan soylu ve asillerden asil olduğunu onlara göstererek sevindirdi.Şöyle olmuştu: Hasedinden dolayı Karun bir fahişe kiralamış, Mûsâ'ya tuzak kurup O'na iftira etmesini tasarlamıştı. Halk bu iftiraya inanınca Allah Azıîmüşşan'ın ilhamı ve yardımıyla kadın iftira yaptığını kabullenmiş ve gerçekleri anlatmıştı. Hulasa Hz. Mûsâ (a.s.) Karun'a beddua etti, Allah Azıîmüşşan da onu Yerin dibine geçirdi. Bu konu Kasas Suresi 81. Ayetin Tefsirinde genişçe anlatıldı. Şu rivayette var: Yahudîler çırılçıplak bir arada yıkanırlar, Peygamberlerinin uyarısına aldırmazlardı ve hatta O'na (a.s.) iftira ettiler ve dediler ki, Mûsâ'nın vücudunda alaca hastalığı veya erkekliğinde eksikliği ya da fıtığı var da ondan böyle davranıyor. Yüce Rabbi bir gün Mûsâ (a.s.) onlardan uzak bir yerde yine gizlice yıkanırken elbisesini

koyduğu taşa emretti. Taş elbisesini alıp Yahudîlere doğru kaçırdı. Taşı yakalamak için çıplak olarak koşarken gördüler ki, Mûsâ (a.s.) her bakımdan kendilerinin en Sağlıklısı... Böylece Allah Azıîmüşşan Peygamberini temize çıkardı ve onların dillerinden kurtardı. Elbette O'nun Sahibi ve Mevlâ'sı bu özel ikramı yapar ve Rasûlünü savunup kollar. Çünkü O (a.s.) Allah Teâlâ katında pek itibarlı idi. Bunun için (bütün yarattığıyla faklı hallerde Konuşan Allah Azıîmüşşan) O'nunla özel bir makamda ve farklı bir mertebede konuştu. Bu konuşma; seslerle, harflerle, kelimelerle ve diğer sonradan olma organ ve araçlarla olmaz.

۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۞

70.Ayet: Ey Allah'a, Rasûlüne ve tüm Îman esaslarına Îman edenler! İftiracı azgınların ve sıkıntı veren cahillerin başlarına gelenleri duyduktan sonra korkunç intikam ve sonsuz gayret Sahibi Olan Allah'tan korkun, gazap ve intikamından sakının, asla Sevgili Peygamberine konuşmalarını ve davranışlarınızla eza, cefa ve sıkıntı vermeyiniz. Konuşurken gayet doğru, düzgün ve kusursuz konuşun. İftira, karşı gelme ve tartışma gibi saygısızlıklar yapmayın ki, Mûsâ'nın kavminin başına gelen rezillikler ve alçakça helâk edilmeler sizlerin başına gelmesin. Söz ve davranışlarınızda ihlâslı ve dürüst olun. Her durumda itaat edin.

۞ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۞

71.Ayet: Eğer ihlâsla itaat ederseniz; Yüce Mevlâ'nız sizlerin iş ve icraatlarını öyle bir düzgün hale getir ki, iş ve icraatlarınız pek hoş gelirlere ve yüce makamlara kaynak olur. Eğer yaptığınız bütün kötülükten samimiyetle tevbe ederseniz (dönüp vazgeçerek Allah'a yönelirseniz) günahlarınızı örter, yok eder ve varlıklarınızı arındırır.

Kim yaptığı işlerde ve tüm kulluk görevlerinde ihlâslı olarak Allah'a (c.c.) ve O'nun Sevgili Rasûlüne hakkıyla itaat eder, istenmeyen davranışlara, haram ve yasaklara götüren tüm ahmaklık, eziyet ve sıkıntı verme gibi kusur ve yanlışlardan arınmış olursa şüphesiz bu tur itaatte bulunan her bir kişi pek büyük bir ermişliğe ulaşmıştır. Bilesiniz ki, bu ermişlik Ebedîlik Yurdu Olan Yüce Huzura ermek O Muazzam Yaratıcı, Seven, Sevilen tüm sevgileri yaratıp ikram eden Allah'a kavuşmaktır.

۞ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۞

72.Ayet: Allah Azıîmüşşan; sevgi, lütuf ve rahmet tecellîlerinin gereği olarak Sonsuz Yüce Sıfatların ve Kusursuz Üstün Niteliklerin Sahibi Olan Varlığını

kusursuz ve gayet parlak ve kâmil bir aynada görmek istedi ki, bu kâmil ve kusursuz ayna (yüce varlık) Kendisine halîfe (c.c.) olsun,Adına icraatlarda bulunup hukmüyle hukmeylesin. O kâmil aynada tüm Güzel İsimlerini ve Yüce Sıfatlarını görüp izlesin. Binaen aleyh (bunun üzerine kurulu ve buna dayalı olarak) Kudsî Hadîs- Allah'ın salevât ve selamı Onu Söyleyen Yüce Rasûle olsun-bu hususa işaret ediyor: Allah Teâlâ Kendisine halîfe ve vekîl olma emanetini tüm yaratılmışın kabiliyetlerine arz etti fakat tamamı kabul etmekten kaçındı, sadece O yüklendi. İşte bu yüce inceliği anlatmak için Allah Azıîmüşşan şöyle dedi: Lütuf ve sevgimizin şan ve mertebelerinden meydana gelen rahmet tecellîlerimizin gereği olarak emanetimizi; Semâvata (Gök ve ötesinde bulunan tüm Yüce Âlemlere), süflî ve engin âlem olan Yeryüzüne ve türlü maddelerin muazzam karışımıyla meydana gelen ve sağlamlık timsali olan yüksek dağların zirvelerine arz ettik.Onlar bu emaneti yüklenmekten kaçındılar, korkup titrediler ve kabul etmediler. Yani Bize halîfe olup yüce bilgilere ererek ahlakımızla (Kur'an ahlakıyla) ahlaklanmayı kapsayan kulluk yapma emanetini onlara yüklemek istedik. Manevî âlem olan Yüce Huzurumuza ermeğe engel olan ve Dünyevî tabiattan kaynaklanan her türlü kir ve bulanıklarından arınmak için ağır görevler yapmak gerektiğinden bu emaneti yüklenmediler.Çünkü her şeyi kuşatan ezelî ilmimizde o varlıkların kabiliyyet ve kapasitelerine bu emaneti taşıyacak güç ve imkân koymadık ve Levh-ı Mahfuzda böyle bir şey yazmadık. (İnsandan başkasının bu yükü yüklenemeyeceğini biliyorduk.) O varlıkların korkup kaçınmasından sonra Bu Yüce Emaneti;Rahman'ın Suretiyle suretlenmiş olarak yaratılan, Bu Yükü taşıması için tüm yaratılmış arasından seçilerek kendisine Bu Emaneti taşıyacak kutsal güç verilen ve varlığına bu kabiliyyet konmuş olan insan Onu yüklendi.Gerçekten insan; Gerçek Mahbubu(Sevgilisi), Manevî Maşuku (canından çok sevdiği Eşsiz Sevgilisi) ve Kendisini yoktan Var eden Mevlâ'sını aşırı sevip arzuladığı ve tam bir hayranlıkla O'na kavuşup sonsuz değer ve güzelliklerin Sahibi Olan Cemâline kavuşup bakmak için kendisine aşırı zulmeder, Mevlâ'sının Cemâline bakmaktan zevk aldığı için canına kıyarcasına yükümlülükler alır, hayvanlarla müşterek yanı olan iştah çekici her şeyi, Dünyalık tatları ve tabii arzuları kesip atarak görevler üstlenir (Rabbini Razı etmek için ağır kulluk vazifeleri yapar). Ruhanî ve manevî kuvveti ağır basarak ebedî mutluluk lezzetleri isteyerek kendini hiç bilmez, Dünyalık varlığının gereği (gezmek, eğlenmek, fâni zevkler peşinde koşmak gibi) ne varsa unutup terk eder. Tabii ki, fâni varlığını ve Dünyalık zevklerini bilmemek, canına kıyarcasına kendisini tutup çeken ezelden ebede daima var olan gerçek mutluluğu; geçici arzu ve isteklere tercih etmekle Ahiretin korkunç ve ebedî uğursuzluğuna sürükleyen zararlı gücüne üstün tutar.

۞ لِيُعَذِّبَ اللّٰهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

73.Ayet: Ah nerede o insan. Türlü bağış ve nimetleriyle bizleri Nasiplendiren Allah Teâlâ; lütuf ve rahmetiyle bizleri fâni varlıklarımızın gerektirdiği kötülüklere karşı koymamızı, nefislerimize kıyarak halifesi olma yolunda yüce görevler üstlenen, bunun aksine zalimlik yapanlardan olmamak için nasipler versin. Sırların korunması, edep, terbiye, güzel ahlak ve yaratılmış arasında yürürlükte olan tüm hakları gözetmek insanlara yüklenen bu emanetler gurubundandır. Tüm bu emanetleri Allah Azıîmüşşan insanlara onları türlü bela ve sıkıntılarla imtihan etmek yükledi. Çünkü Dünyalık çıkarlar için şirk ve kâfirliklerini saklayarak Müsliman gözüküp daima Müslimanlara hainlik yapan münafıkları ve aynı karakteri taşıyan kadınları, Allah'a ortak koşmakta kâfirlik ve hainliklerini açıktan yapan erkek ve kadınları Allah Teâlâ; ağır bir azapla azaplandıracak, bu emaneti taşıyacak güçte yaratıldıkları halde hainlik yapıp emaneti taşımadıkları için azapları artırılacaktır. Ve Allah Azıîmüşşan; Îman ederek Rablerine itaate yönelen erkek ve kadınların tevbesini kabul edip yaptıkları vefasızlıklarından, kendilerine hainlik yaparak bu emaneti taşımayı ihmal etmelerinden tevbe etmelerinde samîmî oldukları için onları bağışlayarak rahmet ve yardımıyla onlara dönüp rahmetiyle bakacak, onları bu emaneti yüklenip taşımakta başarılı kılacaktır. Onlar bu emaneti hakkıyla taşıdıkları için onların tevbe etmeden önceki hainlik ve yanlışlıklarını tamamen silecektir. Zira Allah Teâlâ; Ğafûr'dur;onların tüm kusurlarını örter ve günahlarını siler. Rahıîm'dir; yanlışlıklarından vazgeçtiklerinde ve tevbe edip Rablerine yöneldiklerine tevbelerini kabul edip yanlışlıklarını affeder ve nimetlerine erdirir.

Bizim kusurlarımızı ört, günahlarımızı sil, rahmetine ve ebedî nimetlerine erdir. Sen ey Mevlâ'mız! Merhametlilerin En Merhametlisisin.

AHZAB SÛRESİNİN SONUCU VE ELDE EDİLEN NETÎCE

Ey İslâm karakteri üzere yaratılmanın gereği olarak Allah'ın halifesi olma mertebesine talib olan ve kutsal güce erişmekle kulluk yüklerini yüklenip Allah'ın Yüce emanetini taşımağa yönelen sana gereken özellikle kalbiyin yüzüyle (can u gönülden) Rabbine yönelmendir. Allah Teâlâ sana bu muazzam görevini yerine getirmende kolaylıklar versin. Bütün mevcudatın Tek Yaratıcısı Olan Allah'ın haklarını, O'na verilen sözlerin ve andlaşmaların tamamını, emanet olarak verdiği her şeyi ve bütün yaratılmışın haklarını layıkıyla ve tam olarak yerine getirmende

yardımcın olsun. Kardeşliğin gerektirdiği her görevi yerine getirip onlarla hoş geçinmende, Sevgili Rasûlünün icra edip ortaya koyduğu Sünnetleri icra etmende başarılar versin. Kusursuz olan ve pek beğenilen Üstün Ahlakıyla (c.c.) ahlaklanmanda sana gerekli desteği versin. O'na (c.c.) yönel ve bütün iş ve durumlarında O'nu Vekîl (Avukat) edin. O'nu (c.c.) Vekîl edinmen; ahlakıyla ahlaklanmandır. (Kul Allah Azıîmüşşan'ı Vekîl edinmekte başarılı olunca Allah Teâlâ; kulunun Dînî-Dünyevî tüm işlerinde, dostuna ve düşmanına karşı onun Avukatı olur. İşlerini O yürütür. Böylece kulunda tüm Güzel İsimleri, Yüce Sıfatları ve icraatları yüz gösterir ki, işte budur O'nun ahlakı yani; ilim ve icraatları. Yüce Mevlâ'mız bizleri; tevekkülün hakikatine ermekte başarılı kılsın.)

Allah Azıîmüşşan'ın halifesi olma makamına ulaşman ve bunda başarılı olman için layıkıyla tevekkül etmelisin (dilinle "tevekkeltü alellaah" deyip sonra da tüm varlığında O'nu c.c. bulmalısın). Bunu başarman için önce seni halife olmaktan alıkoyan şeytanlarını tanımalısın. Bilesin ki, bu şeytanlar (İblîs'ten; yani büyük Şeytandan sonra) hayvanî kuvvetlerden doğan tükenmez arzuların, varlık ve benliğiyin tükenmez istekleridir. Bunlar seni; yüce derecelere ve o derecelerin kısım ve dallarına ulaşmaktan alıkoyar. Hem de senin bunların içerisinde olduğun bir tarzda seni mahrum bırakırlar. (Yani çoğu insan bu pis arzuları icra eden bir şeytana dönüşmüş olarak kendi geleceğini mahveder. Öyle bir tarz takınır ki, kendisine korkunç zalimlikler yaparak varlığını sonsuz zararlara sokar.) Dolayısıyla kendi benliğin dâhil tüm bu şeytanları kovmana ve faaliyet göstermelerine engel olmana devam edeceksin ki, tamamen dışlanıp ruhanî ve manevî güçlerin altında ezilip yok olsunlar. Allah'a kulluğu icra ederek halifelik emanetini taşıyan ruhanî ve manevî güçlere karşı koyacak dermanları kalmasın. Bunun sonrasında yok olmak için gayret gösterip adını, sanını, niteliklerini ve tüm varlığını Allah'ın Varlığında, İsimlerinde ve Sıfatlarında yok etmelisin. Öyle ki, huy ve gidişatın, tavır ve hareketlerin Allah'ın Ahlakında tamamen yok olsun. Böylece ismin ve cismin tamamen aradan kalkıp yok olsun, can gözün görmeye engel olan tüm hastalık, keder ve perdelerden, şan ve bu mübarek merteben her türlü kir ve kusurdan arınsın. Artık aradan mesafe ve ikilik kalkmış, göz göze kavuşup bir olmuştur. (Varlık (c.c.) bir, Göz bir ve Öz birdir. Sen sana aid olan her şeyle yok olmuşsundur.) İşte o mertebede ereceğin gerçek gayeye erdin, sonsuz iktidar ve idare Sahibi Olan Allah katında, kullukta doğruluğun onaylandığı rıza makamında O'na halife olup daima O'nu temsil etme mertebesine ulaştın, değişim, başkalaşım olmaksızın tam bir kararlılıkla kulluğunu sürdüreceksin demektir.

Allah Teâlâ bizlere; salih ve sadık kulluğun onaylandığı halifelik makamında tam bir kararlılık içerisinde değişim ve başkalaşım göstermeksizin yüce görevler icra etmemizi lütuf, ikram ve yardımlarıyla nasip etsin.

NAHCİVÂNÎ TEFSİRİ

2. Cilt

الفواتح الالهية و المفاتح الغيبية

Terceme: Ali İhsan TÜRCAN

